Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș

Praedicationes

(vol. 11)

Teologie pentru azi

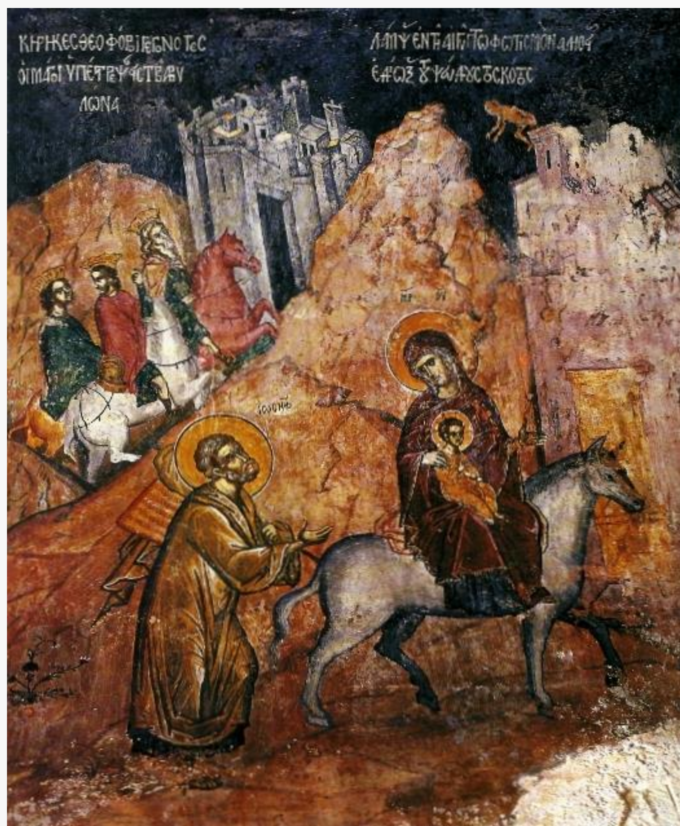
București

2016

Am preluat Sfânta Frescă
de pe coperta primă de aici[1].

[1] A se vedea:
http://www.doxologia.ro/sites/default/files/styles/media-articol-colorbox/public/imagine/2012/07/sf-leontie-fresca.jpg?itok=EXRhSNWd.

Predică la Duminica după Nașterea Domnului [2015]

Hristos S-a născut!

Iubiții mei[2],

Cel abia născut în iesle, Domnul și Stăpânul vieții noastre, e pomenit astăzi ca *exilat*. E pomenit ca unul care *pleacă în exil*, în surghiun, pentru a putea trăi. Pentru că familia sfântă: Pruncul Iisus,

---

[2] Scrisă în zilele de 25-26 decembrie 2015, zile de vineri și sâmbătă, cu soare și temperatură de până la + 15 grade. Sfânta Frescă am preluat-o de aici:

http://3.bp.blogspot.com/-sNWIoCIXdD8/UMc33sx1wTI/AAAAAAAAUfs/8fiIQJ8C24A/s1600/κυπριακές+αγιογραφίε-25+(532x640).jpg.

Maica Domnului și Sfântul Iosif, Logodnicul Maicii Domnului, dimpreună cu Sfântul Sfințit Mucenic Iacovos al Ierusalimului[3], au ascultat de Îngerul Domnului și *au fugit* în Egipt.

Căci, după plecarea Magilor – pe care îi vedem iconizați în partea *din spate* a frescei de deasupra, pe cai, călărind – „Îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând [Ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων]: «Sculând, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi întru Egiptos [Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ Παιδίον καὶ τὴν μητέρα Αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον] și fii acolo până am să îți spun ție [καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοί]! Căci Irodis are de gând a căuta Pruncul, [ca] să-L piardă pe El [μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ Παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι Αὐτό]»” [Mt. 2, 13, BYZ].

Și astfel, Sfântul Iosif află și *ce* să facă (trebuie să ia Pruncul și pe Mama Lui) și *unde* să plece (în Egipt), faptul că exilul va fi unul *temporar*, dar și motivul pentru care trebuie să plece în Egipt: împăratul Irodis *vrea să Îl omoare* pe Iisus Domnul.

Și află toate acestea în vis, de la Îngerul Domnului. Un vis dumnezeiesc, un vis de care s-a legat toată iconomia mântuirii.

Pentru că Sfântul Iosif s-a lăsat *povățuit* de Înger și a fost *slujitor* al Domnului, după cum fusese și Logodnica lui, Născătoarea de Dumnezeu, Maria, Stăpâna noastră.

De aceea, acum îl vedem în prim-plan pe Sfântul Iosif – pentru că el e cel care *conduce* sfânta familie în Egipt – dacă vineri, în praznicul Nașterii

---

[3] A se vedea: http://www.doxologia.ro/viata-sfant/viata-sfantului-mucenic-iacob-ruda-domnului-primul-episcop-al-ierusalimului.

Domnului, *persoana principală* a fost Născătoarea de Dumnezeu.

Și de aici înțelegem *rolurile diferite* dar *complementare* ale bărbatului și ale femeii în căsătorie. Femeia e *mama* care naște și educă pruncii, pe când bărbatul este *tatăl* care hrănește și păzește integritatea familiei lui.

Și Îngerul Domnului, în relația cu Sfântul Iosif, *i-a întărit* de la Dumnezeul nostru treimic tocmai *responsabilitatea* lui de *conducător* și de *păzitor* al familiei lui.

Pe când Domnul Cel atotputernic Se smerește pe Sine și Se comportă ca *un Prunc*, care are nevoie de ajutor și ocrotire. De aceea El Se lasă *purtat* de Mama Lui și de Logodnicul Mamei Lui în Egipt, deși voința Lui – care *coincide întotdeauna* cu cea a Tatălui și a Duhului Sfânt –, a fost cea exprimată de Înger.

Însă Domnul vorbește prin Înger pentru că a vrut să Se comporte ca *un Prunc real*.

Și pruncii, oricine ar fi ei, *au nevoie* de părinții lor ca să-i crească și să îi îngrijească și să îi educe. Ei sunt *dependenți* de părinții lor. Iar când părinții nu vor *să își crească* pruncii, ci alții *îi cresc*, adevărații lor *părinți* sunt cei care *îi îngrijesc* și *îi educă*. Pentru că *sădesc* în ei modul lor de a fi, dragostea lor, virtuțile lor. Și acest lucru *se vede* în timp, întrucât copiii ajung *să semene* cu cei care i-au crescut și nu cu cei care i-au născut, dar i-au abandonat sau nu i-au crescut în mod efectiv, zilnic.

Însă Domnul nu a fost *abandonat*! Nu a fost *lăsat* pe mâna lui Irodis ca să Îl omoare.

Cu alte cuvinte, atunci când conducătorul statului sau statul *luptă* împotriva familiei, părinții sunt datori *să își apere* copiii cu prețul vieții lor.

Iar Sfântul și Dreptul Iosif, Logodnicul cel bun al Maicii Domnului, avea pe atunci vârsta de 80 de ani[4]. Și în ciuda bătrâneții lui avansate, el a dus sfânta familie în Egipt, a întors-o din Egipt și a hrănit-o în Nazaret, fiind *un tâmplar sărac*[5]. Și cu toate că Sfântul Iosif era „de neam împărătesc, [...] Domnul a voit *a Se naște în sărăcie*, luând numai trup de neam împărătesc, nu și slava împărătească, bogăție și stăpânire. [...] [Dar] săracă a voit a fi [și] Maica Sa, Preacurata Fecioară”[6].

Iar Sfântul Iosif a trăit până la vârsta de 110 ani[7] slujind Domnului. Lucru care ne îndeamnă și pe noi să trăim *cuvios* în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, pentru că viața sfântă are *răsplată veșnică*.

Și am avansat discuția despre Sfântul Iosif, pentru ca să știm *cum a trăit* el: a trăit *în ascultare* de Dumnezeu.

Iar acum ne întoarcem la Evanghelia zilei, care ne spune că Sfântul Iosif *a crezut imediat* vedenia de la Înger. Pentru că s-a sculat imediat, a luat pe Prunc și pe Mama Lui și a plecat în aceeași noapte către Egipt [Mt. 2, 14].

Sfântul Apostol și Evanghelist Matteos nu ne spune nimic despre viața Domnului în Egipt. Însă ne spune că a stat în Egipt până *la moartea* împăratului Irodis [Mt. 2, 15]. Iar Irodis a murit la anul 4 după nașterea Domnului[8]. Așa că Domnul a stat *puțin timp* în Egipt.

---

[4] Idem: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsdec/12-26-soborul_maicii_domnului.html.

[5] Ibidem.

[6] Ibidem.

[7] Ibidem.

[8] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Herod_the_Great.

Însă Sfântul Matteos subliniază altceva, mult mai important: și anume că ducerea și întoarcerea din Egipt a Domnului fusese *profețită* de Sfântul Profet Osie [Ὡσηέ], în Os. 11, 1, unde s-a spus: „din Egiptos i-am chemat pe fiii lui [ἐξ Αἰγύπτου μετεκάλεσα τὰ τέκνα αὐτοῦ]”, *cf.* LXX.

În Mat. 2, 15, avem însă: „Din Egiptos L-am chemat pe Fiul Meu [Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν Υἱόν Μου]”, Sfântul Matteos înțelegând profeția de la Os. 11, 1 ca relație între Tatăl și Fiul și nu între Dumnezeu și poporul lui Israil ca la Sfântul Osie.

După care, în Mt. 2, 16, el ne vorbește despre faptul că au fost uciși cei 14.000 de Prunci din Bitleem, pe care Biserica îi pomenește în ziua de 29 decembrie[9].

Și cum, prin martirizarea lor, s-a împlinit o altă profeție: cea de la Ier. 31, 15, *cf.* MGK:

„Glas s-a auzit în Rama, bocet, plângere, tânguire [Φωνὴ ἠκούσθη ἐν Ῥαμά, θρῆνος, κλαυθμός, ὀδυρμός]; Rahil, plângându-și copiii ei, [și] nu a vrut să fie mângâiată pentru copiii ei, căci nu [mai] sunt [ἡ Ῥαχήλ, κλαίουσα τὰ τέκνα αὑτῆς, δὲν ἤθελε νὰ παρηγορηθῆ διὰ τὰ τέκνα αὑτῆς, διότι δὲν ὑπάρχουσιν]”.

La Sfântul Matteos, profeția abia prezentată are următorul text: „Glas în Rama s-a auzit, bocet și plângere și tânguire multă [Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς], Rahil plângându-și copiii ei, și nu vrea să se mângâie, căci nu [mai] sunt [Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν” [Mt. 2, 18, BYZ].

---

[9] A se vedea:
http://paginiortodoxe.tripod.com/vsdec/12-29-sf_14000_prunci_din_betleem.html.

Însă, așa cum îi făgăduise, Îngerul Domnului îi vestește Sfântului Iosif să se întoarcă în Israil [Mt. 2, 20]. Și îi vestește acest lucru *tot în vis* [Mt. 2, 19].

Dar dacă, cu Sfântul Iosif, Îngerul Domnului a vorbit *în vedenia visului*, asta nu înseamnă că orice vis am visa noi este unul „duhovnicesc". Ci vise *duhovnicești* au oamenii *duhovnicești*. Oamenii Sfinți au vise sfinte, folositoare lor și altora, pe care le înțeleg fiind *luminați* de Dumnezeu. Însă noi nu trebuie să interpretăm în mod „religios" sau „profetic" orice vis pe care îl avem. Pentru că demonii, la cei care *se încred* în vise, le aduc vise pseudo-religioase, pentru ca să îi facă să spună și să creadă lucruri lamentabile. Și cred că ați întâlnit, ca și mine, oameni care *cred* în vise, care aleargă după „interpreți" de tot felul care să le tălmăcească visele. Și care merg „după vise", dar nu și după poruncile lui Dumnezeu.

Însă Sfântul Iosif s-a dus și s-a întors din Egipt din voia Preasfintei Treimi și împlinind astfel profeții dumnezeiești.

Dar, când s-a întors în Israil, pentru că în Iudea împărățea Arhelaos [Ἀρχέλαος], fiul lui Irodis, Sfântul Iosif a dus sfânta familie în Galilea, în Nazaret [Ναζαρέτ] [Mt. 2, 22-23], împlinind astfel o altă profeție: „că *Nazoreos* Se va chema [ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται] [Mt. 2, 23, BYZ].

Așadar, Iisus Hristos, Domnul nostru, S-a născut în Bitleemul Iudeii, într-o peșteră săracă, în ieslea animalelor, în timpul recensământului făcut de Chesaros Avgustos [Καίσαρος Αὐγούστου], pe când guvernator al Siriei era *Chirinios* [Κυρηνίος] [Lc. 2, 1-2, BYZ]. Guvernatorul Chirinios apare într-un mozaic de sec. 14 de la Constantinopol, șezând

pe scaun, iar Maica Domnului și Sfântul Iosif sunt veniți ca *să se înscrie* la recensământul populației[10]:

Numele lui complet este *Publius Sulpicius Quirinius* și a trăit între 51 î. d. Hr.-21 d. Hr., el fiind guvernatorul Siriei, dar a primit și provincia Iudea pentru ca să facă recensământul[11].

Iar împăratul roman în timpul căruia *S-a născut Domnul* a fost *Caesar Dīvī Fīlius Augustus*, care a împărățit între 16 ianuarie 27 î. d. Hr. și 19 august 14 d. Hr., adică timp de 40 de ani[12].

Domnul a fost în Egipt până la moartea lui Irodis, adică până în anul 4 d. Hr., apoi a venit și a locuit cu Mama Sa și cu Sfântul Iosif în *Nazaret*, în Galilea.

Însă prin fuga Sa în Egipt, Domnul ne arată că trebuie *să avem grijă* de viața și de sănătatea

---

[10] Imaginea am preluat-o de aici: https://en.wikipedia.org/wiki/File:Meister_der_Kahriye-Cami-Kirche_in_Istanbul_005.jpg.

[11] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Quirinius.

[12] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Augustus.

noastră. Că față de viața și de sănătatea noastră nu trebuie să fim *iresponsabili*.

De aceea, când am atras atenția asupra *comportamentului iresponsabil* de a merge iarna cu capul gol și în haine de vară sau de toamnă, am avut în vedere tocmai *grija* față de sănătatea noastră, care are relație cu mântuirea noastră. Pentru că avem nevoie de sănătate și de putere fizică pentru ca să ne nevoim și să Îi slujim Domnului.

Dar nu numai aici suntem noi *iresponsabili*. Ci și când conducem cu viteză mare, și când nu învățăm la școală, și când nu muncim cu atenție și cu evlavie, și când mâncăm prea mult, și când bem prea mult și când ne surmenăm pentru lucruri ridicole, și când suntem neascultători. Suntem iresponsabili când nu citim cărți sfinte, când nu venim la Biserică, când nu ne spovedim și împărtășim, când nu suntem milostivi și nici iertători.

Da, suntem iresponsabili și această iresponsabilitate ne costă mult!...

Însă, tot astăzi, îl pomenim și pe primul Sfânt Mucenic al Bisericii, pe Sfântul Stéfanos [Στέφανος], Arhidiaconul[13]. Cu care a început lungul și nesfârșitul șir al Mucenicilor Bisericii. Căci dacă citim istoria Bisericii vom vedea că nu a fost secol în care să nu existe Sfinți Mucenici, adică oameni ai Bisericii care *au murit* pentru credința lor.

Iar Sfântul Stefanos era „plin de credință și de putere, făcea minuni și semne mari în popor [πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ]" [F. Ap. 6, 8, BYZ]. Și când ești *plin de credință* atunci ești *încredințat cu totul* de toate adevărurile Bisericii. Nu ai nicio îndoială în credința ta, dar, mai mult decât atât, ai faptele credinței. Trăiești credința în mod zilnic în viața ta.

Căci *a avea putere*...înseamnă *a avea putere duhovnicească*, a fi plin de slava lui Dumnezeu care te întărește spre toată propovăduirea, care te face să rabzi toate și însăși moartea mucenicească.

Iar credința deplină și sălășluirea slavei Treimii în el îl făceau să facă minuni și semne, prin care îi încredința pe toți de adevărul lui Dumnezeu și de puterea Lui.

Însă ce înseamnă că Stefanos făcea *semne*? Care e diferența dintre *minuni* și *semne*?

Când Domnul a făcut apa să fie *vin*, la nunta din Cana Galileii [In 2, 1, 9], Sfântul Ioannis Evanghelistul a spus că „acesta [este]...*început al semnelor* [τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων] lui Iisus" [In. 2, 11, BYZ].

Iar Sfântul Matteos ne spune în Mt. 11, 20, că Iisus „atunci a început a mustra cetățile în care a

---

[13] Sfânta Icoană am preluat-o de aici:
http://www.doxologia.ro/sites/default/files/articol/2014/12/ag-stefanos.jpg.

făcut cele mai multe *puteri/ minuni* [δυνάμεις] ale Lui, căci nu s-au pocăit”, *cf.* BYZ. Iar cetățile în care El a făcut *puteri/ minuni*, enumerate în Mt. 11, sunt Horazin, Bitsaida [Mt. 11, 21] și Capernaum [Mt. 11, 23].

Însă când Domnul S-a dus în patria Sa, ne spune tot Sfântul Matteos, El „nu a făcut acolo multe *puteri/ minuni* [δυνάμεις], pentru necredința lor” [Mt. 13, 58]. Din cauza necredinței lor. Căci El făcea minuni doar celor care *credeau* în El.

Însă, deși în Sfintele Evanghelii *nu ni se explică* diferența dintre *semne* și *minuni*, vedem că ambele sunt făcute *prin slava* lui Dumnezeu, prin puterea Lui, și că, pentru noi, și *semnele* și *minunile* sunt *lucrări minunate* ale Lui în viața noastră.

Iar Sfântul Stefanos făcea semne și minuni *în popor*, în viețile oamenilor, așa după cum făceau toți Sfinți Apostoli.

Și când iudeii, care erau credincioși sinagogii, au vrut să intre *în dispute teologice* cu Stefanos [F. Ap. 6, 9], ei și-au dat imediat seama că „nu puteau să stea *împotriva* înțelepciunii și a Duhului Căruia vorbea [οὐκ ἴσχυον *ἀντιστῆναι* τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ Πνεύματι ᾯ ἐλάλει] [prin el]” [F. Ap. 6, 10, BYZ]. Pentru că Stefanos era plin de înțelepciune dumnezeiască și de har dumnezeiesc.

Și acest lucru trebuie *învățat foarte bine* de către noi toți și anume că, pentru *a apăra* credința Bisericii nu e nevoie doar de cunoaștere teologică și de dexteritate lingvistică, ci, mai întâi de toate, e nevoie să fim *plini de har*, pentru că trăim *ortodox* în fața lui Dumnezeu și a oamenilor. Ca să ne apărăm credința trebuie să o facem *împreună* cu Dumnezeu și *după cum vrea* Dumnezeu și nu după

cum ni se pare nouă, dintr-o râvnă plină de slavă deșartă.

Căci dacă am fi plini de slava Lui, de curăție și de sfințenie, de multă cunoaștere teologică, dar și de multă cunoaștere a oamenilor și de o străvedere a nivelului de înțelegere a oamenilor, atunci am ști să propovăduim credința ortodoxă tuturor și am apăra-o *duhovnicește* și nu *trupește*. Am apăra-o cu eleganță și cu evlavie și nu bădăran. Căci, din păcate, cel mai adesea ne apărăm credința bădăran, cu ciomagul, dând cu cuvinte aspre în cei de altă credință, dar nu și cu evlavie și sfințenie. Iar aceia înțeleg tocmai ceea ce *nu trebuiau* să înțeleagă: că credința noastră e *revanșardă*, că credința noastră nu are *pace interioară*, că credința noastră *nu știe să dialogheze*.

Însă nu credința noastră nu știe *să dialogheze*, ci mulți dintre noi *nu știm* să dialogăm, pentru că *nu vrem* să dialogăm cu adevărat! Pentru că credința ortodoxă, credința mântuirii, dialoghează de 2.000 de ani cu lumea și schimbă de 2.000 de ani lumea. O schimbă din interior prin rațiunea ei plină de duhovnicie, prin exemplele ei umane de mare sfințenie, prin slujbele Bisericii, prin viața Bisericii, prin modul divino-uman de a trăi și de a acționa al oamenilor Bisericii.

De aceea, dacă știm că suntem *contraexemple* ale modului în care *vorbește* Biserica, trebuie să ne retragem din prim-planul discuțiilor cu alții și să învățăm modestia, candoarea, bunul simț, dar și vigoarea teologică a modului de *a vorbi* al Bisericii.

Iar, în acest sens, Dumnezeiescul Stefanos, astăzi pomenit, este o *paradigmă* vrednică de urmat pentru noi. Pentru că întregul capitol 7 din *Faptele*

Apostolilor este o *lecție de dialog ortodox cu ceilalți*, cu cei *din afara* Bisericii.

Și aici, în speță, avem *dialogul ortodox* cu *credința evreiască*.

Pentru că Stefanos a fost *răpit* de iudei și *dus cu forța* în sinedrionul iudaic, pentru a fi *judecat* [F. Ap. 6, 12]. Pentru a fi judecat *pentru credința* lui. Și, în timp ce iudeii au pus *martori falși/ mincinoși* ca să îl acuze [F. Ap. 6, 13], așa după cum au făcut și cu Domnul [Mt. 26, 59], cei care erau adunați în sinedrionul nedrept „au văzut fața lui [εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ]", a lui Stefanos cel judecat pe nedrept, „ca față de Înger [ὡσεὶ πρόσωπον Ἀγγέλου]" [F. Ap. 6, 15, BYZ].

Iar dacă fața lui Stefanos era *de Înger*...pe fețele celorlalți, fără doar și poate, era *paloarea/ culoarea dracilor*, adică ura, invidia, minciuna, necredința, dorința de a-l omorî pe cel drept.

Căci de aceea am subliniat adineauri că credința ortodoxă se apără *cu sfințenie*, fiind plin de har și de curăție dumnezeiască, și nu plin de ifose, de o pretinsă *superioritate* care nu există în fapt. Credința ortodoxă se apără cu curăția, cu sfințenia, cu munca și cu înțelepciunea de zi cu zi, se apără prin aceea că ești *una* cu ceea ce spui și faci.

Și Stefanos vorbește sinedrionului, adică adunării religioase celei mai înalte a iudeilor. Vorbește sinodului bisericii evreiești [F. Ap. 7, 2-53].

Și le vorbește cu blândețe, le vorbește cu multă cunoaștere teologică, le face o exegeză duhovnicească a istoriei neamului lor – pentru că și el era evreu, fiind rudă cu Sfântul Apostol Pavlos[14] – și le

---

[14] A se vedea:
http://paginiortodoxe.tripod.com/vsdec/12-27-sf_arhidiacon_stefan.html.

demonstrează că, în comparație cu Sfântul Avraam, care L-a ascultat pe Dumnezeu, și cu Sfinții Iosif, Iacov, Moisis, David, Solomon [F. Ap. 7, 2-47], ei, cei de atunci, s-au făcut *vânzători* și *ucigași* ai lui Mașiah, ai Celui Drept [F. Ap. 7, 52], ai Domnului Iisus Hristos.

Și Stefanos i-a dus prin toată istoria lor mare și sfântă pentru ca *să le demonstreze* lor, evreilor, celor de acum 2.000 de ani, că *nu arată precum Sfinții lor*. Că nu sunt *sfinți* ca aceia, care L-au ascultat pe Dumnezeu.

Și evreii nu au suportat „insulta" aceasta, care era *un mare adevăr*.

N-au suportat adevărul și...„auzind acestea, s-au înfuriat [în] inimile lor și scrâșneau dinții împotriva lui" [F. Ap. 7, 54]. Pentru că ei nu erau *duhovnicești*, ci *trupești*! Și pentru că erau trupești s-au comportat ca niște oameni trupești: au vrut să-l omoare pe Stefanos, care le spusese *adevărul* despre ei, cei netrebnici. Au vrut *să astupe* adevărul lor jalnic cu o altă crimă. Însă adevărul nu se ascunde cu nicio crimă, ci, prin crimă, adevărul iese și mai biruitor, pentru că crima confirmă că adevărul este *adevărata realitate* a lucrurilor.

Căci de aceea *L-au omorât* și pe Domnul: pentru că El *le-a spus tot adevărul despre ei* și ei nu doreau să fie *demascați* în adâncul lor.

Însă, în fața adevărului dumnezeiesc, nu stă nicio minciună și nicio falsificare a adevărului. El, adevărul lui Dumnezeu, iese întotdeauna *biruitor*, chiar și atunci când oamenii *acoperă* adevărul lui Dumnezeu cu vorbe, cu multe vorbe aiurea.

Stefanos era singurul om duhovnicesc de acolo. Și, în mijlocul celor care doreau să îl omoare, Dumnezeu i Se revelează într-un mod copleșitor.

Iar Stefanos, fiind plin de milă față de cei care nu Îl cunoșteau cu adevărat pe Dumnezeu, li se confesează în mod public. Și el le spune: „Iată, văd cerurile deschise, și pe *Fiul omului* stând [în] cele de-a dreapta ale lui Dumnezeu [Ἰδού, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεῳγμένους, καὶ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ Θεοῦ]" [F. Ap. 7, 56].

Și nu le spune că Îl vede pe *Iisus Hristos*, pe Fiul Tatălui, Care este *în cele de-a dreapta* ale lui Dumnezeu Tatăl, ci folosește sintagma Sfântului Profet Daniil, din Dan. 7, 13, LXX.

Sintagmă pe care evreii, adunați în sinod, au înțeles-o imediat ca fiind referitoare la *Mașiah*, adică la *Hristos*. Și ei știau că *Hristos* este *Iisus*... chiar dacă Îl omorâseră.

De ceea, „strigând [cu] glas mare, și-au astupat urechile lor și au năvălit, *cu un singur gând*, asupra lui [κράξαντες φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν *ὁμοθυμαδὸν* ἐπ᾽ αὐτόν]" [F. Ap. 7, 57, BYZ]. Căci oamenii care au *aceleași patimi* se înfrățesc imediat, în mod păcătos, când e vorba să... le pună în fapt. Sunt la un gând...pentru ca să păcătuiască.

Iar gândul lor comun, păcătos, de această dată, a fost ca *să îl omoare cu pietre* [F. Ap. 7, 58]. Gând pe care *l-au dus până la capăt*, pentru că Sfântul Stefanos a fost martirizat prin *omorârea cu pietre*, prin *lapidare*.

Și *lapidare* al nostru vine din latinescul *lapido, lapidare, lapidavi, lapidatus* care înseamnă *a arunca cu pietre*. Iar sinonimul grecesc al lui *lapido* este λιθοβολέω [litovoleo], λίθος [litos] însemnând *piatră* în limba greacă. De unde noi avem cuvântul *litografie*, care înseamnă *scriere în piatră*.

Iar cuvintele Sfântului Stefanos sunt scrise pe hârtia Scripturii pentru ca noi *să le scriem* în inima noastră. Adică să facem din inima noastră o *cardiografie*. Căci, în greacă, *inimă* înseamnă καρδία, iar γραφή înseamnă *scriere*. Iar o inimă în care este *scrisă* dragostea de Dumnezeu, este o inimă plină de sfințenie, dar și de disponibilitate pentru dăruire și dialog.

Sfântul Stefanos a fost martirizat „în valea lui Iosafat[15] – care este între Eleon și între Ierusalim, lângă pârâul Cedrilor, ce avea mulțime de pietre pe lângă mal"[16]. Iar martorii martirizării lui au fost

---

[15] Aici a fost *martirizat* Sfântul Arhidiacon Stefanos. Fotografia am preluat-o de aici:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4e/Place_of_the_stoning_of_St._Stephen_in_Jerusalem.JPG.

[16] A se vedea:

http://paginiortodoxe.tripod.com/vsdec/12-27-sf_arhidiacon_stefan.html.

Maica Domnului și Sfântul Ioannis Evanghelistul[17], dar și Savlos [Σαύλος] [F. Ap. 7, 58], viitorul Sfânt Apostol Pavlos.

„Sfântul lui trup a fost aruncat [apoi] spre mâncarea fiarelor și a păsărilor și a zăcut neîngropat o zi și o noapte. După aceea, în noaptea a doua, Gamaliel, acel slăvit învățător al legii evreiești din Ierusalim, care mai pe urmă a crezut în Hristos împreună cu fiul său, Avelvie, a trimis niște bărbați cinstiți și credincioși și, luând în taină Moaștele Sfântului, le-a dus într-un sat al său, care era departe de Ierusalim, ca la douăzeci de stadii, ce se chema *Cafargamala* și acolo le-a îngropat cu cinste, făcând deasupra lui mare plîngere”[18].

Și astfel, în Ierusalim, în anul 34 d. Hr.[19], a fost martirizat *primul Mucenic* al Bisericii.

„După cucerirea Constantinopolului de către cruciați în anul 1204, Moaștele Sfântului Arhidiacon Ștefan au fost împărțite și au ajuns în diverse locuri [ale lumii]. Astfel, capul Sfântului Arhidiacon Ștefan a fost dus la Soissons în Picardia (Franța), iar picioarele sale la Veneția. Brațul drept al Sfântului Arhidiacon Ștefan se păstrează în Rusia, la Serghiev Posad, în Lavra *Sfintei Treimi*, întemeiată de Sfântul Serghie de Radonej, în anul 1345. De asemenea, Moaște ale Sfântului Ștefan se păstrează în bazilica *San Lorenzo fuori le Mura* din Roma, în Italia”[20].

Brațul drept al Sfântului Stefanos, păstrat în Rusia, este acesta:

---

[17] Ibidem.

[18] Ibidem.

[19] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Stephen.

[20] *Cf.* http://www.bisericasfantulstefan.ro/ViataSfStefan.php.

Un braț *puternic*[21] și care *ne mângâie* în nevoințele noastre, pentru că acest braț, dimpreună cu toată ființa lui, *a slujit* și *slujește* lui Dumnezeu. Căci Sfinții sunt mereu cu noi și ne ajută nouă în toate, fapt pentru care le suntem recunoscători tot timpul.

Așadar, iubiții mei, Domnul, Cel care S-a dus și S-a întors din Egipt pentru noi și pentru mântuirea noastră, e prăznuit astăzi dimpreună cu primul Lui Mucenic!

Pentru ca să ne arate că iubirea nu se termină odată cu moartea, ci că iubirea e veșnic vie și înfloritoare. Ea crește veșnic în noi, pe măsura vederii și a înțelegerii lui Dumnezeu.

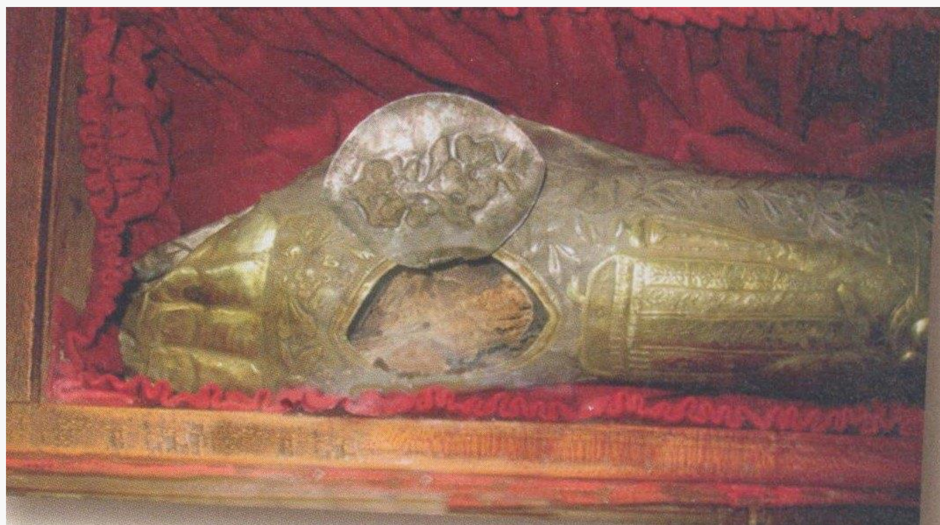
Vă doresc multă pace și bucurie în continuare, un sfârșit de an bucuros și să începem noul an cu și mai multă încredere și dăruire! Amin.

---

[21] Am preluat fotografia de aici: http://commons.orthodoxwiki.org/images/6/6f/Protomartyr.jpg.

Notă:

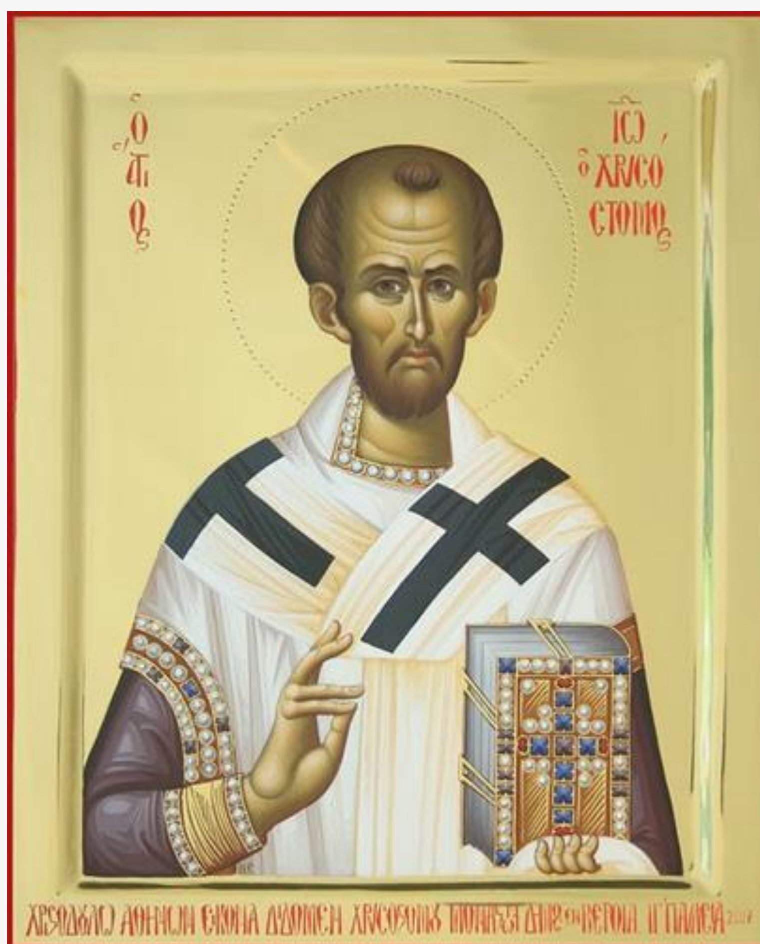
Tibia dreaptă a Sfântului Stefanos se păstrează într-o Biserică din *Nea Ionia*[22], o suburbie a Atenei[23]:

[22] Am preluat imaginea și informația de aici: https://www.facebook.com/123076708471/photos/a.123107653471.104353.123076708471/10153487583268472/?type=3&theater.

[23] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Nea_Ionia.

A 4-a predică la comentariul hrisostomic la Romani

Iubiții mei[24],

mă reîntorc azi la comentariul la Romani al Sfântului Ioannis Hrisostomos cu bucuria studentului care își reîntâlnește Profesorul. Care își reîntâlnește Profesorul iubit, de la care, pe fiecare

[24] Scrisă în zilele de 29-30 decembrie 2015. 29 decembrie 2015, zi de marți, a fost ziua când a nins prima oară în această iarnă, iar 30 decembrie 2015, este o zi de miercuri, zi însorită dar geroasă.

zi, are ce învăța. Pentru că în materie de *tâlcuire* a Dumnezeieștii Scripturi, Sfântul Ioannis, Părintele nostru, este un Profesor dumnezeiesc, pentru că este un Părinte al evlaviei și al dreptei cinstiri de Dumnezeu.

Și ultima oară am ajuns la cap. al 2-lea din *Epistola către Romani* a Sfântului Apostol Pavlos, unde Sfântul Ioannis ne vorbește despre *judecata* lui Dumnezeu. Despre *dreapta* Lui judecată, care este conformă adevărului.

Și el ne asigură că *bogăția bunătății* [τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος] [Rom. 2, 4, BYZ] lui Dumnezeu e *un motiv de mântuire* pentru cei credincioși, dar e *un motiv de pedeapsă și mai mare* pentru cei păcătoși[25]. Căci cei care *își învârtoșează* inima și o au *nepocăită* [ἀμετανόητον], își strâng lor înșiși „urgie[26] în ziua urgiei [ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς] și a descoperirii și a dreptei-judecăți a lui Dumnezeu [καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ]" [Rom. 2, 5, BYZ].

Și Sfântul Pavlos subliniază aici că noi *ne strângem* urgie dumnezeiască. Pentru că noi *rămânem* în păcatele pe care le facem, nedorind *să ne pocăim* pentru ele. De aceea, Sfântul Ioannis ne spune și el, că această *cauză* a urgiei dumnezeiești nu este *Cel care judecă*, ci *cel judecat*[27]. Pentru că noi ne strângem *urgie* prin păcatele noastre nespovedite și nepocăite.

Judecata lui Dumnezeu este dreaptă, pentru că El „va răsplăti fiecăruia după faptele lui [ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ]" [Rom. 2, 6]. Și după ce ajunge la Rom. 2, 7, Sfântul Ioannis, Patriarhul

---

[25] PG 60, col. 424/ ed. Athanasiu, 1906, p. 60.

[26] Ibidem/ Ibidem.

[27] PG 60, col. 425/ Ibidem.

nostru, ne spune că toți vom avea parte de *nestricăciune* [ἀφθαρσίαν].

Trupurile înviate vor fi toate duhovnicești, nestricăcioase, însă nu toți vor avea parte de slavă și cinste [δόξαν καὶ τιμὴν] [Rom. 2, 7], pentru că cei păcătoși, deși vor avea trupurile nestricăcioase, vor fi osândiți[28].

Căci la Rom. 2, 8-9, Sfântul Pavlos spune: „iar celor [care păcătuiesc] din ambiție și neascultând adevărul [τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσιν μὲν τῇ ἀληθείᾳ], dar supunându-se nedreptății [πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ]: [le va veni] mânie și urgie [θυμὸς καὶ ὀργή] [de la Dumnezeu]. [Căci] necaz și suferință [este] peste tot sufletul omului care lucrează răul [θλίψις καὶ στενοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν]".

Iar necazul și suferința *le simțim la tot pasul* în viața noastră, dar nu toți le asumăm ca și *consecințe* ale păcatelor noastre.

Mulți dintre noi cred, în mod păcătos, că ce se petrece cu lumea, în ansamblul ei, nu are de-a face cu *păcatele* oamenilor, ci inundațiile, cutremurele, secetele sunt expresii „ale naturii dezlănțuite". Pentru că nu vor să accepte că dincolo de natură este Creatorul naturii și al nostru. Și că natura întreagă *ascultă* de Dumnezeu, se supune Lui, în comparație cu omul care *se răzvrătește continuu* contra Lui, fiind învățat cele rele de către demoni.

Însă cei care „Îl scot" pe Dumnezeu din creația Lui, cei care „nu Îi dau voie" ca El *să Se manifeste*, pledează pentru o umanitate discreționară, care *nu își asumă* consecințele faptelor ei. Și așa cum *fentează* legea umană, mulți vor *să-L fenteze* și pe

---

[28] Ibidem/ Idem, p. 61.

Dumnezeu, nedorind să vorbească despre *judecata* Lui. Numai că judecata Lui e *în mâna* Lui.

Noi nu putem *să ne autoexcludem* din judecata lui Dumnezeu, chiar dacă nu vrem să credem în El. Ci judecata este *universală*, e pentru toți oamenii, pentru că ea *decide* care e veșnicia noastră. Adică vom merge *în Rai* sau *în Iad*, pentru că *a treia stare nu există*. Și cei care vorbesc despre ea, numind-o „Purgatoriu", mint. După cum mint și cei care vorbesc despre „reîncarnări succesive" sau despre intrarea noastră în „neființă totală" odată cu moartea. Pentru că *moartea fizică*, adică despărțirea sufletului nostru de trup, înseamnă *intrarea noastră în veșnicie*, unde sufletul nostru e viu, conștient și nemuritor. Iar ceea ce suntem *noi* se păstrează pentru totdeauna, pentru că sufletul nostru poartă cu el întreaga lui memorie și experiență.

De aceea, aici, în istorie, lumea din jurul nostru poartă *amprenta* noastră interioară, pentru că față de ea ne manifestăm interioritatea noastră.

Și acolo unde păzim pădurea, pentru că o iubim, ea este vie și netăiată, iar animalele și păsările sunt *la ele acasă*. Iar acolo unde îngrijim parcurile, ele sunt expresia atenției noastre față de diversitatea creației lui Dumnezeu.

Însă urâtul din jurul nostru și din noi este tot creația noastră.

Dacă mâzgălim pereții, dacă aruncăm gunoaiele în mod iresponsabil, dacă nu mai vrem să muncim în folosul tuturor ci numai în folos personal, dacă nu ne mai ajutăm între noi, dacă nu mai respectăm istoria și tradiția noastră, lumea noastră este *expresia* patimilor noastre.

Și degeaba încercăm cu toții, ca, acasă, să avem de toate, să fie curățenie, să avem bunăstare, să ne

facem „colțul nostru de paradis”, dacă afară din casă noi ne comportăm iresponsabil. Ci, mai degrabă, marea noastră *casă*, cosmosul în integralitatea lui, trebuie respectat și păstrat cu atenție, pentru că, fără el, degeaba mai avem *case*.

O lume poluată și urâțită continuu nu mai e o lume în care se poate trăi.

Însă *îndreptarea* lumii înseamnă *îndreptarea noastră*, a fiecăruia dintre noi. Și nu avem nevoie doar de *educație* pentru *o nouă lume*, ci, în primul rând, de *o înduhovnicire* a oamenilor. Pentru că Biserica și viața ei divino-umană este *începutul* lumii noi, al veșniciei.

Aici, în Biserică, începe *lumea nouă*! Adică lumea care se curățește continuu de patimi și se înduhovnicește continuu. Pentru că omul a fost creat de Dumnezeu pentru ca *să se îndumnezeiască continuu* și nu pentru ca să se poarte iresponsabil.

În Rom. 2, 11, Sfântul Pavlos ne spune un lucru important despre Dumnezeu și anume că la El nu este *părtinire* [προσωποληψία]. Că El nu Se manifestă *după fața* omului, ci *după dreptate*. Că El nu este *subiectiv*, ci *obiectiv în toate*. De aceea, El judecă în mod drept, imparțial și definitiv. El judecă pentru veșnicie. Pentru că judecă *valoarea* faptelor noastre[29].

Comentând Rom. 2, 12-16, Sfântul Ioannis ajunge la concluzia că ceea ce firea umană *l-a învățat de la început* pe om, același lucru *îi vestește* omului și Evanghelia Domnului[30].

Iar Sfântul Pavlos, în Rom. 2, 16, ne spune că „Dumnezeu va judeca *cele ascunse* ale oamenilor, după Evanghelia mea, prin Iisus Hristos [κρινεῖ ὁ

---

[29] PG 60, col. 427/ Idem, p. 65.
[30] PG 60, col. 429/ Idem, p. 68.

θεὸς *τὰ κρυπτὰ* τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ Εὐαγγέλιόν μου, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ]" [BYZ].

Și când spune *cele ascunse*, el se referă la *toate faptele* pe care conștiința noastră le-a înregistrat de-a lungul întregii noastre vieți.

Finalul cap. al 2-lea – între versetele 17-29 –, este *o smerire* a iudeilor. Pentru că Sfântul Pavlos arată că cei care aveau legea nu o împlineau. Dar mustrările lui au de-a face și cu noi, pentru că și noi ne lăudăm cu faptele *din afară* ale noastre, în timp ce suntem *goi* pe dinăuntru de harul lui Dumnezeu și de fapte bune.

De aceea, el ne cere să avem „tăierea împrejur a inimii în Duhul, nu [în] literă [περιτομὴ καρδίας ἐν Πνεύματι, οὐ γράμματι]" [Rom. 2, 29, BYZ]. Ne cere să avem sufletul nostru curățit de patimi, plin de harul Duhului Sfânt și de fapte bune. Căci adevărata *tăiere împrejur* e *curăția* inimii, continua curăție duhovnicească, prin care suntem *locașuri* ale slavei lui Dumnezeu și nu doar *repetitori* de texte sfinte, care nu au racordare la ființa noastră.

Pentru că Dumnezeiasca Scriptură e cu adevărat *dumnezeiască* pentru noi, adică *curățitoare* și *luminătoare* și *îndumnezeitoare*, doar atunci când o *înțelegem duhovnicește*. Când ea este *o hrană duhovnicească* pe măsura creșterii noastre duhovnicești și când, prin înțelegerea ei, creștem în sfințenie pe fiecare zi.

Dar dacă creștem în slavă deșartă citind-o și în părerea de sine, atunci ea nu e decât „o simplă carte" pentru noi, pentru că *nu ne folosește*. Și *nu ne folosește*, pentru că noi o citim fără evlavie și fără credință și fără dorința de a ne curăți de patimi.

Nerecunoștința față de binefacerile lui Dumnezeu, ne spune Sfântul Ioannis, face și mai eviden-

tă bunătatea lui Dumnezeu[31]. Pentru că nerecunoștința este raportarea la bunătate fără bunătate. Nerecunoștința arată că *nu am învățat nimic* din bunătatea lui Dumnezeu și a oamenilor față de noi. De aceea, „nedreptatea noastră [ἡ ἀδικία ἡμῶν] *dovedește* dreptatea lui Dumnezeu [Θεοῦ δικαιοσύνην *συνίστησιν*]" [Rom. 3, 5, BYZ].

Fărădelegile noastre dovedesc că Dumnezeu e *drept* atunci când le pedepsește. Pentru că El pedepsește lucrurile care *se fac rău* și nu *faptele bune*.

În finalul *Omiliei a 6-a* la Romani, Sfântul Ioannis a vorbit despre *lăcomie* [τὴν πλεονεξίαν], pe care Sfântul Apostol Pavlos a numit-o *idololatrie/ închinare la idoli* [τὴν εἰδωλολατρείαν][32]. Pentru că acolo *ne stă gândul* toată ziua: la ceea ce poftim, la ceea ce vrem, la ceea ce ne place. Și ceea ce ne place la modul acaparator, înrobitor, ne devine *un idol*.

Și Sfântul Ioannis Hrisostomos ne învață să fugim nu numai de *lăcomia după bani*, ci și de *pofta cea rea*, de *pofta după haine* și *mese*[33].

Lucru cum nu se poate *mai potrivit* în această zi, când mai sunt nici două zile până la sfârșitul lui 2015 și, de revelion, încercăm să avem un stomac de două ori mai mare decât al nostru.

De aceea, iubiții mei, cred că acum trebuie să fim *și mai atenți* cu ceea ce mâncăm și bem, și pofta noastră să o îndreptăm de la cele care se văd, la slava lui Dumnezeu cea preasfântă. Căci slava Lui e *adevărata mâncare* a sufletului nostru, pentru că ea este slava care nu vine de la oameni, ci de la Dumnezeu [Rom. 2, 29]. Iar slava care vine de la oameni e o slavă *păcătoasă* cel mai adesea.

---

[31] PG 60, col. 438/ Idem, p. 82-83.

[32] PG 60, col. 441/ Idem, p. 88.

[33] Ibidem/ Ibidem.

Căci oamenii pământești îl laudă pe cel care „rezistă” la beție, pe cel care merge cu capul gol când crapă pietrele de frig, pe cel care se laudă cu multiplele sale „aventuri” sexuale, pe cel care „știe să fure” dar „nu este prins”, pe cel care se îmbracă „la modă”, pe cel care are o soție „ca lumea”, pe cel care are o casă „ca lumea”, pe cel care are ultimele apariții tehnologice.

Însă *adevărata laudă*, de la Dumnezeu și de la oamenii cuvioși, o au cei care *dovedesc* că sunt oameni credincioși, muncitori, onești, recunoscători, iubitori de oameni, milostivi, iertători, duhovnicești.

Adevărata laudă e *opera autentică* pe care o lăsăm în urmă.

Adevărata laudă sunt oamenii credincioși pe care i-am convertit și hrănit cu dumnezeiasca învățătură.

Adevărata laudă este viața sfântă și numele bun.

Pentru că *lauda adevărată* e lauda care rămâne *pentru veșnicie* și nu e lauda „la modă”, cea trecătoare.

De aceea, dacă „ne pasă” de ceea ce spune lumea mai mult decât de ceea ce spune Dumnezeu, la revelion mâncăm și bem în mod iresponsabil, ne culcăm cu cine „ne pică”, ne simțim „bine” și n-avem nicio nădejde de mântuire. Dar dacă *ne pasă* de ce spune Dumnezeu și nu de ce spun oamenii, atunci ziua și noaptea dintre ani e timp de rugăciune și de bucurie, dar și de odihnă, pentru că pe 1 ianuarie 2016 avem *primul* praznic împărătesc al lui 2016, *tăierea împrejur* a Domnului, dar și *pomenirea* Sfântului Vasilios cel Mare, Părintele nostru.

Vă doresc la mulți ani, multă pace și bucurie întru toate și un an 2016 cu și mai multă împlinire duhovnicească și trupească! Amin.

Predică la tăierea-împrejur a Domnului [2016]

Iubiții mei[34],

praznicul de azi, primul praznic împărătesc al lui 2016, Îl are în prim-plan pe Domnul, Cel care suferă pentru noi *durere* și *vărsare de sânge*.

Căci praznicul de azi se numește *Tăierea-împrejur cea după trup a Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos* [Ἡ κατὰ σάρκα Περιτομὴ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ][35]. Praznic care ne dovedește că El *a*

---

[34] Scrisă în zilele de 30-31 decembrie 2015, zile de miercuri și joi, însorite dar geroase. Sfânta Frescă am preluat-o de aici:

https://i1.wp.com/www.pemptousia.gr/wp-content/uploads/2012/01/1269882121_obrezanie.jpg?zoom=2.

[35] *Cf.* http://glt.xyz/texts/Jan/01.uni.htm.

avut trup, că nașterea Lui a fost *reală*, dar, în același timp, că Domnul *S-a supus* ritualului evreiesc săvârșit în ziua a 8-a de la naștere.

Ritual despre care ne vorbește Sfântul Apostol Lucas, Evanghelistul și Medicul, spunându-ne că atunci „când s-au împlinit 8 zile [ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ], [ca] să-L taie-împrejur pe El [τοῦ περιτεμεῖν Αὐτόν], și au chemat numele Lui *Iisus* [καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα Αὐτοῦ *Ἰησοῦς*], cel chemat de Înger [astfel mai] înainte să fie zămislit El în pântece [τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι Αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ]" [Lc. 2, 21, BYZ].

Loc evanghelic din care înțelegem că *tăierea împrejur* s-a făcut la 8 zile de la naștere și, după ce a fost tăiat împrejur, Domnul a primit numele de *Iisus*, după cum Îi vestise Născătoarei de Dumnezeu Sfântul Arhanghel Gavriil, conform Lc. 1, 31.

Însă ce înseamnă *a fi tăiat împrejur*? *Tăierea-împrejur* e sinonimă cu *obrezania* sau cu *circumcizia*. Iar circumcizia e *a prepuțului* sau *a pielii* care acoperă partea anterioară a penisului.

Iar în fila video de aici[36] aveți *ritualul evreiesc de acum al circumciziei*, momentul tăierii-împrejur fiind redat *în mod explicit*. Pielea de pe penis e tăiată cu bisturiul în timpul ritualului, după ce, anterior, a fost unsă și pudrată cu ceva anume (min. 3). Copilul plânge, pentru că îl doare, curge sânge, se încearcă oprirea sângelui...iar femeile care participă la ritual *au inima strânsă* pentru durerea pruncului, dar știu că „așa e tradiția".

Și tradiția aceasta este *dumnezeiască*!

Pentru că Dumnezeu *a revelat*-o Sfântului Patriarh Avraam în Fac. 17, 10-12, când i-a spus: „Și

---

[36] A se vedea: https://www.youtube.com/watch?v=xTxD6l-8ppw.

aceasta este *făgăduința* pe care o vei ține între Mine și voi și între seminția ta [de] după tine întru neamurile lor: *se va tăia-împrejur* tot cel de parte bărbătească al vostru [*περιτμηθήσεται* ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν]. Și vă veți tăia-împrejur *preputul trupului vostru* [τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας ὑμῶν] și va fi în[tru] *semn al făgăduinței* [ἐν σημείῳ διαθήκης] între Mine și voi. Și pruncul vostru de 8 zile se va tăia-împrejur [καὶ παιδίον ὀκτὼ ἡμερῶν περιτμηθήσεται ὑμῖν], tot cel de parte bărbătească, întru neamurile voastre".

Lucru pe care Sfântul Avraam și casa lui l-a împlinit imediat, Avraam tăindu-se împrejur la vârsta de 99 de ani [Fac. 17, 24].

Numai că tăierea-împrejur a fost dată poporului lui Israil ca *semn al făgăduinței*. Adică a fost dată ca *o prefigurare* a ceea ce va fi în viitor.

Și ce *a prefigurat* tăierea-împrejur? A prefigurat *Botezul* nostru, al Bisericii[37]. Prin care noi suntem curățiți de tot păcatul și de toată necurăția.

Însă, până azi, la 8 zile de la naștere, și noi *punem numele* pruncului ce va fi botezat[38]. Căci pruncul se aduce la Biserică și, în pronaos, Preotul *îl însemnează* cu semnul Sfintei Cruci[39] „la frunte, la gură, la piept și binecuvântându-l, zice rugăciunea aceasta:

Doamne, Dumnezeul nostru, Ție ne rugăm și pe Tine Te chemăm, să se însemneze *lumina* feței Tale peste robul Tău acesta (și aici îi rostește *pentru prima oară* numele în cadru liturgic) și să se însemneze Crucea Unuia-Născut Fiului Tău în ini-

---

[37] *Cf.* http://paginiortodoxe.tripod.com/vsian/01-01-taierea_imprejur.html.

[38] *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 16.

[39] Ibidem.

ma și în cugetul lui, ca să fugă de deșertăciunea lumii și de toată vicleana uneltire a vrăjmașului și să urmeze poruncile Tale. Și dă, Doamne, ca numele Tău cel sfânt să rămână nelepădat de dânsul, când se va uni, la vremea cuvenită, cu Biserica Ta cea sfântă, desăvârșindu-se prin înfricoșătoarele Taine ale Hristosului Tău; ca, după poruncile Tale viețuind și păzind pecetea nestricată, să dobândească fericirea celor aleși în Împărăția Ta. Cu harul și cu iubirea de oameni ale Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvântat, cu Preasfântul și Bunul și de viață Făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin"[40].

Însă mulți nu știu, din păcate, că această rugăciune se face *la 8 zile* de la nașterea pruncului și *nu vin* la Biserică pentru ca să ceară această rugăciune, când, în Biserică, i se rostește pentru prima oară *numele* noului om, recent născut.

Nu știu și ar trebui să afle!

Iar textul rugăciunii pe care am rostit-o este foarte important. Pentru că acum Îi cerem lui Dumnezeu Tatăl ca El *să-Și însemneze* slava Lui peste pruncul de 8 zile, să-l lumineze cu slava Lui cea necreată și veșnică și, totodată, *să însemneze* Crucea Fiului Său în inima și în cugetul pruncului, adică în trupul și în sufletul lui, pentru ca pruncul să fugă de tot păcatul și să împlinească poruncile lui Dumnezeu.

E o rugăciune care îl pregătește de Botez pe prunc, care acum își are numele rostit *în fața* lui Dumnezeu. Pentru că pruncul, care are un nume, e pus *în fața* lui Dumnezeu, pentru ca *să nu lepede niciodată numele cel sfânt al lui Dumnezeu*.

---

[40] Ibidem.

Iar înfricoșătoarele Taine ale Domnului, prin care pruncul va fi *îmbisericit*, prin care el va fi făcut *un mădular viu* al Bisericii, adică al lui Hristos, vor fi *o desăvârșire* a lui, căci îl vor face să trăiască *conform* poruncilor dumnezeiești. Și dacă trăiește creștinește, pruncul va păzi pecetea Mirungerii nestricată, adică slava lui Dumnezeu în el prin asceză continuă, pentru ca să moștenească Împărăția lui Dumnezeu.

Așadar și noi, creștinii ortodocși, ne punem numele la 8 zile de la naștere.

Căci în *certificatul de naștere*, în prima sau a doua zi de viață, tatăl copilului *declară în mod oficial* numele copilului său. Nume pe care *l-a ales* împreună cu mama pruncului și cu alții din familie. Dar la Biserică el e numit cu numele din certificat la 8 zile de la nașterea lui și, pentru comunitatea Bisericii, de acum el poartă *oficial* numele înscris acolo.

Pentru că Domnul, la templu, a primit numele *în mod liturgic* tot a 8-a zi, când a fost tăiat-împrejur, chiar dacă numele Său era *știut* de Mama Lui înainte ca El să Se zămislească în pântecele ei.

Iar numele *Iisus* [Ἰησοῦς] înseamnă *Mântuitor*[41] în limba ebraică, însă noi, ortodocșii, transliterăm numele Lui din Scriptura Noului Testament în limba greacă și nu din limba ebraică. Pentru că Noul Testament a fost scris *în greacă* și nu *în ebraică*. Astfel, cuvântul *Iisus*, în greacă, e format din 3 silabe: Ἰ-η-σοῦς [I-i-sus]. A treia silabă conține și un diftong [οῦ], format din literele *o* și *i*, care se citesc *u*. De aceea avem Ἰ-η-σοῦς; adică: *I-i-sus* și nu: „I-i-sois”.

---

[41] *Cf.* http://paginiortodoxe.tripod.com/vsian/01-01-taierea_imprejur.html.

Numele Domnului este *Iisus* [Ἰησοῦς], așa după cum a fost vestit de Sfântul Arhanghel Gavriil.

Numele Lui de *Hristos* [Χριστός] traduce în greacă pe *Mașiah* [מָשִׁיחַ] din ebraică[42], adică pe *Mesias* [Μεσίας], *cf.* In. 1, 41. Iar în ebraică *Mașiah* înseamnă *Uns*.

Așa că *Iisus Hristos* înseamnă *Mântuitorul Cel uns*, adică *Mântuitorul Cel plin de slava lui Dumnezeu*, pentru că ungerea la care se referă *Mașiah* este *ungerea care te umple de slava lui Dumnezeu*.

De aceea, noi, ortodocșii, scriem numele Domnului sub forma *Iisus Hristos*, care e o transliterare totală, fidelă a numelor Lui din limba greacă și nu ca „Isus Cristos" sau „Isus Christos" sau „Isus Hristos".

Și Îl mărturisim pe El ca *Dumnezeu adevărat* și *om adevărat*, pentru că *Și-a asumat* umanitatea din uterul Preacuratei Fecioare Maria.

Și a venit la 8 zile după naștere pentru ca *să împlinească* tăierea-împrejur a Legii. Și primind tăierea-împrejur pentru noi, El ne duce la *împlinirea* făgăduinței, adică la *roadele* cele preasfinte ale Botezului Său. Pentru că Botezul Său înseamnă că El *a murit* pentru păcatele noastre și *a înviat* a treia din morți, pentru ca noi să trăim în mod tainic și real moartea și învierea Lui în trupul nostru. Și trăind moartea și învierea Lui, să ne înălțăm cu El în Împărăția Lui, fiind și noi plini de slava Lui.

Pentru că ziua a 8-a ne vorbește despre Împărăția Lui cea veșnică, despre ziua netrecătoare.

Însă azi, la început de an calendaristic, îl pomenim și pe Sfântul Arhiepiscop Vasilios cel

---

[42] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Messiah.

Mare [Βασίλειος ὁ Μέγας] al Chesariei Cappadociei [Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας][43] cu a cărui Dumnezeiască Liturghie[44] am început acest an, ca de obicei. Îl pomenim pe *prietenul* și *superiorul ierarhic* al Sfântului Grigorios Teologul, a cărui dumnezeiască viață am cuprins-o în *Viețile Sfinților* (vol. 1)[45], încă în lucru, unde am subliniat și *relația de prietenie* dintre Sfinții Vasilios și Grigorios.

Și când spunem *Sfântul Vasilios cel Mare* spunem *un mare Teolog al Bisericii* din sec. al 4-lea d. Hr., care a propovăduit, prin cărțile și prin predicile sale, la modul normativ, exemplar, fundamental despre teologia și viața Bisericii.

Sfântul Vasilios s-a născut în 329-330[46] în Chesaria Cappadociei[47], care astăzi este orașul Kayseri din Turcia[48]. Și s-a născut dintr-o familie sfântă. Pentru că tatăl Sfântului Vasilios a fost Sfântul Vasilios cel Bătrân, care e pomenit pe 30 mai[49], iar mama lui a fost Sfânta Emmelia

---

[43] A se vedea: http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1584/sxsaintinfo.aspx.

[44] Textul ei în limba greacă: http://glt.xyz/texts/Oro/Basil_Liturgy.uni.htm. Și aici în limba română, în format audio: https://archive.org/details/LiturghiaSf.VasileCelMare.

[45] Fragmentele publicate online până acum: http://www.teologiepentruazi.ro/tag/vietile-sfintilor-vol-1/.

[46] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Basil_of_Caesarea.

[47] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1584/sxsaintinfo.aspx.

[48] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Kayseri.

[49] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Basil_the_Elder.

[Ἐμμέλεια][50], care, în calendarul editat de *Patriarhia Română*, apare ca fiind pomenită *azi*, împreună cu fiul ei.

În *Sinaxarul grecesc*, Sfânta Cuvioasă Emmelia e pomenită pe 30 mai[51]. Însă în *Sinaxarul american*, care e *cel rusesc*, Sfânta Emmelia e pomenită astăzi, la 1 ianuarie[52], de unde, probabil, am preluat și noi pomenirea ei.

Iar Sfântul Vasilios a avut 3 frați și 5 surori, fiind 9 copii la părinți. El a fost educat creștinește de mama și de bunica lui, pe când tatăl lui l-a învățat să scrie. După care a studiat în Chesaria Cappadociei și în Constantinopol, după care la Atena, unde *s-a împlinit* în prietenia sa cu Sfântul Grigorios Teologul[53].

Aici, la Atena, Sfântul Vasilios studiază retorica [ρητορική], filosofia [φιλοσοφία], astronomia [ἀστρονομία], geometria [γεωμετρία] și medicina [ἰατρική][54]. Pentru că el nu și-a pus falsa problemă, ca mulți tineri de azi, „la ce îmi folosesc toate astea", ci, fiind *înfometat* de cunoaștere, *a digerat* în sufletul său toată cunoașterea lumii lui, pentru ca să fie *propriu* slujirii Bisericii. Pentru că un teolog și un predicator al Bisericii trebuie să aibă cunoștințe

---

[50] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1584/sxsaintinfo.aspx.

[51] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/3466/sxsaintinfo.aspx.

[52] *Cf.* http://oca.org/saints/lives/2016/01/01/100005-st-emilia-the-mother-of-st-basil-the-great.

[53] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1584/sxsaintinfo.aspx.

[54] Ibidem.

foarte diverse și aprofundate, să aibă specializări multiple pentru a putea înțelege, explica, detalia diverse problematici teologice, filosofice, culturale, istorice, sociale, comportamentale.

Căci dacă înveți puține, știi puține. Pe când, dacă știi multe și le armonizezi pe toate pentru a-i folosi pe oameni, atunci ești *o bibliotecă vie*, un om al experienței și al dăruirii, care îi luminezi și îi conduci pe oameni spre cele împlinitoare, spre mântuirea lor.

Și așa a fost Sfântul Vasilios, Arhiepiscopul Bisericii: o experiență duhovnicească și teologică vie și complexă, foarte profundă, o lumină călăuzitoare a Bisericii! Și, până azi, scrierile sale sunt *teologia cea adevărată* a Bisericii.

După ce își termină studiile la Atena, în jurul anului 356, Sfântul Vasilios *se botează*. Pentru că nu fusese încă botezat. După cum nici Sfântul Grigorios Teologul nu era botezat în timp ce a studiat la Atena[55].

Dar pentru că dorea să cunoască cu adevărat viața monahală, Sfântul Vasilios călătorește în Egipt [Αἴγυπτο], în Mesopotamia [Μεσοποταμία], în Palestina [Παλαιστίνη] și în Siria [Συρία] și întâlnește diverși nevoitori ortodocși. Iar experiența monahală pe care a acumulat-o a devenit *una* cu viața lui.

De aceea, fiind convins că viața monahală e *vocația* lui, Sfântul Vasilios își vinde averea și trăiește monahal în Pontos, lângă râul Iris [Ἶρις][56], râu care acum se numește *Yeșilırmak* sau *Râul verde*[57].

---

[55] Ibidem.

[56] Ibidem.

[57] *Cf.* https://el.wikipedia.org/wiki/Γεσίλ_Ιρμάκ și https://en.wikipedia.org/wiki/Yeşilırmak_(river).

Aici face ascultare, studiază teologia și se roagă[58].

În 362 e hirotonit Diacon, în 365 Preot, iar pe 14 iunie 370 e hirotonit Arhiepiscop al Chesariei Cappadociei[59]. Iar în calitatea sa de „*Mitropolit al Capadociei* și *Exarh al Pontului*, autoritatea sa se întindea între Munții Balcani, Marea Mediterană, Marea Egee și până la Eufrat”[60].

Însă „pentru a se perpetua amintirea acestui scaun episcopal străvechi, *Sinodul Patriarhiei* de la Constantinopol, în timpul Patriarhului Sofronie, a decis la data de 10 octombrie 1776, ca Mitropolitul Ungrovlahiei (cu reședința la București) să poarte și titlul onorific de „locțiitor al Tronului episcopal din Chesareea (Cezareea) Capadociei”. [Iar] din anul 1925, acest titlu este purtat de către Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române”[61].

De aceea, între cele patru titulaturi ale Patriarhului României, *a treia* e aceasta: „Locțiitorul Tronului Cezareei Capadociei”.

Însă ca Arhiepiscop a trăit doar 8 ani, adormind în ziua de 1 ianuarie 379[62], la vârsta de 49 de ani. A avut o viață scurtă, dar plină de realizări trainice! Căci *Despre Sfântul Duh* și *Respingerea apologiei neevlaviosului Evnomios* le-a scris în 363-

---

[58] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1584/sxsaintinfo.aspx.

[59] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Basil_of_Caesarea.

[60] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Locțiitor_al_Tronului_Cezareei_Capadociei.

[61] Ibidem.

[62] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Basil_of_Caesarea.

364[63], pe când era Diacon. Iar comentariile sale la Dumnezeiasca Scriptură, Epistolele sale, Regulile sale mici[64] și mari[65], Dumnezeiasca sa Liturghie, Canoanele sale, Rugăciunile sale sunt *normative* pentru întreaga Biserică.

Astfel, în *Patrologia Graeca*[66], primul volum dedicat Sfântului Vasilios cel Mare este PG 29[67]. Și în PG 29 avem *Omiliile la Hexaemeron*, *Omiliile la Psalmi* și *Cele 5 cărți împotriva ereticului Evnomios*.

În PG 30[68] avem alte omilii la Facerea și la Psalmi, *Comentariul la Sfântul Profet Isaias*, *Cartea despre feciorie*, plus alte scrieri apologetice. În PG 31[69] avem predici, scrieri ascetice și morale, *Regulile mari* și *mici*, două cărți despre Sfântul Botez, Dumnezeiasca sa Liturghie, cele 3 rugăciuni ale sale de exorcizare, plus alte scrieri. În PG 32[70] avem cartea *Despre Sfântul Duh* și *Epistolele* sale, care sunt în număr de CCCLXVI [366][71].

---

[63] Ibidem.

[64] A se vedea: http://magazin.mmb.ro/sfantul-vasile-cel-mare-regulile-mici.html.

[65] Idem: http://www.librariasophia.ro/carti-Regulile-mari-Vasile-cel-Mare-sf-so-4788.html.

[66] Idem: http://patristica.net/graeca/.

[67] Idem: https://books.google.ro/books?id=OQ8RAAAAYAAJ&redir_esc=y.

[68] Idem: https://archive.org/details/patrologicursus45migngoog.

[69] Idem: https://books.google.ro/books?id=ZhfZAAAAMAAJ&redir_esc=y.

[70] Idem: https://books.google.ro/books?id=phQRAAAAYAAJ&redir_esc=y.

[71] *Cf.* PG 32, col. 1110.

În română, din opera Sfântului Vasilios cel Mare, s-a tradus și publicat sistematic în ultimul timp. În *noua serie* PSB (Părinți și Scriitori Bisericești) a Patriarhiei Române s-au publicat 5 volume dedicate Sfântului Vasile cel Mare: vol. 1 este cu cuvântările sale, vol. al 2-lea cu scrierile sale exegetice, al 3-lea este cu epistolele sale, al 4-lea cu scrierile sale dogmatice și exegetice, pe când al 5-lea cu scrierile sale ascetico-morale[72].

Așa că avem mult de citit din opera Sfântului Vasile cel Mare în limba română, chiar dacă nu știm o altă limbă străină. Iar dacă nu avem bani să le cumpărăm pe cele noi, vechea colecție PSB este online[73] și avem acolo și scrieri ale Sfântului Vasile cel Mare. Numai *evlavie* să avem față de Sfântul nostru Părinte Vasilios și să ne facem *timp* pentru lectură.

Pentru că lectura teologică, iubiții mei, cititul de carte sfântă este *adevărata noastră vindecare* de neștiință, de patimi, de superstiții, de obiceiuri păcătoase. Și dacă nu citim continuu, dacă nu aprofundăm continuu cărțile Dumnezeieștii Scripturi și ale Dumnezeieștilor noștri Părinți, trăim degeaba, trăim fără să știm lucrurile fundamentale ale acestei vieți și ale veșniciei.

Pentru că noi cu acestea trebuie să începem viața noastră: *cu cărțile Bisericii* și, dimpreună cu ele, ca Sfântul Vasilios cel Mare, să citim cărți de tot felul, din care să alegem ce e bun și folositor.

Căci o carte sau o revistă, oricât de rea ar fi la nivelul conținutului sau de prost editată, este totuși

---

[72] *Cf.* http://patriarhia.ro/volume-aparute-coleciile-psb-si-credina-ortodoxa-1500.html.

[73] A se vedea: https://archive.org/details/Psb-ColectiaParintiSiScriitoriBisericesti.

o sursă de cunoaștere și nu e ca și când am sta toată ziua și nu am citi nimic.

Și dacă citim reclame sau ziare sau citim traducerile la filme înseamnă *ceva*, înseamnă că am citit ceva, în loc să nu vrem să citim nimic.

Cu atât mai mult *a citi online* înseamnă a te informa despre multiple lucruri. Că citim pe monitoare mari, că citim pe telefoane sau tablete, *a citi* înseamnă *a te informa* și *a te educa*.

Informația *ne educă*. Ne învață anumite moduri de a fi. Iar noi alegem ceea ce dorim să fim.

Însă există o educație *bună* și una *proastă*. Cea *proastă* e aceea în care citim și învățăm și punem în practică lucruri care nu ne personalizează, ci ne fac tot mai pătimași.

Educația *bună* este educația care știe să aleagă și să rețină și să trăiască după informațiile cele mai bune.

Căci dacă vreau să mă informez despre *teologie*, nu mă duc să învăț despre credința ortodoxă de pe tot felul de saituri sau bloguri bizare, anonime, suspecte, ci mă duc la profesioniști, la oameni care au făcut, știu ce e teologia și știu să scrie teologie.

La fel, dacă vreau să am cunoștințe despre politică, despre filosofie, despre literatură, despre istorie, despre gastronomie, despre filmografie, despre tehnologia de ultimă oră, mă duc în locurile din online unde sunt *profesioniști*, unde sunt oameni care știu să gândească lucrurile în mod corect. Iar dacă, în anumite privințe, ei vor *să mă ideologizeze* sau vor *să îmi vândă* anumite produse, pentru că sunt *publicitarii* acelor produse, prin comparația cu alte spații online de creație eu

discriminez, judec lucrurile și aleg ceea ce îmi trebuie.

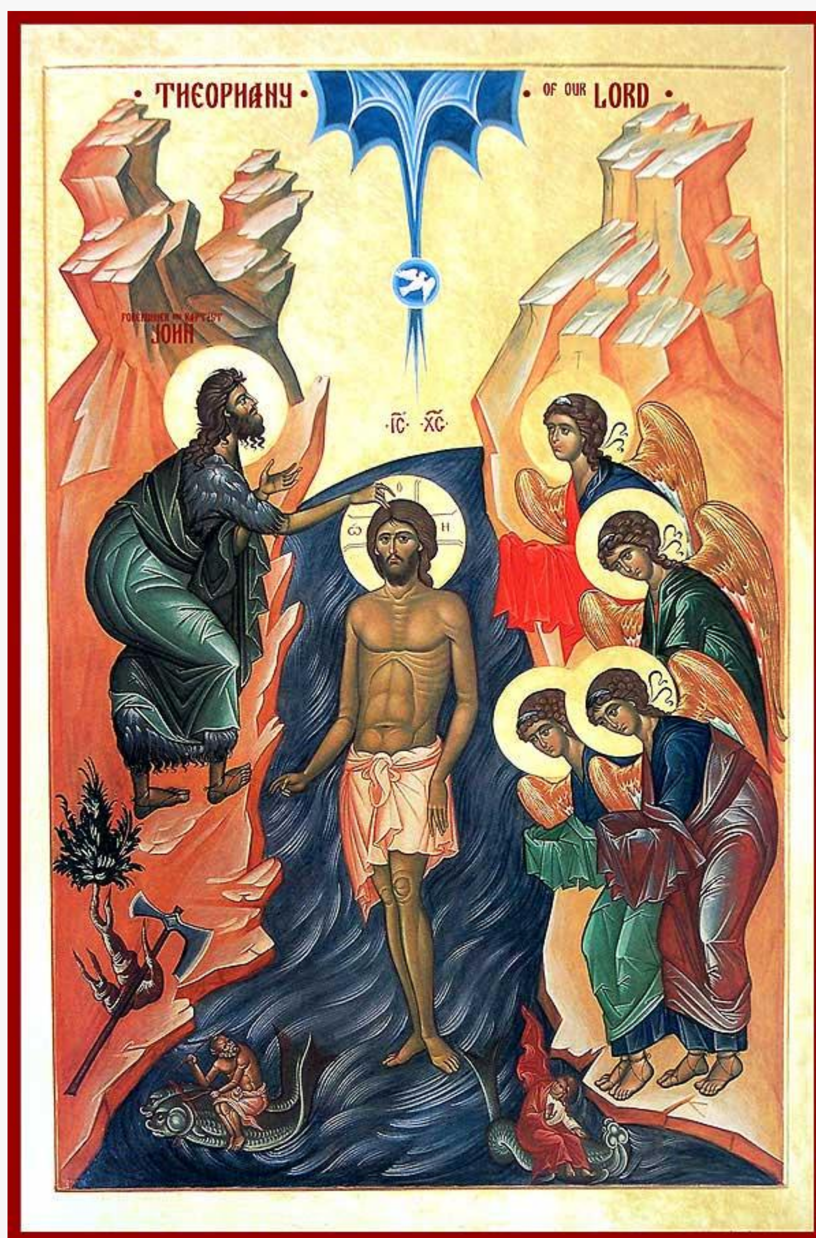
Însă cum *înțeleg* dacă cineva e *un specialist* într-un domeniu sau doar *se preface* că este? Comparându-l cu mai mulți creatori de online pe același segment, dar, în primul rând, văzând ritmul, consistența și modul în care își explică experiența.

Pentru că omul care știe ceva foarte bine, acela are *un ritm constant de creație* și *pertinență* în ceea ce spune.

Mai pe scurt: *citiți continuu* și de la oameni care *știu* ce spun! Nu contează dacă începeți 10 cărți și le citiți în luni la rând. Important e *să începeți* să citiți ceea ce vă place și, mai ales, ceea ce vă aduce *un spor constant de cunoaștere* într-un domeniu anume. Pentru că ceea ce citim și ceea ce facem zilnic *ne definesc*.

Vă doresc un 2016 cu și mai multă conștientizare a realității, cu înțelepciune și fapte concrete! Adică un nou an în care să fim tot mai sinceri cu noi înșine, în care să învățăm din experiența trecutului și în care să fim pragmatici. Dar *un pragmatism duhovnicesc* și nu *capitalist*, un pragmatism în care să ne folosim și pe noi și pe cei din jurul nostru. La mulți ani, multă sănătate și putere de muncă! Amin.

Predică la Duminica dinaintea Botezului Domnului [2016]

Iubiții mei[74],

---

[74] Scrisă în ziua de 2 ianuarie 2016, zi de sâmbătă, cu soare și ger de -12 grade dimineața.

Sfânta Icoană am preluat-o de aici:

http://cosmopoliti.com/wp-content/uploads/2015/01/AgiaTheofania04.jpg.

Acum 10 zile *L-am prăznuit pe Domnul* ca pe *un Prunc* născut în iesle, în peșteră, în Bitleemul Iudeii, în timpul călătoriei pentru recensământ, iar azi, când suntem în zilele înainteprăznuirii Botezului Domnului, ne pregătim să Îl vedem *Bărbat desăvârșit*.

Căci așa cum ne spune Sfântul Lucas, când Domnul S-a botezat de către Ioannis în râul Iordanis „era ca de 30 de ani [ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα]" [Lc. 3, 23, BYZ].

Așadar, trecem de la vârsta de 1 an, de la *abia născut*, la vârsta de 30 de ani a Domnului, pentru ca să vedem *ce a făcut Domnul* pentru mântuirea noastră.

Iar Biserica *tace* în mod evlavios despre viața Domnului de până în Botezul Său, nu ne dă prea multe detalii, pentru că dorește *să ne concentreze atenția* asupra *evenimentelor fundamentale* ale iconomiei mântuirii. Adică ale *lucrării* lui Hristos pentru mântuirea noastră, a tuturor.

Însă când Biserica *tace* despre viața Domnului de până în Botez, atunci, ca o mamă bună, Biserica ne învață *smerenia*. Căci ne vorbește despre inexprimabila Lui smerenie. Despre cum Domnul S-a smerit pe Sine, arătându-Se a fi mai mult *om* decât *Dumnezeu*.

Pentru că Domnul, timp de 30 de ani, S-a păstrat în smerenie, n-a făcut nicio minune, nu Și-a arătat tuturor, în mod explicit, dumnezeirea Lui, ci a așteptat să dobândească vârsta de 30 de ani, vârstă care la evrei era una *a maturității*, care îți dădea dreptul *să vorbești în mod public*.

Căci, spre exemplu, Samuel ben Meir sau Rashbam, comentator biblic și talmudist din sec. al

12-lea[75], spunea că bărbatul, la vârsta de 30 de ani, este „demn de conducere”[76]. Iar în *Pirkei Avot*, în 5, 22, *vârstele omului* sunt acestea:

„5 ani este vârsta pentru studiul Scripturii [Five years is the age for the study of Scripture][77].

10, pentru studierea Mișnahului [מִשְׁנָה] [tradiția prin viu grai][78] [Ten, for the study of Mishnah]”.

13, pentru obligația de a observa mițvotul [מִצְוֹות] [poruncile][79] [Thirteen, for the obligation to observe the mitzvot].

15, pentru studiul Talmudului [תַּלְמוּד] [învățătura de credință iudaică] [Fifteen, for the study of Talmud].

18, pentru căsătorie [Eighteen, for marriage].

20, pentru angajarea în câmpul muncii [Twenty, to pursue [a livelihood]].

30, pentru tărie [Thirty, for strength].

40, pentru înțelegere [Forty, for understanding].

50, pentru sfat [Fifty, for counsel].

60, pentru perspicacitate [Sixty, for sagacity].

70, pentru bătrânețe [Seventy, for elderliness].

80, pentru putere [Eighty, for power].

90, pentru gârbovire [Ninety, to stoop].

Cineva de 100 de ani este ca unul care a murit și a trecut dincolo și a fost uitat de către lume [A

---

[75] A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/Rashbam.

[76] *Cf.* http://www.aish.com/ci/s/48917052.html.

[77] La cinci ani *se începe* studiul Scripturii pentru un evreu.

[78] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Mishnah.

[79] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Mitzvah. Iar poruncile Legii, conform aceleiași surse, sunt în număr de 613, 365 fiind negative și 248 pozitive.

hundred-year-old is as one who has died and passed away and has been negated from the world]”[80].

Așadar, vârsta de 30 de ani, pentru evrei, era una *a tăriei*. Și Domnul atunci *S-a arătat pe Sine* lumii, când a venit și S-a botezat în Iordanis de la Ioannis Botezătorul.

Însă Evanghelia de azi [Mc. 1, 1-8], după cum ați auzit-o, ne-a vorbit despre *Botezătorul Domnului*, pregătind astfel *înțelegerea* praznicului din 6 ianuarie 2016. Și ne-a spus că persoana lui Ioannis a fost *profețită* de mai înainte [Mc. 1, 2-3], că el boteza în pustie [Mc. 1, 4] și că propovăduia „botezul pocăinței întru iertarea păcatelor [βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν]” [Ibidem].

Însă verbul βαπτίζω, de unde vine βάπτισμα [botez], nu înseamnă „eu îți torn apă în cap” sau „eu te stropesc cu apă”, ci „eu *te scufund în apă* cu tot trupul”.

Și acesta este *modul ortodox* de *a boteza* în Biserică: de a-l introduce pe cel care se botează, de 3 ori, cu totul, în apă.

Pentru ca să moară și să învieze în mod mistic/tainic la viața duhovnicească, întru slava Preasfintei Treimi.

Iar Sfântul Ioannis Botezătorul astfel a botezat: prin *afundarea cu totul* a omului în apă, pentru ca să le arate evreilor că ei, cu totul, sunt *plini de păcate*. Că, păcatul nu e doar într-un mădular al trupului lor, ci în toată ființa lor.

Și același lucru îl mărturisim și noi, până azi: că păcatul, oricare ar fi el, afectează omul în integralitatea lui și nu doar o parte din om. Pentru

---

[80] *Cf.* http://www.chabad.org/library/article_cdo/aid/682520/jewish/English-Text.htm.

că ceea ce facem în trup afectează sufletul, iar ceea ce facem în suflet are consecințe în trupul nostru. Pentru că trupul și sufletul nostru sunt unite la nivel ipostatic/ personal până la moartea noastră. Noi suntem *una* până când murim, o unitate psiho-somatică, formată din suflet și trup, și de aceea nu putem să păcătuim într-o parte a persoanei noastre fără ca și cealaltă să fie afectată la fel de mult.

Și de aici, când vorbim despre *pocăință*, vorbim despre *un act holistic*, care angrenează întreaga noastră persoană, pentru că ne pocăim și cu sufletul și cu trupul nostru. Căința, durerea, regretul, zbuciumul din sufletul nostru *se răsfrânge* asupra trupului nostru, căci plângem pentru păcatele noastre, cădem la pământ, ne istovim prin post și prin rugăciune, ne chinuim trupul după cum ne plânge sufletul.

Iar Sfântul Ioannis i-a chemat *la pocăință* pe contemporanii lui, după cum ne cheamă și pe noi, pentru că pocăința ne aduce *o nouă înțelegere* asupra noastră și a lumii. O înțelegere mult mai proaspătă, mult mai realistă asupra noastră. Căci atunci când ne vedem din interiorul nostru spre în afară, când avem conștiința că *toți ne văd așa după cum ne vedem noi*, dispare statura impozantă și triumfalistă, dispare zâmbetul nostru fals, dispare aroganța, dispar cuvintele meșteșugite, dispar manierismele ieftine.

Pocăința ne coboară la firul ierbii, ne arată moartea, ne arată puținătatea noastră, ne arată Iadul care vine după moarte și ne spune că...*acolo vom merge*!

Pocăința adevărată nu ne face să ne credem „aleși”! Nu ne dă sentimentul că suntem *deja* „moștenitorii” Împărăției lui Dumnezeu! Acestea

sunt sentimente de la draci. Ei ni le-au băgat în suflet!

Ci, dimpotrivă, pocăința ne spune că suntem *vrednici de Iad*, că noi nu avem nicio scăpare, dacă Dumnezeu, în marea Sa milostivire, nu ne *mântuiește* pe noi.

Și ceea ce ne spune pocăința e *glasul adevărului*. Pentru că așa stau lucrurile. Dacă nu ar fi mila lui Dumnezeu cu noi, pentru rugăciunile Maicii Domnului și ale Sfinților și Îngerilor Lui, nimeni dintre noi nu ne-am putea mântui. Pentru că nu avem o viață plină de sfințenie și de vederi dumnezeiești. Pentru că nu suntem împlinitorii voii lui Dumnezeu, ci, dimpotrivă, pe fiecare zi căutăm să ne facem voia noastră. Doar voia noastră...

...Și Sfântul Marcos ne spune că „ieșea către el", către Ioannis Botezătorul, „tot ținutul Iudeii și Ierusalimele și toți erau botezați de către el în râul Iordanisului, mărturisindu-și păcatele lor" [Mc. 1, 5, BYZ]. După ce își mărturiseau păcatele erau botezați! Și, după cum vedeți, nu se spune că veneau *doar adulții* sau *doar bărbații*, iar copiii și femeile nu veneau, ci că veneau tot ținutul Iudeii și Ierusalimele, adică cei din Ierusalim.

Iar toți își mărturiseau păcatele și se botezau, pentru ca să fie proprii *propovăduirii* lui Ioannis, dar, mai ales, *primirii lui Mașiah*, a lui Hristos.

Căci Ioannis nu se propovăduia *pe sine* după ce îi spovedea și îi boteza, ci *pe Hristos*, spunându-le: „Vine după mine *Cel care este mai tare* [decât] mine, Căruia nu-I sunt vrednic, plecându-mă, să dezleg cureaua sandalelor Lui. [Iar] eu v-am botezat pe voi în apă, dar El vă va boteza pe voi în Duhul Sfânt [Αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πεύματι Ἁγίω]" [Mc. 1, 7-8].

Și când le-a spus despre cum *îi va boteza* Domnul, le-a profețit despre Botezul Bisericii. Pentru că Domnul nu i-a botezat în viața Lui pământească pe oameni cu Duhul Sfânt, dar, după înălțarea Sa la dreapta Tatălui, în ziua Cincizecimii, El, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, *i-a botezat* pe cei ai Lui cu *Botezul întru Duhul Sfânt*. Pentru că *Botezul întru Duhul Sfânt* e *Botezul în care se coboară slava Preasfintei și Preacuratei Treimi în oameni* și îi face pe cei botezați *una*, adică o *singură Biserică* a Lui. Una pentru toate veacurile.

Și acest Botez e Botezul Bisericii. E Botezul în care suntem afundați în apă, dar suntem renăscuți prin slava Treimii care se coboară în noi. Căci suntem botezați în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh, al Treimii celei deoființă și nedespărțite, și slava Treimii *coboară* și *rămâne* în noi pentru ca să creștem pe fiecare zi în sfințenie și în înțelepciune dumnezeiască.

Iar dacă *creștem* în sfințenie și în înțelepciune, atunci se vede!

Și am lăsat la o parte Mc. 1, 6, în mod special, acolo unde e descrisă *înfățișarea* Sfântului Ioannis Botezătorul. Pentru că în v. 6 ni se spune: „iar Ioannis era îmbrăcat [cu] peri de cămilă și brâu de piele [avea] împrejurul mijlocului lui, și [era] mâncând lăcuste și miere sălbatică". Și am lăsat la o parte acest verset tocmai pentru ca să îl discutăm în mod aparte și să înțelegem, din ce se vede, ceea ce nu se vede. Căci aici, la o primă impresie, avem descrisă doar *înfățișarea exterioară* a Sfântului Ioannis. Însă acest lucru e cum nu se poate mai fals.

Pentru că Sfântul Marcos, dimpotrivă, a vrut să vorbească aici despre statura lui ascetică, despre imensa lui sfințenie, atâta timp cât, în Israil, doar

Ioannis trăia astfel. Căci modul lui de a fi arată *virtuțile* sale.

Și ce ne spune Mc. 1, 6 despre virtuțile Sfântului Ioannis Botezătorul? Că El era un om al neagoniselii și al postului, al rugăciunii și al simplității, al fecioriei și al dreptății, că nu era interesat de slava venită de la oameni, ci era plin de slava lui Dumnezeu, cea care îl făcea să profețească cele viitoare. Iar El nu numai că *a înțeles* cine e Hristos și L-a propovăduit, dar L-a și *văzut* și L-a *botezat*, plecându-se ca *un rob* în fața *Stăpânului* Său.

Sfântul Ioannis Botezătorul se mulțumea cu ceea ce primea de la Dumnezeu, hrana Lui era ascetică la culme, rugăciunea și cunoașterea lui Dumnezeu erau *trăsăturile principale* ale vieții lui, de aceea e paradigma vieții monahale, a vieții isihaste. Pe care, cu toții, monahi sau mireni, suntem chemați să o trăim.

Căci monahii, și ei muncesc și își fac mâncare precum mirenii, și ei au chilia lor, cu strictul necesar în ea, numai că nu au soții. Iar noi, mirenii, chiar dacă avem soții și copii și serviciu și casă și multe treburi, nu înseamnă că trebuie să trăim în opulență și în distracții toată ziua. Ci suntem chemați și noi la rugăciune continuă, la milostenie, la slujire, la citiri sfinte, la curăție, la înfrânare ca și monahii.

De aceea am spus că viața monahală și isihastă nu e doar pentru monahi, ci și pentru mireni. Sau viața noastră, a mirenilor, trebuie să fie umplută de virtuțile monahilor, după cum și monahii ar trebui să se umple de virtuțile mirenilor. Pentru că numai astfel, învățând unii de la alții, monahii îi vor înțelege mai bine pe mireni și mirenii pe monahi și

vor înțelege că numai împreună putem *să slujim* lui Dumnezeu și oamenilor.

Monahii au nevoie de utilajele și de meseriile și de știința de carte a mirenilor și de disponibilitatea lor pentru dialog și slujire și muncă, pe când mirenii au nevoie de rugăciunea, de tăcerea, de dulceața sufletească a monahilor, de curăția lor, de sfatul lor, de experiența lor duhovnicească.

Căci s-a văzut foarte bine că acolo unde există un Povățuitor duhovnicesc, într-o Mănăstire sau Biserică, care *atrage* la el lumea prin slujirea și harismele lui, e nevoie de coagularea unei întregi comunități și de o mediatizare corectă a evenimentelor care se petrec în jurul lui. Pentru că nu e nevoie în lumea noastră ortodoxă doar de Părinți duhovnicești care vorbesc oamenilor și îi spovedesc, ci și de Părinți duhovnicești care scriu, care traduc, care tipăresc cărți, care conferențiază în urma unei bogate cercetări științifice pe o anumită temă, care inițiază și conduc diverse proiecte sociale și medicale, culturale și științifice.

Pentru că nu e de ajuns doar *să te sfințești* tu, ci trebuie să înveți și metodele *momentului* prin care poți *să îi ajuți* pe oameni.

A face proiecte europene, a deschide mici afaceri lucrative, a construi școli și spitale parohiale, a ține cursuri și conferințe, a-i iniția pe oameni în modul de a lucra cu un computer sau de a folosi telefonul, camera de luat vederi, scanerul, xeroxul, tableta, a-i învăța pe oameni să se comporte *ortodox* în societatea de azi și manierat, a-i învăța să își administreze bine casele și să își înmulțească banii, să știe legile statului și să conviețuiască cu ceilalți, de alte etnii și religii, cred că toate astea, astăzi, trebuie să fie *apanajul* nostru, al ierarhiei Bisericii.

Noi trebuie să ne învățăm parohienii *ce să facă* și *cum să facă* pentru ca să se comporte *ca acum*, în 2016, și nu cu modalități învechite de abordare a societății noastre. Pentru că societatea noastră se schimbă mereu, pe fiecare zi, se schimbă halucinant de repede, iar dacă nu suntem *conectați* la pulsul ei, riscăm să fim paraleli cu realitatea.

Însă a fi *la curent*...cu lucrurile înseamnă *a introduce* noutățile zilei în ritmul vieții noastre de rugăciune, de citire, de slujire. Că s-a dat o nouă lege, că s-a ieftinit TVA-ul, că a murit sau s-a născut cineva, cum e vremea, ce se poartă, ce mașină a mai apărut, ce s-a mai inventat, ce filme, ce mâncăruri, ce distracții...toate aceste *noutăți* nu trebuie *să submineze* viața noastră liturgică și morală, asceza noastră, sănătatea noastră duhovnicească și trupească, ci ele trebuie *să intre* în noi după cum intră...soarele, oamenii, frigul, tot ceea ce vedem și auzim.

Pentru că trebuie să ne comportăm *normal*, fără stridențe în relațiile cu alții, însă fiind *noi înșine* tot timpul. Căci față de fiecare om trebuie să ne manifestăm pe măsura gradului nostru de prietenie și de cunoaștere, dar, în adâncul nostru, pe toți să îi avem în rugăciunea noastră, adică în dorința noastră ca toți să fie bine, frumoși, sănătoși, credincioși și să se mântuiască.

Pentru că Sfântul Ioannis Botezătorul, astăzi pomenit în Evanghelie, asta a vrut și el: *ca toți să se mântuiască*. Ca niciunul să nu fie *insensibil* în fața Domnului și ca toți *să Îl primească*.

Dar prin asta nu a fost *idealist*, ci *pragmatic*! Pentru că întreaga lui viață și propovăduire au arătat că el e *una* cu ceea ce spune. Și a avea grijă de oameni, de sănătatea lor duhovnicească, nu în-

seamnă *a alerga* după nori, ci înseamnă a face lucruri *foarte pragmatice* pentru ei: a le arăta *ce să facă* pentru ca *să fie vii*. Și el îi chema la pocăință, la vederea de sine, la rugăciune, la post, la așteptarea Domnului. Adică la lucruri la care și noi trebuie *să îi chemăm* pe toți.

Însă cum de a ajuns Sfântul Ioannis *în pustie*?

Tatăl său, Sfântul Arhiereu Zaharias, când au fost uciși cei 14.000 de Sfinți Prunci din Bitleem, a fost martirizat și el de Irodis pentru că nu l-a dat pe Sfântul Ioannis ca să fie omorât[81]. Așa că pruncul Ioannis a rămas cu mama sa, cu Sfânta Elisavet, care a fugit și s-a ascuns dimpreună cu el în munți. Iar când era să fie prinși, la rugăciunea Sfintei Elisavet, Dumnezeu a deschis muntele, și ei s-au ascuns, în mod minunat, în munte.

Însă Sfânta Elisavet a adormit la 40 de zile de la martirizarea soțului ei[82]. Fapt pentru care „Sfântul Ioan, ferit de Dumnezeu, a locuit în pustie până în ziua arătării lui față de neamul lui Israil [St John, preserved by the Lord, dwelt in the wilderness until the day of his appearance to the nation of Israel]”[83].

Tocmai de aceea îl găsim *în pustie*: pentru că el a trăit *în pustie* toată viața lui.

Și mai știm că Sfântul Ioannis L-a botezat pe Domnul cu mâna sa dreaptă, pe care Sfântul Evanghelist Lucas, după martirizarea lui, a luat-o cu sine și a dus-o în Antiohia[84].

---

[81] *Cf.* http://paginiortodoxe.tripod.com/vsdec/12-29-sf_14000_prunci_din_betleem.html.

[82] *Cf.* https://oca.org/saints/lives/2016/09/05/102503-righteous-elizabeth-the-mother-of-st-john-the-baptist.

[83] Ibidem.

[84] *Cf.* http://paginiortodoxe.tripod.com/vsian/01-07-mina_sf_ioan.html.

Așadar, iubiții mei, chiar dacă nu avem pustiul lângă noi, putem să trăim *preafrumoasa pustie* în sufletul nostru și în casa noastră. Pentru că putem să ne odihnim în rugăciune tot timpul, putem să strigăm tot timpul în rugăciune înaintea Domnului.

Și, uneori, în mijlocul mulțimii putem să trăim *o profundă stare de singurătate* și *un profund dor de rugăciune interioară*, încât ne dăm seama că pustia sufletească s-a mutat în mijlocul lumii în vremea noastră.

Iar dacă nu putem să mergem cu haine ascetice pe stradă și la serviciu, putem sta acasă, când nu ne vede nimeni, în haine ascetice. Acolo, în camera noastră de rugăciune și de odihnă, putem să ne rugăm Domnului în tăcere și pocăință, chiar dacă, tot acolo, citim, scriem, ne odihnim, ne uităm la televizor, la computer, la telefon.

Iar dacă nu putem mânca lăcuste și miere sălbatică, cu siguranță putem mânca un singur fel de mâncare la masă și fără prea multe prăjituri și cu un singur fel de băutură.

Pentru că putem fi ascetici *în vorbe*, vorbind puțin și ceea ce e de folos, putem fi ascetici în *a avea*, cumpărând doar strictul necesar, putem fi ascetici *în îmbrăcăminte*, având puține haine.

Asceza se trăiește în orice parte a sufletului și a trupului nostru, oriunde și oricând. La fel și pocăința, la fel și rugăciunea, la fel și ascultarea de Dumnezeu.

Iar dacă vrem să fim proprii *sfintei ape* pe care o bem la Botezul Domnului, atunci să ne pregătim prin rugăciune și prin pocăință, prin post și prin citiri teologice, prin milostenie și prin iertare.

Vă doresc *o pregătire bună* pentru Botezul Domnului și multă seninătate! Amin.

Predică la Botezul Domnului [2016]

Iubiții mei[85],

iconomia [οἰκονομία] mântuirii lui Hristos nu i-a cuprins doar pe oameni, ci întreaga creație a lui Dumnezeu. Pentru că substantivul compus οἰκονο-μία e format din substantivul οἶκος [icos], care înseamnă *casă*, și substantivul νόμος [nomos], care înseamnă *lege*, *rânduială*, *pravilă*. Iar *casa* zidită de Dumnezeu e întreaga Lui creație, noi, oamenii, fiind o parte din această creație a Lui. Căci Cel care a creat soarele, luna, stelele, oceanele, păsările,

---

[85] Scrisă în dimineața zilei de 4 ianuarie 2016, zi de luni, după prima ninsoare pe acest an. Sfânta Frescă am preluat-o de aici:

http://2.bp.blogspot.com/-HPzl_X1nSoM/T1SqPIZiA-I/AAAAAAAAAhQ/zKey-oqHrC8/s1600/25ce259725ce259225ce259125ce25a025ce25a425ce259925ce25a325ce259925ce25a3_2.jpg.

jivinele de tot felul, iarba și pietrele, ne-a creat și pe noi, oamenii, după chipul Său [Fac. 1, 27], pentru ca să trăim în continuu spre asemănarea cu El [Mt. 5, 48].

Însă atunci când S-a întrupat pentru noi, Domnul S-a făcut *chip al Său*, ne spune Sfântul Maximos Mărturisitorul, pentru ca să călăuzească spre El Însuși întreaga Sa creație[86]. Și El poate să călăuzească întreaga creație spre Sine pentru că „*a unit* cu Sine [, cu dumnezeirea Lui], în chip esențial, după ipostas [, la nivelul persoanei Sale], însăși firea noastră”[87] umană. Și dacă a asumat firea noastră, El a asumat *legătura organică* cu întreaga Sa creație. Pentru că trupul Lui, luat din Prea Curata Fecioară Maria, conține elementele chimice existente peste tot în creația Sa.

Pentru că trupul uman conține bor, calciu, carbon, clor, crom, cobalt, cupru, germaniu, hidrogen, iod, fier, magneziu, nitrogen, oxigen, fosfor, potasiu, seleniu, sodiu, sulf, zinc[88]. Dar conține și clorură, fosfat, sulfat, bicarbonat, cât și vitaminele A, D, E, K, B1, B2, niacină, B5, B6, B9, B12, biotină, C[89].

Trupul unui nou-născut conține 75% apă, iar creierul, plămânii, inima, ficații și rinichii unui om conțin cele mai multe *țesuturi umede*, ele având

---

[86] Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Ambigua. Tâlcuiri ale unor locuri cu multe și adânci înțelesuri din Sfinții Dionisie Areopagitul și Grigorie Teologul*, trad. din lb. gr., introd. și note de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, în col. PSB, vol. 80, Ed. IBMBOR, București, 1983, p. 164.

[87] Idem, p. 250.

[88] *Cf.* http://www.innvista.com/health/anatomy/major-elements-in-the-human-body/.

[89] Ibidem.

între 65 și 85% apă. Oasele noastre, deși sunt uscate, conțin și ele 31% apă[90].

Sângele din trupul nostru e 7% din greutatea pe care o avem. Iar un om adult, care are 70 de kilograme, are 4, 9 litri de sânge în trupul lui[91].

Și chiar dacă noi nu știm care e *rolul* fiecărui element pe care îl conține trupul nostru și, în definitiv, ce *uzină vie* e trupul nostru, noi suntem creați de Dumnezeu într-un mod foarte complex și cu elemente existente în toată creația Sa.

Iar Domnul, în umanitatea Sa, a preluat și elementele din care *a creat* întregul cosmos. Și când spun *cosmos* nu mă refer doar la planete și stele, la *cerul* de deasupra noastră, ci am în vedere cuvântul grecesc κόσμος [cosmos], care înseamnă *lumea*, creația în integralitatea Sa, adică tot ceea ce a creat Dumnezeu în cerul cu multe planete și stele și pe pământ.

Și Domnul, luând trupul nostru, întrupându-Se, „a împlinit ca om, cu fapta și cu adevărul, prin ascultarea neclăti[na]tă [față de Dumnezeu], toate câte, ca Dumnezeu, El Însuși le-a rânduit de mai înainte să se facă [de către om], realizând tot sfatul lui Dumnezeu și Tatăl în favoarea noastră”[92].

Iar prin aceasta înțelegem că iconomia/ lucrarea mântuitoare a Domnului Hristos pentru noi înseamnă că El a trăit *în umanitatea Lui* tot drumul îndumnezeirii noastre. Tot drumul interior pe care

---

[90] *Cf.* http://www.npr.org/sections/krulwich/2013/11/25/247212488/born-wet-human-babies-are-75-percent-water-then-comes-drying.

[91] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Sânge.

[92] *Cf.* Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Ambigua*, ed. cit., p. 265.

noi trebuie să îl parcurgem pentru ca să ne sfințim viața.

Însă întruparea Domnului are consecințe mult mai vaste decât mântuirea noastră. Pentru că atunci când „ne-a unit pe noi cu noi înșine în Sine...ne-a arătat numai oameni...modelați cu totul după El și purtând nevătămat și cu totul neîntinat chipul Lui, neatins în niciun mod de vreo trăsătură a stricăciunii”[93], stricăciune pe care păcatul a adus-o în firea noastră. Și *chipul Lui neîntinat* înseamnă că *Și-a îndumnezeit umanitatea Lui*.

Însă, întrupându-Se și îndumnezeindu-Și umanitatea Lui, Domnul Iisus Hristos „a unit în jurul Lui [și] între ele, în chip indisolubil [, de nedespărțit,] Raiul și lumea locuită, cerul și pământul, cele sensibile și cele inteligibile, ca unul ce avea simțire, suflet și minte ca noi”[94]. Pentru că El „*a adunat* toate în Sine”[95] și „a arătat că toată creația este *una*”[96].

De aceea, la praznicul Nașterii Domnului i-am văzut pe Îngeri și pe oameni lăudându-L pe Dumnezeu ca *un singur cor*, pe când acum, la praznicul Botezului Domnului, îi vedem pe Îngeri slujind alături de Sfântul Ioannis Botezătorul, reprezentantul umanității, ca *un singur cor*.

Și atât Ioannis cât și Îngerii sunt plini de uimire și de evlavie sfântă, de cutremurare dumnezeiască în fața imensei Lui coborâri/ smerenii, până acolo că *a intrat gol* în apa Iordanisului și a fost botezat de către rob, ca și când Dumnezeu ar fi avut vreun păcat.

---

[93] Idem, p. 265-266.

[94] Idem, p. 266.

[95] Ibidem.

[96] Ibidem.

O cântare din ziua de 3 ianuarie ne spune amănuntul că Domnul S-a botezat *gol* în Iordanis: „Se minunează tot sufletul gândind la a Ta înfricoșată rânduială, Cuvinte [al Tatălui]. Cum vrând să-i înnoiești pe toți, vii *să intri gol* în curgerile râului, Cel ce te îmbraci cu lumina [ca și cu o haină]"[97].

Dar El S-a botezat gol, pentru ca să îmbrace goliciunea noastră, sufletul și trupul nostru pustiite de păcat. A intrat în Iordanis pentru ca *să ne îmbrace* goliciunea noastră întru El, pentru ca să ne încălzim prin harul Lui și pentru ca prin acesta să ne lumineze pe noi[98]. Și ne-a spălat în Iordanis *rușinea* noastră[99], adică toate păcatele noastre.

Iar noi vedem foarte bine faptul că Dumnezeu Se folosește de *elementele fundamentale* ale lumii Sale, care fac parte și din trupul nostru, pentru ca să ne hrănească, să ne lumineze și să ne sfințească pe noi.

Dacă pâinea și vinul, în amestec cu apa, devin *Trupul* și *Sângele* Lui prin coborârea harului Treimii în cele 3 elemente materiale, astăzi vom sfinți apa, pentru ca să bem *apă cu har* și să ne curățim și să ne luminăm și să ne sfințim, noi și toate cele ale lumii Sale. La Sfântul Maslu sfințim uleiul pentru ca să fie „spre tămăduire și spre izbăvirea de toată patima și întinăciunea trupului și a sufletului și de toată răutatea"[100]. Dar noi binecuvântăm și colivele și tot ce se împarte pentru cei adormiți ai noștri. Binecuvântăm și sfințim Cruci, Icoane, casele, mașinile, lucrurile, ogoarele, viile, livezile, pădurile, apele.

---

[97] *Cf. Mineiul pe ianuarie*, ed. BOR 1926, p. 59. Am *diortosit* textul cântării.

[98] Idem, p. 145-146.

[99] Idem, p. 144.

[100] *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 136-137.

Pentru că toată creația *s-a sfințit* prin Hristos Cel întrupat și nu numai omul! Trupul omului și animalele și plantele și păsările și pământul sunt formate din aceleași elemente. Iar noi față de întreaga creație, față de întreg cosmosul, față de întreaga lume trebuie să fim *responsabili*.

Adică să protejăm aerul, apa, verdeața, pădurile, animalele, peștii, păsările, insectele și să nu le distrugem!

Să folosim hrana pe care ne-o oferă apele și ogoarele și pădurile și livezile în mod cuviincios și nu despotic!

Pentru că orice exploatare în exces sau orice distrugere *se întoarce* împotriva noastră.

Dacă ucidem pădurea, ne ucidem aerul, ucidem diversitatea de animale și de plante și de insecte din păduri, distrugem *înfățișarea* țării noastre.

Una e să vezi munți împăduriți, păduri cu arbori viguroși și cu multă răcoare, cu flori, cu insecte, cu păsărele, cu animale...și altceva e să vezi, cu dezolare, doar cioturi de arbori, doar pietre fără vegetație, doar locuri secătuite de viață.

Gunoaiele noastre din vacanțe și de la petreceri nu au ce căuta în râuri! Iar dacă tot mergem la munte, să mergem pentru liniște, pentru a ne relaxa mental și sufletește, pentru *a contempla* și nu pentru *a polua*!

Căci azi vom sfinți apa...și toți vrem apă *bună*, apă *de calitate*, apă *de izvor*. Pentru că vrem apă *sănătoasă*, apă care *să ne facă bine*.

Dar dacă vrem apă *bună*, trebuie să o păstrăm cu grijă, pentru ca să Îi slujim lui Dumnezeu cu apa cea mai bună.

La fel, când facem Dumnezeiasca Liturghie, trebuie să slujim cu vinul cel mai bun și cu prescura cea mai bună și nu cu vin oțetit și cu pâine mucegăită sau uscată. Pentru că prin aceasta ne arătăm fără evlavie, fără atenție, indiferenți față de marile Taine ale lui Dumnezeu, în care El coboară slava Lui pentru ca să ne sfințească pe noi.

Pentru că așa cum Dumnezeu *S-a smerit pe Sine* și S-a făcut om, ca noi, afară de păcat, Dumnezeu *Se smerește continuu* în viața Bisericii, dăruindu-ne nouă slava Lui prin apă, prin pâine, prin vin, prin ulei, prin binecuvântarea preoțească.

Pentru că sunt elemente *fundamentale* apa, pâinea (care conține sare), vinul, uleiul, dar, în același timp, sunt elemente *smerite*, umile, la îndemâna aproape a tuturora.

De oriunde în România poți cumpăra pâine, vin, ulei, iar izvoarele României au apă de calitate.

Pentru că Dumnezeu a ținut cont de *sărăcia* noastră și nu ne-a cerut să Îi aducem aur, veșminte, animale, păsări, flori, diverse obiecte scumpe la altar pentru slujire, ci ne cere lucrurile fundamentale, dar umile, pentru ca El să le umple de slava Lui.

Și ce e mai umil și mai pe toate drumurile la noi decât *apa*? Apa curge peste tot la noi, în comparație cu alte părți ale lumii, unde „1 miliard de oameni nu au acces la o apă potabilă”[101].

Dar la noi apa e *din destul*. Și apa, care e din destul, se face pentru noi azi o *purtătoare de viață dumnezeiască*, pentru că devine o *sfântă apă*, după ce o sfințim. O apă care se păstrează ani întregi

---

[101] *Cf.* http://www.mission2malawi.com/2014/06/importanta-apei-in-africa.html.

aidoma după ce o sfințim, după cum știți foarte bine. Căci mulți avem și acum din Sfânta Aghiasmă Mare de anul trecut, adică din apa pe care am sfințit-o pe 6 ianuarie 2015. O avem în sticlă sau în bidon până azi și ea e la fel *de vie* și *de proaspătă* ca atunci, ca și când timpul s-a oprit pe loc.

Și, cu adevărat, *s-a oprit pe loc*! Pentru că ea e plină de slava lui Dumnezeu cea veșnică, e plină de veșnicie.

Însă slava lui Dumnezeu *coboară* în apa noastră din marea milă a lui Dumnezeu față de noi.

Pentru ca noi...*să retrăim* Botezul Lui!

Și noi nu trăim Botezul Lui pe cale imaginativă. Nu ne imaginăm că suntem „acolo", lângă Iordanis și „vedem" ceea ce ne spune Scriptura, ci noi *retrăim* Botezul Lui prin aceea că *bem* apa sfințită acum ca *apă a Botezului Lui* și *ne umplem* de curăția, de luminarea și de sfințirea ce ne vin prin ea. Pentru că noi simțim, pe măsura noastră duhovnicească, consecințele dumnezeiești ale gustării din apa aceasta.

Iar apa aceasta este „izvor de nestricăciune, dar de sfințenie, dezlegare de păcate, vindecare de boli, diavolilor pieire, îndepărtarea puterilor[102] celor potrivnice, plină de putere îngerească"[103]. Tocmai de aceea și noi o bem cu evlavie și cu bucurie dumnezeiască, simțind în noi cum *intră* slava lui Dumnezeu, care ne curățește și ne luminează și ne sfințește pe noi.

Însă cum s-a petrecut Botezul Domnului?

„Atunci vine Iisus din Galilea la Iordanis, către Ioannis, [ca] să Se boteze de către el. Dar Ioannis

---

[102] Se referă la *demoni*, la ființe personale rele, spirituale, și nu la niște *puteri* sau *energii impersonale*.

[103] *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 686.

încerca să-L împiedice [διεκώλυεν] pe El, zicând: «Eu am nevoie să fiu botezat de către Tine, și Tu vii către mine?». Și răspunzând, Iisus a zis către El: «Lasă acum [Ἄφες ἄρτι]! Căci astfel este potrivit nouă [οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν] *să împlinim* toată dreptatea [*πληρῶσαι* πᾶσαν δικαιοσύνην]». Atunci [Ioannis] Îl lasă pe El [să Se boteze]. Și Iisus, botezându-Se, a ieșit imediat din apă [ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος].

Și, iată, I s-au deschis Lui cerurile [ἀνεῴχθησαν Αὐτῷ οἱ οὐρανοί], și a văzut pe Duhul lui Dumnezeu [καὶ εἶδεν τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεου] coborând ca o porumbiță [καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν] și venind peste El [καὶ ἐρχόμενον ἐπ᾽ Αὐτόν]!

Și, iată, glas din ceruri, zicând: «Acesta este Fiul Meu Cel iubit, în[tru] Care am binevoit [Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός Μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾯ εὐδόκησα]»!" [Mt. 3, 13-17, BYZ].

Și Sfântul Marcos vorbește despre Botezul Domnului și ne spune că Iisus, după ce S-a botezat, „imediat ieșind din apă, a văzut cerurile *împărțite* [εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανούς], și Duhul, ca o porumbiță, coborând peste El [καὶ τὸ Πνεῦμα ὡσεὶ περιστερὰν καταβαῖνον ἐπ᾽ Αὐτόν]" [Mc. 1, 10, BYZ].

Sfântul Lucas ne spune: „Și venind în[tru] a se boteza tot poporul [Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν], și Iisus botezându-Se și rugându-Se, s-a deschis cerul și S-a coborât Duhul Sfânt [în] chip trupesc [σωματικῷ εἴδει], ca o porumbiță peste El [ὡσεὶ περιστερὰν ἐπ᾽ Αὐτόν]" [Lc. 3, 21-22]. Iar Tatăl spune același lucru [Lc. 3, 22] ca și la Marcos [Mc. 1, 11] și la Matteos [Mt. 3, 17].

Și când Sfântul Lucas ne spune că Duhul Sfânt S-a coborât peste Domnul „în chip trupesc [σωματικῷ εἴδει]", nu vrea să ne spună că Sfântul Duh „S-

a transformat” în porumbiță și a coborât și S-a pus pe capul Domnului, ca în filmele de la Hollywood, ci că în mod duhovnicește, în vedere extatică, Domnul *L-a văzut* pe Duhul Sfânt *aidoma unei porumbițe*. Care *arăta* ca o porumbiță la trup, dar *nu era porumbiță*.

Pentru că Sfântul Lucas ne spune că Duhul Sfânt S-a coborât *ca* o porumbiță și nu că „S-a transformat” în porumbiță.

Căci Domnul, cu sufletul Lui omenesc, a văzut *o vedere extatică* a Duhului Sfânt după ce S-a botezat.

Și acest lucru e *foarte important* pentru noi!

Pentru că vederile extatice le avem după ce ne botezăm, după ce primim harul Preasfintei Treimi în noi înșine. Vedem lucruri dumnezeiești, de taină, numai după ce devenim *mădulare vii* ale lui Hristos prin Botez și crescând continuu în sfințenie.

Iar cerurile *s-au deschis* după Botezul și după rugăciunea Domnului, *ni s-au deschis*, pentru că Dumnezeul treimic *S-a împăcat cu omul* în umanitatea lui Hristos. Căci „Hristos Se naște trupește fără de păcat și primește să suporte...nașterea din Botez, spre *înfierea duhovnicească* [cea] pentru noi”[104]. Fiindcă El a primit, mai întâi, să Se nască pentru noi *trupește*, pentru ca, mai apoi, prin Botezul Său, să Se nască pentru noi *duhovnicește*[105]. Pentru că numai astfel, noi, cei care ne naștem *trupește*, putem, prin Botez, „să ne facem *fii* ai lui Dumnezeu”[106], născându-ne *din nou* prin harul Duhului[107].

---

[104] *Cf.* Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Ambigua*, ed. cit., p. 295.

[105] Idem, p. 296.

[106] Ibidem.

[107] Ibidem.

De aceea, iubiții mei, când vom bea apa pe care Dumnezeu *o va sfinți* prin noi, nevrednicii, să o bem fiind conștienți de faptul că prin această băutură sfântă *ne retrăim* propriul nostru Botez.

Prin apa aceasta *ne întâlnim* cu apa Botezului nostru, în care atunci am fost *afundați* cu totul. Dar acum, după Botez, vedem *în ce ne-am afundat* noi atunci, în ce sfințenie *ne-am botezat* noi în mod mistic.

Și pentru acest lucru să fim recunoscători Domnului în toată vremea și în tot ceasul!

Sfântul Ioannis Evanghelistul ne spune că Sfântul Ioannis Botezătorul a văzut și el, în mod extatic, coborârea Duhului peste Domnul. Căci Botezătorul Domnului a mărturisit: „Am văzut Duhul coborând ca o porumbiță din cer [Τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανου], și a rămas peste El [καὶ ἔμεινεν ἐπ᾽ Αὐτόν]" [In. 1, 32, BYZ]. Și când spune *peste* El, spune *în* El, căci Duhul Se odihnește din veci *în* Fiul.

Să se odihnească, așadar, iubiții mei, slava Preacuratei Treimi și în noi și în toată Biserica Lui, pentru ca să fim cu adevărat *slujitorii Lui*! Căci fără a-I fi *slujitori*, nimeni dintre noi nu se poate mântui.

Să Îi slujim Lui totdeauna, în tot ceea ce facem, înăuntrul nostru, rugându-ne neîncetat Lui prin toate faptele bune și prin toată milostivirea.

Căci Lui I Se cuvine slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, Dumnezeului nostru treimic, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Predică la sinaxa Sfântului Ioannis Botezătorul [7 ianuarie 2016]

Iubiții mei[108],

în limba greacă, titulatura sărbătorii de azi este *Sinaxa cinstitului [și] slăvitului Profet, a Înaintemergătorului și Botezătorului Ioannis* [Ἡ Σύναξις τοῦ τιμίου ἐνδόξου Προφήτου, Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου][109].

În limba română – deși textul românesc a fost *tradus* după cel grecesc – sărbătoarea de azi poartă numele: *Soborul Sfântului slăvitului Prooroc, [al] Înaintemergătorului și Botezătorului Ioan*[110].

---

[108] Scrisă în dimineața zilei de 5 ianuarie 2016, zi geroasă de marți, cu soare. Sfânta Frescă am preluat-o de aici: http://static.pblogs.gr/f/242520-baptisma.jpg.

[109] *Cf.* http://glt.xyz/texts/Jan/07.uni.htm.

[110] *Cf. Mineiul pe ianuarie*, ed. BOR 1926, p. 153.

De aceea, în calendarul nostru pe 2016, noi avem *Soborul Sf. Proroc Ioan Botezătorul*[111].

De ce nu avem însă *sinaxis*, ci avem *sobor*? Pentru că l-am preluat pe *sobor* din limba rusă, unde titlul sărbătorii de azi, din 20 ianuarie 2016 [pe stil vechi], este *Soborul cinstitului și slăvitului Proroc, al Înaintemergătorului și Botezătorului Domnului Ioann* [Собор честного и славного Пророка, Предтечи и Крестителя Господня Иоанна][112].

Și dacă, în vechime, am îmbinat în traducerile noastre liturgice și scripturale limba greacă cu limba slavonă, mai nou, am îmbinat limba greacă, cu slavona, cu ebraica și cu latina, dar și cu alte limbi moderne, neavând nici Scriptura și nici cărțile de cult, de la cap la coadă, traduse după textul grecesc. Text care e *normativ* pentru Biserica noastră.

Și, de aceea, când eu *citez* din Scriptură și din cărțile de cult *în limba greacă*, am *un alt text* decât cel existent în limba română. Lucru care nu ar fi fost *posibil* dacă traducătorii noștri bisericești din vechime sau mai recenți ar fi tradus, *cu fidelitate*, textul grecesc și nu l-ar fi „aclimatizat” după bunul plac.

De aceea, teologilor noștri mai tineri, care sunt invitați la conferințe în străinătate sau care vor să scrie și într-o altă limbă decât româna, și care

---

[111] *Cf. Calendar creștin-ortodox 2016*, tipărit cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Arhiepiscopul Bucureștilor, Mitropolitul Munteniei și Dobrogei, Locțiitorul Tronului Cezareei Capadociei și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, p. 14.

[112] *Cf.* http://www.holytrinityorthodox.com/ru/calendar/.

trebuie să se ocupe de dogmele Bisericii, să citeze Scriptura, Viețile Sfinților sau diverse texte patristice, le recomand *să nu folosească* ediții românești, până ce *nu le compară în mod minuțios* cu originalele (în limba greacă, latină, ebraică etc.), pentru că *se vor face de rușine*. Căci vor cita texte care *nu coincid* cu textele pe care alți cercetători le folosesc și care pot fi *oneste* din punct de vedere filologic.

Însă ce înseamnă *sinaxis* [σύναξις]? Înseamnă *adunare*[113]. Iar *o sinaxă liturgică*, adică *o adunare liturgică* este adunarea noastră, cea de față, căci am slujit *împreună*, preoți și credincioși, Dumnezeiasca Liturghie.

Însă din punct de vedere morfematic, σύναξις este un substantiv compus, format din σύν [sin], care înseamnă *cu* sau *împreună cu*, și ἄξιος [axios], care înseamnă *vrednic*. Pentru că sinaxa liturgică e întotdeauna *o împreună învrednicire* a noastră de către Dumnezeu, pentru *a-I sluji* Lui. Adică El e Cel care ne adună, Care ne ține împreună, Care ne întărește, Care ne bucură împreună, pentru a-I sluji Lui cu toții, cu întreaga Biserică.

Însă собор [sobor], în limba rusă, e și corelativul lui синод [sinod], dar собор înseamnă și *catedrală*[114]. Iar când vine vorba de sărbătoarea de azi, собор e corelativul lui праздник [prazdnic][115], pe care, în română, l-am preluat defectuos, mâncând un *d* din el, și l-am făcut *praznic*.

---

[113] Lambros Peținis, *Dicționar grec-român*, Ed. Vox, București, 1995, p. 380.

[114] Ana Vulpe, Ion Zaporojan, *Dicționar român-rus, rus-român*, col. *Dicționare școlare*, Ed. Știința, Chișinău, 2010, p. 309.

[115] *Cf.* https://ru.wikipedia.org/wiki/Собор_(праздник).

Așadar, în rusă, *sobor* înseamnă și *adunare* și *prazdnic*, având aceeași semnificație cu σύναξις. Numai că noi nu *din rusă* trebuie să ne traducem cărțile de cult, ci *din greacă*. Pentru că și rușii *tot din greacă*, la început, le-au tradus.

Însă cel care e astăzi *în prim-planul* prăznuirii noastre este *Sfântul Profet Ioannis Botezătorul*, cel care *a întins* dreapta lui și L-a botezat pe Domnul în râul Iordanis. Căci „Mergătorului înainte și Botezătorului și Prorocului și celui mai cinstit decât toți Prorocii, *i-a tremurat acum mâna dreaptă*, când Te-a văzut pe Tine Mielușelul lui Dumnezeu, Cel ce ai curățit păcatele lumii; și cu grijă fiind cuprins, a strigat: Nu cutez să mă ating, Cuvinte, de creștetul Tău. Însuți mă sfințește și mă luminează Îndurate, că Tu ești viața și lumina și pacea lumii"[116].

Căci el L-a botezat ieri pe „Izvorul dulceții"[117] noastre, pe Cel care *a îngropat* în apa Iordanisului păcatele noastre[118]. Dar Care ne-a dat nouă apă vie, apă sfântă, apă îndumnezeitoare, apă din cer.

Căci dacă primim *Pâinea* din cer, adică Dumnezeiasca Euharistie, tot din cer primim și *Apa* Lui. Căci apa, noi am scos-o din pământ, dar *sfințenia* a fost și este și va fi întotdeauna de la El. Ea e *darul* Lui.

Și Sfântul Ioannis, Botezătorul Domnului, e cel care ne spune de peste milenii: „securea stă la rădăcina copacilor [ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται]"[Lc. 3, 9, BYZ]! Și *securea* e *voia* lui Dumnezeu. Și noi suntem *copacii*...Și oricând putem fi niște copaci doborâți la pământ, pentru că voia Lui este suverană, e atotputernică.

---

[116] *Cf. Mineiul pe ianuarie*, ed. BOR 1926, p. 113.

[117] Idem, p. 93.

[118] Idem, p. 94.

Cine se poate *lupta* cu Dumnezeu? Cine Îl poate trage pe El *la răspundere*, când El judecă toată făptura și toate se cutremură în fața Lui?

De aceea, pe fiecare zi, Sfântul Ioannis ne învață că trebuie să trăim cu această *teamă sfântă*: că aceasta, ziua de azi, poate fi *ultima* pentru noi. Că poate fi ultima pe acest pământ și că noi suntem lipsiți de pocăință și de fapte bune. Adică suntem *goi* în fața judecății lui Dumnezeu, lipsiți de *veșmântul slavei* Lui.

Iar Sfântul Ioannis ne spune de peste milenii: „faceți roade vrednice de pocăință [ποιήσατε καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας]!" [Lc. 3, 8, BYZ]. Pentru că *pocăința* înseamnă *schimbare radicală*. Înseamnă schimbare de la *rău* spre *bine*. Înseamnă să îți *depășești* mintea, așteptările, bucuriile de până acum, pentru a avea o minte duhovnicească, cu așteptări și bucurii veșnice.

Iar cine *se schimbă* este altul. În mod evident e altul, pentru că gândește altfel, trăiește altfel, rodește altceva decât *păcate*. El rodește *virtuți* de acum încolo, rodește fapte bune, e un pom viu, duhovnicesc, cu fructe bune. Pentru că e hrănit de izvoarele vieții duhovnicești, se adapă din har și stă în adevăr și în bine.

Și tot Ioannis, Profetul Domnului, ne spune de peste milenii: „Pui de vipere, cine v-a adus la cunoștință vouă să fugiți de *urgia cea viitoare* [Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ *τῆς μελλούσης ὀργῆς*]?" [Lc. 3, 7, BYZ].

Și când el ne numește „pui de vipere", ne spune că avem *veninul* păcatului, cel distructiv[119], în ființa noastră.

---

[119] *Cf.* http://www.newadvent.org/fathers/200174.htm.

Și că răutatea care e în noi va fi *pedepsită* de *urgia* lui Dumnezeu, de *judecata* Lui. Și că nu avem unde *fugi* de Dumnezeu, ca *să scăpăm* de El. Dar putem fugi la pocăință, căzând în fața Lui cu lacrimi și cu căință, mărturisindu-ne păcatele noastre cele multe, rele și grele.

De aceea, iubiții mei, azi e o zi a trezviei pentru noi, a pocăinței, a conștientizării responsabilității noastre.

Pentru că cel care are două haine, ne învață Sfântul Ioannis Botezătorul, trebuie *să dea* și celui care nu are. Iar cel care are mâncăruri, de asemenea trebuie *să dea* celui care nu are [Lc. 3, 11, BYZ]. Adică să dăm din ceea ce la noi e *în plus*.

Iar noi nu trebuie să facem nimic mai mult decât ni se poruncește nouă [Lc. 3, 13], dar nici să nu extorcăm pe alții, nici să îi acuzăm în mod mincinos, ci să ne mulțumim cu cât câștigăm [Lc. 3, 14].

Pentru că *a te mulțumi cu cât ai* înseamnă *a fi recunoscător lui Dumnezeu pentru cât ți-a dat*.

Însă asta nu înseamnă că nu trebuie *să muncim*, că nu trebuie *să strângem* pentru viața noastră. Ci *lucrul principal* pe care îl subliniază Sfântul Ioannis Botezătorul e că *traiul decent* înseamnă totodată și *recunoștință* față de Dumnezeu.

Așadar, iubiții mei, să-I fim recunoscători lui Dumnezeu, Celui care ne întărește pe noi ca să fim împreună și să Îi slujim Lui cu pace și Care, în fiecare zi, ne ajută să muncim și să ne nevoim pentru mântuirea noastră!

Să fim recunoscători, deopotrivă, și confraților noștri, care ne sprijină în mod evident sau tacit. Pentru că tot ceea ce avem și primim și putem să dobândim trebuie să le punem *în slujirea* lui

Dumnezeu, ca El să fie *slăvit* prin toată viața și lucrarea noastră.

La mulți ani celor care își serbează azi ziua patronimică și Dumnezeu să ne bucure pe toți! Amin.

Predică la Duminica după Botezul Domnului [2016]

Iubiții mei[120],

Evanghelia de azi [Mt. 4, 12-17] ne învață că propovăduirea noastră trebuie să o facem *într-o anume rânduială*. Conform cu o profundă înțelegere a oamenilor pe care îi avem în față. Adică trebuie să propovăduim anumite învățături ale credinței noastre doar atunci când simțim că *e timpul* să le spunem și prin *raportare directă* la oameni. Pentru că nu *oricând* și *nu oricum* putem să propovăduim

[120] Scrisă în ziua de 8 ianuarie 2016, zi cu soare dar friguroasă. Zi de vineri. Am preluat Sfânta Frescă de aici: https://megalomartys.files.wordpress.com/2013/11/ceb2ceb1cf80cf84ceb9cf83ceb7-cebacebfcebdcf84cebfceb3cebbcebfcf85.jpg?w=1152.

anumite lucruri ale credinței noastre. Căci dacă le propovăduim mai înainte de vreme, riscăm ca ele să fie luate *prea ușor*, prea comod. Atâta timp cât oamenii din fața noastră, chiar dacă sunt *credincioși*, ei nu sunt *teologi*. Nu au o experiență profundă a vieții Bisericii și nici a teologiei Bisericii.

Și, de aceea, în conferințe publice – am observat cu durere acest lucru – oamenii *râd* când ar trebuie să fie *sobri* și sunt *sobri* doar la ceea ce *înțeleg* ei, de cele mai multe ori lucruri minore. Pentru că sunt sobri, sunt atenți, când vine vorba de problemele lor, dar nu sunt atenți la lucrurile care îi depășesc, dar de care vor avea nevoie pe viitor. Pentru că viața creștină e mereu *o tindere spre viitor*, spre ce nu ai înțeles și nu ai trăit, iar dacă nu ești *deschis spre mai mult* în continuu înseamnă că nu vrei *să sporești* în credință și în viața evlavioasă.

Mai pe scurt: pe oameni trebuie să îi înveți mai întâi *alfabetul* credinței, lucrurile elementare ale vieții creștine, pentru ca să îi faci să trăiască creștinește.

Și *alfabetul* începe cu facerea semnului Sfintei Cruci în mod *corect* pe trupul nostru: la frunte, la pântece, în umărul drept și în umărul stâng. Trebuie să le arăți cum *să strângă* cele trei mari degete de la mâna dreaptă într-un buchet și cum, pe cele două mai mici să le pună în podul palmei. Pentru că mărturisim prin cele trei degete mari pe Dumnezeul nostru treimic, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, care, deși sunt trei persoane, toate cele trei persoane au aceeași ființă, sunt deoființă, iar prin cele două, aduse în palmă, că Fiul lui Dumnezeu întrupat, Domnul nostru, este Dumnezeu și om.

Iar după ce îl învățăm *să se închine*, trebuie să îl învățăm *unde* să se închine în Biserică. Trebuie să îi spunem că noi ne închinăm *spre răsărit* când stăm la slujbe, dar că, atunci când venim la Biserică, ne închinăm la Sfintele Icoane de la tetrapod și de la Iconostas într-un mod evlavios, închinându-ne de două ori, sărutând Sfânta Icoană, apoi ne mai închinăm încă odată.

Iar dacă știm să ne închinăm, apoi trebuie să știm că trebuie *să ascultăm* cu evlavie slujba, că trebuie să încercăm *să înțelegem* ceea ce preotul rostește și ceea ce la strană se cântă și se citește.

Pentru că la Biserică noi ne închinăm, ascultăm, cântăm după cum putem și ne instruim teologic prin textele slujbelor pe care le audiem și prin predică.

La Biserică noi venim ca să Îl lăudăm și să Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate de El în viața noastră și a întregii lumi, pentru ca să ne rugăm pentru iertarea păcatelor noastre, pentru ca să ne spovedim, pentru ca să ne pregătim pentru împărtășirea cu Dumnezeiasca Euharistie, pentru că nici acasă nu stăm degeaba.

Ce face *acasă* cineva care învață *alfabetul* credinței și al vieții bisericești? Începe *să se roage* dimineața și seara cu rugăciunile din cartea de rugăciuni, începe să aprindă o candelă când se roagă și să aibă Sfinte Icoane în casă, spre răsărit, ca la Biserică, începe să postească miercurea și vinerea, în afara zilelor de harți, trecute în calendar, începe să țină cele 4 posturi mari de peste an, începe să citească Sfânta Scriptură, în ediție ortodoxă, începe să își cumpere cărți ortodoxe și mai ușoare și mai grele și să își ia notițe din ele, pentru că are nevoie *să învețe* foarte multe detalii.

Trebuie să căutăm în dicționare cuvintele bisericești pe care nu le înțelegem. Ca, spre exemplu: amin, aliluia, ectenie, iconostas, patrologie, ortodox, liturghie, aghiasmă, strană, icoană, crez, tropar, condac, icos etc.

Când am început să citim, să ne rugăm, să postim, să ne căim pentru păcatele noastre de mai înainte, când nu știam de viața Bisericii, imediat trebuie să ne găsim un Duhovnic, adică un Preot la care să ne spovedim. La care să ne spovedim păcatele, adică să înșirăm, pe scurt, fiecare păcat pe care l-am săvârșit în viața noastră. Și la Spovedanie noi trebuie să ne mărturisim în felul acesta păcatele, pe care le-am scris pe o hârtie: „am mințit, am drăcuit, am vorbit de rău și judecat, m-am rugat cu răspândire, am văzut imagini desfrânate, am furat, n-am postit, am lovit pe cineva, m-am îmbătat, am mâncat mult și cu lăcomie, am întristat pe cineva” etc. Trebuie să ne mărturisim păcatele, fără detalii adiacente. Doar dacă Duhovnicul nostru ne cere detalii despre un păcat anume sau ne întreabă despre viața noastră intimă.

Și dacă Duhovnicul nostru, adică Preotul care ne-a spovedit, ne lasă ca să ne împărtășim la Dumnezeiasca Liturghie, atunci ne împărtășim, citind canonul și rugăciunile care se spun înainte de împărtășire. Pe care le găsiți în cărțile de rugăciune mai mari sau în cartea liturgică numită *Ceaslov*[121].

Și dacă v-ați împărtășit pentru prima oară după *convertirea* la viața Bisericii – deși ați fost botezați de mici în mod ortodox – atunci cunoașteți ce înseamnă *a ne împărtăși* cu Domnul.

---

[121] A se vedea: http://www.biserica.org/Publicatii/Rugaciuni/Ceaslov/.

Dar, mai ales, trebuie să știți că bucuria, curăția, luminarea, sfințirea pe care *o aduce* în noi împărtășirea cu Domnul *crește* pe măsura înțelegerii noastre teologice și a creșterii noastre în viața evlavioasă, după poruncile Domnului și regulile Bisericii noastre.

De aceea, de aici încolo, cel care începe *să trăiască* ortodox, *se afundă* continuu în citire, în rugăciune, în răbdare, în post, în ascultare de Dumnezeu, în bucuria de a veni la Biserică și de a participa *activ* la slujbe.

Iar *a participa activ* la slujbele Bisericii înseamnă a veni cu pomelnic și cu prinos și cu colivă la Biserică pentru a-i pomeni pe cei vii și pe cei adormiți din familia și neamul tău. În pomelnic, pe stânga, scrieți viii pe care îi pomeniți, iar pe dreapta scrieți *morții*. Adică două coloane de nume pe o foaie și, cu acest pomelnic, pe care l-ați scris acasă, și cu o lumânare aprinsă și cu o pâine și cu vin și cu bani, le dăruiți la Sfântul Altar pentru a fi *pomeniți* la Dumnezeiasca Liturghie.

Lumânările se aprind în curtea Bisericii, în locul special amenajat. Altădată se ardeau în Biserică, dar cu ele am afumat pictura Bisericii. Și de aceea, multe Biserici au luat decizia să aprindă lumânările afară. Care, în locul unde se pun, sunt pentru vii și pentru cei adormiți.

Flori, dacă aduceți la Biserică, ele se dau preotului în altar sau se pun pe la Sfintele Icoane din Biserică.

Iar după ce dăm pomelnicul și darurile noastre la altar, ne găsim un loc în Biserică unde ne putem închina și unde putem îngenunchea, ascultând și cântând și noi după cântarea de la strană. Pentru că cei credincioși din Biserică trebuie să cânte ce se

cântă la strană, dar nu trebuie să repete ce cântă preotul din altar.

Așa începem *să înțelegem* ce se petrece la Biserică!

Iar începând astfel, cu multă nevoință, ajungem să citim și Scriptura și cărțile de cult și Viețile Sfinților și din istoria Bisericii și din cărțile Sfinților Părinți, să cunoaștem mii de nume și de date și de învățături foarte folositoare nouă, dar, mai ales, să ne nevoim ortodox, curățindu-ne continuu și umplându-ne de slava lui Dumnezeu.

De aceea, trebuie să faceți *multe eforturi* la nivel personal pentru ca *să înțelegeți* teologia pe care o conțin slujbele Bisericii noastre.

Și e nevoie de *ani de trudă* pentru ca să le înțelegeți cât de cât.

Iar eu, adesea, predic la nivelul meu, cu exigențele mele, pentru oameni care sunt sporiți teologic și duhovnicește, însă, dacă vă dați silința, fiecare dintre voi *poate înțelege* lucruri din predica mea *pe măsura lui*. Pentru că explic, de multe ori, lucrurile în amănunt, ținând cont și de cei care nu au *o inițiere teologică* ca a mea.

Și trebuie să mă credeți că fac acest lucru, pentru că *e nevoie* să îl fac. Pentru că oamenii Bisericii trebuie *trași* spre învățături și înțelegeri tot mai înalte ale credinței ortodoxe, ca nu cumva mulți dintre creștinii noștri să creadă că predica Bisericii înseamnă „povestirea Evangheliei în cuvinte proprii”.

Pentru că și eu știu *cum nu se predică* în multe dintre Bisericile noastre. Cum predica *lipsește* sau e „o repovestire” a Evangheliei, fără ca să existe o înțelegere duhovnicească a ei sau fără să fie actua-

lizată sau fără să conțină o problematizare teologică și duhovnicească a vieții ortodoxe.

Tocmai de aceea mă nevoiesc de aproape 10 ani cu predicarea la nivel online: pentru că lucrurile, pentru mulți dintre noi, par „știute”, par „clare”, când ei *nu cunosc* nici textul Scripturii. Ce să mai spun de istoria Bisericii, de Sfinții Bisericii, de teologia Bisericii.

Însă, dacă scriu și predic cel mai adesea pentru cei avansați și specialiști în teologie și în viața duhovnicească, știu foarte bine *câte neștiințe* are omul, care acum începe să meargă în mod activ la Biserică. Și știu că el nu știe care sunt cărțile Bisericii, nu are acces la ele, nu știe ce să citească și ce să creadă. Și că are nevoie de un om care *le știe* pe toate acestea, pentru ca *să îl inițieze*.

De aceea, dacă aveți *întrebări* de începători sau de avansați în viața Bisericii, mi le puteți scrie sub predicile pe care le public aici și mă voi strădui să vă dau un răspuns la comentarii sau în predicile viitoare. Pentru că tot ceea ce ține de viața și de teologia Bisericii are nevoie de clarificări personalizate, de clarificări pe măsura fiecăruia.

Și la începutul predicii de față vă vorbeam despre *rânduiala* predicării noastre, despre *logica* duhovnicească după care ea trebuie să se facă. Și că aceasta *rezultă* din Evanghelia de azi.

Pentru că Domnul *a așteptat* întemnițarea Sfântului Ioannis [Mt. 4, 12], pentru ca *să se mute* din Nazaret [Ναζαρέτ] în Capernaum [Καπερναοὺμ] [Mt. 4, 13, BYZ]. Și după ce a împlinit o altă profeție prin locuirea Sa în Capernaum [Mt. 4, 14-16], Domnul a început să propovăduiască ca Ioannis, spunând: „Pocăiți-vă! Căci s-a apropiat Îm-

părăția cerurilor [Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν]" [Mt. 4, 17, BYZ].

Pentru că a vrut să le spună iudeilor, în mod explicit, că El este *Cel vestit* de Ioannis Botezătorul și că mesajul lui Ioannis e *și mesajul Său*, dar, mai ales, e mesajul cu care începe *primirea* Evangheliei.

Pentru că Ioannis fusese *Înaintemergătorul* Lui, cel care Îi deschisese calea Domnului și I-o deschisese prin aceea că propovăduise pocăința. Iar Domnul, propovăduind și El *pocăința*, dar și *apropierea de oameni a Împărăției cerurilor*, a arătat că pocăința nu are numai un rol uman și social, doar aici, în istorie, ci că pocăința e *pregătire* pentru Împărăția lui Dumnezeu.

Însă, ce înseamnă *a te pocăi*? Și ce înseamnă *Împărăția cerurilor*? Și cum ne dăm seama că *se apropie* Împărăția Lui, dacă noi nu știm *ce e* Împărăția Lui?

Căci, după cum vedeți, și Sfântul Ioannis Botezătorul și Domnul i-a chemat pe iudei spre două lucruri *necunoscute*. Dar pentru că i-au chemat la lucruri *necunoscute*, ei ar fi trebuit să întrebe despre *cum să se pocăiască* și despre *ce e* Împărăția Lui. Căci dacă pocăința e *în relație* cu Împărăția, atunci fără pocăință nu putem intra în Împărăția Lui.

Însă *cum arată* pocăința care *ne deschide* Împărăția Lui? Pentru că, la prima vedere, noi credem că *știm* ce e *pocăința* și cum trebuie *să ne pocăim*. Însă sunt puțini creștinii ortodocși care știu *ce e* pocăința, adică, care sunt *roadele* ei duhovnicești și unde te duce ea. Și pentru ca să știm aceste lucruri *de taină* ale vieții ortodoxe, trebuie să-i fi *studiat* și să fi *ucenicit* la Sfinții Filocaliei, care vorbesc despre pocăință ca despre o virtute dumne-

zeiască a vieții creștine. Dar dacă nu aveam cărțile, cele 12, ale *Filocaliei*, traduse în limba română de către Părintele Profesor Dumitru Stăniloae, trebuia să le citim în alte limbi pentru ca să cunoaștem răspunsul la întrebarea (care pare unora „banală” și altora „fără sens”, dar care e *fundamentală* pentru mântuirea noastră): *Ce e pocăința?* Care e un răspuns *greu*, pentru că pocăința ține de asceză, de nevoință, și e o cunoaștere faptică, existențială.

Pentru că, pentru Sfântul Marcos Ascetul, spre exemplu, pocăința se împletește „cu osteneala pentru păcatele vechi”[122] pe care le-am făcut în viața noastră. Și când spune *osteneală*, el se referă la rugăciune, post, priveghere, citire teologică, lupta continuă cu patimile în ființa noastră.

Iar Sfântul Isihios [Ησύχιος] Sinaitul ne învață că „faptele din fiecare zi trebuie să le cântărim și să le observăm în fiecare ceas și seara să le facem *cât putem de ușoare* prin pocăință, dacă vrem să biruim cu Hristos asupra răutății”[123].

Dar dacă seara *ne ușurăm* de păcate prin pocăință, înseamnă că pocăința e *o lucrare interioară*, e *neapărată* pentru noi și ea e *o ardere interioară* a păcatelor noastre.

Pentru Sfântul Ioannis Carpatiul, pocăința este *întoarcerea continuă* la viața virtuoasă[124]. Dar dacă ne-am *îndepărtat* de viața cea bună, înseamnă că *am păcătuit* lui Dumnezeu cu ceva. Iar pocăința noastră înseamnă *toată durerea noastră* pentru păcatul săvârșit, prin care simțim că *am căzut* din viața cea bună, cu Dumnezeu.

---

[122] *Filocalia românească*, vol. 1, ed. a 2-a, Sibiu, 1947, p. 252.

[123] *Filocalia românească*, vol. 4, Sibiu, 1948, p. 72.

[124] Idem, p. 124.

Tot pentru Sfântul Ioannis Carpatiul, pocăința e *ridicare* din păcat[125], dar și *silire continuă*[126] de a curăți patimile din noi. Pentru că *durerea* pentru păcatele noastre se transformă într-o *luptă* continuă cu păcatele în noi înșine. Fapt pentru care pocăința nu este *un pasaj temporal* în care, din când în când, noi ne plângem păcatele, ci e *o durere vie pentru păcatele noastre*, continuă, permanentă și o *continuă luptă cu ele* în noi înșine.

Sfântul Teodoros, Episcopul Edessei[127], deși ne îndeamnă la *pocăința continuă*, ne atenționează asupra faptului că patimile *nu se sting* din noi datorită nevoinței noastre, ci prin harul lui Dumnezeu[128]. Că noi, cu alte cuvinte, trebuie *să luptăm continuu* cu patimile din noi, dar atunci când biruim pe vreuna din ele, să nu considerăm că e *reușita* noastră, ci că *biruința* e a lui Dumnezeu în noi.

Căci, ne spune tot Sfântul Ierarh Teodoros, „să nu uităm de greșelile noastre, chiar dacă ni se pare că prin pocăință *ni s-au iertat*. Ci *să ne amintim necontenit* de păcate[le noastre] și să nu încetăm a plânge pentru ele”[129]. Pentru că acesta e *conținutul* pocăinței: amintirea continuă a păcatelor noastre și durerea și plânsul pentru ele.

De aceea pocăința e *o virtute*, e *o stare interioară continuă* în fața lui Dumnezeu și nu e o activitate care ține doar de anumite zile, eventual de post. Aidoma rugăciunii, ea este *o faptă continuă* în viața noastră și nu sporadică.

---

[125] Idem, p. 136.
[126] Idem, p. 139-140.
[127] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Edessa.
[128] *Filocalia românească*, vol. 4, Sibiu, 1948, p. 222.
[129] Idem, p. 224-225.

Lacrimile de pocăință ne „*spală* petele [păcatelor] ce ne-au venit din plăcerea simțurilor”[130], dar, în același timp, ele ne „*întraripează* dorul spre cele de sus”[131]. Ne umplu de dor dumnezeiesc după vederea și simțirea slavei lui Dumnezeu. Tocmai de aceea și Domnul ne-a spus că pocăința *ne apropie* de Împărăția Lui sau că Împărăția Lui *se apropie* de noi când ne pocăim.

Sfântul Teognostos [Θεόγνωστος] ne amintește tuturor că nu putem vedea pe Dumnezeu fără sfințenie[132]. Fără ca să fim *oameni sfinți*. Iar în sfințenia care ni se cere intră și pocăința continuă. Căci „nu vom fi pedepsiți și osândiți în veacul ce va să vie pentru că *am păcătuit*, odată ce am primit o fire nestatornică și schimbătoare. Ci fiindcă, păcătuind, *nu ne-am pocăit*, nu ne-am întors de la calea cea rea spre Domnul”[133].

Tot Sfântul Teognostos ne spune *în ce constă* pocăința: în ieșirea din păcat, „alergând mai degrabă la starea dinainte [de păcătuire], cu întristare și mâhnire și cu multă învinuire de sine, ba și cu vărsare de lacrimi întru frângerea duhului”[134] nostru.

Și tocmai pentru aceasta *ne amintim cu durere* de păcatele noastre: pentru că știm că numai noi *suntem de vină* pentru ele. Căci *ne învinuim* pe noi pentru ele, pentru că sunt *ale noastre*.

A pasa responsabilitatea păcatelor proprii asupra altora nu înseamnă *a te pocăi*, ci *a-ți căuta justificare* pentru ce ai făcut. Însă cel care se

---

[130] Idem, p. 246.
[131] Ibidem.
[132] Idem, p. 262.
[133] Idem, p. 265.
[134] Ibidem.

pocăiește *își asumă în mod deplin* păcatul, se îndurerează și plânge pentru el, îl spovedește, primește iertarea lui…dar păcatul, păcatele lui… sunt mereu *înaintea* ochilor sufletului lui, pentru că mereu se învinovățește pe sine pentru ele. Căci ele sunt *ale lui* și nu *ale altora*, chiar dacă *a primit iertarea lor* de la Dumnezeu…

Pentru Sfântul Simeon Noul Teolog, „Dumnezeu…este *pretutindeni*; căci e *de față*, fiind în toate și în afară de toate. El este *în toate* și *aproape* de cei ce se tem de El”[135]. Și dacă El este *aproape* de cei care se tem de El, de aceea și Împărăția Lui *se apropie* de oameni.

Și tot Sfântul Simeon ne spune că Dumnezeul nostru treimic *Se sălășluiește* „întru curăție cunoscută și simțită…în cei desăvârșiți”[136], dar nu ca „*împlinire* a dorinței lor”[137], ci ca „*început* și *cauză* a unei dorințe mai puternice”[138] pentru El. Cu alte cuvinte, pentru Sfântul Simeon, *sălășluirea* slavei Treimii în noi și *simțirea* ei în noi, pe care o lucrează pocăința și toată virtutea ortodoxă, nu e *întreaga căutare* a creștinului ortodox, ci *începutul* dorinței lui de a-L vedea pe Dumnezeu în slava Lui și de a fi veșnic cu El.

Simțirea slavei Lui este *începutul doririi* Lui.

Iar dacă El coboară *în* noi prin slava Lui, atunci Împărăția Lui nu doar că *se apropie* de noi…ci *se sălășluiește* întru noi.

Pentru că de aceea și Domnul ne cere *să începem* cu pocăința, să începem cu *începutul* înduhovnicirii, pentru ca, dobândind toate virtuțile,

---

[135] *Filocalia românească*, vol. 6, București, 1977, p. 17.
[136] Idem, p. 19.
[137] Ibidem.
[138] Ibidem.

după harul Lui, să trăim *coborârea* Lui și a Împărăției Lui în noi înșine.

Căci cel care s-a făcut „casă a Treimii” încă de aici, ne spune Sfântul Simeon, „se va sălășlui în Împărăția cerurilor”[139].

Însă pocăința e cea care *ne spală* de întinăciunea faptelor noastre celor rușinoase și datorită ei *primim împărtășirea* de harul Duhului Sfânt[140]. *Harul* Duhului, pentru Sfântul Simeon, e *arvuna* Împărăției dată sufletelor noastre[141].

Dar *arvuna* – simțită în mod tainic în adâncul nostru –, am primit-o „prin fapte bune și prin pocăința cea fierbinte”[142] și o păstrăm „prin lucrarea poruncilor [Lui] și prin dobândirea virtuților”[143].

De aceea, când Domnul a vorbit despre *pocăință*, despre *pocăința continuă*, a vorbit despre cea prin care primim, în mod conștient, arvuna Duhului.

Și dacă avem în noi *slava Lui*, adică *arvuna Împărăției*, atunci trebuie *să ne apropiem* continuu de Împărăția Lui prin sfințenie.

Sfântul Simeon Evlaviosul, Părintele duhovnicesc al Sfântului Simeon Noul Teolog, vorbește și el despre pocăință și despre nevoința care ne curățește de patimi ca despre „*pricini* ale Împărăției cerurilor”[144].

Însă cel care ne vorbește la modul înalt teologic despre diferența dintre *Împărăția lui Dumnezeu* și *Împărăția cerurilor* este Sfântul Maximos Mărtu-

---

[139] Idem, p. 42.
[140] Idem, p. 75.
[141] Idem, p. 76.
[142] Idem, p. 79.
[143] Ibidem.
[144] Idem, p. 112.

risitorul. Și el ne spune că ele „se deosebesc, dar nu în substanță”[145], nu în firea lor, pentru că „amândouă sunt una”[146].

Pentru că *Împărăția cerurilor* este *„posedarea cunoștinței curate a lucrurilor* după rațiunile lor din Dumnezeu”[147], pe când *Împărăția lui Dumnezeu* este *„împărtășirea prin har* de bunătățile pe care le are Dumnezeu prin fire”[148].

Căci *Împărăția lui Dumnezeu* „este, *în potență*, în toți cei ce cred; iar, *în lucrare*, [ea este] în cei care *au lepădat* din dispoziția lor toată viața după fire sau a sufletului și a trupului, și au dobândit numai pe cea a duhului”[149], fiind astfel *oameni duhovnicești*.

După care, tot Sfântul Maximos ne spune: „Unii spun că *Împărăția cerurilor* este petrecerea celor vrednici în cer; alții, starea asemenea cu Îngerii a celor mântuiți; iar alții, însuși chipul frumuseții dumnezeiești, pe care-l au aceia care poartă icoana Celui ceresc.

[Dar,] după cât mi se pare [mie], toate trei părerile [amintite] *consună* cu adevărul. Căci *harul viitor* se dă tuturor [celor mântuiți, celor Sfinți], după măsura dreptății lor calitative și cantitative”[150].

Însă Sfântul Maximos Mărturisitorul, ca și Sfântul Simeon Noul Teolog, au văzut Împărăția lui Dumnezeu ca *prezență* a harului dumnezeiesc în cei credincioși, care se curățesc continuu de patimi,

---

[145] *Filocalia românească*, vol. 2, Ed. Humanitas, București, 1999, p. 201-202.

[146] Idem, p. 202.

[147] Ibidem.

[148] Ibidem.

[149] Ibidem.

[150] Idem, p. 202-203.

atunci când au vorbit despre viața de acum, din Biserică. Dar când s-au referit la viața veșnică, au spus că *Împărăția lui Dumnezeu* este *comuniunea veșnică* a lui Dumnezeu cu toți Îngerii și Sfinții Lui, cu toți cei mântuiți, El fiind *lumina* și *viața* lor.

De aceea, când Domnul a vestit *apropierea* Împărăției cerurilor, El a vestit *viața cea duhovnicească* a oamenilor, adică *sălășluirea* harului Treimii în oameni. Lucru care s-a petrecut începând cu ziua Cincizecimii.

Și la *viața duhovnicească* ne cheamă și pe noi, cei de acum, pentru că *viața duhovnicească* e *viața ortodoxă*.

Însă ce înseamnă *să ai o viață duhovnicească*? Să ai o viață plină de slava lui Dumnezeu. Să simți continuu, în ființa ta, că ești plin de slava lui Dumnezeu și de cunoaștere teologică și de viață sfântă. Lucru pe care îl poți dovedi oricând, pentru că harul lui Dumnezeu, dacă e în noi, e prezența lui Dumnezeu în noi și nu o simțire subiectivă și neîmpărtășibilă altora. Harul lui Dumnezeu, slava Lui, e *prezența obiectivă* a lui Dumnezeu în noi și în Tainele și Slujbele Bisericii și în Sfintele Moaște și în toate cele pe care Dumnezeu, prin harul Său, le sfințește în Biserică.

De aceea, harul pe care *îl simți* în persoana unui Sfânt, îl simți și când te împărtășești cu Hristos și când ești uns la Sfântul Maslu și când te spovedești și când te rogi și când dai milostenie și când ierți greșelile confratelui tău și când citești cărți sfinte și când te pocăiești.

Slava Lui ne unește pe unii cu alții, de acum și din orice secol, pentru că toți din Biserica Lui au trăit, trăiesc și vor trăi în aceeași slavă dumnezeiască veșnică.

De aceea, cine trăiește duhovnicește azi, adică în slava lui Dumnezeu, și se nevoiește și citește și gândește și predică ortodox, trăiește și predică simțind *aceeași slavă îndumnezeitoare* a Preasfintei Treimi ca și Sfinții din vechime.

Experiența vieții lui Dumnezeu, a slavei Lui, pe care noi o avem în Biserică este *identică* în esența ei cu experiența întregii Biserici din toate secolele. Numai că, la modul personal, noi trăim viața lui Dumnezeu în Biserică și în lume la nivelul nostru de înțelegere duhovnicească, adică pe măsura creșterii noastre duhovnicești.

Noi nu știm *cât de mult* au înțeles și au trăit alții viața cu Dumnezeu. Dar, din experiențele pe care le citim, *intuim* cât de departe suntem noi de Sfinții lui Dumnezeu ale căror experiențe mistice le citim. Pentru că experiențele lor ne bulversează, ne bucură, ne întrec așteptările dar, în același timp, ne înalță spre ei. Pentru că ele ne arată că există *un mai mult* pe care nu îl înțelegem și pe care nu l-am trăit și că acest *mai mult* este *un urcuș veșnic*.

De aceea, iubiții mei, cine nu vrea mereu să cunoască *și mai mult* pe Dumnezeu și pe Sfinții Lui printr-o continuă curățire de patimi, printr-o continuă asceză, nu vrea nimic bun!

Pentru că *a te mulțumi cu puțin* în viața bisericească înseamnă *a nu avea nimic*. Înseamnă *a pierde* și ceea ce ai.

Căci, în viața cu Dumnezeu, pe fiecare zi trebuie să vrem *tot mai mult* de la noi, adică să fim *tot mai exigenți* față de modul cum ne rugăm, cum postim, cum ne raportăm la oameni, cum înțelegem teologia Bisericii.

Pe fiecare zi trebuie să vrem să fim tot mai cizelați, tot mai supli, tot mai *frumoși* în viața cu

Dumnezeu. Căci *sporirea în frumusețe duhovnicească* înseamnă sporirea *în cunoaștere* și *în experiența* vieții lui Dumnezeu.

Dar nu poate trage *speranțe exagerate* după o zi pe alta, cel care abia începe să citească teologia Bisericii, să se roage, să înțeleagă.

Astfel de nădejdi au cei care sunt *înflăcărați* de slava lui Dumnezeu și trăiesc în multă curăție și atenție la ei înșiși.

Noi, cei care abia începem *să bâjbâim*, să căutăm ca prin ceață să înțelegem ceva din viața cu Dumnezeu, trebuie să fim *serioși* cu studiul și cu viața liturgică. Adică *cu cititul* și *cu venitul* la Biserică.

De aici, din cititul și din venitul la Biserică răsar toți marii teologi și predicatori ai Bisericii. Însă nu toți sunt Scriitori, nu toți sunt Teologi, nu toți sunt Predicatori, nu toți sunt Preoți și Episcopi, nu toți sunt bărbați în Biserică. Ci fiecare, după modul nostru personal de a vedea lucrurile și după darurile noastre de la Dumnezeu, trebuie *să slujim* în Biserică și să vrem să avem *o contribuție reală*, vie, la viața Bisericii.

Căci și la strană e nevoie de oameni, și la vândut lumânări, și la făcut curățenie în Biserică, și la alte lucruri adiacente Bisericii e nevoie de *oameni*. De oameni *credincioși* și *responsabili*.

Pentru că acasă, la locul de muncă și în societate, oriunde mergem, trebuie să mergem ca *oameni ai Bisericii*, având statura morală și teologică a vieții ortodoxe.

Vă doresc multă pace și încredere în viața cu Dumnezeu și să nu aveți niciodată *standarde mici* în ceea ce vă privește! Adică să nu cereți niciodată lucruri *mici* de la voi și *mari* de la alții, ci invers: de

la voi *să cereți totul* iar, față de alții, să fiți *îngăduitori*, pe măsura vârstei lor în Biserică. Amin!

Predică la Duminica a 29-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[151],

lumea noastră este una *a experimentului*. A experimentului fără prea multe probleme de conștiință. Vrem să vedem *ce iese* dintr-un moft, dintr-o dorință a noastră de *a încălca* cutumele de până acum.

Pentru că suntem ideologizați cu ideea că noi suntem „altfel” decât cei din trecut, pentru că trăim într-o lume net superioară la nivel tehnologic și utilitar. Și, mai pe scurt, dacă avem ultimul telefon sau ultima mașină sau ne putem permite luxul de a

---

[151] Scrisă în ziua de 15 ianuarie 2016, zi de vineri, cu soare și ger.

merge undeva sau de a face ceva anume, noi credem că suntem „alții” în comparație cu „ceilalți”.

Însă acest lucru e o mare înșelare de sine!

Pentru că noi, în adâncul ființei noastre, suntem *oameni*, ca toți oamenii de acum și de oricând. De când Protopărinții noștri Adam și Eva au păcătuit și au fost izgoniți din Paradis, oamenii se nasc și mor, oamenii păcătuiesc, oamenii se înfricoșează, oamenii se bucură, oamenii speră, oamenii muncesc, oamenii construiesc, oamenii se înșală în așteptările lor.

În adâncul nostru nu există nicio diferență între președinte și ultimul cerșetor, între bărbat și femeie, între copil și bătrân, pentru că toți ne naștem și murim, toți avem nevoie de hrană, toți avem nevoie de învățătură și de iubire, toți avem nevoie de o societate care *să ne încapă* și *să ne accepte* pe fiecare în parte.

Și dacă avem nevoi și aspirații comune, avem și patimi comune.

Și niciun produs tehnologic nu poate *să schimbe* ceea ce suntem, pentru că noi suntem creația lui Dumnezeu și nu a noastră. Sau nicio invenție umană nu poate *să ne împlinească interior*, pentru că împlinirea noastră nu e *prin lucruri*, ci *în relație* cu Dumnezeu, cu Creatorul nostru.

Însă noi, prin efortul nostru teribilist, excentric, încercăm continuu *să schimbăm* normalitatea noastră creaturală, modul cum Dumnezeu ne-a creat și pentru ce ne-a creat, pentru o *călătorie spre nicăieri*. Iar căsătoriile între persoane de același sex[152], spre exemplu, sunt *călătorii spre nicăieri*, sunt

---

[152] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Căsătorie_între_persoane_de_același_sex.

un experiment sociologic, o rescriere a familiei tradiționale, un capriciu legislativ, pe premisa că toți avem *dreptul la fericire*.

Și numărul statelor care *au legalizat* căsătoriile între persoane de același sex a crescut într-un ritm halucinant în ultimii ani.

Olanda a legalizat căsătoriile între persoane de același sex în 2001, Belgia în 2003, Spania și Canada în 2005, Africa de Sud în 2006, Norvegia și Suedia în 2009, Portugalia, Islanda și Argentina în 2010, Danemarca în 2012, Franța, Brazilia, Uruguaiul și Noua Zeelandă în 2013, Anglia, Țara Galilor și Scoția în 2014, Luxemburgul, Statele Unite ale Americii și Irlanda în 2015[153].

Parlamentul Greciei, nu oricând, ci înainte cu două zile de praznicul Nașterii Domnului, în data de 23 decembrie 2015, a recunoscut „uniunile de același sex [same-sex unions]”[154].

Pentru că acest act legislativ a fost *promis* de partidul de stânga *Siriza*, aflat acum la putere, electoratului său[155]. Și, în parlamentul elen, „aproape 200 din cei 300 de membri ai Parlamentului au votat propunerea ce nu va redefini căsătoria, dar va extinde protecțiile legale la cuplurile de același sex”[156].

Însă căsătoriile unisex, între persoanele de același sex, *rescriu* în mod fundamental căsătoria și

---

[153] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Same-sex_marriage.

[154] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Recognition_of_same-sex_unions_in_Greece.

[155] *Cf.* http://www.evz.ro/grecia-legalizeaza-casatoriile-civile-intre-persoanele-de-acelasi-sex.html.

[156] Ibidem.

societatea creștină. Pentru că persoanele astfel „căsătorite” vor avea, din punct de vedere legal, *aceleași drepturi* ca și persoanele căsătorite tradițional.

Ele vor intra, în mod automat, pe lista persoanelor care *nu trebuie discriminate*. Pentru că statul, prin acceptarea acestor „căsătorii”, le dă toate drepturile legale.

Așadar, Grecia e *prima țară majoritar-ortodoxă* care *a legalizat* căsătoriile unisex. Iar acesta e motivul pentru care, pe 14 ianuarie 2016, Sinodul Bisericii noastre a apreciat „inițiativa cetățenească pentru amendarea articolului 48 din *Constituția României* în sensul precizării că *familia este constituită prin căsătoria liber consimțită între un bărbat și o femeie*”[157].

A amenda un text constituțional înseamnă *a-l modifica*. Iar Sinodul Bisericii noastre *ar dori* ca textul constituțional să sune astfel: „familia este constituită prin căsătoria liber consimțită între *un bărbat* și *o femeie*”. Adică să se vorbească despre *căsătoria tradițională*, cea dorită de Dumnezeu în lege.

Acum, *articolul 48* din *Constituția României*, arată astfel[158]:

Familia	**ARTICOLUL 48** (1) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor. (2) Condițiile de încheiere, de desfacere și de nulitate a căsătoriei se stabilesc prin lege. Căsătoria religioasă poate fi celebrată numai după căsătoria civilă. (3) Copiii din afara căsătoriei sunt egali în fața legii cu cei din căsătorie.

---

[157] *Cf.* http://basilica.ro/hotarari-ale-sfantului-sinod-luate-in-cadrul-sedintei-de-lucru-din-14-ianuarie-2016-111477.html.

[158] *Cf.* http://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?den=act2_1&par1=2#t2c2s0sba48.

Și se poate trage „concluzia”, că „soții” pot fi și *de același sex*.

Însă, pentru *a amenda* Constituția, pentru a o face *mult mai clară* și *stabilă* în acest articol al ei, cetățenii trebuie să acționeze *prin intermediul* parlamentarilor României. Pentru că Parlamentul României scrie și votează legile țării și poate schimba *Constituția* României. Cetățeanul de rând nu poate schimba *Constituția*, dar partidele politice și parlamentarii lor, dacă au „voință politică”, o pot schimba.

În Grecia, partidul *Siriza* aflat la putere, partid de stânga, „în ciuda ideologiei sale seculare, are mulți membri creștini, care, ca și colegii lor atei, *se opun* privilegiilor Bisericii Ortodoxe a Greciei, sponsorizată de stat”[159]. Adică ortodocșii greci, deși ar trebui *să ajute* Biserica Ortodoxă Greacă, se coalizează cu ateii din Siriza, pentru că sunt *nemulțumiți* de faptul că Statul elen *sprijină financiar* Biserica.

Astfel de nemulțumiți avem și noi în România, care nu vor să avem *Biserici*, care nu vor să beneficiem de *sprijin financiar* din partea Statului, care doresc ca Biserica să se gospodărească singură, *să se autofinanțeze*.

Și cred că nu numai ei *doresc* acest lucru, ci și *factori externi*, foarte influenți. Pentru că și-ar dori ca Biserica Ortodoxă Română *să iasă* din societate, să se autoizoleze, să vorbească în surdină.

Numai că *raporturile* dintre Statul român și Biserică sunt *reglementate legal* în *Legea Cultelor* din 2006, unde se spune că „Statul român *respectă* și *garantează* dreptul fundamental la libertate de

[159] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/SYRIZA.

gândire, de conștiință și religioasă al oricărei persoane de pe teritoriul României, potrivit Constituției și tratatelor internaționale la care România este parte" [I. 1 (1)][160].

„Statul român *recunoaște* cultelor *rolul spiritual, educațional, social-caritabil, cultural și de parteneriat social,* precum și statutul lor de *factori ai păcii sociale*" [II. 7 (1)][161].

„Cultele recunoscute [de Statul român] sunt *persoane juridice de utilitate publică*. Ele se organizează și funcționează în baza prevederilor constituționale și ale prezentei legi, în mod autonom, potrivit propriilor statute sau coduri canonice" [II. 8 (1)][162].

Iar *Constituția României* ne spune, în art. 29, că „libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase *nu pot fi îngrădite sub nici o formă*. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale. Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc. Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii. În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de *învrăjbire religioasă*. Cultele religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinate. Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura,

---

[160] *Cf.* http://patriarhia.ro/legea-nr-489-2006-privind-libertatea-religioasa-si-regimul-general-al-cultelor-539.html.

[161] Ibidem.

[162] Ibidem.

potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine”[163].

Așa că Biserica Ortodoxă Română este *partener* cu Statul român în educarea și vindecarea duhovnicească a oamenilor, și prezența ei în școli, în penitenciare, în spitale, oriunde sunt creștini ortodocși români, e *legală* și *apreciată ca benefică* de către Statul român.

Însă, așa cum poți să ai credință și să te manifești religios potrivit conștiinței și alegerii tale, tot la fel, potrivit *Constituției*, poți și să nu crezi în nimic. Pentru legea fundamentală a Statului român, orice român se poate declara și *ateu*, *liber-cugetător*, *necredincios*, dacă crede că asta îl „avantajează”. Numai că „libertatea conștiinței”, care este „garantată” de Constituție, „trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc”.

Adică un ateu, care nu e de acord cu mine, cu credința mea, potrivit *Constituției*, trebuie *să mă tolereze* și noi să avem *relații amiabile*, de respect reciproc la nivel uman, chiar dacă noi avem credințe diametral opuse.

Însă ce înseamnă *a tolera* pe cineva? Înseamnă *a îngădui* pe cineva, *a-l suporta* așa cum este și cu ce spune și face. *A admite* că el este ceea ce spune că este și face.

Dar pentru *a tolera* pe cineva sau comunități întregi de oameni care cred altfel decât tine și se manifestă altfel decât tine, trebuie să faci *un efort continuu de înțelegere* a lor. Trebuie *să îi înțelegi* și *să le accepți* modul de-a fi, chiar dacă *nu ești de acord* cu ceea ce fac, spun și sunt.

---

[163] *Cf.* http://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?den=act2_1&par1=2#t2c2s0sba26.

La polul opus, *a fi intolerant* față de o persoană anume sau față de un grup de persoane sau față de o comunitate sau față de un neam sau față de anumite țări sau față de toate țările la un loc înseamnă *a te comporta extremist*, dincolo de moderație, dincolo de calea de mijloc, adică împingând la extrem raportarea ta la alții, care nu sunt ca tine. Pentru că *a fi intolerant* înseamnă *a-i exclude* pe cei care nu sunt ca tine.

Iar Evanghelia de azi [Lc. 17, 12-19] se ocupă cu o comunitate de oameni care era *exclusă social*, datorită bolii pe care o aveau membrii ei: *lepra*.

Însă leproșii [λεπροὶ] erau respinși de societatea iudaică nu, în primul rând, din considerente *medicale*, ci *religioase*. Pentru că Dumnezeu fusese Acela care *stabilise* ca leproșii să locuiască *în afara* comunităților locuite.

În Lev. 13, 11, cel care era găsit de către preot bolnav de lepră era *exclus* din comunitate și declarat *necurat* [ἀκάθαρτός]. Iar cel care era *necurat*, trebuia să aibă veșmintele lui *descheiate* [παραλελυμένα] și capul său *neacoperit* [ἀκατακάλυπτος] și să fie îmbrăcat până la gura lui și să strige că este *necurat* [Lev. 13, 45, LXX]. Pentru ca, prin felul în care arăta și prin ce spunea, cel bolnav să nu îi contamineze și pe ceilalți.

Iar leproșii locuiau în mod separat, afară din tabără [Lev. 13, 46] și, mai târziu, afară din localitatea din care erau.

Însă Dumnezeu stabilise aceste lucruri pentru leproșii lui Israil, pentru ca ei *să se vindece* în mod separat și *să nu contamineze* întreaga comunitate. Dumnezeu nu dorise *excluderea definitivă* a leproșilor, ci *vindecarea* lor. Pentru că în Lev. 14 avem

detalii despre modul cum erau *reprimiți* în comunitate cei *vindecați de lepră*.

Însă iudeilor, se pare, le-a plăcut numai varianta *excluderii* leproșilor și nu și aceea *a recuperării* lor. Fapt pentru care, Domnul a vrut să le reamintească *motivul inițial* al separării lor de comunitate, cel pe care *l-a dorit* Dumnezeu: *vindecarea* leproșilor.

Tocmai de aceea, în duminica de azi, avem Evanghelia vindecării celor 10 bărbați leproși [δέκα λεπροὶ ἄνδρες], care locuiau în afara unui sat [κώμην] [Lc. 17, 12, BYZ]. Iar dacă cei 10 erau *împreună* înseamnă că *locuiau împreună*. Și poate că existau leprozerii pentru bărbați și leprozerii pentru femei. Iar cei 10 fuseseră *excluși* din satul lor, pentru că fuseseră găsiți bolnavi de lepră de către preot.

Ce *trăiau* acești oameni în inima lor? Ei, cei excluși datorită bolii...Or fi avut familii în sat? Or fi avut copii? Nu ni se spune dacă erau *căsătoriți* sau *nu*. Dar dacă Sfântul Lucas ne spune că erau *bărbați*, înseamnă că *erau în vârstă*. Aveau peste 30 de ani.

Lepra este o boală infecțioasă gravă, o boală de piele, care se cronicizează[164]. Adică are o evoluție lentă, fiind o boală de durată, de ani de zile, având nevoie de 5-7 ani ca simptomele să se dezvolte[165]. Prima oară apare pe piele, îți cade părul din cap datorită ei, se inflamează nervii, țesuturile încep să se descompună, apar ulcerații și tumefieri[166]. „Lăsată netratată, lepra poate provoca deteriorarea

---

[164] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Lepră.

[165] *Cf.* http://art-zone.ro/boli/lepra_simptome_tratament_poze_cai_de_transmitere.html.

[166] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Lepră.

permanentă a nervilor de la mâini și picioare. Pacientul poate avea dureri și probleme tactile și de percepție a stimulilor externi: de ex. temperatura.

Pierderea simțurilor poate duce la răniri accidentale. Leziunile repetate și deteriorarea nervilor pot cauza slăbiciune musculară, poate duce la deformare și chiar [la] pierderea degetelor”[167].

Iar dacă astăzi, când lepra este tratată medical cu antibiotice, „chiar [și] după administrarea tratamentului și vindecarea infecției, pacientul poate rămâne cu anumite părți *desfigurate* sau cu anumite dizabilități”[168], ne putem imagina, cu înfiorare, cam ce *desfigurări* și *dizabilități* producea lepra în antichitate.

...Însă cei 10 bărbați leproși *L-au întâmpinat* pe Domnul [Lc. 17, 12], au ieșit înaintea Lui...dar „au stat la depărtare [ἔστησαν πόρρωθεν]” [Ibidem] de El. Așa cum le cerea *Legea* Sfântului Moisis în *Levitic*. Pentru că ei *și-au asumat* condiția.

Și au ieșit înaintea Lui și L-au rugat pe Iisus, ca pe un *Stăpân*, să aibă milă de ei [Lc. 17, 13]. Căci substantivul ἐπιστάτης, folosit la vocativ în Lc. 17, 13, înseamnă *stăpân*. Însă stăpânul de robi avea *drept de viață* și *de moarte* asupra celor pe care îi cumpăra. Dar ei Îl recunosc pe El ca *Stăpân al milei*, ca Stăpân milos.

Și când cer *mila* Lui, ei cer ca El *să îi vindece*. Pentru că, mai mult decât sigur, ei auziseră ce

---

[167] *Cf.* http://art-zone.ro/boli/lepra_simptome_tratament_poze_cai_de_transmitere.html.

[168] *Cf.* http://www.sanatateatv.ro/articole-medicale/infectioase/boala-hansen-o-boala-infectioasa-cronica-ce-poate-cauza-diformitati/.

minuni face Iisus. Și de aceea veniseră la El, pentru că erau *încredințați* de faptul că și cu ei poate face o minune.

Și faptul că erau *încredințați* că El poate face minunea vindecării lor o vedem din aceea că *L-au ascultat*: s-au dus ca să se arate preoților de la templu, dar *s-au curățit* în drum spre templu [Lc. 17, 14]. Toți 10 *s-au curățit* de lepră, adică *s-au vindecat*.

Și nu s-au vindecat din cauză că *s-au dus* spre templu și spre preoți, ci pentru că *L-au ascultat* pe Cel care le-a poruncit asta.

Minunea e a Lui! Întotdeauna minunea e a lui Dumnezeu, chiar dacă El o lucrează prin oameni. Însă minunea se lucrează atunci când oamenii doresc *același lucru* cu Dumnezeu. Pentru că minunea e întotdeauna *o conlucrare* între Dumnezeu și om.

Omul trebuie *să dorească* să fie vindecat. Omul trebuie *să creadă* în Cel care îl vindecă. Omul trebuie *să Îl iubească* pe Cel care îl miluiește.

Omul, în cadrul mântuirii și al minunii, nu este *un obiect pasiv*, ci *o persoană activă*. Ne mântuim pentru că credem în Cel care ne mântuiește și ne curățim de patimi continuu, împreună cu El, prin slava Lui.

Mântuirea se dobândește *în relație* cu El, ca și minunea.

Însă relația cu El nu trebuie niciodată să fie doar pentru ca „să primim minuni”, doar pentru ca „să ne fie bine”. Ci noi, mai degrabă, trebuie să acceptăm *relația* cu El, în orice condiții, decât să așteptăm *minuni* de la El, dar care să nu ne sporească iubirea pentru El.

Căci vedem că cei 10 s-au vindecat, toți s-au vindecat, dar numai unul „s-a întors, cu glas mare slăvind pe Dumnezeu [ὑπέστρεψεν, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν]” [Lc. 17, 15, BYZ].

Numai pentru unul minunea a fost *cu adevărat minune*: pentru că l-a schimbat *și duhovnicește*, și nu doar *trupește*. Și l-a schimbat *și duhovnicește* pentru că el *a vrut* și această schimbare.

Și dacă ne cercetăm la modul serios viața, vedem că viața noastră, a tuturor, e plină de minuni, de minunile lui Dumnezeu, prin care El ne cheamă la Sine, dar puțini dintre noi, datorită lor, adică fiind *recunoscători* Lui, *ne schimbăm continuu* în relația cu El. Pentru că mulți dintre noi vrem doar *un Dumnezeu din când în când*, un Dumnezeu *numai la bine* și nu și când *ne e rău*, când suferim, când suferim foarte mult și trăim singurătatea la cote dureroase, foarte dureroase.

Însă Dumnezeu vrea ca relația cu El să fie fără întreruperi, să fie continuă, clipă de clipă.

Și de aceea El s-a bucurat că samaritisul [σαμαρείτης], unul din cei 10 vindecați, a venit mulțumindu-I Lui [εὐχαριστῶν Αὐτῷ] [Lc. 17, 16, BYZ].

Ceilalți s-au bucurat de vindecare și s-au întors, probabil, acasă. La casele lor. Însă samaritisul s-a întors la Stăpânul milei, la Cel care îl vindecase, pentru ca să Îi mulțumească. Și lui, Domnul i-a spus: „Ridicându-te, du-te! Credința ta te-a mântuit [Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε]” [Lc. 17, 19, BYZ].

Însă credința lui nu era pur mintală, ci una care angaja întreaga lui persoană. Era o credință plină de lucrare, de mulțumire, de recunoștință. Căci dacă s-a întors el ca *să Îi mulțumească*

Domnului, cu siguranță că s-a întors și pentru ca *să asculte* de Domnul și *să împlinească* poruncile Lui.

Căci atunci când un om ți-e recunoscător *la modul absolut* pentru viața lui, atunci el te crede în tot ceea ce faci și spui. Și vedem asta în relația dintre Părintele duhovnicesc și ucenic în Biserică.

Ucenicul, când Dumnezeu *l-a luminat* asupra sfințeniei și corectitudinii dogmatice a Părintelui său, îl urmează pe el în tot ceea ce îi spune. Pentru că el se comportă față de Părintele lui duhovnicesc ca față de cel pe care Dumnezeu *i l-a dat* pentru ca să îl îndrume în viața de sfințenie.

La fel stă treaba și cu samaritisul vindecat în Evanghelia de azi: el s-a întors nu doar pentru ca *să Îi mulțumească* lui Iisus, ci pentru ca *să rămână* cu El și *să învețe* de la El cele desăvârșite.

Căci dacă samaritisul ar fi venit doar pentru ca să Îi mulțumească și apoi să fie *indiferent* ca ceilalți, Domnul nu mai vorbea despre *mântuire* în cazul lui. Pentru că ar fi mulțumit *de complezență*. Însă el s-a întors *cu adevărat* la Dumnezeu, prin Fiul Lui, Iisus Hristos, și prin mângâierea Duhului Sfânt, înțelegând că Dumnezeu *l-a vindecat* de această boală. Și de aceea a fost și a rămas un om *recunoscător* față de Dumnezeu, pentru că a fost *un om convertit*, un om *nou*.

Iar Dumnezeu, iubiții mei, pe toți ne cheamă la același lucru: la a fi plini de noutatea slavei Lui, de curăția Lui, de frumusețea Lui, de sfințenia Lui, pentru ca să fim martorii veridici ai Împărăției Lui.

Pentru că lumea nu are nevoie în primul rând de *modele sociale*, de modele sociale seculare, adică de oameni de lume, care „au dat lovitura”, ci de *Sfinți*. Lumea, întreaga lume, are nevoie să vadă *Sfinți*. Să îi vadă pe Sfinții lui Dumnezeu, pe cei care

sunt *altfel* decât lumea, nu în sens negativ, ci în sens ultrapozitiv, pe cei care sunt *moștenitorii* Împărăției Lui.

Lumea are nevoie să îi vadă pe Sfinții Lui încă în viață, pe *Sfinții de acum*, din Biserică. Pe cei care le vorbesc *în mod credibil* despre Sfinții Lui din cer, pentru că sunt *asemenea* acelora. Căci dacă noi nu mai suntem Sfinți, dacă sfințenia lui Dumnezeu nu mai este evidentă pentru toți, lumea crede că Sfinții „au fost cândva", că astăzi e „altfel" și că „noi nu mai putem trăi ca ei".

Însă noi *putem trăi sfânt*, ca toți Sfinții, *azi*, aici, acum, în lumea aceasta! Lumea noastră nu e o lume care nu poate naște Sfinți, ci, dimpotrivă, lumea noastră e *cea mai aptă ca să nască Sfinți*. Pentru că toată teologia Bisericii ne stă la îndemână. Putem călători spre Sfinți, îi putem cunoaște și pe cei din vechime și pe cei de acum, nevoința de astăzi e o nevoință pe care o poți trăi oriunde, numai să vrei, să vrei și iarăși să vrei.

Nouă nu *știința sfințirii* ne lipsește și nici timpul și nici locul, ci *voința*. Voința noastră este inconsistentă. Nu dorim într-atât de mult să ne schimbăm, să ne nevoim, să ne instruim teologic, *să mirosim* a Împărăția lui Dumnezeu.

Și de aceea, în epoca în care am putea scrie teologie și ne-am putea nevoi ca nimeni alții, noi *șomăm lamentabil*. Noi nu ne găsim *de lucru* în Biserică. Noi credem că Biserica „nu mai are nimic de făcut". Că „s-a făcut totul".

Însă Biserica are nevoie de o traducere acrivică a Scripturii, are nevoie de traduceri ale Sfinților Părinți, are nevoie de traduceri ale cărților de cult, are nevoie de traduceri ale Vieților Sfinților și de extinderea lor, are nevoie de oameni care să predice

continuu, are nevoie de oameni cu diverse specializări teologice și științifice, are nevoie de oameni care să facă muncă științifică aprofundată, are nevoie de oameni care să slujească cu evlavie și cu bun simț poporul credincios, are nevoie de credincioși lucizi și smeriți, nevoitori și răbdători, care să își împlinească vocațiile, chemările de la El.

Biserica are nevoie de noi, de noi toți! Are nevoie de intelectuali ca și de țărani, are nevoie de muncitori ca și de antreprenori, are nevoie de cei scăpătați ca și de cei avuți, care pot să se implice activ în viața Bisericii.

Pentru că Domnul ne-a arătat prin tot ceea ce a făcut, ca și azi, că Dumnezeu ne vrea pe toți împreună, ne vrea pe toți la un loc, ne vrea pe toți vindecați de patimi și recunoscători. Adică ne vrea oameni capabili și responsabili, care să ne implicăm în viața Bisericii și a lumii, spre binele tuturor.

Dacă nu urmărim *binele comun*, nu suntem nici buni creștini, nici buni cetățeni. Pentru că egoismul *nu ne mântuiește* și nici nu ne *împrietenește* în mod real pe unii cu alții.

Da, după cum spuneam la început, suntem într-o lume care *experimentează*! Experimentăm dominația femeii în politica mare, uniunea între state diferite, amestecul între etnii diferite, căsătoriile între persoane de același sex, vrem să modificăm omul la nivel microcelular, vrem să cunoaștem spațiul cosmic și să îl stăpânim, vrem o dezvoltare continuă a științei și a tehnologiilor noastre.

Iar dacă USA și câteva state ale UE au dat tonul în materie de *legalizare* a căsătoriilor unisex, presiunile asupra României vor fi evidente în următorii ani. Pentru că ele vor fi *impuse* la nivel politic României și politicienii *le vor accepta*.

În viitor vom legaliza din nou și prostituția, familia românească și societatea noastră se vor transforma radical, se vor înmulți tot mai mult oamenii fără apartenență religioasă reală, Biserica va trebui să se gospodărească tot mai mult de una singură, pentru că Statul își va uita tot mai mult promisiunile, iar cetățeanul credincios va fi tot mai mult *intimidat* de cetățeni revanșarzi, dacă nu va ști să se pronunțe la nivel public în mod răspicat.

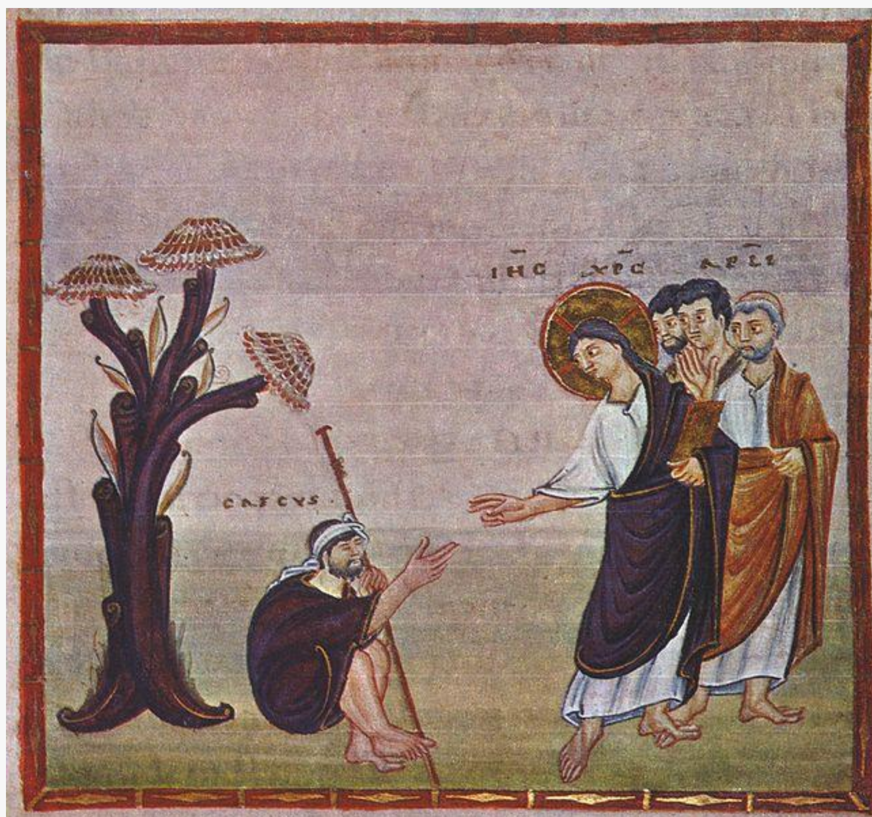
Eu așa văd viitorul nostru imediat și pe termen scurt.

Însă acest lucru nu mă face deloc să fiu *pesimist*! Nu mă face deloc să fiu *resemnat*! Nu mă face deloc *să dezertez*!

Pentru că eu cred *în implicare*, în implicarea reală la nivel personal și în societate. Eu cred că familia ortodoxă *se păstrează* doar dacă noi mai dorim să fim ortodocși și dacă trăim ortodox. Eu cred că oamenii pot să scrie teologie doar dacă trăiesc teologic și că ierarhia Bisericii trebuie să fie tot mai mult formată din oameni cu vocație.

Dacă ne implicăm activ în viața Bisericii și a societății noastre, atunci cred că vom avea *un viitor real* și ca ortodocși și ca români. Dacă nu, vom fi doar niște ortodocși români care ne-am pierdut suflul, nădejdea, ținta. Amin!

Predică la Duminica a 31-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[169],

duminica trecută, Domnul ne-a arătat *atenția* și *mila* Lui față de cei leproși, adică față de bolnavii cronici, care erau excluși din comunitate.

---

[169] Scrisă în ziua de 22 ianuarie 2016, zi de vineri, cu soare și -10 grade afară.

Desenul de față reprezintă *Vindecarea orbului din Ieriho*, și este inclus în *Codex Egberti* – ÎPS Egbert de Trier (950-9 decembrie 993) –, f. 31, un codex de la sfârșitul sec. al 10-lea,

cf.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:CodexEgberti-Fol031-HealingOfTheBlindManOfJericho.jpg și

https://en.wikipedia.org/wiki/Egbert_(archbishop_of_Trier).

Pentru că există boli care necesită *separarea* de oamenii sănătoși, care necesită *izolarea* de societate. Iar cei care sunt izolați de societate, în spitale amenajate în acest sens, au probleme grave.

Dar Domnul, prin Evanghelia de duminica trecută, le dă multă nădejde acestora, celor considerați *incompatibili* cu societatea datorită bolii lor grave, pentru că și ei pot fi *vindecați* și, mai ales, și ei *se pot mântui*. Căci ceea ce Domnul ne spune e acest lucru: că nu există boală la El care nu poate fi vindecată și nu există om care nu se poate mântui.

Pentru că El e *Doctorul nostru*, al tuturor, Cel care ne poate vindeca de orice boală, dacă credem în mila Lui prea mare și așteptăm de la El vindecarea noastră, și tot El este *Mântuitorul sufletelor și al trupurilor noastre*, Mântuitorul nostru cu totul, al întregii noastre ființe, pentru că El ne curățește de tot păcatul și de toată necurăția noastră, dacă Îi cerem *să ne ierte* prin slujitorii Săi și *să Se dăruie pe Sine nouă* ca Mâncare și Băutură veșnică.

Și dacă bolnavii de acest tip știu acest lucru, dacă știm cu toții acest lucru, atunci e *o mare mângâiere* și *întărire în suferință* pentru noi toți, care avem boli mai grele sau mai ușoare. Pentru că Dumnezeu e *cu noi* când suferim, El *ne întărește* în suferință și nu privește *distant* suferința noastră.

Însă noi trebuie să Îl lăsăm pe Dumnezeu *să ne întărească* în suferință, prin aceea că noi nu slăbim în credința în El și nici în mulțumire, în recunoștință pentru toate binefacerile Lui în viața noastră. Căci astfel, și suferința venită din boală devine *o binecuvântare* și nu o *câinoșire* a inimii noastre.

Pentru că cel care nu suportă boala cu Dumnezeu, acela se umple de răutate, aidoma câinelui bătut și fugărit. Căci câinele se face tot mai rău când

e bătut, pentru ca să supraviețuiască. Dar noi, când devenim *câinoși la inimă*, răi, hulitori, disprețuitori, *nu supraviețuim* prin asta, ci mai rău ne îmbolnăvim.

Pentru că sufletul nostru *se înnegrește* în lupta lui cu Dumnezeu și nu facem decât să ne sporim suferința, singurătatea interioară.

Dar când boala o purtăm cu Dumnezeu, atunci simțim puterea Lui în durerea noastră, simțim că nu suntem *singuri* chiar dacă suntem *părăsiți* de toți, pentru că știm, că după boală, după această suferință, care se va termina la un moment dat, care nu va fi veșnică, va începe bucuria veșnică a vieții cu Dumnezeu, Care ne-a întărit în durerea noastră.

În Evanghelia de azi însă [Lc. 18, 35-43] nu avem o boală care *te exclude* din societate, ci una care te face *inutil* societății. Și pentru ca să lupți cu orbirea, pentru ca să devii *funcțional* în societate și când ești orb cu totul, trebuie să ai *cadru instituțional* pentru asta și *oameni* care să te ajute.

Însă nu sunt puțini cei care *ne uimesc* prin efortul lor de *a-și depăși* acest handicap.

Un exemplu: Prof. Constantin Cristache, Profesor de *Limba și Literatura Română* și *Informatică*, care predă în Timișoara pentru 20 de copii orbi[170]. Și el ne spune că *simte* dacă în fața lui e un obstacol după auz. După cum *se aude* un sunet[171].

Alt exemplu: Prof. Vasile Adamescu, care a ajuns să fie orb, surd și mut de la vârsta de doi ani și jumătate. Însă, în ciuda atâtor handicapuri, a

---

[170] A se vedea:
http://www.pressalert.ro/2013/06/povestea-profesorului-orb-care-le-explica-copiilor-nevazatori-cum-arata-soarele/.

[171] Ibidem.

făcut facultate și a fost profesor timp de 27 de ani la Cluj. Un om care află ce vor să îi spună alții prin scrierea literelor în palmă[172].

Însă *exemplul nostru de suflet*, omul pe care l-am iubit cu toții și ne-a uimit prin vastitatea cunoștințelor sale, a fost Părintele Arhimandrit Teofil Părăian[173]. Care a predicat și conferențiat în multe locuri din țară și străinătate[174], fiind volubil, bucuros, omenos, deși nu ne vedea pe niciunul cu ochii lui trupești. Dar *ne vedea* cu sufletul...

Și când *vezi* cu sufletul, vezi cu adevărat și cu ochii. Pentru că îl vezi pe om în profunzimile lui și nu periferic.

Iar când îl vezi pe om în adâncul lui, atunci îl și valorizezi pe măsura la cât îl vezi. Pentru că îi iubim pe oameni pe măsura la cât îi cunoaștem și la cât îi înțelegem. Dacă nu îi cunoaștem, îi tratăm cu indiferență. Dar dacă îi cunoaștem, ei fac parte din noi înșine și nu mai putem să trecem peste ei.

De aceea, nu trebuie să ne mirăm că există oameni *indiferenți* față de multe drame din viața altora.

Sunt indiferenți pentru că nu îi cunosc pe cei de lângă ei. Dar când vine vorba de ei și de cei ai lor, ei nu mai sunt *indiferenți*, pentru că ceilalți sunt *în inima lor*.

Astfel, dacă vrem *să ne vindecăm* de indiferența față de oameni, trebuie să vrem să-i cunoaștem. Trebuie să ne rugăm pentru ei, să stăm de

---

[172] A se vedea: http://www.ziare.com/social/stiri-sociale/povestea-profesorului-surd-si-orb-vasile-adamescu-o-viata-in-bezna-si-in-tacere-1216911.

[173] Idem: https://parinteleteofil.wordpress.com/.

[174] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Teofil_Părăian.

vorbă cu ei, să citim despre ei, să ne facem timp pentru ei. Pentru că altfel vom vorbi despre ei, după ce îi vom cunoaște în adâncul sufletului lor.

Însă orbul despre care ne-a vorbit azi Sfântul Lucas „ședea lângă drum, cerșind [ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν]” [Lc. 18, 35, BYZ], atunci când Domnul S-a apropiat de Ieriho [Ἰεριχώ] [Ibidem].

El era *în* societate...dar *la periferia* societății, fiind considerat „un element nefolositor” al ei. Pentru că și azi când spunem *persoană cu handicap* sau *asistată social*, mulți nu au nicio strângere de inimă, nicio compătimire pentru drama lor, ci îi caracterizează din punctul de vedere al utilității lor, ca fiind „nefolositori” societății.

Legea 448 din 2006, amendată și în 2007 și în 2008[175], ne trece în revistă bolile și handicapurile oamenilor pe 120 de pagini.

Și între bolile care creează *handicapuri* sunt enumerate întârzierea mintală, autismul (p. 5), demența (p. 7), tulburările de personalitate (p. 10), psihozele (p. 12), boli ale vederii (p. 15), boli care ne afectează vocea (p. 22), boli ale inimii (p. 25), boli ale sângelui (p. 31) etc. Pentru că orice boală poate produce un handicap mai mare sau mai mic pentru un om.

Așa că, dacă vrem să râdem de „handicapați”, trebuie să râdem *de toată lumea*, pentru că fiecare dintre noi avem o boală anume, care ne face improprii pentru o anume muncă.

...*Poliția Română* are afișe cu mesajul: „Nu încurajați cerșetoria!”.

---

[175] *Cf.* http://www.dgaspc-arad.ro/legislatie și http://www.dgaspc-arad.ro/wp-content/uploads/2011/05/Criterii-Handicap.pdf.

De ce? Se va înmulți numărul celor care vor prefera *să cerșească* decât *să muncească*[176].

Însă cerșetoria este deja „o ocupație” pentru mulți, una stabilă, pentru că o practică de ani de zile. La fel cum e și *prostituția*, *cămătăria* sau *specula* de tot felul. Iar noi „exportăm” continuu tinere și tineri pentru prostituție, dar și cerșetori în străinătate. Pentru că se duc pentru *câștiguri imediate*, displăcându-le munca onorabilă.

...Orbul nostru, din Evanghelie, cerșea pentru ca să trăiască și nu pentru ca să se înavuțească. Și acolo, la margine de drum, el *auzise deja* despre minunile lui Iisus între iudei.

De aceea, când a auzit rostindu-I-se numele lui *Iisus Nazoreosul* [Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος], adică Cel din Nazaret, el a început să strige: „Iisuse, fiule al lui David, miluiește-mă [Ἰησοῦ, υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με]!” [Lc. 18, 38, BYZ].

Dar dacă era *din Nazaret*, de ce era *fiul lui David*? Că David era *din Bitleem*.

Însă orbul nu spune *o prostie*...ci se dovedește a fi *teolog*. Pentru că Iisus, după umanitatea Lui, *se trăgea* din David, lucru pe care ni-l spune și Lc. 3, 31 și Mt. 1, 6.

Iar Sfântul Profet David, pentru evrei, era Împăratul lui Israil pe care *l-a vrut* Dumnezeu [I Sam. 16, 7, LXX] și, când a fost uns împărat de Sfântul Samuil, „*a sărit* Duhul Domnului asupra lui David [*ἐφήλατο* Πνεῦμα Κυρίου ἐπὶ Δαυιδ]” [I Sam. 14, 13, LXX]. Adică *a venit imediat* harul Duhului

---

[176] A se vedea: https://www.politiaromana.ro/ro/stiri-si-media/comunicate/proiectul-unde-incepe-cersetoria-se-sfarseste-copilaria-la-final și

http://www.radiolumina.ro/stiri-locale/nu-incuraja-i-cer-etoria.html.

Sfânt asupra lui, pentru că era om credincios și plin de fapte bune. Și a fost Profet și Împărat al lui Israil.

Dar lui, Domnul i-a profețit că „voi ridica *Urmaș* ție, după tine, care va fi din pântecele tău și voi pregăti Împărăția Lui [ἀναστήσω *τὸ Σπέρμα* σου μετὰ σέ ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου καὶ ἑτοιμάσω τὴν Βασιλείαν Αὐτοῦ]" [II Sam. 7, 12, LXX].

Iar orbul nostru – că de aceea am spus că e *teolog* – la această profeție dumnezeiască se referă: la *Fiul* lui David...care va fi *Mașiah*, adică *Hristos*. Pentru că el, fără ca să Îl vadă pe Hristos, și numai din ce a auzit despre El, și-a dat seama că *Iisus* este *Hristos*, că e *Cel așteptat*.

Lucru pe care îl înțeleseseră și alții până atunci, din luminarea lui Dumnezeu.

Însă trebuie să auzi și să vezi duhovnicește ca să înțelegi. Ca să Îl înțelegi pe Dumnezeu. Pentru că poți citi Scriptura, poți auzi predici cu duiumul, poți veni la Biserică toată ziua și totuși...*să nu înțelegi* ce îți spune ție Dumnezeu. Pentru că nu ai sufletul și trupul pline de slava Lui, prin fapte sfinte și credință curată. Și de aceea, auzi numai ceea ce vrei sau auzi deformat...și nu crești deloc duhovnicește. Și te miri de ce alții cresc interior, sunt mereu alții, știu atât de multe, dar tu, care faci, în aparență, „aceleași" lucruri, nu crești deloc.

Acum câtva timp am văzut un român care scria cu picioarele. Pentru că nu avea mâini. Le-a pierdut într-un accident. Dar ajungând în această stare nu s-a dat bătut, ci a învățat să facă lucruri cu alte părți ale corpului decât cu mâinile. Și e *un învingător*!

După cum *învingător* e un alt bărbat care aleargă având ambele picioare amputate, și, în loc de picioarele lui, are niște proteze speciale, care îi dau posibilitatea...*să alerge*. Și nu numai că *alear-*

gă...dar e și *campion la alergat*. Face performanță în atletism.

Însă am văzut și un bărbat care cerșește în tramvai, și care nu vede deloc, fiind condus de un frate de la spate, și care spune că...ar fi preferat să nu aibă *o mână* decât *să nu vadă* cu ambii ochi.

Pentru că atunci când ai un handicap mare, la un organ vital, ai prefera unul minor în altă parte a corpului. Dar dacă l-am avea pe cel minor, am dori unul și mai mic, pentru că *nu ne place* boala. Nu suntem *de acord* cu boala în noi înșine.

Și e *normal* că gândim așa! Pentru că boala nu e creația lui Dumnezeu, ea nu a fost dintru început, ci ea e *o consecință* a păcatelor noastre.

Tocmai de aceea *toți urâm boala* și, mai ales, o altă consecință a bolii, *moartea*.

Pentru că și moartea și urâtul sufletesc al patimilor și toată răutatea din lume se datorează păcatelor noastre și ale demonilor.

Însă, pentru că boala e *o consecință* a păcatelor noastre, *a accepta* boala și *a o transforma în asceză*, în mod de curățire de patimi, înseamnă a transforma *un rău* într-un *bine veșnic*. Căci dacă nu acceptăm boala și durerea, ele ne copleșesc tot mai mult și avem o boală și mai mare, și mai grea.

Îmi aduc aminte de un consătean al meu, din copilărie, care era un om respectat, un om „cu carte". Și de a cărui boală nimeni nu a știut...sau doar foarte puțini, apropiații lui. Iar când boala a ajuns la cote mari, n-a mai suportat-o și s-a sinucis. Și *explicația* sinuciderii lui, pentru toți, a rămas aceasta: *n-a mai suportat boala*. I s-a părut *prea mult*...

Nu era un om credincios...și a considerat că „soluția" este sinuciderea. A considerat că dacă își

pune capăt zilelor…va scăpa de durere. Numai că durerea reală, atroce și veșnică începe odată cu moartea…

Nu, nu aici e Iadul!

Aici, pentru cei care suferă, care suferă mult, e locul unde pot să se curățească de patimi, să se pregătească pentru veșnicie.

Iadul începe…odată cu moartea, pentru cei care n-au avut nicio grijă față de mântuirea lor.

Așa că handicapul, oricare ar fi el, boala pe care o avem, oricare ar fi ea, nu ne pot *strica* mântuirea, ci, dimpotrivă, ele sunt *un ajutor* pentru mântuirea noastră. Pentru că Dumnezeu știe ce ne trebuie la fiecare, știe ce putem să facem, știe ce avem nevoie. Așa după cum și noi știm când trebuie să udăm florile sau să schimbăm apa la pești în acvariu sau să alăptăm pruncul sau să îl îmbrăcăm pentru grădiniță.

Dumnezeu privește *de deasupra* lucrurile și *în profunzimea* lor, le privește veșnic, ne privește veșnic, pentru că noi suntem *veșnici*. Și pe El îl interesează nu doar cum ne simțim noi în următoarele 5 minute, ci cum ne simțim noi pentru veșnicie.

Și așa cum, la maturitate, *le reproșăm* părinților că nu ne-au învățat un anumit lucru, la timpul său, sau că nu au fost atât de severi cu noi în anumite privințe, tot la fel, în veșnicie, când vom ajunge, vom înțelege imediat ce n-am făcut bine și ar fi trebuit să facem. Căci atunci când vedem dracii, dracii *reali* pe lângă noi, imediat după ce murim…și apoi mergem în fața Dreptului Judecător, înțelegem în mod deplin *cât de iresponsabili* am fost cu viața noastră.

…Însă orbul a strigat ca un teolog la Domnul. A strigat cu îndrăzneală sfântă. A strigat cu îndrăz-

neala pe care ar trebui să o avem fiecare dintre noi în rugăciune. Căci rugăciunea noastră ar trebui să fie un țipăt dureros și înalt, un urlet către Dumnezeu, o expresie a toată ființa noastră...și nu cuvinte spuse din vârful buzelor. Pentru că rugăciunea adevărată e tot ceea ce vrem noi și ceea ce suntem noi. Ea e un țipăt integral, abisal, care ne doare.

Fapt pentru care, o astfel de rugăciune e și auzită de Dumnezeu. Pentru că e *o expresie totală* a voinței omului. Și Lui îi plac oamenii dintr-o bucată, oamenii care I se dăruie fără rest, cu totul.

Lui îi plac cei care sunt dintr-o bucată! Care sunt din bucata credinței făcuți, din bucata sfințeniei. Și care, atunci când strigă, sunt *un țipăt* care ajunge la Dumnezeu. Sunt *un țipăt al sfințeniei*.

Pentru că Domnul, când a auzit că I se cere *milă*, pentru că e considerat *Hristos*, adică Fiul Tatălui, Cel deoființă cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, S-a oprit și a poruncit să fie adus către El [Lc. 18, 40]. Și când L-a întrebat ce vrea, orbul a răspuns: „Doamne, ca să văd [Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω]!" [Lc. 18, 41, BYZ].

Pentru că ar fi putut să spună că *vrea altceva* decât vindecarea. Iar Domnul de aceea l-a întrebat în mod expres.

Și orbul a vrut vindecarea lui de handicap. Și a primit-o! Căci Domnul i-a spus: „Vezi! Credința ta te-a mântuit pe tine [Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε]" [Lc. 18, 42, BYZ].

Însă credința lui *a dat din gură*, a țipat către Domnul. Ea nu a fost una *miorlăită* la cote joase, îndoielnică, fricoasă, ci una îndrăzneață, plină de cunoaștere teologică. Căci, dacă a știut orbul despre o profeție atât de mică din Scriptură, de niciun verset, despre *Mașiah*, înseamnă că mai știa și

altele, multe altele. Și asta în ciuda handicapului său, deloc mic: acela că era *orb*, că nu vedea.

Așa cum Părintele Teofil Părăian, deși nu vedea, citise și audiase destule la viața lui, și putea să predice ca un om care nu are handicap. Căci dacă cineva l-ar asculta doar audio, fără să știe despre viața lui și despre faptul că a fost orb, nu ar deduce faptul că *a avut* un astfel de handicap. Pentru că el se specializase într-atât de mult, încât era mult mai jovial și mai înțelegător al lucrurilor decât mulți dintre contemporanii lui. Cu o deschidere mai mare către neputințele oamenilor și cu un simț acut pentru viața curată.

Dumnezeiescul Ilie văzătorul de Dumnezeu[177], Părintele meu duhovnicesc, în ultima parte a vieții sale, a orbit cu totul și a considerat acest lucru *un mare dar* de la Dumnezeu. O mare binecuvântare pentru *rugăciunea* lui. De ce? Pentru că astfel nu mai era *deranjat* de ceea ce vedea, ci se dăruia cu totul lui Dumnezeu în rugăciune neîncetată.

Și îmi spunea: „Acum mă bucur că nu mai pot să văd nimic din lumea asta, în afară de slava lui Dumnezeu, de lumina Lui cea necreată și veșnică. Pe ea o aștept, doar pe ea vreau să o văd și nimic altceva”.

Și Dumnezeiescul Ilie a văzut din plin slava lui Dumnezeu, și aici...și o vede și veșnic, pentru că s-a curățit pe sine de toate patimile și a trecut în Împărăția lui Dumnezeu ca un slujitor sfânt al Lui, ca un isihast îndumnezeit, care n-a dorit nimic mai mult decât să Îl vadă pe El veșnic.

---

[177] A se vedea: http://www.teologiepentruazi.ro/2012/05/29/despre-omul-imparatiei/.

...Iar orbul nostru, vindecat la porunca Domnului, la cuvântul Lui vindecător, care vedea duhovnicește – și de acum cu atât mai mult –, a văzut însă și trupește. Căci „îndată a văzut, și urma Lui, slăvind pe Dumnezeu [παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει Αὐτῷ, δοξάζων τὸν Θεόν]" [Lc. 18, 43, BYZ].

Și îl vedem pe cel vindecat de orbire la fel de *recunoscător* ca cel vindecat de lepră, care a venit și I-a mulțumit Lui, slăvind pe Dumnezeu.

Pentru că atunci când vezi, înțelegi, și când înțelegi, ești recunoscător. Iar atunci când vezi dar nu înțelegi, atunci ești *orb*, și ești orb chiar dacă n-ai nevoie de ochelari.

Iar lumea noastră e plină de orbire! E plină de cecitate duhovnicească, pentru că *nu vede* sfințenia acolo unde ea este.

Paradoxal, deși toți știm că *Sfânta Biserică* e locul unde noi Îl găsim pe Dumnezeu și unde ni se vorbește despre Dumnezeu, căutăm Biserică acolo unde ea nu este. Și mulți o caută în pseudo-biserici, ca la Beiuș, unde oamenii „se botează noutestamental", *lepădându-se* astfel de Sfântul Botez primit în pruncia lor. Alții o caută la diverși „vindecători" și „prezicători", căutându-și „fericirea" la demoni. Alții o caută exclusiv „în ei înșiși", nedorind să facă parte activă din comunitatea Bisericii, pe când alții „inventează" noi biserici, cu îndrăzneala demonică că sunt „trimiși" ai lui Dumnezeu.

Însă Biserica e una, mare și lată, de 2.000 de ani, e *Biserica Ortodoxă*, e *Biserica Lui*, nu mai există alta, nu mai putem să inventăm alta, nu poate exista o alta *mai bună*...ci doar noi, ortodocșii, putem să ne sfințim pe fiecare zi.

Aici avem tot ce ne trebuie: avem slujbe îndumnezeitoare, avem o viață sfântă, avem cărți de

teologie, avem istoria Bisericii, îi avem pe Sfinții Bisericii, avem Sfintele lor Moaște, istoria ne este confirmată de lucrurile istoriei Bisericii ajunse până la noi, adică avem tot ceea ce ne trebuie.

Dacă e nevoie de *răspunsuri noi* la *probleme noi*, atunci avem la îndemână și istoria Bisericii, dar și relația cu Dumnezeu, în care putem să Îi cerem să ne lumineze asupra lucrurilor care ne stau înainte și pentru care nu știm ce să spunem.

Pentru *a ne sfinți* avem nevoie de *această Biserică*, de singura Lui Biserică, în care s-au sfințit toate milioanele de Sfinți ai Lui până azi.

Și pentru *a ne sfinți* nu avem nevoie de instrumente muzicale în Biserică, nu avem nevoie nici de „simplificarea" posturilor și a nevoinței Bisericii, ci de împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, cu toată inima și iubirea și ființa noastră. Avem nevoie de a face zilnic rugăciune, de a ne înfrâna de la păcate, de a citi, de a ne instrui teologic, de a munci, de a sluji în Biserică, de a ne trăi viața în familie sau în Mănăstire sau de unii singuri, fiind în relație vie cu Dumnezeu.

Și pentru a ne sfinți viața permanent nu ne împiedică nimeni și nimic, pentru că sfințirea e *interioară* și nu *exterioară*. Dacă nu putem să mergem la Biserică, ne putem ruga unde suntem. Dacă muncim, putem să ne rugăm și la muncă, fiind deschiși lui Dumnezeu tot timpul. Dacă suntem bolnavi, ne putem ruga din pat, putem citi, putem viziona lucruri importante pentru noi.

Oriunde am fi și orice am face, Dumnezeu nu e *departe* de noi, ci *cu* noi, fiind în inima noastră prin slava Lui cea veșnică.

Așa că fiecare dintre noi, iubiții mei, putem *striga* către Dumnezeu ca să ne miluiască! Să ne

miluiască și să ne lumineze. Să ne dea ochi duhovnicești, să ne dea inimă sfântă, să ne dea mers spre cele bune, să ne dea bunătate, să ne dea candoare, să ne dea iertare.

Toți putem să strigăm către Dumnezeu și trebuie să strigăm!

Căci El vrea *să Se oprească* mereu pentru noi și să ne bucure. Vrea să ne facă și pe noi *vii* ca El, dinamici, lucrători, lucrători în via Lui, adică în Biserica Lui. Și Biserica, aidoma viei, trebuie să producă *struguri* și nu *iarbă*. Pentru că, dacă iarba, pălămida e mai mare decât via, atunci nu sunt prea mulți struguri. Și unde nu sunt *struguri*, adică nu sunt *mântuiți* oamenii, e durere...

Căci agurida e strugurele care rămâne *acru*, care nu e bun pentru *must*, implicit nici pentru *vin*.

Dar Dumnezeu ne vrea struguri, pentru ca să ne facă *vin* al Lui, bun de băut, care umple de veselie duhovnicească.

Dar El vrea să ne facă și *oi* ale Lui, pentru că El este *Păstorul* nostru. Vrea să ne facă oi ale Lui prin curăție și ascultare de Dumnezeu, prin nevinovăție.

Căci, pentru El, noi suntem și *pești* ai Lui, care suntem prinși pentru El în *plasa* Bisericii, adică prin învățătura și frumusețea dumnezeiască a Bisericii.

Noi suntem prezentați în multe feluri în Scriptură, prin multe parabole, pentru ca să fim una întru El. Și fiecare parabolă ne spune altceva despre noi, dar toate la un loc ne dau învățătura deplină. Pentru că toți suntem chemați la *sfințenie*, adică la *viața* Bisericii, fără de care niciun ortodox nu poate fi *ortodox*. Căci cel care e *ortodox prin Botez* trebuie să Îl slăvească autentic, adevărat, după adevăr pe Dumnezeu, și prin credința Lui și prin viața Lui.

Nu suntem *ortodocși* doar pentru că ne-am botezat ortodox, nu suntem ortodocși doar pentru că *mai venim* pe la Biserică, nu suntem ortodocși doar pentru că *aprindem* lumânări și facem parastase, ci suntem *ortodocși* pentru că cunoaștem teologia Bisericii și ne nevoim potrivit ei.

Suntem *ortodocși* doar dacă ne facem pe fiecare zi *Sfinți ortodocși*. Doar astfel suntem ceea ce spunem că suntem. După cum nu putem fi *români* cu adevărat, dacă nu ne cunoaștem limba, țara, credința ortodoxă, tradițiile, obiceiurile, istoria, realitatea.

Iar dacă alte națiuni s-au format având o altă credință și apoi s-au creștinat sau nu, la noi poporul român a avut aceeași credință de la început și nu am fost creștinați de altcineva în afara Sfântului Apostol Andreas. Noi, românii, avem *credință apostolică* și Biserică înființată de un Apostol al Lui, așa că nu suntem *medievali* în credință, ci *antici*. Din antichitatea preafrumoasă și preasfântă a Bisericii vine Biserica noastră, din timpul apostolic, și acest lucru trebuie să ne facă *foarte responsabili*. Pentru că de la noi, de la români, *se va cere răspuns* pentru ce am făcut cu Biserica Lui.

Ce am făcut noi pentru Dumnezeu? Ce am făcut noi pentru Biserica Lui? Cum am deschis noi Biserica Lui românească spre alte Biserici surori ale lumii și spre întreaga lume?

Pentru că, dacă am primit un așa mare dar, trebuie să îl dăruim continuu tuturor. Trebuie să vorbim despre darul dat nouă de Dumnezeu, trebuie să vorbim despre experiența noastră eclesială, adică despre viața noastră cu Dumnezeu.

Însă ce să dăruim altora, când nici noi nu știm cine suntem și cât de bogați suntem în viața Bise-

ricii? Ce să dăruim, dacă nu dăruim teologie românească, Sfinți români, cultură și tradiție românească? Căci Bisericile din Moldova sau din Maramureș și Sfintele Moaște ale Sfinților Români nu le putem transplanta peste tot, dar putem sădi peste tot *teologia ortodoxă românească*, dacă avem așa ceva și dacă ne nevoim pentru așa ceva.

Dar pentru a face *teologie ortodoxă românească*, mai întâi de toate trebuie să cunoaștem teologia Bisericii scrisă în multe limbi și în multe secole, să ne nevoim să o trăim în viața noastră, și, sfințiți și luminați de către ea, să putem astfel să dăruim și altora din modul nostru *particular* de a vedea lucrurile.

Căci, ca și în artă, și în teologie, *a vedea în mod personal/ particular* lucrurile înseamnă *a îmbogăți* teologia universală a Bisericii. Acolo unde există *personalitate*, există și *noutate*, iar unde e *noutate* în teologie e *o privire și mai profundă* asupra teologiei Bisericii dintotdeauna.

Dar pentru a țipa în rugăciune, pentru a îndrăzni să ne sfințim viața și să scriem teologie, pentru a face ceva *durabil*, trebuie *să vrem cu toată ființa noastră* și *să ne lăsăm călăuziți* de Dumnezeu.

Dumnezeu să ne întărească întru toate, iubiții mei, și să ne lumineze ca să vedem *ca El* lucrurile și nu *ca noi*! Amin.

Predică la Sfinții 3 Ierarhi [30 ianuarie 2016]

Iubiții mei[178],

---

[178] Scrisă în dimineața zilei de 28 ianuarie 2016, zi cu soare, de joi, -1 grad afară. Sfânta Icoană e de aici: http://www.doxologia.ro/sites/default/files/styles/media-articol/public/imagine/2014/01/sfintii_trei_ierarhi_vasile_cel_mare_grigorie_teologul_si_ioan_gura_de_aur_0.jpg?itok=_QPO-Cpa.

aidoma praznicului de la 1 octombrie, și praznicul de față, din ziua de 30 ianuarie, este *o consecință* a unei vedenii dumnezeiești. Adică a apărut în urma unei vedenii dumnezeiești, vedenie care a fost primită de la Dumnezeu, pentru ca *să se pună capăt* unei dispute [φιλονικία].

Iar disputa/ controversa religioasă iscată la Constantinopol, în sec. al 11-lea, în timpul împărăției lui Alexios I Comninos [1081-1118], era între *erudiții* [λόγιους] și *bărbații virtuoși* [ἐνάρετους ἄνδρες] ai cetății. Căci unii îl considerau *cel mai mare* pe Sfântul Vasilios cel Mare, alții îl considerau *cel mai mare* pe Sfântul Ioannis Hrisostomos, pe când alții îl considerau *cel mai mare* pe Sfântul Grigorios Teologul. Și datorită acestei dispute religioase, creștinii capitalei imperiale erau împărțiți în trei facțiuni, unii considerându-se *ioanniți* [Ἰωαννίτες], alții *vasiliți* [Βασιλεῖτες], iar alții *grigoriți* [Γρηγορίτες][179].

Însă rezolvarea disputei nu a venit de la *oameni*, ci de la Dumnezeu! Căci oamenii, când se despart în mod pătimaș în facțiuni, nu se mai gândesc la *unitatea* Bisericii, ci doar la *interesul* lor.

Însă Dumnezeu se gândește continuu la *unitatea* Bisericii și, în același timp, la *mântuirea* tuturor oamenilor. Iar cei care sunt *oameni duhovnicești* nu pot fi, în același timp, *partinici*, ci ei, aidoma Lui, au gânduri *mari* pentru Biserică și pentru lume. Căci oamenii duhovnicești, oamenii lui Dumnezeu, iubesc mai mult decât orice *unitatea* Bisericii și *mântuirea* tuturor oamenilor. Pentru că, atunci când vorbim de *unitatea* Bisericii, ne referim,

---

[179] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1948/sxsaintinfo.aspx.

în același timp, la unitate în parohia noastră, în episcopia noastră, în mitropolia noastră, în Biserica noastră națională, în Biserică în totalitatea ei. Unitatea *interioară* a Bisericii e dorința fundamentală a oricărui om duhovnicesc, conștient de *importanța capitală* a Bisericii în lume.

Căci numai dacă Biserica e *una* și acționează *unitar*, ea poate *convinge* pe cei din afara ei. Căci, pe lângă unitatea *interioară* a Bisericii, *a dori mântuirea tuturor* înseamnă *a fi deschis* și *a face misiune* în lume, pentru ca oameni de alte credințe „creștine" și religii să cunoască *dreapta credință* a Bisericii.

Așa că *slujirea* și *predica* în Biserică trebuie să însemne, în același timp, *stârnirea unui dor tot mai mare* pentru unitatea interioară a Bisericii prin iubire și curățire de patimi și prin rămânerea în aceeași Tradiție a Bisericii, dar, în același timp, slujirea și predica noastră trebuie să fie și *o continuă îmbiere/ invitare* a tuturor oamenilor la modul de viețuire apostolic și catolic al Bisericii Ortodoxe, al Bisericii lui Dumnezeu.

Pentru că Biserica noastră este cu adevărat *apostolică* și *catolică* în același timp. Ea e *apostolică*, pentru că vine de la Apostolii Lui, de la Cincizecime, dar, în același timp, Biserica noastră e *catolică*, pentru că ea e pentru toată lumea, e Biserica lui Dumnezeu pentru întreaga lume, pentru toate neamurile pământului.

Și dacă iubim *unitatea* Bisericii, atunci trebuie să iubim, în același timp, *sfințenia*, *apostolicitatea* și *catolicitatea* ei, adică modul integral de a fi al Bisericii, pentru că Biserica e *una*, e *sfântă*, e *catolică* și e *apostolică*, adică e Biserica menită să fie *propovăduită tuturor* și *să îi încapă/ să îi cuprindă* pe toți oamenii pământului.

…Și, da, *rezolvarea* disputei a venit de la Dumnezeu! Pentru că El e Cel care *ne ține* în unitate și în jurul aceluiași Potir al Lui, deși noi avem multe patimi și dorințe contrare.

Căci Dumnezeu a îngăduit ca Sfântul Mitropolit al Evhaitelor, Ioannis Mavropus [Ἰωάννης ὁ Μαυρόπους], să aibă mai multe vedenii, în care Sfinții 3 Ierarhi *să-i vorbească* în mod extatic. Pentru că i s-a arătat fiecare Sfânt Ierarh în parte, apoi câte trei, în aceeași vedenie, și i-au vorbit despre faptul că ei sunt *una* cu Dumnezeu și sunt *nedespărțiți* în fața Lui. Și cei trei *imenși* Ierarhi ai Bisericii – *imenși* prin viața și teologia pe care au scris-o – au cerut să fie *prăznuiți împreună* în Biserică, pentru ca *să nu mai existe certuri* pe seama lor[180]. Și, totodată, i-au spus Mitropolitului că ei vor *mijloci* pentru mântuirea celor care îi prăznuiesc împreună, pentru că *au îndrăzneală* înaintea lui Dumnezeu[181].

Iar praznicul de azi, așadar, i-l datorăm acestui Sfânt Părinte al Bisericii, Sfântului Ioannis Mavropus, care, potrivit vedeniei dumnezeiești și voinței Sfinților, a statornicit în această zi de 30 ianuarie, când iarna *se deschide* spre primăvară, ziua lor de pomenire. Pentru ca teologiile lor să nu fie privite *divergent*, ci *complementar*.

Căci unul dintre principiile fundamentale ale teologiei ortodoxe e acela că teologiile particulare ale Sfinților sunt *complementare* și nu *disjunctive*. Pentru că teologia ortodoxă se scrie și se gândește *paradoxal*. Iar dacă un Sfânt Părinte al Bisericii a scris într-un mod mai profund și personal despre o anumită problemă, în comparație cu alții, învăță-

---

[180] Ibidem.
[181] Ibidem.

tura lui nu este *exclusă*, nu este *înlăturată* din Tradiția Bisericii, ci ea este *integrată organic* în Tradiție, ca a unuia care a primit de la Dumnezeu *o privire mult mai clară* asupra lucrurilor.

Iar în ceea ce îi privește pe cei trei coloși ai teologiei pe care îi pomenim azi, toți trei au teologii particulare, profund personale. Scrisul lor se întâlnește și coincide asupra dogmelor, dar modul în care au tratat problematicile teologice e foarte personal. Căci au scris teologie predicând, au scris teologie scriind tratate, epistole, imne, slujbe.

Însă lucrul definitoriu pentru toți trei a fost acela că *au ridicat omilia/ predica la rang de tratat teologic*. Predica lor, cea adânc elaborată, adânc studiată, cu precizie filologică și cu argumentare teologică și experiențială, a devenit *normativă* pentru întreaga Biserică.

Pentru că ei nu au predicat „din amintiri”, nu au predicat lucruri „aproximative”, nu au predicat lucruri de care, peste ani, „să le fie rușine”, ci au predicat ca niște erudiți care mereu își fac temele, care merg pe texte, care vorbesc din fața textelor, arătând peste tot mintea lor luminată de Dumnezeu, iubirea lor pentru dreapta credință, iubirea lor pentru oameni, profunda iubire a lor față de oameni, motiv pentru care au predicat atât de mult.

Și nu numai că au predicat pentru credincioșii din vremea lor, pe care îi aveau în față, pentru care slujeau, ci s-au gândit la binele Bisericii dintotdeauna, scriindu-și predicile și pentru noi, urmașii lor, sau plătind scribi ca să le scrie predicile în timp ce predicau.

Că ei nu aveau, ca noi, cameră de luat vederi sau reportofon, ci ei aveau doar *o credință imensă în*

cuvântul scris, pe care îl scriau *cu atenție* și *cu grijă* pentru viitor.

Însă, dacă azi, predica e pentru mulți „o pierdere de timp” sau o polilogie nesimțită, în care spui „tot ce îți trece prin cap”, trebuie să subliniez faptul că predica e *singura armă* a Bisericii și *singurul ei mod de publicitare*.

Dacă Biserica trebuie *să se apere*, ea trebuie să se apere *prin cuvânt*, prin *predică*, iar dacă vrea *să își facă reclamă/ să fie cunoscută*, tot prin predică se face cunoscută. Dar prin predica ce are *rigorile* prezentului, care vorbește concis și răspicat, și care mărturisește din adâncul experienței duhovnicești a Bisericii.

Căci, spre exemplu, Sfântul Vasilios cel Mare a trebuit să scrie despre Sfântul Duh un tratat teologic și l-a scris pe teologia Dumnezeieștii Scripturi. Este editat în PG 32, col. 67-218. El a fost publicat în română în PSB 12, în 1988.

Și a scris tratatul pentru Sfântul Amfilohios, Episcopul de Iconiu[182], dar, în definitiv, pentru întreaga Biserică.

Pentru că aici a dovedit că Sfântul Duh este Dumnezeu cu adevărat și deoființă cu Tatăl și cu Fiul. Adică a vorbit despre *adevărata triadologie* a Bisericii. Și el a scris tratatul pentru că existau eretici care *negau* dumnezeirea Sfântului Duh. Adică l-a scris *din rațiuni practice*.

Tot la fel, *din rațiuni practice*, Sfântul Ioannis Hrisostomos a comentat Dumnezeiasca Scriptură în mod sistematic, pentru ca cei din Biserică să înțeleagă faptul că Biserica *poate da explicații vaste*, *coerente* și *profunde* despre teologia Scripturii.

---

[182] PG 32, col. 67-68.

A comentat diverse locuri din Noul Testament în PG 51, a comentat Facerea în PG 53 și 54, a comentat Psalmii în PG 55. PG 56 e plin de omilii la Vechiul Testament. Tot volumul PG 57 e dedicat comentariului Evangheliei după Matteos, format din predici. Predici lungi, predici grele, predici teologice și cu o profundă raportare la realitate. Pentru că vorbește *pentru* lumea lui și *despre* lumea lui, care era plină de patimi ca și a noastră.

Sfântul Grigorios Teologul – pe a cărui *Viață* o scriu acum și din care v-am prezentat deja peste 200 de pagini – a predicat despre Preasfânta Treime din același motiv pentru care a scris Sfântul Vasilios, prietenul lui, despre Sfântul Duh: din cauza ereticilor care Îl *contestau* pe Dumnezeul nostru treimic. Predicile lui au fost *gura* Bisericii. Gura prin care Biserica s-a exprimat, prin care și-a mărturisit credința.

Tocmai de aceea, predica e *lucrul cel mai greu* și *mai responsabil* în Biserică, pentru că ea vorbește despre ceea ce trăim noi la Slujbe, despre experiența noastră ortodoxă și despre adevărul Tradiției Bisericii. Și în predică noi trebuie *să îmbrățișăm* și *să exprimăm* într-un mod adecvat și iubitor, evlavios, întreaga Tradiție, experiență și istorie a Bisericii.

Fapt pentru care predica trebuie să aibă echilibru, dar și consistență, coerență, dar și profunzime, ea trebuie să fie o mărturisire clară și adevărată a dogmelor Bisericii și, în același timp, o dinamizare continuă a celor credincioși pentru a trăi în mod propriu în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

Predica e grea. Necesită multă muncă în spate, înainte de redactarea ei și de expunerea ei publică. Și ea este *o luare de contact* cu temperatura interioară a celui care o mărturisește. Adică cu evlavia

lui, dar și cu responsabilitatea lui, cu grija lui față de oameni, cu profunda lui cunoaștere teologică, cu experiența lui duhovnicească.

Și oricând citim predicile Sfinților Părinți și ale teologilor Bisericii trebuie să luăm aminte la mai multe lucruri. Ca spre exemplu: la modul în care expun ideile, la modul în care le argumentează, la ce *respiră* din ele, la grija față de detalii, la cât au muncit pentru a aduce în prim-planul Bisericii texte, persoane, evenimente, relatări.

Pentru că în predică *reactualizăm*, ca și în Sfintele noastre Slujbe, învățătura Bisericii, praznicele ei, pomenirea Sfinților Bisericii, dar și diverse probleme, mai vechi și mai recente ale Bisericii. Dar ne exprimăm și față de diverse realități ale lumii noastre, care cer lămuriri, care cer nuanțări.

Spre exemplu, luna aceasta, la Geneva, Biserica *s-a întâlnit* și *a gândit sinodal* prin Întâistătătorii diverselor Biserici locale[183]. Și ceea ce s-a petrecut la Geneva a fost un eveniment *grandios* pentru *viața internă* a Bisericii. Pentru că aici s-a stabilit că *Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe*, cel așteptat de veacuri, va avea loc la *Academia* din Creta în perioada 16-27 iunie 2016[184]. Și în cadrul lui se vor discuta următoarele teme: „diaspora ortodoxă; modul de acordare și proclamare a autonomiei unei Biserici locale; importanța postului și respectarea lui astăzi; relațiile Bisericii Ortodoxe cu

---

[183] A se vedea: http://www.teologiepentruazi.ro/2016/01/26/sinaxa-intaistatatorilor-bisericii-ortodoxe-geneva-22-27-ianuarie-2016/.

[184] Idem: http://basilica.ro/academia-din-creta-va-gazdui-sfantul-si-marele-sinod-al-bisericii-ortodoxe-111652.html.

restul lumii creștine, deci cu celelalte Biserici și confesiuni creștine, și misiunea Bisericii Ortodoxe în lumea contemporană"[185].

Iar cum Cincizecimea, anul acesta, va fi prăznuită pe 19 iunie 2016, „Întâistătătorii Bisericilor Ortodoxe vor coliturghisi ~~la~~ în Biserica *Sfântul Mina* din Iraklion, capitala insulei Creta, pentru a oferi lumii o mărturie a unității și fraternității Ortodoxiei universale"[186].

Și eu îmi doresc din toată inima ca acest Mare Sinod al Bisericii să fie *o dovadă vie a unității* și *a fraternității* Ortodoxiei. Pentru că îmi doresc să primeze *interesul catolic/ universal* al Bisericii și nu cel *național* sau *personal*. Adică îmi doresc ca sinodalii Bisericii să fie *vocea lui Dumnezeu* pentru Biserică și pentru întreaga lume, ca unii care reprezintă Biserica Dumnezeului Celui viu în această lume.

Așa cum Sfântul Grigorios Teologul, la Sinodul al II-lea Ecumenic de la Constantinopol, din 381, a fost *vocea lui Dumnezeu* prin care s-a mărturisit triadologia Bisericii. Adică faptul că Dumnezeul nostru e treimic, că El e deoființă și veșnic, și că Tatăl Îl naște pe Fiul și Îl purcede pe Duhul Sfânt din veci și pentru veci, nefiind nicio subordonare între Ei.

Așadar, iubiții mei, praznicul de astăzi e un praznic *al unității* Bisericii și *al frățietății*! Pentru că Sfinții trei Ierarhi astăzi pomeniți au mărturisit că sunt *una* în slava lui Dumnezeu și *una* în iubirea între ei. Și că mărturia lor trebuie văzută *împreună*, după cum *împreună* trebuie văzută întreaga mărturie a Sfinților Bisericii.

---

[185] Ibidem.
[186] Ibidem.

Iar *armonizarea*, punerea împreună a teologiilor Sfinților Bisericii e *datoria sfântă*, în primul rând, a clerului Bisericii și a teologilor Bisericii. Pentru că în Biserică trebuie să se predice teologiile Sfinților Bisericii, iar în cărți erudite, bine scrise, și, mai ales, scrise cu evlavie și sfințenie, teologii Bisericii trebuie să arate *cum se armonizează în mod paradoxal* toate explicitările teologice ale Sfinților.

Căci dacă în Biserică se predică *unitatea* și nu *schisma*, nu *minimalizarea* unora în detrimentul altora, atunci îi avem pe toți Sfinții *împreună* și teologiile lor le vedem ca fiind *convergente*.

După cum spuneam anul trecut, din anul 1936, *Patronii* facultăților de teologie ortodoxă din întreaga lume sunt *Sfinții 3 Ierarhi*[187] astăzi pomeniți.

Pentru ca să fie *un model viu*, autentic, deplin ortodox pentru tot studentul ortodox și, mai târziu, pentru tot diaconul, preotul, episcopul, monahul și mireanul ortodox. Căci în școlile de teologie – dacă vrei să studiezi și nu să te plimbi prin oraș –, *înveți teologie* și la cursuri și la Biserică și în mod particular, studiind în bibliotecă. Înveți și trăiești ceea ce înveți.

Însă, ca să știi *cum să folosești* în slujirea și în predica ta *ceea ce înveți*, trebuie să ai *Profesori autentici* de teologie și de viață ortodoxă. Iar cei trei Sfinți Ierarhi pomeniți azi – unul fiind Arhiepiscop, Sfântul Vasilios, iar ceilalți doi Patriarhi ai Constantinopolului – sunt *Profesori autentici* de teologie și de slujire și trăire ortodoxă, care pot instrui *indirect*, prin cărțile lor, dar și *direct*, prin harul

---

[187] *Cf.* http://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/29/predica-la-pomenirea-celor-4-sfinti-ierarhi-ai-bisericii-30-ianuarie-2015/.

rugăciunilor lor și prin luminările lor dumnezeiești, pe cei care vor să slujească, să predice și să trăiască *ortodox*, adică *sfânt*.

Căci toți trei au scris Dumnezeiești Liturghii, toți trei au scris rugăciuni, toți trei au predicat, au predicat foarte mult, iar predicile lor sunt, adesea, *tratate teologice*, pentru că au slujit neîncetat lui Dumnezeu și oamenilor.

Dumnezeiasca Liturghie a Sfântului Grigorios Teologul o găsiți în PG 36, col. 699-734, în greacă și latină, după care, în col. 733-734 avem 3 fragmente din Rugăciunile sale de exorcizare. Așa că și Sfântul Grigorios a scris rugăciuni de exorcizare, ca și Sfinții Vasilios și Ioannis, dar, se pare că, din păcate, ele s-au pierdut. Sau vor fi *redescoperite* cine știe când, atunci când va dori Dumnezeu. Lucru care s-a petrecut cu mai multe texte ale Tradiției Bisericii.

Și pentru că Sfinții ne-au mărturisit că sunt *împreună*, acum îi putem pomeni, la un loc, dimpreună cu toți cei care *le poartă numele* și care trebuie să le urmeze și viața. Pentru că degeaba avem noi nume de Sfinți, dacă nu avem și vieți sfinte. Ci, mai degrabă, trebuie *să ne sfințim viața*, pentru ca și numele nostru să fie *nume de Sfânt*.

Vă doresc tuturor o sâmbătă plină de bucurie și de seninătate! Amin.

Predică la Duminica a 32-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[188],

potrivit *Constituțiilor apostolice*, primul Episcop al Chesariei Palestinei a fost Zacheos [Ζακχαῖος], după care a urmat Cornilios [Κορνήλιος] și apoi Teofilos [Θεόφιλος][189]. Iar ruinele vechii cetăți se află acum între Tel Aviv și Heifah [חֵיפָה], în Israel[190].

---

[188] Scrisă în dimineața zilei de 29 ianuarie 2016, zi de vineri, cu soare, + 3 grade.

[189] *Constituțiile apostolice*, VII, 46, *cf.* http://www.newadvent.org/fathers/07157.htm.

[190] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Caesarea_Maritima, https://en.wikipedia.org/wiki/Tel_Aviv și https://en.wikipedia.org/wiki/Haifa.

Și Zacheos, amintit aici ca *primul Episcop* al Chesariei Palestinei, este *Sfântul Apostol Zacheos*, care e pomenit în ziua de 20 aprilie[191]. Adică Zacheos din Evanghelia de azi [Lc. 19, 1-10], acesta fiind locul evanghelic care ne vorbește despre *convertirea* lui.

Pentru că Domnul, când a intrat în Ieriho [Ἰεριχώ], l-a găsit aici pe Zacheos, care era *arhitelonis* [ἀρχιτελώνης] [Lc. 19, 2, BYZ], adică era *întâiul între vameși*, șeful vameșilor. La care Sfântul Lucas adaugă: „și el era *bogat* [καὶ οὗτος ἦν *πλούσιος*]" [Ibidem].

Și când a spus că Zacheos era *șeful vameșilor* și era *bogat*, Evanghelistul Lucas ne-a spus că el era *un om vândut*. Un om care se vânduse pe sine pentru ca să facă avere. Un om care pactizase cu ocupantul roman pentru ca să se îmbogățească, așa după cum au făcut mulți români de-ai noștri în timpul regimului comunist: *au profitat* de ocazie. Chiar dacă *ocazia* lor...era *nefericirea* multor confrați ai lor, care au cunoscut ani grei de închisoare.

Și tocmai din acest motiv, din motivul parvenitismului fără scrupule, evreii, care nu aveau legătură cu romanii ocupanți, *îi urau* și *îi disprețuiau* pe vameși, pentru că vameșii erau niște evrei momiți cu bani pentru ca să ocupe această poziție socială[192].

Și vameșii nu luau de la evrei numai *taxele legale*, ci *îi jecmăneau* de bani[193]. Adică luau șpagă.

---

[191] A se vedea: http://www.synaxarion.gr/gr/sid/2721/sxsaintinfo.aspx.

[192] Idem: http://www.bible-history.com/sketches/ancient/tax-collector.html.

[193] Ibidem.

Cereau foloase necuvenite, datorită funcției pe care o aveau.

De aceea, confrații lor, îi socoteau pe vameși ca pe niște *mari păcătoși*, punându-i în rând cu prostituatele[194]. Pentru că vameșii erau niște *prostituați morali*, atâta timp cât, pentru a se îmbogăți, ei *cântau în strună* ocupantului care asuprea poporul.

Însă Domnul a venit în lume pentru ca *să caute* și *să mântuiască oameni* și nu *clase sociale*!

Deși El a murit *pentru toți* și mântuirea e *pentru toți*, numai cei care vor să se mântuiască și să se nevoiască pentru a se curăți de păcatele lor *se mântuiesc*.

Adică El nu a venit *să mântuiască* clase sociale, dinastii, popoare, imperii, ci a venit *să mântuiască oameni*. A venit să ne mântuiască pe fiecare în parte. Dar pentru ca să ne mântuim, trebuie ca fiecare dintre noi *să intrăm* și *să rămânem într-o relație veșnică cu El*.

De aceea, viața noastră bisericească nu începe odată cu *nașterea* noastră, ci cu momentul când încep *pregătirile noastre pentru Botez*, și, în mod fundamental, prin Botezul nostru.

Pentru că, în prima zi de la naștere, pruncul *se îmbăiază* în Aghiasma slujită la Biserică, ca *o pregătire* pentru Botezul lui, care va fi tot în *Aghiasmă*, adică *în apă sfințită*. Iar, la 8 zile de la naștere, *îi punem numele*, în mod liturgic, celui nou-născut. Pentru ca lumina feței lui Dumnezeu, adică a slavei Lui, *să strălucească* peste cel nou-născut[195]. Și, într-un timp cât mai scurt, trebuie să îl aducem pe cel nou-născut ca să fie botezat, Botezul fiind precedat de exorcizări. Adică de sfintele rugăciuni prin care

---

[194] Ibidem.
[195] *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 16.

demonii sunt *izgoniți* din cel nou-născut. Căci Dumnezeu, prin slava Lui, ne deparazitează de demoni.

Și când demonii sunt izgoniți de către El din prunc, atunci pruncul e primit în Biserică, în naos, în locul celor credincioși, și acolo e botezat în numele Dumnezeului treimic. E botezat în apă sfântă și, prin Dumnezeiescul Botez, el devine *orto-dox*, devine *credincios*. Și noi, cu toții, în familie, în societate și în Biserică, trebuie *să îl ajutăm* pe prunc să crească ca un om credincios, ca un om care *înflorește continuu* în har și în virtuți.

Căci Dumnezeiescul Botez, lăsat nouă ca să îl primim din pruncie, e *o mare pedagogie* a Bisericii. O mare pedagogie atât pentru cel nou-născut, cât și pentru familie, Biserică și societate.

Pentru că, cel dintâi care *învață* din Dum-nezeiescul Botez, este *pruncul* care e botezat. El, pruncul, ființa cea mai fragilă și mai neajutorată, care are nevoie de noi pentru a trăi, fiind depa-razitat de demoni, fiind vindecat de păcate și de patimi, se simte foarte bine în toată ființa lui după Botez, se bucură, e viu duhovnicește, pentru că a fost eliberat de demoni și, mai ales, pentru că a primit în ființa lui *slava* Preasfintei Treimi, prin care s-a făcut *un locaș viu* al lui Dumnezeu. El învață, așadar, din primul an al vieții Lui ce înseamnă *a fi cu Dumnezeu* și *a crește*, aidoma unui copac drept și robust, *dimpreună* cu El. Pentru că nimeni din lumea aceasta nu ne poate învăța cu adevărat *viața cu Dumnezeu*, dacă Însuși Dumnezeu nu coboară în noi, prin slava Lui, și nu ne învață această mare taină a vieții ortodoxe pas cu pas.

Însă, cei care sunt ideologizați cu ideea că rațiunea se formează, „deodată”, la o anumită vârstă

sau că noi avem „rațiune” doar de la o anumită vârstă, nu vor *să accepte* ceea ce este extrem de evident: că toate părțile trupului nostru *cresc continuu* nu de când ne-am născut, ci de când *am fost zămisliți* în uterul mamei.

Și după cum ne cresc mâinile și picioarele și capul și organele interne, tot la fel ne crește și creierul și dorința de a cunoaște și de a trăi. Pentru că acel prunc, care se botează, nu e doar materie, nu e doar ce se vede și se presupune a fi, ci e și suflet, nevăzut de mulți dintre noi, dar văzut de cei duhovnicești. Iar sufletul nostru, care gândește, simte și se manifestă prin tot trupul nostru, e *prezent* din prima clipă a zămislirii noastre, pentru că el e *creat* de Dumnezeu *atunci*, pentru omul nou, care se naște. Sau, mai bine zis, sufletul e viața conștientă și liberă a noului om, pentru că sufletul își construiește trupul pe măsura lui.

Iar noi, botezând pruncul și apoi împărtășindu-l des, îi facem *cel mai mare bine*, pentru că îl hrănim de la început cu *hrană dumnezeiască*, cu hrana *proprie* sufletului, adică *cu slava* Lui. Pentru că pruncul nu crește duhovnicește pentru că noi îl hrănim cu lapte și cu griș și cu banane, ci el crește duhovnicește dacă îl hrănim cu slava lui Dumnezeu prin Botez și prin împărtășire deasă și prin rugăciune și prin citire sfântă lângă el și prin cântare duhovnicească.

Iar dacă oamenii de știință ne-au spus că pruncul e influențat din uterul mamei lui de lumină și de sunete și că creierul se formează înainte de naștere[196], Dumnezeu ne-a spus prin Sfântul David că pruncul se zămislește *în fărădelegi* [ἐν ἀνομίαις]

---

[196] A se vedea: https://www.youtube.com/watch?v=sXeKsW1Jbbs.

și se naște *în păcate* [ἐν ἁμαρτίαις] [Ps. 50, 7, LXX]. Pentru că el *învață* păcatul, învață patima, se îmbolnăvește de ea din trupul mamei lui, pentru că învață de la ea *mișcările* păcatului, ale patimii, pe care *le simte* în lumea lui intrauterină.

Și de aceea, Biserica *îl spală* imediat pe prunc, prin Botez, de păcate, *dezrădăcinează* din el patimile și *îl împărtășește* de mântuirea lui Dumnezeu. Adică îl împărtășește de *viața în sfințenia* lui Dumnezeu, pentru ca să crească armonios, să crească duhovnicește.

Însă îi lasă pe părinți, lasă familia extinsă, lasă Biserica, lasă societatea *să aibă grijă* de pruncul renăscut prin Botez.

Și familia lui, a pruncului, acum e *testată* dacă *s-a pregătit* pentru prunc. Dacă familia lui s-a construit pe baza unei asceze și a unei reflecții riguroase sau *la plesneală*. Iar dacă pruncul a fost născut de niște oameni duhovnicești, capabili să îl crească și să îl educe ortodox, atunci pruncul trăiește din plin *bucuria* Botezului, adică *în slava* lui Dumnezeu. Dar dacă pruncul, sărmanul, s-a născut *nedorit* și *neașteptat*, nu are rost să mai vorbim despre „părinți”. Pentru că ei sunt doar părinți biologici, pentru faptul că l-au născut, dar nu și *părinți reali* ai pruncului.

Pentru că *adevărații părinți* sunt cei care *știu să își crească copiii*. Sau știu *să crească* copii pe care nu ei *i-au născut* biologic. Dar, din modul cum se comportă cu ei, aceștia dovedesc că sunt *mai părinți* decât părinții care i-au născut.

Biserica și societatea și familia extinsă (adică frații, bunicii, rudele, prietenii familiei) trebuie *să dovedească* că știu să crească prunci. Alături de părinții pruncului.

Cu toții trebuie să dovedim că știm *să creștem* prunci, care devin apoi copii, apoi adolescenți, apoi tineri, apoi maturi, apoi bătrâni. Pentru că *a crește* înseamnă și *a hrăni* și *a educa* și *a apăra* și *a orienta* și *a crea spațiul manifestării lor*.

Copiii trebuie ajutați *la orice vârstă*, pentru că la orice vârstă suntem *și copii*. Adică oameni sensibili, neajutorați, care avem nevoie de îmbrățișare, de încurajare, de ajutor. Și dacă am primit ajutor, atunci știm să ajutăm. Iar dacă n-am primit ajutor pe cât ne doream, putem să dovedim că *știm să ajutăm* pe alții care sunt în situația noastră.

Așadar, Dumnezeu a venit pentru ca să mântuiască *oameni*! Oameni care au un nume, care au o identitate, care primesc cu toții întreaga Lui iubire. Dar oameni care *își încep* viața cu Dumnezeu în Biserica Lui și nu în pseudo-biserici, apărute de nicăieri, și care n-au de-a face cu viața sfântă a Bisericii una a lui Dumnezeu.

Aici, în Biserica Lui, începe viața *cu El*! Și viața cu El începe prin Dumnezeiescul Botez, care ne umple de slava Lui. De sfințenia și de curăția și de frumusețea Lui cea veșnică. Adică Botezul Bisericii nu e „un ritual oarecare”, nu e „un simbol fără conținut”, nu e „o îmbăiere”, ci e *o naștere din nou mistică*, dumnezeiască, din apă și din har, din harul Treimii, prin care ne umplem de harul mântuirii lui Dumnezeu. Pentru că numai în acest har al Lui noi putem crește și ne putem dezvolta duhovnicește.

Și trebuie să vă mărturisesc bucuria mea imensă, pentru că bunicii mei m-au botezat *foarte repede* de la nașterea mea. M-am născut cu o constituție fragilă...și le era teamă să nu mor...

Și când m-au botezat, am început *să râd* și nu *să plâng*, lucru care a fost considerat *un semn minu-*

nat. Și a fost și este *un semn minunat* în viața mea, pentru că *bucuria este amprenta vieții mele*. Bucuria duhovnicească este bucuria mea. Bucuria e fiecare clipă a vieții mele.

Căci după ce m-am botezat am început să mă întremez, m-am dezvoltat din ce în ce mai bine, și nu a mai existat niciun pericol asupra sănătății mele. Pentru că harul lui Dumnezeu a lucrat *înăuntrul meu continuu* și, când m-am convertit, mi-am dat seama că eu *știam* esența credinței și a binelui din mine însumi.

Adică credința nu a venit *din afara* mea, ci pe ea *am descoperit-o* în mine însumi, sădită de la Botez de Dumnezeu, însă am avut nevoie *să cadă vălul* de pe ochii sufletului meu, pentru ca să o văd în mine.

De aceea, pe cât mă bucur pentru cei care au fost *botezați de mici* în mod ortodox, pe atât *mă întristez* pentru cei care primesc botezuri false, eretice, botezuri străine de Biserică și în care, de fapt, *nu primesc nimic*. În care nu primesc slava Lui, ci rămân în robia demonilor.

De aceea li se pare că au „vedenii”, că „primesc daruri”, că sunt „sfinți”, pe când ei sunt *înșelați de demoni* la modul grețos.

Dar pentru ca *să vadă* asta, să-și vadă înșelarea...au nevoie de o reală venire în sine, de pocăință și de cunoașterea credinței ortodoxe cu adevărat. Adică de o cunoaștere profundă a teologiei mistice și ascetice a Bisericii.

...Nu, n-am uitat de Zacheos, întâiul între vameși!...Ci toată discuția de până acum a fost tocmai despre el: despre mântuirea *omului* și nu *a funcției sociale*.

Domnul a intrat în Ieriho...iar Zacheos „căuta să vadă *cine este Iisus* [ἐζήτει ἰδεῖν *τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν*], și nu putea de mulțime, că era mic de statură [καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν]" [Lc. 19, 3, BYZ].

Mulțimea Îl înconjura pe Iisus, iar el, *cel urât* de toți, mai era și *scund*, mic de statură.

Iar Zacheos dorea ca să *Îl vadă* pe Iisus. Dorea să vadă *cine este*, cum arată El la înfățișarea trupului.

De aceea, ca tot omul mic de statură și curios să vadă, a ales *să urce* la înălțime. Și „alergând înainte, s-a suit în[tr-o] *sicomorea* [προδραμὼν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ *συκομωραίαν*], ca să-L vadă pe El [ἵνα ἴδῃ αὐτόν]" [Lc. 19, 4].

A intuit pe unde va trece El și s-a suit într-o *sicomorea*. Aici, copacul e la feminin, de aceea avem *sicomorea* [συκομωραία]. Însă el e cunoscut, cel mai adesea, sub forma sa masculină: συκόμορος. Și așa arată un sicomoros bătrân, iar, lângă el, sunt fructele copacului[197].

[197] Imaginile sunt preluate de aici:

Fructe care seamănă cu smochinele.

De aceea, în *Biblia de la 1688*, copacul în care s-a urcat Zacheos, ca să Îl vadă pe Domnul, e desemnat a fi *un smochin*. În *Biblia de la Blaj* din 1795 avem *un arbore*, în ed. BOR 1914 avem *un dud*, în ed. BOR 1939 și 1988: *un sicomor*.

Și Zacheos s-a suit în sicomorea ca să *Îl vadă*, fără ca să știe că *înălțimea* aceea însemna *înălțarea lui cu mintea*, îngâmfarea lui, părerea lui bună despre sine. Adică *starea lui interioară*.

Și el s-a suit *la loc înalt*, așa după cum mulți dintre noi cred că „viața duhovnicească" se confundă cu „imaginațiile" noastre despre viața duhovnicească. Însă viața duhovnicească nu izvorăște în noi din *înțelegeri* asupra conținutului cărților sfinte ale Bisericii, ci din *curățirea noastră de patimi*.

Nu citirea exclusivă ne face *duhovnicești*, ci curățirea noastră de patimi, reala noastră pocăință, reala luptă cu patimile, reala simțire a harului dumnezeiesc, reala luminare dumnezeiască, reala vedere a slavei Lui celei veșnice.

De aceea, mulți oameni care studiază teologia ortodoxă consideră că sunt „teologi" și „oameni duhovnicești" doar pentru că știu *elemente* diverse ale credinței noastre.

Însă cunoașterea teologică începe odată cu schimbarea noastră interioară, cu reala noastră curățire de patimi și cu umplerea noastră, în mod simțit și conștient, de slava lui Dumnezeu, cea care *ne întărește continuu* în nevoința și în înțelegerea și în viața noastră ortodoxă.

---

https://ro.wiktionary.org/wiki/sicomor#/media/File:Sycomoros_old.jpg,

https://ro.wiktionary.org/wiki/sicomor#/media/File:Sycamore_fruits.jpg.

De aceea, pentru ca să fii *înălțat* de Dumnezeu, prin slava Lui, la simțiri, luminări și vederi dumnezeiești, trebuie *să cobori continuu în smerenie*. Cu întreaga noastră ființă trebuie să coborâm în smerenie, în umilință, în vederea de sine, în recunoașterea de sine. Adică trebuie *să coborâm* în noi și să vedem urmările păcatelor în noi, să vedem cât de vii sunt patimile în noi și noi cât suntem de departe de împlinirea voii Lui.

O coborâre continuă, zilnică, din sicomorul *părerii bune* despre noi înșine...pentru ca să ne întâlnim cu adevărata noastră existență.

Căci dacă ne-am cerceta zilnic, am vedea că *șomăm* mai tot timpul. Că nu lucrăm nimic duhovnicește în noi înșine. Că nu ne rugăm, că nu muncim, că nu slujim cu adevărat lui Dumnezeu și oamenilor, că nu citim și ce citim nu înțelegem. Căci ce înțelegem noi e *nimic* pe lângă ce vrea Dumnezeu *să înțelegem* din vorbele și din faptele Lui cu lumea și cu fiecare dintre noi în parte.

Zacheos era în sicomorea...

Iisus a trecut pe acolo...

Dacă nu se urca, atunci nu se întâlnea cu El...

E bine că s-a urcat! E bine că a vrut să Îl vadă!...Fiecare dintre noi ar trebui să facă la fel: să vină să Îl vadă! Să vină să Îl cunoască pe El! Să Îl cunoască chiar și *din curiozitate*, numai *să vină*!

Dar Domnul a ajuns acolo și i-a zis: „Zachee, grăbind, coboară-te! Că astăzi în casa ta Îmi trebuie Mie *să rămân* [Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ Με *μεῖναι*]” [Lc. 19, 5, BYZ].

Și mai marele vameșilor nu a răspuns: „Dar ce îmi iese mie la afacerea asta?!”...

Nu a fost obraznic, nu a fost indiferent, ci deodată s-a cutremurat în sinea lui, înțelegând po-

runca Lui dumnezeiască. Căci *porunca* asta a lui Iisus, aceea de *a se da jos din buna părere despre sine*, l-a convertit pe Zacheos.

Pentru că Iisus i-a spus de fapt: „Zachee, nu mai privi *detașat* lumea! Nu te mai uita la om doar pentru ca *să îl furi* de bani, ci *privește adânc*! Pentru că Eu trebuie *să rămân astăzi* în inima ta pentru totdeauna, pentru ca să te învăț pe tine să ai *relații normale* cu oamenii, adică să îi iubești. Căci oamenii, Zachee, nu sunt pentru ca *să îi furi* și *să îi umilești*, nu sunt pentru ca *să îi disprețuiești*, ci pentru ca *să îi iubești* și *să îi ajuți*, pentru că sunt confrații tăi. Și iubindu-i pe ei, înțelegi și iubirea Mea față de tine și de ei".

Zacheos s-a dat jos din copac *alt om*! Pentru că „grăbind a coborât, și L-a primit pe El *bucurându-se* [σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο Αὐτὸν *χαίρων*]" [Lc. 19, 6].

Și nu, nu s-a bucurat pentru că Iisus, „vedeta" timpului, dorise să vină la El în casă! Nu s-a bucurat pentru că credea că *o să câștige* ceva de pe urma Lui!

Nu, Sfântul Zacheos nu s-a bucurat pătimaș, așa cum ne bucurăm noi numai de *ai noștri*!

Ci el *a coborât* din vechea lui viață...pentru *a începe* o nouă viață: aceea în care Iisus stă cu el de vorbă, stă cu el la masă, Se odihnește în casa lui și în inima lui.

Pentru că Zacheos, ca mulți dintre noi, suferea tocmai de *neiubire*. Nu avea *cine* să îl iubească, pentru că nimeni nu dorea *să îl înțeleagă*. Dar când a venit Iisus, Domnul și Dumnezeul nostru, și S-a arătat dispus *să vorbească* cu El, să fie *prietenul* lui, atunci Zacheos *s-a trezit* din somnul neiubirii, s-a trezit că *simte* și *acționează ca un om*, adică *se bucură de alții*.

Pentru că atunci când nu ne mai bucurăm de alții, nu ne mai bucurăm nici de ceea ce facem noi. Dar când ne bucurăm de alții ca de noi înșine, atunci arătăm că suntem *vii duhovnicește* și nu niște impostori care mimăm sfințenia.

Zacheos *s-a dezbrăcat* de ifosele poziției sale sociale, dar și de patimile pe care le hrănea ca șef al vameșilor.

Când a venit Iisus și, odată cu El, comuniunea, normalitatea, firescul relației cu oamenii, atunci Zacheos nu s-a mai suportat interior. I-a fost rușine și scârbă de sine.

Pentru că *prezența lui Iisus* te îndeamnă *să te dezbraci* de patimile tale, de prostia ta, de așteptările tale egoiste, de prieteniile tale interesate, și să *Îl dorești* pe El.

Iar dacă Domnul „ne învață” pe noi altceva decât comuniunea și întrajutorarea, dacă „ne învață” să fim intoleranți, răzbunători, răi, perverși, atunci e semn că ascultăm *alte duhuri* și nu pe Domnul. Pentru că El ne învață tot binele, toată virtutea, întreaga sfințenie, să cinstim și să iubim întreaga Tradiție și istorie a Bisericii și nu să ne raportăm la viața Bisericii *preferențial*...Adică pe asta o vrem, pe asta nu, pe asta da, și alte o mie de nu-uri.

Sfântul Zacheos s-a grăbit spre Domnul și L-a primit în casa lui, în aia făcută din furat, în ciuda faptului că „toți murmurau [πάντες διεγόγγυζον], spunând că «La un om păcătos a intrat să găzduiască» [λέγοντες ὅτι Παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι]” [Lc. 19, 7].

Dar Sfântului Zacheos nu i-a mai păsat *de ce spune* lumea!

Până acum îi păsase. Dorise să fie „ca lumea”, să aibă, să aibă mai mult decât alții, să aibă în defavoarea altora, să aibă și iar să aibă.

Dar când Iisus i-a poruncit *să coboare* din falsa lui viață, din viața lui lumească, la viața cu Dumnezeu, atunci Zacheos a înțeles că averea lui *nedreaptă* – pentru că se amestecase cu aceea făcută *în mod necinstit* – e *o povară* pentru el.

Și când cămila, calul sau măgarul sunt *despovărați*...se simt bine, se simt liberi, se simt ușor. Cu mult mai mult se simte liber, se simte ușor și se simte bine cine *se despovărează* de păcatele și de patimile lui. Pentru că ele *l-au amărât* toată viața lui.

Și așa înțelegem de ce Zacheos „a zis către Domnul [εἶπεν πρὸς τὸν Κύριον]: «Iată, jumătățile averilor mele, Doamne, le dau săracilor [Ἰδού, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς]! Și dacă cuiva i-am stors/ smuls ceva, îi dau înapoi împătrit [καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν]»” [Lc. 19, 8].

Verbul ἐσυκοφάντησα, în engleză, are corelativul *extort*. Care, pentru noi, într-un neologism, s-ar traduce prin *i-am extorcat*. Adică am obținut bani și bunuri *cu forța*, prin șantaj, amenințări și violență.

Și prin această *făgăduință de milostenie* a sa, Sfântul Zacheos a făcut și *prima sa spovedanie* înaintea Domnului. Pentru că a mărturisit că a furat, că nu a fost milostiv, că nu a fost om cu oamenii, că i-a batjocorit și violentat pentru ca să se îmbogățească.

Și prin aceasta a făcut din casa lui și din inima lui *locașuri ortodoxe*. Pentru că inima unde se

slujește lui Dumnezeu și casa unde se slujește Lui devin *Biserici* ale Lui.

Iar faptul că schimbarea lui a fost *reală* și nu „o minciună onorabilă", o vedem din ceea ce a spus Domnul către Zacheos: „Astăzi s-a făcut *mântuirea* casei acesteia [Σήμερον *σωτηρία* τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο], pentru că *și acesta* este fiul lui Avraam [καθότι *καὶ αὐτὸς* υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν]. Căci *Fiul omului* a venit să caute și să mântuiască pe cel care era pierdut [Ἦλθεν γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός]" [Lc. 19, 9-10].

Căci ajungem *fii ai lui Avraam* nu doar dacă *credem*, ci *dacă credem făcând fapte vrednice de Dumnezeu*, dacă credem schimbându-ne, dacă credem ascetizându-ne continuu, nevoindu-ne continuu.

Pentru că Sfântul Zacheos nu doar *a crezut* în El și *a lăsat patimile să colcăie* în el pe mai departe, ca niște șerpi vii, care să îl mănânce pe dinăuntru, ci el *a prins șerpii de cap* și *i-a lovit* de Piatră, de Hristos, ascultând voia Lui, făcând din bogăția lui nedreaptă *fapte mântuitoare* pentru el și casa lui.

Și vedem că Domnul nu îi spune: „Dar cum să Îmi aduci Mie milostenii *din furat*, din bani murdari?!". Ci, atunci când omul vine la dreapta credință, când își vine în sine, el trebuie să facă din cele *nedrepte* ale lui *lucruri drepte*, adică să se curățească pe sine de patimi.

Iar milosteniile lui, acestea, multe, pe care le-a făgăduit, el le-a și împlinit!

Și Domnul, Care știa mai dinainte schimbarea lui reală, i-a binecuvântat schimbarea lui și i-a spus că e *mântuitoare*. Că milostenia l-a pus pe calea mântuirii.

Dar milostenia nu e de ajuns pentru ca să ne mântuim! Ne trebuie dreaptă credință și dreaptă raportare la Dumnezeu, ne trebuie post, ne trebuie rugăciune, ne trebuie curățire de patimi, ne trebuie întreaga nevoință îndumnezeitoare a Bisericii.

Însă trebuie să începem *mântuirea* de undeva: de la marile noastre patimi și obiceiuri păcătoase! Pe ele trebuie *să le dărâmăm interior*, pe ele, care sunt *idolii* noștri!

Și dacă mâncarea sau hainele sau banii sau plăcerile sau anumiți oameni sunt *idolii* noștri, atunci pe ei trebuie *să îi nimicim* în noi înșine, lovindu-i de Piatra cea vie, de Hristos, pentru ca să izvorască în noi apa vieții, adică slava Lui.

Pentru că El ne vrea cu totul ai Lui și nu cu idoli. El ne vrea nu să fim cu capul în nori, ci *exemple vii* în mijlocul oamenilor.

Pentru ca, prin noi, *astăzi*, acum, în clipa de față, și alții *să creadă* întru El și *să facă* voia Lui!

Pentru că credința vie e credința care mereu lucrează, care mereu se nevoiește, care mereu citește teologie, care mereu iubește ceea ce citește și trăiește ceea ce citește.

Credința adevărată nu e asocială, nu e revanșardă, nu e egoistă, ci ea *dăruie continuu*, se dăruie continuu, dialoghează, îmbrățișează, îi ajută pe oameni *să se schimbe*.

Schimbarea începe aici, acum, în noi înșine! Schimbarea reală e schimbarea duhovnicească. E schimbarea care ne pune *în relație* cu Dumnezeu și cu oamenii, ca *fii* ai Bisericii.

Pentru că Biserica noastră nu e „o apariție tardivă și seculară”, nu este „un moft”, nu este „o sperietoare”, ci e *viața cu Dumnezeu*, e viața sfântă

cu El, pe care o avem după ce renunțăm la raportarea egoistă la noi înșine.

Așadar, iubiții mei, duminica de azi, ultima din ianuarie 2016, venind după praznicul de ieri, al teologiei, *ne deschide* brațele către întreaga lume. Pentru că noi trebuie să trăim așa după cum ne vrea El: *căutând* și *aducând la mântuire* pe tot omul.

Însă *a căuta* și *a aduce la mântuire* pe oameni nu înseamnă a le arăta oamenilor numai partea *bună* a lucrurilor, ci și pe cea *proastă*.

Adică faptul că *mântuirea* nu înseamnă doar *bucurie duhovnicească*, ci ea poate să însemne și *marginalizare socială*, și persecuții, și moarte mucenicească. Că venirea la Biserică nu înseamnă că aici, la Biserică, vei găsi numai *Sfinți*, ci vei găsi și oameni cu două fețe și oameni telurici și habotnici și indiferenți și perverși și răzbunători. Iar dacă nu ai credință puternică și dacă scopul venirii tale la Biserică nu e *mântuirea*, la Biserică *te poți și pierde*.

Dar numai aici, în singura Lui Biserică, noi ne putem mântui. Asta e *diferența*! Că unii pot veni la Biserică degeaba, ca să se afle în treabă, pe când alții pot veni și se pot *mântui*.

Iar mântuirea e reală, e evidentă, are multe însușiri vizibile, dar și foarte multe nevăzute de către mulți, pentru că ea înseamnă *înduhovnicirea* omului. Și când omul *se înduhovnicește* nu poate să rămână *neînțeles* de oameni. Dar oamenii pot să îl persecute, să îl minimalizeze, să îl batjocorească pe omul duhovnicesc, tocmai pentru că nu suportă curăția și sfințenia vieții lui.

Oamenii pot să ne facă multe lucruri...*rele*, dar credința noastră nu este *în relație* cu oamenii, ci *cu Dumnezeu*. Tocmai de aceea *răsplata noastră* e de la Dumnezeu, oricât de multe ar fi răutățile pe care

ni le fac oamenii. Pentru că răsplătirile Lui sunt *duhovnicești* și *veșnice*.

A ajuns până la noi trunchiul sicomorului în care s-a urcat Zacheos[198]:

Tradiția Bisericii ne oferă în acest caz, ca în multe altele de acest fel, *un loc de reflecție teologică*.

Pentru că ori de câte ori *ne vedem* păcatele și lipsa de nevoință, noi suntem *sicomorul* Sfântului Zacheos. Suntem un sicomor care înmugurește, care revine la viață, care dorește să facă nu numai *frunze*, ci și *fructe*.

Să facem așadar *fructe* vrednice de mântuirea care ni s-a dat în Sfântul Botez!

Să rodim din plin fapte! Și să nu ne mai încredem cu ceea ce *am făcut*, ci mereu *să facem*, acum să facem, uitându-le pe cele din urmă. Căci faptele bune de ieri nu ne ajută astăzi. Ci astăzi trebuie să facem alte fapte bune, mereu altele,

---

[198] De aici: http://static.panoramio.com/photos/large/105747068.jpg.

pentru ca să trăim prin ele. Căci harul lui Dumnezeu locuiește mereu în noi numai dacă nu ieșim din bine, din binele veșnic al lui Dumnezeu. Amin.

Predică la Întâmpinarea Domnului [2016]

Iubiții mei[199],

praznicul de azi: *Întâmpinarea Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos* [Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ] ne întoarce în primul an de viață pământească al Domnului, după ce, la 6 ianuarie, L-am văzut matur, la 30 de ani, botezat în Iordanis, și, în același timp, ne vorbește despre un substantiv duhovnicesc: *întâmpinare*. Pentru că Evanghelia de azi [Lc. 2, 22-40][200] ne prezintă ce s-a petrecut la vârsta de *40 de zile* a Domnului.

---

[199] Scrisă în dimineața zilei de 1 februarie 2016, zi de luni, cu soare și + 2 grade.

Sfânta Frescă am preluat-o de aici:

http://1.bp.blogspot.com/-5-KErTaoovs/Uu4eiG_DiVI/AAAAAAAAKSI/dUJOT9HEPBA/s1600/ypapanti-1200.jpg.

[200] *Cf. Sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie*, ed. BOR 1983, p. 321-322.

La 40 de zile[201], „când s-au împlinit zilele curățirii lor [ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν]” [Lc. 2, 22].

Despre ce *zile de curățire* e vorba? Despre *zilele de lehuzie/ lăuzie*[202]. Pe care le trăiește orice femeie care a născut.

Numai că Maica Domnului nu a avut *lehuzie*, pentru că a născut *mai presus de fire*. Nașterea ei a fost ca nicio altă naștere, a fost *unică*, pentru că numai ea L-a născut pe Fiul lui Dumnezeu întrupat și a născut rămânând *Fecioară*.

De aceea, ea nu avea nevoie să aducă jertfă „o pereche de turturele sau doi pui de porumbițe [ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν]” [Lc. 2, 24, BYZ]. Dar, chiar dacă nu avea nevoie, Maica lui Dumnezeu și Sfântul Iosif s-au supus legii și au mers cu puii de porumbiță ca să îi aducă jertfă. Pe care îi vedem iconizați în brațele Sfântului Iosif, Logodnicul Maicii Domnului.

Această rânduială *a curățirii femeii după ce naște* o găsim în Lev. 12. Unde Domnul a stabilit ca femeia, care a născut un copil de parte bărbătească, să nu meargă întru sfântul locaș [εἰς τὸ ἁγιαστήριον] până nu se împlinesc zilele curății ei [αἱ ἡμέραι καθάρσεως αὐτῆς] [Lev. 12, 4, LXX]. Iar când se împlinesc 40 de zile de la naștere, dacă familia e săracă și nu poate să aducă jertfă un miel, să aducă două turturele sau doi pui de porumbiță [δύο τρυγόνας ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν], una ca *ardere de tot*, iar cealaltă ca *jertfă pentru păcat* [Lev. 12, 8].

---

[201] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1987/sxsaintinfo.aspx.

[202] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Lăuzie.

Și dacă Sfântul Iosif poartă două porumbițe în brațele lui, arată că el a adus jertfă pentru Maica Domnului ca *un sărac*, ca un om care *nu își permite* să jertfească un miel.

Însă, în primul rând, ei au mers la templu pentru a împlini o altă rânduială a legii referitoare la Domnul, la Pruncul de 40 de zile. Pentru că pruncii de parte bărbătească, la 40 de zile, erau *puși* înaintea Domnului [Lc. 2, 22]. Și când erau puși înaintea Domnului în templu, ei erau răscumpărați de părinții lor cu bani[203].

Rânduiala stabilită de Domnul este în Ieș. 13. Unde ni se spune că Domnul vrea *să I se sfințească Lui* tot întâiul-născut [πᾶν πρωτότοκον] [Ieș. 13, 2], care trebuie să fie *sfințit* Domnului [Ie. 13, 12]. Și când era pus înaintea Domnului, pruncul era *răscumpărat* [Ieș. 13, 13]. Iar despre *prețul răscumpărării* se vorbește în Num. 3, 47: 5 sicli [πέντε σίκλους] pentru fiecare copil în parte.

În ebraică, *siclul* se numește *șekel* [שֶׁקֶל] și este moneda Israelului până azi[204]. În vechime, șekelul avea 11 grame și era din argint[205]. În ed. BOR 1988, p. 1414, ni se spune că siclul din aur avea 16, 36 grame, iar cel de argint 14, 54 grame.

Iar întâi-născuții lui Israil trebuiau răscumpărați de fiecare familie în parte, pentru că ei erau *ai Lui*. El *îi scăpase* din Egipt, în timp ce *a lovit* [ἐπάταξεν] cu moarte pe toți întâi-născuții Egiptului [Ieș. 12, 29]. Însă, în același timp, răscumpărarea era și o *prefigurare* a răscumpărării pe care o vom primi

---

[203] A se vedea: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsfeb/02-02-intimpinarea_domnului.html.

[204] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Shekel.

[205] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Shekel.

cu toții prin moartea Domnului nostru. Care ne-a răscumpărat cu preț de sânge și prin multă durere, prin multe chinuri. Și banii lor pentru răscumpărare vorbesc, în mod duhovnicesc, despre *efortul* pe care fiecare dintre noi trebuie să îl facem pentru ca să ne curățim de patimi. Pentru că mântuirea noastră se dobândește prin dureri mari, prin eforturi susținute și nu prin relaxare continuă.

Mântuirea adevărată este *ascetică*, pentru că doar nevoința ne înduhovnicește.

Și dacă ea *ne înduhovnicește*, atunci *martorii* acestui dumnezeiesc praznic de azi sunt doi Sfinți pe care asceza i-a îndumnezeit.

Și Evanghelia de azi ne-a spus numele lor: Sfântul Simeon [Συμεών] [Lc. 2, 25], Primitorul de Dumnezeu [ὁ Θεοδόχος][206], și Sfânta Profetesă Anna [Ἄννα Προφῆτις] [Lc. 2, 36]. Pe care îi vom pomeni mâine, în ziua de 3 februarie.

Iar Sfântul Simeon era vechi de zile, având 360 de ani[207], pe când Sfânta Anna avea 84 de ani [Lc. 2, 37].

Și despre Sfântul Simeon, Sfântul Lucas ne spune că era „așteptând *mângâierea* lui Israil și Duhul Sfânt era asupra lui [προσδεχόμενος *παράκλησιν* τοῦ Ἰσραὴλ καὶ Πνεῦμα ἦν Ἅγιον ἐπ᾽ αὐτόν]" [Lc. 2, 25, BYZ], pe când, despre Sfânta Anna, el ne spune că era „slujind ziua și noaptea [în] posturi și [în] rugăciuni [νηστείαις καὶ δεήσεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν]" [Lc. 2, 37].

---

[206] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/1999/sxsaintinfo.aspx.

[207] A se vedea: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsfeb/02-03-sf_si_dreptul_simeon.html.

Adică amândoi erau niște *bătrâni duhovnicești*, care *înțeleg* cine este Pruncul adus de Maica lui Dumnezeu în brațe.

De aceea am spus, la începutul predicii mele de azi, că *întâmpinare* din titlul praznicului este *un substantiv duhovnicesc*.

Pentru că aici nu a fost vorba de *o simplă întâlnire*, de una *accidentală*, pentru că atât Simeon, cât și Anna ar fi fost la templu în acea zi. Ci Simeon, căruia i se descoperise de către Duhul Sfânt [Lc. 2, 26], că „nu [are] să vadă moartea înainte ca să-L vadă pe Hristosul Domnului [μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου]” [Ibidem], în acea zi „a venit în[tru] Duhul întru templu [ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν]” [Lc. 2, 27]. Adică a venit din iluminare dumnezeiască la templu.

Tot la fel a venit și Sfânta Anna: iluminată de Dumnezeu.

Și ei, cei bătrâni, au văzut într-un Prunc ceea ce alții nu vedeau: pe Dumnezeu, pe Cel ce S-a făcut Prunc pentru noi.

Pentru că viața duhovnicească, viața de sfințenie, i-a făcut pe ei *văzători de Dumnezeu*, pe când alții n-au văzut nimic „special” la acest Prunc de 40 de zile.

Și Sfântul Simeon, cel care nu crezuse că Fecioara va lua în pântece și va rămâne *Fecioară*, a văzut-o acum pe Fecioara cu Pruncul în brațe. A văzut *împlinirea* profeției de la Is. 7, 14, pe care odinioară o contestase și pentru care a fost ținut în viață atâta vreme[208].

A văzut-o pe Maica Fecioară cu Pruncul în brațe…și el *i-a întâmpinat*. Le-a ieșit înainte cu

---

[208] Ibidem.

înțelegere dumnezeiască și cu negrăită bucurie sfântă. Căci L-a primit pe Domnul „întru brațele lui, și L-a binecuvântat pe Dumnezeu, și a zis [εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν τὸν Θεόν, καὶ εἶπεν]: «Acum eliberezi pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace [νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν Σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά Σου, ἐν εἰρήνῃ], că au văzut ochii mei mântuirea Ta [ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν Σου], pe care ai pregătit-o înaintea feței tuturor popoarelor [ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν], lumină întru descoperirea neamurilor și slava poporului Tău Israil [φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ Σου Ἰσραήλ]»" [Lc. 2, 28-32].

Iar *Mântuirea lui Dumnezeu*, despre care vorbește Lc. 2, 30, este *Mângâierea lui Israil* [Lc. 2, 25], pe care o aștepta Sfântul Simeon. Căci Hristos, Cel care *ne-a mântuit* pe noi, tot El este și *Mângâierea* noastră.

Iar Sfântul Simeon, când a cerut *să fie eliberat în pace*, a cerut *să adoarmă în pace*, după făgăduința lui Dumnezeu față de cei care trăiesc în mod sfânt. Căci Sfinții adorm în pace, în slava lui Dumnezeu. Moartea lor e fericită, pentru că merg la Domnul, în Împărăția Lui.

Însă moartea celor păcătoși înseamnă *chin*, înseamnă *suferință veșnică*. Pentru că locul lor e în Iad, alături de demoni, cărora le-au făcut voile.

Și Sfântul Simeon a văzut duhovnicește și trupește pe Domnul, adică pe Mântuirea lui Dumnezeu.

Căci mulți vedeau bine cu ochii, dar nu vedeau și cu sufletul. Și pe lângă mulți a trecut Domnul în viața Lui pământească, dar nu mulți L-au văzut ca Sfântul Simeon, adică și cu ochii duhovnicești ai

sufletului. Dar Simeon L-a văzut cu toată ființa lui: și cu ochii trupești și cu cei ai sufletului și s-a bucurat cu bucurie mare. Pentru că 360 de ani avea...și El aștepta să vină Mângâierea lui Israil, să vină Hristos.

Și când a venit Hristos, el a fost vrednic de *vederea* Lui și de *primirea* Sa în brațele lui.

De aceea el este Sfântul Simeon, *Primitorul* de Dumnezeu.

Pentru că cel care *întâmpină* și *primește* cu adevărat pe cineva, întâmpină și primește pe cel despre care a fost *luminat* de Dumnezeu.

Și aici, iubiții mei, avem ilustrată *taina întâlnirii duhovnicești* dintre oameni!

Căci atunci când oamenii duhovnicești *se văd* și *se înțeleg* unul pe altul, când își dau seama *cine sunt*, ei dau slavă lui Dumnezeu că El locuiește *întru* ei și *în mijlocul* lor.

Oamenii duhovnicești se bucură unii de alții și se cinstesc reciproc. Ei știu să învețe unii de la alții și să se prețuiască unii pe alții.

Dar când lipsește *înțelegerea*, înțelegerea duhovnicească...pentru că lipsește *curățirea de patimi*, adică *sfințenia*, atunci nimeni nu vede pe nimeni, nimeni nu remarcă pe nimeni, pentru că nu văd cine ești, ce spui, ce scrii, ce faci. Nu văd cu adevărat cine ești și ce faci.

Și una din *marile scăderi*, din marile *minusuri* ale vieții bisericești din vremea noastră nu e aceea că sunt *mulți oameni păcătoși* în Biserică – pentru că toți suntem *păcătoși* – ci e aceea că *nu îi înțelegem* pe cei care sunt *oamenii duhovnicești* ai Bisericii, nu le urmăm munca și propovăduirea, nu le urmăm exemplul. Partizanatele noastre religioase, financiare, locale, instituționale, alături de

viața noastră păcătoasă, nu ne lasă *să-i vedem* pe oamenii lui Dumnezeu din Biserică, pe teologii cei sfinți ai Lui, pe cei care trag Biserica după ei, care duc Biserica mai departe.

Însă Biserica merge *mai departe* tocmai datorită oamenilor duhovnicești ai ei! Datorită celor din cer și a celor de pe pământ, a Sfinților Lui, care sunt *una* și care *Îi slujesc* lui Dumnezeu ziua și noaptea.

Pentru că El *a pregătit* mântuirea Lui înaintea fației tuturor popoarelor lumii, pentru ca El să descopere pe cei ai Lui din Israil și dintre neamuri.

Și sinaxarul Bisericii, cel atât de mare, unde toți Sfinții Lui sunt *la un loc*, cuprinde enorm de multe nume. Dar sunt nume de Sfinți care nu sunt prezente în sinaxarul Bisericii, dar ei sunt împreună în Împărăția Lui. Și noi îi pomenim ca *Sfinții știuți și neștiuți* de noi, cei de aici, din Biserică, dar pe care Dumnezeu *îi știe*.

...În Lc. 2, 34-35 îl vedem pe Sfântul Simeon prorocind. Căci atunci când s-a umplut de slava vederii lui Dumnezeu, el a spus Maicii Domnului: „Iată, Acesta este pus întru *căderea* și *ridicarea* multora în Israil, și întru semn al vorbirii împotrivă [Ἰδού, Οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον]! Dar și însuși sufletul tău va fi străpuns de sabie [καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία]; ca să se descopere gândurile din multe inimi [ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί]”.

Pentru că Domnul nu a fost numai spre *ridicarea*, spre mântuirea oamenilor, ci și spre *căderea* multora în păcate. Căci atât demonii, cât și mulți oameni păcătoși, *s-au smintit* de viața Domnului, de propovăduirea Lui, și au spus multe hule

la adresa Lui, au scris împotriva Lui, I-au răstălmăcit cuvintele, I le-au falsificat și au trăit o viață păcătoasă tocmai pentru ca *să se răzbune* pe El, *să lupte* împotriva Lui.

Tocmai de aceea satanismul de azi, cel instituționalizat sau nu, nu este „o noutate” a zilelor noastre, după cum nu e nici *decadența moravurilor* de azi. În istorie, moralitatea oamenilor a fost și mai dezastruoasă la nivel public, pe când, la nivel privat, oamenii *își fac de cap* ca și cei din vechime.

Noi trăim niște vremuri în care moralitatea publică e ținută *în frâul* legii, chiar dacă nouă ni se pare că nu e așa. Ba da, așa e! Moralitatea de azi *se ține* în frâul legii.

Încă nu mergem goi pe stradă și nu ne împreunăm pe străzi precum câinii. Încă nu omorâm pe oameni la orice enervare și nici nu facem în societate tot ceea ce am vrea să facem.

Însă, în interiorul lor, mulți se împotrivesc legilor, se împotrivesc bunului simț, se împotrivesc cutumelor, se împotrivesc normalității, pentru că trăiesc, în sinea lor, o viață *paralelă* cu *civilizația* societății, cu civilizația legilor. Noi însă, în adâncul nostru, trebuie să luptăm cu toată această *răzvrătire* împotriva normalității, adică să ne nevoim ascetic.

Pentru că, în orice clipă, prin patimile și păcatele noastre, și noi *luptăm* împotriva voii lui Dumnezeu. Iar Hristos nu e, când păcătuim și când suntem indiferenți față de El, spre *ridicarea* noastră, ci spre *căderea* noastră.

Iar Maica lui Dumnezeu a fost *străpunsă* de sabia durerii când L-a văzut pe El pătimind pentru noi. Însă toată iconomia mântuirii lui Hristos și propovăduirea Lui sunt puse *înaintea* noastră, a tuturor, pentru ca *să se descopere gândurile* din

inimile noastre. Pentru ca să se vadă cine Îl dorește pe Hristos și cine nu.

Și în acestă privință oamenii sunt *împărțiți*! Adevărata împărțire a oamenilor o face *relația cu Dumnezeu*. Căci unii sunt *cu El*, iar ceilalți *împotriva Lui*.

De aceea, batjocorirea Bisericii prin înființarea de pseudo-biserici, batjocorirea dreptei credințe prin inventarea multiplelor erezii, batjocorirea dreptei viețuiri creștine printr-un mod de viață teluric, mundan, înseamnă *lupta continuă* cu Dumnezeu.

Iar convertirea noastră, întoarcerea noastră la El, înseamnă *renunțarea* la lupta cu El.

Și când *renunțăm* la lupta cu El începem *să Îi slujim* Lui ziua și noaptea, prin tot binele pe care îl facem.

Căci Sfânta Profetesă Anna a rămas văduvă la 7 ani de la căsătoria ei [Lc. 2, 36]. Și până la 84 de ani ea a ales *fecioria pentru Domnul* și *slujirea Lui*.

Pentru că *împlinirea* văduviei este identică cu cea a fecioriei și cu cea a căsătoriei: *slujirea lui Dumnezeu*. Căci lui Dumnezeu trebuie să Îi slujească și fecioara și femeia căsătorită și femeia văduvă. Pentru că și feciorul și bărbatul căsătorit și cel văduv trebuie să Îi slujească lui Dumnezeu ziua și noaptea.

Căci slujirea lui Dumnezeu nu are concediu. Slujirea lui Dumnezeu e toată viața noastră. Și prin tot ceea ce facem noi trebuie să Îi slujim Lui, sfințindu-ne viața și fiind un ajutor evident și pentru alții, și pentru mântuirea altora.

Însă, dacă mulți nu ne vor, tocmai datorită credinței noastre ortodoxe, nu trebuie să ne întristăm! Pentru că ei au făcut *o alegere*. Au făcut o

alegere, ca și noi, dar opusă nouă. Căci nu pe noi nu ne vor, ci nu Îl vor pe Dumnezeul Bisericii, pe adevăratul Dumnezeu, în viața lor. Lupta lor e o luptă sinucigașă, pentru că e lupta cu El. Și pentru că nu se pot răzbuna pe Dumnezeu, se răzbună pe noi, se răzbună pe credință, se răzbună pe Biserică, se răzbună pe te miri ce obicei sfânt al nostru.

Așa trebuie să înțelegem atacurile *angajate* la adresa Bisericii: ca atacuri venite din partea unor oameni care *nu Îl suportă* pe Dumnezeu. Și, din punct de vedere legal, e dreptul lor *să aleagă* să nu Îl suporte pe Dumnezeu. Însă, tot din punct de vedere legal, e *dreptul nostru* să Îl apărăm pe Dumnezeu în fața oamenilor. Să Îl apărăm nu în sensul că Dumnezeu *ar avea nevoie* de noi ca *să Se apere*, când El a făcut și ține toate în palma Lui, ci în sensul că noi *avem dreptul* să vorbim despre credința noastră și despre relația noastră cu El. Și vorbind despre relația noastră cu El, noi Îl apărăm și pe El și pe noi.

Mai degrabă ne apărăm statutul nostru de oameni credincioși și Biserica Lui, care e relația Lui cu noi.

Așadar, iubiții mei, suntem chemați să Îl întâmpinăm pe Dumnezeu în inimile noastre, să Îl întâmpinăm pe Dumnezeu în oameni, în întreaga Lui creație! *Întâmpinarea* Lui se face oricând și oriunde, pentru că, peste tot, noi locuim în lumea Lui, în lumea creată de El.

Iar dacă ne raportăm la lume ca la *creația* Lui și la oameni ca la cei creați *după chipul* Lui, atunci ne raportăm la El și Îl întâmpinăm pe El în fiecare clipă a vieții noastre.

Pentru că noi și creația Lui suntem destinați să fim *transfigurați* de către El, la a doua Sa venire

întru slavă. Avem deci aceeași finalitate și noi și creația Lui: *transfigurarea*.

Iar cei care luptă împotriva Lui, vor fi și ei transfigurați de către El. Și ei vor fi cu trupuri duhovnicești, nemuritoare. Și ei vor fi nemuritori. Dar vor avea o nemurire neagră, o nemurire plină de răutate, o nemurire cumplită. Plină de chinuri, de suferință, de dureri.

Pentru că cei Sfinți vor fi plini de slava lui Dumnezeu în sufletele și în trupurile lor transfigurate de către El, pe când cei păcătoși vor fi plini de întunericul păcatelor lor, de consecințele vieții lor necugetate de aici, de pe pământ.

Pentru că faptele noastre de aici *au consecințe veșnice*. Ce trăim noi acum, aici, în clipa de față, are *urmări veșnice*.

De aceea, pentru noi, viața nu este „o joacă", nu „e o prosteală", nu e ceva „fără sens". Ci fiecare clipă e *o clipă a mântuirii*, pentru că timpul, spațiul și viața noastră de acum sunt parametrii mântuirii noastre veșnice.

Ce facem acum, facem pentru veșnicie.

Ce facem acum, rămâne în noi pentru totdeauna.

Suntem aidoma unui hard-disk în care se scrie totul și nimic nu se poate șterge. Da, păcatele noastre sunt iertate și se șterg din noi, dar amintirea lor rămâne vie în noi. Și păcatul, odată făcut, nu e ca și când nu l-am fi făcut niciodată.

Așa după cum Sfântul Petros Apostolul, deși a fost iertat de Domnul, deși a redevenit Apostolul Lui și a făcut multe și mari minuni în viața lui, a zidit Biserici lui Dumnezeu în multe locuri și a hirotonit membri din ierarhia Bisericii, totuși, când

își aducea aminte, pe fiecare zi, de lepădarea lui de Domnul, plângea cu amar[209].

Pentru că ceea ce facem în noi înșine și în alții, acelea rămân. Rămân și păcatele pe care le-au învățat alții de la noi, dar și lucrurile bune pe care le-au învățat din viața noastră.

De aceea, așa după cum trăim, așa vom și rămâne înaintea Lui.

Niciunul dintre noi nu va fi desființat de moarte, ci, din moarte, pe fiecare *ne va învia* Domnul. Dar pe unii pentru Împărăția Lui, pe când, pe alții, pentru Iad. Pentru că Iadul și-au dorit.

Doar o viață avem, asta de acum! Și datorită ei vom avea și veșnicia pe care o vom avea.

Să ne nevoim, așadar, pentru ca să ne facem proprii relației cu El! Să fim pe fiecare zi alții, tot mai duhovnicești, tot mai vii interior, pe când trupul nostru va îmbătrâni continuu! Pentru că nu putem opri bătrânețea în mod chirurgical, dar putem să ne umplem de frumusețea veșnică a lui Dumnezeu. Care ne face mereu alții, veșnic alții. Amin.

---

[209] A se vedea: http://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/cuvinte-duhovnicesti-parintelui-efrem-vatopedinul-144121.html.

Predică la Duminica a 16-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[210],

mintea umană e creată de Dumnezeu cu însușirea de *a simplifica* lucrurile. Fapt pentru care, din ce e mult, ea face puțin. Pentru că *a înțelege* un lucru înseamnă *a-l reduce la o idee simplă*, deși el, în sine, poate să fie o realitate foarte complexă.

Spre exemplu, nu trebuie să știm cu toții din ce e *compus* un telefon mobil. Însă noi ne raportăm la telefonul mobil ca la instrumentul cu care *vorbim*. Și, mai nou, cu care *intrăm în online* și putem citi. Adică telefonul e lucrul prin intermediul căruia *vorbim* cu alții la distanță și prin care *ajungem în online*. Și pentru că știm acest lucru *simplu*, dar *esențial*, fundamental, despre el, nu vom cere de la telefon ca *să zboare* sau ca *să ne facă clătite*, pentru că el e *pentru vorbit* și *privit*.

La fel facem cu toate lucrurile din jurul nostru. Cartea e pentru *a citi*, cu lingura *mâncăm*, cu mașina ajungem undeva, ne trebuie o cartelă ca să intrăm la metrou, gardul e cel care ne oprește din drumul nostru, groapa e cea în care putem cădea oricând, apa nu e ca focul, sub un acoperiș soarele nu ne bate în cap, când ninge nu înfloresc copacii, iar oamenii nu merg în mâini, ci în picioare.

Iar noi *simplificăm* lucrurile din jurul nostru când *le înțelegem* realitatea. Când înțelegem pentru ce sunt, la ce folosesc, cu ce scop sunt în lume și în

---

[210] Scrisă în dimineața zilei de 4 februarie 2015, zi de joi, cu soare și nori, + 11 grade.

viața noastră. Pentru că mintea noastră a fost creată de Dumnezeu pentru ca *să simplifice* lucrurile și noi *să ne lămurim* asupra lor.

Dar când realitățile sunt mai complicate și noi avem nevoie de oameni specializați pentru ca să le înțelegem, efortul nostru de înțelegere trebuie să fie unul susținut, unul continuu. Pentru că trebuie să facem același lucru: din ce e mult *puțin*, dar ajutați de către alții.

Și de aceea facem master, facem doctorat, facem studii postdoctorale, ucenicim pe lângă oameni erudiți și inițiați în problema noastră, pentru ca să înțelegem care a fost teologia Bisericii de-a lungul secolelor, cum arată universul, cum se dezvoltă viața la nivel microcelular, cum se dezvoltă o anumită boală, cum putem inventa noi combustibili pentru mașinile noastre.

Zonele de interes sunt multiple și profesioniștii în aceste materii trebuie căutați. Pentru că numai cel care a studiat o viață o anume problemă poate să ne ajute, în mod competent, în acea problemă.

Fapt pentru care nu te duci la un biolog ca să te învețe teologie și nici la un teolog ca să te învețe mecanică fizică. Numai dacă, în mod cu totul fericit, vei găsi mai multe specializări la aceeași persoană.

Iar Biserica ar trebui să aibă mulți astfel de specialiști. Adică oameni cu specializări multiple, care să se priceapă, deopotrivă, la teologie și la mai multe alte lucruri.

Așadar: *simplificăm* lucrurile la modul natural! Le simplificăm pentru ca *să le înțelegem*. Ceea ce e *normal* pentru mintea noastră, care a fost creată de Dumnezeu ca să aibă *gust* pentru simplitate.

Însă, din lene și dintr-o raportare pleziristă la tot ceea ce vedem în jurul nostru, simplificăm tot mai mult lucrurile, privindu-le doar sub aspectul *utilității* lor. Adică, mai degrabă, ne interesează *la ce folosesc* decât *cum sunt create*. Sau, mai bine-zis, ne interesează *ce ne aduc nouă*, ce pot face acele lucruri în viața noastră, decât *ce sunt ele* în sinea lor.

Telecomanda la televizor ne scutește de datul jos din pat, pentru ca să schimbăm canalul. Comerțul online ne scutește de dusul după cumpărături, pentru că ele ne vin la ușă, prin curier. Iar dacă n-avem chef să facem tort sau pizza, ecleruri sau checuri, le cumpărăm pe toate gata făcute. Fapt pentru care nu mai știm *cum să facem* mâncare sau prăjituri, pentru că nu mai vrem să facem efortul de a le produce.

Și în loc să ne facem singuri mâncarea și să știm ce mâncăm, o luăm semipreparată sau deja făcută. Pentru că gândim că astfel vom avea timp...pentru *altceva*. Adică pentru ce? Pentru distracție, pentru relaxare, pentru noi înșine.

De aceea, vorba soției mele, *oamenii de azi au multe idei tabloide în capul lor, iar ortodocșii noștri au cu tona*...Și când se referă la *idei tabloide*, Doamna Preoteasă are în vedere luptele noastre multiple cu diverse idei, organizații, oameni...dar nu și cu *patimile* din noi înșine. Pentru că noi, ortodocșii, ne „luptăm" cu ateismul comunist, cu materialismul capitalist, cu masoneria care își oculteează prezența și acțiunile în lume, cu ecumenismul, cu imoralitatea lumii noastre, cu alții și alții...dar nu și *cu noi înșine*.

Toate „luptele" noastre sunt cu realități *din afara* noastră, cu realități neclare, îndepărtate, băgate în ceață, cu oameni pe care nu îi cunoaștem,

sunt cu „ei” care fac și dreg, pentru că „noi”, în mintea noastră, n-avem nicio problemă.

Și asta pentru că ne-am *externalizat așteptările*. În loc să avem așteptări *de la noi*...avem așteptări *de la alții*. Și avem așteptări doar *de la alții*, pentru că am renunțat să facem *curățenie* în noi înșine. Am renunțat adică la drumul curățirii de patimi, am renunțat la vederea de sine, am renunțat la lupta cu propriile noastre patimi și vedem răul numai *în afara* noastră.

Și această atitudine continuă de *sancționare* a altora nu ne face *duhovnicești*, ci doar *penibili*. Pentru că, în primul rând, noi trebuie *să înmulțim* binele în noi înșine, *să iradiem continuu* spre alții slava lui Dumnezeu coborâtă în noi, să fim *exemple* de muncă și de cuvioșie, de dialog și de prietenie.

Altfel avem doar...idei *tabloide*, doar câteva idei *de spus* și *de enervat* pe alții cu ele, și nu o problematică largă de discuție și de experiență.

Și e *dramatic de observabil* extremismul nostru ortodox, aici și peste tot în lume, care are 3 idei mari și late, când Biserica are atât de multe probleme și atât de multe nevoi în ziua de azi. Pentru că Biserica are nevoie de oameni care să scrie, să traducă, să predice, să slujească, să-i unească pe oameni, să producă lucruri spre binele întregii lumi, iar nu să fie *isterizată*.

Biserica are nevoie de *unitate* și de *punerea la un loc* a tuturor darurilor noastre duhovnicești și a întregii energii de care dispunem.

Biserica are nevoie de oameni care să demonstreze *sfințenia ei dumnezeiască* prin tot ceea ce fac.

Altfel, datorită ideilor noastre tabloide, a fricilor noastre false, riscăm să creăm imaginea unei Biserici *tabloidizate*, a unei Biserici *fricoase*, *gheto-*

izate, care „se retrage în sine” pentru ca „să nu își piardă identitatea”.

Însă rolul Bisericii nu e acela de *a descuraja* dialogul și propovăduirea față de toate neamurile lumii, ci, dimpotrivă, e acela de *a lumina* întreaga lume cu sfințenia, cu înțelepciunea, cu bucuria ei, cu ascetismul ei, cu despătimirea ei, cu transfigurarea ei interioară.

Pentru că Biserica trebuie să vorbească *cu toți* și *să răspundă tuturor*, așa după cum Domnul ei *a vorbit cu toți* și *a dat mărturie* despre El tuturor.

Așadar, mintea noastră *simplifică în mod firesc* lucrurile, pentru ca *să le înțeleagă*, dar *păcătuiește* atunci când vede lucrurile doar ca pe o expresie *a plăcerii* personale. Pentru că tot ceea ce e în jurul nostru are rolul de *a ne ajuta* în îmbogățirea noastră duhovnicească interioară și nu de *a le poseda* în mod egoist.

Și astfel am ajuns la *subiectul* Evangheliei de azi [Mt. 25, 25, 14-30], care e acela *al îmbogățirii duhovnicești interioare*! Chiar dacă, la prima impresie, parabola Domnului pare *o lecție financiară*.

Pentru că cei trei din parabolă sunt puși să...*înmulțească* averile [τὰ ὑπάρχοντα] lui Dumnezeu. Da, averile lui Dumnezeu! Pentru că omul care *a plecat departe* sau *într-o călătorie* [ἄνθρωπος ἀποδημῶν] [Mt. 25, 14] este chiar *Dumnezeu*.

Și nouă ne place să credem că El e *departe*, că e *plecat*, că e *sus*, prea sus, și de aceea *nu ne vede*...

Un dumnezeu deist, care nu intervine în viața noastră și a societății[211], ne convine. Pentru că e un dumnezeu care *nu se implică*. El stă *departe*...iar noi *ne facem de cap*...

---

[211] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Deism.

Numai că Dumnezeul Bisericii, care e Dumnezeul revelației și al Scripturii, Dumnezeul cel adevărat și singurul, e un Dumnezeu care *Se implică*, Care e de față, Care pedepsește în urgia Lui, Care se mânie pe păcătoși, dar Care se întoarce și îi umple de slava Lui pe cei care se pocăiesc și se îndreptează din păcatele lor.

Dumnezeul nostru nu pleacă niciodată în vacanță! Nu doarme niciodată! Nu ne uită niciodată!

Însă, în parabola de azi, El a spus în mod *intenționat* acest lucru, că...omul *a plecat departe/ în călătorie* și a lăsat robilor Lui averile Sale pentru ca să le înmulțească, pentru că a vrut să ne atenționeze tocmai asupra *contrariului* acestui fapt: că El niciodată *nu pleacă departe* și nu ne lasă de capul nostru, chiar dacă, la fiecare în parte ne dă *talanți* [τάλαντα], adică daruri duhovnicești și trupești, capabilități personale de a-I sluji Lui. Și că o astfel de perspectivă *deistă* asupra vieții bisericești și duhovnicești e *o catastrofă*, pentru că nu L-am mai *vedea* pe Dumnezeu în viața noastră, a Bisericii și a lumii întregi.

Însă ce facem noi când, în mod extremist, ne panicăm și panicăm și pe alții cu fricile noastre fals-catastrofice? Credem și îi învățăm și pe alții să creadă că Dumnezeu e „mai slab" decât „oculta mondială", că El e „orb" și nu îi vede pe cei păcătoși, că El e „incapabil" să Își ajute Biserica Sa. Și, în definitiv, că El e „absent" dintre noi, dacă „nu face lumea mai respirabilă și dacă nu ne ajută pe noi, Biserica Lui".

Numai că *starea noastră în lume* e o lecție de *cea mai mare înțelepciune* din partea lui Dumnezeu, pentru că El ne dă ocazia să arătăm *cine suntem*.

Iar oamenii Bisericii au arătat *cine sunt*, de 2.000 de ani, și când a fost vorba *să fugă* din fața prigonitorilor și când *au răspuns* în fața lor și când au fost *omorâți* pentru credința lor, dar și când au putut *să-și propovăduiască* în mod liber credința. Acele mii de pagini ale istoriei Bisericii așteaptă să fie *traduse* și *citite* de către noi, cei care vrem să știm *cum au dus-o* și alți creștini de-a lungul timpului.

Și ei au dus-o *mult mai rău* decât noi. Iar noi, tocmai *de prea mult bine* ne inventăm *dușmani*. Și ne place să inventăm *dușmani*, pentru că cei *reali*, adică demonii și patimile din noi, sunt *prea fioroși* pentru noi. Sunt *fioroși* și *serioși* cu noi. Pentru că acești dușmani ai noștri, singurii, adică demonii și patimile noastre, *vor să ne ducă în Iad* cu tot dinadinsul.

Ei *nu se joacă* cu noi! Nu lucrează cu noi la modul *ipotetic* (ce ar fi *dacă*?...), ci ei lucrează cu noi *pragmatic*. Și pentru că dracii sunt *pragmatici*, iar nouă ne place *pragmatismul păcatului*, adică să-l facem „cu bucurie”, tocmai de aceea la această *luptă*, singura *onestă*, dezertăm...

Și de ce e *lupta* demonilor și a patimilor din noi cu noi înșine una *onestă*? Pentru că demonii sunt *cinstiți* cu noi, sunt *corecți*: ei vor să ne înșele, să ne convingă să păcătuim, să ne tragă după ei în Iad. Patimile din noi, la fel: nu ne promit *fericirea veșnică*, ci doar pe cea de aici.

Când drăcuim, *nu Îl cinstim* pe Dumnezeu prin drăcuiturile și înjurăturile noastre, iar când furăm nu avem impresia că *semănăm* cu Maica lui Dumnezeu. Când desfrânăm suntem plini de pofta de a poseda și nu de dorința de curăție și de sfințenie, pe când atunci când ne mândrim și ne credem buricul pământului, știm foarte sigur că *nu*

suntem Sfântul Ioannis Evanghelistul, ci niște *bieți păcătoși*.

Dracii sunt *serioși* cu noi: vor să ne chinuim veșnic împreună cu ei. Vor să fim cu ei în Iad pentru veșnicie. Patimile noastre vor același lucru: să ne bucurăm de păcate și niciodată de slava lui Dumnezeu în noi înșine.

Însă cu atât mai mult e *serios* și *cinstit* Dumnezeu cu noi: El ce ne-a promis, aia ne va și dărui! Și ne va dărui nu ca *un corelativ exact* al nevoinței și al sfințeniei noastre, ci după cum *dăruie* Dumnezeu. El ne va dărui incredibil de multă slavă, cunoaștere și iubire dumnezeiască în Împărăția Lui, în comuniune cu toți Sfinții și Îngerii Lui, cât noi nu am fi sperat niciodată. Pentru că El dăruie ca un Dumnezeu, dăruie desăvârșit și veșnic, pentru că El caută ca noi să ne dăruim cu totul Lui.

...Ce sunt însă *talanții*? La modul fizic, ei erau niște *lingouri* de azi. Iar talantul de care ne vorbește Evanghelia avea 58, 9 kilograme[212]. Și putea fi de aur sau de argint. Adică un talant...era o avere.

Iar cum azi gramul de aur e 148 de lei, iar un kilogram e 148 x 1000, adică 148.000 de lei, 58, 9 x 148.000 înseamnă 8. 717. 200 de lei. Adică atât ar fi astăzi un talant de...*aur*.

Și unul a primit un talant, altul doi, iar altul 5. Însă „fiecare după *puterea* sa [ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν *δύναμιν*]” [Mt. 25, 15]. Dar care *putere* a lor, când toți trei erau *robi*? Robii Lui...

Ce *putere* aveau în antichitate robii în fața stăpânilor lor? Niciuna.

Însă aici Domnul vorbește despre *putere* [δύναμιν]...pentru că nu se referă la puterea *fizică*

---

[212] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Talant.

sau *financiară* a oamenilor, ci la *puterea lor duhovnicească*. La puterea lor duhovnicească interioară. Pentru că nici talantul nu e *talant de aur* în parabolă...ci el e totuna cu *darul duhovnicesc* pe care ni-l poate dărui Dumnezeu *pe măsura* vieții noastre duhovnicești interioare.

Și Dumnezeu *nu greșește niciodată* când dă daruri oamenilor! El dă daruri duhovnicești Sfântului Apostol Pavlos ca lui, pe măsura râvnei și a lucrării lui în Biserică, iar fiecăruia dintre noi ne dăruie daruri pe măsura noastră.

El dă darul de a face minuni, de a scoate demoni din oameni, de a-i povățui duhovnicește pe oameni, de a scrie teologie, de a predica, de a fi evlavios, bun, compătimitor, iertător, făcător de bine, de a cânta, de a traduce, de a inventa, de a munci cu evlavie. El ne dăruie darul de a fi sănătoși trupește, de a fi frumoși și robuști la trup, de a avea o minte profund analitică și creativă, de a fi râvnitori spre lucruri bune, de a dori să le propovăduim și altora dreapta credință, de a iubi oamenii, de a îngriji oameni, de a crește și a educa copii, de a sluji lui Dumnezeu și oamenilor în multe feluri.

Pentru că toată virtutea e *un dar* al lui Dumnezeu și, în același timp, *o împreună lucrare* cu Dumnezeu. Pentru că El *ne dă talanți*, dar, în același timp, vrea ca noi *să îi punem în lucru*. Așa după cum ne spune că a făcut cel cu 5 talanți: „i-a lucrat în ei [εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς], și a făcut alți 5 talanți [καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα]” [Mt. 25, 16, BYZ].

La propriu, dacă iei 5 talanți...și *îi lucrezi în ei* înșiși, adică *îi topești*, ajungi la un cub uriaș de aur, de 294, 5 kilograme, dar prin asta nu ai mai mult aur decât înainte. Pentru că sunt 5 talanți la un loc, topiți și transformați în unul singur și nu...10 talanți.

Însă Domnul vorbește pentru...*urechi duhovnicești* aici și nu pentru cei de la topitorie!

Pentru că darurile Lui, pe care le lucrezi în tine însuți, sporesc pe măsura lor și pe măsura ta duhovnicească. Darurile Lui din tine sporesc numai dacă sunt puse *în relație*, dacă sunt puse la baza relațiilor duhovnicești din Biserică. Adică, dacă tu, prin înțelepciunea ta și prin sfințenia vieții tale și prin tot ceea ce ești și ai tu, *îi folosești*, îi zidești duhovnicește pe oameni.

Iar când noi *sporim* darurile Lui, atunci *se vede*! Pentru că *sporim* cunoașterea teologică din oameni, îi luminăm duhovnicește, îi întărim în dreapta credință, îi facem râvnitori, le dăm idei bune oamenilor, îi ajutăm să meargă pe calea lor cu Dumnezeu.

Când ne înmulțim darurile duhovnicești nu facem altceva decât *să le punem* în lucrarea Bisericii și *spre folosul* întregii lumi. Căci darurile Lui nu sunt restrictive, ci ele vizează întreaga lume.

Sfinții Lui se îndumnezeiesc ei înșiși și îi îndumnezeiesc și pe alții, care le urmează viața și sfaturile. Nu păstrează binele doar pentru ei, ci îl dăruie tuturor. Și pentru că *îl dăruie* tuturor, el *se înmulțește* în ei. Pentru că binele e *duhovnicesc* și nu o planificare umană, ca să faci una sau alta.

Și creștem *în binele* lui Dumnezeu numai pe măsura la *cât dăruim*. La cât *ne dăruim* tuturor.

Așa că nu trebuie *să ne mirăm* că nu suntem teologi, că nu facem minuni, că nu știm multe limbi străine sau că nu le învățăm în mod dumnezeiește, că nu înviem morți sau că nu scoatem demoni din oameni, dacă nu am *înmulțit* harul Lui din noi înșine.

Dacă n-am făcut din viața noastră *un soare* pentru alții, ce *bine* ne așteptăm să primim de la Dumnezeu? Dacă n-am învățat pe nimeni nimic, de ce să ne trimită Dumnezeu darul propovăduirii? Iar dacă nu vrem să slujim în Biserica Lui cu timp și fără timp, în mod neîncetat, pentru ce să ne dea *har* pentru slujire?

Însă unii primesc talantul Lui și îl ascund în groapă, într-o groapă pe care o sapă ei înșiși, și acolo *ascund* argintul lui Dumnezeu [Mt. 25, 18].

Îl ascund în *uitare*! Îl ascund în *indiferență*! Îl ascund în frici hilare, dar nu în frica de *a nu păcătui* față de marea Lui milostivire!

Primim harul mântuirii Lui la Botez și îl ascundem!

Primim o educație bună și o ascundem!

Când ieșim pe stradă părem a fi *din junglă* și nu din *familii creștine*.

Sau ne folosim sufletul și trupul și averea noastră și cunoștințele noastre numai *pentru noi*, pentru interesul nostru meschin, și de aceea *ascundem* lumina Lui coborâtă în noi.

Pe fiecare zi devenim *încăperi etanșe*, care nu mai comunicăm cu exteriorul, cu ceilalți. Nu ne mai interesează ce fac, ce vor, cum trăiesc, ce au nevoie ceilalți...Dacă „ne e bine”, e *de ajuns*!

Însă Dumnezeul Cel viu, Care nu a plecat *departe*...ci e *aproape* de toți și ne vede pe fiecare în parte, ne vrea *dăruitori*!

El vrea să dăruim pe fiecare zi, să ne dăruim pe fiecare zi! Căci, pe măsura dăruirii, El și *înmulțește* darurile Lui coborâte în noi.

Pentru că El nu dă daruri doar la începutul vieții noastre sau când noi suntem adolescenți și avem nevoie de minte multă și de succes în viață, ci

El dăruie daruri *oricând* și pe cât *dăruim* noi din ceea ce El ne dăruie.

El ne dăruie, ne ajută să sporim în darurile Lui, iarăși ne dăruie, continuu ne dăruie din destul, după care tot pe noi ne binecuvintează și ne consideră *robi buni* și *credincioși* ai Lui [Mt. 25, 21].

Însă noi nu putem fi robi *buni* ai Lui, dacă nu ne umplem de bunătatea Lui și de credința în El. Dacă nu ne arătăm *credincioși* față de poruncile Lui. Pentru că poruncile Lui sunt adevărata noastră viață, viața de sfințenie, viața plină de slava Lui.

Și noi, dacă vrem *să arătăm* din *ale Lui*, atunci trebuie *să arătăm* și *să dăruim* din bunătatea Lui și din credincioșia Lui, din simplitatea și din frumusețea Lui, din puterea și din smerenia Lui, din sfințenia Lui cea prea mare.

Iar ca să le *avem*, trebuie să ne fi umplut El cu toate cele ale Lui, pentru ca *să dăruim* din ele. Căci nu putem *să dăruim* decât din *ceea ce avem*. Dar dacă *nu avem*, atunci nu El e „de vină”...pentru că El dăruie *pe măsura* inimii noastre, a vieții noastre.

Așa că nimeni nu e urât, nimeni nu e avar, nimeni nu e curvar, nimeni nu e nesimțit, nimeni nu e bețivan, nimeni nu se droghează pentru că „așa a vrut Dumnezeu”, ci pentru că...așa *vrea* cel în cauză. Pentru că poruncile lui Dumnezeu sunt tocmai *la antipodul* patimilor noastre.

El, pe cei urâți sufletește îi vrea *frumoși*, pe cei avari îi vrea *milostivi*, pe cei curvari îi vrea *cuvioși*, pe cei nesimțiți îi vrea *smeriți*, pe bețivani îi vrea *treji*, pe cei care se droghează îi vrea *vindecați* de această patimă, pentru că El ne vrea *vindecați* de toate patimile la un loc și de fiecare în parte.

...Cel care *a ascuns* talantul, Îl *acuză* tot pe Dumnezeu și nu se acuză pe sine. Îl acuză că El e

aspru/dur [σκληρὸς] [Mt. 25, 24] cu oamenii. Că El le cere *despătimire*, renunțare la patimi, și asta...nu ne place. Iar mulți care nu vor calea lui Dumnezeu, calea Bisericii Lui, pentru acest lucru nu o vor: pentru că li se cere o viață prea curată, prea frumoasă, prea înaltă pe lângă *mojicia* patimilor pe care ei o preferă.

Viața Bisericii e preasfântă și, de aceea, îi înspăimântă pe mulți! Iar când găsesc ocazia *să râdă* de păcatele unui om credincios, atunci o fac „cu plăcere", pentru că prin asta „își dovedesc" că e „prea grea" viața Bisericii.

Însă viața Bisericii e *grea* nu pentru că noi păcătuim sau nu, ci pentru că e *viața* lui Dumnezeu cu oamenii! Noi, la Biserică, venim pentru ca să trăim *cu* Dumnezeu și nu *cu noi înșine*. Nu venim, în primul rând, ca să ne întâlnim unii cu alții, noi, oamenii între noi, ci pentru ca fiecare dintre noi să ne întâlnim cu Dumnezeu, pentru ca să ne întâlnim, în slava Lui, unii cu alții. Și venim la Biserica Lui pentru ca să slujim împreună și să ne vindecăm de patimi împreună și pentru ca să ne umplem împreună de slava Lui, pentru ca să ne învățăm cu exigențele comuniunii și ale frățietății.

Iar când păcătuim, noi atunci cădem din relația noastră *cu El* și nu din relația cu vreun om din Biserică. Dar, tot prin puterea Lui și prin iertarea Lui noi *ne ridicăm* din păcate...iar cei care au râs, au rămas cu râsul. Pentru că, din fiecare cădere văzută sau nevăzută, noi ne ridicăm prin slava Lui, și lucrăm în Biserică și în viața noastră toate cu ajutorul Lui.

Așadar, iubiții mei, Dumnezeu vrea *dobândă* [τόκον] [Mt. 25, 27] de la noi! Însă nu vrea dobândă de la noi pentru că ne punem noi banii la bancă și

scoatem dobândă, ci vrea dobândă *din faptele* noastre. El vrea fapte pe măsura slavei Lui revărsate în noi. El vrea fapte pe măsura numelui nostru de *creștini*. El vrea faptele bune ale sfințeniei, ale viețuirii în dreapta credință.

Pentru că suntem *ortodocși* doar dacă arătăm *faptele* credinței ortodoxe. Dacă nu, vom fi aruncați de către El în întunericul cel mai din afară, în Iad, acolo unde este plânsul și scrâșnirea dinților [Mt. 25, 30].

Și pentru ca să Își arate *seriozitatea* Lui veșnică, această parabolă e urmată de profeția Domnului despre a doua Sa venire întru slavă și despre Judecata Lui.

Pentru că învățătura Lui e pentru *mântuirea noastră* și nu pentru ca să fim chinuiți veșnic.

El ne-a spus adevărul, ne-a spus ce se petrece cu noi, dar și ce se va petrece cu noi în veșnicie, pentru că toți vom veni la Judecata Lui.

Să ne încredem în Domnul, iubiții mei, și în marea Lui milostivire față de noi! Să lucrăm poruncile Lui neîncetat, pentru ca roadele lor duhovnicești să se arate în noi și să se reverse din noi în inima tuturor. Amin!

A 5-a predică la comentariul hrisostomic la Romani

Iubiții mei[213],

venirea noastră în sine și pocăința încep când noi renunțăm la *închipuirea de sine*. Când ieșim din fanteziile despre noi înșine, când ieșim din plăcerea de noi înșine, pentru ca să ne recunoaștem...*păcătoși* înaintea lui Dumnezeu. Pentru că numai atunci când nu mai căutăm să ne îndreptățim pe noi înșine, față de noi și față de alții, când nu mai căutăm să ne lăudăm pe noi înșine, ajungem să vedem în noi înșine răul pe care l-au adus păcatele noastre.

Căci închipuirea de sine acoperă, ca o ceață, adevărata noastră realitate. Dar când renunțăm la ea, când ne vedem *așa cum suntem*, nu mai găsim nimic bun în noi, ci numai păcat, numai decădere. Și de la această *vedere interioară* vine străpungerea inimii, vine durerea, vine umilința, vine pocăința noastră.

Căci, ne spune Sfântul Apostol Pavlos, „socotim [cu] credința *a se îndrepta* omul [λογιζόμεθα πίστει *δικαιοῦσθαι* ἄνθρωπον] [Rom. 3, 28, BYZ]. Pentru că credința e aceea care ne îndreptează prin faptele ei. Prin credința cea dreaptă a Bisericii noi ne sfințim viața.

De aceea, vederea păcatelor noastre e *începutul* îndreptării noastre, pentru că noi vedem *cine nu suntem* și, în același timp, *cine trebuie să fim*. Ne vedem *păcătoși*, dar înțelegem că Dum-

---

[213] Scrisă în dimineața zilei de 9 februarie 2016, zi de marți, cu soare și + 11 grade (la ora 14).

nezeu ne cheamă *la sfințenia* Lui. Iar îndreptarea noastră din păcat, din moarte, înseamnă tot acest drum continuu, interior, al curățirii și al umplerii noastre de har și al sfințirii noastre.

Pentru că nu suntem îndreptați de El, prin har, doar pentru câteva minute, ci pentru a fi astfel în întreaga viață și veșnicie. De aceea, când El ne ridică din morți prin Botez și, apoi, când cădem în păcate, prin pocăința noastră ne ridică, pentru ca să ne îndreptăm continuu întru El. Pentru ca, prin poruncile Lui, noi să trăim după voia Lui, care e *dreptatea* noastră.

Ajungând la Rom. 3, 29 cu comentariul său, Sfântul Ioannis Hrisostomos subliniază faptul că iudeii *necinsteau* slava lui Dumnezeu atunci când considerau că El trebuie să fie doar *Dumnezeul lor* și nu *al tuturor*[214]. Însă și noi *necinstim* slava Lui, atunci când considerăm că mântuirea este *ușoară*, că ea nu presupune asceză continuă. Dar o necinstim și atunci când considerăm că *unii nu se pot mântui*. Pentru că Dumnezeu voiește ca noi să ne mântuim *cu toții* și nu doar *unii*.

Și când acționăm noi împotriva voii lui Dumnezeu cu oamenii?

Când suntem răzbunători, când suntem șovini, când suntem exclusiviști. Căci atunci când ne răzbunăm pe alții, pentru că ne-au greșit cu ceva sau pentru că nu sunt ca noi, sau când îi smintim pe oameni prin comportamentul nostru, atunci luptăm *împotriva* mântuirii lor. Când considerăm că noi, ca neam sau ca familie, suntem *superiori* altora, și când îi excludem pe alții din diverse considerente și spunem tot felul de minciuni la adresa lor, atunci

[214] PG 60, col. 446/ ed. Athanasiu, 1906, p. 97.

îi socotim *nevrednici de mântuire*. Adică de *iertarea* lui Dumnezeu.

Însă Dumnezeu *nu exclude pe nimeni* de la mântuire! El îi cheamă pe toți cei păcătoși, pe toți cei bolnavi de patimi grele ca să se îndrepteze. Și dacă nu privim cu o astfel de inimă *voia* lui Dumnezeu, adică cu inimă smerită și doritoare de bine pentru toți, ne facem în inima noastră *o imagine idolatră* despre Dumnezeu. Ne facem o imagine *falsă* despre Dumnezeu, dacă Îl privim ca pe un Dumnezeu *exclusivist*, *rece* și *răzbunător*.

Sfântul Ioannis ne spune că legea Vechiului Testament *a premers* credinței noastre, dar că credința noastră e cea care *îl îndreptează* pe om[215]. Însă credința *nu a desființat* legea, ci *a desăvârșit-o*[216]. Pentru că în cap. al 3-lea de la Romani, Sfântul Pavlos a arătat că *și fără lege* se poate îndrepta omul, că legea *nu l-a îndreptat* pe om și că credința *nu se războiește* cu legea Vechiului Testament, ci *lucrează împreună* cu ea[217].

Însă Sfântul Ioannis Hrisostomos nu vorbește despre o îndreptare prin har care *exclude* aportul omului. Adică el nu vorbește despre o mântuire *exclusiv dumnezeiască*, așa cum propovăduiesc azi, în mod fals, multe culte neoprotestante, scoțând din drumul mântuirii orice asceză și curățire de patimi. Căci pentru el mântuirea nu însemna doar *ce a făcut* Dumnezeu pentru noi. Ci el ne spune că noi, cei care ne-am îndreptat – care ne-am îndreptat prin credință și prin Botez – trebuie să arătăm și o viață bună[218]. Și expresia cea mai evidentă a vieții

---

[215] PG 60, col. 447/ Idem, p. 98.
[216] Ibidem/ Idem, p. 99.
[217] Ibidem/ Ibidem.
[218] Ibidem/ Ibidem.

bune, duhovnicești, ne spune Sfântul Ioannis, este *dragostea*[219]. Pentru că dragostea *protejează* și *dovedește prin fapte*[220] atașamentul ei. Și el vede toate faptele bune ale noastre drept *consecințe* ale dragostei noastre[221]. Ale iubirii noastre față de Dumnezeu și de oameni.

Căci *a avea dragoste*, ne spune Sfântul Ioannis Gură de Aur, înseamnă „a dezlega foamea săracului, a veni în ajutorul celor bolnavi, a scăpa pe cineva din primejdii, a plânge cu cei ce plâng, a te veseli cu cei ce sunt veseli”[222]. Adică *a avea dragoste* înseamnă *a dovedi continuu* prezența ei în ființa noastră. A o dovedi prin tot ceea ce facem. După cum, *a ni se răci dragostea* în noi, înseamnă *a renunța la a o arăta*, la a o transforma în fapte.

Și când nu mai arătăm *dragostea* credinței noastre, atunci și noi *cădem* din credință. Păcătuim. Ne arătăm necredincioși și reci, indiferenți față de aproapele nostru.

Iar Sfântul Ioannis Hrisostomos analizează cu foarte mare seriozitate ce se întâmplă atunci când noi începem *să îi invidiem* pe oameni[223].

Căci în momentul când noi ne umplem de invidie pe cei care sporesc în Biserică, noi atunci nu ne împotrivim oamenilor, ci voii lui Dumnezeu[224]. Tulburarea noastră interioară, lupta noastră continuă cu cei care sporesc după voia lui Dumnezeu, e *o războire* a Bisericii cu diavolul[225]. Însă, continuă

---

[219] Ibidem/ Ibidem.

[220] Ibidem/ Ibidem.

[221] Ibidem/ Ibidem.

[222] Ed. Athanasiu, 1906, p. 99. Am diortosit textul.

[223] PG 60, col. 447/ ed. Athanasiu, 1906, p. 100.

[224] Idem, p. col. 448/ Ibidem.

[225] Ibidem/ Ibidem.

Sfântul Ioannis, invidioșii, cei care se luptă cu Biserica și cu voia lui Dumnezeu, fac *mai mult rău* decât diavolul[226]. „Fiindcă de diavol este cu putință de *a se păzi* cineva, pe când aceștia, sub *masca prieteniei*, aprind pe furiș focul, în care, de unii singuri, ei mai întâi se bagă. [Căci] pătimesc de o boală care nu numai că nu merită mila și compătimirea altora, ci are în sine chiar mult ridicol"[227].

De ce este ridicolă *invidia*? De ce este *caraghioasă* această patimă, care omoară oameni și face mult rău în Biserică și în lume? Pentru că *nu suportă* binele altora și, implicit, *ajutorul* lui Dumnezeu în viața altora. Ea luptă împotriva voii lui Dumnezeu, luptă împotriva a ceea ce bun și frumos în oameni, luptă împotriva *realizărilor bune* ale oamenilor. Pentru că invidia se luptă mai întâi de toate cu virtutea și nu cu parvenitismul. Deși, în zilele noastre, am început să îi urâm nu numai pe cei care sporesc *în bine*, dar și pe cei care sporesc *în rău*...însă au notorietate publică. Adică îi invidiem și pe delincvenții de tot felul, dorindu-le banii și huzurul acelora. Traiul lor comod și lipsit de griji.

Însă Sfântul Ioannis Hrisostomos consideră invidia *o patimă catastrofală* pentru om. Căci, „chiar dacă ar face cineva minuni, chiar dacă ar trăi în feciorie, chiar dacă ar posti, chiar dacă s-ar culca pe jos, pe pământ, și prin această virtute ar ajunge la înălțimea Îngerilor, totuși, prin asemenea faptă [a invidiei] va fi *mai pângărit* decât curvarii și preacurvarii, și *mai nelegiuit* decât tâlharii și profanatorii de morminte"[228].

---

[226] Ibidem/ Ibidem.
[227] Ed. Athanasiu, 1906, p. 100. Am diortosit textul.
[228] Idem, p. 101. Am diortosit textul.

Pentru că invidiosul luptă cu Biserica și cu voia lui Dumnezeu. Invidiosul *îl calomniază* pe cel bun, îl prezintă în mod *negru*, mereu, în discuțiile cu oamenii, și, prin aceasta, îl prezintă pe cel *bun* ca pe *un om rău*.

De aceea, Dumnezeiescul Ioannis ne sfătuiește să ne învățăm copiii mai degrabă să fie *virtuoși* decât să le dăm bogății[229]. Căci bogățiile îi vor face să fie nelucrători, pe când virtutea te face să fii lucrător tot timpul.

În *Omilia a 8-a*, el începe să tâlcuiască cap. al 4-lea din *Epistola către Romani* a Sfântului Apostol Pavlos[230]. Și subliniază că noi ne îndreptăm prin credință, ca și Sfântul Avraam, Patriarhul[231]. Pentru că Sfântul Avraam este Părintele celor netăiați împrejur, dar și al celor tăiați împrejur[232], pentru că el a crezut în El și apoi a fost tăiat împrejur.

De aceea, concluzionează el, este *ridicolă* tăierea împrejur, dacă înăuntrul ei nu e credința[233]. Căci avem nevoie de credință, pentru că ea este mai veche decât tăierea împrejur și mai puternică decât legea, pentru că ea a alcătuit legea[234].

Însă credința atrage harul și harul împlinește făgăduința lui Dumnezeu. Iar unde e harul lui Dumnezeu, acolo este și iertarea Lui[235]. Tocmai de aceea noi trebuie să căutăm mereu *iertarea* lui Dumnezeu, pentru ca *să ne umplem* de harul Lui. De harul Lui care ne curățește de păcatele noastre.

---

[229] Idem, p. 108.
[230] PG 60, col. 453/ ed. Athanasiu, 1906, p. 110.
[231] PG 60, col. 457/ Idem, p. 114.
[232] Ibidem/ Idem, p. 115.
[233] PG 60, col. 458/ Idem, p. 117.
[234] Ibidem/ Ibidem.
[235] PG 60, col. 459/ Idem, p. 118.

De aceea, spre finalul predicii de față, el ne deplânge viața noastră de după ce ieșim de la Biserică[236]. Și ne spune că mințim mult, că viclenim mult, că dragostea o călcăm în picioare și aprindem războiul între noi din orice[237].

Și, în loc să ne pocăim, noi ne găsim îndreptățiri hilare, care nu ne folosesc la nimic.

Așadar, iubiții mei, pocăința ne face curați de păcate și, prin ea, putem să ne apropiem de Domnul! Căci împărtășirea cu El, Cel euharistic, e o *înarmare* a noastră împotriva demonilor[238]. Și dacă ne înarmăm împotriva demonilor, atunci ne și luptăm cu patimile din noi, pe care le-am lăsat să crească în noi datorită păcătuirii noastre.

Și ultima pomenire a predicii Sfântului Ioannis e despre *omorârea* Sfântului Abel de către Cain, fratele lui[239]. Care e tot la fel de gravă ca omorârea oamenilor prin minciună, prin batjocorirea lor, prin minimalizarea lor.

Fiindcă atunci când noi ne facem *motiv de păcătuire* pentru alții, noi ne facem *criminali* ai altora. Când îi terorizăm pe alții, când îi ducem la disperare, când îi lăsăm să moară pe alții, atunci suntem tot *ucigași*.

De aceea, pentru toate acestea și pentru multe altele trebuie să ne pocăim!

Trebuie să ne pară rău și să cerem iertare lui Dumnezeu pentru ele. Și El ne va milui pe măsura durerii și a îndreptării noastre. Pe măsura conștientizării faptelor noastre. Amin!

---

[236] PG 60, col. 464/ Idem, p. 127.
[237] PG 60, col. 465/ Idem, p. 128.
[238] PG 60, col. 466/ Idem, p. 129.
[239] Ibidem/ Idem, p. 130-131.

Predică la Duminica a 17-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[240],

când predici la tine acasă, în Biserica ta, îi cunoști pe oameni și, în același timp, știi ce le-ai predicat anterior. Ești *obișnuit* cu ei. Nu ai *emoțiile* întâlnirii cu necunoscutul. Pe când, atunci când ești invitat să predici altora, pe care nu-i cunoști deloc sau la tine vin oameni din altă parte, niciodată nu știi *ce reacție* vor avea la cuvintele tale, pentru că nu știi cine sunt și cum li se predică lor, de obicei. Cu ce fel de *învățătură* sunt învățați. Sau, mai degrabă, *cât de importantă* este pentru ei *învățarea* dreptei credințe și a dreptei viețuiri.

De aceea, cu străinii, ești *circumspect*. Pe ei îi iei ușor, cu precauție, pentru că nu știi în ce fel vor *recepta* cuvintele tale. Și, din acest motiv, predica își pierde din entuziasm, din amploare, din vervă, pentru că tu *tatonezi terenul*.

Dar, dacă nu faci astfel, și te comporți cu alții *ca acasă*, riști să enervezi, să superi, să ridici semne de întrebare, mai ales acolo unde predica este *o absență*, iar slujirea liturgică este *o rutină*.

Pentru că vei vedea în ochii lor și în trupurile lor că *se grăbesc*, că *nu mai au timp*, și că, dacă te vor mai asculta *mult* pe tine, preotul care le predici, ei *se vor prăbuși* de-a binelea.

De ce? De ce se comportă astfel? Pentru că în mintea lor, predica e *o vorbărie* care *nu îi ajută*.

---

[240] Scrisă în dimineața zilei de vineri, 12 februarie 2016, zi înnorată, cu temperatura de + 5 grade.

Predica nu e văzută ca *o prelungire necesară* a Slujbei și ca *o bucurie comunitară*, ci ca o *plictiseală*. Și asta pentru că nu încearcă *să înțeleagă* ceea ce tu le spui, pentru că refuză, din start, oboseala ta cuvioasă, aceea de *a-i învăța* lucruri de taină și necesare vieții lor ortodoxe.

Dar acolo unde oamenii au înțeles că predica e *bucurie*, că predica e *mărturisire a credinței*, că predica e *învățare* și *aprofundare* a credinței Bisericii, că predica e *dialog*, că predica e *o îmbrățișare frățească* și *o cuprindere* a tuturor, ei respectă predica, după cum respectă Slujba. Pentru că amândouă sunt un tot care ne ajută. Și la Slujbă și prin predică primim harul și luminarea lui Dumnezeu, pentru că în ambele se spun aceleași adevăruri ale Bisericii.

De aceea, preotul, când predică după Slujbă, el de fapt *continuă* slujirea lui din acea zi. O continuă împreună cu cei din Biserică, pentru că, pentru ei, el se nevoiește *să vorbească* și, mai ales, *să transmită* experiența Bisericii.

Pentru că experiența ortodoxă se transmite prin evlavia și seriozitatea cu care slujim și participăm la Slujbe, prin modul nostru de a ne comporta în comunitate, prin cine suntem și ce facem, dar și prin ceea ce transmitem la predică. Căci predica este *o sinteză* a Slujbei, *un comentariu* al Slujbei, *o transmitere a stării interioare* pe care o trăim la Slujbă.

Iar *calitatea* predicii ține de *calitatea* slujirii noastre. Pentru că predicăm în măsura în care slujirea noastră preoțească și liturgică *ne-a învățat* în ce credem și cine suntem. Și predica noastră e pe măsura iubirii noastre pentru Dumnezeu și pentru oameni, e pe măsura conștientizării responsa-

bilității noastre, aceea de *a fi împreună* și de *a fi de ajutor* confraților noștri. Iar dacă Dumnezeu *ne luminează* să vorbim și *ne întărește să înțelegem* ceea ce e de folos pentru Biserică, atunci trebuie să vorbim *din ale Lui*, din cele pe care *le-am învățat* din luminarea Sa.

Suntem în a doua duminică a lui februarie 2016 și Evanghelia zilei a fost Mt. 15, 21-28. E ultima duminică înainte de *Triod*, pentru că duminica viitoare, pe 21 februarie, începe *Triodul*, și, odată cu el, și perioada de pregătire pentru Învierea Domnului.

Și Domnul face un gest *neașteptat* în Evanghelia de azi: merge să stea de vorbă cu păgânii. Căci El, după ce le spune iudeilor că „gândurile rele [διαλογισμοὶ πονηροί], uciderile [φόνοι], adulterele [μοιχεῖαι], desfrânările [πορνεῖαι], hoțiile [κλοπαί], mărturiile mincinoase [ψευδομαρτυρίαι], blasfemiile [βλασφημίαι]" [Mt. 15, 19, BYZ] sunt cele care *ne spurcă* [Mt. 15, 20] cu totul, „ieșind de acolo [ἐξελθὼν ἐκεῖθεν]...s-a dus întru părțile Tirosului și ale Sidonului [Τύρου καὶ Σιδῶνος]" [Mt. 15, 21, BYZ].

Și ambele orașe, Tiros [Τύρος][241] și Sidon[242] [Σιδών], se aflau și se află în Liban, Libanul fiind în nordul Israelului.

Însă, în timpul Judecătorilor, Tirosul se afla în seminția lui Assur [Ασσουρ][243] – în engleză: *Asher*, în ebraică: *Așur* [אַשֻׁור] – și doar Sidonul aparținea Libanului. Și putem spune că Domnul, mergând în

---

[241] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Tyre,_Lebanon.

[242] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Sidon.

[243] *Cf.* http://www.conformingtojesus.com/charts-maps/en/judges_map.htm.

părțile Tirosului și ale Sidonului, a mers într-un teritoriu care *odinioară* fusese în mod parțial al lui Israil.

Însă, în timpul Domnului, Tirosul și Sidonul nu mai erau *ale lui Israil*, ci erau *ale Feniciei*[244]. Și Domnul, cu alte cuvinte, s-a dus la păgâni, la fenicieni[245].

Însă Sfântul Evanghelist Matteos nu ne spune că Domnul *a propovăduit* în Fenicia, ci doar ne

---

[244] *Cf.* http://www.conformingtojesus.com/charts-maps/en/map_of_israel_at_the_time_of_jesus.htm.

[245] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Fenicia.

relatează *întâlnirea* lui Iisus cu o femeie hananea [γυνὴ Χαναναία] [Mt. 15, 22, BYZ].

Ce înseamnă *hananea*? Înseamnă o femeie din Hanaan [Χανααν], nume care în ebraică are grafia *Kanaan* [כְּנַעַן], iar în edițiile sinodale recente a fost transliterat *Canaan*. Iar Domnul a dat lui Israil tocmai pământul Hanaanului, după ce a venit din pustie, acela fiind moștenirea [κληρονομίαν] lui [Num. 43, 2].

Așa că Domnul s-a întâlnit tocmai cu o femeie din neamul *dezmoștenit* de El în favoarea lui Israil. Pentru că Domnul a dat pământul Hanaan lui Israil.

Și acea femeie, văzându-L pe Domnul, a început să strige și să zică: „Miluiește-mă, Doamne, fiule al lui David [Ἐλέησόν με, Κύριε, υἱὲ Δαυίδ]! Fiica mea rău se demonizează [ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται]" [Mt. 15, 22].

Și deodată, în pământ străin, auzim vorbindu-se *teologic* despre Domnul! Căci El e mărturisit de femeie ca *Domn*, Care, după umanitatea Lui, era descendent din Profetul și Împăratul David. Tocmai de aceea, după umanitatea Lui, Iisus Domnul este și *fiul* lui David, pentru că David e *strămoșul* Lui pământesc. Și femeia cere *miluire* de la El, cere ajutor dumnezeiesc, pentru că numai El *putea să o elibereze* pe fiica femeii de demoni.

Femeia se roagă pentru fiica ei și, după cum vedeți, ea *identifică* corect *boala spirituală* pe care o avea fiica ei: era *demonizată*, era îndrăcită, era posedată de demoni. Și nu numai că era *posedată*, dar posesia ei creștea pe fiecare zi, fapt pentru care femeia, plină de durere, îi spune Domnului că fiica ei *rău se îndrăcește*.

Pentru că femeia, stând zi de zi cu fiica ei, și păzind-o ca să nu își facă rău, vedea *cum sporește* în ea răutatea demonilor.

Astăzi însă, doar cei care au această problemă în familia lor știu ce înseamnă ca demonii să facă *ravagii* într-un om. Pentru că omul posedat, mai ales când e un copil sau un tânăr, este *epuizat enorm* de către demoni, care îl pun să se sinucidă, să facă diverse păcate, să bată, să omoare oameni, să hulească pe Dumnezeu și cele Sfinte.

Și când avem un demonizat în familie, pe el trebuie *să îl ajutăm cu toții* prin rugăciunea și postirea noastră, prin iubirea noastră, prin înțelegerea noastră, încercând să îl facem să accepte *să lupte* cu patimile din el și *să ceară* rugăciunile Bisericii. Pentru că trebuie să fim conștienți de faptul că el e *posedat* de demoni, e stăpânit de ființe spirituale, pe care noi nu le vedem, dar pe care el le simte manifestându-se în el, cu toată sălbatica lor răutate.

Cel posedat nu e *nebun*, ci e *stăpânit* de demoni! Iar vindecarea lui se află în Biserică. Căci el trebuie să vină, ca și femeia aceasta pentru fiica ei, și *să ceară* lui Dumnezeu, prin Preoții Lui, *să îl vindece* de această boală spirituală, de posesia demonică.

Iar experiența Bisericii e plină de vindecări și de eliberări de demoni. Pentru că Dumnezeu lucrează, ca și în trecut, prin ierarhia Bisericii, și îi vindecă pe oameni și de boli și de demonizare și de patimi.

De aceea, oamenii trebuie să vină *cu încredere* în Biserica Domnului, atunci când au o boală, o patimă grea sau sunt demonizați, pentru că aici este

alinarea lor! Căci aici, în Biserica Lui, ne vindecăm de toate păcatele și patimile noastre.

Ce a făcut femeia? *A mijlocit* vindecarea fiicei ei. *A stăruit* pe lângă Domnul nu pentru ea, ci pentru fiica ei demonizată. Iar noi ce putem face? Putem *să mijlocim* la fel ca ea, când avem oameni în familie care nu vor să-și mai trăiască credința ortodoxă sau sunt de altă credință decât noi.

Adică să ne rugăm noi Domnului și pentru cei care *nu vor*, *nu pot* sau *nu știu* ce le trebuie.

Pentru că unii *se împotrivesc* credinței din diverse motive mai mult sau mai puțin neserioase. Alții, din cauza bolii sau a sărăciei sau a ritmului în care muncesc, nu pot să vină la Biserică sau nu-și pot permite să învețe teologia Bisericii. Pe când alții nu știu ce le trebuie sau, mai bine zis, nu știu că *au nevoie* de Dumnezeu și de Biserica Lui mai mult decât de aer și de aceea caută „alinare" în tot felul de practici și de credințe rele.

Dar nouă, dacă suntem oameni responsabili, dacă ne doare situația lor, trebuie *să ne pese* de ei! Să ne pese de ei la modul activ, concret. Adică să ne rugăm pentru ei, să îi ajutăm, să îi vindecăm de neștiința și de boala lor.

...Însă Domnul, aici, în pământ străin, ca *o prefigurare* a predicării Bisericii la toate neamurile, deși auzea glasul femeii, plânsul ei, durerea ei...„nu i-a răspuns ei [niciun] cuvânt [οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον]" [Mt. 15, 23, BYZ].

Părea *nepăsător*...

Părea *indiferent* față de durerea femeii...El, Cel atoatesimțitor și iubitor, Care Se făcuse om tocmai pentru ca *să caute* și *să-i mântuiască* pe cei pierduți, pe cei singuri, pe cei ai nimănui...

Cum? De ce tace Domnul? De ce tace El când pe om îl doare, când e nefericit, când are nevoie de ajutorul Lui? De ce tace El când noi ne rugăm, când cerem un lucru anume iar și iar...și El pare *să nu ne audă*?

De ce nu zice *nimic*?! De ce *tace* Dumnezeu, când atâtea orori se întâmplă pe pământ, cu noi, între noi...în Biserica Lui...în lumea Lui?!!!

De ce *tace* Dumnezeu...când noi *suferim*?...

Chiar și pe Sfinții Apostoli *i-a enervat* tăcerea Domnului...Căci „apropiindu-se Ucenicii Lui Îl rugară pe El, zicând: «Eliberează-o pe ea, că strigă după noi [Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν]!»" [Mt. 15, 23, BYZ].

Și Sfinții Lui I-au cerut *să o vindece* pe fiica ei, pentru ca *să nu o mai audă* pe mama ei strigând. Și când I-au spus, la modul imperativ, *eliberează-o!*, au spus, de fapt, *eliberează-o de demoni*!

Însă Sfântul Matteos nu ne spune că fiica, cea demonizată, era cu mama ei, ci doar că mama ei striga după Domnul ca *să o miluiască* pe fiica ei cea demonizată. Așa că mama cerea ca El să facă *o minune la distanță*, pentru că, după cum se vede, ea *cunoștea* minunile Lui.

Iar femeia nu era *lângă* Domnul când striga, ci *în urma* Lui, la distanță. Tocmai de aceea și *striga*: pentru ca El să Se oprească și să vorbească cu ea, și, implicit, *să îi vindece* fiica ei cu puterea Lui cea dumnezeiască.

Însă Domnul nu vorbește cu femeia, ci le răspunde Ucenicilor. Și le spune: „Nu am fost trimis decât numai către oile cele pierdute ale casei lui Israil [Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ]" [Mt. 15, 24, BYZ].

Adică le spune: Nu am fost trimis de Tatăl decât pentru ca să propovăduiesc în Israil și, pe Israil, să-l fac turma Mea.

Însă, dincolo de adevărul dumnezeiesc al cuvintelor Domnului, cum că El a fost trimis *numai pentru Israil* și de aceea a propovăduit *doar* în Israil, aceste cuvinte nu reprezentau *crezul Lui*, ci *crezul lor*, al evreilor. Pentru că evreii se așteptau ca Mașiah, Hristos, să Se ocupe *numai de Israil* și nu de neamuri, nu de păgâni. De aceea, prin aceste cuvinte, Domnul dorea *să îi vindece* și pe Ucenicii Lui de această *perspectivă etnică* asupra mântuirii. Pentru că El nu a venit numai pentru Israil, ci pentru toți pământenii, din orice neam și din orice loc, pentru ca pe toți să-i mântuiască.

Așadar, mântuirea este *universală*, e pentru toți cei care cred în Dumnezeul treimic revelat de Fiul întrupat și nu numai pentru Israil! Dar Tatăl L-a trimis pe Fiul, mai întâi, la poporul lui Israil, la poporul căruia El *îi făcuse* făgăduințe, pentru ca El *să-Și împlinească* făgăduințele. Numai că Israil a pus mâna pe Domnul lui și L-a răstignit pe Cruce. Israil s-a arătat nevrednic de bunătatea Lui cea mare și, de aceea, doar puțini din el s-au mântuit. Dar s-au mântuit dintre cei care erau mai înainte păgâni și care nu Îl cunoscuseră pe El ca *Domn* al lor.

La fel ca femeia aceasta, păgână, care strigă și cheamă mila Lui, și care vine și se închină Lui și Îl roagă: „Doamne, ajută-mi mie [Κύριε, βοήθει μοι]!" [Mt. 5, 25].

Pentru că *problema* fiicei ei era și *problema* ei! Și asta înseamnă să fii *mamă* cu adevărat: să trăiești bucuriile și necazurile copiilor tăi cu aceeași intensitate ca ei. Să trăiești *în ritmul* vieții lor.

Căci uneori e nevoie nu numai *să aștepți* telefon de la copiii tăi, ci și *să mergi* după ei. Trebuie să îi cauți prin baruri, trebuie să îi cauți pe unde se droghează, trebuie să îi cauți pe unde se prostituează, pentru ca *să îi întorci acasă*, să-i întorci *la bine*.

Pentru că la fel face și Domnul: pleacă din Israil, ajunge între păgâni, o femeie strigă în urma Lui, Se face că *nu o aude*, dar, în cele din urmă, *vorbește* cu ea.

Însă, când vorbește cu ea...Domnul Se comportă față de ea la modul *respingător*. Pentru că îi spune, în loc de un cuvânt de mângâiere, în loc de un zâmbet: „Nu este bine să iei pâinea copiilor și să o arunci căţeilor [Οὐκ ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις]" [Mt. 15, 26, BYZ].

La prima vedere, Domnul pare a spune *un lucru comun*, cunoscut de toți: nu e bine să iei mâncarea de la gura copiilor și să o arunci căţeilor din curte. Și așa este normal să faci! Mai întâi mănânci tu și familia ta, apoi, resturile de la masă, le dai câinilor. Nu pui câinii la masă sau nu mănânci în parte cu câinii, ci, după ce te saturi tu și familia ta, te îngrijești și de animale.

Însă El nu spusese în primul rând asta! Ci cuvintele Sale erau parabolice. Aveau un alt înțeles. Ci El, ca și în Mt. 15, 24, a spus un adevăr evident, dar unul care avea un substrat. Care vorbea despre mentalitatea lui Israil.

Căci la Mt. 15, 24, El spusese, pe de o parte, că Tatăl L-a trimis *numai* pentru Israil, dar, în același timp, substratul era acesta: *așa gândea Israil* că trebuie să se comporte Mașiah. Poporul lui Israil dorea un Mașiah exclusivist, naționalist, revanșard.

Unul care să îi scape de romani, de persecutori și să le dea să trăiască o viață bună, prosperă.

Iar aici, la Mt. 15, 26, El le spune că părinții nu dau pâinea copiilor căţeilor, nu dau mâncarea lor animalelor, dar substratul era acesta: Israil se credea „copilul lui Dumnezeu”, iar pe păgâni îi considera niște „sub-oameni”, care nu valorau mai mult decât animalele.

Și femeia – o, femeia aceasta plină de teologie și de înțelegere, deși era păgână! –, înțelege substratul, înțelege ce a vrut Domnul să spună *dincolo* de cuvintele Lui parabolice, tainice, și îi răspunde: „Da, Doamne! [Ναί, Κύριε·] Dar și căţeii mănâncă din fărâmiturile [καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων] care cad de la masa stăpânilor lor [τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν]” [Mt. 15, 27, BYZ].

Ea vorbește *pe deasupra* cuvintelor cu Domnul, pentru că *înțelege* cuvintele Lui cele tainice. Și așa mi-aș dori și eu *să ne înțelegem* în Biserică și în timpul predicii: să ne înțelegem *din puține cuvinte* și, cele spuse pe scurt, să fie înțelese de toți *în profunzimea* lor.

Căci femeia a înțeles că Domnul *nu vorbește* despre căţei și nici despre copii și nici despre ce se petrece la masă. Și de aceea I-a dat *dreptate*! I-a dat dreptate și *a recunoscut* că e păcătoasă și e păgână, după cum recunoscuse din prima că fiica ei e posedată de demoni. Dar Îi răspunde și ea parabolic, pentru ca *să continue* înțelepciunea Lui.

Pentru că atunci când cineva îți vorbește duhovnicește, duhovnicește trebuie să îi vorbești și tu. Și când cineva îți vorbește parabolic, la fel trebuie să îi răspunzi și tu.

Și ea Îi spune că nu e *la masă* cu Israil, că ea, așa după cum o cred evreii, este *un câine*, un păgân. Dar că, în viața de zi cu zi, cățeii mănâncă de la masa stăpânilor lor, și, de aceea, și ea trebuie să mănânce de la masa lui Israil, adică din propovăduirea și minunile Domnului.

Și femeia a vorbit *înțelept*, și a spus *adevărul*! A spus adevărul, pe care Domnul îl iubește foarte mult. Pentru că nu putem să trăim decât *în adevăr* și *spunând adevărul*.

Tocmai de aceea, El, Cel are *tăcuse*, Care părea că *nu o compătimește* pe biata femeie, acum, auzind cum a trecut ea *testul credinței* și *al înțelegerii parabolice*, i-a spus femeii: „O, femeie, mare [este] credința ta [Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις·]! Fie ție precum voiești [γενηθήτω σοι ὡς θέλεις]!" [Mt. 15, 28, BYZ].

Pentru că El *nu tace*, când pare că *nu ne răspunde* la rugăciuni! El *nu tace*, nu e *indiferent* atunci! Ci El *ne întărește* atunci, când pare că *nu ne răspunde*, pentru ca să ne rugăm și mai mult, să ne rugăm stăruitor și să înțelegem că *cel mai mare bine* pentru noi e *relația* cu El, relația continuă, cea plină de rugăciune și de ascultare a Lui. Și că numai împreună cu El creștem în virtute și în răbdare și în așteptarea milei Lui.

Pentru că uneori cerem lucruri *mai presus* de noi, alteori cerem lucruri care *nu ne folosesc*, alteori cerem lucruri care *ne-ar face rău*. Iar tăcerea Lui nu înseamnă descurajarea noastră, ci înseamnă testarea/ ispitirea credinței noastre. Căci El vrea să vadă *cât de mult* dorim ceea ce dorim, cât de mult cerem și, mai ales, *pentru ce* cerem ceea ce cerem. Dar și noi, cerând Domnului în continuu un anume lucru, zile și luni și ani la rând, înțelegem care e realitatea

noastră interioară, care e realitatea din jurul nostru, care e motivul pentru care anumite cereri ale noastre nu sunt *ascultate* de El.

Pentru că rugăciunea e școala răbdării.

Rugându-ne și așteptând mila Lui în viața noastră, învățăm să răbdăm, să ne supunem voii Lui, care e *suverană*, care ne stăpânește, care e *deasupra* noastră. Și, așteptând, înțelegem voia Lui, și, rugându-ne, ne vedem pe noi înșine, și, întârziind ajutorul Lui, Dumnezeu ne educă în mulțumirea și recunoștința față de El. Pentru că toată această *așteptare* a Lui ne arată *credința* în El și *încrederea* că numai El știe *cel mai bine* ce ne trebuie nouă.

Pentru aceasta, „îndurând, L-am îndurat pe Domnul și a luat aminte mie [ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον καὶ προσέσχεν μοι] și a ascultat rugăciunea mea [καὶ εἰσήκουσεν τῆς δεήσεώς μου]” [Ps. 39, 2, LXX]. Pentru că așteptarea Lui, a facerii voii Lui în noi înșine, este *o îndurare*/ o suportare/ o așteptare îndelungă a Lui. Căci El face ceea ce voiește și când voiește. Dar noi Îl așteptăm în rugăciune și așteptăm îndelung exprimarea voii Lui.

...Femeia *a așteptat*, dar nu *a tăcut*, pentru că avea o problemă! Ea a așteptat rugându-se.

Ba, mai mult, a răbdat cuvintele întristătoare ale Domnului, care erau o *reamintire* a insultelor lui Israil față de neamuri.

Și-a recunoscut idolatria și și-a recunoscut starea interioară, pentru că a recunoscut că nu idolii ei o pot ajuta, ci doar Domnul.

Ea a vorbit *parabolic* cu Domnul în durerea ei și I s-a rugat Lui *teologic*. Așa după cum Biserica strigă în fiecare zi: *Doamne miluiește!* Și când nu

vom mai striga *Doamne miluiește!* înseamnă că nu mai avem deloc *conștiința păcătoșeniei* noastre.

Dar acum, *cât strigăm* la El, strigăm *bine*! Și trebuie să strigăm către El *din ce în ce mai bine*: adică cu și mai multă stăruință, cu și mai multă încredere, cu și mai multă dragoste!

Pentru că El ne va vorbi și nouă în mod tainic și ne va spune că fiica noastră *s-a vindecat* [Mt. 15, 28]. Pentru că și noi avem o fiică *nevindecată*, deși, unii dintre noi, ne credem *sănătoși*. Și *fiica* noastră, cea nevindecată, este *sufletul* nostru, pentru care *mama* noastră, *Biserica*, se roagă mereu.

Iar dacă întreaga Biserică nu s-ar mai ruga, pământul ar fi *pustiit* de bine, de *binele* vieții duhovnicești. Pentru că viața duhovnicească, viața eclesială, viața cu Dumnezeu, e viața în Biserica Lui. Numai aici avem viață! Aici e viața noastră! Căci adevărul Lui, Tainele și Slujbele Bisericii, Sfinții Lui, cărțile sfinte și Sfintele Moaște ale Bisericii, Sfintele Icoane și viața liturgico-ascetico-mistică a Bisericii sunt *viața noastră*. Viața noastră divino-umană și nu telurică, nu istoricizată, nu pătimașă.

De aceea, iubiții mei, câți suntem *învățați* de Dumnezeu că trebuie *să aprofundăm* pe fiecare zi tezaurul inepuizabil al Tradiției Bisericii, să ne nevoim spre acest lucru!

Să citim, să traducem, să scriem teologia Bisericii și să o propovăduim cu evlavie și cu frică de Dumnezeu! Adică să o propovăduim evlavios și integral, fără accente extremiste înfiorătoare, care nu ne fac cinste.

Căci recent, de la un extremist al nostru de la nivel online, care zice că dorește să se facă *Monah*, am aflat un lucru abominabil: că el *așteaptă* un guvern politic ortodox în România, care *să spânzure*

de limbă pe cei care spun *adevărul* despre trecutul legionarilor în România.

Dacă aici am ajuns...dacă asta vrem...dacă *răzbunarea* înseamnă „a trăi ortodox" și nu *iertarea* e cuvântul de ordine în viața ortodoxă, înseamnă că, pentru mulți, libertatea e o comoară cu care nu știu ce să facă.

Germanii și-au cerut *iertare* pentru ce le-au făcut evreilor, deși nu tot poporul german a gazat evrei, ci numai o parte din cei înrolați în armată, iar mulți dintre foștii și actualii noștri legionari nu au învățat să își ceară *iertare* pentru crimele pe care legionarii le-au făcut, ci, dimpotrivă, strecoară și în sufletele celor de azi, care nu mai cunosc ce și cum s-au petrecut lucrurile, sământa răzbunării, sământa războiului, sământa urii.

Însă tocmai aceste *manifestări extremiste* care ajung până la noi, cei de azi, arată că legionarii români, deși ortodocși, aveau o mentalitate și o viață care nu aveau de-a face cu Ortodoxia. Că au fost o mișcare și apoi un partid cu anumite idei ortodoxe, dar care a produs crime *neortodoxe*[246].

Și oricine, sub numele de *ortodox*, urăște, minte, înșală, se răzbună, fură, plănuiește și săvârșește asasinate, *nu are de-a face* cu viața și cu teologia Bisericii Ortodoxe, chiar dacă, în anumite privințe, el se călăuzește după învățături ortodoxe.

Căci ce înseamnă, de fapt, a fi *extremist*? Înseamnă *a nu respecta* toate învățăturile Bisericii, ci a socoti *importante* doar pe unele, pe care tu le preferi. Sau *a inventa* probleme „ortodoxe" și a cere ca aceste invenții ale tale să fie *centrale* pentru viața Bisericii.

---

[246] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Mișcarea_Legionară.

Și acum, înainte de Sfântul și Marele Sinod din Creta[247], extremismul la nivel online a ajuns la cote mari. Extremism alimentat nu numai de oameni nepregătiți teologic, ci și de profesori de teologie ortodoxă.

Și, în acest sens, am privit cu durere, într-o filă video la nivel online, omilia unui venerabil Părinte Profesor de Dogmatică grec, care a mărturisit faptul, că de ceva vreme, Preoți și Monahi din Grecia ortodoxă *nu mai ascultă în mod faptic* de „ierarhia oficială”, după cum spunea el, nu o mai bagă în seamă, ci *se întrunesc periodic* să discute propriile lor probleme, mai ales „cele legate de ecumenism”. Și asta a spus-o un Preot și un Profesor de Teologie Dogmatică Ortodoxă, cu 40 de ani în spate de carieră universitară.

Se petrece asta și în România? Și aici, Preoți și Monahi *nu mai ascultă* de ierarhia Bisericii, ci își fac „sinodul” lor paralel? Care e adevărul?

Pentru că, din ce spunea Profesorul grec de teologie, înțeleg că în Grecia se trăiește „ortodox” mai mult „schismatic”, mai mult „în indiferență” față de ierarhia Bisericii, decât în conlucrare cu ea.

De aceea, iubiții mei, vă îndemn să vă ocupați de *lucrurile esențiale* ale vieții ortodoxe și anume de *curățirea de patimi* și de *aprofundarea teologiei ortodoxe*, decât să trăiți într-o disidență, într-o formă de *schismă nedeclarată* cu Biserica, care nu duce la nimic bun!

Cu cât ne înțelegem mai bine pe noi înșine și păcatele noastre, cu atât înțelegem mai bine voia lui

---

[247] Idem: http://www.teologiepentruazi.ro/2016/01/26/sinaxa-intaistatatorilor-bisericii-ortodoxe-geneva-22-27-ianuarie-2016/.

Dumnezeu cu noi toți. Căci ceea ce *ne deformează* concepția despre viață sunt tocmai *patimile noastre* și nu *patimile altora*, nu imoralitatea sau necredința altora, nu sărăcia din țară, nu catastrofele.

De aceea vă doresc o pregătire bună și pașnică pentru post, pentru Postul cel mare, și o așteptare curată a Învierii Domnului, apoi a Cincizecimii, zile în care va avea loc și Marele Sinod al Bisericii. Căci pentru un astfel de mare eveniment eclesial trebuie să ne pregătim ascetic, trebuie să ne pregătim prin post și rugăciune, rugându-ne pentru Ierarhii Bisericii care vor lua hotărâri și în locul nostru.

Pentru că atunci când *ne alegem* președintele și parlamentarii, noi îi alegem pe cei care *decid* în locul nostru. Pe când acum, la Marele Sinod al Bisericii, Ierarhii Bisericii sunt cei care *decid* în locul nostru, al tuturor. Fapt pentru care trebuie să ne rugăm, să fim în rugăciune pentru ei și pentru întreaga Biserică, pentru ca Dumnezeul nostru treimic *să decidă împreună* cu Biserica Lui despre credința noastră.

Căci de aceea *un Sinod* al Bisericii se numește *Sfânt Sinod*: pentru că Dumnezeu, Cel care e *sfințenia* noastră, *hotărăște împreună* cu Ierarhii Bisericii. Și când El *hotărăște* dimpreună cu oamenii, atunci se hotărăsc *lucruri bune*. Dar lucruri care sunt înțelese *în profunzimea lor* nu de oamenii simpli și cu puține studii teologice, ci de oamenii *Sfinți* și *plini de teologie*.

Așadar să așteptăm *cu credință* viitorul și nu ca niște *oameni necredincioși*!

Să așteptăm împreună cu Dumnezeu, Cel care e *stânca* nădejdii noastre. Pentru că astfel vom înțelege, fiecare dintre noi, ce e bine să facem și ce trebuie să facem. Amin!

Predică la Duminica a 33-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[248],

încep predica de azi prin a vă face *o mărturisire de conștiință*. O mărturisire pe care n-am mai făcut-o niciodată. Și știu că ea este spre folosul nostru, al tuturor.

Și mărturisirea mea de azi e aceasta: pe mine mă obosește enorm, mă sleiește de puteri slujirea preoțească. Mă doboară în adâncul ființei mele. Fapt pentru care, de fiecare dată, ies din slujire fără gânduri, ca din cer, și istovit, vlăguit, dar împăcat pe deplin.

Uneori ajung atât de obosit încât uit atotcunoscutele ectenii, pe care, de copil, le-am învățat pe de rost, de la 14 ani. Și pentru ca să nu-i încurc pe coslujitorii mei, întotdeauna stau cu Liturghierul la mine, și le citesc după el, pentru că mintea mea...e *scoasă* din ea însăși...

Pentru că nu mă obosește în mod fundamental rugăciunea, cântarea, cădirea, starea în picioare la slujbă, predicarea, ci acestea mă bucură, îmi fac bine, mă întăresc interior.

Ci ceea ce mă obosește e...prezența *în fața* lui Dumnezeu. Căci ceea ce mă obosește enorm este *preaplinul slavei* lui Dumnezeu, pe care îl simt la Slujbe. Mai ales la Dumnezeiasca Liturghie. Căci atunci când mă las deschis cu totul, cu toată ființa

---

[248] Scrisă în ziua de 18 februarie 2016, zi de joi, cu cer înnorat și + 5 grade afară.

mea, în fața lui Dumnezeu, și încep să mă rog, să mă adâncesc în mine însumi, atunci încep să simt *marea revărsare de slavă* a Dumnezeului nostru treimic în Biserica Lui, la Slujbe...și asta mă obosește.

Slava Lui îmi scoate mintea din discursivitatea ei, din griji și din amintiri diverse, mi-o umple de tăcere și de contemplare dumnezeiască, și atunci eu simt și trăiesc și văd și mă rog în slava Lui, care e pacea, bucuria, frumusețea mea, dar și imensa mea oboseală, extenuare. Stare pe care, cel mai adesea, nu mi-o simte nimeni, pentru că multul dumnezeiesc *atinge* adâncurile ființei mele.

Și, despre care experiență, dacă nu vorbesc, nu știe nimeni, pentru că nu caut să par „special" la Slujbe. Ci, dimpotrivă, când slujesc îmi place să nu atrag atenția prin gesturile exterioare, pentru că toată frumusețea fiicei împăratului este înăuntru.

Însă v-am spus ce se petrece cu mine la Slujbe din două motive fundamentale:

1. pentru ca să știți că noi, în altar, nu slujim o *nonexistență*, ci *ne închinăm* unui Dumnezeu Care Își revelează de fiecare dată prezența și slava Lui cea dumnezeiască, pentru că *este cu noi* și *coboară mereu la noi* și

2. pentru ca *să certific*, ca *reale* și *duhovnicești*, și experiențele adevărate și curate pe care dumneavoastră, credincioșii, le aveți la Slujbe.

Căci dacă și noi și dumneavoastră slujim aceluiași Dumnezeu Preasfânt și Preacurat, Care e viu și plin de slavă și putere dumnezeiască, atunci nu putem *să stăm* în fața Lui și *să plecăm* din fața Lui fără să fim *schimbați profund* în adâncul nostru.

Fiindcă nu poți să stai în fața soarelui fără să fii *luminat* de soare și fără să fii *încălzit* de el. Însă

soarele de deasupra noastră e *creat* de Dumnezeu și nu e Dumnezeu.

Dar aici, în Biserica Lui, Soarele dreptății, Cel întreit în persoane, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, este lumina, căldura, viața și sfințenia noastră. Și dacă soarele creat de El ne luminează și ne încălzește trupul nostru, cum să nu aprindă sufletul nostru și să nu ni-l umple de bucurie dumnezeiască, cu slava Lui, Însuși Făcătorul întregii existențe? Căci El este Cel pe care noi Îl slujim, Căruia noi I ne închinăm și de la Care cerem tot lucrul cel bun.

De aceea, dacă simțiți bucurie sfântă, pace, curățire interioară, dacă simțiți să vă nevoiți mai mult, să citiți mai mult, să dați milostenie cu bucurie, să ajutați, să vă schimbați viața, să Îi slujiți lui Dumnezeu cu tot ceea ce sunteți și puteți să faceți, acestea sunt *luminări* ale lui Dumnezeu și *atingeri* ale Lui de dumneavoastră înșivă.

Iar dacă El *Se atinge* de noi cu slava Lui, dacă El *ne învață* cele ale Sale, atunci trebuie să fim *mulțumitori* și *recunoscători* pentru aceste mari daruri ale Lui, daruri duhovnicești, care vin *pe măsura deschiderii noastre* față de El și *a curățirii noastre de patimi*.

Căci darurile Lui vin *când știe* Dumnezeu că ne *trebuie*, pe măsură ce noi ne schimbăm *în bine*. Însă ele se amplifică în noi, dacă noi rămânem *în bine*, adică *în împlinirea* poruncilor Lui.

Și cei care sunt obosiți, extenuați, chiar aproape *omorâți* de Dumnezeu cu prea multul slavei Lui coborât în ei, cunosc că darurile Lui sunt pentru că noi ne-am dat cu totul Lui și ne nevoim zilnic pentru a ne curăți de patimi, dar că ele *întrec cu totul* întreaga noastră nevoință. Fiindcă El *așteaptă* de la noi să începem să ne nevoim, să

renunțăm la noi și să ne dăruim cu totul Lui, pentru ca El să înceapă minunile Lui cele mari în noi, minunile mântuirii noastre.

Căci mântuirea noastră e *o realitate copleșitoare*, pentru că e *una dumnezeiască*. Mântuirea noastră e *coborârea continuă* în noi a Treimii, prin slava Ei, începând cu Botezul nostru. De aceea, pe drept cuvânt, un teolog ortodox a numit Biserica *o Cincizecime continuă*. Pentru că fiecare dintre noi avem acces continuu la slava lui Dumnezeu, pe măsura creșterii noastre duhovnicești. Și numai păcatele noastre, neștiința teologică, lenea, indiferența *ne privează* de experiențele dumnezeiești și îndumnezeitoare ale mântuirii personale.

Pentru că fiecare dintre noi, pe măsura curățirii noastre de patimi, putem avea experiențe dumnezeiești, luminări, vedenii, înțelegeri sfinte. Fiecare dintre noi putem primi de la Dumnezeu harisme preasfinte și ajutor sfânt prin Îngerii și Sfinții Lui. Pentru că ele fac parte din viața noastră ortodoxă, din viața noastră eclesială, din mântuirea noastră. Ele sunt realitățile *cotidiene* ale vieții noastre, pentru că viața bisericească e *viața noastră cu Dumnezeu*.

Iar dacă ne arătăm fără aceste roade sfinte în noi înșine, ca un pământ pustiu și fără de apa slavei Lui, atunci de vină suntem doar noi. Pentru că nu ne-a secătuit nimeni de cele sfinte, decât noi înșine ne-am privat de ele, prin indiferența noastră față de voia lui Dumnezeu.

De aceea, într-un mod propriu *pocăinței*, adică al *îndreptării*, începem *Triodul* cu *Parabola fariseului și a vameșului* [Lc. 18, 10-14]. Pentru că Dumnezeu îl pune în prim-plan pe *fariseu* [Φαρισαῖος] și apoi pe *vameș* [τελώνης] [Lc. 18, 10, BYZ].

Căci parabola El „a spus-o către unii care *nădăjduiau în ei înșiși* că sunt *drepți* [εἶπεν πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ᾽ ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν *δίκαιοι*] și *îi disprețuiau* pe ceilalți" [Lc. 18, 9].

Adică Domnul a spus predica, mai întâi de toate, pentru cei *credincioși*, adică pentru *farisei*, și apoi pentru *vameși*, pentru cei *păcătoși*. Căci cei care *își imaginau* că sunt *drepți*, erau fariseii, erau oamenii credincioși, oamenii care veneau la templu și făceau toate ale legii după mintea lor, dar nu și după voia lui Dumnezeu. Pentru că ei împlineau legea limitându-se la lege, la împlinirea ei formală, fără *să se umple* de harul lui Dumnezeu. Pe când *vameșii*, cum spuneam și altădată, erau *cei păcătoși*, cei avari, care erau înhăitați cu romanii și care își exploatau, prin mita pe care o cereau, propriul popor.

Însă Domnul ar spune *aceeași predică* pentru noi, dacă ar fi acum pe pământ, ținând cont de datele prezentului. El ne-ar spune că *fariseii* sunt *ortodocșii care se cred ortodocși* și care nu își mai încap în piele datorită aerelor pe care le au pentru că sunt „ortodocși", dar care nu arată că sunt oameni *duhovnicești*, oameni *sfinți*, oameni care muncesc pentru Biserică, ci doar lăudăroși și agitatori ai mulțimilor, iar *vameșii* sunt ortodocșii care au uitat de credința lor, deși sunt botezați ortodox și au părinți ortodocși, și trăiesc precum păgânii.

Domnul ar spune aceeași parabolă și pentru noi! Pentru că și noi credem că suntem „drepți" doar pentru că ne rugăm, doar pentru că postim, doar pentru că venim la Biserică, doar pentru că nu facem anumite păcate, dar, prin viața noastră, noi *luptăm în continuu* cu voia lui Dumnezeu. Căci dacă am fi *Sfinți*, s-ar vedea acest lucru de la kilometri

distanță. Dar pentru că nu trăim *sfânt*, ci doar ne prefacem că suntem „sfinți”, de aceea Dumnezeu ne arată goi interior. Ne arată așa cum suntem, chiar dacă noi ne îmbrăcăm în multe vorbe.

Însă vorbele *nu țin de cald*, dar faptele *da*!

Și dacă am avea faptele dreptei credințe, am avea și cuvintele dreptei credințe și evlavia și bunătatea și smerenia și dragostea cea prea mare, care îi caracterizează pe creștinii ortodocși.

Așa că parabola de azi e *a fariseului*...și apoi *a vameșului*!

Pentru că Domnul vorbea cu *templierii* vremii lui, cu *fariseii*, așa după cum ar vorbi cu *bisericoșii* zilei noastre, adică cu cei care *vin la Biserică*.

Și *templierul* zilei Lui Îi spunea lui Dumnezeu: „Dumnezeule, Îți mulțumesc Ție că nu sunt precum ceilalți oameni [Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ Σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων], șarlatani, nedrepți, adulteri sau ca și acest vameș [ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης]” [Lc. 8, 11, BYZ]. Vameș care era lângă el, în templu...

Pentru că fariseul nu venise la templu ca *să se roage*, ci pentru ca *să își arate „dreptatea”*. Și dacă își arăta el „marea lui dreptate” lui Dumnezeu, Care știa ce *prefăcut* este, ce *păcătos* este, ce *mim* al sfințeniei era, vă dați seama *ce spunea* el oamenilor? Cum *se prezenta* el în relațiile cu oamenii?

Dar știți foarte bine *cum se prezintă* omul plin de sine în societate și în Biserică! Avem exemple *vii*, pentru că suntem...suntem *ca fariseul*. Căci și noi putem spune ce-a spus fariseul: „Postesc de două ori [până în] sabat, [și] dau zeciuială din toate câte câștig [Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι]” [Lc. 18, 12]. Putem să spunem *și mai multe* decât a spus fariseul, pentru că Domnul

a vorbit în parabolă *pe scurt* despre *părerea de sine* a fariseului.

Și noi, preoții și teologii, putem spune: „Iată, Doamne, am făcut teologie, am studiat și studiez cărțile Tale și Ți-am slujit Ție atâția ani, postesc de 4 ori pe an și de două ori pe săptămână, mă rog de dimineață, peste zi, seara și noaptea, dau milostenie când doresc, fac fapte bune, doresc binele oamenilor și nu sunt ca ceilalți ortodocși, care nu știu de niciunele și trăiesc păcătos, sau ca ereticii și ca păgânii, care nu Te cunosc pe Tine cu adevărat".

Sau noi, extremiștii și revanșarzii, putem spune: „Iată, Doamne, Biserica întreagă nu știe ce să facă, dar eu știu ce să fac, pentru că Tu m-ai făcut să nu fiu *ecumenist* și nici *mason*, nu am luat cardul de sănătate și nici nu am cont în bancă, pentru ca să nu fiu un înșelat de Antihrist, care mă va *înșela* prin intermediul cipurilor, ci m-ai făcut să fiu un *român* și un *ortodox autentic*, care îmi cresc copiii și îmi întrețin familia, sunt exemplu de urmat pentru toți, dar nu îi suport pe eretici și pe păgâni".

Și așa, extremiștii înșelați de demoni se cred „adevărații ortodocși", ierarhia Bisericii, înșelată de atâtea laude false, se crede „singura posesoare" a adevărului, mamele, cu o bună părere despre rolul lor în familie, se consideră „adevăratele" mame, tații, care cred că au făcut tot ce era de făcut, „adevărații" tați. Pentru că așa e când avem...*o bună părere* despre noi înșine și *îi excludem* pe ceilalți. Și, considerăm că ierarhia poate fi Biserică fără popor sau poporul credincios crede că poate fi Biserică fără ierarhie. Sau mireanul se crede *ierarh* fără să fie, sau ierarhul uită că e *o parte* din Biserică și se consideră *capul* Bisericii, în locul lui Hristos.

Însă, pentru ca să ne aducă la discuția despre *noi înșine*, despre cine suntem noi *în urma* a tot ceea ce am făcut și facem, Domnul ne duce la...vameș.

Și nu ne duce la vameș pentru că este „un exemplu de urmat” – pentru că el e un contraexemplu în toate –, ci pentru ca să ne spună altceva, foarte important: că dacă am greșit, dacă am avut o părere foarte „bună” despre noi înșine, și, de aceea, *foarte greșită* despre noi înșine, și am trăit la întâmplare, oricând, noi, cei care am greșit ani la rând...ne putem *schimba*.

Vestirea *schimbării*...e aceea care *ne dă nădejde*.

Pentru că atunci când auzim că vameșul s-a recunoscut ca *păcătos* înaintea Lui [Lc. 18, 13] și, prin aceasta, s-a coborât *îndreptat* [δεδικαιωμένος] întru casa lui [Lc. 18, 14], înțelegem *milostivirea cea multă* a lui Dumnezeu față de cei păcătoși.

Căci azi, prin Evanghelia de la Dumnezeiasca Liturghie, nu au fost *minimalizați* cei credincioși, pentru ca să fie *ridicați în slăvi* cei păcătoși și care se pocăiesc. Ci, dimpotrivă, astăzi am fost învățați de Domnul că *adevărații credincioși* nu sunt cei care fac lucruri care nu au *urmări bune* în ființa lor, ci adevărații credincioși sunt cei care fac *lucruri bune* și *cresc prin ele în sfințenie*. Adică, *adevăratul credincios* e cel care *se sfințește* la Biserică și nu care *se împăunează* la Biserică.

Și ca să te *sfințești* la Biserică trebuie să te *umpli* de slava Lui, care coboară în Biserică, la Sfintele Slujbe. Și ca să te umpli mereu de slava Lui și să stai în bine, trebuie să te smerești continuu în fața Lui, împlinind poruncile Sale, văzându-te mereu *păcătos*.

Pentru că fariseul *s-a dat de gol* că e un pseudo-credincios prin aceea că *lipsea* din el *conștiința păcătoșeniei sale*, conștiință care e însoțită întotdeauna de *slăvirea* lui Dumnezeu pentru toate binefacerile Lui. Căci omul care *sporește în sfințenie* nu uită niciodată că e *om păcătos*, ci, dimpotrivă, tocmai *creșterea lui în sfințenie* îl face să se considere *și mai păcătos*...și nu „și mai drept". Dar el știe că sfințenia lui e *conlucrare* cu Dumnezeu, pentru că El îl umple de har și acela îl primește și lucrează prin harul Lui tot binele.

De aceea, fariseul a fost vădit ca *farsor*, ca *pseudo-credincios*: pentru că nu se ocupa de cele *firești* ale credincioșilor. Adică de *curățirea de patimi*. De *vederea de sine*. De *plângerea* păcatelor proprii. Ci el se ocupa cu păcatele altora, cu „măsurători" ale „dreptății" lui în comparație cu alții, după cum, astăzi, mulți se ocupă cu Antihristul, cu 666, cu ecumenismul, cu masoneria, cu cataclisme, cu minciuni, cu aproximări, cu frici inventate, cu agitarea maselor.

Pentru că fariseul era *un practicant* al cultului, un ritualist, dar nu *un om credincios*. Nu era un om al evlaviei, așa cum, spre exemplu, era Sfântul Simeon Primitorul de Dumnezeu, cel plin de har, sau Sfânta Anna, Profetesa, sau Sfântul Ioannis Botezătorul, care erau luminați de Dumnezeu ce să facă și li se descopereau cele dumnezeiești.

Iar fariseul din parabolă seamănă cu mulți dintre noi, care suntem ritualiști, care suntem toată ziua la Biserică, care suntem confundați cu „adevărații robi ai lui Dumnezeu", dar niciodată nu arătăm că trăim *sfânt*, ci ne sunt ochii numai după mâncare, după băutură, după bani, după distracții, avem

orgolii nemăsurate, avem pretenții odioase, avem multă nesimțire și necredință.

Însă, în același timp, Domnul nu a lăudat pe *vameș*, adică pe *păcătos*, pentru că e *păcătos*! El nu ne spune azi că trebuie să îl avem drept *exemplu* pe cel păcătos, adică să păcătuim și noi ca el, pentru că „Dumnezeu ne iartă” și „nu e nicio problemă”!

Exemplul nostru nu e vameșul, nu e viața lui, după cum nu e nici orgoliul fariseului, buna lui părere de sine. Ci noi trebuie să avem *viața* fariseului, viața lui plină de fapte, dar *conștiința păcătoșeniei* ca vameșul. Pentru că niciunul dintre ei nu ne învață *binele integral* prin viața lor.

Iar noi, cum spuneam și altădată, nu suntem *doar farisei* sau *doar vameși*, ci suntem niște farisei-vameși sau niște vameși-farisei.

Căci, cu toții, ne-am încrezut la un moment dat în noi înșine sau am păcătuit enorm, și am fost și suntem și una și alții: și farisei și vameși. Căci uneori ne înălțăm cu mintea și credem lucruri mari despre noi, dar, printr-o cădere în păcat, ne aducem aminte *cine suntem*. Și iarăși devenim vameși, care cerem, în mod smerit: „Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului [Ὁ Θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ]!” [Lc. 8, 13].

Și în slujbele Triodului ni se va accentua mereu, în fiecare zi liturgică, conștiința păcătoșeniei, pentru ca să nu uităm cine suntem. Sau pentru ca să învățăm ca, pe fiecare zi, *să ne prihănim* pe noi înșine. Adică să ne aducem aminte, pe fiecare zi, de păcatele noastre și să ne învinovățim pentru ele. Căci numai astfel noi ne curățim de patimi: dacă noi le punem mereu *înaintea* ochilor noștri. Dacă, chiar și după ce suntem *iertați* prin Spovedanie, noi

avem *înainte* păcatele noastre, ca răul pe care noi *I l-am făcut* lui Dumnezeu.

Așadar, iubiții mei, Triodul începe cu *recunoașterea de sine*! Cu acea stare de pocăință care nu ne mai lasă să pierdem timpul cu povești, pentru că noi privim *spre rana* noastră. Și cine *își vede rănile* sufletului mai bine decât pe cele ale trupului, acela e om duhovnicesc. Acela e *obosit* la Slujbă de slava lui Dumnezeu, acela e plin de pace și de îngăduință, de înțelegere și de voie bună, pentru că el dorește ca binele lui Dumnezeu să fie în toți.

Căci aceasta e marea problemă a noastră: că noi vrem pentru alții „binele nostru", binele așa cum *îl vedem* noi, și nu binele pe care îl vrea Dumnezeu. Însă când Dumnezeu *îi umple de bine* pe robii Săi, atunci se petrec *schimbări reale* în oameni și nu de fațadă, și aceste schimbări sfinte bineînmiresmează pe om, îl fac o câmpie plină de flori și de mirosuri sfinte.

Așa că nu ne ajută cu nimic să ne prefacem că *ne e bine*, că *suntem bine*, că *suntem duhovnicești*, că *suntem sfinți*, dacă nu suntem. Pentru că toți avem nevoie, mai întâi de toate, *să ne vedem* și *să ne recunoaștem ca păcătoși* în fața Lui.

Pentru că *evlavia* nu constă în relația noastră cu oamenii, cu modul în care ne percep și se comportă oamenii față de noi, ci evlavia se naște din *relația noastră reală* și *continuă* cu Dumnezeu. Tocmai de aceea, la Slujbe și oriunde suntem, *a fi evlavioși* nu înseamnă *a fi în mod strident bisericoși*, ci înseamnă *a fi plini de slava Lui* și *a ne comporta într-un mod cuviincios*, fără prea multă paradă de duhovnicie.

Căci cel duhovnicesc *nu pierde nimic* dacă nu se arată drept *duhovnicesc* oamenilor, pe când, cel

care nu e duhovnicesc, dar care vrea să fie crezut „duhovnicesc”, se zbate tot timpul să fie crezut de toți ca „duhovnicesc”. Însă cel duhovnicesc preferă *să se spună* despre el minciuni sau să fie nesocotit, tratat cu indiferență, decât să fie lăudat la modul fanfaronic. Pe când falsul credincios tocmai de laude, de temenele, de băgarea lui în seamă are nevoie.

Să începem pregătirea pentru post cu bunul simț al credinței! Adică cu acea simțire că noi suntem *păcătoși*, că nu am făcut nimic *esențial* în viața noastră, dar că vrem *să ne schimbăm*, să ne schimbăm continuu! Și dacă vrem *schimbare interioară*, dacă vrem *primenire*, atunci vrem *primăvară*.

Și cu toții putem fi *o primăvară a lui Dumnezeu*. Cu toții putem fi alții, pentru că schimbarea e *normală* și e *neapărată*. Noi vrem mereu să fim alții, dar schimbarea reală e cea care ne schimbă ontologic, ființial. Și, cu Dumnezeu, această schimbare nu numai că e *posibilă*, ci e *impunător de frumoasă*, e o primăvară care *înflorește continuu*. Amin!

A doua predică la Duminica a 33-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[249],

eu nu cred că excesul de predicare dăunează grav sănătății, dar cred că execesul de ură și de intoleranță separă Biserica, separă comunitățile locale, separă membrii unei familii, separă o societate în mod fundamental. Pentru că ura, intoleranța, excluderea altora pe motiv că nu cred, nu trăiesc ca noi, nu sunt ca noi, nu au opinii asemenea nouă, nu-i iubesc pe cei pe care îi iubim noi, nu are de-a face cu *normalitatea* și nici cu *democrația*.

Pentru că *normalitatea*, existența socială a unora lângă alții, *exclude intoleranța*, chiar dacă fiecare avem crezurile noastre și modul nostru de-a fi, pe când *democrația*, pe care vrem, spunem sau credem că *o iubim*, e o lume *pentru toți*, dar nu o lume de *o singură culoare*, de o singură credință, cu o singură perspectivă asupra vieții.

În regimurile totalitare *ți se interzice* să gândești și să opinezi altfel decât partidul unic. Partidul „gândește" în locul tău în ideea că gândește „pentru tine". Însă el *te exclude* pe tine, ca cetățean, din ecuația puterii. Își face politica pe deasupra ta și în indiferență față de tine, dar cu tine pe post de „brațe muncitoare". Iar dacă ai *alte gânduri* decât partidul unic, atunci ești ori împușcat, ori exilat, ori închis pentru mulți ani.

---

[249] Scrisă în după-amiaza zilei de 20 februarie 2015, zi de sâmbătă, înnorată, + 7 grade.

În democrație însă, în democrația *reală* și nu *mimată*, avem „un sistem democratic bazat pe pluripartidism, separația puterilor în stat, separația statului de societate și pluralismul societății civile”[250]. Omul, în democrație, votează în cunoștință de cauză, votează liber, votează cu mintea lui și pentru ideile și oamenii în care el crede.

Pentru că omul are opinii, are crezuri, pledează pentru ele mai deștept sau mai incult, dar sunt *ale lui*, el *le ține în brațe*...Iar dacă ele nu corespund cu ale altora, nu e nicio problemă! Pentru că așa arată *libertatea de opinie*.

Însă, când democrația *se împute* sau când *se transformă* în altceva, la nivel de conținut, dar fațada rămâne aceeași, *intoleranța* ia locul *conviețuirii pașnice*, oamenii nu mai au *diferende*, ci își creează *prăpăstii* între ei și, în loc de *dialog*, preferăm *eliminarea* celorlalți.

Dar dacă vrem *să îi eliminăm cu totul*, la modul fizic, pe ceilalți, care nu sunt din partidul nostru, din tabăra noastră, din credința noastră, din neamul nostru, nu mai trăim *în spiritul* democrației, ci al anarhiei. Pentru că *ne pierdem respectul* pentru alteritate, pentru ceilalți, pentru alții diferiți de noi.

Toată viața mea am urât în mod fundamental *exclusivismul*. Adică *refuzul sistematic* de *a lua în calcul* părerile și ideile altora. Pentru că mi s-a părut o obtuzitate enormă, o mare prostie, să *reduc* înțelegerea lumii...la mine însumi. Ci, de când mă știu, eu am fost *un burete* care am absorbit în mod organic experiența tuturor, care m-am îmbogățit enorm din

---

[250] Dr. Alexandru Racu, *Minoratul perpetuu*, 17 februarie 2016, *cf.* https://alexandruracu.wordpress.com/2016/02/17/minoratul-perpetuu/.

experiențele oamenilor pe care i-am întâlnit, din culturile pe care le-am cunoscut, din credințele și religiile pe care le-am studiat.

Și până în online eram avid de toată această imensitate de informație, încât, atunci când am ajuns la ea și am făcut parte din ea, nu vreau să o mai *înlocuiesc* cu altceva, pentru că mă interesează, la modul îndrăgostit, *pulsul* lumii, viața lumii, ce cred, ce fac, ce spun, ce vor oamenii. Nu contează că sunt multe lucruri care nu îmi plac, cu care nu sunt de acord, pe care nu vreau să le experimentez. Pentru că pe mine mă interesează *să știu* cum arată lumea mea, ce vrea, ce caută, cu ce se împlinește.

Și tocmai de aceea respect la modul fundamental *diversitatea*, alteritatea, creația oamenilor, ce sunt ei, căci știu că ei sunt alții decât mine și că eu *am nevoie* de știința lor, de exprimarea lor, de viața lor. Și, din tot ceea ce văd, înțeleg, aud, cunosc, eu *cresc*!

Dar cresc ca un om *al dialogului*, ca un om al frățietății, ca un om al rugăciunii, ca un om care *îi slujesc* pe ceilalți, pentru că slujesc, în mod primordial, Dumnezeului tuturor, Făcătorului întregii creații. Și nu aș putea să fiu *exclusivist*, dacă Îi slujesc unui Dumnezeu care voiește ca toți oamenii, absolut toți, *să se mântuiască*. Pentru că exclusivismul înseamnă tocmai *negarea* voii lui Dumnezeu, a iubirii Lui, a sensului lumii.

Tocmai de aceea, mie *îmi priește* democrația reală. Adică democrația în care votul meu contează, vocea mea contează, în care îmi pot exprima părerile, opiniile, crezurile, sentimentele, viața. Dar, în același timp, viața democratică îmi vine ca *o mânușă*, e *ca apa pentru pești* pentru mine, pentru că mie îmi place să trăiesc *împreună* și *în pace* și *în respect*

reciproc cu oameni diverși. Cu oameni care au diverse credințe, diverse opinii, diverse orientări politice, pentru că îmi place *să discut* cu ei, să discut pașnic și în contradictoriu, dar fără să ajungem *să ne omorâm unii pe alții* pentru afirmațiile pe care le facem.

Pentru că *democrația* înseamnă *respect reciproc* și *dialog*. Iar dacă democrația reală *îi liniștește* și *îi împacă* pe oameni, cu atât mai mult viața bisericească înseamnă *împlinire* și *înfrățire* a oamenilor.

Căci atunci când teologii vorbesc despre *comuniune* nu vorbesc despre *colectivism*. Când spun *comuniune*, teologii Bisericii nu se referă la mase de oameni, care stau împreună la slujbe și se împărtășesc cu același Hristos euharistic.

A fi în comuniune nu înseamnă: suntem ortodocși, venim cu toții la Biserică, slujim și ne împărtășim împreună. *Comuniunea* nu e *iubire* și *prietenie aparente*.

Ci *a fi în comuniune*, la modul real și nu închipuit, înseamnă *a fi în iubire reală și cu Dumnezeu și între noi*. Dar ca *să ne iubim* unii pe alții trebuie...*să ne cunoaștem* unii pe alții. Și ca să *ne cunoaștem* trebuie *să ne acceptăm*, să ne *îngăduim* unii pe alții și *să dialogăm* unii cu alții. Și ca să dialogăm unii cu alții și să ne înțelegem la modul profund unii cu alții și să ne intimizăm unii cu alții și *să ne purtăm interior* unii pe alții, în iubire și respect reciproc, trebuie *să nu ne excludem* unii pe alții.

Pentru că *exclusivismul* nu are nimic de-a face cu faptul de a fi om social și deschis, cu faptul de a trăi într-o democrație și, cu atât mai mult, el nu are nimic de-a face cu viața Bisericii. Pentru că Biserica, în reala ei adâncime, nu exclude pe nimeni.

De aceea, când *ne observăm* că avem atitudini antisociale, antiumane, antiecologice, când ne vedem că nu mai suportăm oamenii, că nu mai știm să fim îngăduitori și echilibrați...trebuie să știm că avem *o problemă*. O problemă de fond. Trebuie să știm că suntem bolnavi interior. Căci sufletul ne e îmbolnăvit.

Și sufletul nostru, când se îmbolnăvește de *o falsă superioritate*, nu îi mai suportă pe cei neinstruiți, pe cei simpli, pe cei fără prea multe daruri. Iar când se îmbolnăvește sufletul nostru de *iubirea de bani*, oamenii devin *obiectele* poftei noastre. Și ne imaginăm că ei, ceilalți...sunt pentru ca să ne satisfacă nouă obsesiile, pretențiile nefondate, iluziile.

Și *orgoliul* ne ajută să fim *partizanii* unei idei, ai unui grup, ai unei credințe, chiar și atunci când știm că lupta noastră e falsă, e nebunească, după cum *mândria puerilă* și *anarhică* își dorește ca lumea să poarte *masca* propriei sale fantezii, propriei sale închipuiri de sine.

Pentru că *fariseul* de azi, despre care am vorbit și în predica anterioară, era omul care încerca *să Îi impună* lui Dumnezeu propria lui fantezie. Pe când *vameșul* era omul care nu pretindea că *știe* să se roage, ci *își exprima* starea lui interioară.

Căci pe copil, pe tânăr, pe omul neșcolit, nesofisticat, ca, de altfel, pe tot omul, la acest lucru trebuie să îl ducem prin propovăduirea noastră: la *întâlnirea* cu el însuși. La vederea de sine, la recunoașterea de sine. Pentru că atunci când te ocupi cu tine, cu patimile tale, aceasta *eclipsează* toate celelalte probleme, după cum, atunci când ai o durere în trup, s-a dus tot cheful de distracție, de masă, de somn, pentru că nu poți să faci nimic din cauza durerii pe care o trăiești.

Fiindcă cel care își vede păcatele și și le plânge, cel care se plânge ca pe un mort, e concentrat la durerea lui, e numai acolo. După cum cel ce scrie sau memorează sau vorbește ceva e numai acolo, la lucrul pe care îl exprimă.

Însă în momentul când ne ocupăm cu *păcatele altora* în locul *păcatelor noastre*, arătăm că nu suntem niște *credincioși serioși*. Pentru că nimeni normal la cap nu se duce să stingă incendii unde ele nu există, când casa lui îi este în flăcări. Ci omul care are incendiul în casă, în el însuși, se ocupă de *incendiul* patimilor lui, pentru ca patimile lui *să nu îi aprindă* și pe alții, și nu se ocupă cu lucruri care nu îl privesc sau îl depășesc cu mult.

De aceea, pentru mine, după *exclusivism*, o a doua mare atitudine inumană este *extremismul*. Căci *exclusivismul*, adică neluarea în seamă a părerilor altora, dacă *se cronicizează* în noi, dacă devine *o patimă*, devine militantist. Iar *exclusivismul militantist* devine *extremism*. Adică o *exacerbare a radicalismului*, a violenței de atitudine și limbaj, care, în cele din urmă, îți dă în cap.

Însă, până azi, am vorbit de mai multe ori despre *extremismul religios* din România și niciodată despre *extremismul politic* din România. Pentru că am zis să mă ocup, în primul rând, de *problemele noastre*, ale Bisericii, ale oamenilor credincioși.

Iar eu nu am făcut, nu fac și nu voi face politică, tocmai pentru că *nu îmi place partizanatul politic*, adică *exclusivismul*. Însă am *și idei politice*, pentru că văd *realist* și *lucid* lumea în care trăiesc.

Dacă nu aș avea *idei politice*, nu *aș ști* pe cine să votez – iar eu *nu am lipsit niciodată* de la vot –, iar dacă votez pe cineva, *nu îl idealizez*, nu fac din el

un capăt de țară, pentru că nu ajunge doar că *eu l-am votat*...ci mă interesează, în primul rând, *ceea ce face* cel pe care l-am votat. Și părerile mele despre cei pe care i-am votat *s-au tot nuanțat*, pentru că i-am observat *și după ce i-am votat*...Și e normal să fie așa.

Însă politica contează mult în România! Poate prea mult, pătimaș de mult. Iar *excesul de politicianism* dăunează grav democrației. Pentru că politicianismul își impune partizanatul și nu mai vede lucrurile *de ansamblu*, transformând politica dintr-un *instrument*, într-un *scop în sine*.

Însă *scopul* politicii în democrație e ca să aducă prosperitatea și binele tuturor, să țină ansamblul în bună funcționare, să genereze o viață echilibrată și sănătoasă populației. Politica democrată nu poate fi *exclusivistă*, decât dacă democrația devine altceva.

De aceea, *politicianismul* dorește să facă România ba *social-democrată*, ba *liberală*, adică *să o împartă*, să *o scindeze*. Căci asta înseamnă *partid*: *parte*, o facțiune.

Însă *politica reală* începe *după vot*, după alegerile politicianiste, fracționare. Atunci vedem dacă *social-democrații* au idei pentru România sau dacă *liberalii* au idei pentru România. Și la conducerea României au fost și unii și alții, și știm fiecare *ce au făcut* când ne-au condus. Și știm *atât de bine* ce au făcut...încât, înainte sau după alegeri, spunem cu toții: nu avem locuri de muncă, nu avem autostrăzi, nu avem spitale, e multă corupție, multă impostură, nu avem securitate personală pe stradă, nu avem, nu avem...și nu avem...

Minusurile noastre par a fi *mai multe* decât plusurile.

Asta înseamnă că România are *probleme*, probleme reale, pe care nu le putem ascunde sub preș, și care sunt cunoscute și de alții, din afara țării noastre, deși România a fost condusă și de o culoare și de cealaltă.

Cu alte cuvinte, într-o Românie care n-a putut fi *reformată* nici de socialiști și nici de liberali, n-ar trebui să existe *extremism politic*. Dar el există! Și se manifestă cu atâta putere, deși nu a început încă campania electorală, prima din acest an, încât oamenii Bisericii noastre sunt *împărțiți* după culoarea politică la care aderă.

Extremismul religios ne împarte în *ecumeniști* și *antiecumeniști*, pe când cel politic ne împarte în *social-democrați* și *liberali*.

Însă eu nu sunt nici *ecumenist* și nici *antiecumenist*, după cum nu sunt nici *social-democrat* și nici *liberal*.

Căci toate cele patru *etichete* au de-a face cu *partizanatul* și nu cu *realitatea*.

Eu sunt român, preot ortodox, un om care dialoghez cu toți oamenii, care nu mi-e frică de dialogul cu alte credințe și religii, pentru că știu cine sunt și în ce cred. Sunt un om care îmi pasă și de oamenii aflați în nevoie, dar doresc și mântuirea oamenilor bogați. Căci pledez pentru ajutorarea celor săraci și defavorizați, pentru locurile de muncă ale clasei de mijloc, dar și pentru prosperitatea reală și legală a celor bogați. De aceea nu mă încadrez în niciuna dintre etichete, pentru că nici nu exclud oamenii datorită ideilor lor, dar nici nu favorizez o anume categorie de oameni în defavoarea alteia. Noi nu avem nevoie numai de cantine sociale, ci și de mari fabrici. Nu avem nevoie numai de multe locuri de muncă, ci și de mari proprietari.

Nu avem nevoie *doar* de noi, ci și *de ceilalți*. Pentru că România și întreaga lume nu e formată din oameni standard, ci din oameni foarte diverși.

De aceea, așa cum detest *extremismul religios*, îl detest și pe *cel politic*. Adică detest acea politică care *învrăjbește* oamenii, care îi urâțește, care strică dialogul. Pentru că, în numele politicii și al religiei s-au făcut multe crime și orori în istorie, lucruri care nu mai trebuie să se repete.

Căci nu numai muncitorul extremizat *îți dă în cap* pe motive de credință și de apartenență politică, ci și intelectualul care pare „luminat". Lipsa culturii sau a unor competențe nu te fac, în mod automat, *un asocial*, după cum multa specializare, multa minte, nu te face, în mod neapărat, *un om*, un om printre oameni. Ci depinde de noi, dacă știm *să nu intrăm* în aceste plase ale extremismului sau, dacă am intrat, dacă știm să ieșim din ele.

Pentru că și vameșul și fariseul trebuie să se mântuiască! Și copilul și bătrânul trebuie să se mântuiască! Toți trebuie să ne mântuim!

Iar dacă toți trebuie *să ne mântuim*, atunci trebuie ca toți *să ne recunoaștem greșelile*. Mai întâi în fața lui Dumnezeu și, mai apoi, în fața oamenilor.

Pentru că o Românie *normală* e o Românie la care toți trebuie să contribuim și asta în fiecare zi. Biserica noastră, țara noastră, familia noastră sunt pe măsura eforturilor noastre de a fi *alții*. Adică de a trăi *în unitate* și *în bună înțelegere* între noi.

Așadar, să ne rugăm pentru Biserica și pentru țara noastră acum, în 2016, pentru ca să știm *ce să spunem* și *ce să facem*. Căci de toți depinde ceea ce suntem și vom fi. Amin!

Predică la Duminica a 34-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[251],

dacă nu ar fi existat veșnicia...atunci toate fericirile, plăcerile și excentricitățile vieții de acum ar fi fost *normale*. Ar fi fost *împlinirea* noastră. Pentru că orice premiu, orice avansare, orice mare bucurie, orice satisfacție ar fi reprezentat *o reușită de top* și în ea ar fi constat toată *fala* noastră, toată *esența* vieții noastre.

Însă, când veșnicia e *împlinirea* noastră, când veșnicia va arăta *cine suntem* și *ce am făcut* cu adevărat, dacă viața noastră are *o valoare reală*, atunci viața istorică nu înseamnă totul, nu înseamnă întreaga noastră biruință și bucurie, pentru că victoria noastră reală, victoria împotriva propriilor noastre patimi, începe...tocmai odată cu moartea. Și, din acest motiv, pentru noi moartea nu e capătul de linie, nu e șoseaua înfundată, ci moartea e *intrarea* pe marea autostradă a veșniciei.

Și viața de aici se *împlinește* numai dacă, în veșnicie, noi primim *cununa biruinței* pentru asceza noastră, pentru viața noastră ortodoxă, pentru viața noastră cu Dumnezeu.

De aceea, istoria, pentru noi, nu e vidată de sens, ci e o viață cu sens. Dar împlinirea vieții de aici e *bucuria veșnică* în Împărăția lui Dumnezeu. Împlinirea noastră e comuniunea cu Dumnezeu și cu toți Sfinții și Îngerii Lui.

---

[251] Începută pe 21 februarie 2016, în zi de duminică și termină în zi de miercuri, pe 24 februarie 2016.

Fără acest final fără final, fără bucuria comuniunii veșnice cu Dumnezeu, viața de aici nu are nicio consistență reală, e o fugă după iluzii, e o viață trăită degeaba.

Și mulți dintre noi credem că a trăi „degeaba”, „la întâmplare” e „o viață profitabilă”. Că asta reprezintă a „trăi din plin”, pentru că ne derobăm de responsabilitate. Adică fugim de întrebările grele.

Nu ne punem întrebări asupra noastră. Nu ne punem întrebări vizavi de sufletul și de veșnicia noastră. Fapt pentru care, dintr-o frică profundă și puțin înțeleasă, *ne aruncăm* în clipa de azi, ne *bălăcim* în clipa de față, pentru că nu vrem să știm *ce va fi cu noi*...

Acum credem asta! Pentru că nu ne punem cu acuitate problema morții și nici a mântuirii.

Dar boala și moartea ne aduc aproape...de *marile întrebări* ale vieții noastre. Ne aduc aproape de responsabilitatea noastră față de sufletul și viața noastră.

Și dacă vreți să vedeți *cum se moare*...cât *de greu* se moare când nu ești spovedit și împărtășit, trebuie să stați *la capul* muribunzilor. Și veți vedea cum se luptă nu cu ei, nu cu ce nu au făcut (pentru că deja sunt plini de regrete mari, amare), ci cu demonii care...îi așteaptă *la ușă*. Cu demonii care îi așteaptă la *ușa*...morții, pentru ca să ia sufletul lor în stăpânire. Asta atâta timp cât toată viața lor nu le-a *păsat* nici de suflet, nici de draci, nici de judecata lui Dumnezeu.

Îi veți vedea pe muribunzi, pe cei ce stau pe patul morții, părut vorbind „aiurea”...Vă vor vorbi despre cei care vin la ei...despre ce le spun...despre ce le fac...despre cum arată...

Nu, nu sunt *aiureli*! Nu sunt *imaginații bolnave*! Ci ei *văd*...ființe pe care, până atunci, nu le-au văzut. Ființe rele, ființe răzbunătoare...cărora le-au slujit toată viața...și acum, ei, demonii, vin *ca să ia* sufletul lor.

Și vin...pentru că au fost *prieteni* toată viața...

Da: moartea păcătosului e *pogorâre în Iad*! E o dramă veșnică.

Pentru că starea continuă de păcătuire înseamnă *o neîncredere fundamentală* în Dumnezeu. În Cel care ne-a dat viața cu un scop foarte clar și extrem de împlinitor: *mântuirea*.

Pentru că noi spunem că *iubim* frumosul, că iubim binele, că ne place liniștea, că vrem să fim iubiți, că vrem să nu murim, că vrem să fim veșnici...și *mântuirea* reprezintă toate acestea și mai mult decât ne-am putea imagina noi.

Fiindcă mântuirea e *înveșnicirea* în bine, în frumos, în pace, în comuniune. Mântuirea înseamnă că eu, împreună cu toți cei mântuiți, cu toți Sfinții Lui, vom fi veșnic împreună cu Dumnezeu și cu Îngerii Lui.

Mântuirea înseamnă că eu sunt plin de slava Lui și de binele Lui în mod continuu, trăind împreună cu El, în Biserica Lui.

Mântuirea înseamnă că voi fi *veșnic* în iubirea lui Dumnezeu și cu El, că voi fi înviat de El ca o ființă duhovnicească, la învierea de obște, dacă aici am trăit în sfințenie, și voi exista veșnic în comuniunea Împărăției Lui.

Adică ce mi-aș putea dori *mai mult* decât această fericire și împlinire continuă, veșnică cu Dumnezeu? Dacă iubesc frumosul Lui de aici, din oameni, din flori, din copaci, din lucruri, cum să nu nu mă bucur că mă umplu veșnic de frumusețea

negrăită a slavei Sale celei dumnezeiești? Pentru că frumusețea de aici, creată de El, este *o amprentă* a frumuseții Lui celei veșnice.

Și viața din noi, și aspirațiile noastre nobile, și dorința noastră continuă de „a ne fi bine” sunt tot *expresii* ale voii Lui preabune cu noi. Însă noi amestecăm bucuria vieții cu plăcerile păcătoase ale vieții de aici și, stricându-ne bucuria de a trăi, existența noastră de zi cu zi se umple de greață, de o tristețe și de o frică enorme. Căci devenim cei pe care *nu ni-i dorim*, dar pe care *îi construim zilnic*.

Ne e rușine cu noi, ne e silă de noi, am vrea să *scăpăm* de noi...de cei care am ajuns să fim...

Iar dacă am ajuns aici, dacă începe să ne fie *greață* de existența noastră păcătoasă...suntem *aproape* de *experiența convertirii*, despre care această duminică vrea să ne vorbească.

Căci, ca și în duminica trecută, Domnul a spus *o parabolă* și pentru această duminică. A spus o parabolă, pe când se apropiau de El „toți vameșii și păcătoșii, [pentru] *a-L asculta* pe El [πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, *ἀκούειν* Αὐτου]” [Lc. 15, 1, BYZ]. Însă, pe când păcătoșii *Îl ascultau*...și, de aceea, se schimbau interior, nu mai erau aceiași, deveneau *mai buni* pe fiecare zi, „fariseii și grammateii cârteau, zicând că [διεγόγγυζον οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι]: «Acesta primește pe păcătoși și mănâncă cu ei [Οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς]»”[Lc. 15, 2].

Pentru că fariseii și grammateii nu le mai dădeau *nicio șansă* celor păcătoși. Aceia, în mintea lor, erau deja *pierduți*. Pentru ei nu mai aveau nicio bunătate, nicio predică, nicio iertare.

Însă Domnul *mânca* cu cei păcătoși, le propovăduia adevărul, îi vindeca de patimi, le prețuia

umanitatea și nu păcatele lor! El *mânca* cu ei, dar nu *păcătuia* dimpreună cu ei! Ci, prin mila Lui față de ei, aceștia se converteau, ieșeau din rele, renunțau la a mai fi *pleava* societății.

Și fără o astfel de atitudine, fără atitudinea înțelegerii și a iubirii, nu putem vindeca pe nimeni de patimile lui.

Pentru că Biserica, pentru cei păcătoși, este *un spital duhovnicesc*. Aici, bolilor, li se spune *pe nume*. Păcatele sunt *păcate*, patimile sunt *patimi*, iar virtuțile și faptele bune sunt propovăduite în adevărul lor: ca *medicamente* împotriva păcatelor și a patimilor. Ca tratamente recuperatorii.

Dar aici nu numai *constatăm* că suntem bolnavi, ci începem efectiv *să ne vindecăm* de bolile noastre sufletești, de patimile noastre, pentru că începem să trăim divino-uman.

Câți nu vor *o a doua șansă*? Câți nu vor să se simtă din nou *tineri*, deși sunt bătrâni? Câți nu vor să aibă din nou *chef de viață*? Pocăința și iertarea lui Dumnezeu și umplerea noastră de harul Sfintelor Taine sunt *reîntoarcere* la bucuria pe care am pierdut-o, sunt *reîntoarcerea acasă*.

Pentru că parabola de azi [Lc. 15, 11-32], spusă împotriva celor care refuzau *ospitalitatea* lui Dumnezeu, e o pledoarie dumnezeiască pentru *viața liturgico-mistică* a Bisericii.

Căci fiul reîntors acasă, fiul venit în el cu *experiența amară a rătăcirii* de la viața cu Dumnezeu, e pus de Dumnezeu *la masă*.

Fiul care își recunoaște *nevrednicia* lui [Lc. 15, 21], care își spovedește păcatele sale, care se nevoiește pentru iertarea lor, pentru curățirea de ele, e *repus din nou la masă*. La masa frățietății, la

masa iubirii, la împărtășirea, cu toți cei din Biserică, din același Potir al Lui.

Pentru că *adevărata masă* e *masa duhovnicească*, e masa lui Dumnezeu, e masa în care El ni Se dă pe Sine ca mâncare și băutură dumnezeiască și îndumnezeitoare.

Și, prin Taina Dumnezeieștii Pocăințe, prin Dumnezeiasca Spovedanie, noi primim *veșmântul cel dintâi* [τὴν στολὴν τὴν πρώτην] [Lc. 15, 22], adică *ne îmbrăcăm din nou în simțirea slavei Lui*, simțindu-L pe Dumnezeu în lăuntrul nostru, în noi înșine.

Dar primim de la Dumnezeul nostru treimic și *inel* [δακτύλιον] la mâna noastră, adică *experiențe dumnezeiești și îndumnezeitoare*, care se constituie în *vrednicia* noastră. Dar și *sandale* [ὑποδήματα] în picioarele noastre primim de la El, adică *o cunoaștere bogată a teologiei Lui*, pentru ca să mergem drept, pe calea dreaptă a sfințeniei Lui.

Căci dacă primim de la El vedenii, luminări și întăriri dumnezeiești, pe ele trebuie *să le împreunăm* cu o profundă cunoaștere și înțelegere a teologiei și a Tradiției Bisericii. Fiindcă adevăratele trăiri mistice și îndumnezeitoare sunt *confirmate* de Dumnezeu, de Sfinții Lui și de întreaga Tradiție a Bisericii. Însă, pentru a trăi *ortodox*, pentru a trăi eclesial la modul autentic, trebuie să împreunăm viața noastră duhovnicească cu întreaga experiență de veacuri a Sfinților Lui. Pentru că experiența copleșitoare a Sfinților Lui întregește și împlinește puțina noastră experiență duhovnicească.

De aceea, dacă suntem *îmbrăcați* cu veșmântul slavei Lui prin Botez și reîmbrăcați mereu prin Pocăință, dacă simțim că Dumnezeul slavei *locuiește* în noi și dacă El *ne împodobește* cu inelul experiențelor Lui cele sfinte, trebuie să ne lăsăm și

încălțați de Dumnezeu cu sandalele sfinte ale Tradiției Bisericii. Pentru că trebuie *să ne încălțăm* cu cunoașterea Scripturii, cu cunoașterea dogmelor, a canoanelor, a Slujbelor, a Vieților Sfinților, a teologiei și a istoriei Bisericii.

Trebuie *să ne încălțăm* cu evlavia Lui, cu bunătatea Lui, cu frumusețea Lui, cu dragostea Lui, cu brațele Sale cele milostive față de oameni, cu picioarele Lui care iubesc adevărul, dreptatea și sfințenia. Și dacă *ne încălțăm* cu dreapta credință, atunci vom merge drept pe calea mântuirii.

Pentru că numai astfel *pregătiți*, adică îmbrăcați în slava Lui și în vedenii și în luminări dumnezeiești și în dreapta credință și în frumusețea nespusă a faptelor bune, putem *sta* la masa altarului și să mâncăm din *Vițelul cel îngrășat* [τὸν Μόσχον τὸν σιτευτὸν] [Lc. 15, 23].

Căci Vițelul nostru, Vițelul bucuriei noastre, stă pe masa altarului înjunghiat, străpuns pentru păcatele noastre, pironit pe Cruce pentru fărădelegile noastre. Dar stă ca un Vițel care a murit și a înviat, ca Hristosul bucuriei noastre, ca Hristosul nostru transfigurat, îndumnezeit, Care S-a sculat din morți păstrând rănile pe trupul Lui ca pe niște *podoabe* de mare preț, ca pe podoabele iubirii Lui veșnice pentru noi, dar îndumnezeit cu umanitatea Lui, plin de slavă. Căci așa ne vrea și pe noi: duhovnicești, transfigurați, plini de semnele ascezei în viața noastră, dar umpluți de slava Lui.

El nu ne vrea *greoi* nici la trup și nici la inimă și nici la minte! Ci ne vrea plini de râvna iubirii Lui, de curăția Lui, de agilitatea Lui, de frumusețea Sa cea veșnică.

Pentru că El e *același*: Cel care *îi aduna* pe păcătoși lângă El. Iar parabola era și este pentru cei

care cred că păcătoșii...trebuie *excluși*, că ei nu mai au nicio *șansă* de mântuire.

Însă Biserica, trupul Lui cel sfânt, urmând Capului ei Celui dumnezeiesc, ne învață că toți avem *șansa mântuirii* în orice clipă a vieții noastre. Că nimeni nu e exclus! Că nimeni nu e impropriu mântuirii! Că nimeni n-a păcătuit *mai mult* decât poate Dumnezeu *să ne ierte*! Că nimeni nu e *mai iubitor* și *mai iertător* decât El!

Căci dacă aici, în viața de zi cu zi, când greșim cu ceva imens, *ne încredem*, totuși, în iertarea și înțelegerea celor care ne iubesc și ne cunosc, cu atât mai mult trebuie *să ne încredem* în Dumnezeu, oricât de mult am păcătui la un moment dat.

Pentru că El deja *a purtat* și *poartă* păcatele noastre pe care noi le-am făcut...sau nu le-am făcut încă...

El știe neputința noastră. El cunoaște cât de greu ne simțim noi. El știe ce nu suportăm noi, ce nu ne place, de ce avem nevoie. Dar, în același timp, El știe că viața de acum e *o pregătire* pentru veșnicie, e *o școală* în care noi ne formăm, e *o garnizoană* în care noi ne fortificăm duhovnicește.

Pentru că postul care începe și lupta zilnică cu patimile și cu demonii sunt *un război de gherilă*. Noi nu îi vedem pe demoni, dar ei ne văd tot timpul. Și, când ți-e lumea mai dragă sau când ești slăbit, obosit, bolnav, ei...te atacă din senin. Pentru că îți știu slăbiciunile, îți știu neputințele. Duc cu noi un război de gherilă, un război tracasant, un război în care poartă diverse măști. Ei ne vorbesc direct, dar și prin oameni, prin gânduri și prin conjuncturi. Ne înfricoșează, ne fac neatenți, ne zăpăcesc, ne enervează, ne îmbolnăvesc. Ei nu dorm niciodată! Numai noi dormim mult, numai noi ne credem în

siguranță. Însă nu suntem niciodată în siguranță! Pentru că atacurile demonice sunt multe, dese, epuizante, înspăimântătoare.

De aceea, împotriva lor, trebuie să luptăm cu toate *armele cele duhovnicești* ale Bisericii. Împotriva demonilor luptăm cu rugăciunea, cu postul, cu milostenia, cu citirile sfinte, răbdând, fiind răniți, ridicându-ne din căderile noastre, nădăjduind mereu la Dumnezeu, încrezându-ne numai în El și niciodată în noi.

Și niciodată nu ai zi *liberă*. Niciodată nu avem *o zi de relaxare*. Pentru că fiecare zi a vieții noastre ...e o *zi sub asediu*.

Da, așa arată *viața ortodoxă* în mod zilnic! Așa arată viața ortodoxă *netrucată*, viața ortodoxă în mijlocul căreia noi încercăm să fim *mereu alții*.

Nu ne încredem în victoriile de ieri, pentru că putem cădea în fiecare clipă. Nu contează că ieri am fost plini de har și de bucurie sfântă. Astăzi putem cădea cumplit. Astăzi putem cădea din mântuirea noastră. Astăzi putem fi bombardați, din toate părțile, de demoni, și poate lua sfârșit viața noastră *creștină*.

Însă ne încredem, în fiecare clipă, în Dumnezeul mântuirii noastre! El e *stânca mântuirii* noastre, fundamentul, *pământul* care nu se clintește la cutremur.

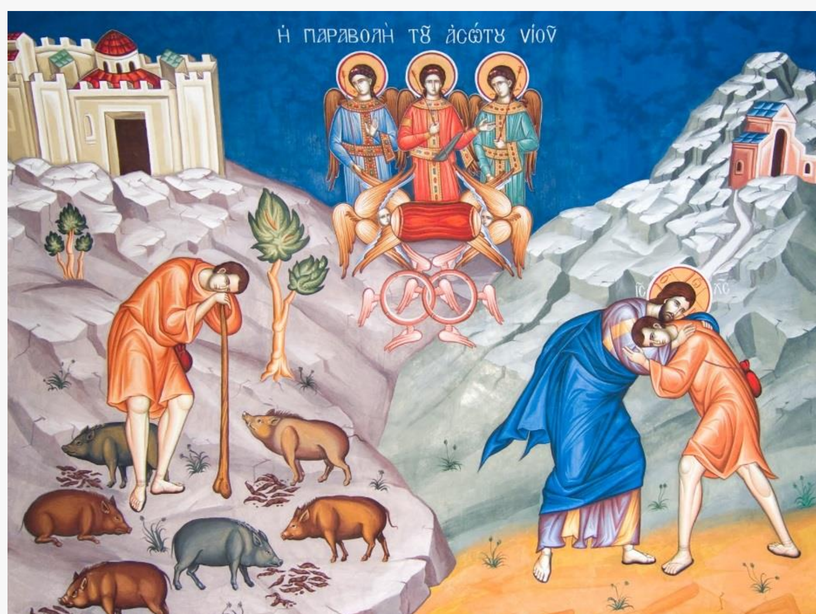
Noi ne ținem de această *Piatră* a stabilității noastre. Noi știm că suntem *fiii Lui rătăcitori*, pe care El ne iartă tot timpul.

Însă dacă știm că noi suntem *slabi*, îi avem pe *fiii Lui cei credincioși*, pe Sfinții Lui, care ne întăresc.

Pentru că *fiul care nu a plecat* de lângă tatăl său sunt *Sfinții Lui*. Iar Sfinții Lui sunt *întotdeauna* cu El și *toate* ale Lui sunt și ale lor [Lc. 15, 31]. Tocmai de

aceea Sfinții Lui sunt *dumnezei după har*. Căci ei au de la Dumnezeu tot ce are Dumnezeu, în afară de ființa Lui și de persoanele dumnezeiești ale Treimii. Ei sunt plini de slava Lui și de comuniunea veșnică cu El. Și, în mod veșnic, Dumnezeu *Își învață* Sfinții Lui să fie *și mai iubitori* și *mai milostivi* față de cei care sunt păcătoși. Căci starea Împărăției lui Dumnezeu e *starea veseliei* și *a bucuriei* pentru cei care se îndreaptă din păcatele lor [Lc. 15, 32].

Așadar, dacă în Biserică *nu ne bucurăm* de cei care se pocăiesc, de cei care revin la Dumnezeu sau vin pentru prima oară la viața Bisericii, nu ne bucurăm și nu ne veselim ca Dumnezeu. Căci El Se bucură și Se veselește de *întoarcerea* oamenilor la viața curată și sfântă. El se bucură și se veselește pentru *pocăința* noastră[252].

Pentru că pocăința e *revenirea* la viața liturgico-ascetico-mistică a Bisericii, adică la mărtu-

[252] Am preluat această Sfântă Frescă de aici: https://iconreader.files.wordpress.com/2012/02/modern1.jpg.

risirea păcatelor și la împărtășirea cu Domnul, la asceza ortodoxă și la experiențele sfinte și îndumnezeitoare ale vieții ortodoxe.

Și pocăința nu înseamnă doar 10 minute de plâns și trei zile de suferință pentru un păcat anume pe care l-am săvârșit. Ci pocăința ortodoxă e continuă, e zilnică, e o continuă privire în sine și o amintire *dureroasă* a păcatelor noastre.

De aceea, Sfinții Bisericii sunt plini de pocăință, de cuviință, de post, de rugăciune, de iertare, de milostivire, de înțelepciune, de sfințenie.

Căci din momentul când au început să se nevoiască, ei *s-au schimbat continuu* după icoana lui Dumnezeu, pe care slava Lui a pictat-o zilnic în inima lor. S-au schimbat continuu și se schimbă continuu, cu schimbare dumnezeiască, în Împărăția Lui, crescând în sfințenia și frumusețea Lui.

Și la acestea toate suntem chemați și noi! Suntem chemați la a ne schimba mereu, la a fi mereu alții, la a fi mereu mai buni și mai curați, mai înțelepți și mai echilibrați. Căci, așa cum îmbătrânirea ne aduce înțelepciunea vieții, cu mult mai mult îmbătrânirea în viața cu Dumnezeu ne aduce *înțelepciune dumnezeiască*, veșnică.

Iubiții mei, să fim cei prin care Dumnezeu mântuiește lumea! Să fim cei care îi întoarcem pe frații noștri din erezii și dintr-o viață stricată! Să fim lumină vie în lume, lumină care îndrumă pe oameni spre bine! Să fim sare duhovnicească a lumii, care dăm gust vieții! Să fim case de oaspeți pentru cei care nu știu unde să se ducă și ce să facă! Să avem cuvântul care luminează, să îl spunem la timpul potrivit, să îmbrățișăm pe tot cel care caută sensuri, adică pe Dumnezeul Care a pus rațiune în tot ce a creat! Amin.

Predică la Duminica Înfricoșătoarei Judecăți [2016]

Iubiții mei[253],

pentru care nume, vers, pagină de Scriptură, țară...n-am plâns, pentru acelea nici nu vom suferi vreodată. Și nu vom suferi, pentru că nu le-am acoperit niciodată cu inima noastră. Nu le-am acoperit, nu am plâns pentru ele, nu am plâns din cauza lor...și de aceea nu reprezintă nimic pentru noi. Căci pentru noi ceva contează, doar în măsura în care ne face *să plângem*.

---

[253] Scrisă în zilele de 4-5 martie 2016. Sfânta Frescă am preluat-o de aici:

http://www.doxologia.ro/sites/default/files/styles/media-articol/public/imagine/2014/02/infricosatoarea-judecata7.jpg?itok=vTvwmlw7.

Contează unde ne-am născut. Contează ai cui suntem noi. Cine ne-a făcut pe noi. Și pământul acela în care am văzut viața, e pământul care ne face să plângem, de care ne e dor, un dor teologic, pe care nu mulți știu să-l explice. Dar când plângem pentru ceea ce iubim, atunci noi suntem *teologi* și trăim taina teologiei: aceea de a exprima inexprimabilul.

Și contează mama pe care o iubești, contează bunica cea care te-a crescut, contează bunicul în ochii căruia te scalzi, contează iubirea imensă a tatălui tău, care te întărește, contează femeile de care te-ai îndrăgostit și...tot acest pământ, care le poartă, devine *o platoșă* a propriei tale personalități, când ești pus *să le aperi*.

Pentru că cel ce e nevoit să își apere pământul cu arma în mână nu apără copacii, casele, praful...ci toate aceste *rădăcini interioare*, fără de care tu nu ai nicio importanță, pentru că nu te știe nimeni și nici nu te urmează nimeni...

Tot la fel, cel care a început să plângă când citește Scriptura, când citește despre Dumnezeul Lui, despre cum îl îmbrățișează mereu cu harul Lui, despre câte face El lumii Sale, acela a început *să plângă de dor*. Să plângă teologic.

Pentru că plânsul teologic nu e un plâns *de înmormântare*, ci *de înviere*. Plânsul teologic se naște din *simțirea* vieții lui Dumnezeu. Din acest Dumnezeu Viu și Prea viu, Care Își varsă viața Lui în tine. Plângi cu Dumnezeu și din cauza Lui numai când te bucuri cu El, când El e tot acoperământul vieții tale, toată învelirea ta în lumina Lui.

Și nu ai cum să nu plângi teologic! După cum nu ai cum să nu plângi pentru cel pe care îl iubești.

Căci *plângem* tocmai pentru că *iubim*.

Însă unii Îl iubim pe Dumnezeu ca niște *robi*, alții ca niște *slujitori*, pe când alții ca *fii* ai Lui. Fiindcă unii suntem *mai atenți* la noi și la ce spune lumea despre noi că reprezentăm ca oameni „religioși”, decât la relația noastră cu El. Nu ne interesează relația, ci doar imaginea. Pe când alții suntem când cu Dumnezeu, când cu lumea, iubindu-L mult în posturi, dar uitându-L în celelalte sărbători. Pentru că avem o iubire pasageră și neserioasă. Însă El are nevoie de oameni care să-L iubească în continuu numai pe El, și nu lumea! El are nevoie de iubirea reală, care se împlinește în dăruire.

Fiindcă numai atunci când *te dărui* lui Dumnezeu și simți că El *ți Se dăruie cu totul ție*, fără niciun rest, fără nicio precugetare, înțelegi de ce această iubire e *veșnică*: pentru că e *cu totul serioasă* și *deplină*!

Iar dacă azi, tot mai mult, oamenii se iubesc frivol, se iubesc „fără implicare”, adică se iubesc *fără dragoste*, e tocmai pentru că *le e frică să sufere*. Le e frică să sufere *din dragoste*, adică din cea mai sfântă relație dintre oameni: *dragostea*.

Căci dragostea pentru același Dumnezeu ne face una. Dragostea ne-a zidit pe noi întru unimea credinței. Ea ne ține împreună, formele ei *încetățenite* în noi, chiar și atunci când uităm să întreținem dragostea în mod real. Și dacă încercăm să îi mimăm existența ajungem la situații hilare: acelea în care una spunem cu trupul și altceva facem cu sufletul nostru.

Pentru că iubirea are un limbaj integral și nu schizoid.

Iubirea îmbrățișează cu toată inima, ea te pune la masă cu cinste, se confesează în fața ta, cere sfat.

Pentru ce am plâns în viața noastră la modul real? Am plâns pentru că am pierdut un examen? Am plâns pentru colega de care eram îndrăgostiți? Am plâns pentru animalul pe care îl îndrăgeam? Ne-am plâns profesorul mort prematur? Pentru cine însă am învățat și învățăm să plângem? Pentru Dumnezeu! Căci Dumnezeu ne învață mereu să plângem pentru El.

Fiindcă noi, când citim cuvintele Lui, nu înțelegem că ele intră în noi la fel de adânc ca apa în ocean. Dar, când încercăm să ne exprimăm iubirea pentru El, ea iese din noi ca un izvor, ca o bucurie imensă, ca o încântare continuă, pentru că ne e dor să vorbim cu Dumnezeu și despre El.

Și, când vorbim cu El, rugăciunea noastră e o teologie a bucuriei și a mulțumirii pentru imensa Lui frumusețe și bunătate, pe când, atunci când *predicăm* despre El oamenilor, atunci, de fapt, *ne iubim* cu Dumnezeu.

Predica e *marele act de intimitate* dintre Dumnezeu și noi, pe care îl trăim, în văzul tuturor, în Biserica Lui. Pentru că iubirea cu Dumnezeu nu e păcătoasă, nu are nimic necurat, e lipsită de poftă.

Și atunci când vorbim *despre El*, vorbim despre cât de mult *Îl iubim* pe El. Și noi *Îl iubim* pe El în măsura în care dorim să ne facem *asemenea* Lui.

Însă doar El e *Bun*! Doar El e *Frumos*! Doar El e *Atotdesăvârșit*!

Și pentru ca să înțelegem asta e nevoie de ceva esențial: de *a vedea binele* din oameni. *Bine* pe care ni-l cere Evanghelia acestei sfinte zile: Mt. 25, 31-46.

Căci în Evanghelia de azi, Domnul ne vorbește parabolic despre a doua Sa venire, cea în[tru] slavă [ἐν τῇ δόξῃ] [Mt. 25, 31, BYZ]. Și discută realitatea oamenilor din perspectiva intimizării Lui depline

cu oamenii. Pentru că tot ceea ce fac oamenii, oamenii credincioși, trebuie să fie *din iubire* de Dumnezeu. Tocmai de aceea e normal ca să ceri *fapte*, de la cineva care spune că *te iubește*.

Însă, când auzi *cum vorbește* iubirea cuiva despre tine și *înțelegerea* pe care o are despre tine, înțelegi că vorbele lui sunt *fapte*. Pentru că *faptele* dovedesc că *am luat* cuvintele Lui cu toată greutatea lor. Că nu le-am socotit *ușoare*! Nu le-am socotit vorbele unui *simplu om*! Ci le-am văzut ca vorbele lui Dumnezeu către noi.

Iar parabola Judecății Lui este doar *o lumină* a ceea ce va fi. Ea reprezintă doar ceea ce poți vedea dintr-un blitz. Pentru că parabola Judecății ne vorbește foarte vag, deși ne dă detalii extinse, despre această impresionantă și incomprehensibilă zi a învierii, a înțelegerii, a Judecății lui Dumnezeu.

Căci fiecare dintre noi, ca oameni înviați, transfigurați, înduhovniciți, vom fi în fața lui Dumnezeu pentru Judecată. Nimeni nu va fi uitat. Nimeni nu va fi pus la coadă. Ci toți vom fi în slava Lui, în lumea cea nouă, transfigurată, pentru ca să vedem dacă suntem *noi* și în sufletul nostru.

Căci *înnoirea* noastră continuă e *binele*. Pe când *învechirea în rău*, rămânerea în rău, e *Iadul*.

Și, în parabolă, deși unii sunt *oi*, iar alții sunt *capre* [Mt. 25, 33], ei sunt, în mod fundamental, oameni. Iar oamenii devin ceea ce aleg. Ceea ce aleg zilnic. Și ceea ce alegem cu adevărat ne definește atât de mult, încât ne va defini pentru veșnicie.

Pentru că cel care se nevoiește cu Dumnezeu nu vrea o viață duhovnicească doar pentru acum, ci pentru toți vecii. Tocmai de aceea, ceea ce alege să facă, face *în adâncul* ființei lui. Ceea ce face se

imprimă la modul *de neșters* în ființa lui. Pentru că devine *caracterul* lui, crezul lui, ceea ce e el însuși.

...Și Domnul îi consideră pe cei din cele din dreapta Lui *binecuvântații* [εὐλογημένοι] Tatălui Său, pentru că *L-au văzut* pe Fiul Lui în oameni. Toată fapta lor față de oameni a fost *o iubire pentru Hristos*, pentru că Sfinții, cei binecuvântați ai Tatălui, L-au iubit pe Hristos, pe Domnul lor, *în fiecare om* pe care l-au întâlnit.

De aceea și Domnul îi receptează pe cei Sfinți ai Lui ca pe cei care L-au hrănit, L-au adăpat, L-au primit, L-au apreciat în oameni. El Se simte cercetat de noi, când noi îi cercetăm pe alții. Și, la fel, Se simte învățat de noi, când noi învățăm pe alții din cele ale Sale. Pentru că El crește pe măsură ce noi creștem duhovnicește. El Se bucură de înnoirea noastră continuă, dar nu se bucură niciodată de închiderea în sine, de nevorbire, de necomuniune.

Tocmai de aceea, *blestemații* sunt cei care *nu Îl văd* pe Hristos în oameni. Sunt cei care nu Îl îmbracă, nu Îl cercetează, nu Îl ajută pe Hristos în oameni. Dar dacă nu Îl văd pe Hristos în oameni, pe cine văd? Se văd doar pe ei înșiși?

Căci dacă nu Îl vezi pe Hristos, nu îl vezi nici pe celălalt. Celălalt e *celălalt* cât e Hristos. Dar când el, celălalt, nu mai e văzut ca Hristos, cu iubirea lui Hristos, în Hristos, el nu mai e nici măcar...*om* pentru noi, ci „nimic important” în fața indiferenței noastre.

Așadar, iubiții mei, Domnul ne spune azi că judecata Lui, pe de o parte, e deja făcută, dar că, pe de altă parte, ea va fi, va avea loc. Căci, pe de o parte, faptele judecate acolo, au fost *făcute* deja, iar, pe de altă parte, Judecata Lui reprezintă *o copleșire* a întregii înțelegeri.

Căci ceea ce decide Domnul, decide pentru veșnicie. Iar veșnicia e de două feluri: *întru osândă veșnică* [εἰς κόλασιν αἰώνιον] sau *întru viața veșnică* [εἰς ζωὴν αἰώνιον] [Mt. 25, 46, BYZ]. Adică veșnicia e ca *Iad* pentru păcătoși sau ca *bucurie veșnică în Împărăția Lui* pentru cei Drepți și Sfinți ai Lui.

Și cu această stare de *adâncă responsabilitate* față de tot ceea ce facem, începem să postim! Renunțăm la carne pentru a posti. Pentru că postul e o continuă renunțare la sine.

Însă a posti înseamnă *a-ți suporta*, până la extrem, neputințele. A posti înseamnă *a învăța* cât de greu e *să te reconstruiești duhovnicește*.

Știu că vă e greu, că aveți multe pe cap, că sunt multe de făcut. Însă nu putem face nimic decât *prin greul* renunțării la patimi.

Vă doresc răbdare și întărire în tot ceea ce faceți! Amin.

Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din Rai [2016]

Iubiții mei[254],

Sfinții noștri Protopărinți Adam și Eva au căzut *din bine*, din binele comuniunii cu Dumnezeu, și de aceea au fost *izgoniți* din Paradis. Noi ne-am născut însă în lumea aceasta, de acum, dar, prin Botezul nostru, *am intrat în Paradis*, pentru că, prin Botez, am intrat în comuniune cu Dumnezeul nostru treimic. De aceea, azi, noi *ne retrăim* căderile și izgonirile noastre din Paradis, pentru că am păcă-

---

[254] Scrisă în dimineața zilei de 10 martie 2016, zi de joi, înnorată, + 8 grade.

Am preluat imaginea de aici: http://str2.crestin-ortodox.ro/foto/992/99157_izgonirea_lui_adam_din_rai.jpg.

tuit după ce am fost curățiți și sfințiți de către El. Pentru că orice păcat este *o îndepărtare* a noastră de El. *O cădere* din binele Lui.

Și când privim în noi, ne vedem căderile... Pentru că patimile noastre, cele vii, sunt *căderea noastră cea vie*, reală, îndepărtarea noastră de slava lui Dumnezeu.

Căci atunci când spunem *izgonire*...spunem *nesimțire* a slavei Lui. Și când păcătuim, atunci nu mai simțim slava Lui în noi, ci ne simțim *singuri* și *ai nimănui*. Dar noi nu suntem *ai nimănui*! Ci păcatul din noi, păcatul care ne omoară, acela ne face să ne simțim îndepărtați, căzuți, *goi* înaintea lui Dumnezeu.

Pentru că goliciunea interioară ne-o resimțim cu putere, numai când am gustat din plin din minciuna păcatului. Căci păcatul ne promite *împlinire*, dar el *ne pustiește* sufletul. Păcatul ne promite *îmbrăcăminte*, dar el *ne dezbracă* de iubirea lui Dumnezeu. Din prieteni ai Lui, păcatul ne face niște *lepădați* de la fața Sa, niște *străini*...deși noi nu suntem *străini*, ci *fii* ai Lui după har!

Însă noi, cei care păcătuim cu amar, care păcătuim greu și împovărător, avem nevoie de *iertarea Lui*. Iertarea lui Dumnezeu e *viața* noastră. De aceea, în Evanghelia de azi [Mt. 6, 14-21], iertarea este lucrul fundamental al îndreptării noastre: „Căci dacă aveți să iertați oamenilor fărădelegile lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc; dar dacă nu aveți să iertați oamenilor fărădelegile lor, nici Tatăl vostru [nu] vă va ierta fărădelegile voastre” [Mt. 6, 14-15].

Și El ne cere să iertăm *fărădelegile* [τὰ παραπτώματα] oamenilor...Fărădelegi care au de-a face cu noi, pentru că au fost făcute împotriva noastră.

Dar pentru ca *să ierți* relele pe care ți le-au făcut alții, trebuie să înțelegi că răul nu e fundamental pentru noi, ci binele e *adevărul* omului și că, pentru *a trăi în bine*, trebuie să nu ai *aversiune interioară* față de oameni.

Pentru ca să Îi slujești lui Dumnezeu și să I te rogi cu inimă curată, trebuie să nu ai aversiune față de niciun om, față de nicio creație a lui Dumnezeu. Pentru că relația cu Dumnezeu cere *iertarea deplină* a tuturor.

De aceea, când *iertăm* oamenilor fărădelegile lor, când îi iertăm și îi înțelegem, când ne rugăm pentru ei, atunci suntem *ai Tatălui nostru,* Care iartă pe cei care greșesc. Pentru că, fără iertare, nu există sfințenie. Pentru că, fără iertare, nu suntem iertați. Și iertarea nu înseamnă a ni se spune anumite cuvinte, ci *a fi umpluți* de slava lui Dumnezeu, cea care ne reîntoarce din izgonirea noastră la comuniunea cu Dumnezeul mântuirii noastre.

După iertare, după ce simțim că suntem *iertați* de către El și *în pace* cu toți, Domnul ne vorbește despre *post*. Și ne spune că atunci când postim nu trebuie să fim triști ca *ipocriții* [οἱ ὑποκριταὶ] [Mt. 6, 16, BYZ]. Căci cei care *mimează* postul, aceia *își strică* fețele lor, ca să pară oamenilor că postesc.

Dar, dacă nu ierți cu adevărat pe aproapele tău, nici nu poți posti cu adevărat. Pentru că postul adevărat înseamnă *a-ți curăți* inima de tot răul. Și postul nu se face pentru ochii oamenilor, ci pentru ochii lui Dumnezeu. Pentru că Dumnezeu vede *în ascuns* și ne răsplătește nouă [Mt. 6, 18].

Iar *răsplata* Lui este tot *slava* Sa. Pentru că *răsplata* postului este umplerea de slava Lui, după cum *iertarea* este *o umplere* de slava Lui.

A treia umplere de slava Lui se face prin milostenie. Căci milosteniile sunt comorile noastre din cer, din cerul sufletului nostru. De aceea, acolo unde va fi *comoara* noastră, acolo va fi și *inima* noastră [Mt. 6, 21]. Pentru că *plata* milosteniei este imediată: ne umplem de slava Lui.

De aceea, pentru *a ieși* din cădere, din părăsire, din izgonire, avem nevoie de cele trei *vindecări* ale sufletului nostru: de iertare, de post și de milostenie. Căci iertarea ne aduce împreună cu oamenii, postul ne curățește interior, iar milostenia ne umple de lumina Lui. Și fiind plini de slava Lui, suntem ai lui Dumnezeu, Cel care dorește mântuirea tuturor oamenilor.

Așadar, iubiții mei, începem Postul cel Mare cu cea mai mare ardoare și delicatețe, pentru că îmbinăm în noi dorința de a ne curăți interior cu raportarea prietenoasă și iubitoare față de oameni. Pentru că Dumnezeu e Cel care ne-a învățat *delicatețea* față de oameni: să iertăm oamenilor și să le fim prieteni, după cum El ne iartă și ne întărește tot timpul.

De aceea, fiecare zi de post e o mare binecuvântare pentru noi, pentru că e o continuă *înseninare* a firii noastre. Pe fiecare zi ne înțelegem interior tot mai mult și îl înțelegem și pe aproapele nostru, care, ca și noi, are aceleași probleme fundamentale.

Dar tocmai pentru că îl acceptăm și îl iubim, după puterea noastră, de aceea îl și înțelegem și nu ne vedem fără el. Pentru că el a devenit o *parte* din noi, din drumul mântuirii noastre, atâta timp cât prin iertarea lui noi ne-am umplut de slava lui Dumnezeu.

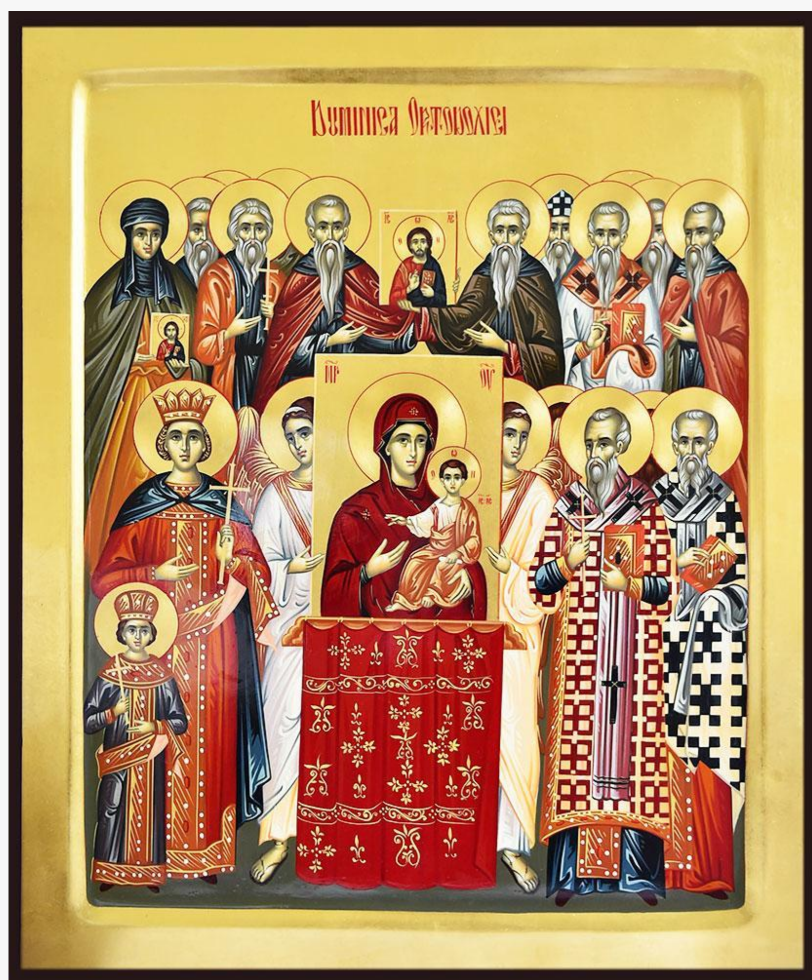
Însă nu numai noi trebuie să îl iertăm, ci și el trebuie să ne ierte pe noi. Căci din ambele părți trebuie să se trăiască iertarea. Și astfel, iertarea devine *liantul* tuturor. Pentru că iertarea ne leagă pe unii de alții și ne face să fim noi înșine.

Vom posti și ne vom bucura! Ne vom bucura duhovnicește. Pentru că vom înțelege toate cu inimă iubitoare. Conștiința noastră trebuie să se lase umplută de bunăvoința lui Dumnezeu. Căci El este Cel care ne cizelează pe fiecare în parte.

Și astfel, fiind învățați de El voia Lui, vom ajunge cu pace la ziua Învierii Sale, ca împlinire a ascezei noastre.

Vă doresc mult spor în postire și bună-înțelegere! Dumnezeu să fie cu noi în toate zilele! Amin.

Predică la prima Duminică din Postul Mare [2016]

Iubiții mei[255],

pentru ca azi să putem vorbi despre *Duminica Ortodoxiei*, adică despre Biserică cu tot ceea ce înseamnă ea, a trebuit să fie mai întâi *Apostolii Domnului*.

[255] Scrisă în dimineața zilei de 18 martie 2016, zi de vineri, însorită, + 4 grade.

Sfânta Icoană am preluat-o de aici:

http://www.doxologia.ro/sites/default/files/styles/media-articol/public/imagine/2015/03/duminica-ortodoxiei.jpg?itok=_YbbS4Zl.

Pentru că ei *au întemeiat* Biserica Lui în multe părți ale lumii păgâne. Și pentru ca să înțelegem importanța lucrării lor apostolice, trebuie să știm *aria geografică* în care ei au activat. Pentru că astfel înțelegem *importanța omului*, a propovăduitorului dreptei credințe, pentru mântuirea unei națiuni sau a mai multor națiuni.

Astfel, după mărturia Sfântului Sfințit Mucenic Ippolitos, Papă al Romei (pomenit pe 30 ianuarie)[256], Sfântul Apostol Petros a propovăduit și a întemeiat Biserici în Pontos, în Galatia, în Cappadocia, în Bitinia, în Italia și în Asia[257]. Pontos [Πόντος][258], Galatia [Γαλατία][259], Cappadocia [Καππαδοκία][260] și Bitinia [Βιθυνία][261] sunt în Turcia de azi. Și astfel, Sfântul Apostol Petros este Apostolul Turciei, al Italiei și al Asiei.

Sfântul Apostol Andreas, Evanghelizatorul nostru, al românilor, a predicat sciților și tracilor, pentru ca, în cele din urmă, să fie răstignit în Patra [Πάτρα], în Ahaia[262], din Grecia de azi[263].

Sfântul Apostol Ioannis a propovăduit în Asia, apoi în insula Patmos [Πάτμος] din Marea Egee, care e o insulă grecească[264], unde i s-a descoperit și

---

[256] A se vedea: http://www.doxologia.ro/viata-sfant/viata-sfantului-sfintit-mucenic-ipolit-episcopul-romei.

[257] Hippolyti, *De duodecim Apostolis*, în PG 10, col. 952.

[258] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Pontus_(region).

[259] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Galatia.

[260] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Cappadocia.

[261] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Bithynia.

[262] PG 10, col. 952.

[263] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Patras.

[264] Idem:

Apocalipsisul, ultima carte a Scripturii, și a adormit, în timpul împăratului Traianus, în Efesos[265] [Ἔφεσος], care e în Turcia de azi[266].

Sfântul Apostol Iacovos, fratele Sfântului Apostol Ioannis Teologul, a propovăduit în Iudea, fiind omorât cu sabia în timpul tetrarhului Irodis[267].

Sfântul Apostol Filippos a propovăduit în Frigia, care e în Turcia de azi[268], fiind răstignit în Ierapolis [Ἱεράπολις], care e tot în Turcia[269], în timpul împăratului Domitianus[270]|[271].

Sfântul Apostol Bartolomeos a întemeiat Biserica în India[272] și a fost răstignit în Armenia[273].

Despre Sfântul Apostol Matteos, Sfântul Ippolitos ne spune că a scris Evanghelia pentru evrei[274]. Adică Evanghelia sa a fost scrisă nu numai în *greacă*, ci și în *ebraică*.

Sfântul Apostol Tomas a propovăduit parților[275], mezilor[276], perșilor[277], ircanilor[278], bactrilor și margilor, fiind martirizat în Calamini, în

---

https://ro.wikipedia.org/wiki/Insula_Patmos.

[265] PG 10, col. 952.

[266] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Ephesus.

[267] PG 10, col. 952.

[268] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Frigia.

[269] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Hierapolis.

[270] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Domitian.

[271] PG 10, col. 952.

[272] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/India.

[273] PG 10, col. 952.

[274] Ibidem.

[275] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Imperiul_Part.

[276] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Mezi.

[277] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Persia.

[278] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Hyrcania.

India[279]. Adică el a întemeiat Biserici în Iran, Afghanistan, Tadjikistan, Pakistan, Mesopotamia, Persia, India.

Sfântul Apostol Iacovos al lui Alfeos a propovăduit în Ierusalim și a fost omorât cu pietre de iudei[280].

Sfântul Apostol Iudas a propovăduit în Edessa [Ἔδεσσα][281], astăzi fiind orașul Șanlıurfa din Turcia[282], și în Mesopotamia[283]. Însă Mesopotamia era o regiune întinsă, formată din Irak, Siria, Kuweit, Iran și Turcia[284].

Sfântul Apostol Simon Cananitisul, fiul lui Clopa, a fost Episcopul Ierusalimului după Sfântul Iacovos cel Drept, adormind în Ierusalim la vârsta de 120 [centum viginti] de ani[285].

Și Sfântul Apostol Mattias tot la Ierusalim a propovăduit și a adormit acolo[286].

Ultimul din această listă, începută cu Sfântul Apostol Petros, e Sfântul Apostol Pavlos. Despre care Sfântul Ippolitos spune că a început să propovăduiască în Ierusalim.

Apoi a propovăduit în Illiria [Ἰλλυρία][287], în Italia, în Spania, propovăduind Evanghelia începând cu anul 35 d. Hr., fiind martirizat prin tăierea capului în timpul împăratul Neron/

---

279 PG 10, col. 953.
280 Ibidem.
281 A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Edessa.
282 Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Șanlıurfa.
283 PG 10, col. 953.
284 A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Mesopotamia.
285 PG 10, col. 953.
286 Ibidem.
287 A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Illyria.

Nero[288]|[289]. Însă Illiria cuprindea Noricum, Pannonia, Sirmium, Dalmația, Moesia Superioară, Macedonia, Tessalonicul, Epirul[290]. Adică toată regiunea vestică a Peninsulei Balcanice[291].

Și, după cum se observă, Europa și Asia au fost continentele pe care Apostolii Domnului le-au evanghelizat, începând de la Ierusalim.

După lista celor 12 Apostoli ai Domnului, Sfântul Ippolitos ne oferă și lista celor 70 de Apostoli ai Lui, dându-ne mărturii istorice despre propovăduirea lor. Implicit și despre cum arăta *ierarhia* Bisericii în primul secol creștin.

Și începe această a doua listă cu Sfântul Iacovos, fratele Domnului, primul Episcop al Ierusalimului. Sfântul Cleopas a fost și el Episcop al Ierusalimului[292]. Sfântul Ananias, cel care l-a botezat pe Sfântul Apostol Pavlos, a fost Episcopul Damascului.

Sfântul Prohoros a fost Episcopul Nicomidiei [Νικομήδεια][293], astăzi în Turcia[294]. E un oraș în apropiere de Istanbul și de Iznik, fostul oraș *Nicea* [Νίκαια][295]. Sfântul Timon a fost Episcopul de Bostri/ Bostra, care e un oraș în sudul Siriei[296]|[297].

---

[288] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Nero.

[289] PG 10, col. 953.

[290] A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/Illyria#/media/File:Prefecture_of_Illyricum_map.png.

[291] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Illyria.

[292] PG 10, col. 953.

[293] Ibidem.

[294] A se vedea:
http://ro.orthodoxwiki.org/Nicomidia.

[295] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Niceea.

[296] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Bosra.

[297] PG 10, col. 953.

Pentru că orice Biserică *întemeiată* în secolul I d. Hr. era întemeiată *cu întreaga ei ierarhie*, ca și azi, adică având în fruntea ei un Episcop, care era ajutat în slujirea lui de Preoți și Diaconi, cu toții fiind *hirotoniți*.

Și vă citez aici toate aceste nume și date pentru ca să înțelegem cu toții că Biserica s-a întemeiat și s-a extins *în mod concret*, dar cu multe jertfe umane și cu multe eforturi ascetice. Ea a fost întemeiată de Sfinții Apostoli ai Domnului, a căror propovăduire și dragoste pentru Dumnezeu *a biruit* lumea.

Sfântul Parmenas a fost Episcop de Solon, Sfântul Nicolaos a fost Episcopul Samariei, Sfântul Varnavas a fost Episcopul Mediolanului, Sfântul Evanghelist Marcos a fost Episcopul Alexandriei Egiptului[298] și, odată cu el, intrăm în Africa.

Sfântul Silas a fost Episcopul Corintosului [Κόρινθος][299], în Grecia[300], Sfântul Siluanos a fost Episcopul Tessalonicului, Sfântul Crischis/ Crescens a fost Episcopul Carhidonului, în Gallia, Sfântul Epenetos a fost Episcopul Cartaghenisului[301]/ Cartaginei. Iar orașul Cartagina din vechime a fost pe locul actualului oraș Tunis din Tunisia, în nordul Africii[302]. Și astfel Biserica Preasfintei Treimi, Biserica mântuirii, Biserica în care trebuie *să intre* toată lumea, se extinde pe 3 continente: Europa, Asia și Africa.

Sfântul Andronicos a fost Episcopul Pannoniei, Sfântul Amplias a fost Episcop de Odissos,

---

[298] PG 10, col. 956.

[299] Ibidem.

[300] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Corint.

[301] PG 10, col. 956.

[302] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Cartagina.

Sfântul Urbanos a fost Episcopul Macedoniei, Sfântul Stahis a fost Episcopul Bizanțului, Sfântul Varnavas a fost Episcop în Iraclia[303].

Sfântul Apellis a fost Episcopul Smirnei[304]. Astăzi, fostul oraș Smirna se numește *Izmir*, fiind un oraș în sud-vestul Turciei[305].

Sfântul Aristobulos a fost Episcopul Britanniei, Sfântul Narcissos a fost Episcopul Atenei, Sfântul Irodion a fost Episcop de Tarsos [Ταρσός], aflat în Turcia de azi[306], dar fiind orașul în care s-a născut Sfântul Apostol Pavlos[307].

Sfântul Rufos a fost Episcop de Tivon, Sfântul Asincritos a fost Episcop de Ircania, Sfântul Flegon a fost Episcop de Maratonos, Sfântul Ermis a fost Episcopul Dalmației[308], Dalmația fiind o regiune din Croația de azi[309].

Sfântul Patrobulos a fost Episcop de Poteolom, Sfântul Ermas a fost Episcop de Filippon, Sfântul Linus/ Linos a fost Episcopul Romei, Sfântul Gaios a fost Episcopul Efesului, Sfântul Filologos a fost Episcopul de Sinopi[310], un oraș din Turcia de azi, situat pe coasta Mării Negre[311].

Sfântul Luchios a fost Episcopul Laodiceei Siriei, Sfântul Iason a fost Episcop de Tarsos, Sfântul

---

[303] PG 10, col. 956.
[304] Ibidem.
[305] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/İzmir.
[306] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Tarsus,_Mersin.
[307] Ibidem.
[308] PG 10, col. 956.
[309] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Dalmația.
[310] PG 10, col. 956.
[311] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Sinop,_Turkey.

Sosipatros a fost Episcop de Iconiu, Sfântul Erastos a fost Episcop de Panellados, Sfântul Cuartos a fost Episcop de Biritos[312], adică de Beirut, în Liban[313], Sfântul Apollos a fost Episcop de Chesaria, Sfinții Sostenis și Tihicos au fost Episcopi de Colofonias[314], un oraș în Turcia de azi[315].

Sfântul Epafroditos a fost Episcop de Andriachis, Sfântul Chesar a fost Episcop de Dirrahios[316], Sfântul Marcos, vărul primar al Sfântului Barnaba, a fost Episcop de Apollonias, Sfântul Iustos a fost Episcop de Elefterupoleos, Sfântul Artemas a fost Episcop de Listra, Sfântul Climis a fost Episcopul Sardiniei, Sfântul Onisiforos a fost Episcop de Coronis, Sfântul Tihicos a fost Episcop de Halchidonos, Sfântul Carpos a fost Episcop de Biritos, în Tracia, Sfântul Evodos a fost Episcopul Antiohiei, Sfântul Aristarhos a fost Episcop de Apamia, Sfântul Marcos, numit și *Ioannis*, a fost Episcop de Biblupoleos, Sfântul Zinas a fost Episcop de Diospoleos, iar Sfântul Filimon a fost Episcop de Gaza[317], în Palestina de azi[318]. Și chiar dacă nu știm *unde* sunt toate aceste cetăți, și chiar dacă nu știm *cine* sunt toți acești Sfinți, înțelegem însă cu toții că Biserica a avut *întâi-stătători* de la început, adică *Episcopi*, și că ei, dimpreună cu Preoții și Diaconii lor și cu toată Biserica lor, au propovăduit și extins Biserica lui Hristos.

---

[312] PG 10, col. 956.
[313] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Beirut.
[314] PG 10, col. 956.
[315] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Colophon_(city).
[316] PG 10, col. 956.
[317] PG 10, col. 957.
[318] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Gaza.

Pentru că Biserica lui Dumnezeu are *fundament apostolic* și nimeni nu poate schimba acest fundament. Adică nu poate schimba *lucrarea* și *propovăduirea* Sfinților Lui Apostoli, prin care Biserica s-a extins pe pământ și se extinde mereu.

De aceea, așa cum ați văzut și din mărturia sinodală a Bisericii[319], Biserica e mărturisită ca *una* [μίαν], *sfântă* [ἁγίαν], *catolică* [καθολικὴν] și *apostolică* [ἀποστολικὴν][320].

Și Biserica e *apostolică*, tocmai pentru că e *singura*, unica Biserică a lui Dumnezeu. Ea vine de la Apostoli, care au gândit unitar, care au gândit sinodal, care au gândit comunional existența Bisericii și nu schizoid.

Și ea e *sfântă*, pentru că e *împreuna-locuire* a lui Dumnezeu cu oamenii credincioși Lui. Sfințenia Bisericii vine de la Dumnezeu, pentru că El *revarsă continuu* slava Lui în Biserica Sa. Însă, în același timp, fiecare dintre noi, curățindu-ne de patimi și umplându-ne de harul Tainelor și al Slujbelor Bisericii, ne sfințim continuu ca *mădulare mistice* ale Lui. Din păcate, noi, românii, avem *o frică nejustificată* față de *al 3-lea atribut* al Bisericii din *Crezul niceo-constantinopolitan*, ca și când nu ar fi un atribut *legitim* al ei. Mă refer la καθολικὴν. Așa spune Crezul în limba greacă, în original, că Biserica este *catolică* [καθολικὴν].

De aceea, în cărțile noastre de slujbă, s-a înlocuit καθολικὴν [catolichin] cu Соборную [so-

---

[319] A se vedea:
http://www.teologiepentruazi.ro/2016/03/15/temele-marelui-sinod-ortodox-din-iunie-2016-3/.

[320] Idem:
https://ro.wikipedia.org/wiki/Simbolul_niceeano-constantinopolitan.

bornuiu][321], din rusă, și, în loc să avem *catolică*, avem *sobornicească*. Însă prin *sobornicească* se accentuează altceva decât prin *catolică*.

Sobornicească spune că Biserica este *sinodală*, că se conduce sinodal, pe când *catolică*, cuvântul original al *Crezului ortodox*, ne spune că Biserica este *universală*, că ea e *pentru toți* și *trebuie să îi cuprindă* pe toți.

Pentru că *sinodalitatea*, după cum am afirmat adineauri, e presupusă de atributul Bisericii de a fi *una*. Biserica e și rămâne *una* pentru că cei care o întrupează gândesc *sinodal* și *comunional* viața cu Dumnezeu. Iar cei care rămân ca *o unime* în relația cu Dumnezeu, rămân *în sfințenia* Lui. Și prin aceasta, Biserica cea *una* e *sfântă*.

Dar Bisericea cea *una* și *sfântă* e, în același timp, *catolică*. Pentru că Biserica nu e un organism *mort*, ci *viu*, adică o comunitate divino-umană aflată într-o continuă expansiune. Căci menirea ei e aceea de *a cuprinde* întreaga umanitate pentru *a o transfigura*. Din acest motiv, *catolicitatea* Bisericii nu e înțeleasă de *Simbolul Bisericii* ca o sporire numerică, liniară a ei, ci ca *o expansiune duhovnicească* și *transfiguratoare* a Bisericii în lume, prin fiecare om convertit la dreapta credință.

Catolicitatea Bisericii vorbește de o creștere reală, profundă și continuă a Bisericii în lume, așa după cum vorbește și apostolicitatea ei. Pentru că Biserica are *început* apostolic, dar ea *nu se termină* odată cu Apostolii, ci ea doar *începe* prin Apostoli.

Pentru că Biserica, prin catolicitatea ei, este *aluatul mântuirii* care continuu crește, este voia lui

---

[321] Idem: http://www.pravoslavie.ru/put/biblio/molitva/17.htm.

Dumnezeu care cheamă întreaga lume la transfigurarea prin slava Lui.

Așadar, Biserica Ortodoxă, Biserica lui Dumnezeu, e *una*, e *sfântă*, e *catolică* și e *apostolică*. Adică *a început* de la Apostoli, *s-a păstrat* în unitate și în sfințenia lui Dumnezeu, și are menirea de a se *extinde* la nesfârșit, pentru a-i cuprinde pe toți oamenii, alături de Îngerii și Sfinții Lui, pentru a moșteni veșnic Împărăția Lui.

Astfel putem înțelege mult mai bine de ce *Duminica Ortodoxiei*, duminica de azi, are în centrul ei Evanghelia chemării la apostolat [In. 1, 43-51]. Pentru că Biserica pornește de acolo: de la *chemarea* Sfinților Apostoli de către Domnul. Și prin *chemarea* lor am fost chemați *și noi*, cu toții, ca să ne unim cu ei într-o credință și într-o dragoste nedespărțită.

Tocmai de aceea, dacă vrem *Biserica Lui*, dacă vrem *să trăim creștinește*, nu putem să fim membri ai unor pseudo-biserici, care au apărut în alt secol decât cel apostolic. Biserica a început atunci, odată cu Apostolii Lui, cu propovăduirea și hirotoniile pe care ei le-au făcut și prin care ei *au întemeiat* noi Biserici locale.

A îndrăzni să gândești că Biserica „a decăzut" în timp, că ea „a pierit", că ea „s-a pierdut" în tumultul lumii, pentru că „s-a umplut de greșeli" și de aceea e nevoie de „o reinventare" a ei, înseamnă *a gândi profund necreștinește* și *noneclesial*. Pentru că Biserica e a lui Dumnezeu, El o conduce, El o apără de greșeli, ea e una și pentru totdeauna și de aceea nu poate să fie „reinventată" sau „remaniată".

Căci dacă Biserica ar trebui „reconstruită" înseamnă că Dumnezeu „a murit". Că El „nu mai există".

Însă El e viu în veci și ne face vii în veci și pe noi, cei care ne unim cu El prin credință și Botez, și care trăim în ritmul viu și profund transfigurator al vieții Bisericii Sale.

De aceea, *Duminica Ortodoxiei* nu înseamnă numai *triumful* Sfintelor Icoane, ci *triumful Bisericii*. Triumful credinței Bisericii asupra ereziilor.

Căci pe 11 martie 843, când, printr-o decizie sinodală, s-a stabilit a se cinsti această duminică, ca *Duminica Ortodoxiei* [ἡ Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας][322], s-a avut în vedere sublinierea faptului că Sfintele Icoane au fost *reintroduse* în Biserică. Că locul lor este acolo, în Biserică, de unde le scoseseră iconoclaștii, pentru că *fac parte* din viața și din Tradiția Bisericii.

Însă, în timp, *Duminica Ortodoxiei* a devenit o *sărbătoare a Bisericii*, Sfintele Icoane fiind văzute ca *o expresie a credinței Bisericii*.

Căci atunci când ieșim cu Sfintele Icoane și cu Sfintele Moaște în mâini, în procesiune sfântă, cuvioasă, noi vorbim *despre Biserică*, despre viața noastră cu Dumnezeu, și nu prezentăm Sfintele Icoane și Sfintele Moaște *rupte* de viața Bisericii.

Tot ce *are* Biserica, *exprimă* Biserica. Însă nimic din ce e Biserica nu poate fi *externalizat*, pentru că toate ale Bisericii sunt *interioare* ei.

Slujbele, cărțile sfinte, Sfintele Icoane, Sfintele Moaște, modul de a fi al vieții ortodoxe, întreaga Tradiție a Bisericii sunt *interioare* Bisericii.

De aceea, cine *preferă* din Ortodoxie doar anumite lucruri și nu o primește integral, nu o primește deplin, acela o ciopârțește. Strică în sufletul lui toată această *plenitudine a sfințeniei* care

---

[322] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Feast_of_Orthodoxy.

e Biserica, și, în definitiv, nu ajunge să trăiască *deplinătatea* ei.

Pentru că viața Bisericii *se primește deplin* și se trăiește *în* Biserică. Nu poți fi romano-catolic, protestant, neoprotestant sau păgân și să iei doar *anumite lucruri* din Ortodoxie și să crezi că prin asta *cunoști* Ortodoxia. Nu, nu o cunoști! Pentru că trebuie *să te naști din nou* și *să o primești integral* și *să te lași umplut* de sfințenia ei în mod continuu, pentru ca să știi ce e Ortodoxia, adică ce e viața Bisericii.

Numai aici, înăuntrul Bisericii, descoperim *ce e* Biserica și *cât de multe* și *de mari eforturi* trebuie să facem pentru a fi, întrucâtva, *proprii* Bisericii.

Aici, înăuntru, Dumnezeu ne luminează despre Biserică, pe măsură ce ne luminează despre cum să ne curățim de patimi. Căci fără continua noastră sfințire personală, noi nu putem să *înțelegem* viața Bisericii, chiar dacă suntem în Biserică.

Pentru că Biserica e *sfântă* și se înțelege *prin sfințenie*. Și sfințenia *ne unifică* interior și ne face să avem *o minte catolică*, adică o minte care *primește* și *crede* întreaga învățătură și viață a Bisericii din toate secolele și de pretutindeni. Iar dacă avem o perspectivă catolică asupra vieții Bisericii, ajungem să trăim și să ne bucurăm și de apostolicitatea ei. Pentru că Sfinții Apostoli și urmașii lor au propovăduit dreapta credință pentru întreaga lume, având conștiința vie că *toți trebuie să se mântuiască*.

Așadar, iubiții mei, în această duminică sfântă, prima din Postul Mare, ne mărturisim *identitatea* noastră eclesială. Pentru că noi suntem *ortodocși* și trăim în Biserica cea una, sfântă, catolică și apostolică.

Și prin nevoința noastră din aceste zile, noi suntem ajutați de Biserică să vedem mult mai profund rolul nostru în lume. Căci postul, rugăciunea, slujba prelungă, privegherea, nevoința noastră tainică au rolul de a ne face mult mai treji, mult mai delicați, mult mai profunzi.

Postul acesta ne ajută *să ne înfrățim* tot mai mult unii cu alții, dar și *să ne simplificăm* inimile. Pentru că ne vedem neputințele, ne vedem bolile, ne vedem puținătatea noastră, dar, în același timp, vedem cum Dumnezeu ne întărește întru toate. Cum, fără El, nu putem să facem nimic, nici cel mai mic lucru.

De aceea, vă îndemn și mă îndemn spre *a ne înțelege* tot mai mult unii pe alții și spre *a ne uni* tot mai mult unii cu alții. Pentru că prin aceasta arătăm că *învățăm mereu* de la Dumnezeu cum să trăim în fiecare zi. Amin!

Predică la *Bunavestire* [25 martie 2016]

Iubiții mei[323],

bucuria adevărată vine de sus! Bucuria adevărată vine de la Dumnezeu. Pentru că bucuria aceasta e duhovnicească, e sfântă, ne împlinește pe noi, oamenii, dar înduhovnicește și întreaga creație. Pentru că bucuria pe care noi o prăznuim azi e bucuria întregii umanități, dar și a întregii creații a lui Dumnezeu.

Pentru că azi, Dumnezeu a binevoit *să bucure* neamul omenesc și întreaga făptură printr-o *bună-vestire* dumnezeiască.

Căci El a trimis pe Îngerul Gavriil [Γαβριὴλ], pe Arhanghelul Lui, într-un oraș din Galilea [Γαλι-

---

[323] Scrisă în dimineața zilei de 23 martie 2016, zi de miercuri, înnorată, + 5 grade. Sfânta Frescă în mozaic de deasupra am preluat-o de aici:

https://vatopaidi.files.wordpress.com/2010/03/evagelismos.jpg?w=689&h=563.

λαία], numit *Nazaret* [Ναζαρέτ] [Lc. 1, 26, BYZ], la Fecioara Maria, care era logodită cu un bărbat numit Iosif [Lc. 1, 27]. Și ei i-a spus astfel Îngerul: „Bucură-te, cea plină de har [Χαῖρε, κεχαριτωμένη]! Domnul [este] cu tine [ὁ Κύριος μετὰ σοῦ]. Binecuvântată [ești] tu în[tre] femei [εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν]" [Lc. 1, 28, BYZ].

Iar Arhanghelul Gavriil nu a făcut decât *să constate* și *să sublinieze* sfințenia cea prea mare a Fecioarei Maria. Căci *a fi plin de har* e *începutul* bucuriei celei veșnice. Pentru că Dumnezeu este împreună cu cei Sfinți ai Lui. Și ajungi un om *binecuvântat*, numai dacă ești cu Dumnezeu, dacă ești plin de slava Lui.

Cu alte cuvinte, nu te poți „binecuvânta" de unul singur, ci numai Dumnezeu *te binecuvintează*, dacă faci voia Lui, dacă te sfințești pentru El. Pentru că binecuvântarea este *răspunsul* lui Dumnezeu la sfințenia vieții tale.

Însă Fecioara cea preacurată „*a fost tulburată* la cuvântul lui [διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ]", al lui Gavriil, „și cugeta [întru sine]: «Ce are să fie *întâmpinarea* [ὁ ἀσπασμὸς] aceasta?» [Lc. 1, 29].

Fiindcă Arhanghelul a venit „de la Dumnezeu [ὑπὸ τοῦ Θεοῦ]" [Lc. 1, 26], pentru ca să *o întâmpine* pe Fecioara Maria cu veste prea bucuroasă. De aceea, el, cunoscându-i gândurile, îi spune vestea cea bună pentru care venise: „Nu te teme, Maria! Căci ai aflat har la Dumnezeu [Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ]. Și, iată!, vei lua în pântece [Καὶ ἰδού, συλλήψῃ ἐν γαστρί], și vei naște fiu, și vei chema numele lui *Iisus* [καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ *Ἰησοῦν*]. Acesta va fi mare, și *Fiul Celui Preaînalt* va fi chemat [Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ *Υἱὸς Ὑψίστου* κληθήσεται]. Și Domnul

Dumnezeu Îi va da Lui tronul lui David, tatăl Lui [καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς Αὐτοῦ], și [El] va împărăți peste casa lui Iacov întru veci [καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας], și Împărăția Lui nu va avea sfârșit [καὶ τῆς Βασιλείας Αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος]" [Lc. 1, 30-33].

Aceasta este, deci, *bunavestire*: că din Fecioară *se va naște* Domnul, Fiul Celui Preaînalt, adică al Tatălui!

Și praznicul de azi, din acest motiv, are acest nume: *Bunavestire a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și a Pururea Fecioarei Maria* [Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας][324].

Căci vestea cea mare și prea înfricoșătoare în veselia ei dumnezeiască e aceasta: că Dumnezeu Se face om pentru noi și pentru mântuirea noastră. El intră în pântecele Fecioarei pentru a Se întrupa, va fi Dumnezeu și om și va fi chemat *Iisus*. Iar *Iisus* înseamnă *Mântuitor*[325]. Pentru că El *ne-a mântuit* din robia diavolului, a păcatului și a morții.

Arhanghelul Gavriil îi spune în mod explicit Fecioarei că Cel ce Se va naște din ea este Fiul Celui Preaînalt și că Împărăția Lui nu va avea sfârșit, e veșnică. Însă, în același timp, Arhanghelul vorbește și despre *umanitatea* lui Iisus, a Domnului, și spune că El este *din David* și că David e *tatăl Lui* după umanitatea Sa.

Fecioara Maria a primit marea veste, singura veste nouă sub soare...însă ea îl întreabă cu prudență pe Arhanghel: „Cum va fi aceasta, când bărbat nu cunosc [Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ

---

[324] *Cf.* http://glt.xyz/texts/Mar/25.uni.htm.

[325] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Jesus.

γινώσκω]?” [Lc. 1, 34, BYZ]. Pentru că Arhanghelul îi spusese că ea...va lua în pântece și va naște fiu. Și pentru ca să naști fiu, trebuie să îl faci cu un bărbat, având relații sexuale cu el.

Însă Gavriil, la întrebarea ei grijulie, plină de atenție, îi răspunde: „Duhul Sfânt va veni peste tine [Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σε] și puterea Celui Preaînalt te va umbri pe tine [καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι]; de aceea și Cel Sfânt care Se naște [din tine], va fi chemat *Fiul lui Dumnezeu* [διὸ καὶ τὸ γεννώμενον Ἅγιον κληθήσεται *Υἱὸς Θεου*]” [Lc. 1, 35, BYZ]. Adică Cel care Se va naște din Fecioară nu este făcut *cu un om*, nu e născut *în mod firesc*, ci e născut *mai presus de fire*.

Cel care Se va naște din Fecioară e *Dumnezeu și om*, nu *om*!

Om va fi Ioannis Botezătorul, care se va naște și el în mod minunat. Pentru că Gavriil îi spune: „Și, iată!, Elisavet, rudenia ta, și aceasta a zămislit fiu în bătrânețea ei [Καὶ ἰδού, Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς]; și aceasta este a șasea lună a ei, cea numită *stearpă* [καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ *στείρα*]. Că la Dumnezeu nu va fi [cu] neputință tot cuvântul” [Lc. 1, 36-37].

Ioannis se naște din mamă stearpă, la bătrânețe, pentru că la Dumnezeu nimic nu e cu neputință. Și el era zămislit de 6 luni în pântecele maicii lui, fiind născut din împreunare trupească. Fecioara va lua și ea în pântece și va naște Fiu, însă El va fi zămislit *mai presus de fire*, prin lucrarea Dumnezeului treimic, fără sămânță și împreunare bărbătească.

Și în urma acestui dialog dumnezeiesc cu Arhanghelul Gavriil, Fecioara Maria cea preacurată

se încredințează asupra slujirii preasfinte la care e chemată și spune: „Iată, roaba Domnului [Ἰδού, ἡ δούλη Κυρίου]! Fie mie după cuvântul tău [γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου]” [Lc. 1, 38]. Și numai după ce a spus aceasta, Gavriil a plecat de la ea [Ibidem].

Însă ce s-a petrecut acum, de fapt, când Preacurata Stăpână *a consimțit* voii lui Dumnezeu? „După asentimentul Sfintei Fecioare, Duhul cel Sfânt S-a pogorât peste ea potrivit cuvântului Domnului...curățind-o și dându-i în același timp puterea de a primi dumnezeirea Cuvântului și puterea de a naște. Atunci a umbrit-o Înțelepciunea enipostatică și Puterea Preaînaltului Dumnezeu, adică Fiul lui Dumnezeu, Cel deoființă cu Tatăl, ca o sămânță dumnezeiască și Și-a alcătuit Lui, ...din sângiurile ei [cele] sfinte și prea curate, trup însuflețit, cu suflet rațional și cugetător, pârga frământăturii noastre.

[Dar] nu Și-a alcătuit trupul pe cale seminală, ci pe cale creaționistă, prin Duhul Sfânt. Nu Și-a alcătuit forma trupului treptat, prin adăugiri, ci [el] a fost desăvârșit dintr-o dată”[326].

Am citat din cartea a 3-a, cap. al 2-lea, din *Expunere acrivică a credinței ortodoxe* [ΕΚΔΟΣΙΣ ΑΚΡΙΒΗΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΙΣΤΕΩΣ], cunoscută de noi ca *Dogmatica*, a Sfântului Ioannis Damaschinos, în ediția românească a Părintelui Dumitru Fecioru.

Textul citat e în PG 94, col. 985 și e acesta:

---

[326] Sf.[ântul] Ioan Damaschin, *Dogmatica*, ed. a III-a, trad. de Pr. D.[umitru] Fecioru, Ed. Scripta, București, 1993, p. 97-98.

Μετὰ οὖν τὴν συγκατάθεσιν τῆς ἁγίας Παρθένου, Πνεῦμα ἅγιον ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὴν κατὰ τὸν Κυρίου λόγον, ὃν εἶπεν ὁ ἄγγελος, καθαῖρον αὐτὴν (4), καὶ δύναμιν δεκτικὴν τῆς τοῦ Λόγου θεότητος παρέχον, ἅμα δὲ καὶ γεννητικήν. Καὶ τότε ἐπεσκίασεν (5) ἐπ' αὐτὴν ἡ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου ἐνυπόστατος σοφία καὶ δύναμις, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ τῷ Πατρὶ ὁμοούσιος οἱονεὶ θεῖος σπόρος, καὶ συνέπηξεν ἑαυτῷ ἐκ τῶν ἁγνῶν καὶ καθαρωτάτων αὐτῆς αἱμάτων σάρκα ἐψυχωμένην · ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ, ἀπαρχὴν τοῦ ἡμετέρου φυράματος · οὐ σπερματικῶς, ἀλλὰ δημιουργικῶς, διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος · οὐ ταῖς κατὰ μικρὸν προσθήκαις ἀπαρτιζομένου τοῦ σχήματος, ἀλλ' ὑφ' ἓν τελειωθέντος · αὐτὸς ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος χρη-

Îl voi retraduce și îl voi explica în cele ce urmează: „Așadar, după încuviințarea Sfintei Fecioare, Duhul Sfânt a venit peste ea, după cuvântul Domnului, pe care l-a spus Îngerul, curățind-o pe ea și dându-i puterea de *a primi* dumnezeirea Fiului, și, în același timp, și de *a-L naște*”. Venirea Duhului Sfânt peste Fecioara Maria a avut loc *imediat* după ce Sfânta Fecioară a spus că e *roaba* Domnului, că *se supune* voii Lui. *Încuviințarea ei*, consimțământul ei, a fost exprimat în Lc. 1, 38.

Iar Duhul Sfânt a curățit-o pe ea, dându-i puterea de *a primi* dumnezeirea Fiului și de *a-L naște* pe El. Căci nimeni până atunci nu mai primise o astfel de *curățire* și de *putere* de a-L naște pe Fiul Tatălui.

După lucrarea Duhului, Sfântul Ioannis Damaschinos ne vorbește despre lucrarea Fiului la zidirea umanității Sale: „Și atunci a umbrit-o pe ea Înțelepciunea enipostatică și Puterea lui Dumnezeu Celui Preaînalt, [adică] Fiul lui Dumnezeu, Cel deoființă cu Tatăl, ca o sământă dumnezeiască, și

Și-a alcătuit Sieși, din sângiurile ei cele sfinte și preacurate trup însuflețit, [având] suflet rațional și înțelegător, pârga frământăturii noastre”.

Însă lucrarea Fiului nu e *separată* de a Tatălui și a Duhului, ci e *concomitentă* cu a Acelora. De aceea, pe măsură ce Duhul a curățit-o pe Fecioară și a făcut-o proprie întrupării Cuvântului din ea, Cuvântul a umbrit-o pe ea și, ca o sămânță dumnezeiască, Și-a alcătuit trup din ea. Pentru că *Fiul* este *Puterea* Celui Preaînalt despre care vorbește Lc. 1, 35.

Fiul Și-a alcătuit trup din trupul Preacuratei Fecioare. Însă sufletul rațional și înțelegător e creația Lui și nu l-a luat din trupul Preacuratei Fecioare. Însă Sfântul Ioannis Damaschinos accentuează aici, prin sintagma „trup însuflețit”, că deodată cu zămislirea trupului, Fiului Și-a creat și sufletul, și El S-a zămislit în ea ca *un trup însuflețit* și nu ca *un trup fără de suflet*.

Ultima parte din citatul patristic: „Nu în mod spermatic, ci creațional [S-a întrupat Fiul], prin Duhul Sfânt. Nu prin mici adăugiri Și-a desăvârșit chipul, ci dintr-odată a fost desăvârșit”.

Fiul S-a întrupat creațional, prin lucrarea întregii Treimi și nu spermatic, nu prin unirea Fecioarei cu un bărbat. Și Fiul Și-a creat trupul în uterul Fecioarei nu în mod *evolutiv*, crescând zi de zi, așa cum crește un copil în mod normal, ci El Și-a creat trupul *în mod desăvârșit*, ca unul care e pregătit ca să fie născut imediat.

Însă Fiul nu S-a născut imediat, ci la 9 luni, pentru ca nimeni să nu-L *suspecteze* că S-a născut mai înainte de vreme. Pentru ca nimeni să nu spună că El nu este *om* în mod desăvârșit.

Și astfel am aflat de la Sfântul Ioannis Damaschinos că *bunavestire* [εὐαγγελισμὸς] nu înseamnă doar *făgăduința întrupării* Fiului, ci înseamnă, în același timp, și *ziua zămislirii* Fiului lui Dumnezeu în uterul Preacuratei Stăpâne. Căci Dumnezeu, Cel care a făgăduit, S-a întrupat imediat în pântecele ei, odată ce ea a acceptat că e *roaba* Domnului.

Și Dumnezeu așteaptă de la noi toți *să creștem* în conștiința noastră eclesială și în viața noastră duhovnicească, pentru ca să ajungem la ziua în care să spunem că suntem *robii* Lui și că *ne dăm cu totul* Lui.

Pentru că El nu vrea jumătăți de măsură. El ne vrea cu totul. Vrea să fim cu totul ai Lui. Și de aceea Dumnezeu așteaptă această clipă mare, clipa mântuirii noastre, când noi *acceptăm* să facem voia Lui întru toate.

Căci El nu vrea să ne forțeze. Nu vrea ca noi să facem lucruri în care nu credem și pe care nu le vrem. Ci El așteaptă ziua, clipa, hotărârea noastră de a fi numai cu El, lepădându-ne de gândirea și de simțirea noastră păcătoasă. De întregul nostru mod egoist de viață.

Troparul praznicului de azi ne vestește că „*astăzi* [este] începutul mântuirii noastre [*σήμερον* τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον] și *arătarea* tainei celei din veac [καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου ἡ φανέρωσις]”[327]. Pentru că *zămislirea* Domnului în uterul Fecioarei e *începutul* lucrării Lui mântuitoare pentru noi și, în același timp, *taina veșnică* a lui Dumnezeu era aceea că *Fiul Se va întrupa*. De aceea, taina aceasta *s-a arătat*/ s-a revelat/ s-a dezvăluit astăzi Fecioarei.

---

[327] *Mineiul pe martie*, ed. BOR 1893, p. 194/ ed. grecească, *cf.* http://glt.xyz/texts/Mar/25.uni.htm.

Sfântul Maximos Mărturisitorul, în *Diferite [locuri] grele [din] Dumnezeiasca Scriptură* [ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΑΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ], la întrebarea a 60-a, ne spune că în Scriptură, *taina* lui Hristos este *Însuși Hristos*[328]. Iar *taina Lui* constă în *„unirea* negrăită și neînțeleasă a dumnezeirii și a umanității după ipostas"[329]. În interiorul persoanei veșnice a lui Dumnezeu Cuvântul.

Însă, continuă Sfântul Maximos, „cred [că] pentru Hristos [sau] pentru taina lui Hristos [sunt] toate veacurile și cele care [sunt] în înseși veacurile, [pentru că] în Hristos *și-au luat* începutul de a fi și sfârșitul. Căci *unirea* [dintre dumnezeire și umanitate în persoana lui Hristos] a fost cugetată înainte de veacuri"[330]. De cine a fost *cugetată*? De Preacurata Treime, de Dumnezeul nostru[331]. Căci Tatăl a vrut-o prin bunăvoirea Sa, Fiul a vrut-o prin însăși lucrarea Sa, iar Duhul a vrut-o prin împreunalucrare cu Tatăl și cu Fiul[332].

Însă întruparea Fiului, după cum spuneam la început, are *consecințe transfiguratoare* și asupra umanității, dar și asupra întregii creații. Pentru că Sfântul Maximos ne spune că se cuvenea, cu adevărat, ca Cel care este *Făcătorul lucrurilor* să fie și Cel care le *îndumnezeiește după har* pe cele create de El[333].

Și dacă El îi îndumnezeiește pe oameni și transfigurează întreaga creație, atunci *împlinirea*

---

[328] *Filocalia românească*, ed. a II-a, Ed. Harisma, București, 1994, p. 330/ PG 90, col. 620.

[329] Ibidem/ Ibidem.

[330] Idem, p. 332/ PG 90, col. 621.

[331] Idem, p. 333/ PG 90, col. 624.

[332] Ibidem/ Ibidem.

[333] Idem, p. 334/ Ibidem.

omului și a creației se află în Dumnezeu, Care e *bucuria* întregii existențe.

De aceea, bucuria vine de sus, e veșnică, pentru că vine de la Dumnezeu. El e bucuria și întărirea noastră. El e pacea și nădejdea noastră. Noi întru El îndrăznim spre tot lucrul bun și ne curățim de toată fărădelegea și de tot păcatul.

Căci de la praznicul de astăzi învățăm că viața noastră este *un dar* al lui Dumnezeu, pentru ca *să Îi slujim Lui* cu credincioșie. Pentru că viața noastră nu e un dar al Lui pe care noi trebuie să îl mototolim și să îl aruncăm la coș, ci viața noastră e un timp al slujirii, al dăruirii, al sfințirii, al comuniunii cu Dumnezeu și cu oamenii.

Timpul e cel mai prețios *aer* al nostru. Pentru că timpul înseamnă *spațiul* în care noi ne sfințim viața. Timpul e cel care ne face să fim *lumini vii*, personale, dacă înțelegem că el e pentru curățirea noastră de patimi.

Și în acest fel noi *Îi reîntoarcem* darul lui Dumnezeu *ca mulțumire recunoscătoare* față de El. Și pe cât Îi suntem de *recunoscători* lui Dumnezeu pentru toate binefacerile primite de la El, pe atât viața noastră are *valoare*. Pentru că valoarea ei constă în *recunoștința* față de Dumnezeu și față de semenii noștri.

Însă ce înseamnă *a avea recunoștință*? A admite, la modul profund, că noi am fost *clădiți* de Dumnezeu și de oamenii care ne-au punctat existența. Că Dumnezeu a lucrat direct și prin oameni la formarea noastră. Și pentru aceasta noi suntem plini de iubire, de ascultare, de dăruire față de Dumnezeu și *îi avem* în inima noastră pe cei care ne-au ajutat cu ceva anume în viața noastră.

Așadar, iubiții mei, astăzi e zi de bucurie, e zi de praznic, e zi de mare veselie pentru întreaga umanitate, pentru că Fecioara a fost găsită *plăcută* și *binecuvântată* de către Dumnezeu! Ea a fost găsită cea mai plăcută, cea mai frumoasă din toate veacurile, pentru că *este* cea mai curată persoană umană din toate timpurile. Și prin Preacurata Fecioară Maria, fecioarele și femeile sunt chemate, alături de bărbați, la viață sfântă, pentru că sfințenia este *împlinirea reală* a omului.

De aceea, praznicul de azi e *un praznic al sfințeniei*, pentru că Cel ce S-a zămislit în uterul ei este *Cel Sfânt*, Cel mai înainte de toți vecii, Dumnezeul nostru. Iar dezlegarea la pește din această zi e *o expresie a bucuriei*, pentru că postul ne cheamă la bucurie și nu la tristețe.

Postul e pentru *înseninarea* noastră, e pentru *însănătoșirea* noastră duhovnicească, e pentru curățirea noastră interioară. El ne duce, prin rugăciune, prin milostenie, prin citire și contemplare, către bucurie, către bucuria cea veșnică, care e împreună cu Tatăl și cu Fiul și cu Sfântul Duh, cu Dumnezeul nostru treimic.

Așa stând lucrurile, să ne bucurăm și să ne veselim în acest praznic dumnezeiesc, rugând-o pe Maica lui Dumnezeu *să ne învețe* să ne închinăm cu adevărat lui Dumnezeu și să Îi slujim Lui pentru totdeauna! Căci avem nevoie de *veșnica relație* cu Dumnezeu și nu de una pasageră, interesată.

Să postim cu bucurie, să ajutăm cu bucurie, să ne rugăm cu bucurie!

Pentru că bucuria Lui cea veșnică, a Dumnezeului nostru treimic, e cea care nu se va lua de la noi, dacă vom fi găsiți *vrednici* de iubirea Lui. Amin!

Predică la Duminica a 2-a din Postul Mare [2016]

Iubiții mei[334],

am fost atent în ultimele zile la *hiturile* din ultimii ani ale muzicii românești, la ce se ascultă în

---

[334] Scrisă în dimineața zilei de 24 martie 2016, zi de joi, cu cer înnorat. Sfânta Frescă am preluat-o de aici: http://www.crestinortodox.ro/files/image/sfantul-grigorie-palama-14.jpg.

mod preponderent la TV, la radio și în online, și am constatat două lucruri importante pentru noi:

1. multe dintre ele conțin *idei* și *experiențe ortodoxe*, fără ca autorii să aibă intenția să se *propună* ca oameni *credincioși*;

2. multe dintre ele nu mai au un discurs-poveste, din care să înțelegi, de la cap la coadă, *un mesaj* al cântecului, ci au *un mesaj în mod voit fragmentat*, aluziv, încifrat.

Pentru că mesajul Bisericii nu e asimilat de oameni la nivel *citațional*, ci cu mult mai profund, el devenind *un mod de a fi* chiar și pentru cei care nu calcă pe la Biserică, pentru că le formează crezurile, raportările la viață, la oameni.

Iar textierii, cei care scriu cântecele, au intenția de *a îngreuna* mesajul, de a-l încifra, de a-l tăinui, pentru că vor să ajungă la inteligența omului, la mintea lui. Dorind să facă *același lucru* ca și mine, atunci când predic: *să intre* în om ca idee, ca sentiment, ca stare de spirit.

Și voi exemplifica imediat, pentru ambele constatări. Mai întâi voi cita *idei* și *experiențe ortodoxe* din diverse cântece mult ascultate de public, dar care nu au nimic de-a face, la prima impresie, cu credința noastră.

Alina Eremia[335] vorbește despre iubire ca despre *un zbor*, ca despre ceva romantic, înălțător și nu ca despre o relație mercantilă și exclusiv sexuală. Și folosește sintagma ortodoxă: „eram în dreapta ta”, pe care noi o folosim când vorbim despre *înălțarea* la cer a Fiului și *șederea* Lui de-a dreapta Tatălui.

---

[335] În *A fost o nebunie*: https://www.youtube.com/watch?v=A2MWK7KjIKw.

De ce n-a spus „în stânga ta”? Pentru că *dreapta* vorbește despre ceva *stabil*, veșnic, așa după cum propovăduiește Evanghelia Înfricoșătoarei Judecăți. Pentru că *oile* sunt în *dreapta* Lui.

Iar ea era *în dreapta lui* atunci când *o iubea*. Și nu e de acord că „fericirea absolută-i *un delict*”, pentru că fericirea absolută este...*în* Împărăția lui Dumnezeu.

Însă în piesa Alinei Eremia *fericirea absolută* e *redusă* la iubirea dintre două persoane, chiar dacă ea folosește, în mod decontextualizat, termeni religioși, absoluți.

„A te juca cu dragostea este un lucru periculos”, pentru că dragostea este esențială pentru noi. Și când ea *se năruie* (dacă se năruie vreodată), atunci „ne dezbrăcăm de sentimente”. Ultimul fragment pe care vreau să îl remarc din această piesă este acesta: „iubirea *se împarte* la doi”[336]. Pentru că iubirea începe în doi și trebuie să continue în doi, chiar dacă ea *se extinde* și în copii.

Însă *experiența responsabilă* a iubirii în cuplu e una *ortodoxă*, pentru că fiecare e *dator* să facă pentru cuplu și pentru familie tot ce poate. Tot ce poate la modul frumos, la modul împlinitor.

Iubirea *se împarte la doi*...când vine vorba despre *responsabilitatea* față de celălalt. Pentru că numai în măsura în care ne gândim *mai mult* la cel iubit decât la noi înșine, cuplul e viu și se împlinește.

Lora[337], în *Floare la ureche*, își punea problema *sufletului* bărbatului pe care îl iubește.

---

[336] A se vedea: http://www.versuri.ro/versuri/gghlee_alina-eremia-a-fost-o-nebunie.html.

[337] Idem:

Fapt pentru care spune: „Nu pot să-nțeleg unde ți-e sufletu'/ Și cum poți să-mparți cu mine-acum doar patu'". Pentru că iubirea nu înseamnă doar sex, ci iubirea înseamnă *să te dărui continuu*, cu tot ceea ce ești tu, persoanei pe care o iubești.

Însă când bărbatul *își pierde atenția* în dragoste, el devine „prea rece" și femeia simte *trecerea* timpului lângă el ca pe un lucru greu, „prea greu". Dar pentru că timpul se măsoară în tic-tacul inimii, ea „l-ar lăsa", „dar mi-ești prea drag".

Și aici avem din nou o perspectivă ortodoxă asupra vieții: pentru că ceea ce contează într-o relație e *legătura interioară*, sentimentală și rațională cu persoana iubită, și nu *stările pasagere* de peste zi. Relația nu e *nu moft*, ci un lucru trainic, durabil. De aceea, nu putem numi *iubire* decât relația care *nu poate să plece* de lângă persoana iubită.

Însă dragostea nu e „floare la ureche" și el nu are dreptul *să se joace* cu mintea femeii iubite[338]. Pentru că persoana iubită trebuie *protejată* și nu *îmbolnăvită*.

Ambele cântece au pledat, cu alte cuvinte, pentru *familia tradițională*, care are la bază *iubirea* și *buna-înțelegere* între soți. Pentru că iubirea nu e *floare la ureche*, nu e un lucru care trebuie tratat cu ușurătate, ci ea *se împarte la doi*, fiecare fiind *responsabil* pentru celălalt.

Să luăm și un bărbat! Mihail[339], în *Mă ucide ea* și nu în: „Ea mă ucide", vorbește despre *trepidația* lumii noastre.

---

https://www.youtube.com/watch?v=oiTqT8dhJTQ.

338 Idem: http://traiestemuzica.ro/versuri/lora-floare-la-ureche-versuri/.

339 Idem: https://www.youtube.com/watch?v=wqRuvmFfyag.

Trăim într-o lume unde „e totul în viteză”, le facem pe toate pe fugă, și delirul nostru e „cât cerul de înalt”. *Delir* la modul figurat și nu clinic, spunându-ne de fapt că viața noastră este plină de exaltare, de entuziasm excesiv, pentru că trăim *la cote înalte* tot ceea ce facem. Și starea noastră interioară e *cât cerul de înalt*, pentru că cerul nu e *înalt* de ani lumină, nu e *în afară*, ci e *interior*. Pentru că Împărăția este *înăuntrul* nostru.

Iar dacă nu ar fi avut legătură cu perspectiva ortodoxă de a vedea lucrurile, delirul nostru nu ar fi fost niciodată *comparat* cu cerul, cu înălțimea cerului, pentru că sufletul nostru nu ar fi ajuns niciodată la cerul fizic. Dar pentru că delirul, starea interioară excesivă poate ajunge la *cerul* inimii, tocmai de aceea starea noastră interioară e *compatibilă* cu cerul simțit duhovnicește.

El se află cu femeia „în antiteză”, în opoziție, atunci când sunt „subiecții unui simplu *joc murdar*”. Și *jocul murdar* e *relația pur sexuală*.

Pentru că ea nu este *în* tine, ci *lângă* tine.

Și dacă femeia e doar *lângă* tine, ea e *în antiteză* cu tine, chiar dacă ajungi să ai cu ea o intimitate sexuală. Pentru că sunteți două persoane de sine stătătoare, care nu s-au *întrepătruns* la modul sufletesc. Care nu vă cunoașteți *din interior*, ci numai *din afară*.

„Ochii mei, rușinați, coboară doritor” pe trupul tău. Numai că rușinea, între două persoane de sex opus, apare acolo unde nu e dragoste. Unde e dragoste, nu există *rușine*, ci *dăruire de sine*.

Ochii lui o cuprind, o îmbrățișează, o posedă. Și „o respiră” într-un „decor urban”, pentru că iubirea dintre ei are loc într-un oraș. Tocmai de aceea,

ea „îl ucide încet”, pentru că „e atât de grațioasă/ printre mulțimi de oameni/ plictisiți pe drum”.

Ea *îl ucide* prin modul cum știe să se îmbrace și să meargă...printre mulțimi *plictisite*. Iar mulțimile sunt *plictisite*, tocmai pentru că „nu cunosc” entuziasmul pe care el îl trăiește în timp ce o urmărește prin mulțime.

Adică avem de-a face cu un bărbat care își *idealizează* iubirea, care o unicizează, pentru că fiecare iubire e *unică*. Iar iubirea lor, în mulțime, e ca „un dans ascuns”, pentru că inima „arde prea frumos”[340]. Și „prea frumos” este o sintagmă pe care eu o folosesc adesea pentru a exprima experiența duhovnicească. Pentru că simțirile duhovnicești *întrec* frumusețea. Sunt *mai presus* de frumusețe.

S-aprindem torțele![341] a apărut pe *You Tube* pe 6 martie 2016. Iar Cristi Minculescu și Dan Bittman cântă împreună un cântec *fragmentat*, care *amestecă* iubirea dintre el și ea cu ceva mult mai complex și nedeterminat.

Când îl auzi prima oară și când îl reasculți, ai aceeași senzație: nu știi *la cine* și *la ce* eveniment se referă cei doi. Însă cântecul începe cu *singurătatea*, apoi ne vorbește despre *țipăt*, el „a obosit să îi explice” – nu știm ce și nici nu ne spune la cine se referă – pentru ca să vorbească apoi despre un regret viitor, care acum doare.

Însă regretul *întotdeauna doare*! *Regretul viu* se numește *pocăință*. Iar pocăința e starea interioară continuă în care avem *mereu* înaintea ochilor

---

[340] Idem:
http://www.versuri.ro/versuri/ggjflh_mihail-ma-ucide-ea.html.

[341] Idem:
https://www.youtube.com/watch?v=fQBvlHnedoM.

minții noastre…propriile noastre păcate. Păcate pe care le plângem, pe care le regretăm, păcate care *ne dor*…chiar și după ce le spovedim și primim iertare de la Dumnezeu pentru ele. Căci păcatele sunt ce am făcut noi *rău*…înaintea lui Dumnezeu.

„Și clopotele bat”. Ele sunt ale Bisericilor. După care urmează, fără elemente de legătură, „să ne despartă/ că nu vrei să mă-mparți cu tine/ e o prăpastie între noi/ și arde atât de tare-n mine”.

Obscurizarea textului e voită.

Clopotele nu bat pentru ca…*să despartă* oameni, ci pentru ca *să unească* oameni! Clopotele *cheamă* la slujbă, adică la *a fi împreună* în fața lui Dumnezeu, pentru *a-I sluji Lui*.

Însă iubirile *dor*…sau viața *doare* pe când clopotele *bat*. Pentru că există Biserica, stâlpul adevărului, care ne spune *cum trebuie* să fie viața noastră…și există și viețile noastre, în care trăim probleme de tot felul. Iar *suferința din iubire* e una dintre marile probleme ale umanității.

Cine vrea *să îi despartă* pe cei doi? Poate cineva *să ne despartă*, dacă noi vrem să fim *împreună*?

Despărțirea e *prăpastia* dintre noi. Despărțirea e *interioară*, e *prăpastie*, până la a se transforma în *distanță*, în *depărtare* a unuia de celălalt.

Și Domnul tocmai acest lucru ne spune în Evanghelia Sa: că între Rai și Iad există *o prăpastie mare* [χάσμα μέγα] [Lc. 16, 26, BYZ]. Dar aceea e *prăpastia* pe care deja o trăim în noi când *ne luptăm* cu Dumnezeu prin păcatele noastre. Căci simțim, prin fiecare păcat pe care îl facem, că ne afundăm și mai mult în *prăpastia*…Iadului.

„S-aprindem torțele” nu are nicio relevanță materială, pentru că „e prea mult întuneric în noi”.

Întunericul e *în noi*, iar torțele trebuie să aibă de-a face *cu sufletul* nostru.

Și prin acest vers deplin ortodox, prin „e prea mult întuneric în noi”[342], cei doi artiști vocali fac introducerea la *Evanghelia de azi* [Mc. 2, 1-12], unde Domnul vorbește despre *păcate* ca despre *boala noastră interioară*.

Căci paraliticului de azi, care a fost introdus prin acoperișul casei acolo unde era Domnul, deși era bolnav de paralizie, de o boală a trupului, Domnul îi spune: „Fiule, *au fost iertate* ție păcatele tale [Τέκνον, *ἀφέωνταί* σοι αἱ ἁμαρτίαι σου]!” [Mc. 2, 5, BYZ].

De ce *i-a iertat* păcatele? Pentru că Domnul a văzut *credința lor* [τὴν πίστιν αὐτῶν] [Ibidem], a celor 4 care îl purtau pe pat [Mc. 2, 3], dar și a paraliticului.

I-a iertat păcatele...pentru că era *prea mult întuneric* în el. A scos afară din el întunericul păcatului și al morții, cu puterea Sa cea dumnezeiască, pentru ca paraliticul *să vadă cu adevărat* starea lui, dar și nevoia lui reală. Pentru că nu *boala* era adevărata lui problemă, ci *păcatele*!

Păcatele nu îl lăsau să vadă. Păcatele erau întunericul lui, erau noaptea lui fără lună. Da, omul avea și problema paraliziei! Dar ea era o problemă secundară.

Pentru că prima lui problemă și a noastră era *întunericul* din el. Când dai afară întunericul, când lași să intre lumina lui Dumnezeu în tine, atunci vezi că *nevoia reală* a omului e aceea de a fi plin de slava lui Dumnezeu. Fără slava Lui în noi suntem

---

[342] Idem: http://traiestemuzica.ro/versuri/cristi-minculescu-feat-dan-bittman-s-aprindem-tortele-versuri/.

întuneric, suntem întuneric profund, pentru că nu trăim nimic adevărat, adică nimic dumnezeiesc, nimic sfințitor.

Însă când El este în noi prin slava Lui, atunci putem *să ne ducem cu demnitate* și bolile trupești. Boli care nu sunt puține, care sunt dureroase, dar care nu ne bagă în Iad precum păcatele. Ci, dimpotrivă, răbdarea bolii, călirea noastră prin boală, simțirea neputinței noastre extreme sunt tot atâtea *elemente ascetice* în viața noastră, care ne curățesc și ne sfințesc.

Din Mc. 2, 6 aflăm că noi *cugetăm în inimă*. Adică mintea noastră se pogoară în inimă pentru ca să gândească unitar. Lucru pe care l-a experimentat în toată viața sa Sfântul Grigorios Palamas [Γρηγόριος Παλαμάς][343], căreia îi este dedicată această duminică. Și care ne spune, într-o predică a sa la *Schimbarea la față*, că în rugăciunea isihastă, care coboară mintea în inimă, „dumnezeiasca lumină [a Treimii] este dată după măsura fiecăruia, fiind primită și mai mult și mai puțin după vrednicia celor ce o primesc, ea împărtășindu-se [în mod] neîmpărțit”[344]. Pentru că toți cei care se curățesc de patimi și sunt umpluți de slava Lui, văd aceeași lumină veșnică și necreată a Treimii, dar fiecare o vede pe măsura lui. Toți cei care o văd sunt *văzători de Dumnezeu*, dar fiecare o vede *potrivit sfințeniei personale*. Pentru că nu putem să vedem mai mult decât suntem. Sau nu putem să lucrăm mai mult decât suntem.

---

[343] Idem: https://el.wikipedia.org/wiki/Γρηγόριος_Παλαμάς.

[344] Sfântul Grigorie Palama, *Omilii*, vol. al 2-lea, trad. din lb. gr. de Paraschiva Grigoriu, Ed. Anastasia, București, 2012, p. 171.

În Mc. 2, 8, Îl vedem pe Domnul cum cunoaște, în duhul Lui [τῷ πνεύματι Αὐτοῦ], ce cugetau oamenii în ei înșiși. Căci ochii care se curățesc de patimi *văd bine* patimile și în sine și în alții. Interiorul altora e *văzut* de noi, dacă *ne vedem* pe noi înșine. Și ca să ne vedem pe noi înșine, trebuie să ne curățim de întunericul din noi, de acela care *se interpune* în fața vederii noastre.

Și Domnul *ne încredințează* de faptul că *iertarea păcatelor* e mai importantă decât *vindecarea* de bolile trupești. Adică Spovedania e *mai importantă* decât analizele și intervențiile medicale. Pentru că Spovedania trebuie *să preceadă* orice lucru important al vieții noastre.

Mai înainte de a ne duce la o operație, la un examen, într-o călătorie, trebuie să ne spovedim și să ne împărtășim cu Domnul. Pentru că astfel avem viața Lui în noi, Îl avem pe El unit cu noi, și nu suntem singuri.

Din Mc. 2, 10 aflăm că *Fiul omului*, adică *Domnul*, are putere [ἐξουσίαν] *a ierta* păcatele pe pământ. Putere pe care El *o dăruiește* prin hirotonie Episcopilor și Preoților Bisericii, pentru ca ei *să ierte* păcatele oamenilor aici, pe pământ. Sau, mai bine zis, prin Episcopii și Preoții Bisericii Lui, *El iartă* pe cei care se spovedesc, pentru că El este dezlegătorul și iertătorul păcatelor noastre.

Și după ce *l-a iertat de păcate* pe paralitic, Domnul îl și *vindecă* de boală [Mc. 2, 11]. Iar vindecarea lui a fost *reală*, a fost evidentă pentru toți, pentru că el s-a sculat din pat, și-a ridicat patul, și a ieșit din casă înaintea tuturor [Mc. 2, 12].

Și Domnul face și azi minuni!

Și azi îi ridică pe cei morți în păcate și îi vindecă pe cei bolnavi de boli grele. Fapt pentru care

trebuie să fim *foarte mulțumitori* bunătății Sale, că ne ridică din atâtea păcate și din atâtea boli și ne ferește de atâtea morți cumplite.

De ce am început predica de azi cu *ce spun* hiturile zilei? Pentru a sublinia faptul că propovăduirea și viața Bisericii *se sedimentează* foarte profund în oameni și nu rămân *la suprafață* sau nu îi lasă *indiferenți* pe oameni. Chiar și cei care se declară necredincioși, atei, liber cugetători sau de altă credință și religie în România sunt *iradiați* de teologia și viața Bisericii, pentru că trăiesc într-un pământ ortodox de 2.000 de ani.

Aici, la noi, credința ortodoxă e *organică* poporului român, e ca sângele, aerul și apa, și oricât vrei *să te dezici interior* de ea, rămân în tine *resturi vii* de Ortodoxie.

De aceea, în discuțiile mele cu diverși teologi sau credincioși de alte credințe și religii din România, am fost *surprins* la modul copleșitor de cât de *ortodocși* erau în multe din atitudinile lor religioase și profund umane. Spuneau una la nivel de idei, dar experiențele lor erau adânc marcate de viața ortodoxă. Lucru care nu se petrece în țările fundamental catolice sau protestante, pentru că acolo oamenii au atitudini catolice sau protestante, pe care le simți ca *net diferite* de cele ortodoxe.

Și am început cu lucruri aflate *la îndemâna* tuturor, cu cântecele zilei, pentru ca să spun lucruri mult mai profunde: că viața ortodoxă e *adânc impregnată* în modul cum oamenii scriu cărți, în grădiniță, în școală, în spital, în cultură, în politică, în munca de cercetare, în modul de a vedea viața și oamenii, în modul de a ne raporta la prezent, trecut și viitor.

Biserica e *prezentă* în viața poporului român la nivel profund, atât prin harul ei, prin modul ei de a vedea lucrurile, prin teologia și slujbele ei, cât și prin dinamismul pe care îl are. Și avem nevoie de oameni care *să vadă* această prezență abisală a Bisericii în poporul nostru și *să fie în stare* să o explice.

Pentru că extremismul religios ortodox a ajuns, spre exemplu, *să nu-l mai vadă* pe Eminescu drept *poet*, ci doar *ziarist*, să maximalizeze persoane obscure și fără operă, să decontextualizeze istoria Bisericii, să bagatelizeze munca de cercetare și proiectele teologice profunde, să trăiască într-o perspectivă terorizantă asupra prezentului și în care viitorul e sumbru.

Dacă așa ar fi *arătat* Biserica, dacă Biserica noastră ar fi vorbit despre *o lumea a terorii*, care n-are niciun viitor luminos, binecuvântat de Dumnezeu, lucru acesta s-ar fi repercutat foarte profund la nivelul poporului. Însă în poporul nostru nu găsim, la nivel profund, ateismul, ura, pactizarea cu răul, păcatul ca „bine”, ci, dimpotrivă, găsim dorința profundă după bine, după liniște, după împlinire, după iubire, după dăruire, după comuniune. Adică *o perspectivă luminoasă*, profund ortodoxă asupra vieții, văzută ca binecuvântată de Dumnezeu.

Am văzut cu toții în această săptămână atentatele de la Bruxelles. Trei oameni *au stricat liniștea* unei întregi Europe. Iar cei care erau atunci în aeroport sau în metrou se gândeau la o călătorie pașnică, fără incidente, la o călătorie...*senină*.

Însă au venit ei, oamenii cu valize, și au detonat bombele cu bucăți de metal[345]...pentru ca să facă

---

345 A se vedea: http://stiri.tvr.ro/atentatele-de-la-bruxelles--al-treilea-terorist-kamikaze-ar-fi-fost-

și mai mult rău oamenilor. Căci „bucățile de fier pătrund cu mare viteză în organism și *distrug instantaneu* organe vitale”[346].

Extremismul religios *ucide*!

Pentru că nu are o perspectivă profund eclesială asupra vieții, ci una viciată de ură.

Și acolo unde ura *vorbește*, vorbește violența, vorbește crima, vorbește întunericul din noi. Întuneric pentru care trebuie să venim la Biserică, pentru ca *să îl scoatem* din noi.

Și astfel, însemnătatea sau relevanța Bisericii pentru societate e *mereu actuală*. Căci Biserica nu e doar *un factor de stabilitate* în societate, ci e *izvorul* întregii stabilități în societate. Pentru că ea *naște* oamenii noi, renăscuți prin har, lucrând astfel la *temelia* societății noastre: creând *persoana umană creștină*.

Înțelegând acest lucru foarte bine, cum că Biserica e *stabilitatea* lumii noastre, înțelegem de ce *Sinodul întregii Biserici*, din iunie 2016, e atât de important pentru noi toți. Fiindcă el se întrunește pentru *a clarifica* 6 teme care țin de viața Bisericii: autonomia unei Biserici locale și modul ei de proclamare, realitatea concretă a diasporei ortodoxe[347], postul și Taina Cununiei în ziua de azi[348], misiunea Bisericii Ortodoxe în lumea contemporană și

---

identificat-ca-autor-al-atacului-de-la-aeroport--sustine-presa-belgiana_72267.html.

[346] Ibidem.

[347] A se vedea: http://www.teologiepentruazi.ro/2016/03/15/temele-marelui-sinod-ortodox-din-iunie-2016-1/.

[348] Idem: http://www.teologiepentruazi.ro/2016/03/15/temele-marelui-sinod-ortodox-din-iunie-2016-2/.

relațiile Bisericii Ortodoxe cu restul lumii creștine[349]. Fiind un Sinod *pastoral*, care se îngrijește de problemele vieții Bisericii, el trebuie așteptat *cu viu interes* de către noi, pentru că toate problemele discutate sunt *vitale* pentru Biserica de azi.

Căci Biserica trebuie să se extindă continuu, dar, în același timp, să se organizeze potrivit momentului. Și de aceea e nevoie să știm termenii reali ai autonomiei, dar și ai diasporei. Discuția despre post și cea despre Căsătorie este discuția dintre *acrivie* și *iconomie*. Acrivia postului ne arată cât de aspru și greu e postul, pe când iconomia postului ne arată că trebuie să venim în ajutorul celor slabi și a celor care muncesc în condiții grele. Știm cu toții că adevărata Căsătorie ortodoxă se face între un bărbat și o femeie, ambii fiind ortodocși. Însă ce facem cu ortodocșii căsătoriți cu catolici, cu protestanți, cu musulmani, cu hinduși, cu neoprotestanți? Îi lăsăm cu totul *necununați* sau încercăm să privim *iconomic*, cu înțelegere, situația lor?

Când vorbim despre *misiunea* Bisericii nu ne referim doar la *convertiri* de noi credincioși și la *noi Botezuri*, ci la *starea* Bisericii în societatea de azi. Cum slujim și cum explicăm ceea ce slujim și ceea ce credem. Pe ce canale media și cui.

Însă, pe de altă parte, Biserica nu se poate *închide în sine* și să fie *indiferentă* față de cei de alte credințe și religii.

Dialogul cu ei face parte din *normalitatea* vieții Bisericii, pe când lipsa dialogului e *nespecifică* Bisericii. Pentru că Biserica a dialogat continuu și cu societatea idolatră a antichității, și cu societatea

---

[349] Idem: http://www.teologiepentruazi.ro/2016/03/15/temele-marelui-sinod-ortodox-din-iunie-2016-3/.

medievală, și cu cea modernă și dialoghează și cu cea contemporană, postmodernă.

Postmodernitatea noastră înseamnă o lume în care se încearcă *tăierea* rădăcinilor noastre creștine sau, mai bine zis, în care *se arborează* o tăcere profundă față de această problemă, pe premisa că toate credințele și religiile sunt „egale". Însă în ea ne simțim *mai bine*, trebuie să ne simțim mai bine, în comparație cu lumea idolatră de la începutul Bisericii, unde etosul Bisericii nu avea *relevanță socială*, pentru că era *la periferia* societății.

Acum însă Biserica e *în centrul* comunității, ea iradiază continuu, ea creează conștiințe și obiceiuri, ea determină viețile oamenilor, dar întreaga ei lucrare este *obscurizată* ba la nivel instituțional, ba mediatic.

La fel ca muzica momentului, unde discursul muzical e fragmentat, e plin de aluzii, de lucruri care necesită specializare, intuiție, experiență socială.

Avem nevoie, așadar, de Sinodul ecumenic din iunie 2016, pentru a rezolva aceste probleme sau o parte din ele, dar și de alte Sinoade ca acesta, pentru că sunt multe problemele dogmatice și canonice care trebuie rezolvate. Însă reflecția teologică nu trebuie *să se oprească* niciodată, nici înainte și nici după acest Sinod, ci ea trebuie *să încerce să răspundă* nevoilor cotidiene ale Bisericii.

Pentru că reflecția teologică autentică, gândirea teologică ortodoxă, trebuie să se întoarcă mereu la fundamentele Tradiției Bisericii și să le aprofundeze. Și Tradiția Bisericii e *vie* în viața Bisericii, adică *în continua slujire* a lui Dumnezeu și a oamenilor.

Ce putem face noi pentru Biserică? Aceasta e întrebarea! Întrebarea cu care să ne culcăm noaptea și să ne sculăm dimineața. Și fiecare putem să facem ceea ce *ne luminează* Dumnezeu să facem. Pentru că e importantă și ridicarea Bisericilor și împodobirea lor și slujirea în ele și predicarea în ele și deschiderea Bisericii către societate și către nevoile ei și cântatul la strană și îngrijirea Bisericii și tot ceea ce se face pentru Biserică. Dacă scriem pentru și despre Biserică, despre teologia și viața Bisericii, dacă slujim și predicăm în Biserică, dacă îi ajutăm pe oameni în nevoile lor ca oameni ai Bisericii, atunci *slujim* Biserica lui Dumnezeu.

A sluji lui Dumnezeu înseamnă, totodată, și *a sluji oamenilor*. Și *a sluji* nu înseamnă doar *a face slujbe*, ci și *a munci* pentru oameni în diversele forme de care suntem capabili.

Unii muncesc cu brațele și cu banii lor, pe când alții muncesc cu sufletul și cu mintea pentru Biserică. Însă cu toții *slujesc* Biserica. Și toți trebuie să fie *împreună* în Biserică, căutând împreună *să se mântuiască*.

Dumnezeu *să ne întărească*, iubiții mei, pe mai departe, în postul nostru cel frumos și împlinitor, pentru că Dumnezeu e *cu noi* și *nimeni* împotriva noastră! Amin.

Predică la Duminica a 3-a din Postul Mare [2016]

Iubiții mei[350],

toată nevoința vieții noastre este pentru *a ne curăți de patimi*. Pentru *a ne sfinți viața*. Pentru că noi, în comparație cu orgoliul deloc *teologic* al protestantismului, nu ne credem „mântuiți”, chiar dacă mărturisim cu toată inima că *suntem* și că *trăim* în singura Biserică a lui Dumnezeu, în Biserica Ortodoxă.

Nu ne credem *mântuiți*, dar *trăim* în Biserica Lui. Nu ne credem *Sfinți*, dar *ne sfințim* pe fiecare zi.

Și nu ne considerăm *mântuiți* și *nu suntem mântuiți*, în sensul că nu ne considerăm *vrednici de Împărăția lui Dumnezeu*.

Conștiința noastră ne spune, dimpotrivă, că noi suntem *vrednici de Iad*, că suntem foarte păcătoși, și nu „mântuiți”.

De aceea, pe fiecare zi, noi *încercăm să ne mântuim*, cu harul lui Dumnezeu, dar, prin păcatele noastre, noi *cădem mereu* din mântuirea noastră. Adică *din relația* cu Dumnezeul iubirii noastre.

Pentru că mântuirea nu se poate dobândi *în indiferență* față de Dumnezeu, ci numai *în relație* cu El. Căci doar El e *viața* noastră.

Însă, mai mult decât toți, știm că mântuirea noastră este *o consecință* a vieții Domnului în trup, a întrupării Sale pentru noi. Căci El, prin tot ceea ce

---

[350] Scrisă în dimineața zilei de 31 martie 2016, zi de joi, însorită.

a făcut în trup, Și-a îndumnezeit trupul Său, pentru ca și noi să ne putem îndumnezei. Și a te îndumnezei înseamnă a te sfinți continuu, a te lumina continuu, a te curăți continuu de patimi.

Însă mântuirea noastră, ca *o consecință* a vieții Domnului, e o realitate eclesială, se trăiește *în* Biserică și nu *în afara* Bisericii. Pentru că ce a făcut Hristos pentru noi *se primește* prin Tainele și Slujbele Bisericii.

Mântuirea Lui nu se primește doar prin credință și printr-o viață morală anume, cum bat apa în piuă neoprotestanții noștri, ci prin faptul de *a trăi* în ritmul continuu al Bisericii Lui. De *a primi* roadele mistico-liturgice ale vieții Lui în întreaga viață a Bisericii.

De aceea, cei care iau Scriptura noastră, Scriptura Bisericii și a Sfinților ei, și o interpretează decontextualizat, scoțând-o din modul cum Biserica o explică de două milenii, presupun că „se mântuiesc".

Însă ei nu „se mântuiesc", ci doar *își închipuie* că „se mântuiesc". Se auto-înșală, fiindcă se demonizează continuu, datorită trăirii în erezie, departe de Biserica Lui.

Pentru că, pentru ei, „mântuirea" înseamnă doar „ce a făcut Hristos pentru noi", eliminând tocmai *împărtășirea personală* de mântuirea Lui în Biserică. Și asta tocmai când, aparent, Îl „laudă" pe El pentru mila Lui față de noi. Însă ei Îl „laudă" pentru că ne-a mântuit pe toți, dar nu vor *să își însușească* în mod personal mântuirea Lui.

Numai că, *ce a făcut Hristos pentru noi* are *relevanță personală*, doar dacă *ne împărtășim liturgico-mistic* de iconomia mântuirii Lui în Biserică. Adică întruparea, nașterea, viața, învățătura,

minunile, patimile, învierea și înălțarea Lui la cer și șederea Lui de-a dreapta Tatălui, cu umanitatea noastră asumată în persoana Lui cea veșnică, au *urmări reale* în viața noastră, numai dacă noi *intrăm* în Biserică prin Botez, prin Mirungere și prin Dumnezeiasca Euharistie.

Aceste trei Taine ale Bisericii le primim *liturgic*, adică, ca pe niște *Slujbe* săvârșite de ierarhia Bisericii, dar pe ele le trăim *mistic*, tainic, în noi înșine, și ele *ne schimbă radical* persoana noastră. Pe acestea le putem primi doar aici, în Biserica Lui, și ceea ce fac ele în noi înseamnă *începutul* vieții noastre duhovnicești.

Pentru că Botezul Bisericii *ne curățește* de toate păcatele noastre și *ne umple* de slava Preasfintei Treimi, a Domnului nostru treimic, prin aceea că în el *murim* și *înviem mistic* cu Domnul nostru. În Mirungerea Bisericii noi primim *darurile dumnezeiești* ale Treimii noastre, adică primim *chemarea* și *întărirea Lui* pentru a-I sluji în Biserică și în lume. Dar Dumnezeu, când noi *ne creștinăm*, când devenim *mădulare mistice* ale Bisericii, nu ne face doar *făpturi noi*, duhovnicești, în care El sălășluiește prin slava Sa, ci *Se unește în mod mistic*, abisal, îndumnezeitor cu noi, prin Dumnezeiasca Euharistie, prin care noi *ne unim ființial* cu Hristos, Dumnezeul nostru, fiind totodată dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt. Pentru că niciodată o persoană a Treimii nu e *singură*, ci numai *în relație veșnică*, *fără de început* și *neîntreruptă* cu celelalte două persoane dumnezeiești.

Și atunci, când noi ne botezăm, în acele *puține* minute liturgice – pe care mulți le tratează *cu superficialitate*, uitându-se mai degrabă la haine, coafuri și la modul cum sunt *priviți* de ceilalți, decât

la *sfințenia prea mare* a Tainelor primite – e *pecetluită* traiectoria noastră eclesială.

Căci de atunci noi ne vom umple continuu, dacă vrem, de *sfințenia preafrumoasă* a lui Dumnezeu, prin întreaga participare a noastră la sacramentalitatea Bisericii și la asceza Bisericii. Sau, dimpotrivă, așa cum fac mulți, trăim *indiferent* față de marele dar pe care l-am primit, nu știm *cine suntem* din punct de vedere eclesial și *ne pierdem*...în dramatica și depersonalizanta viață a lumii...

Fiindcă postul nostru, abținerea noastră de la păcate și de la confortul exagerat, citirile noastre, întreaga noastră *construire* ca ortodocși *stau în picioare* doar dacă ele sunt pline *de viața* Bisericii. Noi nu putem fi *ortodocși* în separație față de ierarhia Bisericii și față de Tainele și viața Bisericii.

De aceea, pe mine *mă îngrozesc* și *mă întristează enorm* ortodocșii care „se luptă" cu ierarhia Bisericii, pe premisa că ei sunt „mai sfinți" și „mai corecți" decât aceia. Însă *sfințenia reală* se manifestă tocmai invers: omul duhovnicesc *vede* păcatele altora, *înțelege* decadența lor, nu trăiește „cu capul în nori", dar, mai degrabă, *își vede* adâncul păcătoșeniei personale. Și știe că porunca Domnului este: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați [Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε]!" [Mt. 7, 1, BYZ] și că *scopul* lui în viață e *să se vindece* pe sine de patimi.

Căci dacă *ne-am vindeca zilnic* de patimi, dacă doar cu asta *ne-am ocupa* în mod fundamental, în adâncul nostru, am vedea că *cea mai importantă problemă* e asta: *curățirea* și *sfințirea noastră*.

Pentru că atunci când ne curățim de patimi, înțelegem că nicio frică, nicio patimă, nicio grijă,

nicio catastrofă nu sunt *mai importante* decât *relația* noastră cu Dumnezeu.

Pentru că *relația* noastră cu El înseamnă *mântuirea* noastră.

Dacă Îl vrem *numai* pe El, dacă cugetăm continuu la poruncile Lui tocmai pentru că *Îl dorim* doar pe El, dacă nu vrem o „mântuire” *detașată* de Dumnezeu, atunci *Îl vrem pe Dumnezeu*, Care e *mântuirea* noastră.

Și prin aceasta înțelegem de ce *mântuirea*, pentru noi, înseamnă *urmarea Lui* oriunde mergem și orice facem. Căci în Evanghelia de azi El ne spune că *a-I urma Lui* înseamnă *a veni după El* [Mc. 8, 34], *călcând* și noi în aceleași dureri, în aceeași indiferență, în aceeași desconsiderare, în aceeași excludere pe care El a trăit-o din partea oamenilor, dar, trăind, totodată, și întreaga bucurie și împlinire îndumnezeitoare a Crucii Lui.

Pentru că Crucea nu e doar *chin*, ci e și *bucurie*. Crucea nu înseamnă *părăsire* a noastră de Dumnezeu, ci *întărire a noastră prin har*, pentru ca să fim *jertfe bine plăcute* ale Lui. Crucea nu e *înjosire* a omului, ci *vindecare* a lui de patimi, *împodobire* a lui cu slava cea veșnică și necreată a Treimii.

Fiindcă noi trăim Crucea Domnului *cu fața* spre Învierea Lui, și acum, la mijlocul Postului Mare, dar și în Săptămâna Mare.

Noi nu avem *o perspectivă lugubră* asupra Răstignirii Domnului – deși *nu minimalizăm* nicio durere a Lui –, ci una *transfiguratoare* și *luminoasă*. Pentru că Iisus Hristos, Dumnezeul mântuirii noastre, pe Cruce, moare *de bună voie*, moare ca *un biruitor* al morții și nu ca *un învins*, ca *un părăsit* de Dumnezeu, răbdând toate, pentru ca noi să răbdăm toate cu seninătate. El pătimește, pentru ca noi,

nevoindu-ne și suferind pentru credința noastră toate, să ne umplem de slava Lui, să ne îndumnezeim. El moare pe Cruce, pentru ca noi, murind în viață curată, sfântă, *să moștenim* Împărăția Lui, adică *viața veșnică*, și moartea noastră să fie *o trecere lină* de la *viață* la *o tot mai sfântă viață*.

Dar El *moare*, pentru ca *să învieze*!

El moare pentru ca *să ne învieze*!

Adică să ne facă *duhovnicești*, să ne facă Sfinți, să ne facă curați, să ne facă frumoși cu adevărat. Pentru că harul Lui e *adevărata frumusețe* a omului, cea care nu se strică odată cu timpul, ci mai mult crește, mai mult se dezvoltă.

Fiindcă Biserica nu vorbește doar despre *păcătoși*, ci și despre *Sfinți*. Biserica are enorm de mulți Sfinți, cunoscuți și necunoscuți de noi, citiți sau uitați cu desăvârșire de indiferența noastră, prin care demonstrează, fără ostentație, că nu are *o filosofie oarecare de viață*, ci ea propovăduiește *credința mântuirii*, a îndumnezeirii.

Dacă ne-am cunoaște Sfinții cu smerenie și nu extremist, am înțelege lucrul *capital* al aghiologiei: că ei nu sunt *explicabili* fără Dumnezeu. Pentru că nu putem spune că ei *s-au sfințit* doar pentru că aveau o anume cultură sau pentru că s-au născut într-o țară anume sau pentru că s-au nevoit într-un loc anume, ci ei *s-au sfințit* pentru că *s-au lăsat învățați* și *conduși* de Dumnezeu în viața lor.

Asta înseamnă că, dincolo de nevoința, de citirile, de suferințele, de backgroundul, de fundamentul experienței primite în familia lor și în societatea unde au trăit, *relația lor cu Dumnezeu* a fost *determinantă* pentru mântuirea și sfințirea lor. Căci ce le-a spus Dumnezeu, ce i-a luminat Dum-

nezeu, ce au înțeles ei dimpreună cu El, acelea au fost *pietrele de har* ale construirii lor duhovnicești.

Însă lumea neoprotestantă *exagerează* rolul Crucii Lui, pentru că *Îi minimalizează* Învierea și, mai ales, *transfigurarea* umanității Sale. Ei au nevoie de *noi adepți*, de „pocăiți" închipuiți, de oameni care să creadă, cu fanatism, că Hristos „îi mântuiește", fără ca ei să depună niciun efort ascetic, pentru că *au desființat* din cultul lor orice idee de sacramentalitate. Adică orice *nevoie de primire* a mântuirii de la Hristos.

Și fiind *în afara* Bisericii, ei își permit să spună că noi, ortodocșii, suntem „niște păgâni", că suntem „lumea" care trebuie să fie „convertită". Tocmai de aceea se duc în lungul și în latul României, peste tot, și „propovăduiesc pocăința", „pocăința" aceasta care nu te transfigurează, nu te sfințește, ci te face să te crezi „mântuit", tocmai aici, în România, unde Biserica Lui e *de 2.000 de ani* și e *apostolică*.

Și duc o muncă continuă *de discreditare* a învățăturii și a ierarhiei Bisericii, alături de extremiștii și nemulțumiții noștri, vrând să ne propună o biserică fără Biserică, o teologie fără sfințenie și o viață religioasă fără autenticitatea apostolică a Bisericii.

Însă, dacă cineva *se leapădă,* pleacă, apostaziază din Biserica aceasta, a noastră, cu păcătoșii și cu Sfinții ei laolaltă, nu are unde să se ducă! Pentru că aceasta e *Biserica*, și orice presupusă „alternativă" la ea este *un păcat împotriva Duhului Sfânt*. Pentru că e *o minciună sfruntată* și *o hulă* la adresa lui Dumnezeu.

Căci, *a găsi* Biserica înseamnă *a intra* în Biserică, prin Botez, în Biserica Ortodoxă. Pentru că Biserica nu poate fi *reinventată*, nu poate fi *îmbună-*

tățită la nivel de revelație și de teologie, ci ea poate fi doar *descoperită* sau *redescoperită* de către noi. Pentru că cei care se convertesc la Ortodoxie *o descoperă*. Dar noi, cei care o trăim continuu, *o redescoperim continuu* și ne simțim *mici* față de ea.

De aceea, noi propovăduim *o Cruce*, adică *o asceză*, îndumnezeitoare. Propovăduim o asceză care *ne curățește* și *ne îndumnezeiește*. Fapt pentru care, ori dacă vorbim despre *post*, ori dacă vorbim despre *rugăciune* sau despre *slujire*, noi vorbim despre faptele care *ne fac bine*, care ne curățesc, care ne sfințesc.

Pentru că Crucea, pentru noi, ne umple de Învierea Lui, de îndumnezeirea Lui, de slava Lui, și noi în slava Lui trăim și suntem. Pentru că viața noastră în Biserică e *divino-umană* și nu *telurică*, nu *seculară*.

De aceea, plini de ipocrizie, neoprotestanții noștri vorbesc despre „relele" României, uitând să spună că pe sol american și în Occidentul *deformat* de protestanți tronează *răul suprem* pentru viața omului, oricare ar fi el: *secularizarea lumii*. Adică acolo, de unde ei *emană*, lumea e *desacralizată*, e lipsită de orice sfințenie, îndumnezeirea nu este relevantă, pentru că nu există...*Biserica*.

Căci Biserica Ortodoxă e *minoritară* acolo și *legea* o fac protestanții și neoprotestanții, alături de un romano-catolicism tot mai festivist, dar tot mai puțin *înghițit* de oameni. Pentru că oamenii secularizați, lipsiți de sacramentalitatea Bisericii, nu mai suportă nimic din Biserică. De aceea, lumea neoprotestantă, lumea secularizată până în unghii, *vorbește mult*, dar *nu dăruie nicio sfințenie*, cântă *lumește* și nu *bisericește*, are „programe religioase", dar nu *slujbe*, face „misiuni de evanghelizare", dar

nu luminează pe nimeni, vorbește excesiv de literalist și de fantezist despre teologia și viața Scripturii, considerând, în mod utopic, că Scriptura „se referă la ei”, că ea „le girează” existența, când fiecare formațiune religioasă neoprotestantă există de 3-400 sute de ani (maxim) sau de câțiva zeci de ani.

Însă *fanteziile* non-eclesiale ale lumii neoprotestante nu sunt *o noutate* pentru Biserică!

Și în vechime au existat montaniști[351], encratiți[352], mesalieni[353], bogomili[354]...care se considerau „înfrânați”, „adevărații creștini”, oameni „sfinți”. Adică a te considera „pocăit” și a te lăuda că ești „pocăit” nu e *o noutate* pentru Biserică, ci lumea protestantă și cea neoprotestantă sunt doar *alte forme brutale* de situare în afara Bisericii.

Și le numesc *situări brutale în afara Bisericii*, adică *în mod direct*, fără menajamente, pentru că romano-catolicismul, monofizitismul, nestorianismul, greco-catolicismul sunt *scindări* din Biserică, pe când Martin Luther și cei de după el nu s-au mai *rupt* de Biserică, ci ei au încercat, la modul utopic, să o „reînființeze”.

De aceea, în protestantism și în neoprotestantism nu mai putem vorbi despre faptul că au păstrat *reminiscențe* ale cultului și ale vieții Bisericii, pentru că ele s-au născut din ideea non-eclesială că Biserica „poate fi reînființată” în orice secol, pe baza unor *fantasmagorice* relații inexplicabile ale sectei nou înființate cu Biserica primară, despre care ar da mărturie Scriptura noutestamentară.

---

[351] A se vedea:
https://ro.wikipedia.org/wiki/Montanism.
[352] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Encratites.
[353] Idem: http://ro.orthodoxwiki.org/Mesalianism.
[354] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Bogomilism.

Însă Scriptura aceasta vorbește despre Biserica Cincizecimii, care a ajuns până la noi și *în care* noi trăim!

Biserica *aceea*, e Biserica *aceasta*!

Biserica *aceea* e Biserica în care noi suntem și trăim și toate dezvoltările ei s-au făcut cu luminarea lui Dumnezeu. Căci așa cum Dumnezeu *i-a învățat* pe Apostolii și pe ucenicii lor, în primul secol, ce să facă și ce să spună, așa i-a învățat și pe Ierarhii, pe Mucenicii, pe Cuvioșii, pe Mărturisitorii Bisericii. Numai păcatele noastre, ale tuturor, din vechime și până azi, nu îi aparțin lui Dumnezeu, ci nouă.

Și pentru acelea trebuie să ne pocăim. Dar trebuie să ne pocăim *în mod real*, adică *sfințindu-ne* viața. Căci cei care și-au sfințit viața, au lăsat în urma lor *mireasma* sfințeniei lor, Sfintele lor Moaște și întreaga lor creație spre folosul Bisericii și al întregii lumi.

Așadar, iubiții mei, la mijlocul postului ni se spune că *nu mai e mult*, dar *nici puțin*! Și că trebuie *să ne întărim* și mai mult în răbdare și în așteptare.

Să așteptăm voia lui Dumnezeu cu noi și *să răbdăm* oamenii și demonii care ne tulbură viața!

Pentru că așteptarea Lui e plină de încredere și răbdarea întru El e plină de bucurie. Pentru că Îl așteptăm pe El să ne îndrume, dar răbdăm în bucuria pe care ne-o aduce harul lui Dumnezeu, pentru că El ne arată că răbdarea e spre mântuirea noastră.

De aceea, așteptarea noastră nu are nimic *paseist*, pentru că e *o concentrare* la El, la Cel care ne îndrumă, Care e mereu aici, cu noi, pe când răbdarea noastră nu are nimic *laș* în ea, fiindcă nu ne lăsăm *bătuți* și *umiliți* pentru că nu am ști *să ripostăm*, ci pentru că simțim că *voia Lui* e *bucuria*

noastră. Căci în răbdarea noastră coboară bucuria Lui cea dumnezeiască.

Mă rog pentru *pacea* și *binele* tuturor! Mă rog pentru *a fi capabili de praznic*, de bucuria Lui cea mare! Mă rog pentru Marele Sinod al Bisericii, din luna iunie, pentru ca mărturia lui să fie *o lumină sigură* și *pragmatică* pentru noi! Mă rog pentru anul 2016, pentru ca să fie *un an al mântuirii* pentru noi toți, în care să ne adâncim și mai mult *în relația* noastră cu Dumnezeu!

Mă rog, ne rugăm, trebuie să ne rugăm pentru mântuirea tuturor oamenilor, pentru pacea lumii și pentru buna înțelegere între popoare!

Pentru ca să fie mai puțin terorism, mai puțină ceartă, mai puțină neiubire între noi. Amin!

Predică la Duminica a 4-a din Postul Mare [2016]

Iubiții mei[355],

există niște demoni ai grabei care ne fac *să nu luăm aminte* la ceea ce citim, la ceea ce vedem, la ceea ce facem. Și dacă nu ne *odihnim* în ceea ce citim, în ceea ce vedem și în ceea ce facem, nu putem avea *pacea* și *blândețea* necesare pentru a asculta, a primi și a face voia lui Dumnezeu.

Pentru că voia lui Dumnezeu trebuie primită cu inimă smerită, blândă, ascultătoare, acestea fiind realitățile interioare care nasc evlavia exterioară. Căci dacă nu avem smerenie în sufletul nostru, și dacă nu ne plecăm cu smerenie și cu umilință fără margini înaintea lui Dumnezeu, în taina inimii noastre, tot comportamentul nostru exterior nu are nimic de-a face cu evlavia. Pentru că evlavia văzută își are rădăcina în suflet, în raportarea noastră la Dumnezeu. Și dacă noi avem evlavie în sufletul nostru, adică o totală ascultare și plecare și urmare a voii lui Dumnezeu, atunci avem și în gesturile noastre exterioare. Adică atunci când ne închinăm, când facem metanii, când citim și cântăm în Biserică, când slujim la altar.

Pentru că virtuțile noastre sunt *interioare*. Ele sunt *frumusețea* noastră. Și în măsura în care vrem *să folosim* pe cineva sau *să ne exprimăm evlavia* noastră, virtuțile noastre *transpar* pe trupul nostru. Adică *se văd* în modul nostru de a merge, de a sta, de a vorbi, de a lucra, de a scrie.

---

[355] Scrisă în dimineața zilei de 7 aprilie 2016, zi de joi, însorită.

Însă dacă nu avem nimic curat și sfânt în noi, ce se poate *vedea* de afară? Că suntem oameni săraci și goi de fapte bune.

Căci atunci când nu avem virtuți în noi, dar *le mimăm*, atunci suntem *farisei*. O patimă pe care Domnul a osândit-o, când a stat de vorbă cu intelectualii religioși ai lumii Lui.

Iar *fariseismul lingvistic*, adică a spune din gură ceea ce nu avem în inimă, e o realitate dureroasă a istoriei. E o realitate care are de-a face cu prezentul nostru, dar și cu trecutul nostru. Căci fiecare dintre noi *ne-am fudulit* la un moment dat, sau poate încă mai facem acest păcat, cu ceea ce nu eram. Ne-am lăudat cu ceea ce nu făceam. Ne-am dat grande la apă mică. După care am avut un gust amar...Căci, în afară de o imagine *falsă* în alții, n-am câștigat nimic. Căci ce poți câștiga mințind despre tine însuți? Tu nu ești *mai mult*, după ce minți că *faci multe*. Tu nu devii *mai citit*, atunci când minți că *citești zilnic cărți*. Și nu poți *să te lauzi* cu lucruri citite la alții, pentru că ele *nu au realitate* în tine. Ele au realitate în ființa ta, când tu începi *să lucrezi* poruncile lui Dumnezeu. Împlinirea poruncilor Lui *începe* binele din noi, din noi toți.

Dar pentru ca binele *să înceapă* în noi și *să crească*, trebuie să împlinim, după puterea noastră, *toate poruncile* lui Dumnezeu în același timp. Iar pentru ca *să știm* poruncile Lui, trebuie *să citim* Dumnezeiasca Scriptură și pe Dumnezeieștii Părinți ai Bisericii. Pentru că avem nevoie nu de o înțelegere *literală* a lucrurilor, ci de o *înțelegere duhovnicească* a ceea ce înseamnă *a împlini* poruncile Lui și, mai ales, avem nevoie să știm *ce fel de realități* nasc în noi poruncile Lui. Și avem nevoie să știm asta *cu cea mai mare precizie*, pentru ca să nu

credem că *împlinim* poruncile lui Dumnezeu, dar, în realitate, să fim *departe* de acest deziderat al nostru.

Neoprotestanții, spre exemplu, apelează la *literalitatea* Scripturii și *termină repede* cu virtuțile. Pentru ei, *a nu judeca*, înseamnă a nu vorbi și a nu gândi de rău pe cineva. *A nu desfrâna*, iarăși după ce spune Domnul în Scriptură, înseamnă a nu dori sexual pe cineva în inima ta și a nu te culca cu cineva. A fi *milostiv* înseamnă a da din ale tale celor care nu au.

Și văd virtuțile ca fiind *disparate*, nespunând nimic despre ce fel de *urmări* trebuie să aibă împlinirea virtuților. Adică *cum se schimbă*, la propriu, omul care le face.

Și ca ei gândesc mulți dintre ortodocșii noștri, care nu știu că noi, ortodocșii, avem o literatură duhovnicească foarte bogată în ceea ce privește înțelegerea duhovnicească a poruncilor Lui și a consecințelor împlinirii lor în viața noastră.

Însă, dacă citești *cărțile duhovnicești* ale Bisericii, pe cele care se ocupă cu explicarea *consecințelor practice* ale virtuților în noi înșine – adică despre cum ajungem noi să ne curățim de patimi, despre cum arată curățirea de patimi, despre cum ajungem noi la vederea slavei lui Dumnezeu și la luminare, și, apoi, cum continuăm zilnic să înaintăm în îndumnezeirea personală, în sfințirea noastră –, înțelegi că acest *a împlini* poruncile lui Dumnezeu are urmări foarte personale, ontologice. Pentru că noi devenim *alții*, niște oameni *duhovnicești*, dacă împlinim cu adevărat *voia* lui Dumnezeu, adică *poruncile* Lui.

Și toți Sfinții Bisericii au început prin a se curăți de patimi, prin a căuta să vadă slava lui

Dumnezeu în mod extatic și să crească zilnic în sfințenie, și, în acest traseu personal al lor de îndu-hovnicire, au scris *și teologie*. Nu toți Sfinții au scris *teologie*, dar fiecare Sfânt al Bisericii *a trăit teologic*.

Iar teologia pe care ei au scris-o a fost despre drumul personal al sfințirii lor, a fost o teologie dogmatică, cu referire la dogmele și învățătura Bisericii, a fost o teologie liturgică, una imnologică sau una holistică, care le cuprinde pe toate.

Și fără aceste *explicații sfinte* ale Sfinților Bisericii, noi nu putem *începe* și nici *continua* în mod real viața noastră duhovnicească. Pentru că ei ne spun *cum începe* viața duhovnicească, *ce se petrece* în cadrul ei, *cum ne transfigurează* viața cu Dumnezeu. Căci viața duhovnicească nu înseamnă „o viață din când în când cu Dumnezeu”, ci înseam-nă a trăi nonstop împreună cu El, zi și noapte, clipă de clipă.

Dar pentru ca *să afli* despre cum *începe* viața cu Dumnezeu, trebuie *să ai răbdare*. Trebuie *să înveți* să rabzi. Să rabzi ispitele în timpul orelor de slujbă, să rabzi acasă, să rabzi oriunde și să te rogi oriunde. Să postești și să te rogi, să citești, să traduci, să cânți, să mergi în pelerinaje, să îți tocești coatele la masa de scris...

Pentru ce? Pentru ca *să afli*...în smerenie, în blândețe, în cuviință...*ce vrea* Dumnezeu *să faci* și *să fii*.

Între timp, mulți vor considera că *pierzi timpul*. Ei, în comparație cu tine, sunt „activi” și nu contemplativi. Te vor ironiza. Te vor minimaliza. Te vor exclude din cercul lor pentru apetența ta pentru religiozitate.

Însă, dacă te vei lăsa *învățat* de Dumnezeu prin Sfinții Părinți, prin cultul și viața Bisericii și

prin lucrurile care se vor petrece în viața ta, vei ajunge nu numai *să înțelegi* ce înseamnă a împlini poruncile lui Dumnezeu, ci și *să vezi* consecințele lor îndumnezeitoare în tine însuți.

Dar pentru a ști *ce înseamnă* a împlini poruncile lui Dumnezeu trebuie *să citești* Scriptura, să citești Filocaliile traduse de Părintele Stăniloae, să citești Patericele, să citești cărțile de cult ale Bisericii, să citești dogmele și canoanele Bisericii, să citești *Viețile Sfinților*. Acum ele sunt în română, sunt în foaie, le găsiți și online.

Și pe cât veți citi ceea ce *aveți* în română, trebuie să vă apucați să învățați limbi străine: engleza, franceza, germana, italiana etc., dar, mai ales, limbi vechi, și, în primul rând, greaca, latina și ebraica. Pentru că aveți nevoie *să vă verificați* cunoștințele primite în limba română. Trebuie să mergeți în cele din urmă *la surse*, pentru ca să vedeți *cum arată* Scriptura, cum arată Părinții, cum arată Slujbele Bisericii, cum arată Sfinții Părinți în originalul grec, latin, ebraic, slavon, siriac etc.

Pentru că, *a cunoaște* cum să ne nevoim și care sunt *consecințele interioare* ale nevoinței ortodoxe e *problema centrală* a vieții ortodoxe și nu o problemă de 5 minute.

Tocmai de aceea am spus că literalismul nu ne ajută cu nimic la *înțelegerea* esenței Scripturii, ci Scriptura o înțelegem *cu ajutorul prea iubitor* al Sfinților Lui. De aici *nevoia continuă* de *a traduce* noi pagini din Sfinții Părinți. Căci, cu fiecare Sfânt Părinte al Bisericii tradus în limba noastră, crește *înțelegerea reală* a modului cum să ne sfințim viața.

Acesta e *motivul* pentru care Părintele Dumitru Stăniloae și-a dedicat viața *traducerilor patristice*, pe lângă *scrisul teologic*. Pentru că el a

înțeles că nu putem *rămâne* la o raportare literalistă, exterioară la Scriptură, și ni i-a tradus pe Sfinți, pentru ca să avem modul lor profund de *a privi* Scriptura și viața duhovnicească a Bisericii. Prin cărțile Sfinților, el și ceilalți traducători teologici ai secolului al 20-lea și cei ai secolului nostru au vrut și vor să ne introducă *în mijlocul* cugetării și al împlinirii voii lui Dumnezeu. Pentru ca *să ne aprindem* inima de la lumina lor și *să dorim* și noi același lucru: *să trăim cu Dumnezeu nonstop*. Căci asta înseamnă *viață duhovnicească*! Asta înseamnă *viața Bisericii*!

Da, cărțile Bisericii au rolul de *a ne aprinde* sufletul și de *a ne îndruma* pas cu pas în viața duhovnicească! Ele trebuie să devină *cugetarea* noastră. Și dacă devin cugetarea noastră, ele vor deveni și *faptele noastre*. Pentru că nu vom vrea să fim *goi* de fapte bune. Ci, dacă citim ce trebuie să facem, vrem să și trăim ceea ce citim și să ne umplem, cu totul, de *trăirile dumnezeiești*, care sunt *consecințele* împlinirii poruncilor Lui.

Și când spunem că *viața Bisericii e divino-umană*, așa și este! Pentru că cei care *trăiesc duhovnicește* în Biserică, dumnezeiește, simt, deopotrivă, ca oameni și prin ceea ce le dă slava lui Dumnezeu să trăiască, că Biserica e *viața cu Dumnezeu*, că ea e divino-umană, pentru că *ne umplem* de slava dumnezeiască a Dumnezeului nostru treimic.

Și când citim Scriptura, când citim Părinții, când citim cultul Bisericii ca oameni duhovnicești, le citim *împreună* cu Dumnezeu și înțelegerea lor, de fiecare dată, e o bucurie și o împlinire copleșitoare. Pentru că citim, în fapt, *consecințele* vieții cu Dumnezeu, cum arată *mântuirea noastră*.

Tocmai de aceea, în a 4-a duminică din Postul Mare, avem ca *efigie* un Sfânt Părinte, pe care l-am pomenit luna trecută, pe 30 martie[356]. Căci pomenirea de azi a Sfântului Ioannis Climacos/ Scărarul [Ἰωάννης τῆς Κλίμακος][357] e pentru teologia lui duhovnicească. Adică pentru aceea în care *ne confesează* modul în care el *a trăit* poruncile lui Dumnezeu și, prin care, și-a sfințit viața.

Și cartea lui de teologie duhovnicească, practică, experiențială, se numește *Scara Paradisului* [Scala Paradisi][358]. Pe care o găsim, în română, în *Filocalia 9*[359], iar în greacă și latină în *PG 88*[360].

Însă Sfântul Ioannis a trăit viață monahală aspră, în ascultare de Părintele său duhovnicesc, pe muntele Sina/ Sinai, apoi a fost ales *igumen* al Sinaiului.

Iar însemnările sale teologice sunt, în mod fundamental, pentru cei care *se retrag* în isihie. Dar, dacă alegem ceea ce ni se potrivește, ceea ce se potrivește vieții pe care o ducem, cartea lui este *o lumină sigură* pentru noi.

Pentru că el discută foarte multe *virtuți* ale vieții duhovnicești, ale vieții ortodoxe. Astfel, el spune că avem nevoie de *un Povățuitor* în viața noastră duhovnicească, care să ne ajute să ne

---

356 A se vedea: http://www.synaxarion.gr/gr/m/3/d/30/sxsaintlist.aspx.

357 Ibidem.

358 *Cf.* PG 88, col. 631-632.

359 A se vedea: https://archive.org/stream/Filocalia/filocalia-09#page/n1/mode/2up.

360 Idem: https://books.google.ro/books?id=55TYAAAAMAAJ&redir_esc=y&hl=ro.

vindecăm de patimile noastre[361]. Și când vorbește despre *Povățuitorul duhovnicesc*, Sfântul Ioannis vorbește despre *ascultarea* față de acesta. Pe care el o experimentase în viața lui.

Războaiele duhovnicești, ne spune el, sunt *îngăduite* de Dumnezeu, pentru ca să sporim repede în virtute[362], și ne atrage atenția ca *să nu amestecăm* nevoința noastră cu slava deșartă, adică cu dorința de *a ne arăta* viața noastră interioară oamenilor[363].

Sfântul Ioannis numește *înstrăinarea* pentru Dumnezeu „adânc de tăcere” [σιωπῆς βυθός][364]. Pentru că în tăcerea inimii noastre trebuie să ne rugăm Domnului. Și el numește înstrăinarea pentru Dumnezeu drept *mamă* a despătimirii[365]. Și *despătimirea* e totuna cu *curățirea de patimi*.

Când știm că *dorul* nostru pentru Dumnezeu e *real*? Când dorul de Dumnezeu *stinge* dorul de părinți[366]. Când dorul pentru Dumnezeu e *mai puternic* decât orice iubire anterioară a noastră.

Sfântul Ioannis Scărarul ne dă și *o definiție* a visului. El spune că visul este „mișcarea minții [care se petrece] în nemișcarea trupului [νοὸς κίνησις ἐν ἀκινησίᾳ σώματος]”[367]. Tocmai de aceea visul are *raționalitate*. Însă demonii *se folosesc* de visuri pentru ca *să ne înșele*. Să ne facă să credem lucruri *mincinoase* despre noi înșine. Căci demonii slavei

---

[361] *Filocalia românească*, vol. 9, ed. 1980, p. 49/ PG 88, col. 636.

[362] *Filocalia românească*, vol. 9, ed. cit., p. 57.

[363] *Filocalia românească*, vol. 9, ed. cit., p. 63/ PG 88, col. 655-656.

[364] Idem, p. 67/ PG 88, col. 664.

[365] Idem, p. 68/ Ibidem.

[366] Idem, p. 72/ PG 88, col. 668.

[367] Idem, p. 75/ PG 88, col. 669.

deșarte, ne spune Sfântul Ioannis, în vis, ne fac să ne credem „profeți”, arătându-ne cele viitoare[368].

Și, după cum vedem și în zilele noastre, întâlnim mulți oameni care sunt *înșelați* de demoni, dar ei cred că „au avut vedenii dumnezeiești”, că au primit „daruri dumnezeiești”, că sunt niște „aleși”. Pentru că viața lor și vorbele lor nu au nimic de-a face cu cuviința și cu profunda înțelepciune a oamenilor duhovnicești, care au, cu adevărat, *experiențe mistice*, duhovnicești.

A 4-a *treaptă* a *Scării* Sfântului Ioannis e *ascultarea*, pe care el o numește *fericită* și *pururea-pomenită*[369]. Ascultarea de Părintele duhovnicesc și, implicit, ascultarea de Dumnezeu.

Și pentru ca să își fundamenteze experiența sa duhovnicească, Sfântul Ioannis citează adesea din Scriptură, dar dă și exemple practice de sfințenie. Adică povestește despre diverși oameni care s-au mântuit.

Vorbind despre *pocăință*, Sfântul Ioannis Scărarul ne spune că ea este *o extindere/ o prelungire* [ἀνάκλησις] a Botezului[370]. Pentru că se prelungește în ea harul Botezului. Iar noi trebuie *să ne plângem* toate păcatele pe care le-am făcut după Botezul nostru, pentru că prin ele *am încălcat* făgăduințele noastre cele sfinte făcute atunci.

Căci chiar dacă nașii le-au făcut în locul nostru, chiar dacă ei s-au lepădat în locul nostru de Satana și de toate păcatele lui, ei au făgăduit acestea *pentru noi*. Căci noi aveam nevoie de această *făgăduință* pentru ca să fim *oameni noi*, renăscuți prin Botez.

---

[368] Idem, p. 76/ Ibidem.

[369] Idem, p. 77/ PG 88, col. 677.

[370] Idem, p. 136/ PG 88, col. 764.

Sfântul Ioannis Scărarul numește *pomenirea morții* drept „moarte zilnică”[371], pentru că *murim* de fiecare dată când acceptăm că *vom muri*, iar despre „izvorul lacrimilor [τῶν δακρύων πηγὴ]” de după Botez, el spune că e *mai mare* decât Botezul, pentru că el *ne curățește* de păcatele de după Botez[372].

Când vorbește despre *blândețe*, el spune că este „starea nemișcată a sufletului”, fie că suntem necinstiți, fie că suntem lăudați[373]. Iar pentru asta nu ne putem *forța* trupul pentru ca să fim „blânzi”, pentru că blândețea este *o harismă dumnezeiască* dobândită în urma curățirii de patimi. Pentru că noi, cu totul, devenim *duhovnicești* atunci când ne curățim de patimi, având virtuțile drept *binele interior* al vieții noastre.

Și putem continua foarte mult în acest fel, arătând *cât de plină de experiență* e *Scara* Sfântului Ioannis Scărarul. Însă, dacă o vom citi cu atenție, alături de multele cărți ale Sfinților Părinți, ne vom da seama că *nu știm nimic* despre *împlinirea poruncilor* lui Dumnezeu și despre *virtuți*. Lucru care, mai înainte, părea „gata înțeles” pentru literaliști.

Numai că viața duhovnicească expusă în Scriptură și în Viețile Sfinților nu are *nicio noimă* pentru noi, dacă *nu o înțelegem* cu ajutorul cărților duhovnicește de tipul celor tipărite în Filocalie.

De aceea am afirmat adesea că Scriptura și cărțile Părinților și întreaga Tradiție a Bisericii nu se pot înțelege *decontextualizat*.

Adică ele nu se pot *scoate* din Biserică, pentru ca să fie gândite *în indiferență* față de viața duhovnicească a Bisericii.

---

[371] Idem, p. 156/ PG 88, col. 793.

[372] Idem, p. 166/ PG 88, col. 804.

[373] Idem, p. 186/ PG 88, col. 828.

Un eterodox *nu poate înțelege cu adevărat* cărțile Bisericii, pentru că *nu trăiește duhovnicește*. Înțelegerile lui sunt firave, nu îi dau încredințare, nu îl fac *să se nevoiască* cu adevărat.

Numai când *intri* în Biserică prin Botez și ești condus, în mod duhovnicește, de un Părinte duhovnicesc, și te nevoiești pe fiecare zi pentru curățirea ta de patimi, toate cărțile Bisericii încep *să ți se deschidă*, să le înțelegi. Pentru că harul lui Dumnezeu e cel care *ne luminează*, pe măsura creșterii noastre duhovnicești, ca *să le înțelegem* pe cele potrivite nouă.

De aceea îl pomenim și azi pe Sfântul Ioan Scărarul, pentru că postul nostru este *duhovnicesc* și nu *trupesc*. El nu ne aduce, în primul rând, *o pierdere în greutate,* ci ne aduce *bogăție de har* și *de curățire dumnezeiască*.

Și pomenirea lui e după duminica Crucii, pentru că Crucea e cea care *a născut* viața duhovnicească în noi. Pentru că Crucea, pentru noi, e harismatică, e întăritoare în nevoința noastră, e sfințitoare.

Iar Evanghelia de azi [Mc. 9, 17-32] ne amintește că există demoni, care intră în oameni și îi fac să fie *muți* și *surzi* [Mc. 9, 25] la cele bune. Dar, în același timp, că demonii aceștia *nu ies* din noi decât numai „în rugăciune și [în] post [ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ]" [Mc. 9, 29, BYZ]. Pentru că trebuie *să ne nevoim* pentru păcatele noastre, ca nevoința *să ne umilească* sufletele și astfel *să ne supunem* lui Dumnezeu întru toate.

Căci rugăciunea și postul sunt două *pensule* duhovnicești, alături de multe altele, ale Bisericii, prin care *pictăm* în noi icoana lui Dumnezeu. De aceea avem nevoie de fiecare *pensulă* și de fiecare

culoare duhovnicească pentru icoana noastră. Pentru că toate ne sunt necesare în demersul nostru duhovnicesc.

Așadar, iubiții mei, în a 4-a duminică din Postul Mare, mesajul Bisericii e acesta: nevoința noastră trebuie să fie *duhovnicească*, trebuie să fie *sfințitoare*!

Postul și rugăciunea noastră nu sunt făcute *de ochii lumii*, ci pentru ca *să ne curățim interior*.

Noi avem nevoie de ele, de toate virtuțile lui Dumnezeu, pentru că ele *ne vindecă* interior. Căci niciuna dintre virtuți nu e *pur estetică*, ci e *ontologică*. Ele ne schimbă interior, ele ne înfrumusețează cu adevărat, pentru că harul lui Dumnezeu e cel care *ne înnoiește continuu*.

Așa stând lucrurile, *să ne nevoim frumos* pe mai departe! Să facem din viața noastră *un șantier continuu* deschis pentru Dumnezeu, în care să lucrăm la *înnoirea noastră interioară*!

Și așa *să pășim* către Paști!

Pentru că *Paștiul adevărat* e *trecere* de la robie spre libertate, este *ieșire* din Egipt, e mergere prin Marea Roșie cu picioare vesele, pe uscat, e aflarea faptului că *El* este *Domnul*. Că El e *Domnul nostru*. Adică Cel care *Se îngrijește* de noi pururea.

Și Cel care *Se îngrijește* de noi e Cel care S-a coborât la noi și a trăit cu noi, dar care *Se coboară mereu* la noi. Pentru că fără El *nu putem face nimic* [In. 15, 5].

De aceea, să aducem slavă și cinste Dumnezeului nostru treimic, pentru că a binevoit *a mântui* neamul omenesc! Să Îl lăudăm pe Dumnezeu pentru că ne-a adus întru existență, că ne poartă de grijă și că ne mântuiește în fiecare zi!

Să așteptăm de la El tot lucrul cel bun și nu de la oameni! Pentru că oamenii promit multe și fac puține, pe când Dumnezeu e adevărat în toate cele ale Lui.

Căci Lui I se cuvinte toată cinstea, slava și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Predică la Duminica a 5-a din Postul Mare [2016]

Iubiții mei[374],

astăzi, din partea Domnului, avem un răspuns la întrebarea *ce te face mare* în ochii lui Dumnezeu și ai oamenilor. Pentru că în domeniul literaturii, al artei, al științelor, se pune mereu problema *cine e mai mare,* care este *ierarhia valorică* a oamenilor geniali ai lumii. Chiar și unii oameni credincioși trăiesc acut această nedumerire, întrebându-se care Sfinți sunt *mai sfinți* decât alții.

Și Domnul *ne răspunde* la această chestiune! Pentru că nu a considerat că este *o falsă problemă*, ci *una reală*. El ne răspunde în Mc. 10, 43-45, unde ne spune:

„43. Dar în[tre] voi nu va fi astfel, ci, care are să voiască *să fie mare* [γενέσθαι μέγας] în[tre] voi, va fi vouă *slujitor* [ἔσται ὑμῶν *διάκονος*];

44. și care are să voiască să fie vouă *cel dintâi* [πρῶτος], va fi tuturor *rob* [ἔσται πάντων *δοῦλος*].

45. Căci și *Fiul omului* nu a venit *să fie slujit* [καὶ γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν *διακονηθῆναι*], ci [ca] *să slujească* [ἀλλὰ διακονῆσαι], și să-Și dea sufletul Lui *preț de răscumpărare* pentru mulți [καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν Αὐτοῦ *λύτρον* ἀντὶ πολλῶν]” [*cf.* BYZ].

Și ce ne spune Domnul despre *măreția personală,* despre *întâietate,* despre *omul valoric*? Că el

---

[374] Scrisă în dimineața zilei de 14 aprilie 2016, zi de joi, soare și nori, 17 grade.

ajunge *mare*, că el devine *o valoare*, că el *se impune* în fața oamenilor Bisericii și a societății în funcție *de cât muncește*, în funcție de *jertfelnicia* slujirii lui.

Pentru că opera ta, slujirea ta *te introduce* în sufletele oamenilor! Cine ești și ce faci cu adevărat *te impune* în fața altora.

De aceea, „recunoașterile" fictive ale unor fictive „merite" personale, acum, în prezent, confecționarea unor ierarhii false, trucarea adevărului, *nu strică cu nimic* valoarea oamenilor extraordinari ai istoriei. Pentru că se nasc noi și noi generații de oameni, care *vor recunoaște* măreția personală a predecesorilor lor, prin *distanțarea critică* a viitorului față de trecut. Și astfel, chiar dacă toată contemporaneitatea lor *le-a stat împotrivă*, oamenii *mari* ai viitorului vor recunoaște întotdeauna pe *oamenii mari* ai istoriei, pe cei care i-au precedat.

Însă, chiar dacă unul dintre *marii* istoriei ar fi cu totul ocultat, cu totul ascuns de către contemporani și de către urmașii lui, Dumnezeu *răsplătește* măreția reală a oamenilor și în istorie, dar, în mod desăvârșit, în veșnicie.

Și vedem cum, din când în când, Dumnezeu scoate *din pământ* și *din uitare* câte un Sfânt al Lui, câte un mare om al istoriei, câte o realitate a istoriei, și ne pune în fața faptului de a o problematiza, de a o relua, de a o redezbate.

Un Sfânt uitat de către toți e scos de El la lumină și e pus în mijlocul Bisericii. Un fragment de pictură, o veche Biserică, o veche cetate, câteva file dintr-o carte...sunt găsite, sunt redescoperite și devin *o bogăție reală* pentru noi.

Pentru că Dumnezeu dorește ca să ne scoată mereu din suficiența noastră, din confortul nostru, și să ne pună mereu în slujire, în acțiune.

Măreția reală a omului, așadar, stă *în truda lui smerită*. În munca lui continuă, în slujirea lui continuă, în dedicarea lui...spre folosul tuturor.

Pentru că *un mare om* nu poate fi *o ființă egoistă*. El nu poate fi un închis în sine, un ipocrit, un diletant.

Ci un om mare, un om extraordinar, nu se gândește *la sine* în primul rând, la câți bani o să facă dintr-o lucrare anume, ci la cei pentru care scrie, pictează, inventează, luptă, pentru care slujește.

Și omul cu adevărat *mare* în Biserică e cel care *slujește tuturor* prin ceea ce face. Care are o activitate prin care *transcende* slujirea lui ca preot sau ca episcop într-o anume Biserică, pentru că nu face lucruri *doar* pentru parohia sau eparhia lui, ci pentru *întreaga* Biserică catolică/ universală/ de pretutindeni.

Pentru că slujitorul lui Dumnezeu care scrie cărți, care predică, care învață duhovnicește cuvântul adevărului Său, este *o lumină* și *un învățător real* pentru întreaga Biserică, și nu numai pentru *colțul de lume* unde el trăiește și slujește efectiv. În lumea onlineului acest lucru este *atât de palpabil*, încât e nevoie doar *să existe* omul care muncește și se dăruie continuu pentru întreaga Biserică a lui Dumnezeu, pentru ca să observi că el e *citit* de oameni de pe tot mapamondul.

Însă *măreția* nu constă în faptul că ești „cunoscut” de un public larg, național sau mondial, că ești „publicitat” peste tot, că primești „distincții”, că primești „recunoașteri” de tot felul...ci măreția constă *în smerenia slujirii tale*. În smerenia autentică, în munca reală, în dăruirea ta, în faptul că tu ești *un real om înduhovnicit* și nu un impostor „apreciat” de toată lumea.

Ea constă în faptul că tu scrii, citești, te nevoiești, slujești, nu pentru ca să fii „recunoscut”, „ovaționat”, „apreciat”, ci pentru ca să te curățești de patimi, să te luminezi continuu și să te umpli continuu de slava lui Dumnezeu.

Măreția reală a unui om stă în faptul că el e *cunoscut* de Dumnezeu și că Dumnezeu, pe fiecare clipă, *e în el*, în acest *om mare* prin smerenie și *rob* al tuturor prin slujirea lui ca protos.

Și adjectivul πρῶτος [protos] a fost transliterat din greacă în limba română și s-au format titulaturi ca *protoiereu* [primul dintre preoții de mir] sau *protosinghel* [primul dintre ieromonahii unei Mănăstiri]. Și când mai mulți preoți slujesc în sobor, *protosul*, adică cel care *conduce* slujba, e preotul cu distincția bisericească cea mai mare sau cel mai bătrân în preoție. Dar bine ar fi ca protosul, de fiecare dată, într-un sobor, să fie *omul duhovnicesc* pe care *îl apreciază* toți, chiar și cei care *îl minimalizează*. Pentru că, astfel, el e *punctul de coeziune* al soborului.

Iar dacă soborul e condus de un ierarh, ierarhul devine *protosul* slujbei. Dacă e condus de un mitropolit, mitropolitul e *protosul* slujbei, dacă e condus de un patriarh, patriarhul e *protosul* slujbei, iar într-o slujbă cu mai mulți patriarhi, după cum a fost recent, la Chambésy[375], Patriarhul ecumenic este *protosul* slujbei din punct de vedere canonic.

Dar...pentru Dumnezeu, cine e *protosul* slujbei? Cine e *adevăratul protos* al slujbei? Omul

---

[375] A se vedea: http://www.teologiepentruazi.ro/2016/01/26/sinaxa-intaistatatorilor-bisericii-ortodoxe-geneva-22-27-ianuarie-2016/.

Sfânt. Care poate fi bărbat sau femeie, copil sau bătrân, tânăr sau matur. Și vedem acest lucru din multe Vieți de Sfinți.

Căci s-a rugat ierarhia Bisericii, spre exemplu, *să plouă*...și Dumnezeu *n-a trimis* ploaie. Dar când *și-a ridicat mâinile* Sfântul lui Dumnezeu, pe care El îl cunoștea *în adâncul* său, dintr-un schit anume, *îndată* Dumnezeu a trimis ploaie. Pentru că Sfântul care a adus ploaia era...*protosul real* al acelei părți de lume.

După cum azi, pe Sfânta Maria Egipteanca [Μαρία ἡ Αἰγυπτία][376], o pomenim ca pe o *Cuvioasă Maică*. Însă ea nu a fost niciodată *monahie*, dar, prin viața ei duhovnicească, prin sfințenia ei, ea s-a arătat a fi *o adevărată Monahie*. O adevărată *Maică*.

Pentru că nu veșmântul monahal te face *monahie*, ci *viața de sfințenie*.

Sfințenia smerită, sfințenia plină de fapte bune, sfințenia *reală* e măreția *reală* a omului.

Căci Sfântul Zosimas [Ζωσιμάς] era Ieromonah, avea o viață de sfințenie mare, o viață plină de nevoință. El a venit ca să *o împărtășească* pe Sfânta Maria.

Dar el nu se ruga în văzduh ca ea[377] și nici nu mergea pe apele Iordanisului ca pe uscat[378]. De aceea, văzând *sfințenia* vieții ei, Sfântul Zosimas a recunoscut-o pe ea drept *protos*. Drept *protos duhovnicesc*. Ca *mai mare* în sfințenie.

Dar Sfânta Maria *s-a supus* lui și *a cerut binecuvântare* de la el, pentru că el era *protosul*,

---

[376] Idem: http://www.synaxarion.gr/gr/m/4/d/1/sxsaintlist.aspx.

[377] *Triodul*, ed. BOR 1986, p. 649.

[378] Idem, p. 654.

pentru că era *Ieromonah*[379]. Însă Sfântul Zosimas era *mai mare* după rangul bisericesc, pe când Sfânta Maria era *mai mare în sfințenie* decât el.

Și la Dumnezeu contează *sfințenia vieții* mai mult decât treapta bisericească în care ești.

Căci Dumnezeu nu dă Duhul *cu măsură* [ἐκ μέτρου] [In. 3, 34, BYZ]. Dar nu-L dă *cu măsură* celor care *se sfințesc continuu*. Îl dă după dorul inimii lor. După nevoința lor pentru sfințenie. După smerenia și jertfelnicia lor.

Și așa după cum a recunoscut Sfântul Zosimas *sfințenia* Sfintei Maria, recunoștea și Nichita Stănescu *măreția* lui Mihail Eminescu. Pentru Sfântul Zosimas, Sfânta Maria era *o mare Sfântă* a lui Dumnezeu, în fața căreia el se simțea nevrednic. În Icoana de aici, îl vedem pe Sfântul Zosimas cum o îngroapă pe Sfânta Maria Egipteanca, cu câtă evlavie[380].

[379] Idem, p. 648.

[380] Am preluat-o de aici: http://4.bp.blogspot.com/-2TMHx62kU1s/UXEJrtinuEI/AAAAAAAAWoA/UnWx_VsPnjA/s640/αγία+μαρία+η+αιγυπτία+2.png.

Și în fața ei, Sfântul Zosimas nu s-a prevalat de faptul că el e *Ieromonah* sau că el e *bărbat*, ci *i-a făcut metanie*. Pentru că s-a simțit *mic* în fața ei, în fața Sfintei lui Dumnezeu, care era *atât de minunată* prin tot ceea ce făcea. Pentru că slava lui Dumnezeu era în ea din destul.

Nichita, când vorbea despre Mihail Eminescu, vorbea în termeni absoluți: „Eminescu este *un fapt intim* al sufletului nostru în tot ce are el mai curat și mai nins. [...] Pentru noi, Eminescu este o ființă asemănătoare *mării* care spală cu valuri arhipelagul homeric al lui Ulysse. [...] Eminescu este *numele* acestei țări. *România* este *numele* lui Eminescu”[381].

Pentru că el *înțelegea* cine a fost și este Eminescu pentru literatura întregii lumi. De ce *înțelegea*? De ce *îl înțelegea* pe Eminescu? Pentru că era și el *mare*. Și el era *genial*. Dar era *mare* și era *genial* prin muncă și prin dăruire continuă, după cum Sfânta Maria Egipteanca era *mare* și *foarte sfântă*...prin lupta ei continuă cu patimile și prin umplerea ei de slava lui Dumnezeu.

Pentru că măreția se naște din ce facem zilnic, pe fiecare clipă.

Măreția omului constă *în cât de mult slujește* lui Dumnezeu și oamenilor.

Dar *a sluji* înseamnă nu *a ritualiza*, nu *a repeta* în continuu, în mod sec, fără nicio rezonanță interioară, aceleași fraze și aceleași gesturi, ci *a te schimba continuu*, pe măsură ce slujești aceleași slujbe pe fiecare zi.

A sluji înseamnă *a te înnoi*.

A sluji înseamnă *a fi mereu altul*.

---

[381] Nichita Stănescu, *Fiziologia poeziei. Proză și versuri (1957-1983)*, ed. îngrijită de Alexandru Condeescu, cu acordul autorului, Ed. Eminescu, București, 1990, p. 237.

Pentru că noi Îi slujim Dumnezeului Celui viu, Celui pururea viu și Care *ne poate înnoi veșnic*, pe măsura dorinței noastre de *a ne curăți de patimi*.

Căci dacă vorbim despre *măreția* omului, vorbim, de fapt, despre *continua lui înnoire* prin tot ceea ce face. Despre capacitatea omului de *a fi mereu creator*, de a se transfigura prin ceea ce face, de a se sfinți continuu.

Însă omul poate fi *mereu altul*, numai dacă *slujește* după exemplul Domnului. Căci El a venit să slujească, *să ne slujească* pe noi, adică să ne dea nouă posibilitatea de *a ne sfinți*, ca o consecință a iconomiei Lui pentru noi. A întregii Lui viețuiri pentru noi.

Și cum trebuie să fie *slujirea* noastră în fața lui Dumnezeu și a oamenilor? Una care *să îi scoată* pe oameni din patimi, din bolile lor, din ereziile lor.

Pentru că *o slujire reală* e o slujire care *spune adevărul* despre oameni oamenilor.

O slujire reală *îi îmbrățișează* pe oameni cu dragoste, dar și cu responsabilitate. Pentru că, dacă îi iubești pe cei pe care îi slujești, nu trebuie să îi minți. Nu trebuie să le spui că sunt *sănătoși*, când ei sunt *bolnavi*, nu trebuie să le spui că sunt *credincioși*, când ei *bat câmpii*, nu poți să le spui că sunt „Sfinți”, când ei sunt *înșelați* și *căzuți*.

Însă adevărul lui Dumnezeu se spune *cu delicatețe*, fără emfază, fără grandomanie.

Lucru pe care *nu îl înțeleg* extremiștii noștri, care spun adevărul dând cu parul, producând, deopotrivă, *frică* sau *repulsie*.

Căci atunci când *frica*, *lipsită de evlavie*, îi ține pe oameni în Biserică, se nasc comunitățile ghetoizate, închise în ele însele, care *nu comunică* cu alții. Iar când mesajul Bisericii, *extremizat* de către unii,

ajunge în spațiul public, face ca mulți *să confunde* această *răstălmăcire* a glasului Bisericii cu *glasul* ei. Și pentru ca să nu se petreacă acest lucru, trebuie ca ierarhia Bisericii *să comunice* mult mai clar și foarte rapid la fiecare eveniment care produce...*valuri* sociale.

Spre exemplu, aud adesea în mediile intelectuale românești că Biserica e „înțepenită" în trecut. Că privește lumea de azi *fără realism*. Pentru că se confundă *raportarea Bisericii la Tradiția ei* cu *inadaptarea*.

Însă ce înseamnă să fii *adaptat* la prezent? Înseamnă *să te schimbi interior* pentru *a corespunde* prezentului.

Însă noi *ne schimbăm continuu* potrivit prezentului, pentru că nimeni nu poate trăi *în trecut*, oricât de mult i-ar plăcea *un anumit trecut*.

Noi trăim *în prezent*, plătim taxe și impozite în prezent, *respirăm* acest prezent, suntem cablați prin toate mediile la prezent, suferim și ne bucurăm de tot ceea ce Dumnezeu ne dă să trăim în prezent, iar Biserica e *formată* din noi, din noi toți: din cei cu mai multă sau mai puțină cultură, mai buni sau mai răi, integri sau farsori, mici sau mari, înstăriți sau scăpătați. Pentru că grâul și neghina trebuie să stea la un loc, spre binele amândurora, până la Judecata Lui.

Și Biserica arată, la nivel de membri, ca și societatea din care e formată, numai că ea nu e pur umană, ci e *divino-umană*. Căci dogmele Bisericii, Slujbele ei, viața Bisericii nu sunt, în primul rând, *din trecut*, ci *din cer*. Sunt de la Dumnezeu. Pentru că, mai înainte ca adevărul și viața Bisericii să aibă *istorie*, ele au avut *veșnicie*.

Pentru că, la Cincizecime, slava cea veșnică a lui Dumnezeu *a coborât* în Apostolii Lui și așa s-a format *Biserica*. Pentru că Biserica *a coborât* din cer pe pământ, atâta timp cât slava lui Dumnezeu *a coborât în oameni*. Și ceea ce mulți numesc „înțepenire" în viața Bisericii, se referă la învățătura ei și la modul ei de a trăi. Însă dogmele Bisericii și viața ei sunt *imuabile*. Sunt *de neschimbat*.

Adevărul lui Dumnezeu și viața cu El sunt *de neschimbat*, însă ele *ne schimbă mereu* pe noi, în sensul că *ne sfințesc continuu*.

Iar adevărata *adaptare* la vremuri nu se face *în defavoarea* esenței vieții Bisericii, ci *în favoarea schimbării lumii*, prin intrarea ei în Biserică.

Tocmai de aceea, Biserica *își înnoiește* mereu mijloacele prin care comunică despre ea. Fiindcă Biserica vorbește la microfon pentru ca să fie înțeleasă, Biserica se filmează pentru ca să împărtășească ritmul liturgic al vieții ei, Biserica tipărește cărți pentru că educă prin ele, Biserica se află *în mijlocul* societății, pentru că este *inima* societății. E mintea care *discerne* în inimă, care judecă în inimă ceea ce se petrece.

Însă Biserica *gândește* și *vorbește* în mod real prin oamenii ei aleși, prin teologi și prin trăitorii duhovnicești ai vieții ei. Când s-a adunat sinodal, întotdeauna Biserica a vorbit prin mari și mici din ierarhia Bisericii, dar a vorbit *dimpreună* cu Dumnezeu.

Și nădăjduiesc ca și în 2016, în Creta[382], Biserica lui Dumnezeu să vorbească *dimpreună* cu Dumne-

---

[382] A se vedea:
http://www.teologiepentruazi.ro/2016/03/14/regulamentul-de-organizare-si-functionare-a-sfantului-sinod-al-bisericii-ortodoxe/.

zeu despre *adevărurile* Bisericii lui Dumnezeu. Să vorbească *dumnezeiește*, să vorbească *relevant* pentru lumea de azi, să stabilească lucruri *clare* și *concise*, pentru ca prin mărturia ei să închidă gura celor care *latră* împotriva acestui mare eveniment al Bisericii.

Căci nici nu a început Sinodul și mulți îl văd *în negru*. Nu îi dau nicio șansă. Ca și când Dumnezeu „ne-ar fi părăsit” și noi suntem „ai nimănui”.

Însă *adevărata poziționare ortodoxă* se face după ce citești *actele finale* ale Sinodului și nu înainte de Sinod. Dimpotrivă, înainte de Sinod, dacă poți cu ceva, trebuie *să ajuți* ca rezultatul Sinodului să fie *de la Dumnezeu*.

Iar noi nu putem decât să ne rugăm pentru sinodalii Bisericii, pentru cei care *ne reprezintă*, să postim, să ne rugăm și să Îi cerem lui Dumnezeu ca să îi întărească și să îi lumineze, pentru ca să vorbească *dimpreună* cu El, ca *o gură* a Lui și nu *împotriva* Lui.

Pentru că *a fi mare* înseamnă *a te crede mic*, neînsemnat, dar *a sluji în continuu* lui Dumnezeu și oamenilor.

Și dacă vrem să fim *mari*, nu în fața oamenilor, ci a lui Dumnezeu, atunci *să nu ne dorim niciodată să fim socotiți mari*, dar *să Îi slujim Lui* în tot timpul vieții noastre.

Pentru că viața Bisericii, prin Sfinții pe care îi pomenim în fiecare zi, ne arată că noi trebuie să avem multe virtuți, multe fapte bune, multă frumusețe duhovnicească, așa după cum vedem că au mulții Sfinți ai Bisericii din fiecare zi. Și tocmai de aceea noi pomenim în fiecare zi alți și alți Sfinți: pentru ca să nu ne *lipim* inima doar de un Sfânt, doi,

trei...ci să învățăm să avem noi și noi relații de iubire și de rugăciune cu noi și noi Sfinți ai Lui.

Pentru că pomenirile de noi și noi Sfinți, pe fiecare zi, ne arată că Biserica nu promovează egoismul, exclusivismul, xenofobia, resentimentele.

Dacă ar promova *egoismul*, Biserica ar vorbi doar despre Dumnezeu, dar nu și despre Sfinții Lui. Însă Dumnezeu e *minunat* în Sfinții Lui, pentru că în ei Își arată toată lucrarea și slava Lui.

Dacă Biserica ar fi *exclusivistă*, ea nu ar asculta deloc criticile care i se aduc. Nu i-ar păsa de istorie, de mersul istoriei. Însă Biserica își adaptează mereu discursul față de oamenii istoriei, predicându-le pe înțelesul lor lucruri care îi depășesc la modul abisal.

Dacă Biserica ar fi *xenofobă* în învățătura și viața ei, am avea calendarul format doar din Sfinți români. Însă noi, pe fiecare zi, pomenim Sfinți din toate neamurile lumii. Sfinții Bisericii au naționalități multiple și au avut, în viața lor, diverse poziții sociale, de la *împărați* la *robi*. Tocmai de aceea nu putem să spunem că doar un neam se mântuiește, iar celelalte nu, pentru că Biserica e *pentru întreaga planetă* și nu doar pentru cei care suntem acum *ortodocși*.

Dacă Biserica ar fi *resentimentară*, ea *ar da în judecată* toate religiile, sectele, ideologiile și neamurile lumii, pentru că, într-un secol sau altul, *i-au martirizat* pe fiii ei.

Evreii ne-au martirizat primii. Primul Sfânt al Bisericii, Stefanos, Protodiaconul, unul de-al lor, a fost ucis de către ei. Apoi ne-au martirizat romanii, cu persecuții de un demonism rar. Ne-au martirizat zoroastrienii[383], ne-au martirizat ereticii pe care

[383] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Zoroastrism.

Biserica i-a anatematizat, ne-au martirizat musulmanii.

Comunismul *a călcat în picioare* Biserica în secolul al 20-lea. Acolo unde Biserica s-a opus, Bisericile *au fost dărâmate* sau au fost transformate *în grajduri*. Tocmai de aceea, după căderea comunismului, cei îmbâcsiți de ideologia atee sunt *stresați* de *normalitatea* prezenței Bisericii în societate. Și în loc să o spună *de-a dreptul*, o spun *în câș*, vorbind despre cum Biserica *ideologizează* poporul.

Însă politica este *ideologică* și *ideologizează* poporul. Suntem *ideologizați* prin mijloacele media pentru ca să cumpărăm diverse lucruri, pentru ca să mergem în anumite locuri, în vacanță, pentru ca să optăm pentru diverse instrumente financiare.

Oriunde și prin orice canale suntem *ideologizați*. De ce nu ar putea *să învețe* și Biserica voia lui Dumnezeu, așa, de dragul *diversității*, dacă peste tot suntem *ideologizați*?

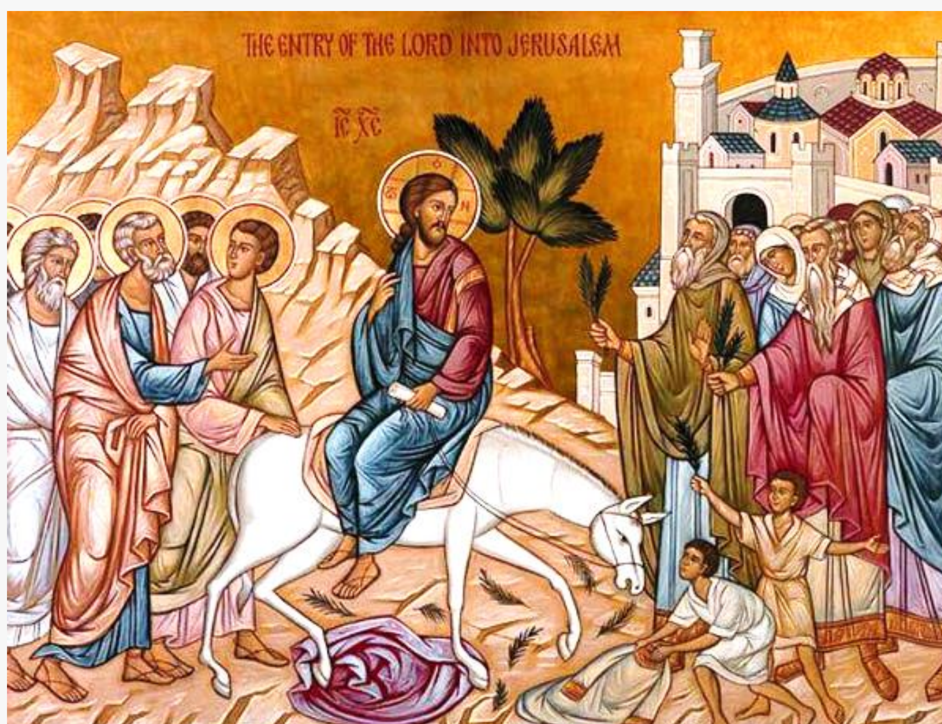
Însă Biserica *învață* prin viața, slujbele și predica ei despre *viața ei divino-umană*. Biserica îl învață pe om *să se îndumnezeiască* și nu *să se vândă* pe doi lei. Biserica îl învață pe om *să citească* istoria cu minte sfântă, pentru ca *să se înțelepțească* în viața lui.

De aceea, iubiții mei, în a 5-a duminică a Postului Mare, noi privim către Crucea Lui, pentru ca să vedem Învierea Lui, a Domnului nostru. Noi privim către Patimile Domnului din greutatea postului, din mijlocul ascezei, pentru ca să vedem *seriozitatea gravă* a vieții creștine. Căci pe măsură ce ne curățim de patimi la modul dureros, pe atât ne bucurăm și de umplerea noastră de slava lui Dumnezeu. Pe măsura crucii noastre este și învierea

noastră din patimi. Pentru că bucuria praznicului e duhovnicească, e trăită înăuntru nostru.

Să ne nevoim în continuare cu bucurie și cu pace, iubiții mei! Vă doresc numai bine! Amin.

Predică la Intrarea Domnului în Ierusalim [2016]

Iubiții mei[384],

când auzim vorbindu-se de o *intrare*...toți vrem ca ea să fie *deschisă* și pentru noi. Pentru că intrările, cel mai adesea, au și *uși*...Iar ușile ți se deschid nu oricum, nu oricând...ci numai dacă ești *bine primit*. Dacă ești *agreat*...

Dacă nu ești *bine văzut*...ușile stau *închise* în fața ta, pentru că nimeni nu te vrea *intrat* în acea clădire...

Însă *intrarea* într-o casă, într-o instituție, într-o nouă funcție este *un început de drum*, un eveni-

---

[384] Scrisă în dimineața zilei de 21 aprilie 2016, zi de joi, însorită. Am preluat Sfânta Frescă de aici:

http://pravnovosti.ru/wp-content/uploads/2015/04/3.jpg.

ment, o oportunitate. Toți vrem să intrăm *pe ușă*...și să nu fim lăsați *pe-afară*.

Iar dacă ușa se deschide și sunt mulți cei care așteaptă la ușă, *îmbulzeala* înseamnă voința disperată a multora de *a intra*, de a apuca să intre, de a nu fi lăsați pe-afară.

Însă la praznicul de azi...*intrarea* Domnului în Ierusalim nu înseamnă o mergere a Lui *spre bucurie*, ci *spre chinuri*. Pentru că El intră în Ierusalim pentru ca *să pătimească*, pe nedrept, de la oameni păcătoși. Dar, în același timp, *intrarea* Lui în Ierusalim e *o recunoaștere* a faptului că El e *Mașiah*, că El e *Hristos*, că El e Cel despre care *au vorbit Profeții*.

Și ce au spus Profeții? Că Hristos este „Om în durere [ἄνθρωπος ἐν πληγῇ]", Care „s-a necinstit și nu s-a socotit [ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη]" [Is. 53, 3, LXX] de către noi. Că „El S-a rănit pentru fărădelegile noastre și S-a îmbolnăvit pentru păcatele noastre [Αὐτὸς ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν]" [Is. 53, 5]. Însă prin „rana Lui noi [toți] ne-am vindecat [τῷ μώλωπι Αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν]" [Is. 53, 5]. Căci pentru aceasta intră Domnul în Ierusalim: pentru ca să sufere pentru noi, pentru ca să moară pentru noi, pentru ca să învieze pentru noi!

Și alături de Sfântul Profet Isaias este și Sfântul Profet Zaharias, care ne-a spus aceste cuvinte despre ziua de azi: „Bucură-te foarte, fiica Sionului, vestește, fiica Ierusalimului [χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιων κήρυσσε θύγατερ Ιερουσαλημ], iată, Împăratul tău îți vine ție *drept* și *mântuind* [ἰδοὺ ὁ Βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι *δίκαιος* καὶ *σῴζων*], El [fiind] blând și călărind [Αὐτός πραΰς καὶ ἐπιβεβηκὼς] pe cel de

sub jug [ἐπὶ ὑποζύγιον]/ pe măgar și pe mânzul cel tânăr [καὶ πῶλον νέον]!" [Zah. 9, 9, LXX].

Și Sfântul Zaharias ne spune că Împăratul Ierusalimului intră în oraș ca Cel care este *drept*, ca singurul Drept între oameni, ca singurul fără de păcat. Că El vine ca *să ne mântuiască* pe noi. Dar ne mântuiește ca Cel care este *blând*. Pentru că, în blândețea Lui cea prea mare față de noi, în milostivirea Sa fără de margini pentru neamul omenesc, Împăratul slavei *Se lasă omorât* pentru noi în cea mai mare blândețe.

Așa după cum El Însuși *ne spusese*, cu mulți ani înainte, prin gura Sfântului Profet Isaias: „Ca o oaie spre junghiere S-a adus și ca un miel, înaintea celui care îl tunde pe el, fără glas, așa nu deschide gura Lui [ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα Αὐτοῦ]" [Is. 53, 7, LXX].

Căci El S-a lăsat *bătut* și *omorât* pentru mântuirea noastră, așa după cum mielul se lasă înjunghiat și jupuit de către măcelar, pentru ca să stea la noi, pe masa de Paști.

Și prin chinurile și moartea Lui pentru noi, Domnul ne-a învățat că *adevărata biruință* împotriva urii, a intoleranței, a cruzimii dezlănțuite e *mucenicia*. Că numai prin suferința cea curățitoare de păcate și prin moartea pentru El, noi devenim *adevărați credincioși* ai Lui, *adevărați următori* ai Lui întru toate.

Pentru că postul acesta, de până acum, a fost *o întristare* a noastră, *o disciplinare* a noastră...*voită*. Voită de către noi! Pentru că *am ales* să postim, ca *să ne curățim de păcate*. Și astfel am simțit din nou că *binele real*, cel duhovnicesc, nu vine din îndestularea, ci din restrângerea noastră de la bucu-

riile trupești. Că postul, și întreaga asceză ortodoxă cea dimpreună cu el, toate luptele noastre interioare cu păcatele, sunt pentru ca *să schimbăm* în noi *bucuria păcatului* cu *bucuria duhovnicească*.

Căci și păcatul are bucuria lui de o clipă, una *amară* în cele din urmă – pentru că ne distruge interior –, însă virtutea este *o bucurie continuă*, e o bucurie veșnică, pentru că ne umple de slava lui Dumnezeu.

Iar asceza ortodoxă, adică *continua omorâre* a patimilor din noi, este *o urmare interioară continuă a Domnului*, o urmare a Lui și în bucuria și veselia cea dumnezeiască, dar și în durere și chinuri.

Căci El intră în Ierusalim plin de dor pentru Cruce. El intră și alege Crucea pentru noi, pentru că numai prin ea putea *să răstignească* în mod deplin umanitatea Lui, pentru ca în mod de- plin *să o îndumnezeiască* prin învierea Sa din morți.

Iar oamenii orbi duhovnicește, cei care L-au omorât, adică evreii și romanii, considerau că prin crucificare Îl dezonorează, Îl desființează, Îl elimină din istorie. Pentru că ei vedeau răstignirea ca pe *un blestem* și ca pe *o umilire socială*.

Însă crucificarea Lui, în primul rând, era *lăuntrică*! El suferea trupește, dar, în primul rând, sufletește. Pentru că El *pătimea* toate acestea pentru noi, pentru păcatele întregii lumi, pentru păcatele tuturor celor care au trăit, trăiesc și vor trăi pe fața pământului. Pentru că Domnul, pe Cruce, Și-a asumat întreaga umanitate, pentru ca, întru El, să o mântuiască.

Tocmai de aceea, Icoana Răstignirii nu ne prezintă un Hristos *învins*, un Hristos *sleit de puteri*, ci un Hristos *biruitor*, un Hristos *plin de slavă*, Care a învins moartea, Iadul și patimile în El Însuși.

Fiindcă moartea nu L-a putut ține legat în Iad, ci El a ieșit din Iad ca un biruitor, dimpreună cu Sfinții Lui. El *a stricat* Iadul! El S-a făcut *primul înviat* al întregii umanități! Pentru că a înviat *cu de la Sine putere*, ca un Dumnezeu adevărat și om adevărat. Și moartea și Iadul nu L-au putut ține în brațele lor, pentru că El era Mielul răscumpărării noastre, Cel fără de păcat. Mielul lui Dumnezeu, Cel care ridică păcatul lumii.

De aceea, postul adevărat, cel curat, cel sfânt, nu e cel care *ne îmbolnăvește*, ci e cel care *ne înduhovnicește*. Postul adevărat ne umple de pace, de bucurie, de înțelepciune, de seninătate. Pentru că dreapta credință e viața *reală*, autentică a omului. Și când spun acest lucru, spun faptul că nu putem fi *oameni cu adevărat* fără să fim *duhovnicești*. Căci *a fi duhovnicesc* înseamnă *a fi îndumnezeit continuu* de către Dumnezeu, de Cel care e curățirea, luminarea și sfințirea noastră cea veșnică.

...Însă Domnul a intrat în Ierusalim șezând pe un măgar tânăr [ὀνάριον] [In. 12, 14, BYZ].

Nu a intrat cu oști, nu a intrat fiind însoțit de popor mult, așa după cum face un împărat lumesc, ci ca *Împăratul blândeților*.

De aceea și mulțimea, multă mulțime de oameni [In. 12, 12], „auzind că Iisus vine întru Ierusalim, au luat ramuri de finici [τὰ βαΐα τῶν φοινίκων] și au ieșit întru întâmpinarea Lui, și strigau: „Osanna [Ὡσαννά]! Binecuvântat [este] Cel care vine în numele Domnului, Împăratul lui Israil [εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ]" [In. 12, 12-13, BYZ].

Și Cel care trebuia să vină și a venit în numele Domnului era *Mașiah*. Era *Profetul prin excelență*. Era *Hristos*.

Au luat ramuri de finici[385], ramuri verzi, pentru ca să iasă în fața Celui veșnic. De unde noi, românii, am numit ziua de azi *Floriile*, pentru că vrem să-I dăm lui Dumnezeu *toate florile* noastre.

Și în fața Lui, ierusalimitenii au strigat ca în fața lui Dumnezeu întrupat: „Ὡσαννά!”. Pentru că e transpunerea cuvintelor din ebraică: הוֹשִׁ֥יעָה נָּ֑א אָֽנָּ֥א [Hoșiah na ana] [Ps. 118, 25, WTT], care înseamnă: „Mântuiește-ne pe noi acum!”[386].

Și Domnul asta a făcut: *i-a mântuit* și *ne-a mântuit* și pe noi! Pentru ca ne-a dat tuturor posibilitatea ca, întru El, crezând întru El, să ne mântuim toți, intrând prin Botez în Biserică, și curățindu-ne de patimi.

Pentru că ceea ce a făcut El cu umanitatea Lui, trecând-o prin toate durerile și îndumnezeind-o, vrea să facem și noi, cu umanitatea noastră, sprijiniți continuu de către El, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt.

Căci mântuirea noastră este *triadologică*, *eclesiologică* și *ascetică*. Noi ne mântuim în relație cu Dumnezeul nostru treimic, în Biserică și printr-o asceză continuă.

Pentru că aceasta e *mântuire*a pe care El ne-o dăruie: ca *relație continuă*, veșnică cu El. Iar dacă Dumnezeu e *în relație veșnică* cu noi și prin relația noastră cu El noi *creștem* mereu în cunoaștere și sfințenie, tocmai de aceea El dorește ca noi să avem *relații reale* cu toți oamenii, în care *să îi iubim* și *să*

---

[385] O ramură ca aceasta:
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/04/05/ramura-de-finic/.

[386] *Cf.*
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/04/03/predica-la-intrarea-domnului-in-ierusalim-2015/.

îi înțelegem pe toți. Însă nu oricum, ci așa cum ne iubim și ne înțelegem pe noi înșine.

Căci noi vrem ca să avem parte de *tot binele*, și aici, cât și veșnic. Și astfel trebuie să dorim pentru toți: ca să trăiască și aici, cât și în veșnicie, cu Dumnezeu, în binele Lui.

Iar dacă *am dori* binele tuturor, *am deschide ușa* pentru toți.

Dar noi deschidem ușa doar la unii...Doar pe unii îi primim, doar pe unii îi odihnim, doar pentru unii ne rugăm, doar cu unii compătimim.

Și indiferența noastră nu e deloc „creștină". Cum nu sunt „creștine" nici nesimțirea, răutatea, răzbunarea, uciderea.

Ci *viața creștină* începe atunci când începe curățirea noastră de patimi și când, în mod real, noi devenim virtuoși, devenim curați, devenim Sfinți.

...Pentru bucuria faptului că oamenii L-au *recunoscut* drept *Hristos* pe Iisus Cel blând, care intra în Ierusalim pe un măgăruș, astăzi e *dezlegare la pește*. Însă de mâine începe postul cel mai aspru, prin care Îl însoțim pe Domnul spre răstignirea și învierea Lui din morți.

Iar dacă astăzi avem sălcii în mâini, în loc de finicele Ierusalimului, ele sunt *un îndemn* pentru noi ca să fim *mereu verzi* în mărturisirea și în viața noastră. Pentru că viața noastră trebuie *să mărturisească* întotdeauna credința noastră. Noi trebuie să fim *o mărturie vie* a crezurilor noastre.

Și nu putem *mărturisi* credința noastră, dacă nu avem *faptele* credinței noastre. Pentru că mărturisirea credinței noastre se face prin viața noastră de zi cu zi, prin munca noastră, prin onestitatea noastră, prin verticalitatea noastră, prin calitatea noastră umană.

Nu poți *fura* și *minți* toată ziua, și să te lauzi că ești *creștin*!

Nu poți fi *desfrânat* și *necredincios*, și să te lauzi că ești *creștin*!

Ci a fi *creștin* înseamnă a avea conștiința că *ai nevoie mereu* de curățire, de luminare, de sfințire. Căci fără Dumnezeu nu poți să faci nimic. Pentru că împreună cu El, zilnic, înțelegem și mai multe lucruri, și mai profund, facem lucruri și mai mari, ne depășim mereu neputințele noastre.

Așadar, iubiții mei, Domnul ne cheamă *să intrăm împreună cu El* în Ierusalim! În Ierusalimul care înseamnă *cetate a păcii*[387]. Pentru că, oricâte ar fi greutățile noastre și ispitele noastre, oricâte ar fi păcatele noastre, împreună cu El putem face *pace* în noi. Putem face pace *în noi* și *între noi*.

Cu El, cu Pacea noastră, putem *să îi împăcăm* pe oamenii care nu cunosc pacea, adică *să îi scoatem* din logica războiului continuu cu ei înșiși și cu ceilalți. Pentru că mulți se luptă cu ei, se traumatizează continuu, fiindcă nu știu cum să se împace cu ei înșiși. Cum să ceară mila lui Dumnezeu și El să îi împace interior.

Pe când alții nu înțeleg de ce nu pot avea *relații* cu oamenii și de ce oamenii nu îi iubesc și nu îi respectă. Pentru că nu înțeleg faptul că oamenii au nevoie de *împăcare interioară* și de *înțelepciunea de a ști să conviețuiască*, pentru ca să iubească și să aibă relații reale.

Da, nu putem *comunica* cu oamenii, până când *nu învățăm* să ne rugăm lui Dumnezeu!

Când vorbim cu Dumnezeu, vorbim și cu oamenii. Dar când nu mai vorbim cu oamenii e

---

[387] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Jerusalem.

semn că *nu mai vrem* relația cu Dumnezeu. Și fără El nu avem nicio primăvară! Fără El nu avem nicio tinerețe, nicio bucurie, nicio moarte bună, nicio veșnicie plină de slavă!

Dar dacă vrem să fim niște *flori frumoase* ale lui Dumnezeu, dacă vrem să fim *verzi* ca iarba de primăvară și *înfloriți* ca pomii din grădini, trebuie *să intrăm* cu Domnul în Ierusalim! Trebuie să suportăm ura și neiubirea altora la adresa noastră împreună cu El. Trebuie să îi iubim pe oameni chiar dacă știm că ne vând și că sunt impostori. Pentru că trebuie *să ne asemănăm* cu Dumnezeu, cu Cel care ne împacă și ne unește pe unii cu alții, și nu cu diavolul, cel care ne desparte și ne însingurează în mod păcătos.

Trebuie să intrăm în Ierusalim și să vedem *cum a fost batjocorit* Împăratul tuturor. Să vedem cum a fost bătut și îndurerat...și cum El a răbdat și S-a supus. Pentru că și noi trebuie *să creștem în har* în mijlocul ispitelor, al nedreptăților la adresa noastră, în mijlocul urii și al disprețului care ne înconjoară.

Vă doresc *să vă bucurați* împreună cu Domnul și, totodată, *să suferiți* împreună cu El! Pentru că astfel veți înțelege cu toții că El e și în durere și în bucurie alături de noi.

Post înțelept pe mai departe și tărie de caracter! Amin.

Predică la *Învierea Domnului* [2016]

Iubiții mei[388],

cine este *Iisus Hristos cel înviat*, pe Care astăzi Îl prăznuim? Este Fiul Tatălui, Cel născut din veci din Tatăl, și Care este deoființă cu Tatăl și cu Duhul Sfânt. El este *Dumnezeul* și *Domnul* nostru. Și e *Dumnezeul nostru*, pentru că este *Făcătorul nostru*, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, dar este și *Domnul nostru*, pentru că este *Răscumpărătorul nostru* din mâna Satanei.

---

[388] Scrisă în zilele de 27-28 aprilie 2016, zile călduroase. Miercurea și Joia Mare.

Căci, la plinirea vremii, luându-Și trup din uterul Preacuratei Fecioare Maria, S-a făcut om deplin, aidoma nouă, cu trup și suflet, afară de păcat, rămânând ceea ce era, adică Dumnezeu, pentru ca *să ne mântuiască* pe noi, oamenii.

Și El, Cuvântul Tatălui, fiind *gura* prin Care ne vorbește Tatăl, ne-a vorbit nouă și ne-a învățat pe noi *viața cea dumnezeiască* în toate zilele viețuirii Sale pământești, dar și după aceea, prin Sfinții Lui, cărora le-a vorbit și pe care i-a învățat și pe care îi învață voia Sa cea dumnezeiască. Căci El S-a făcut pentru noi *ușa* către Tatăl prin Duhul Sfânt, pentru că S-a adus pentru noi Jertfă fără de prihană.

De aceea, dându-Se pe Sine morții, Domnul S-a pogorât „prin Cruce în Iad, ca să plinească toate [cele] ale Sale, [și] a dezlegat durerile morții. Și, înviind a treia zi [din morți], și cale făcând oricărui trup spre învierea cea din morți...[El] S-a făcut *începătură* a celor adormiți, Întâi-născut din morți, ca să fie El Însuși *începătorul* tuturor în toate”[389].

Cine este *Domnul*? Este „*Alfa* și *Omega* [τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὦ]” [Apoc. 1, 8, BYZ]. Adică *Începutul* și *Sfârșitul*. Și Domnul este *sfârșitul creației* nu în sensul *distrugerii* ei, ci *al îndumnezeirii* ei. Pentru că El nu a făcut și nu face nimic rău. De aceea, El nu trebuie *să desființeze* ceea ce creează. Ci El doar *va desăvârși* creația Lui. O va pnevmatiza, o va umple de har, după cum Și-a umplut și umanitatea Sa atunci când a înviat.

Domnul este „Cel care este și Cel care era și Cel care vine [ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος]” [Apoc. 1, 8, BYZ]. Pentru că nu a fost un timp când El *nu era* și nu e un timp când El *nu este* cu noi. Pentru că El

---

[389] *Liturghier*, ed. BOR 2012, p. 251.

vine mereu la noi, în mod duhovnicesc, și ne întărește pe noi, dar va veni, la a doua Sa venire întru slavă, ca să judece lumea.

De aceea, știind că El *vine*...și *va veni* spre noi, ne face și pe noi să fim *în stare de trezvie*, de priveghere continuă, pentru că nu știm când El *ne cercetează* cu slava Lui, dar nici când El *va veni să judece* viețile noastre.

Domnul e *Pantocratorul* [ὁ Παντοκράτωρ]/ *Atotțiitorul* [Apoc. 1, 8, BYZ] întregii existențe. El ține în mâna Sa întreaga făptură și ne călăuzește pe fiecare în parte spre bine, dacă *ne lipim* de El pe fiecare clipă și vrem să facem voia Lui.

Însă, când El a vrut să ne mântuiască pe noi, atunci „S-a golit pe Sine [Ἑαυτὸν ἐκένωσεν], chip de rob luând [μορφὴν δούλου λαβών]" [Filip. 2, 7, BYZ]. Pentru că, în mod voit, S-a făcut om și Și-a restrâns slava Lui în smerenie, în așa fel încât să nu ne omoare cu prezența Sa. A venit la noi ca om, fiind și Dumnezeu în același timp, dar lucrând binele și mântuirea noastră pe măsura noastră și potrivit cu nevoile noastre și cu modul nostru de a gândi lucrurile.

De aceea, mulți văzând bunătatea Lui, facerile Lui de bine cele negrăite – faptul că El a înviat morți, că a vindecat diverse boli, că a iertat păcatele, că a înmulțit pâinile și peștii, mâncând și vorbind cu oamenii –, deși simțeau și știau că le face *cu putere dumnezeiască*, totuși, văzându-L om, au avut *multă îndrăzneală* în fața Lui.

Unii au avut *îndrăzneală bună*, îndrăznind spre mila Lui, și au fost miluiți de către El, pe când alții au avut *îndrăzneală rea*, demonică, îndrăznind să Îl vândă, să Îl bată, să Îl batjocorească, să Îl răstignească pe Cruce.

După cum, astăzi, toți cei care ne apropiem de *cele Sfinte* ale lui Dumnezeu suntem tot de două feluri: unii *cu îndrăzneală bună*, care, venind spre Domnul, vrem *să ne împărtășim* cu El, să mâncăm Trupul și Sângele Lui, ca să avem viață întru noi, pe când alții *ne batem joc* de Tainele Bisericii și considerăm că Biserica nu ne aduce „nimic bun”.

Însă toți cei care facem *pomenirea* morții Lui și vedem în mod duhovnicește, în noi înșine, *învierea Lui* – ca unii care suntem *înviați de El* prin *unirea* prin care El Se unește pe Sine cu noi înșine în *împărtășirea euharistică* –, mărturisim că *ne umplem* de viața Lui cea nesfârșită și că *ne îndulcim* de hrana Lui cea neîmpuținată[390].

De aceea, *Domnul*, pentru noi, nu e doar *un Iisus istoric*, adică Iisus Hristos Cel care a înviat a treia zi din morți acum două milenii, ci El este *Cel care ne umple azi*, acum, cu viața Lui și *ne îndulcește* prin simțirea dumnezeirii Lui în noi înșine, atunci când ne împărtășim cu umanitatea Lui transfigurată, adică cu Trupul și Sângele Lui euharistice. Pentru că El e *pururea viu* și *ne mântuiește* pe noi.

Însă cum a ajuns Iisus Hristos *să învieze* din morți? *Răbdând* și *biruind* în umanitatea Sa toată durerea și tot chinul pentru fărădelegile și păcatele întregii umanități. Iisus a înviat, pentru că a biruit pe Cruce, în Sine, moartea, pe demoni și tot păcatul.

Pentru acest motiv, coborând în Iad cu sufletul Său unit cu dumnezeirea Lui, i-a scos afară de acolo pe Sfinții Vechiului Testament, ca Unul care nu putea fi *ținut* de moarte. Pentru că moartea nu avea nimic în El, nici Iadul și nici păcatul.

---

[390] Idem, p. 280.

Pentru că moartea și Iadul au *de-a face* cu noi, dacă păcatul *ne stăpânește*. Dar dacă ne curățim continuu de păcate, atunci nu ne mai stăpânește moartea și nici păcatul, ci slava Preasfintei Treimi, a Dumnezeului nostru treimic, care se sălășluiește în noi ca *frumusețea* și *împlinirea* noastră duhovnicească.

Însă noi putem *să ne umplem* de slava Lui, pentru că Hristos a înviat din morți ca Unul *plin de slavă* în umanitatea Lui, cu firea Lui umană îndumnezeită. Și de la El, de la Domnul, avem și noi *frumusețea* slavei Sale. De aceea, cu toții, suntem *fii ai învierii* [τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ] [Lc. 20, 36, BYZ], în măsura în care slava lui Dumnezeu *ne inundă*. Și pentru ca El *să coboare* slava Lui în noi, trebuie *să urmăm* vieții Lui întru toate, *împlinind* poruncile Sale.

Iisus Hristos este *Domnul*! El este *Domnul nostru*. Și „în[tru] Care avem îndrăzneală și apropiere, în [experiența] încredințării, prin credința Lui [ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως Αὐτοῦ]" [Efes. 3, 12, BYZ]. Căci *am crezut* în El datorită propovăduirii Bisericii. Dar, mai apoi, noi înșine *am experiat relația* cu El, și am trăit și trăim continuu „în [experiența] încredințării [ἐν πεποιθήσει]" dumnezeirii Lui. Fapt pentru care putem, la rândul nostru, să mărturisim și noi minunile pe care El *le-a făcut* în noi și pe care *le-am înțeles* dimpreună cu El.

Căci *Domnul*, despre Care noi citim și pe Care Îl lăudăm și Îl slujim și despre Care mărturisește întreaga Tradiție a Bisericii, e, în același timp, *intimul* nostru.

El, Domnul întregii făpturi, *e și în noi*! E în noi prin slava Lui, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul

Sfânt. Și nu e de azi sau de ieri, ci de la Botezul nostru.

Și pe fiecare zi Îl simțim pe Dumnezeul treimic și *mai profund* în noi, pentru că El *ne încredințează* tot mai mult de prezența Sa și de lucrarea Sa în noi și în lume, pe măsură ce noi devenim *tot mai curați* interior și *tot mai frumoși* în relația cu El. Pentru că toată viața noastră liturgică și ascetică e *mistică*, e *tainică*, are latura ei *nevăzută* pentru mulți...pentru că ea se desfășoară *în noi înșine*, acolo unde noi suntem cu Domnul nostru și cu Tatăl Lui și cu Duhul Sfânt, Mângâietorul nostru – Care din Tatăl purcede –, prin slava Lor.

Și tocmai pentru că avem *intimitate* cu Domnul, avem *îndrăzneală* în rugăciunea făcută în fața Lui și *apropiere interioară* față de El. Pentru că Îl simțim ca *al nostru*, ca Cel care *ne vrea* binele nostru veșnic, dar, în același timp, Domnul este și *Stăpânul* vieții noastre, Cel care ne depășește cu totul, având *relații intime* cu toți cei care Îl doresc pe El, dar *netrecându-i cu vederea* nici pe cei care nu Îl doresc.

Căci dacă Dumnezeu *nu ar mai susține* creația Lui, în integralitatea ei, pentru o clipă...ea s-ar întoarce în neființă, s-ar desființa. Însă El *o ține* în palma Lui, indiferent dacă făpturile Lui Îl doresc sau nu. Pentru că, nici în Iad, Dumnezeu *nu uită* făptura Lui, dar El *nu alege în locul ei*. Pentru că Iadul, ca și Raiul, sunt *alegeri personale*.

Iisus Hristos este *Domnul nostru*! E Cel despre Care *au vorbit* Profeții, pentru că El *a vorbit* cu ei.

El este „pacea noastră [εἰρήνη ἡμῶν]" [Efes. 2, 14, BYZ], pentru că a făcut *pace* între sufletul și trupul nostru în umanitatea Lui. Tocmai de aceea noi putem *să trăim pacea Lui*, adică lipsa luptei

dintre sufletul și trupul nostru, pentru că suntem umpluți de slava Lui, dar putem și *să dăruim pace* altora, pentru că le dăruim *din harul* primit de la El.

Domnul e Cel care a dat ierarhiei Bisericii „*cheile Împărăției cerurilor* [τὰς κλεῖς τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν]" [Mt. 16, 19], adică harul Treimii, prin care putem *să îi iertăm* pe cei care *își spovedesc* păcatele lor, și tot El este Cel care, mergând pe cale, le-a tălmăcit Ucenicilor „Scripturile cele despre Sine [ταῖς Γραφαῖς τὰ περὶ Ἑαυτοῦ]" [Lc. 24, 27], pentru că numai dimpreună cu El putem înțelegem Scripturile Lui cele preasfinte.

Însă, dacă disprețuim *iertarea Lui*, adică pe aceea pe care *o primim de la El* în timp ce ne spovedim păcatele noastre Preotului sau Episcopului, disprețuim totodată și *înțelegerea Lui*. Pentru că, odată cu *iertarea Lui* în Spovedanie, putem să simțim *dumnezeirea Lui* în Euharistie. Și dacă avem *experiența* slavei Lui, putem *să înțelegem* Scripturile Lui. Căci *orice carte* a Tradiției Bisericii are nevoie de *înțelegere duhovnicească*, adică prin curăție și luminare dumnezeiască.

Din acest motiv, în toată slujba Utreniei acestei nopți preasfinte, ni s-a cerut să avem *simțiri curate* ale sufletului și ale trupului, pentru ca să Îl vedem pe Hristos *strălucind*[391], adică *plin de slavă*. Iar veșmintele noastre preoțești sunt *albe* astăzi și noi am cădit toată Biserica, de mai multe ori, *cu lumânarea aprinsă* în mână, pentru că ele arată că noi am fost *umpluți de lumină* și pe *dinăuntru*, în sufletul nostru.

Și, de aceea, albul veșmintelor și lumina pe care o purtăm sunt *imaginea vie* a bucuriei din

[391] *Penticostar*, ed. BOR 1973, p. 16.

sufletul nostru. Căci împreună cu Domnul am trăit *Patimile Lui*, și, tot împreună cu El, trăim azi și *Învierea Lui*. Înviere prin care S-a grăbit *să ne întâmpine* și să ne vestească faptul că *viața duhovnicească* este una *plină de bucurie*. Pentru că viața duhovnicească e plină de bucurie, de seninătate, de înțelegere, de adâncă discernere a lucrurilor, de simplitate.

Căci atunci când Domnul *a întâmpinat-o* pe Maica Lui – numită de Matteos, în 28, 1: „cealaltă Marie [ἡ ἄλλη Μαρία]” – și pe Maria Magdalini [Μαρία ἡ Μαγδαληνή], le-a spus: „Bucurați-vă [Χαίρετε]!” [Mt. 28, 9]. Și prin aceasta nu le-a spus doar ca *să se bucure* de Învierea Lui, de faptul că El e *viu*, ci *să se bucure împreună cu El întotdeauna*. Pentru că viața duhovnicească e bucuria *de Dumnezeu*. E bucuria *de El*, pentru că *suntem* cu El. E o bucurie ontologică, e o bucurie mistică, pentru că ne cuprinde întreaga noastră ființă. Pentru că bucuria ne copleșește cu totul mintea și inima.

Așa arată *bucuria adevărată*: ca o *prăznuire continuă* cu Dumnezeu! Pentru că, pentru unii, Paștiul e *doar azi*, doar acum, când e *ziua* Învierii Domnului. Dar pentru robii Lui, pentru cei credincioși ai Lui, *Paștiul e în fiecare zi*, pentru că ei *se bucură continuu* împreună cu El.

Cine este *Domnul nostru*? El e „Cap peste toată [comunitatea] Bisericii [Κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ Ἐκκλησίᾳ]” [Efes. 1, 22]. De aceea, Patriarhii Bisericii *nu Îl înlocuie* pe Hristos în Biserică, pentru că El e *Capul* fiecărei Biserici naționale, dar și al întregii Biserici în același timp.

Și de ce nu Îl poate *înlocui* nimeni pe Hristos în Biserica Lui? Pentru că „Biserica Domnului și a Dumnezeului [τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ]

[nostru este aceasta]: pe care *a câștigat-o* prin sângele Său [ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ Ἰδίου αἵματος]” [F. Ap. 20, 28]. Numai El *a murit* pentru noi și numai El ne dăruiește *viața Lui* continuu, în împărtășirea cu El. De aceea numai El e *Capul nostru*, al fiecăruia dintre noi, Cel care ne conduce, dar și Capul întregii Biserici.

Iar *Capul* Bisericii este și *Judecătorul nostru*. Cel care „va ședea pe tronul slavei Sale [καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης Αὐτου]” [Mt. 25, 31], ca să judece întreaga umanitate.

Lumea de față însă nu va avea parte de *un sfârșit*, ci de *o transfigurare* a ei. Pentru că slava Domnului, a Celui care va veni să judece pe toți oamenii, *va transfigura* lumea. Și Judecata lumii va avea loc în lumea transfigurată de frumusețea curăției și a sfințeniei Lui.

De aceea, ca ființe duhovnicești, înviate și transfigurate de către El, interiorul nostru va fi *explicit* și pentru noi și pentru cei care ne văd, așa după cum, azi, dacă am avea o casă cu pereți din sticlă, am fi *expuși* vederilor tuturor.

Așa vom fi atunci: cei Sfinți vor fi plini de slava Lui, pe când cei păcătoși vor fi plini de întuneric, adică de lipsa slavei Lui, a sfințeniei! Fapt pentru care, la Judecata Lui, nimeni nu va putea să spună că e *altul* decât este, pentru că realitatea persoanei lui *îl va vădi*.

Căci atunci, pentru toți, vom fi cum suntem acum doar pentru noi înșine. Fiindcă noi știm *cum suntem*...care e *viața* noastră. Dar atunci ea va fi *evidentă* pentru toți, pentru că sfințenia sau păcătoșenia noastră *se vor vedea prin noi*, datorită pnevmatizării trupurilor, care face *transparentă* realitatea sufletului.

De aceea, în orice zi, Domnul ne cheamă în Biserica Lui pentru *a ne curăți*, pentru a ne înfrumuseța, pentru a ne sfinți. Viața eclesială este *o continuă înfrumusețare ontologică*, dar și *o revărsare de har* spre toți ceilalți. Pentru că cei care se înduhovnicesc, prin viața și vorbirea lor îi înduhovnicesc și pe cei care îi ascultă și îi urmează. Iar dacă ne gândim profund la cum *s-a extins* Biserica în întreaga lume, ajungem să înțelegem că așa s-a extins: de la om la om, din gură în gură, văzând și făcând. Pentru că trebuie să fii *îmbiat* și *copleșit* de frumusețea duhovnicească a altuia, pentru ca să vrei să fii și tu *creștin ortodox cu adevărat*.

Domnul ne cheamă la a fi *bucurii reale*, duhovnicești, oameni *noi*, *sare* și *lumină* a lumii. Domnul ne cheamă la *prăznuire* și la compătimire în același timp, la bucurie și la plâns, la întrajutorarea altora dar și la bucuria de ei. Căci El dorește *să îi tragem* după noi, prin exemplul nostru direct, și pe cei care acum se îndoiesc, nu cred, sunt leneși, n-au chef de muncă, de creație, de dăruire. El dorește ca noi, cei vii duhovnicește, să fim *inima* care pompează sânge și în cei aflați în agonia morții păcatului. Pentru că dorește ca noi să fim *medicii* și *învățătorii* acestei lumi, care *să îi ridicăm* pe oameni, prin învățătură sfântă, din bolile patimilor de tot felul.

Cine este *Domnul*? Cel care *nu cunoaște* moartea, deși a murit, ca om, pentru noi. Căci e veșnic din veci și pentru veci.

El e Cel care *nu cunoaște* secularismul, fiindcă El a creat lumea și pe om pentru ca să aibă *relații* cu El și nu pentru ca omul sau îngerul să își trăiască viața *la modul indiferent* de El. De aceea, Dumnezeu *acceptă* păcatele oamenilor și ale îngerilor deveniți *demoni*, pentru că El *i-a făcut liberi*. Dar păcatele *nu*

îi ajută nicidecum, nici pe oameni și nici pe demoni, ca *să se împlinească*, ci păcatele *le caricaturizează*, la nesfârșit, existența.

Oamenii pot păcătui, dar prin asta *se urâțesc* continuu interior. Ei *se strică continuu* prin păcat. Păcatul îngustează tot mai mult existența, cât și bucuria. Le îmbolnăvește pe amândouă. Fapt pentru care omul păcătos e *o epavă*, e o caricatură, o mâzgăleală hidoasă și nu *pictura dumnezeiască* pentru care Dumnezeu l-a făcut pe om.

De aceea, Iadul demonilor e plin de oameni care *și-au dorit ratarea*, și-au dorit nefericirea, și-au dorit moartea, pe când Raiul lui Dumnezeu e plin de oameni care *au crescut frumos*, care au crescut dumnezeiește, ca niște flori preafrumoase, în relația cu El, împlinindu-se în mod deplin.

Căci ce doresc, de fapt, oamenii? Doresc *să trăiască veșnic*. Iar Raiul Lui asta este: *viață veșnică*, plină de frumusețe și de sfințenie, plină de noutate și de bucurie copleșitoare.

Omul dorește să trăiască, să fie sănătos, să fie iubit, să aibă ce mânca, să aibă unde dormi, să aibă ce lucra, să fie apreciat pentru ceea ce face. Însă toate acestea sunt *Raiul* lui Dumnezeu: omul trăiește acolo veșnic, sănătatea lui e deplină, mâncarea lui e slava lui Dumnezeu, e veșnic activ și bucuros, e împlinit cu totul și e împreună cu toți Sfinții, de care e iubit și apreciat.

Pe când, dacă ai dori Iadul, *nu dorești nimic bun*. E o *alegere falimentară*. E *cea mai proastă alegere dintre toate alegerile posibile*. Pentru că păcatul produce „împliniri” pe termen *scurt* și nu *veșnic*. Iar „comuniune” cu demonii nu există, pentru că ei *nu îți vor binele niciodată*.

Așadar, iubiții mei, singura *soluție* pentru viața noastră e *relația veșnică* cu Domnul și cu Tatăl Lui și cu Duhul Sfânt, adică cu Dumnezeul nostru treimic. Singura soluție *rentabilă* e *înduhovnicirea noastră continuă*. Pentru că Domnul a înviat a treia zi ca *început* al tuturor celor care vor *să învieze* din morți și *să se îndumnezeiască* continuu.

El *a înviat*, pentru ca noi toți *să ne înduhovnicim*. Pentru că *înduhovnicirea personală* nu e doar pentru monahi sau pentru teologi, ci pentru fiecare creștin, copil sau în vârstă, tânăr sau matur. Pentru că toți putem să avem *o relație vie* cu Dumnezeu, în care El *să ne împodobească* ca pe niște *mirese* ale Lui. Căci *podoaba reală* a omului e slava Lui, e fapta bună, e adevărata teologie, e adevărata mărturisire a Bisericii.

Hristos a înviat, iubiții mei!

Dumnezeu să binecuvinteze mesele și zilele noastre de praznic, să ne bucure cu bucurie dumnezeiască, adică cu bucuria cea fără de sfârșit! Amin.

Predică la 11 ani de la adormirea Fericitului Ilie văzătorul de Dumnezeu [4 mai 2016]

Iubiții mei[392],

Domnul nu a înviat din morți pentru ca să ne *vorbească* despre înviere, ci pentru ca să *ne împărtășească* starea Lui de înviere. Pentru că El a făcut din Învierea Lui nu o simplă lecție *expozitivă*, ci *un eveniment participativ*. La care noi putem participa, în fiecare zi a vieții noastre, în Biserică, dacă dorim să ne curățim de patimi și să ne umplem de sfințenia Lui. Dacă vrem să facem din viața noastră *o viață eclesială*.

Iar Fericitul Ilie, Părintele nostru, cel adormit în Miercurea Luminată, a făcut din viața lui *o viață a învierii*, a învierii continue, pentru că a ales *relația* cu Cel pururea viu și Care ne înviază pe noi toți.

Căci atunci când a ales *să se roage continuu* lui Dumnezeu, când a ales *viața isihastă*, el a ales să participe continuu la *starea de înviere* a Domnului. El *s-a încrezut* în Domnul și L-a urmat, deși era în

---

[392] Scrisă în ziua de Paști, pe 1 mai 2016. Zi călduroasă, cu mult soare.

temniță, în temnițe comuniste, și condițiile de acolo nu aveau de-a face cu isihia. Ci, dimpotrivă, toate zgomotele îl stresau, demonii se năpusteau asupra lui, îl șicanau tot timpul, era bolnav, era nemâncat, era neputincios...

Dar miile sale de rugăciuni zilnice l-au curățit, l-au luminat, l-au umplut de slava lui Dumnezeu și l-au făcut să fie *văzătorul* multor taine dumnezeiești. Pe care, în parte, le-a scris. Pe care, în parte, mi le-a explicat. Dar, cel mai important dintre toate, e acest lucru: că el s-a făcut *locaș viu*, duhovnicesc al Preasfintei Treimi, și *izvor viu*, duhovnicesc, care *revărsa sfințenie* prin tot ceea ce făcea.

În el, eu am experimentat, pe viu, ce înseamnă *sfințenia*. Ce înseamnă să fii *un izvor viu* al slavei lui Dumnezeu.

Pentru că tot ceea ce eu citeam în Scriptură, în *Viețile Sfinților*, în Paterice, în Filocalii, le regăseam în ființa lui fragilă, dar plină de demnitate și de delicatețe. Pentru că el era *un om al lui Dumnezeu*, un intim al Lui, un prieten real, pe care El Îl cunoștea și cu care El locuia și care, aidoma unui soare, încălzea și lumina în jurul lui.

De aceea, o dată întâlnindu-l, mi-am dat seama ce diferență enormă, abisală, este între *experiența reală a sfințeniei* și *cameleonismul neștiinței teologice* pe care îl întâlneam la tot pasul. Pentru că, în Biserică, întâlnești tot felul de oameni aroganți care vor să îți dea impresia că „Îl posedă” pe Dumnezeu, că „Îl au” în buzunarul lor, pentru că ei „L-au întrecut” cu mult pe Dumnezeu.

Dar când l-am întâlnit pe Dumnezeiescul Ilie, n-a mai fost necesar să îmi spună *prea multe cuvinte*, pentru ca să mă convingă că e *un Sfânt al lui Dumnezeu*, pentru că slava lui Dumnezeu *țâșnea*

din el la fiecare cuvânt al său și *te încredința*, te umplea de bucurie dumnezeiască, de împlinire, iar viața lui și experiențele sale *se dovedeau identice* cu experiența Scripturii și a aghiologiei Bisericii.

Pentru că *oamenii duhovnicești* nu sunt cei pe care *și-i doresc* oamenii și care *seamănă* cu ei. Ci *oamenii duhovnicești* sunt cei pe care Dumnezeu *îi sfințește*, pentru că ei sunt *una* cu El.

Iar Dumnezeiescul Ilie văzătorul de Dumnezeu, acest mistic și teolog uriaș, copleșitor al Bisericii Ortodoxe Române, acolo, în orașul lui mic, de lângă Dunăre, în Turnu Măgurele, trăia *o singurătate imensă de-o viață de om*, asumată, pentru că nu avea *cine să îl înțeleagă*.

Experiența lui dumnezeiască era *prea mare* și *prea subtilă* pentru ca să fie *înțeleasă* și *recunoscută*. Fapt pentru care, în toată viața lui, n-a avut parte decât de *prietenia* și de *înțelegerea* mea – ambele *mult prea mici* pentru cât merita el –, și de aceea am ajuns să fiu *editorul* operei sale[393].

Pentru că nimeni nu *l-a apreciat* după cum l-am apreciat și *îl cinstesc* eu, după cum nimeni nu *m-a iubit* și *nu m-a înțeles* după cum a făcut-o el. Căci El *ne iubește* și acum și *ne întărește* în viața noastră duhovnicească, ca *un viu* care stă în fața lui Dumnezeu, și pe fiecare zi ne arată *semnele* iubirii sale față de noi. Căci Dumnezeu, în pronia Lui cea atotiubitoare, m-a dus pe mine la el pentru ca *să mă nască de sus*, duhovnicește, prin slava Lui, și pe el l-a alinat cu *un fiu duhovnicesc* la bătrânețile sale, dându-i să înțeleagă că *reala căutare* a vieții dumnezeiești nu a pierit de pe pământul românesc.

---

[393] Pe care o găsiți aici, în 10 volume:
http://www.teologiepentruazi.ro/2012/05/29/despre-omul-imparatiei/.

Fiindcă el *avea nevoie* să afle că mai vor și alții *viața lui*. Că și alții mai vor să trăiască *ortodox* în lumea aceasta și nu doar *de fațadă*. După cum eu aveam nevoie *să văd*, cu toată ființa mea, nu doar cu ochii, cum arată *un om duhovnicesc* și, prin aceasta, *să mă dezbar* de toată impostura teologică și duhovnicească pe care mulți o practică și care *mă împresura* din toate părțile.

Așadar, împreună, ne-am găsit amândoi *împlinirea*! Eu eram *răspunsul* rugăciunilor și al așteptărilor sale de ani de zile, *viitorul* experienței sale duhovnicești și al operei sale teologice, iar el era *nevoia mea de autenticitate*, încredințarea mea, *adevărul pragmatic*, viu, întrupat al teologiei Bisericii. Eu eram *avid* de experiența lui îndumnezeitoare, fiind *un pământ pregătit* ca să îl înțeleagă, el era *Părintele duhovnicesc* trimis mie de Domnul, pentru ca să mă scoată din *cotloanele* teologiei la *locul larg*, la *pajiștea* dumnezeiască a marii teologii și experiențe a Bisericii.

Și acum *înțeleg* din ce în ce mai bine *minunea* care s-a produs. Pentru că mulți din generația mea *aveau nevoie* de un asemenea Profesor la Seminar și la Facultate, la Master și la Doctorat, fiindcă acest Profesor preda teologie *la nivel academic*, în mod real. Iar mila lui Dumnezeu a fost și este *imensă* cu mine, în ciuda multelor mele păcate, că mi-a trimis un astfel de *Profesor autentic*, real, învățat de Dumnezeu, care să îmi predea *în paralel* cu profesorii mei de la teologie, care n-a fost niciunul de talia lui.

Căci el, Dumnezeiescul Ilie, nu mi-a predat în primul rând *idei* și *fraze teologice*, ci *știința îndumnezeirii omului*.

El mi-a predat *sfințenia*.

Mi-a predat *sfințenia pe viu*, experimentată, în grandoarea ei simplă și smerită, în delicatețea ei, în chinurile ei, în suferința pe care trebuie să o trăiești pentru ea.

El m-a învățat cât de *paradoxală*, cât de plină de *contraste conciliatoare* e viața ortodoxă, cât de *abisală* este ea în slava lui Dumnezeu, și că teologia pe care o scrii este *pe măsura* vieții și a înțelegerii pe care o ai, dar că ea *ne depășește* pe toți. Și, prin aceasta, *m-a introdus* în mijlocul vieții și al teologiei ca *taină deschisă*, mereu experiabilă, la infinit.

Pentru că el mi-a arătat prin toate ale lui că *teologia nu are sfârșit*, pentru că *viața cu Dumnezeu nu are sfârșit*. Și că trebuie *să vorbim* despre Dumnezeu și despre cele ale lui Dumnezeu, pe care El le face cu noi, în continuu, pe cât ne luminează și ne îndeamnă Dumnezeu să facem acest lucru sfânt, binecuvântat.

De aceea, când eu i-am vorbit despre faptul că Dumnezeu *mă cheamă* spre Preoție, trimițându-mi continuu *încredințări* să o accept, deși eu nu mă consideram *vrednic* de ea, pentru că *mă depășește*, Dumnezeiescul Ilie mi-a spus că *trebuie să facem voia Lui și nu voia noastră*. Pentru că voia Lui *ne depășește*, după cum ne depășește și slujirea Lui, dar când El *cheamă* pe cineva, Îl cheamă pentru că are nevoie *să îl pună în slujire*, să îl pună *să ardă* pentru toți.

Și tot am mai avut *nevoie* de vreo 2-3 ani pentru ca să mă *decid* să accept Preoția. Acum știu că aceasta *a fost* și *este* voia lui Dumnezeu, pentru că El este *cu mine* întotdeauna, dar acum mă simt și *mai nevrednic* de Preoția dată de El.

De aceea, când el a adormit, eu nu eram *preot* și am participat ca *mirean* la slujba sa de înmor-

mântare. Slujbă care a avut loc în Vinerea Luminată, în ziua Preacuratei Stăpâne, de *Izvorul tămăduirii*, cu pomii în floare, al căror miros te îmbăta.

Primisem din mâinile sale opera sa, înainte de a adormi, și alte obiecte ale sale, și, pentru noi amândoi, pentru mine și soția mea, începea de acum munca de *a edita* sfintele sale cărți. Lucru pe care, cu harul lui Dumnezeu, l-am realizat, și ele stau acum *la îndemâna* tuturor, în mod gratuit.

Căci noi amândoi *credem în oameni* și în *nevoia* oamenilor de adevăr. Pentru că oamenii au nevoie de *autenticitate*, de *reala experiență* a Bisericii, de *o prietenie reală* din partea cuiva.

Iar platforma *Teologie pentru azi* s-a născut tocmai pentru această *nevoie reală* a oamenilor: de *a cunoaște*, de *a se împărtăși* din dăruirea noastră sinceră, neprefăcută. Pentru că noi vrem ca oamenii *să se bucure* de adevăr, să se bucure de prietenie, să se bucure de daruri. Așa după cum noi ne bucurăm de Dumnezeu și de darurile Lui continue.

De aceea, cele peste 100 de cărți editate online de către noi și miile de articole de pe TPA nu sunt *un gest de naivitate* sau pentru că noi nu am aflat că trăim într-o economie de piață și cărțile se vând *pe bani* și nu se dau *pe moca*. Sau ca și când noi n-am avea *nevoie de bani* ca să trăim și trăim *cu aer împachetat*.

Ci gestul nostru de *a scrie* și de *a dărui zilnic* cărți și lucruri de mare valoare și de profundă teologie e *unul duhovnicesc*, e unul *deplin ortodox*.

Tocmai de aceea e unul *neînțeles* de cei care „prețuiesc” sau *se dispensează* de oameni după câți bani le aduc în buzunar. Și e *neînțeles* și de ortodocșii care n-au simțul *muncii*, ci *al imposturii perene*. Sau care cred că toate lucrurile sunt *lămu-*

rite în teologie și în viața Bisericii și în istorie, iar noi, „urmașii” Sfinților, trebuie doar *să dormim pe rupte*.

Însă gestul *dăruirii* noastre e unul „nebunesc”, numai dacă *nu ai conștiință* și nici nu te simți *responsabil* pentru teologia și viața Bisericii și pentru întreaga istorie a lumii.

Căci, dacă te simți *responsabil*, faci ceva *concret*. Faci ceva *concret* în viața de zi cu zi și în online. Iar dacă faci ceva *concret* în viața de zi cu zi, ai ce *arăta* online.

Și onlineul e plin de lucrurile „concrete” ale ortodocșilor: fotografii cu ei și cu familia lor, cu vacanțele lor, cu Biserica lor...și cam atât.

De aceea, din 2006 până azi, eu și soția mea am ales să prezentăm online *lucrurile concrete* pe care le facem. Lucruri de care s-ar fi bucurat nespus de mult Fericitul Ilie, care era *dornic* să arate tuturor bogăția imensă a Bisericii și a umanității.

Pentru că onlineul e un spațiu plin de publicitate, de filme, de pornografie, de interese de tot felul, iar teologia e nespus de firavă.

Dacă cauți online *teologie ortodoxă*, aproape toate cărțile sunt *pe bani*. Ceea ce șeruim unii sau alții sunt *cărți cumpărate* și *scanate*. Însă majoritatea teologilor ortodocși *nu își editează online* și *în mod gratuit* cărțile.

Iar dacă teologia ortodoxă care se scrie azi, acum, nu e *online*, oamenii citesc ceea ce e online: adică multă maculatură, multe știri, multe imagini, videouri de tot felul, conținut live fără prea multă relevanță.

Și dacă Biserica nu e online *în mod masiv*, în mod consistent, în mod asumat, sunt online păgânii

și ereticii. Iar ei *uzurpă* rolul Bisericii la nivel online: acela de *învățătoare* a lumii.

Și am ajuns la acestă discuție, pentru a explica de ce *un ucenic* al unui mare isihast român *creează online*: pentru că eu scriu online *din tăcerea* și *din bucuria mea*.

Scriu din *liniștea* ascezei și a slujirii mele.

Scrisul nu îmi *omoară* rugăciunea, după cum cititul *nu îmi stinge* rugăciunea. Ci munca, slujirea, scrisul, citirile, conversațiile *îmi sporesc* viața duhovnicească și bucuria, dar și isihia. Pentru că poți fi *isihast* și în mijlocul orașului, dacă vrei, după cum Dumnezeiescul Ilie ne-a dovedit că poți *fi isihast* și la Gherla, închis de comuniști, pe inventata „vină" că ar fi fost „legionar", pentru că *a fost văzut vorbind* cu un legionar.

Poți fi *isihast* oriunde te afli, dacă cel mai important lucru pentru tine e *Dumnezeu* și *relația cu El*. Pentru că împreună cu Dumnezeu putem să ne aflăm *liniștea* și *pacea* în locurile părut *improprii* liniștirii, după cum putem să nu ne găsim deloc *pacea* într-o Biserică sau într-o Mănăstire, dacă credincioșii de acolo nu au de-a face cu viața duhovnicească.

Iar viața isihastă nu e plină doar de luminări și vederi dumnezeiești, ci și de multe înșelări, căderi, dureri, ispitiri, de multă singurătate și indiferență din partea altora.

Viața isihastă e *viața ortodoxă care se adâncește în sine*. E viața eclesială *luată în serios*. Pentru că atunci când *Îl luăm în serios* pe Dumnezeu, începem *să ne luăm în serios* și mântuirea noastră. Până atunci, până la seriozitatea aceasta de fiecare clipă, ne prefacem că suntem *ortodocși*, ne prefa-

cem că facem ceva, adică pierdem timpul mântuirii noastre.

...La 11 ani de la *adormirea* Fericitului Ilie, eu îl simt *și mai prieten* cu mine, pentru că mă simt și mai mult *ucenicul* lui. Dar unul care nu a făcut nici pe departe tot ceea ce trebuia pentru el sau pentru mântuirea mea. Am promisiuni, făcute lui, unele *neîndeplinite* și altele *încălcate*. Durerea pentru aceste neîmpliniri se îmbină însă cu bucuria pe care o simt venind de la el, în rugăciune și în diverse clipe ale zilei.

De fapt aceasta e viața noastră eclesială: e plină și de regrete, e plină și de pocăință, și de smerenie, și de rușine pentru relele făcute, dar și de slava lui Dumnezeu, de bucurie și de multă pace. Ne pare rău pentru păcatele noastre, nu mai vrem să le repetăm, și tot ceea ce facem, facem ca să ne îndreptăm. Dar greșim adesea, greșim mult, greșim greu... însă având întotdeauna, sub toate acestea, nădejdea mântuirii, a iertării, a iubirii lui Dumnezeu.

Căci El atât de mult *a iubit* lumea...încât *a suportat toate* umilirile pentru mântuirea ei.

Atât de mult a iubit lumea...încât i-a dăruit posibilitatea de *a se împărtăși* de viața Lui, de continua îndumnezeire a vieții lor.

Și când noi mărturisim că *Hristos a înviat*, noi mărturisim, de fapt, că *trebuie să ne facem ca El*. Când noi spunem că El *a înviat* cu umanitatea Sa plină de lumina Lui cea veșnică, spunem că *trebuie să înviem și noi clipă de clipă*, înduhovnicindu-ne mereu prin slava ce se revarsă din umanitatea Lui îndumnezeită, transfigurată.

Căci noi *trăim* învierea ca pe *o realitate eclesială* și *ontologică*.

Noi *o trăim* în noi înșine și nu doar *ni se vestește* despre ea!

Căci dacă, de Paști, doar ni s-ar *vesti* despre învierea Lui, Învierea Domnului n-ar avea *de-a face* cu noi, nu ne-ar schimba deloc interior. Însă învierea Lui nu e doar *vestită* de către Biserică, ci Biserica ne pune la dispoziție cadrul în care putem *să experimentăm* învierea Lui.

Și noi putem *trăi* învierea Lui în rugăciune, în postire, în iertare, în împărtășirea cu Domnul, în cunoașterea teologică, în suportarea durerilor și a necazurilor pentru Domnul. Noi putem trăi și trăim zilnic ca niște *înviați din morți*, căci, de la Botez, noi nu suntem altceva decât niște *înviați spre viața veșnică*. Căci El, *Începătorul* învierii noastre, *ne-a înviat* pe noi și ne-a făcut *să trăim* învierea ca viață eclesială, bisericească. Pentru că viața Bisericii e viața Împărăției lui Dumnezeu, care ni se va dezvălui în mod deplin în veșnicie, odată cu transfigurarea întregii creații la a doua venire a Domnului întru slavă.

Și ce înseamnă *viața* Împărăției lui Dumnezeu? Și de ce *viața* Bisericii e *viața* Împărăției? Pentru că *viața* Împărăției e *slava* lui Dumnezeu și *slava* lui Dumnezeu e *viața* Bisericii. *Viața în slava lui Dumnezeu* sau *viața duhovnicească* e viața Bisericii și a Împărăției Lui.

Tocmai de aceea, Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu a putut trăi aici, în viața aceasta, ca *mădular viu* al Bisericii, *mari revelații* ale Împărăției lui Dumnezeu, pentru că Biserica e *poarta* Împărăției lui Dumnezeu. Prin Tainele și Slujbele Bisericii se revarsă în noi slava lui Dumnezeu și de aceea Biserica e *poarta* Împărăției: pentru că în ea începem să trăim *potrivit* vieții veșnice cu Dumnezeu.

Și dacă *trăim* cu Dumnezeu, atunci fie că trăim, fie că murim, *suntem cu El*, pentru că nimeni nu ne poate *scoate* din dragostea Lui, din relația veșnică cu El.

De aceea, iubiții mei, mă bucur și trebuie să ne bucurăm de Sfinții lui Dumnezeu! De toți Sfinții Lui. Pentru că ei sunt *împreună*.

Împărăția lui Dumnezeu e o infinită și copleșitoare comuniune a lui Dumnezeu cu Îngerii și cu Sfinții Lui.

Tocmai de aceea, dacă dorim *să trăim sfânt* și *cu Dumnezeu*, nu putem să privim *restrictiv* mântuirea, pentru că ea e *pentru toți*. E și pentru cei care vin acum la Biserică, e și pentru cei care nu vin dar pot veni, e și pentru cei care nu au venit încă la Biserică, pentru că nu au ieșit încă din rătăcirile vieții lor. Biserica e și a celor adormiți, cât și a celor încă în viață, cât și a celor care încă nu s-au născut. Iar dacă *ne pasă* de Biserică, trebuie să ne pese *de mântuirea* întregii lumi, pentru că Dumnezeu ne vrea pe toți *în jurul Lui*.

Să facem așadar *lucruri concrete* pentru ca oamenii să vină *în jurul Lui* și să nu se mai bucure de păcatele demonilor!

Să facem lucrurile iubirii de oameni, ale prieteniei, ale solidarității!

Praznicul Învierii Domnului, care ține până la Înălțare, e *un spațiu generos* pentru propovăduirea cu fapta și cu cuvântul.

Cine vă împiedică din propovăduirea lui Dumnezeu? Cine ne împiedică să facem *lucruri concrete* pentru Dumnezeu și pentru oameni? Cine nu ne lasă *să fim noi înșine*?...

Hristos a înviat!

Multă pace și binecuvântare tuturor! Amin.

Predică la *Izvorul tămăduirii* [6 mai 2016]

Iubiții mei[394],

Izvorul tămăduirii, izvorât prin lucrarea Maicii Domnului în sec. al 5-lea după Hristos, se află azi în Mănăstirea *Izvorul tămăduirii* din Istanbul, locul fiind cunoscut ca *Balucli* [Μπαλουκλί]/ *Peștele* sau *Panaghia Balucliotissa* [ή Παναγία η Μπαλουκλιώτισσα]/ *Preasfânta [Născătoare de Dumnezeu] a peștelui*[395].

Mănăstirea se află sub jurisdicția Patriarhiei Ecumenice[396], și în apa izvorului înoată niște pești roșii[397]:

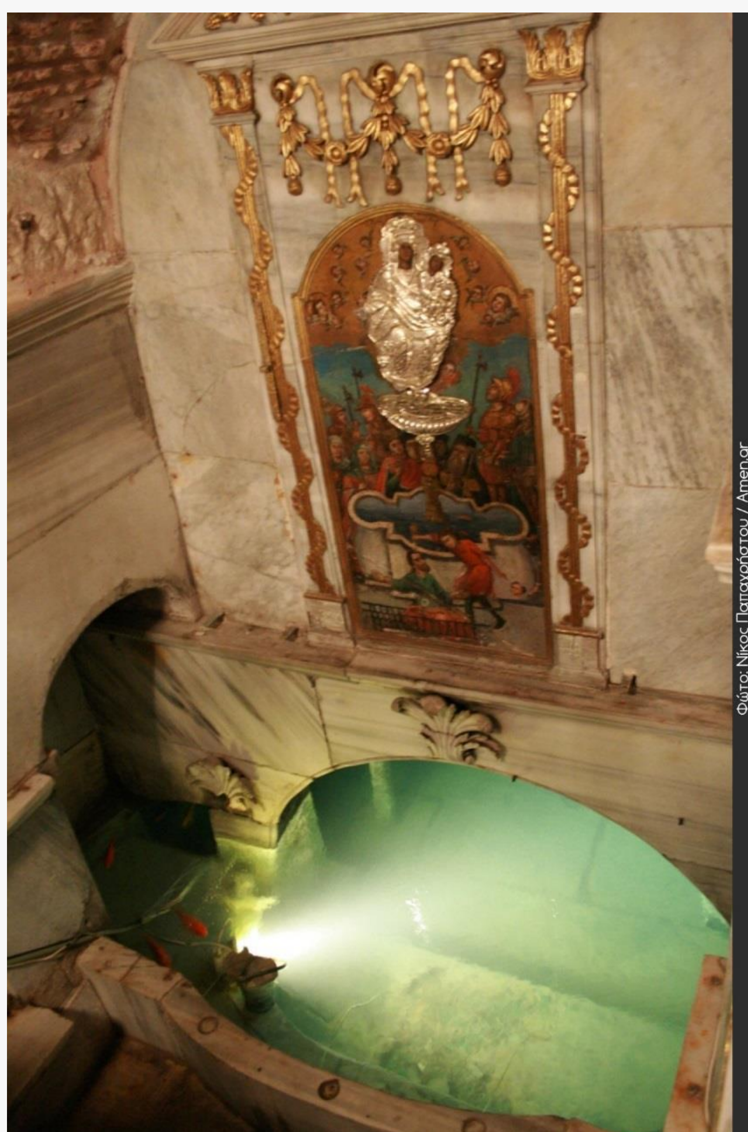
[394] Scrisă în dimineața zilei de 5 mai 2016, în Joia Luminată, 14 grade, cer înnorat.

[395] *Cf.* http://elldiktyo.blogspot.ro/2014/04/141821.html.

[396] Ibidem.

[397] Imaginea e preluată de aici: http://3.bp.blogspot.com/-WRdSXdH7NHw/UzroXnCUIjI/AAAAAAAAHDg/-jJO_sTF3vo/s1600/%25CF%2580%25CE%25B1%25CE%25BD%25CE%25B1%25CE%25B3%25CE%25B9%25CE%25B1+%25CE%25BC%25CF%2580%25CE%25B1%25CE%25BB%25CE%25BF%25CF%2585%25CE%25BA%25CE%25BB%25CE%25B9%25CF%2589%25CF%2584%25CE%25B9%25CF%2583%25CF%2583%25CE%25B1.jpg.

Φώτο: Νίκος Παπαχρήστου / Amen.gr

Iar numărul peștilor[398] din apa sfântă este unul simbolic. Pentru că sunt 7 pești[399]. Arătând prin aceasta că izvorul acesta e *cu apă sfântă*, cu apă plină de slava lui Dumnezeu.

Însă, întru pomenirea acestui izvor binecuvântat și a minunilor făcute prin intermediul lui de către Maica lui Dumnezeu, s-a creat *un praznic bisericesc*, un moment mariologic special în Săptămâna Luminată, care *depășește* simpla pomenire istorică.

Pentru că noi, astăzi, nu doar *am pomenit* de existența izvorului din Istanbul, fostul Constantinopol, și de minunile petrecute acolo, dar am sfințit și apa, și am făcut din ea *un izvor de binecuvântare* și *de sfințire* pentru noi.

Adică *am universalizat* acest izvor al Maicii Domnului, punându-l la îndemâna tuturor credincioșilor. Căci *Aghiasma Mică* sfințită azi este aceea pe care noi o facem în casele dumneavoastră, atunci când *vă sfințim casele*.

Și această *universalizare* a izvorului Maicii Domnului ne vorbește în mod pregnant despre *esența* Bisericii. Despre *ce e Biserica* în ființa ei.

Pentru că Biserica, pentru noi toți, este *Izvorul tămăduirii*.

Toate Tainele și Slujbele Bisericii sunt pline de slava Preasfintei Treimi și slava lui Dumnezeu cea veșnică e aceea care *ne tămăduiește*.

---

[398] A doua imagine e de aici:

https://fdathanasiou.files.wordpress.com/2013/05/5.jpg.

[399] *Cf.*

https://fdathanasiou.wordpress.com/2013/05/09/αφιέρωμα-στην-εορτή-της-ζωοδόχου-πηγής/: „μέσα στην δεξαμενή της Ζωοδόχου Πηγής υπάρχουν *επτά ψάρια*”.

Pentru că tămăduirea *reală* a omului e cea deplină: deopotrivă trupească și sufletească. Nu e de ajuns să ne vindecăm de durerile de spate, de orbire, de insuficiența renală sau de cancer, ci e nevoie să ne vindecăm *și de patimi*. Pentru că *mântuirea* sau *tămăduirea* reală a omului e *vindecarea lui integrală*.

Fapt pentru care, cei credincioși aleargă la Biserică, mai degrabă, pentru *a se vindeca de patimi*, decât pentru a se vindeca de o boală anume. Căci ei știu că boala se poate *duce*, se poate *răbda* cu harul lui Dumnezeu, dar păcatele și patimile sunt bolile care *ne duc în Iad*. Și de aceea, ei caută să se vindece mai întâi de *bolile Iadului*, mai degrabă decât de bolile trupului.

Și Biserica *ne vindecă* pe toți!

Pentru că Biserica este *comuniunea* lui Dumnezeu cu cei care Îl iubesc pe El. Biserica este *comunitatea de oameni sfințită* de Dumnezeu, în care Dumnezeu *Se pogoară* prin slava Lui, pentru ca să o învețe, să o curățească, să o sfințească și să o conducă la tot adevărul și la toată curăția.

Și Dumnezeu *coboară* slava Lui în noi prin Tainele, Ierurgiile, Slujbele Bisericii, care sunt *rugăciuni îndelungi*. Tocmai de aceea a fost nevoie de *o slujbă de sfințire*, pentru *a se preschimba* apa de izvor în *apă sfântă*, nestricată, și nu de o simplă binecuvântare.

Căci *o simplă binecuvântare* primesc credincioșii care *se pleacă* sub mâna Episcopului sau a Preotului ca să îi binecuvinteze. Dar Tainele și Ierurgiile și Laudele Bisericii sunt *Slujbe în toată regula*, cu un tipic anume, cu o anume rânduială, extinse temporal, cu un anumit text bine precizat.

Și în cadrul lor primim ceea ce Dumnezeu *dorește* să ne dăruie. Căci El dorește ca în Botez *să*

îl renască pe om la viața duhovnicească, ca în Liturghie *să ne unească cu Sine* prin cuvânt și prin împărtășirea euharistică, în Hirotonie *ne umple de harul Său* ca să Îi slujim Lui ca Diaconi, Preoți sau Episcopi, pe când în Maslu *ne vindecă* de bolile noastre sufletești și trupești.

La *Vecernie*, noi ne minunăm de creația lui Dumnezeu și de prezența Lui în creația Sa și îi mulțumim Lui pentru ziua care a trecut. Pentru că, la *Utrenie*, ne-am rugat Lui, Soarelui dreptății, ca ziua care începe să o trăim în pace și în fapte bune.

Dacă ne rugăm pentru cei adormiți și îi înmormântăm, noi cerem iertarea lor și așezarea lor cu Sfinții lui Dumnezeu, iar dacă sfințim casele sau mașinile sau Icoanele, le stropim cu apă sfințită, pentru ca harul lui Dumnezeu să le facă *locuri binecuvântate* ale Lui.

Pentru că Biserica dorește ca tot locul și tot omul să devină *o biserică*. Și tot locul și tot omul devin *o biserică*, prin harul lui Dumnezeu. Căci în măsura în care *sfințim* casele, Bisericile, cimitirele, pământurile, livezile, pădurile, apele și ne sfințim și pe noi, atunci și creația și oamenii sunt *plini* de slava lui Dumnezeu.

Căci, în *Viețile Sfinților*, întâlnim adesea cazuri, mai ales când lumea păgână era în floare, de locuri în care *locuiau* demoni și *făceau rău* oamenilor.

Și vă dau un exemplu elocvent! Sfânta Mare Muceniță Irini [Εἰρήνη][400], care a murit martiric și a fost înviată de Îngerul Domnului, pentru ca să-i convertească pe păgâni la dreapta credință, e pome-

---

[400] A se vedea: http://www.synaxarion.gr/gr/sid/3002/sxsaintinfo.aspx.

nită pe 5 mai. Și, după ce a fost botezată pe ascuns – ea fiind *fiica* împăratului – a venit spre palatele împărătești și l-a văzut pe diavol, care nu dorea să o lase să intre în cetate, pentru că în acea cetate *nu era niciun creștin*[401].

Însă Sfânta i-a spus diavolului: „În numele lui Iisus Hristos îți poruncesc ție, ca să-mi spui *cine ești tu*!”. Iar diavolul, fiind *legat* de puterea lui Dumnezeu, a mărturisit: „Eu sunt demonul care petrec în idolul Apolon, [fiind] *învățătorul* desfrânării și al preadesfrânării, ajutătorul vrăjitorilor, povățuitorul tâlharilor, prieten al desfrânaților, făcător[ul] de glume al bețivilor, cel ce mă bucur de vărsările de sânge [de crime n.n.]; sunt *povățuitor* a toată nedreptatea și minciuna și *tată* a toată răutatea”[402].

După care Sfânta *l-a alungat din cetate* pe demon[403].

Lucru pe care l-au făcut și alți Sfinți Părinți, trimițându-i pe demoni *în Iad* sau *în locuri pustii*, unde nu locuiesc oameni.

Și de ce *au făcut* acest lucru? Din *iubire de oameni*. Pentru că oamenii păcătoși *nu sesizează* prea bine influențele demonilor și prezența lor. Însă oamenii Sfinți *îi simt* și *îi văd* pe demoni. De aceea, ei *îi alungă* de la ei și de la alții sau din alții, pentru ca oamenii *să trăiască evlavios* în fața lui Dumnezeu.

Și, din propria-mi experiență, știu *cum arată* oamenii demonizați, dar și locurile pline de demoni. Și, în același timp, știu *câtă nevoie* au oamenii de pace și de liniște din partea demonilor. Dar, în

---

[401] *Viețile Sfinților pe luna mai*, ed. BOR 1996, p. 116.
[402] Ibidem.
[403] Ibidem.

același timp, știu și faptul că lupta cu demonii nu e *de o clipă*, ci e *de toată viața*.

De aceea, Sfântul Pavlos, Apostolul, ne povățuiește „să ne îmbrăcăm [*cu*] *armele luminii* [ἐνδυσώμεθα *τὰ ὅπλα τοῦ φωτός*]” [Rom. 13, 12], adică cu *toate faptele cele bune* ale ascezei ortodoxe, în lupta noastră cu demonii. Pentru că lupta noastră cu demonii e, în același timp, lupta noastră cu tot păcatul și cu toată patima. Și în lupta noastră avem nevoie, în mod continuu, de slava lui Dumnezeu.

De aceea, *problema sfințirii caselor* și *a noastră* nu e *o problemă periferică* a vieții ortodoxe, ci *una fundamentală*. Casele se sfințesc prin slujba preotului, care ne sfințește casele. Însă noi trebuie *să ne curățim* și *să ne sfințim* prin continuă rugăciune, continuă priveghere, postire, venire la Biserică, citiri duhovnicești, lucrare a ceea ce e bine și stăruință în bine.

Pentru că noi, în comparație cu casele noastre, care nu au *libertatea de a alege*, pendulăm continuu între bine și rău, și avem nevoie mereu *de sfințire*. Pentru că avem nevoie *să rămânem* în poruncile lui Dumnezeu, în iubirea Lui, în ascultarea Lui. Însă nu putem *locui* și nu ne putem simți *bine* în locuri nesfințite de Dumnezeu. De aceea, și sfințirea caselor și sfințirea noastră sunt necesare.

Iar casele nu se sfințesc numai *în martie*, așa cum cred unii. Ci, *în orice perioadă a anului* se poate sfinți o casă, în care locuiesc creștini ortodocși, o Icoană, o Cruce pusă la mormânt, o Troiță, o Biserică. Pentru că fiecare zi e *o zi a sfințirii* și *a curățirii noastre*.

Așadar, iubiții mei, Aghiasma de azi *să o puneți alături* de cea de la Botezul Domnului! Și să beți din ea *cu evlavie*. Pentru că vă veți umple de

slava lui Dumnezeu. Și cu ea să stropiți patul, să stropiți lucrurile cu care vă îmbrăcați, obiectele pe care le folosiți în casă.

Dar, mai ales, *să trăiți cu sfințenie* înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Căci astfel *Îl vom bucura* pe Dumnezeu, dar și pe Îngeri și pe Sfinții Lui, mai ales pe Maica lui Dumnezeu, cea preacurată și preasfântă, arătând că *sfințenia* e *căutarea noastră zilnică*.

Hristos a înviat!

Multă pace și înțelegere în familie! Numai bine în tot ceea ce faceți! Amin.

Predică la Duminica a 2-a după Paști [2016]

Iubiții mei[404],

una e să te rogi și să slujești într-o Biserică de sat, mică, cu preșuri pe jos și cu pictură veche, unde, până la Biserică, mergi numai prin praf, și alta e să te rogi și să slujești într-o Catedrală, la oraș, cu pictură nouă, bizantină, și cu covoare luxoase pe jos. Atitudinea interioară este alta. Te simți într-un fel la sat și în alt fel la oraș, deși slujești *aceeași* Dumnezeiască Liturghie.

Pentru că sărăcia și naturalețea îți dau o stare, pe când măreția și opulența catedralei îți dau o altă stare.

Sărăcia *te smerește* și te face să simți *greul* oamenilor. Și când simți greul oamenilor, atunci *îi compătimești*. Pe când bogăția catedralei te face să ai o perspectivă *deformată* asupra realității, pentru că *te semețește*. Crezi că așa, ca în catedrală, e și *în casele* credincioșilor. Sau că, aici, în catedrală, trebuie să vină *un anume fel* de credincioși, mai înstăriți, mai avuți, și nu orice fel de credincioși.

E *corect* ceea ce am spus până acum sau e o *simplificare neavenită* a lucrurilor? Se simt oamenii *diferit*, în funcție de dimensiunile Bisericii în care intră? Care sunt Bisericile *de care avem nevoie*?

Însă eu pledez, în același timp, și pentru Biserici mici, de sat, și pentru Biserici mai mari

---

[404] Scrisă în zilele de 6 și 7 mai 2016, în *Vinerea* și în *Sâmbăta Luminată*.

pentru comune, și pentru Biserici foarte mari pentru orașe, și pentru Catedrale, dar și pentru foarte mari Catedrale ortodoxe. Pentru că Bisericile trebuie să fie *pe măsura* comunității liturgice.

La o parohie de 200 de oameni e normal să ai o Biserică mică. După cum e foarte normal, ca la o parohie de 10.000 de oameni, să ai o Catedrală foarte mare, încăpătoare.

Și eu sunt de acord, mai degrabă, cu Bisericile *lungi* și *late*, decât *înalte*. Pentru că mă interesează *numărul* de oameni care poate participa odată la slujbă și nu *măreția* clădirii.

Dacă facem Biserici *înalte*, nu participă nimeni la slujbă în aer sau în turle. Le facem înalte degeaba, pentru că nu au *relevanță practică*. Dar dacă am face Biserica de trei metri înălțime, dar lungă și lată, pentru a intra în ea *câteva sute* de oameni, atunci Biserica ar fi *pentru slujbă*, pentru ca oamenii *să vină la slujbă* și nu pentru ca să fie *impozantă* în localitate.

Pictura Bisericilor noastre e *foarte scumpă*. Și, pentru pictură bizantină, *curat bisericească*, ai nevoie de oameni *școliți* și *înduhovniciți*.

Tocmai de aceea, multe din Bisericile noastre au o pictură bisericească necanonică, ieșită din tiparul bizantin, fiind ori *țărănească*, ori *renascentistă*, ori *prea mult românizantă*. Adică îi pictează pe Sfinți, pe pereți, de parcă ar fi cu toții *români*.

Iar cei care au introdus, în secolele anterioare, pictura romano-catolică în Bisericile noastre, ne-au lăsat *nefasta moștenire* de a avea Sfinți *lipsiți de asceză* și *de hieratism* pe pereții Bisericilor și pe catapetesme.

De aceea, nu mă simt *bine* într-o Biserică ortodoxă care are pictură *neortodoxă* pe pereți și în

Icoane. Pentru că acea pictură e una *eretică*, non teologică, care schilodește frumusețea Bisericii.

De aceea, sunt nevoit *să fac abstracție* de ea, pentru ca să pot să mă rog și să slujesc. După cum sunt nevoit să fac abstracție și față de neajunsurile textelor de cult, care sunt traduse *infidel*, pentru că sunt traduse *neprofesionist*.

De unde *știu* eu *cum trebuie* să fie pictura Bisericii și *cum trebuie să arate*, de fapt, textele Slujbelor Bisericii? Din aceea că eu cunosc o foarte bogată teologie iconografică, știu cum arată o mare parte din prețioasele vestigii iconografice ale trecutului ortodox, iar Scriptura și textele noastre liturgice sunt traduse după cele grecești și diferențele, adesea, nu sunt *mici*.

Adică eu pot *să mă delimitez* de pictura dintr-o Biserică sau de o Icoană nepictată ortodox, pentru că *știu cum arată* sobrietatea și frumusețea adânc duhovnicească a picturii bisericești. După cum, pot *să compar* textul unei Evanghelii sau al unei slujbe *cu originalele grecești* și îmi dau seama care sunt *carențele* traducerii.

Însă credinciosul ortodox fără studii teologice, fără o cunoaștere profundă a vieții și a istoriei Bisericii, nu poate să facă aceste *diferențe*.

Pentru el, aceasta este o *Icoană ortodoxă*:

Pentru mine această reprezentare este *un tablou religios țărănesc*[405]. Pentru că acest tablou religios, deși *imită* adevărata *Icoană ortodoxă a Răstignirii Domnului*, nu îi *respectă* toate cerințele picturalo-teologice.

Pentru omul neinstruit și aceasta este *o Icoană ortodoxă*, o Icoană *a Învierii Domnului*[406]:

Însă, în fapt, ea este *o pictură romano-catolică*, preluată non-critic de către ortodocși.

Pentru mulți ortodocși, Icoanele cu culori țipătoare, stridente, non ascetice, care sunt pictate *necanonic*, eventual având încrustate în ele și false pietre prețioase, sunt niște Icoane „frumoase", dar nu îi interesează *adevăratele Icoane ortodoxe*, cele aspre, cu culori ascetice, cu corpurile Sfinților topite de post și de lacrimi. De ce le plac *falsurile*? Pentru că *nu se regăsesc în ele*, în cele *ascetice*.

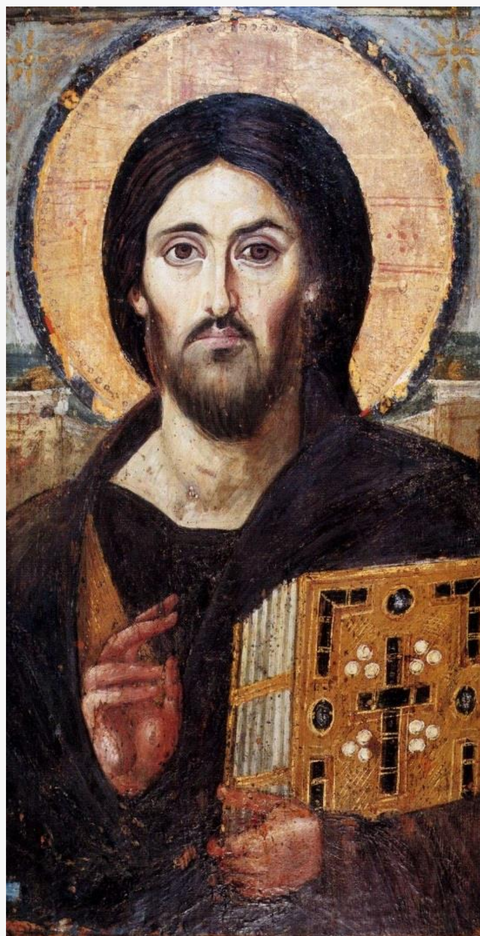
[405] Am preluat imaginea de aici:

http://icoane.eu5.org/galerie/icoane_pe_sticla_rastignirea_02.jpg.

[406] De aici:

http://3.bp.blogspot.com/_HKZZPhnVUwY/TFSO9JdgpsI/AAAAAAAAAHY/VDBJRZ_wCJc/s1600/0587.jpg.

Însă *Icoanele ortodoxe autentice* arată astfel: ca *Icoana Domnului Atotțiitorul* din Muntele Sinai[407], în care Îl vezi pe Hristos contemplând și fiind adâncit în Sine, atunci când ne binecuvintează. Pentru că acest chip iconografic al Lui ne învață *tăcerea interioară* și *adâncirea în rugăciune*, isihaste, ale ortodocșilor.

Iar aici avem 7 Icoane făcătoare de minuni ale Maicii Domnului, din Mănăstirea Vatoped[408],

---

[407] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Christ_Pantocrator_(Sinai).

[408] Idem: http://www.pemptousia.ro/2013/02/cele-sapte-icoane-facatoare-de-minuni-ale-maicii-domnului-de-la-manastirea-vatoped/.

fiecare dintre ele prezentându-ne o Maică a Domnului cu față sobră, ascetică, cu privire pătrunzătoare. Pentru că Icoana Maicii Domnului nu trebuie să exprime, în primul rând, *frumusețea* ei fizică sau nu trebuie *să ne zâmbească*, ci ea trebuie să ne vorbească despre *teologia profundă* a vieții ortodoxe, adică despre rugăciune, despre post, despre curăție, despre sfințenie.

Iar Icoanele care nu ne vorbesc despre *viața ortodoxă*, adică despre drumul curățirii de patimi spre îndumnezeirea omului, nu sunt *Icoane*, ci *tablouri religioase*, care ne oferă o altă teologie decât cea a Bisericii.

Așadar, nu ne pot fi *indiferente* Icoanele, traducerile Scripturii, ale cărților de cult, modul cum sunt construite Bisericile și cum sunt împodobite și locuite de către noi. Dacă ceva *lipsește* din Biserica pe care noi o frecventăm, dacă ceva e *schimbat*, e *edulcorat*, e *mistificat*, primim *altceva* decât credința și viața ortodoxe.

Spre exemplu, Biserica Ortodoxă Română nu are *o ediție critică* a Scripturii. Adică una limbă în limbă cu textele grecești, care sunt *normative* pentru toate Bisericile Ortodoxe. De aceea, diferențele textuale dintre textele grecești și traducerile noastre sinodale sunt *enorme* în anumite cărți ale Scripturii. Una spune *Scriptura românească* și alt text găsim în *Scriptura grecească*.

Numele de oameni și de locuri din Scriptură, cel mai adesea, au fost traduse *trunchiat* sau *românizate*, fapt pentru care *nu puteți ajunge niciodată* la ele, dacă *nu consultați* textul grecesc.

Tocmai de aceea am fost *nevoit*, când mi-am dat seama *de discrepanțe*, să îmi traduc Scriptura dacă vreau *să o cunosc* și dacă vreau *să scriu teologie*

pe seama ei. Pentru că nu pot să îmi scriu Dogmatica pe un text scriptural care e *în dezacord* cu cel grecesc.

Așa că traducerile mele scripturale au început ca o *necesitate* și nu ca *un moft*. Pentru că, în esență, nici eu nu am citit Scriptura, până când nu o traduc.

Însă tot ce am spus până acum e o *introducere* la discuția despre *credință*. Pentru că Domnul i-a spus Sfântului Apostol Tomas: „Nu fi *necredincios* [ἄπιστος], ci *credincios* [πιστός]!” [In. 20, 27, BYZ]. Asta *în relație* cu El. Pentru că credința noastră e *în relație* cu Dumnezeul nostru treimic, Cel tripersonal.

Dar, totuși, ce înseamnă să fii *credincios*, dacă nu știi cum arată *textele* credinței tale? Ce fel de *credincios* ești tu, dacă ți-ai învățat credința după niște cărți *netraduse bine* sau *voit deformat*?

Cineva ar putea spune, și pe bună dreptate, că nu trebuie *să știm* toți cum arată Scriptura, cărțile Sfinților, cărțile Bisericii, dar, dacă venim la Biserica Ortodoxă, în care ne-am botezat și cununat, *suntem* și *trăim ortodox*.

Iar mulți dintre noi așa și trăiesc de fapt: *ascultând* ceea ce li se spune! Fără să verifice *corectitudinea* celor spuse.

Însă eu, ca teolog, nu pot lua *de bune* orice ziceri sau orice traduceri, ci eu trebuie *să verific* corectitudinea celor scrise. De ce? Pentru că datoria mea, ca teolog și ca preot, e aceea de *a propovădui adevărul* și nu *lucruri aproximative*.

Acesta e motivul pentru care eu *citez* sursa de unde iau ceva, vă spun care este *ediția scripturală* pe care o traduc și pe baza căreia vă vorbesc, de unde am luat un text sau altul. Căci astfel, dacă mă urmăriți, veți înțelege dacă *am înțeles bine* acel text

sau dacă, acolo, unde v-am trimis eu, chiar este acel text. Și prin aceasta urmăriți, deopotrivă, *onestitatea mea*, dar și *seriozitatea predicării mele*.

Pentru că eu mă pregătesc să vă vorbesc și vă vorbesc pe baza unor *surse sigure*, verificate, și nu vin în fața dumneavoastră ca *să mă dau în spectacol*. Ci vin și predic pentru ca *să vă ajut*, în mod real, în înțelegerea dumneavoastră teologică și în viața dumneavoastră eclesială.

...Am auzit, cu toții, sintagma „Toma necredinciosul", cu referire la Sfântul Apostol Tomas și la pasajul evanghelic de azi: la In. 20, 19-31.

Pentru că Sfântul Tomas le-a spus celorlalți Apostoli: „Dacă nu am să văd în mâinile Lui semnul cuielor, și [dacă nu] am să pun degetul meu întru semnul cuielor, și [dacă nu] am să pun mâna mea întru coasta Lui, nu voi crede [οὐ μὴ πιστεύσω]" [In. 20, 25, BYZ]. Adică a vrut să aibă *încredințare* asupra faptului că El *a înviat*! Pentru că și ceilalți Apostoli au crezut că El *a înviat*, după ce Domnul *i-a încredințat* că El a înviat din morți. Căci ceilalți Apostoli, în ziua Învierii Lui, numai după ce El „le-a arătat lor mâinile și coasta Lui...s-au bucurat Ucenicii, văzând pe Domnul" [In. 20, 20, BYZ].

Atunci, de ce doar Tomas e „necredincios", când nici ceilalți *nu s-au încredințat* de învierea Lui, decât după ce El *le-a arătat* semnele cuielor și rana din coastă?

Așadar, sintagma „Toma necredinciosul" e *falsă* și *nu trebuie să o utilizăm*, pentru că toți Apostolii au avut nevoie *de încredințare personală*, din partea Domnului, asupra Învierii Lui cea de a treia zi. Dar și noi, fiecare în parte, avem nevoie *de încredințare* din partea lui Dumnezeu.

Căci gestul lui Tomas, ne spune a treia cântare de la *Vecernia Mică*, a fost „*spre încredințarea* lumii [*πρὸς πίστωσιν* κοσμικήν]”[409]. Adică Sfântul Tomas *a pipăit* în locul nostru rănile Lui. Căci tu, Tomas, ne spune *Luminânda* zilei, „ai cercetat rănile [ἐξερευνήσας τὰς πληγάς]” Domnului și L-ai propovăduit pe El ca *Dumnezeu viu* [ζῶντα Θεόν][410].

Pentru că a înțeles că Iisus Cel înviat este *identic* cu Cel răstignit. Numai că acum, *înviat* din morți, Hristos are trupul transfigurat, plin de lumină dumnezeiască, are trup duhovnicesc și nu ca atunci, când era cu ei și le vorbea lor.

Așadar, ce înseamnă să fii *credincios*? Pentru că mulți spun că ei cred „în inima lor”, că „au o credință a lor”, dar nu vor Biserica lui Dumnezeu, nu vor să citească Scriptura, nu vor să se roage, nu vor să postească, nu vor să își mărturisească credința.

În ce *constă* credința noastră? Iar răspunsul este *tulburător* pentru cine a ajuns să înțeleagă, întrucâtva, *vastitatea* Tradiției: *în cunoașterea întregii Tradiții a Bisericii*.

Și Tradiția Bisericii nu e cuprinsă doar în Scriptură, doar în Catehism, doar într-o Dogmatică, doar în cărțile de slujbă, ci Tradiția Bisericii *înglobează toate scrierile Bisericii și întreaga istorie și întregul patrimoniu material al Bisericii*.

Așadar, sunt *milioane de pagini de citit* pentru *a-ți cunoaște*...credința ortodoxă. Și acestea fiind scrise *în câteva zeci de limbi* ale pământului.

De aceea nimeni dintre noi nu le-a citit pe toate, ci am citit diverse broșuri, cărțulii, cărți, tratate teologice, care ne-au clarificat, în mare,

---

[409] Idem: http://glt.goarch.org/texts/Pen/p07.html.
[410] Ibidem.

anumite dogme și învățături de credință. Iar cei care vor să cunoască *mai multe* despre *credința ortodoxă*, trebuie *să învețe* limbile fundamentale pentru înțelegerea Tradiției ortodoxe: limba greacă veche, latina, ebraica veche, siriaca, slavona. Căci, pe baza acestora, și a altor câtorva limbi moderne, putem să traducem și să aprofundăm noi și noi surse ale Tradiției Bisericii.

Pentru că trebuie să știm cum arată dogmele Bisericii, cum arată Slujbele Bisericii, cum arată Viețile Sfinților, care este istoria Bisericii de până la noi, care sunt ereziile și ereticii anatematizați de Biserică.

Adică, pe fiecare zi, avem de citit, de tradus, de comentat texte sfinte, textele Tradiției ortodoxe, dacă *ne luăm în serios credința* sau *ne facem un deziderat* din faptul de *a ne cunoaște credința*.

Dacă nu facem asta, dacă pe fiecare zi nu traducem și nu aprofundăm propria noastră credință, dar clamăm cu putere că suntem „ortodocși”, nu suntem, în fapt, decât niște *ipocriți*. Ne lăudăm doar, pozăm în oameni credincioși, dar nu suntem oameni credincioși. Pentru că oamenii credincioși se ocupă, pe de o parte, *cu cunoașterea credinței* lor, iar, pe de altă parte, *cu trăirea credinței* lor.

Și nu poți *să trăiești* ceva, pe care nu îl cunoști! Mai întâi trebuie *să cunoști* credința, după aceea, pe măsură ce o cunoști, te și *îndrăgostești în mod iremediabil* de Dumnezeu, Căruia începi să Îi slujești, în ciuda tuturor păcatelor și a căderilor tale.

Pentru că credința noastră, deși *pleacă* de la *mărturia scriptică* despre Dumnezeu și Sfinții Lui, de la mărturia pe care o avem *în cărți*, cu toate acestea noi nu slujim *cărților*, ci *Dumnezeului Celui viu*. Pe El Îl iubim, Lui ne închinăm, El ne

călăuzește, El ne duce la Sine și cu El vrem să fim pentru veci.

De aceea, iubiții mei, v-am pus înainte niște *pietre de moară*, pe care, împreună, le putem face ușoare!

Pentru că nu le-am pus înaintea dumneavoastră pentru ca *să ne împiedicăm* de ele, ci pentru ca *să remediem* greșelile trecutului!

Dacă unii se vor apuca, din luminarea lui Dumnezeu, să studieze pictura bisericească și să picteze, și vor redescoperi vechea și preafrumoasa pictură bisericească, vom avea tot mai multe Biserici cu podoabă autentic ortodoxă.

Dacă tot mai mulți creștini se vor apuca să învețe limbile Tradiției și să traducă din ea, vom avea tot mai multe cărți ale Ortodoxiei pe masă.

Dacă vom vrea să vedem *cum e viața* Bisericii și ne vom sfinți continuu viața, atunci vom fi pe fiecare zi *mai ortodocși* în viața noastră.

Căci întotdeauna se poate și mai mult, se poate și mai bine, se poate și mai evlavios, se poate și mai dumnezeiește. Amin!

Predică la Duminica a 3-a după Paști [2016]

Iubiții mei[411],

cântările din *Penticostar*, din această săptămână, au vorbit în continuu despre *încredințarea* Sfântului Tomas, Apostolul, au vorbit despre *Hristos cel înviat a 3-a zi din morți* și despre *marea bucurie* pe care El ne-a adus-o, dar au pus, în același timp, Învierea *alături* de Patimile Lui.

Nu au separat *bucuria duhovnicească* a Învierii Lui de *durerea atroce* a Patimilor Lui, suportată

[411] Scrisă în dimineața zilei de 13 mai 2016, zi de vineri, cu soare, temperatura fiind deja de 20 de grade.

până la capăt de umanitatea Lui, sprijinită de dumnezeirea Lui, în cadrul persoanei Sale divino-umane. Pentru că, „prin crucea Ta, Hristoase [διὰ τοῦ Σταυροῦ Σου Χριστέ], Îngerii și oamenii s-au făcut o *turmă* [μία ποίμνη] și o *Biserică* [μία Ἐκκλησία]”[412], iar noi „lăudăm, Hristoase, Patima Ta cea mântuitoare [ὑμνοῦμέν Σου Χριστὲ τὸ σωτήριον Πάθος] și slăvim Învierea Ta [καὶ δοξάζομέν Σου τὴν Ἀνάστασιν]”[413].

Căci Crucea Lui *ne-a strâns împreună*, ne-a făcut o *comuniune de credință*, ne-a făcut o *singură Biserică*, iar Învierea Lui ne-a făcut să fim *plini* de slava Lui, de slava care a transfigurat umanitatea Sa, pentru că numai slava Lui *ne ține împreună* și *ne face să creștem duhovnicește*.

Pentru că în zilele și în duminicile Învierii, până la odovania praznicului, noi întru aceasta ne bucurăm: *în revărsarea de lumină dumnezeiască*, din umanitatea înviată și transfigurată a Domnului, pe care Învierea Lui ne-a adus-o.

De aceea, cuvintele fundamentale ale praznicului pascal sunt *bucuria* și veselia *dumnezeiască*. Care sunt *consecințele* acelui *entuziasm sfânt* pe care numai Dumnezeu *îl poate provoca* în noi. Căci de aceea sunt *dumnezeiești*: pentru că El *le dăruie*.

Însă, dacă niciodată nu am fost *mișcați* de Dumnezeu spre bucurie și spre veselie sfântă, dacă niciodată nu am trăit *umplerea* noastră de bucurie și de veselie dumnezeiască, cum am putea *să înțelegem* Învierea Lui, care e *cutremur interior negrăit* de bucurie și de veselie dumnezeiască? Cum am

---

[412] *Penticostar*, ed. BOR 1999, p. 80/ ed. grecească, *cf.* http://glt.goarch.org/texts/Pen/p12.html.

[413] Ibidem.

putea să înțelegem stările interioare trăite de Sfintele Femei Mironosițe, pe care le pomenim astăzi?

Căci ele au fost *primele martore* ale învierii Lui, dar și primele care au trăit aceste *dumnezeiești simțăminte*. Lucru pe care ni-l spune Sfântul Marcos, Apostolul și Evanghelistul Domnului, *în finalul* Evangheliei de azi. Căci atunci când Îngerul Domnului le vestește Învierea Lui, Sfintele Femei Mironosițe așa s-au manifestat: „Și, ieșind, au fugit de la mormânt [καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου]; și ele erau cuprinse *de tremur* și *de extaz* [εἶχεν δὲ αὐτὰς *τρόμος* καὶ *ἔκστασις*]" [Mc. 16, 8, BYZ].

Pentru că tremurul/ cutremurul interior/ cutremurarea interioară dumnezeiască era *o consecință* a extazului, a vederii dumnezeiești și a descoperirii pe care le-a făcut-o Îngerul Domnului. Căci slava dumnezeiască și vestea cea mare a învierii Lui au produs un mare entuziasm dumnezeiesc în Sfintele Femei, o mare fericire, o mare împlinire dumnezeiască. Și când ești fericit, alergi de-atâta bucurie, te manifești cu toată ființa ta, pentru că ești liber și împlinit. Iar în această stare interioară dumnezeiască, deși se temeau [ἐφοβοῦντο] [Mc. 16, 8, BYZ] să vorbească celor din afară, ele *au vestit* Apostolilor Învierea Lui.

Însă Sfântul Marcos ne spune că Apostolii *n-au crezut-o* pe Sfânta Maria Magdalini [Mc. 16, 13], din care Domnul „scosese șapte demoni [ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια]" [Mc. 16, 9], că Domnul Cel înviat *a fost văzut* de ea [Mc. 16, 9].

Atunci de ce Biserica vorbește în ziua de Paști, la *Vecernia* cu Evanghelie rostită în multe limbi, despre arătarea Lui *către Apostoli* și *nu insistă* pe arătarea Lui *către Sfintele Femei Mironosițe*, dacă

ele au fost *primele* care L-au văzut pe Domnul Cel înviat? Pentru că Apostolii Lui sunt cei care *au întemeiat* Biserica. Pe propovăduirea lor, pe munca lor asiduă, pe martiriul lor s-a creat Biserica.

Da, și Sfintele Femei Mironosițe au fost *Apostoli* ai Lui în toată lumea! Însă cei care *au hirotonit* Episcopi, Preoți și Diaconi și *au întemeiat în mod efectiv Bisericile locale* au fost *Apostolii Lui*. De aceea, *încredințarea* Apostolilor a fost în prim-planul Domnului!

I-a *încredințat* pe cei 10 în ziua învierii Sale, după care, după 8 zile, în duminica următoare, *l-a încredințat* pe Tomas. Și, din acest motiv, prima și a doua duminică după Paști sunt *ale încredințării Apostolilor Lui*, după care, azi, în a 3-a duminică după Paști, Biserica vorbește despre *încredințarea* Sfintelor Femei Mironosițe, deși ea *a precedat* încredințării Apostolilor.

Însă duminica de azi elogiază nu doar *femeia creștină*, ci și *slujirea plină de râvnă* a tuturor credincioșilor.

Pentru că, adesea, am auzit subliniindu-se în această duminică *rolul femeii* în Biserică. Și el este unul *enorm*, pentru că toți suntem născuți și crescuți de câte *o mamă*. Dar cred că, deopotrivă, azi trebuie să subliniem și acest aspect: că Sfintele Femei Mironosițe nu sunt elogiate, în primul rând, pentru că au fost *femei*, ci pentru că *dis-de-dimineață*, cu noaptea în cap, s-au dus la mormântul Lui. Adică nu este elogiată femeia pentru că e *femeie*, ci pentru că femeia *s-a arătat plină de râvnă pentru slujire*.

Și toți câți *ne trezim cu noaptea în cap* pentru ca să-I slujim Domnului și, totodată, *ne culcăm*

târziu tocmai pentru că Îi slujim Lui, suntem elogiați aici prin *râvna* Sfintelor Femei Mironosițe.

Căci azi elogiem/ cinstim tocmai această *râvnă sfântă*, această iubire pentru Dumnezeu, care *a învins frica* și s-a dus la mormânt, în timp ce Sfinții Apostoli nu și-au putut-o înfrânge.

Pentru că, numai dacă *ne înfrângem* frica, prejudecățile, lejeritatea, îndoielile putem să Îi slujim lui Dumnezeu și în vremuri bune, dar și în vremuri periculoase pentru credință.

Și dacă contemplăm istoria Bisericii, vedem că toată *măreția* propovăduirii Sfinților a constat în *învingerea fricii* de a fi persecutat și de a fi omorât. Îndrăzneau întru Domnul, se lăsau în voia Lui, și creștinii deveneau *Mucenici*. Pentru că Dumnezeu *împlinea* neputințele lor, îi întărea, îi făcea să nu simtă chinurile, îi vindeca în mod minunat, îi lumina ce să spună și ce să facă, și prin asta *îi ajuta* în râvna și în slujirea lor ascetică, martiriul făcând parte din *asceza lor dureroasă*, pătimitoare.

Iar noi trebuie să avem această *conștiință vie*: că asceza e o *suferință care ne înviază*.

Și că toate durerile, șicanele, împotrivirile, umilirile noastre pentru propria noastră viață ortodoxă, fac parte din *asceza noastră*. Adică din *răspunsul* nostru viu la *iubirea* lui Dumnezeu, Care ne cheamă la El.

Sinaxarul duminicii de azi enumeră doar 7 Mironosițe, spunându-ne că „au mai fost încă și multe altele, care...[Îi] slujeau lui Hristos și Ucenicilor Lui, din avutul lor”[414], *cf.* Lc. 8, 3. Și prin aceasta ele *prevesteau* viața cea dintâi a Bisericii, când toate *erau de obște*. Iar cele 7, amintite aici, sunt Sfânta

[414] Idem, p. 101.

Maria Magdalini [Μαρία ἡ Μαγδαληνη], Sfânta Salomi [Σαλώμη][415], Sfânta Ioanna [Ἰωάννα][416], Sfintele Maria [Μαρία][417] și Marta [Μάρθα][418], surorile Sfântului Lazaros, cel înviat a 4-a zi din morți, Sfânta Maria lui Clopas [Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ[419]] și Sfânta Susanna [Σουσάννα][420]|[421].

Sfânta Maria Magdalini, cea întocmai cu Apostolii, este pomenită pe 22 iulie[422]. Sfânta Salomi e pomenită pe 3 august[423]. Pe Sfânta Ioanna, soția lui Huzas [Χουζᾶς][424], o pomenim pe 27 iunie[425]. Sfintele Maria și Marta sunt pomenite pe 4 iunie[426]. Pe Sfânta Maria lui Clopas o pomenim pe 23 mai[427], iar pe Sfânta Sosanna o pomenim azi, în

---

415 Pomenite la Mc. 16, 1.

416 Pomenită la Lc. 24, 10.

417 Pomenită la In. 12, 3.

418 Pomenită la In. 12, 2.

419 Pomenită la In. 19, 25. Forma de nominativ pe care am transliterat-o e aceasta: Κλωπᾶς.

420 Pomenită la Lc. 8, 3.

421 *Penticostar*, ed. BOR 1999, p. 101.

422 A se vedea: http://www.synaxarion.gr/gr/sid/184/sxsaintinfo.aspx.

423 Idem: http://www.synaxarion.gr/gr/sid/284/sxsaintinfo.aspx.

424 Pomenit la Lc. 8, 3.

425 A se vedea: http://www.synaxarion.gr/gr/sid/3993/sxsaintinfo.aspx.

426 Idem: http://www.synaxarion.gr/gr/sid/3558/sxsaintinfo.aspx.

427 Idem: http://www.synaxarion.gr/gr/sid/3339/sxsaintinfo.aspx.

această duminică, împreună cu celelalte 6 cunoscute cu numele.

Însă fiecare dintre ele este *un exemplu luminos* de dăruire și de slujire a Domnului. Căci ele ne învață nu numai *să ne propovăduim* credința, dar și *să ne cheltuim* banii, energia și viața, zilnic, pentru Dumnezeu. Adică *să ne jertfim toate* pentru Dumnezeu, în fiecare zi, ca să Îi slujim Lui și oamenilor.

Iar *jertfirea de sine*, adică *asceza continuă*, este plină de *slava* învierii Lui. Pentru că dăm sudoare, dăm efort, dăm timpul nostru, dăm banii noștri pentru lucrarea lui Dumnezeu și primim de la El mult har și multă bucurie și multă veselie dumnezeiască.

Căci El *ne plătește* orice efort al nostru *în timp real*, imediat, dar și *veșnic*. Pentru că slava Lui, cu care *ne împodobește*, este *veșnică* și *ne înveșnicește* pe noi.

Și nu trebuie *să ne fie teamă* să vorbim despre *veșnicie*, despre *înveșnicirea noastră*, despre *înduhovnicirea noastră*! Pentru că viața Bisericii și mântuirea noastră asta înseamnă: *sfințirea* noastră, înduhovnicirea noastră, înveșnicirea noastră. Căci slava Lui cea veșnică ne face veșnici și plini de bucurie dumnezeiască.

Însă *înveșnicirea noastră* nu exclude *moartea noastră*. Pentru că moartea, pentru noi, nu mai e *o pogorâre în Iad*, ci *o urcare în Împărăția Lui*, dacă suntem plini de slava Lui.

Moartea, împreună cu Dumnezeu, nu mai e *o tristețe veșnică*, ci a devenit *o bucurie veșnică* odată cu Învierea Lui.

De aceea, cum vă spuneam și altădată, nu mai scrieți pe coroane sau pe doliul mortului „regrete

eterne"! Pentru că veșnicia creștinilor e plină *de nemurire* și nu *de Iad*.

Noi *nu regretăm* în veșnicie, ci *ne bucurăm* întru slava Dumnezeului nostru treimic!

Iar aceste zile de praznic asta ne învață: că viața creștinului e plină de *bucurie sfântă*, că noi trăim *duhovnicește* și nu *trupește*, și că ridicarea noastră din păcat se face *duhovnicește*, prin iertare sacramentală și prin împărtășirea cu Domnul.

De aceea, iubiții mei, să trăim continuu ca niște *înviați din morți*!

Pentru că, la fiecare Spovedanie, noi suntem *înviați din morți* prin mărturisire și iertarea Lui, și *ne unim* cu El în Dumnezeiasca Euharistie, pentru ca *viața Lui* să fie *viața noastră*.

Să iubim această *înviere dumnezeiască* aflată la îndemâna noastră!

Să iubim Spovedania și Euharistia! Căci ele sunt *spălarea* și *vindecarea* noastră de patimi. Ele sunt *îndumnezeirea* noastră continuă.

Să mărturisim tuturor *cât bine* primim când ne spovedim păcatele și *ce mare bucurie* e împărtășirea cu El!

Căci mulți păcătoși notorii, dacă *ar ști* ce se petrece în Taina Spovedaniei, ce mare eliberare și curăție și bucurie primesc, *ar alerga* către Biserică pentru ca să le trăiască. Pentru că au nevoie de ele ca de aer. Dar pentru că nimeni *nu îi încredințează* de acest lucru, tocmai de aceea Spovedania e „o glumă" pentru mulți, adesea spunându-se, sub formă de bancuri, că e „un moment pentru sex". Pentru că oamenii desfrânați cred că femeile vin la Biserică să se spovedească pentru ca „să se culce" cu preotul care le spovedește.

Însă noi venim, bărbați și femei, tineri și adulți ca să ne spovedim, pentru ca *să ne eliberăm* de *greutățile* păcatelor. Venim cu evlavie și cu frică de Dumnezeu ca să ne spovedim, pentru că știm că Dumnezeu e *de față* și *ascultă* mărturisirea noastră și că El *ne iartă* prin preotul duhovnic. Căci Duhovnicul nostru e acolo pentru ca să ne îndrume și să ne călăuzească în toate. Însă Dumnezeu e de față pentru ca *să ierte* cu marea Sa milostivire, pe măsura deschiderii și a sincerității noastre față de El.

Însă El, Dumnezeul tuturor, e și în lingurița împărtășirii! El hrănindu-ne pe toți, fără ca să Se sfârșească, dăruindu-ne tuturor viață și bucurie veșnice, cum numai El știe să ne dăruiască.

Căci, potrivindu-Se nouă, El ni se dă ca mâncare și băutură dumnezeiască. Pentru că ceea ce primim nu este doar *pâine* și vin, ci *Trupul* și *Sângele* Lui, ale Lui Hristos Cel răstignit și înviat, pline de slavă și de putere dumnezeiască.

Și El e Cel care *ne curățește* și *ne sfințește*, Cel care *ne umple* de pacea Lui și de delicatețe dumnezeiască, pentru că ne învață pe fiecare zi *să fim ca El* și *ne face să fim ca El* pe fiecare zi.

De aceea, creștinii, în această prăznuire sfântă, ar trebui să se spovedească și să se împărtășească de multe ori. Și acum și în tot anul bisericesc. Pentru că fără El nu putem face nimic.

Orice construim fără El se dărâmă. Aspirațiile noastre egoiste nu ne împlinesc. Fugim după bani, ne facem o situație prosperă, dar nici acestea nu ne bucură. Pentru că *bucuria reală* nu stă nici în sănătatea pe care o avem, nici în prietenii pe care îi avem, nici în familia pe care o avem, nici în poziția

socială pe care o avem, ci, în primul rând, stă *în relația* cu Dumnezeu.

Fără această *relație sfântă*, nimic nu ne împlinește. Căci doar Dumnezeu e *împlinirea* fiecărui om în parte.

Lucrurile, oamenii, ideile, sentimentele nu pot *să ne împlinească*, pentru că sufletul nostru, cu adevărat, dorește împlinirea *în slava* lui Dumnezeu. Până nu ajungem la această *binecuvântată luminare* din partea Lui, confundăm plăcerea cu bucuria reală, confundăm averea cu averea reală, confundăm viața cu viața reală, cea duhovnicească.

Însă numai El, Dumnezeul iubirii noastre, ne poate dărui adevărata bucurie, avere, viață. Și asta *în relație vie*, veșnică cu El, și niciodată *separat* de El.

De aceea nu putem fi vii, frumoși, sănătoși, bucuroși fără iertarea Lui și fără viața Lui. Fără coborârea Lui în noi. Și *coborârea Lui* în noi e *Paștiul nostru*. E *praznicul nostru eliberator*, cel în care El, nu altul, *ne ridică* de la moarte la viață și de pe pământ la cer.

Hristos a înviat!

Vă doresc multă bucurie și împlinire tuturor și să slujiți, de dimineață și până în noapte Domnului, cu bucurie și cu veselie dumnezeiască! Amin.

Predică la Duminica a 4-a după Paști [2016]

Iubiții mei[428],

după ce Sfintele Femei Mironosițe și Sfinții Apostoli au fost *încredințați* chiar de Domnul asupra învierii Lui din morți, încredințări pe care le-am prăznuit în primele 3 duminici post-pascale, până la *Înălțarea Domnului* avem alte trei duminici, cu trei încredințări *ante-pascale*. Adică vom avea trei Evanghelii până la *Înălțare* în care Domnul *Și-a demonstrat* dumnezeirea Lui. Și aceasta prin trei minuni.

Pentru că minunile sunt pentru oameni neduhovnicești, pentru oameni care au nevoie *să vadă* ca *să creadă*. Dacă L-ar fi înțeles din prima, numai văzându-L, atunci oamenii s-ar fi vindecat prin credință, prin acceptarea Lui în viața lor, prin slujirea Lui. Sau ar fi considerat vederea Lui, a lui Dumnezeu întrupat, *mai bună* decât orice vindecare trupească. Pentru că ar fi fost *umpluți* de slava Lui cea veșnică. Însă Domnul Și-a arătat slava Lui prin minunile pe care El le-a făcut în viața oamenilor. Și-a arătat dumnezeirea Lui în mod acoperit, pe măsura la cât puteau înțelege oamenii.

De aceea, când l-a întâlnit pe cel bolnav de 38 de ani, despre care am auzit în Evanghelia de azi [In. 5, 1-15], și i-a vorbit, bolnavul nu a înțeles *cine* este El. Însă bolnavul I-a vorbit cuviincios, atent, spunându-i nevoia lui: *nu are om* care să îl ajute.

---

[428] Scrisă în dimineața zilei de 19 mai 2016, zi însorită, zi de joi.

Și la fel facem și noi când ne rugăm: ne spunem durerile, ne spunem inima în fața lui Dumnezeu. Așteptăm de la El *ajutorul*. Și bine facem! Pentru că numai El este *ajutorul nostru cel adevărat*.

Însă rugăciunea trebuie să aibă la baza ei *certitudinea* existenței lui Dumnezeu și *relația* noastră cu El. Pentru că am văzut și am auzit pe mulți oameni rugându-se lui Dumnezeu, fără să își pună problema *credinței* în El și *a slujirii* Lui. Sau, dacă unii au o anume credință vagă, nedeterminată că El *există*, nu își pun problema și să Îl asculte și să Îl slujească zilnic. Ci ei își doresc ca, din când în când sau când au nevoie, să se roage lui Dumnezeu și El, numaidecât, să le împlinească voia. Un fel de Dumnezeu „tonomat": tu spui rugăciuni, El „îți livrează" minuni.

Însă Dumnezeul nostru, al tuturor, nu dorește doar *să credem* că El *există* și, în viața noastră de zi cu zi, *să Îl punem între paranteze*. Sau să vorbim și să ne raportăm la El *în mod preferențial*. Ci Dumnezeul nostru, al tuturor, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh Dumnezeu, Dumnezeul nostru treimic, vrea *să ne încredințeze în mod deplin* asupra existenței Lui, prin Tradiția Bisericii și în mod direct, în viața noastră, pentru ca *să Îl iubim numai pe El* și *să Îi slujim Lui întru toate*, trăind după poruncile Lui. Adică El ne cere *o unire deplină*, totală cu El și cu voia Lui, încât *viața Lui* să devină *viața noastră*.

De aceea, El vrea *să ne încredințeze* pe toți despre *orice punct* al credinței ortodoxe. Adică vrea să ne dea tuturor *certitudinea* că El a creat toate, că El ne poartă de grijă, că Fiul S-a întrupat pentru noi și toată viața Lui a fost pentru ca noi să ne mântuim și să ne sfințim, că Biserica e locul unde noi ne naștem din nou, că viața de sfințenie e adevărata viață

umană, că El va veni să judece viii și morții și că lumea transfigurată, lumea Împărăției Lui va fi veșnică, dar că și Iadul va fi veșnic, pentru cei care nu Îl aleg pe El.

El vrea să știm toate aceste *amănunte* ale teologiei Bisericii pentru că ele sunt *părți fundamentale* ale credinței noastre.

Pentru că Dumnezeu ne-a lăsat, prin Biserica Lui, *adevărata învățătură* și *raportare la El* și El vrea să Îl cunoaștem tocmai în acest fel: în care El *Își dorește* să fie cunoscut. Și așa cum Dumnezeu vrea să fie *cunoscut* și *iubit* în adevărul și viața Lui, tot la fel vrem să fim *cunoscuți* și *iubiți* și noi: cu toate datele existenței noastre.

Pentru că vrem ca cel pe care îl iubim și care ne iubește să știe despre noi adevărul nostru și pe acela să îl iubească. Să ne iubească pentru ceea ce *suntem* și *facem* și nu pentru lucruri fictive, pentru lucruri care nu ne reprezintă.

Și tocmai de aceea dialogul, dialogul profund, sincer, naște relația. Mai înainte de *a cere* respect, cunoaștere, prietenie, iubire de la cineva, trebuie să îi mărturisești *adevărul* despre tine. Pentru că el se va îndrăgosti tocmai de *adevărul tău*. De lupta ta continuă de *a te învinge*, de a-ți învinge patimile și limitările. Și, în același timp, această luptă cu tine, este o continuă luptă cu cei *care vor să îți mistifice* existența. Pentru că tu știi *cum ești*...și nu cei care presupun că *știu cine ești*.

...Omul bolnav de 38 de ani era singur, abandonat de societate. Era pus la indexul vieții. Nimeni nu se mai gândea la el ca la *un om viu*...pentru că era pe lista morții. Tocmai de aceea nimeni nu îl băga în seamă.

Însă Domnul, Cel care ne învață *sensibilitatea reală* față de dramele oamenilor, vine și vorbește cu el...*prietenește*. Lucru pe care trebuie *să îl învățăm* și noi, în relația cu oricine: să vorbim uman, să vorbim din suflet, neipocrit.

Dar nu așteaptă ca omul *să îi înșire* toată viața lui, toate necazurile. Nu vrea *explicații* fără de număr...pentru ca *să îl ajute*. Ci El *îl vindecă* de boala lui după o singură frază...

Așa după cum trebuie să îi ajutăm și noi pe alții: fără poliloghii, fără discuții interminabile. Pentru că astfel ne arătăm *caracterul*...Pentru că una e să fii *domn* când dai milostenie și alta e când ești chirnog, chițibușar, când îl ispitești în chip și fel pe om pentru 5 lei...

Dacă vrei să dai, dă! Dacă nu ai, roagă-te pentru el! Fii compătimitor măcar în inima ta! Însă *nu ispiti* omul în neștire, pentru ca *să te bucuri* de durerile lui! Bucuria *drăcească* de durerea altuia nu ne înnobilează, ci ne înnegrește. Pentru că milostenia e *o curățire* a noastră de păcate și nu „un act extraordinar" făcut vizavi de alții. Milostenia e *o necesitate*, e un act de *vindecare interioară*, și nu o faptă „excepțională". Știind asta, nu avem pentru ce *să ne mândrim* că ajutăm pe cineva cu ceva. Pentru că, dând milostenie, primii *ajutați* suntem noi înșine. Noi *dăm cu barda* în egoismul nostru de fiecare dată când dăruim, când ne dăruim...

Și când dărui, când te dărui...afli că există oameni *reali* în jurul tău. Pentru că oamenii încep să devină *umani* în inima ta, pe măsură ce și tu devii *uman* pentru tine însuți.

Cum *Și-a demonstrat* Domnul dumnezeirea Lui în minunea de față? Prin cuvântul Lui...*vindecător*. Pentru că El i-a spus omului trei porunci:

„Scoală-te, ia-ți patul tău, și umblă!” [In. 5, 12, BYZ]. Și el s-a sculat de jos, deodată, pentru că cuvintele Lui l-au ridicat din boală, l-au vindecat de boală. Și pentru că vindecarea lui a fost *reală*, tocmai de aceea a putut *să își ridice* patul pe care zăcuse până atunci și *să umble* cu el în spinare[429].

Din titlul grecesc al frescei, aflăm că bolnavul vindecat era *un paralitic*. Că suferea *de paralizie*. Iar paralizia e boala care ne imobilizează la pat, pentru că ne omoară mușchii.

Cuvântul vechi, folosit în traducerile noastre cultice pentru paralizie: *slăbănogire*. De aceea, în calendar, duminica de azi e trecută ca duminica „vindecării slăbănogului de la Vitezda”. Însă nu e

---

[429] Am preluat Sfânta Frescă de aici: http://str1.crestin-ortodox.ro/foto/1450/144925_duminica-slabanogului-vitezda.jpg.

Vitezda, ci *Vitesda* [Βηθεσδά]. Iar dacă traducătorii noștri mai vechi sau mai recenți ar fi *transliterat* toate numele din Scriptură, în mod corect, în limba română, și le-am fi păstrat astfel în Scriptură și în cărțile de cult, n-ar mai fi fost nevoie ca astăzi să fac *corecturi*, pentru nume care ar fi trebuit să fie *știute* de către toți.

...Însă Domnul l-a vindecat...fără ca el *să știe* cine l-a vindecat. L-a vindecat și i-a spus ce să facă. Și omul *a făcut* ce i-a spus Domnul: a mers cu patul la spinare. Pentru că doar patul era *averea* lui...

Dar era *sabat* [σάββατον] [In. 5, 9, BYZ] în acea zi, adică *zi de odihnă*! Era *zi de sâmbătă*. Și asta i-a scandalizat pe iudei. Pentru că ei și-ar fi dorit *să îl omoare cu pietre*, după lege...decât *să stea de vorbă* cu el.

Și e foarte ușor *să omori* oameni bolnavi și muribunzi! Copiii și bătrânii neajutorați sunt cei mai vulnerabili. Îi omori din pix: printr-o singură semnătură. Îi dai afară din spital, nu le dai medicamente, îi ignori, le provoci moartea ca să le iei averea...E foarte ușor *să omori*...Însă *minunea* stă în *a-i vindeca* pe oameni, în a-i îndrepta, în a-i mângâia, în a le da credință și încredere. Minunea stă în *a face imposibilul* pentru oameni, pe care *nu îi cunoști*, pentru că *vrei să îi ajuți*.

Și acest *a vrea* să faci, a vrea să ajuți, a vrea să-i scoți din morți pe oameni...e *învierea* lumii! Așa după cum ne-a spus Domnul.

Căci este *o înviere* acum, în clipa de față, când cei morți în păcatele lor, cei păcătoși, *pot auzi* glasul Fiului lui Dumnezeu și *să trăiască* [Mt. 5, 25], după care va fi *o înviere de obște*, la a doua Lui venire, când „toți cei din morminte vor auzi glasul Lui, și vor ieși, cei care au făcut cele bune, întru învierea

vieții; iar cei care au făcut cele rele, întru învierea judecății” [In. 5, 28-29, BYZ].

Dar dacă *înviem* acum, prin credință și viață sfântă, vom învia și atunci „întru învierea vieții”; pentru și mai multă viață sfântă, pentru viața veșnică cu Dumnezeu.

Iar noi, în aceste zile sfinte, trăim cu toții *învierea vieții*, pentru că credem că El e *începutul* învierii noastre. El, Hristos Domnul. Și că așa cum El *a înviat*, tot astfel *ne va învia* și pe noi spre viață și spre bucurie veșnică.

De aceea, propovăduim neîncetat învierea Lui cea de a treia zi, ca *fundament* al vieții și al bucuriei noastre. Pentru că învierea Lui este temeiul neclintit al vieții noastre veșnice.

Căci acum, cu toții, nu avem nevoie *de dovezi*, pentru ca să știm că *existăm*. Dar El, Cel înviat, *ne încredințează* asupra faptului că *învierea spre viață* ține de relația cu El, pentru că ea *iradiază* din El.

Însă *cum începe* relația cu El, cea de care ține viața noastră veșnică? Prin Botez. Botezul, care ne face *mădulare tainice* și *vii* ale Bisericii, e cel care *inițiază* în noi relația cu Dumnezeu.

Și ea se continuă prin *împlinirea* poruncilor Lui și printr-o *trăire* clipă de clipă cu Dumnezeu.

De aceea, în adâncul ei, credința noastră e *discretă*. Relația cu El e *înlăuntrul nostru*, angajează toată ființa noastră, dar nu trebuie să o publicităm peste tot la microfon. Așa după cum Domnul, făcând minunea, „S-a dat deoparte” [In. 5, 13], și n-a așteptat ca mulțimea *să Îl ovaționeze îndelung* pentru fapta Lui.

Căci, dacă avem *o relație reală* cu Dumnezeu, ea se vede *în tot* ceea ce noi facem. Ea e *evidentă* pentru cine vede duhovnicește, pentru cine vede

profund oamenii. Cine nu vede, nu vede nimic. Nu vede nici *cele mai mari minuni* ale Lui, dar nici *cele mai dramatice pedepse* ale lui Dumnezeu, lucrate în viața oamenilor pentru insolența lor.

De aceea nu are rost *să evidențiezi*, cu orice ocazie, *cine* ești tu, dacă nimeni *nu vede*...Dacă nu văd, nu văd! Însă cei care *văd duhovnicește*, te înțeleg și te apreciază și te sprijină, pentru că văd în tine pe unul de-al lor. Pe unul care e *rob credincios* al lui Dumnezeu.

În In. 5, 14 este versetul pentru care *s-a ales* această Evanghelie. Pentru că Domnul l-a aflat pe el în templu și i-a spus: „Vezi, sănătos te-ai făcut! Să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ție ceva mai rău!" [*cf.* BYZ].

Și ce ne spune acest verset? Că Domnul *a iertat* în el păcatele lui, care stăteau la baza paraliziei, și că slava Lui l-a vindecat. Că sănătatea reală stă *în relația* cu Dumnezeu, atâta timp cât păcatul te îmbolnăvește.

Iar dacă noi aflăm azi, chiar din gura Lui, că păcatul *ne îmbolnăvește*, cum să nu *iubim* iertarea Lui de păcate? Cum *să mai fugim*, cu anii, de Spovedanie, dacă Spovedania *ne scapă de boală*?

Și acum, după 26 de ani de viață liturgică, în care m-am spovedit de sute de ori, stau și mă gândesc: *ce ar fi fost viața mea* fără Taina Sfintei Spovedanii? Ce *sfâșiere interioară* aș fi trăit până la această vârstă, dacă *m-aș fi împotrivit* zi de zi lui Dumnezeu? Ce negură ar fi fost în mine și câtă frică și câtă rușine și câtă spaimă și câtă greutate sufletească, dacă *aș fi păcătuit în continuu* până acum și *nu aș fi fost iertat niciodată* de către El?

De aceea, eu compătimesc pe tot omul care spune că *nu are nevoie* de Spovedanie. Pentru că îmi

dau seama că *nu știe* ce eliberare vine de aici. Nu știe ce bucurie, câtă înțelepciune, câtă iubire de oameni și câtă delicatețe vin din curățirea de păcate. Iar dacă nu vrea *să se spovedească*, cu siguranță nu vrea nici *să se împărtășească* cu Domnul. Și dacă cineva nu vrea *să se unească* cu Domnul, e doar *trupesc*, e un cadavru fără viață, un cadavru ambulant.

Numai unirea cu El *ne învie* din morți! Numai uniți cu El suntem *vii* și *plini de viață veșnică*!

Dar dacă niciodată nu ne-am spovedit și nici nu ne-am împărtășit, de unde să știm *ce e viața veșnică*? Pentru că din ea trebuie *să guști* pentru ca *să o înțelegi*. Ea, viața veșnică, trebuie *să intre* în tine însuți pentru ca *să te îndrăgostești iremediabil* de ea.

De aceea, dacă începeți să simțiți *o nevoie* de mai mult, de mai înalt, de sublim, de perfecțiune, adică *o nevoie duhovnicească*, trebuie să știți că aveți nevoie de *credința ortodoxă* și de *Tainele Bisericii* Lui. Și că această *nevoie interioară nestăpânită* pe care o simțiți, o simțiți ca pe *un mare dar* al Lui, prin care El *vă trage* la viața veșnică.

Dacă o simțiți, bucurați-vă! Bucurați-vă de faptul că El *vă cheamă* la Sine! Iar chemarea Lui tainică e pentru ca voi *să vă deschideți* cu totul inima spre Dumnezeu și *să primiți* iertarea și mântuirea Lui.

Așadar, iubiții mei, putem *să ne vindecăm continuu* de boli, adică de *consecințele* păcatelor noastre!

Rugăciunea, postul, milostenia, citirile sfinte, pelerinajele, frecventarea Bisericii, spovedirea păcatelor și împărtășirea cu Domnul, alături de toate virtuțile creștine, sunt *medicamentele* vindecării noastre. Și toți avem *nevoie* de ele și *trăim* prin ele.

Fără ele nu putem *să ne bucurăm* de Învierea Domnului, pentru că *învierea duhovnicească* e *consecința* faptelor bune.

Hristos a înviat!

Dumnezeu să ne întărească în tot ceea ce facem! Amin.

Predică la Sfinții Împărați și Întocmai cu Apostolii Constantinus cel Mare și Mama sa Helena [21 mai 2016]

Iubiții mei[430],

---

[430] Scrisă în după-amiaza zilei de 19 mai 2016 și în dimineața zilei de 20 mai 2016. Zile de joi și vineri călduroase. Sfânta Icoană am preluat-o de aici:

http://www.fundatiaanisiaioana.ro/wp-content/uploads/2014/05/sfintii-imparati-constantin-si-mama-sa-elena2336888.jpg.

pe Împăratul care a oprit persecuțiile împotriva Bisericii și, prin toată slujirea Bisericii, s-a făcut *Întocmai cu Apostolii*, îl cheamă *Flavius Valerius Aurelius Constantinus Augustus*[431], iar pe Sfânta lui Mamă, o cheamă *Flavia Iulia Helena Augusta*[432]. Numele lor *în limba latină*, așa cum au fost cunoscuți ei de către contemporanii lor.

În limba greacă, numele lor sunt cunoscute sub forma grafică *Constantinos* [Κωνσταντίνος] și *Eleni* [Ἑλένη], cuvântul οἱ Ἰσαπόστολοι [i Isapostoli] însemnând *Cei Întocmai cu Apostolii*[433].

Însă, în istoriografie, el e cunoscut mai cu seamă sub forma *Constantinus cel Mare*, el fiind primul împărat roman convertit la credința creștină.

În limba română, îi cunoaștem ca *Sfinții Împărați Constantin și Elena*, multe Biserici având hramul lor.

Și este *neapărat* să vorbim despre primul *Împărat creștin*, despre Sfântul Constantinus cel Mare, pentru că el a pus fundamentul *Europei creștine*. Căci până la el Biserica a fost persecutată de către împărații romani și mii de Sfinți Mucenici *au înroșit* pământul. Însă odată cu convertirea lui la dreapta credință, Biserica a ieșit din catacombe și s-a împânzit în tot imperiul. De aceea, pentru noi, el

---

[431] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Constantine_the_Great.

[432] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Helena_(empress).

[433] Idem: http://www.synaxarion.gr/gr/sid/3295/sxsaintinfo.aspx.

a pus Biserica *în centrul* imperiului și a făcut din credința creștină *un etalon* pentru viața socială.

Sfântul Constantinus s-a născut pe 27 februarie 272 și a adormit la 65 de ani, în data de 22 mai 337[434], pe când mama lui, Sfânta Helena, a trăit între circa 250-330[435], adică 80 de ani.

Pe 30 aprilie 311, prin *edictul de toleranță*, Sfântul Constantinus *pune sfârșit* persecuției lui Diocletianus[436] împotriva Bisericii[437].

Împreună cu Licinius[438], pe 13 iunie 313, el a promulgat edictul prin care *a dăruit libertate* religiei creștine[439].

De aici încolo Biserica a putut să se manifeste în mod liber. Începând cu 31 octombrie 313, ierarhia Bisericii a fost scutită de taxe. Pe 8 iunie 316, prin *Legea 31*, Biserica a primit încuviințarea *să elibereze* robii pe care îi are. Pe 18 aprilie 321, preoții primesc puterea de *a da libertate* robilor[440].

Pe 19 iunie 325, Sfântul Constantinus scrie o scrisoare către Biserica Catolică a Alexandriei Egip-

---

[434] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Constantine_the_Great.

[435] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Helena_(empress).

[436] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Diocletian.

[437] *Cf.* http://web.archive.org/web/20130219081254/http://www.fourthcentury.com:80/works-of-constantine/.

[438] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Licinius.

[439] *Cf.* http://web.archive.org/web/20130219081254/http://www.fourthcentury.com:80/works-of-constantine/.

[440] Ibidem.

tului, în care îi vestește *bucuria* că *Sinodul de la Nicea* a biruit pe Arios.

Pe 1 octombrie 325, el pune capăt întrecerilor între gladiatori, în care aceștia luptau pe viață și pe moarte. Prin *Legea 99*, din 29 mai 326, o femeie care trăia în concubinaj sau care se căsătorea cu un rob nu mai era *executată* și robul nu mai era *ars în foc* ca până atunci[441]. Adică a făcut *mai umane* legile imperiului.

În anul 326, în scrisoarea către Sfântul Macarios I al Ierusalimului, Sfântul Constantinus vorbește despre Biserica din Ierusalim, care ar trebui să fie cea mai frumoasă din lume. Prin *Legea 123*, din 5 mai 333, se stabilește ca hotărârile luate de un Episcop să fie *definitive*. Tot în 333, Sfântul Constantinus ia hotărârea să se facă *mai multe copii* ale Sfintei Scripturi în Constantinopol.

Prin *Legea 124*, din 27 septembrie 333, a hotărât ca și doctorii și profesorii să fie *exceptați* de la toate datoriile publice[442].

Prin *Legea 130*, din 27 august 334, Sfântul Constantinus i-a încurajat pe cei care doreau să se facă *arhitecți*. Pe când, prin ultima lege pe care a dat-o, prin *Legea 143*, el *a negat validitatea* testamentelor pe care le-au întocmit mamele care și-au neglijat copiii[443]. Adică, care *i-au părăsit*.

Și în toate hotărârile pe care el le-a luat, se observă modul în care credința creștină *l-a înrâurit*.

Însă Sfântul Constantinus s-a născut aproape de noi, în Serbia, în orașul Niș [Ниш] de azi[444]. În

[441] Ibidem.

[442] Ibidem.

[443] Ibidem.

[444] A se vedea:

sudul Serbiei[445]. Potrivit lui Procopios de Chesaria, Sfânta Helena s-a născut la Drepana [Δρέπανα], în Bitinia [Βιθυνία][446]|[447], adică în Turcia de azi[448]. Tot aproape de meleagurile noastre.

Și Sfânta Helena s-a căsătorit cu tatăl Sfântului Constantinus, cu împăratul *Marcus Flavius Valerius Constantius Herculius Augustus*[449], de la care și-a primit și numele Sfântul Constantinus. De aceea, tatăl său e cunoscut în istoriografie ca împăratul *Constantius I*[450].

Unde a învățat carte Sfântul Constantinus? La curtea sângerosului persecutor Diocletianus, în Nicomidia [Νικομήδεια]. Care este actualul oraș turcesc *İzmit*[451]. La curtea acestuia a învățat limbile latină și greacă, cât și literatură latină și filosofie, cunoscând și intelectuali păgâni și creștini[452].

Din Nicomidia pleacă în Gallia, apoi ajunge în Britannia. În Britannia, *Anglia* de azi, în York, în anul 306, Sfântul Constantinus e proclamat *Augus*-

---

https://en.wikipedia.org/wiki/Constantine_the_Great.

445 Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Niš.

446 Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Helena_(empress) și https://en.wikipedia.org/wiki/Bithynia.

447 Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Helenopolis.

448 Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Anatolia.

449 Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Constantius_Chlorus.

450 Ibidem.

451 A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Constantine_the_Great și https://en.wikipedia.org/wiki/Nicomedia.

452 *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/Constantine_the_Great.

tus. Ajunge să stăpânească Britannia, Gallia și Hispania[453].

Prima soție a Sfântului Constantinus a fost *Minervina*, cu care s-a căsătorit în 303 și cu care a avut un fiu, pe *Crispus*[454]. În 307 însă, și-a lăsat soția și s-a căsătorit cu *Flavia Maxima Fausta*, fiica împăratului Maximianus[455]. Cu aceasta a avut trei fii: pe Constantinus al II-lea[456], pe Constantius al II-lea[457] și pe Constans I[458], și trei fiice: Constantina, Helena și Fausta[459].

Dar Constantinus e *Sfântul* Bisericii nu pentru că a fost *împărat*, ci pentru că *s-a lăsat povățuit* de Dumnezeu.

Pentru că în vedenia visului și apoi în vedenia de zi, Domnul l-a învățat să facă din Crucea Lui *semnul* victoriei sale[460]. Și Sfântul Constantinus a experimentat pe viu faptul că Crucea Lui e *victoria duhovnicească* împotriva tuturor vrăjmașilor.

Experiență pe care o aveau creștinii de 300 de ani. Pentru că ei *biruiau* prin Crucea Domnului, pentru că *îi trăiau puterea biruitoare* în asceza lor zilnică. Căci Crucea își arată puterea ei dumne-

---

[453] Ibidem.

[454] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Minervina.

[455] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Fausta.

[456] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Constantine_II_(emperor).

[457] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Constantius_II.

[458] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Constans.

[459] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Fausta.

[460] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Constantine_the_Great.

zeiască nu când *o porți* la gât ca pe o bijuterie, ci când *trăiești exigențele* credinței ortodoxe, adică *crucea ascezei zilnice*.

De aceea, Sfântul Constantinus, crezând Domnului și întrarmându-se cu Crucea Lui, l-a biruit pe Maxentius[461], intrând biruitor în Roma în ziua de 29 octombrie 312. Fapt pentru care nu a mai adus jertfe zeilor, pentru că, de acum, *cunoscuse* puterea adevăratului Dumnezeu[462].

În 324, întemeiază Constantinupolisul [Κωνσταντινούπολις][463]/ Constantinopolul ca *oraș al său*, pe care îl inaugurează în data de 11 mai 330[464]. Și, în noul său oraș, a adus un fragment din Crucea Domnului, descoperită de Sfânta Helena în Ierusalim, cât și toiagul Sfântului Profet Moisis. Dărâmă templele păgâne și construiește Biserici în locul lor. Spre exemplu, marea Biserică închinată Sfinților Apostoli a făcut-o pe locul unui templu al Afroditei, al zeiței desfrânării[465]. Așa după cum „un templu al Afroditei fusese înălțat de către împăratul Adrian pe dealul Golgotei, pentru *a masca* locul pătimirilor lui Hristos"[466].

---

[461] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Maxentius.

[462] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Constantine_the_Great.

[463] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Constantinople.

[464] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Constantine_the_Great.

[465] Ibidem.

[466] Andreea Vieru, *Sfânta Elena, împărăteasa care ne-a dăruit Crucea lui Hristos*, în ziarul *Lumina*, din 21 mai 2009, *cf.* http://ziarullumina.ro/sfanta-elena-imparateasa-care-ne-a-daruit-crucea-lui-hristos-44385.html.

Sfânta Helena adoarme, sub ochii iubitori ai Sfântului Constantinus, și el o îngropă la Roma[467], în acest impozant sarcofag, care se păstrează în Muzeul din Vatican[468]:

Sfântul Constantinus a fost cel care a făcut din *duminică*, din ziua Învierii Domnului, *zi de odihnă săptămânală*, în timpul lui a avut loc primul *Sinod Ecumenic*, în 325, el a arătat râvnă profundă pentru dreapta credință, arzând cărțile ereticului Arios,

---

[467] Ibidem.
[468] De aici:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/19/Helena_tomb.jpg.

care Îl considera pe Fiul lui Dumnezeu „o creatură”[469], dar, în mod principal, este Sfânt prin aceea că *a pus bazele* construirii *unui Imperiu creștin*.

Pentru că e ușor *să arzi* cărțile ereticilor, e ușor *să nu ai relații* cu ei, dar e foarte greu, aproape imposibil fără harul lui Dumnezeu, ca să construiești, de la zero, *un Imperiu creștin*, în locul *unuia păgân*.

Însă Dumnezeul nostru a fost cu Sfântul Constantinus și cu Sfânta lui mamă, Helena, și a făcut prin ei *imposibilul*. Adică a construit o nouă lume, *lumea creștină*, cea pe care a născut-o Biserica. Și ei doi *au continuat* ceea ce Sfinții Apostoli și urmașii lor până la ei au făcut. De aceea se și numesc: *Întocmai cu Apostolii*. Pentru că *au extins* misiunea Apostolilor la dimensiunile unui imperiu și, în secolele următoare, ea s-a extins la dimensiunile unei lumi întregi.

Însă, acolo unde Biserica a rămas *în mărturia cea dintâi*, țările au rămas *ortodoxe*. Dar acolo unde, cu ajutorul stăpânitorilor, *s-a impus* o anume erezie, ea a rămas ca *o pată neagră*, până azi.

Pentru că Biserica nu se poate *reinventa*, ci în ea se poate intra *doar în mod smerit*, mărturisind întreaga credință a Bisericii.

Așadar, iubiții mei, să îi cinstim *cu multă evlavie* pe Sfinții Împărați Constantin și Elena, cărora mulți dintre noi le purtăm numele!

Căci numele *Constantinus* vine de la adj. *constans, constantis*, care înseamnă *constant, neschimbat, statornic, ferm*, iar Sfântul Constantinus e o lecție fundamentală de fermitate a istoriei. De

---

[469] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Constantine_the_Great.

credință nezdruncinată în revelația lui Dumnezeu față de el. Pentru că el a făcut ceea ce Dumnezeu *i-a poruncit*, când întreaga lume romană era *eminamente păgână*. El, singur, împotriva tuturor…și *a învins* împreună cu Dumnezeu!

Iar numele *Helena* e unul grecesc, unii spunând că vine de la ἑλάνη [elani], care înseamnă *torță/ făclie*, pe când alții de la σελήνη [selini], care înseamnă *lună* (astrul ceresc)[470]. Însă ambele semnificații se potrivesc de minune cu viața Sfintei Helena. Pentru că ea este *o lumină* în noaptea acestei vieți, care ne învață *să Îl căutăm pe Dumnezeu* mai înainte de toate.

Căci dacă nu Îl găsim pe El, nu ne găsim nici pe noi. Pentru că viața noastră, împlinirea ei, depinde de relația noastră constantă cu Dumnezeu.

Iar cum azi, în popor, se crede că în această zi „păsările își învață puii să zboare"[471], praznicul de azi ne învață *să zburăm responsabil* în toată viața noastră, ca *adevărate păsări* ale Bisericii. Pentru că oriunde mergem trebuie să arătăm că suntem *creștini ortodocși* și că suntem *lumini* ale lumii.

Fără această conștiință vie, că de viața noastră *depinde* și mântuirea altora, gândim *îngust* existența noastră pe această lume. Dar dacă *ne deschidem aripile* spre toți și îi învățăm și pe alții *să zboare* către Dumnezeu, să aibă *propriul lor zbor* către Dumnezeu în viața Bisericii, viața noastră *se împlinește*.

---

[470] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Helen_(given_name).

[471] *Cf.* http://www.ziuaveche.ro/cultura-religie/religie-cultura-religie/cati-romani-poarta-numele-constantin-si-elena-233443.html/.

La mulți ani tuturor, mult spor în toate, Dumnezeu să ne bucure cu mila Lui! Amin.

Predică la Duminica a 5-a după Paști [2016]

Iubiții mei[472],

Evanghelia de azi [In. 4, 5-42] ne învață un lucru capital despre propovăduirea Bisericii, despre cum trebuie *să arate* predica noastră. Și anume, că predica noastră trebuie să fie *integratoare* și nu *discriminativă*. Predica trebuie să fie *una pentru toți*, așa după cum Liturghia e *una pentru toți*, deși nu toți poți să o înțeleagă în profunzimea ei.

Însă predica noastră, predica Bisericii, trebuie să fie pe cât de *înaltă* în teologie, pe atât *de profundă* în experiența vieții duhovnicești, dar să vorbească, în același timp, despre probleme care *să intereseze* pe toată lumea. Adică predica noastră trebuie *să îmbrățișeze pe tot omul*, de orice vârstă și condiție, și să vorbească despre lucruri care sunt necesare, luminătoare, mântuitoare pentru el.

Asta înseamnă că predica noastră trebuie să fie *lungă* și nu *scurtă*, trebuie să fie *plină de crezuri și de observații pertinente* și nu *monoideatică*, trebuie să fie rostită *în ritmul* oamenilor de azi și, mai ales, să fie *specializată*. Adică să vorbească în cunoștință de cauză și despre teologie și despre viața duhovnicească și despre societatea postmodernă și despre plusurile și minusurile vieții de zi cu zi.

De ce *trebuie* să fie astfel?

Pentru că așa a fost și *propovăduirea* Domnului! Domnul nu a predicat puțin, ci de multe ori

---

[472] Scrisă în dimineața zilei de 27 mai 2016, zi de vineri, înnorată.

și ore la rând. Domnul nu a predicat doar despre un lucru anume, ci despre multe lucruri. Domnul *a răspuns punctual* la problemele care I s-au adus în față. Domnul S-a raportat în predica Sa la Scriptură, dar și la societatea lui Israil de acum 2.000 de ani, referindu-se la tradiția și viața religioasă a lui Israil, dar depășind, în același timp, cadrul național, pentru că a vorbit și a chemat la El pe toți oamenii.

Iar Evanghelia de azi e *un tablou în mic* al întregii Sale activități învățătorești. Pentru că El începe o discuție profund teologică și revelatoare cu o femeie *samaritisă* și nu cu *o evreică*. Iar această samaritisă era o femeie păcătoasă, *avidă după plăceri* – căci avusese 5 bărbați și acum era cu un al 6-lea –, dar care, paradoxal, era *avidă și de probleme religioase și duhovnicești*.

Și cu această femeie *păgână* pentru evrei, Domnul are o discuție ca și cu *un Apostol* al Lui. O discuție neconvențională, începută brusc, fără prezentările de rigoare, dar în care El ajunge să îi spună: „Eu sunt, Cel care îți vorbesc ție!” [In. 4, 26, BYZ]. Adică *Eu sunt Hristos*, pe care tu și neamul tău, dimpreună cu al evreilor, Îl așteptați. Lucru pe care, cu Apostolii Lui, l-a făcut treptat.

Dar cu această femeie păgână, venită *să ia apă* și nu *să discute teologie*, Domnul vorbește *cu seriozitate maximă*, așa după cum a vorbit și cu bărbații și cu copiii și cu toți oamenii pe care i-a întâlnit.

Adică El *nu își micșorează* conținutul predicării...pentru că ea e *femeie*, pentru că e *păgână*, pentru că poate fi „neștiutoare” sau „grea de cap”, ci vorbește cu ea așa după cum vorbea și cu Ucenicii Lui: spunându-i lucruri absolute, teologice, adică *coborâte din cer*.

Pentru că teologia Bisericii noastre nu este *o învățătură inventată de oameni*, ci e *o învățătură sfântă, desăvârșită și veșnică*, pe care oamenii Sfinți ai lui Dumnezeu *au primit*-o de la El în descoperire dumnezeiască, mai înainte de întruparea Lui, fiind consemnată în *Vechiul Testament*, și, mai apoi, direct de la Domnul, prin propovăduirea Sa, care a fost consemnată de Sfinții Lui Apostoli și Ucenici în Evanghelii și în întreg *Noul Testament*.

De aceea spunem că teologia Bisericii e *din cer*, e de la Dumnezeu, pentru că El ne-a revelat-o, și teologia primită de la El a fost și este până azi *tâlcuită* și *aprofundată* de Sfinții Părinți ai Bisericii, care, ca și Sfinții Scriitori ai Scripturii, au trăit și au înțeles teologia Lui în aceeași slavă a Preasfintei Treimi.

Din acest motiv, noi nu avem o teologie „pentru copii", alta „pentru tineri", alta „pentru căsătoriți", alta „pentru monahi", alta „pentru divorțați", alta „pentru oameni cu handicap", ci *o singură teologie*, care trebuie propovăduită tuturor în Biserică. Pentru că toți credincioșii trebuie să afle despre *toate* dogmele și învățăturile Bisericii, dar și despre *toate* bunele și relele vremii noastre. Pentru că credincioșii noștri trebuie să fie oameni realiști, pragmatici, dar, în același timp, profunzi teologi și trăitori ai vieții duhovnicești ai Bisericii.

Și, după cum copiilor, cât și adulților, trebuie să le dăm să citească aceeași Scriptură, aceeași carte de rugăciuni, aceleași *Vieți* ale Sfinților, tot la fel trebuie *să le vorbim tuturor* în predica noastră și fiecare să înțeleagă potrivit vârstei și puterii lor de înțelegere. Pentru că, copilul de 3 ani, dacă începe *să literească* pe Scriptură și pe Ceaslov, alături de părinții lui, la 6-7 ani, când merge la școală, știe deja

să citească, nu doar *să recunoască* literele. Și un copil învățat cu rugăciunea de mic și cu citirea și cu cântarea sfântă a Slujbelor Bisericii e *un copil precoce*, cu mintea activă, dornic să învețe, să cunoască, să descopere de unul singur.

De aceea, copiilor nu trebuie să le spunem *basme* mai întâi, adică *minciuni*, invenții umane, ci, în primul rând, să îi învățăm *teologia lui Dumnezeu*, adică *adevărul*. Și dacă vor crește *în cunoașterea adevărului*, atunci nu au să le mai placă minciunile, fie ele cele de la televizor sau de pe computer, pentru că vor fi avizi *să cunoască* adevărurile profunde ale lumii și *cum să se mântuiască*.

Iar faptul că azi, mulți oameni trăiesc mai mult *în imaginarul lor* decât *în viața reală*, se datorează tocmai acestui lucru: au fost învățați, de mici, să aibă o fantezie debordantă, să trăiască „în lumea poveștilor", dar nu și în viața reală. Iar acum, ca adolescenți sau ca oameni maturi se refugiază în visare, în pornografie, în băutură, în violență, pentru că nu acceptă că viața...e atât *de dură* și *de nedreaptă* cu ei. Și, ca să scape de *presiunea* ritmului social alert și de *cerințele mari* față de ei în ceea ce privește cuantumul de muncă, își găsesc diverse *debușeuri*, jocurile sau filmele nefiind altceva decât *plonjări în irealitate*.

Mai pe scurt: copiii ajunși maturi *visează* și caută *substitute păcătoase* ale realității, pentru că părinții sau bunicii sau bona lor nu au știut *să îi educe în simțul realității*.

Ce vreau să spun? E simplu! Bunica mea (cea care *m-a educat zilnic* în primii ani de viață) a vorbit cu mine, de când eram copil, *ca și cu un adult*. Ea nu m-a considerat niciodată un copil „prostuț", căruia trebuie „să îi atenuezi" *contactul* cu realita-

tea, ci un om care *înțeleg*, pe măsura mea, ceea ce mi se spune. Ea mi-a vorbit cu seriozitate maximă, m-a dus peste tot pe unde ea se ducea, adică și la Biserică și la Nuntă, și la Înmormântare și la Botez, și la muncă și când ea călătorea, și mă lăsa *să văd realitatea* așa cum este ea, explicându-mi *ce se petrece* în jurul meu.

Când am văzut un accident de mașină, mi-a spus *din ce cauză* s-a produs: pentru că era beat la volan sau pentru că a mers cu viteză. Și am văzut mortul printre tablele mașinii...fără ca să mi se pună mâna la ochi.

La fel, de foarte mic, am văzut cum mor oamenii, cum își dau sufletul pe patul de moarte. Am văzut, pe viu, cum fată cățeaua sau vaca. Despre sexualitate și despre graviditate și naștere am aflat mai înainte ca să mă duc la școală, la 7 ani. Pentru că atunci când am întrebat, mi s-a spus adevărul. Fapt pentru care nu am crezut niciodată că „m-a adus barza" sau că „Moș Gerilă îmi aduce cadouri", pentru că *mi s-a explicat* cum se nasc copiii, dar și cine ne cumpără cadouri. Și a fost îndeajuns *o singură explicație*! Pentru că și eu am întrebat cu toată seriozitatea: pentru ca să știu!

De aceea, despre *irealitate*, adică despre fantezie și creație literară, eu am învățat din cărți, pentru că oamenii, din jurul meu, au fost cu mine *realiști* și nu *pudibunzi*.

Însă acest *realism al vieții*, adică trăirea din plin a vieții necoafate, de la firul ierbii, m-a ajutat și mă ajută în tot ceea ce fac. Pentru că încep discutarea unei probleme nu de la *interpretări* și *presupuneri*, ci de la *fapte*. Fapt pentru care am nevoie să văd sursa, cartea, omul despre care discut,

pentru ca să înțeleg *cine este* sau *despre ce am de discutat*.

Ce aș fi fost, dacă aș fi trăit într-un mediu mincinos, neautentic, care acoperă *mugetele* vieții? Un om fricos, manipulabil, neîncrezător în sine, incapabil de a distinge între bine și rău, între adevăr și minciună, care se teme să se *întâlnească* cu viața în față, pentru că nu îi suportă rigorile. Și când întâlnesc oameni lenți în reacții, neînvățați cu gândirea, care nu au simțul muncii, care nu au bucuria dăruirii, care nu se entuziasmează pentru adevăr, care nu știu să se bucure de naturalețea fiecărei clipe dăruită lor de Dumnezeu, *îi compătimesc* tocmai pentru acest lucru: pentru că ei au fost *deformați* de mici, din cauza lipsei de educație și a mediului *viciat* în care au trăit.

Pentru că *viciul prim* al unei familii e acela de *a ascunde adevărul* despre sine, despre alții și despre marile adevăruri ale vieții. Acolo unde oamenii *nu își asumă cine sunt* și *pozează* în alții, copiii lor vor face la fel: își vor ascunde *adevărata identitate* sub paravanul studiilor, al educației, al poziției sociale, nerecunoscând niciodată *cine sunt*, *ce pot* cu adevărat și *ce vor*.

Mai pe scurt: familia e de vină pentru că copiii nu au *simțul realității*. Nu vorbesc cu ei sincer și nu le spun adevărul despre orice. Și dacă nu le spun adevărul, nici nu-i iubesc. Pentru că nu-i iubesc cu adevărat, ci doar trupește: pentru că i-au născut și crescut.

Ce înseamnă însă *să îți iubești* copiii? Nu înseamnă să le faci toate nazurile, ci să îi faci să aibă *coloană vertebrală*. Trebuie să le spui adevărul, trebuie să îi sprijini în tot lucrul bun, trebuie să îi mustri în tot ceea ce fac rău și să îi ajuți să meargă

pe propriul lor drum. Dacă *le intuiești* drumul în viață, vocația lor, și *îi ajuți să se împlinească*, atunci *îi iubești cu adevărat*. Pentru că părinții, mâine-poimâine, nu mai sunt...dar copiii, dacă sunt pe drumul lor, oricât le-ar fi de greu, se simt împliniți.

Dacă el *trebuie* să se facă medic, atunci trebuie să îl ajuți *să devină* medic! Dacă Domnul îl cheamă la Preoție și ai certitudinea asta, trebuie să îți duci băiatul pe drumul său! Dar dacă tu ești preot și vrei ca fiul tău să se facă și el *preot*, pentru că îl ajuți tu cu relațiile tale, îl canalizezi *pe un drum greșit*, pentru că nu se va simți niciodată *împlinit* în ceea ce face.

Copiii *nu moștenesc* în mod automat vocațiile părinților! Fiecare avem vocația noastră. Pentru că Dumnezeu ne cheamă să facem voia Lui într-un mod aparte, personal. Iar dacă ești zidar sau brutar sau sculptor sau scriitor sau negustor sau orice altceva...*după voia* lui Dumnezeu, simțind că El *vrea asta* cu tine, atunci ești *cel mai bun* în munca ta. Pentru că ajutorul lui Dumnezeu, asentimentul Său, e cel mai important pentru noi.

Însă vocațiile/ chemările spre o anume profesie au de-a face *cu Dumnezeu*, pe când lumea capitalistă consideră că oricine se poate „reprofesionaliza”. Adică tu ești pentru meseria asta, nu se mai cere asta pe piața muncii, și înveți o altă meserie. Da, o poți învăța și practica! Dar nu vei fi, în cea pe care o înveți de nevoie, *la fel de bun* ca în cea pentru care ești menit.

Și asta o putem înțelege foarte bine cu toții, dacă *îi mutăm* pe oamenii de vocație, așa, la nivel imaginar...în altă „profesie”.

Un Eminescu *brutar* sau *frizer* n-ar fi ajuns niciodată *să impresioneze* o întreagă lume cu bogă-

ția sa culturală și spirituală. Ca *brutar* ar fi făcut pâine, căpețele pentru morți, covrigi...iar ca *frizer* te-ar fi tuns după moda timpului, la cererea clientului. Însă covrigii se mănâncă, iar părul crește repede la loc. Pe când Eminescu, poetul, scriitorul, ziaristul, omul de conștiință, dacă *și-a împlinit vocația*, i-a inspirat și îi inspiră pe mulți. Însă, dacă se „recalifica profesional" și nu ar fi scris, am fi avut de-a face cu o caricatură, cu un om neîmplinit, cu un om banal...dar cu comoara în el nedezgropată.

Pentru că vocația *se împlinește* când *îți revelezi* interiorul. Tu știi cine ești, dar trebuie să afle și alții. Și atunci începi să scrii, să compui, să proiectezi, să creezi lucrurile pentru care te-ai născut pe pământ, și astfel oamenii află *de ce ești capabil*.

Dacă *nu transpui* potențialitățile/ virtualitățile persoanei tale în operă, *nu te împlinești*! Căci tu te poți *împlini* numai prin ceea ce ești *creat* de Dumnezeu să faci. Dar dacă *nu te împlinești* în vocația ta, atunci *te ratezi*. Faci *mai puțin* sau *deloc* decât puteai *să faci* și *să fii*.

Așadar, dacă avem *o vocație*, atunci avem și *o lucrare continuă*. Iar vocația nu se confundă întotdeauna *cu meseria* pe care o practici.

Scriitorul, spre exemplu, poate avea diverse locuri de muncă, care au sau nu au de-a face cu scrisul. Dar dacă el *nu scrie continuu*, dacă nu scrie *tot ce trebuie să scrie*, el *se ratează ca om* nu dacă nu excelează în meseria lui din care trăiește, ci dacă *nu excelează în scris*, pentru care e dăruit de Dumnezeu.

La fel, *teologul*, poate fi preot, monah sau mirean și poate avea diverse locuri de muncă. Dar dacă Dumnezeu l-a chemat *să scrie teologie*, el *se împlinește ca om* nu pentru că e preot sau arhiman-

drit sau avocat, ci pentru că *scrie teologie dumnezeiască*. Adică luminat de Dumnezeu, ca unul care Îi slujește Lui întru toate.

Și pot da nenumărate exemple, în care *meseria* omului e una, dar *vocația* lui e alta. Și important e să te *împlinești* în vocația ta, oricare ar fi ea. Pentru că tu numai în acel lucru excelezi.

Însă de ce *a vorbit* Domnul cu o femeie păgână? Pentru ca să ne învețe faptul că și noi trebuie să vorbim cu toți oamenii, indiferent de rasa, de etnia, de religia sau de sexul lor. Și că trebuie să vorbim *la modul serios* și *lucruri profunde*, pentru ca oamenii *să se folosească* din discuțiile cu noi. Așadar, discuțiile cu ereticii și păgânii nu sunt *opționale* ci *necesare*, pentru că prin ele putem să ne clarificăm unele lucruri în mod reciproc. Iar întâlnirile și discuțiile cu cei de altă credință și de altă limbă *nu ne murdăresc* și *nici nu ne înjosesc*, ci *ne clarifică interior*.

Pentru că una e să știi că musulmanii cred și fac asta și asta, dar nu și asta, și alta e *să te întâlnești* și *să vorbești* cu un musulman în carne și oase. Schimburile de idei și de impresii nasc multe prietenii dar și aversiuni, însă noi trebuie să fim *deschiși dialogului* și *principiali*. Adică să vorbim cu inimă deschisă cu oamenii, fiind amabili și respectuoși, și discuțiile noastre teologice sau filosofice să fie pe baza crezurilor și a principiilor care ne conduc viața. Pentru că asta înseamnă *să dai mărturie*: să spui modul în care tu *ți-ai asumat* credința și viața. Cum trăiești și gândești tu față de diverse probleme.

Astfel vom vedea că nu există baptiști sau evrei sau romano-catolici sau homosexuali sau prostituate sau tineri sau bețivani *trași la xerox*, ci fiecare are *un mod personal* de a vedea lucrurile. Și, mai

ales, vom vedea că suntem *iradiați* unii de alții la nivel de idei, imagini, crezuri, și că una spunem la nivel de cuvânt și alta facem în viața de zi cu zi, iar alta suntem în noi înșine. Iar discuțiile vor scoate la lumină foarte multe amănunte, prin care Dumnezeu ne va arăta că *nimeni nu e de aruncat* și că *de la fiecare om poți învăța lucruri unice*.

Cum[473] intră Domnul *în discuție* cu femeia samaritisă? Îi cere să Îi dea apă ca să bea [In. 4, 7]. Un fel de a întreba *cât e ceasul* sau unde e *strada cutare*.

Iar cererea Lui e banală, obișnuită, nu are nimic ieșit din comun. Pentru că El a dorit ca noi *să ne folosim* de problemele cotidiene pentru a intra în discuții serioase, specializate cu oamenii.

---

[473] Sfânta Frescă am preluat-o de aici:
http://www.doxologia.ro/sites/default/files/styles/lista-rugaciuni/public/imagine/2013/06/convorbirea-cu-femeia-samarineanca-13.jpg?itok=gvGUcwKv.

Femeia nu s-a înfricoșat de El, deși a remarcat că e *iudeu*, dar cererea Lui *a surprins*-o *în mod plăcut*. Pentru că iudeii îi disprețuiau pe samaritei. Dar El a considerat-o *parteneră de discuție*. El a intrat în discuție cu ea și i-a cerut ajutorul.

Când femeia a devenit *receptivă* la gestul Lui, Domnul i-a spus ei că El e cineva aparte și că El poate să îi dea *apă vie* [ὕδωρ ζῶν] [In. 4, 10, BYZ]. Și ea a început să fie entuziasmată de persoana Lui și să îi vorbească despre *tradiția sfântă* a fântânii lângă care erau [In. 4, 11-12]. Entuziasmul ei crește și mai mult, atunci când Domnul îi vorbește despre *apa Lui*, care devine „izvor de apă, izvorând întru viață veșnică [πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον]" [In. 4, 14, BYZ], în cel care crede în El.

Femeia cere această apă [In. 4, 15], iar atunci când ea o cere, Domnul îi vorbește despre moralitatea ei deficitară, despre viața ei păcătoasă [In. 4, 16-18]. Pentru că apa se dă celor care *își sfințesc* viața și nu celor care *trăiesc în concubinaj*.

Când Domnul îi vorbește despre viața ei, arătându-i că El *o cunoaște*...femeia înțelege că El e *Profet* [In. 4, 19]. Și *Îl respectă* ca pe un Profet.

De aceea, ea Îl întreabă despre *modul închinării* în fața lui Dumnezeu [In. 4, 20]. Și El îi profețește că „adevărații închinători se vor închina Tatălui în Duh și [în] Adevăr [οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ Πατρὶ ἐν Πνεύματι καὶ Ἀληθείᾳ]" [In. 4, 23], adică în Duhul și în Fiul. Pentru că adevărații închinători ai lui Dumnezeu, fiind învățați de Fiul întrupat că *Dumnezeul nostru e treimic*, I se vor închina lui Dumnezeu ca Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, adică *unui Dumnezeu întreit în persoane*.

De la viața liturgică și de la închinarea duhovnicească, femeia ridică discuția la venirea lui *Mesias* [Μεσίας], adică a lui *Hristos* [Χριστός] [In. 4, 25]. Iar El nu îi vorbește tainic, ci pe față, în mod deschis, spunându-i: „Eu sunt, Cel care îți vorbesc ție [Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι]!" [In. 4, 26, BYZ].

În fața acestei revelații supreme, femeia își uită găleata, uită că a venit pentru apă, ca una ce era plină de bucurie dumnezeiască...și aleargă în cetate, pentru ca să le vestească pe Hristos [In. 4, 28-29]. Și după ce Domnul rămâne două zile cu samariteii păgâni și le propovăduiește, aceia cred întru El [In. 4, 40-41] și Îl mărturisesc ca fiind „Mântuitorul lumii, Hristos [ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός]" [In. 4, 42, BYZ].

O mărturie pe care iudeii n-au putut să o dea in corpore...deși Scriptura, Profeții și Legea le vestiseră de mii de ani venirea Lui, a Mântuitorului întregii lumi.

Ce ne învață Domnul prin tot ceea ce a făcut în cetatea Sihar [Συχάρ]? Că propovăduirea dreptei credințe poate începe de la orice amănunt, fie el cel mai banal, dar că ea trebuie *să conțină* adevărul mântuitor. Că predicarea adevărului se face în fața oamenilor, pe înțelesul lor, în discuție directă cu ei, dăruindu-le *tot adevărul* și nu doar porțiuni de adevăr. Că nu trebuie *să discriminăm* pe nimeni în efortul nostru predicatorial, ci trebuie să ne referim *la problemele tuturor* celor de față.

Așadar, pentru cine are nevoie de explicații, noi trebuie să dăm explicații, pe cei care nu știu cum arată textele credinței Bisericii trebuie să îi trimitem la ele, iar celor care ne cer confesiuni ale modului cum trebuie să trăiască ca ortodocși, trebuie să le dăm mărturii în cunoștință de cauză.

Adică din experiența noastră liturgică și duhovnicească, cât și din a altora, învățându-i faptul că la noi reperele doctrinare și morale sunt *Sfinții*. Și dacă vor *adevărul* Sfinților, atunci trebuie *să le citească* Viețile și cărțile.

De aceea, nu poate exista om credincios și entuziast/ râvnitor, care să nu vrea să citească și să afle, să primească mărturii credibile și experiate personal. Pentru că oamenii credincioși vor ca să crească continuu în credință și în făptuire.

Astfel, *indiferența* față de scrisul teologic e o manifestare vădită a necredinței. Sau a lipsei de viață ascetică. Pentru că oamenii trezvitori, oamenii conștienți de faptul că viața este timpul mântuirii noastre, consideră scrisul teologic *un ajutor* în viața lor și nu *o prăpastie*. Doar cei înșelați de demoni consideră cărțile teologice *un rău* în viața lor, când ele sunt tocmai contrariul: îi învață să se lepede de păcatele și de gândurile lor rele și de erezii, ceea ce ei nu vor.

Așadar, iubiții mei, predicăm în Biserică nu pentru ca *să răgușim* și *să pierdem timpul*, ci pentru că *e nevoie să știm lucrurile care ne mântuiesc*! Predica ne instruiește, ne învață, ne mustră, ne luminează, ne înduhovnicește, ne dă viață. Pentru că ea e plină de iubirea celui care predică și de conștiința că trebuie să vă ajute în mântuirea voastră.

Predica *e ajutorul de zi cu zi* al mântuirii. Ea e *o prietenă de conștiință* a fiecăruia dintre noi. Pentru că ea ne învață să Îl alegem pe Dumnezeu mai presus de toate și să Îl urmăm întru toate. Ea ne vestește despre Cel care a coborât dintru înălțime și ne-a căutat pe noi, oamenii, până la Iad, pentru ca noi *să țâșnim* din iadul păcatelor noastre, trași de mâna iubirii Lui de oameni, și să urcăm spre cer,

împreună cu Cel care S-a înălțat la cer pentru noi. Pentru ca pe noi să ne ridice la cer.

Dintotdeauna eu am iubit predica, pentru că i-am iubit pe oamenii care spun adevărul pentru întreaga Biserică. Și e o mare slujire predicarea, pentru că e *o dăruire totală* față de oameni.

Iar când i-am cunoscut, din cărți, pe marii Predicatori ai Bisericii, atunci am înțeles că predica nu e de 10 sau de 20 de minute, că predica nu e de ore sau zile, ci că predica e *o stare continuă*. E *o stare de-a fi*, e *bucuria continuă de a dărui* adevăr și viață oamenilor din adevărul și viața lui Dumnezeu. Ea e *o împărtășire continuă*, pentru că e o harismă care mereu izvorăște cuvânt, viață, bucurie, entuziasm, sfințenie.

Hristos a înviat!

Și El, Dumnezeul nostru, să ne dea tuturor să iubim adevărul, pentru că el ne dă mântuirea vieții noastre! Amin.

Predică la Duminica a 6-a după Paști [2016]

Iubiții mei[474],

potrivit *Vieții* sale românești, Sfântul Profet Isaias [Ἠσαΐας][475] „a scos un izvor de apă de sub muntele Sionului. Și s-a numit izvorul acela *Siloam*[476], adică *trimis*; căci de la Dumnezeu s-a trimis poporului cel însetat acel izvor”[477]. Dar „izvorul acela era minunat, pentru că izvora apă numai iudeilor; iar celor de altă seminție se făcea uscat”[478]. Pentru că era un izvor pentru *cei credincioși*, pentru cei care *credeau* în Profeții lui Dumnezeu.

Și la Siloam [Σιλωάμ] l-a trimis și Domnul pe orbul din Evanghelia de azi [In. 9, 1-38], pentru ca să se spele pe ochi și să vadă [In. 9, 7]. Pentru că toți avem nevoie *să ne spălăm* în *apa* adevărului lui Dumnezeu, pe care ne-a trimis-o și ne-o trimite prin cei ai Lui, pentru ca să-L vedem pe Dumnezeu. Căci Sfinții sunt *trimișii* Lui în lume, pentru ca să ne fie povățuitori ai vieții noastre creștine și, prin viață sfântă, să ne ducă la vederea Lui și la comuniunea veșnică cu El.

---

[474] Scrisă în dimineața zilei de 2 iunie 2016, zi de joi, ploioasă, 17 grade.

[475] A se vedea: http://www.synaxarion.gr/gr/sid/3076/sxsaintinfo.aspx.

[476] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Siloam.

[477] Idem: http://www.doxologia.ro/viata-sfant/viata-sfantului-prooroc-isaia.

[478] Ibidem.

Însă orbul din naștere, a cărui vindecare o pomenim azi, nu s-a vindecat doar de orbirea fizică, ci și de cea duhovnicească. Pentru că el nu numai că a început *să vadă* cu ochii fizici pentru prima oară, dar a început și *să creadă* în Cel care l-a vindecat de boala lui.

Și dacă *crezi* în Dumnezeu, atunci devii *apă-rătorul/ apologetul* Lui. Așa după cum a făcut și fostul orb în fața fariseilor. Căci fariseii doreau ca cel vindecat să mărturisească că Iisus *nu e* de la Dumnezeu, pentru că *nu ține* sabatul [In. 9, 16] și pentru că „este păcătos" [In. 9, 24]. Dar cel vindecat le-a spus adevărul despre Iisus Domnul: „știm că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși, ci, dacă cineva are să fie temător-de-Dumnezeu și are să facă voia Lui, pe acela îl ascultă. Din veac nu s-a auzit că a deschis cineva ochii [celui] născut orb. Dacă nu era Acesta de la Dumnezeu, nu putea a face nimic" [In. 9, 31-33, BYZ].

Pentru că numai Dumnezeu poate să facă ceea ce nu poate face nimeni. Iar Iisus este Fiul lui Dumnezeu întrupat, egal și deoființă și dimpreună-veșnic cu Tatăl și cu Duhul Sfânt. Și de aceea, ca un Dumnezeu întrupat, El poate să facă ceea ce nimeni nu poate face.

Însă de ce *să Îl aperi* pe Dumnezeu în cuvânt și în faptă? De ce trebuie *să spui adevărul* lui Dumnezeu oamenilor și, din cauza acestui lucru, să îți fie greu, toți să râdă de tine și să te marginalizeze, în loc *să îți cauți interesul* în viață, să te fofilezi și să îți fie bine? De ce *să îți strici* relațiile cu oamenii pentru Dumnezeu?

Pentru că atunci când ai experiența directă, reală, acaparatoare a prezenței și a vieții lui Dumnezeu în viața ta, te umpli de mare dor și de mare

râvnă pentru El. Când Dumnezeu ni Se revelează pe Sine la modul personal, când El Își arată slava Lui, puterea Lui, mila Lui, iertarea Lui în viața noastră și ne face să fim alți oameni, oameni *noi*, nu ne mai interesează să ne mințim pe noi înșine și nici pe alții, și de aceea *ne umplem* de adevărul Lui și de tăria duhovnicească de a-l mărturisi înaintea tuturor.

Pentru că El ne dă *îndrăzneala mărturisirii*!

Pentru că El ne îndeamnă, din noi înșine, prin slava Lui, *să vorbim* și *să trăim întru El*.

Tocmai din acest motiv, din îndemnul Lui direct și din prezența Lui în noi înșine, nu mai *acoperim* adevărul cu zeci de minciuni, ci îl spunem gol-goluț, așa cum este el și în toată puterea lui duhovnicească. Pentru că adevărul lui Dumnezeu, mărturisit în simplitatea și în frumusețea lui profundă, îndumnezeitoare, atunci când e propovăduit duhovnicește, *scânteiază* în oameni, *aprinde* în ei un foc dumnezeiesc, le dă să simtă bucurii nemaitrăite, negândite, mai presus de orice așteptare și îi face *să se despartă* de păcate, de toate păcatele, pentru curăția Lui prea mare.

Pentru că adevărul lui Dumnezeu ne învață, la modul cuceritor, că niciun păcat nu are de-a face cu Dumnezeu. Adevărul ne învață că sfințenia e *viața* omului și că, dacă vrem să moștenim viața, viața veșnică, nu putem trăi decât din adevăr și din sfințenie.

Și dacă noi trăim în tot adevărul și în sfințenia lui Dumnezeu, atunci nu putem fi *nepăsători* când adevărul și sfințenia, implicit oamenii, sunt caricaturizați. Pentru că atunci când îi caricaturizăm pe oameni, e semn că am îndrăznit nespus de mult și de păcătos în ceea ce Îl privește pe Dumnezeu. Căci

minimalizarea omului e o consecință a hulirii lui Dumnezeu. Numai dacă *ne împotrivim* lui Dumnezeu, ajungem să fim *neoameni* cu oamenii. Pe când, atunci când îi iubim pe oameni, când căutăm să îi ajutăm în tot ceea ce facem, când suntem *oameni pentru oameni*, e semn că suntem cu Dumnezeu și că de la El primim puterea de *a îmbrățișa* pe tot omul.

Omul vindecat de orbire L-a mărturisit pe Hristos ca *Vindecător* al lui și ca *Om de la Dumnezeu*, ca *Om pentru oameni*, fapt pentru care a fost *exclus* din sinagogă. A fost dat afară din biserica iudaică [In. 9, 34]. Iar Domnul, auzind de excluderea lui din sinagogă, s-a dus la el și l-a întrebat în mod direct: „Crezi tu întru Fiul lui Dumnezeu?” [In. 9, 35]. Și când i-a spus celui vindecat că *El este* Fiul lui Dumnezeu [In. 9, 36], atunci acela I-a spus: <„Cred, Doamne!”; și I s-a închinat Lui> [In. 9, 38].

Pentru că sinagoga lui Israil, în integralitatea ei, trebuia să facă acest lucru: *să creadă* în El, în Fiul lui Dumnezeu întrupat, și *să I se închine Lui* ca Mântuitorului lor și al nostru, al tuturor.

Pentru *acceptarea* Lui, ei, israiliții, fuseseră *pregătiți* sute de ani, prin trimișii Lui, prin Sfinții Lui și prin întreaga slujire a Templului.

Însă Sfinții vin și propovăduiesc pentru toți. Vin și spun adevărul tuturor. Numai că adevărul trebuie să fie *asumat personal*, de fiecare în parte. Și când accepți adevărul lui Dumnezeu și te supui Lui, atunci trăiești în sfințenie, ca un om sfânt al lui Dumnezeu. Pentru că nu poți fi credincios *în indiferență* față de viața de sfințenie. Ci credința te face să trăiești sfânt.

Dar dacă sinagoga lui Israil *nu trăia sfânt*, tocmai de aceea *nu L-a dorit* pe Cel Sfânt. El nu S-a

proiectat în inima lor, pentru că ei aveau alte așteptări, alte intenții. Ci doar o parte din Israil a crezut în El, deși toți fuseseră *pregătiți* cu aceeași învățătură, cu aceleași profeții, cu același cult.

Însă lucrurile prezentului nu stau *departe* de cele ale trecutului. Pentru că, deși în România suntem *majoritar ortodocși*, nu suntem și *majoritar Sfinți*. De aceea nici nu ne preocupăm prea mult de cunoașterea lui Dumnezeu și de trăirea în sfințenie. Disprețuim cunoașterea Scripturii, nu ne interesează cunoașterea Sfinților, cultul Bisericii e pentru noi „un formalism” pe care îl tratăm cu indiferență, fiindcă pe noi ne interesează „rezultatele practice” ale Bisericii. Adică cine scoate demoni, care Sfânt face minuni, în ce Biserică putem plăti ca să ne căsătorim sau ca să rămânem gravide.

Și de aceea ne împingem ca să luăm Sfântă Aghiasmă sau pentru ca să luăm Paști sau sălcii sfințite – pentru că e vorba de materie sfințită și de luat acasă – dar nu vrem să luăm acasă, în sufletul și în tot trupul nostru, cuvintele lui Dumnezeu, Viețile Sfinților, măreția și profunzimea fără margini a cultului Bisericii.

Însă cum putem să iubim și să dorim *lucrurile sfințite* ale Bisericii, dar, în același timp, să fim *indiferenți* față de teologia Bisericii, pe baza căreia coboară la noi harul dumnezeiesc și sfințește toate? Pentru că Biserica e Biserică pentru că stă în tot adevărul Lui. Și adevărul Lui e cuprins în cărțile Bisericii. Și tocmai pentru că *adevărul Bisericii* e și *adevărul nostru*, de aceea harul lui Dumnezeu se coboară în noi, cei care mărturisim adevărul și sfințenia Lui.

Iar noi nu putem fi *indiferenți* față de teologia Bisericii, fără a fi *indiferenți* față de propria noastră sfințire.

De aceea, cred că mulți vor *lucrurile* Bisericii, cele pe care le *sfințim* noi, fără să știe *la ce folosesc* cu adevărat. Pentru că tot ceea ce sfințim și binecuvântăm noi sunt pentru ca *să ne întărească* în sfințenie și nu pentru ca să fim *indiferenți* față de adevărul și sfințenia vieții ortodoxe.

...Evanghelia zilei se termină în v. 38, pentru că a fost interesată doar să mărturisească *dumnezeirea* lui Hristos. Însă In. 9, 39 ne dă înțelegerea profundă a minunii pomenite azi. Pentru că Domnul i-a spus celui vindecat și care I se închinase Lui: „Eu întru judecată întru această lume am venit [εἰς κρίμα Ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον], ca cei care nu văd să vadă [ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν] și cei care văd să fie orbi [καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται]".

Și care e *judecata* Lui de acum? *Credința* sau *necredința* în El.

Dacă *credem* în El, noi, cei orbi duhovnicește, care nu vedem cu ochii inimii, devenim *văzători de Dumnezeu*, pe când, cei care *cred că văd*, dacă *nu cred* în El, rămân pentru totdeauna *orbi*, adică incapabili de a sesiza în mod duhovnicește prezența Lui.

Și vedem această *judecată* a Domnului peste tot în această lume. Căci sunt mulți cei care se consideră „credincioși" și „duhovnicești" și nu sunt, pe când, cei care sunt credincioși și duhovnicești, pot să dea mărturie mereu despre sfințenia vieții lor, despre experiența îndumnezeirii lor continue.

Așadar, iubiții mei, credința noastră nu e doar *vorbire* despre Dumnezeu, ci și *trăirea împreună* cu El! Cunoștințele teologice, de unele singure, nu

mântuiesc pe nimeni, după cum nici eforturile noastre ascetice, fără cunoaștere teologică, nu mântuiesc pe nimeni. Ci e nevoie, deopotrivă, de cunoașterea Lui și de sfințirea prin slava Lui, în Biserica Sa, în comuniune cu ierarhia Bisericii și cu întreaga comunitate a Bisericii.

În credința și în asceza noastră nu putem face abstracție de Biserică și nici de ierarhia Bisericii, pentru că ierarhia Bisericii e cea care ne intermediază primirea harului dumnezeiesc. Nu ne putem boteza de unii singuri și nici nu ne putem cununa de unii singuri. Ci e nevoie să fim botezați și cununați și înmormântați de slujitorii Bisericii, pentru că Biserica este locul și spațiul dumnezeiesc în care Dumnezeu sălășluiește prin slava Lui.

Iar Dumnezeu *lucrează* în Biserica Sa prin slujitorii Lui, prin cei pe care El *i-a sfințit* Episcopi, Preoți și Diaconi. Și după cum, în orice timp, conducătorii lumești sunt *de la Dumnezeu* [Rom. 13, 1], tot de la Dumnezeu este și ierarhia Bisericii.

Iar când Dumnezeu *îngăduie* prezența cuiva, în ciuda păcatelor sale celor multe, atunci vedem marea Lui răbdare față de el, dar și o pedagogie dumnezeiască în ceea ce ne privește. Pentru că Dumnezeu așteaptă nu numai pocăința păcătoșilor notorii, ci a tuturor păcătoșilor, noi fiind *păcătoși* ca și aceia.

Căci, în fața lui Dumnezeu, orice păcat e *mare* și nu *mic*! Pentru că păcatul e *o rănire* a relației Lui de iubire cu noi.

De aceea, nu trebuie să căutăm *să ne îndreptățim* în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, pentru că nu ne ajută la nimic! A ne considera *drepți* și *fără de păcat* e *o mare boală sufletească*, pentru că nu cunoaștem pocăința. Dacă am cunoaște pocăința,

atunci ne-am socoti *vinovați* cu multe păcate în fața Lui și a oamenilor, pentru că am cunoaște ce e păcatul și ce e virtutea.

Pentru că orice *încălcare* a poruncilor lui Dumnezeu e *păcat*, pe când orice *împlinire* a poruncilor Lui e *virtute*.

Minciunea e păcat, pe când mărturisirea adevărului e virtute. Desfrânarea e păcat, pe când curăția e virtute. Rugăciunea e virtute, pe când vorbirea de rău și glumele proaste sunt păcate. Pierderea timpului e un mare păcat. Nemunca e un mare păcat. Neîmplinirea vocației tale e un mare păcat. Folosirea trupului și a sufletului tău pentru a păcătui înseamnă *o îmbolnăvire continuă* a ta, pe când pocăința și mărturisirea păcatelor tale în fața Duhovnicului sunt *o ieșire din boală*, o pășire spre zilele sănătății tale duhovnicești.

Pentru că Domnul dorește să ne scoată pe toți din *orbirea* patimilor noastre. El vrea să ne trimită pe toți la Biserică, pentru ca, prin slujitorii Lui, să ne vindece de orbirea sufletească.

Căci, așa după cum un medic păcătos îți poate ajuta soția să nască, fără ca să vă *îmbolnăvească* cu patimile lui, tot la fel un preot păcătos te poate *curăți de păcate* în Taina Sfintei Spovedanii. Pentru că toți *ne spălăm* și *vedem* datorită iertării lui Hristos pe care o primim în Spovedanie.

Mâncăm mâncare făcută de oameni păcătoși, îmbrăcăm haine diverse fără să ne gândim la cine le-a făcut, ne cumpărăm telefoane și televizoare fără ca să știm cine sunt producătorii lor în mod faptic, dar nu vrem *să ne curățim de patimi*, pentru că *Îl confundăm* pe Hristos care ne iartă, cu preotul prin care El ne iartă.

Și am auzit adesea, fără ca să vreau asta sau mi-au spus-o în față, pentru că m-au văzut preot, că ei *urăsc* Biserica din cauza celor care o conduc. Iar dacă i-am întrebat motivele *reale* pentru care au această *aversiune* față de oamenii Bisericii, mi-au spus că preoții sunt *avari* (cei mai mulți mi-au spus asta), iar alții mi-au spus că sunt și *desfrânați*.

Însă, în România, avariția și desfrânarea sunt patimi „ale succesului". *A te descurca* are de-a face, într-o mare măsură, cu banii și cu sexul, nu cu studiile și cu munca.

Așadar, dacă românii „se descurcă" în acest fel în viață, de ce nu vor ca și preoții lor „să se descurce" la fel? Pentru că mulți au o idee *fantastică* despre cum trebuie *să arate* un preot. Ei ar vrea ca preoții să fie *asexuați* și *să nu mănânce* nimic toată ziua, ci doar *să se roage*[479].

Însă preoții au aceleași *nevoi* ca oricare alt om, numai că mulți dintre ei încearcă să și le *reducă* tot mai mult. Numai că oamenii sunt *atenți* la viața preotului, tocmai pentru că cer de la el *toată sfințenia* și de la ei nimic.

Însă nu te ajută cu nimic viața unui preot sfânt dacă tu ești un păcătos fără scrupule, după cum, viața păcătoasă a unui preot nu te contaminează cu nimic, dacă tu trăiești sfânt.

Ci eu consider că oamenii necredincioși sunt *ipocriți*, atunci când afirmă că nu vin la Biserică *din cauza* păcatelor preoților. Dacă ar fugi de păcate, ar trebui să fugă de toți oamenii, pentru că toți păcătuiesc.

---

[479] A se vedea fila video de aici:
https://www.youtube.com/watch?v=SSqPoBTye8k.
În care cei doi comedianți au o perspectivă *ireală* despre viața preotului.

Însă necredincioșii aduc în față, cel mai adesea, argumentul moralității, pentru că nu cunosc teologie. Cei care cunosc teologie, dar sunt bolnavi de erezie și de partizanat, îi acuză pe preoți de „falsificarea” credinței. Pentru că lupta tuturor nu e cu preoții Bisericii...ci cu ei înșiși. Toți încearcă *să se îndreptățească* pe ei înșiși în fața altora, în loc să își asume realitatea interioară. Și când *îți asumi* ceea ce ești, nu cauți *slujitori sfinți* ca să vii la Biserică, ci cauți *să te vindeci de patimi*, în Biserica lui Dumnezeu, ajutat de toți cei care te pot ajuta.

Așadar, *ne vindecăm* de extremismul religios când devenim *serioși* cu mântuirea noastră! Când ajungem la *conștiința pocăinței*, nu ne mai interesează cine e *păcătos* și cine nu, ci, în primul rând, *să ne nevoim pentru păcatele noastre*. Și pe cât ne nevoim ca să ne curățim de patimi, pe atât suntem *mai înțelegători* și *compătimitori* față de cei păcătoși. Pentru că vedem, în noi înșine, cât de mare și de profundă e *boala* păcatului și de cât de mult timp este nevoie pentru vindecarea ei.

Pentru că de aici se vede *imaturitatea* duhovnicească și teologică a extremistului religios: întrucât consideră păcatul și lupta cu el *o problemă ușoară*. Lui i se pare că e nevoie doar *de voință* în lupta cu păcatul. Nu! În lupta cu păcatul e nevoie de toată cunoașterea teologică, de tot ajutorul, de toată slujirea Bisericii, de prietenia tuturor. Patimile din noi sunt virusuri care oricând se pot reactiva, chiar dacă pe unele le-am biruit pentru câtva timp.

Tocmai de aceea, *lupta cu păcatul* nu înseamnă o *persecutare* a celor care păcătuiesc, ci lupta cu păcatul e *lupta cu noi înșine*. E lupta *interioară* cu obiceiurile noastre păcătoase, cu patimile pe care le-am lăsat să crească în noi.

Iar dacă *biruim* înăuntru nostru, știm atunci *să-i îmbrățișăm* și pe alții. Dar dacă *nu ne interesează* biruința interioară, vrem atunci să îi facem și pe alții să creadă în propriul nostru fanatism. Însă fanatismul religios e un extremism neduhovnicesc. E căutarea, în fața tuturor, *a îndreptățirii de sine*, în locul *recunoașterii smerite de sine*.

De aceea, iubiții mei, trebuie să căutăm binele *în noi înșine*, mai întâi, și nu în ceilalți! Să cerem de la noi virtuți, să cerem de la noi fapte de sfințenie, să cerem de la noi *relație reală* cu Dumnezeu. Pentru că apoi nu vom *mai cere* de la alții, ci *vom dărui* altora.

Hristos a înviat!

Dumnezeu să ne întărească întru toate și să ne ajute *să îi alegem* pe primarii[480] care *ne trebuie* pentru orașul sau satul nostru! Amin.

---

[480] Pentru că era zi de alegeri locale.

Predică la Înălțarea Domnului [9 iunie 2016]

Iubiții mei[481],

praznicul de azi, cel *al Înălțării Domnului*, e *sfârșitul* iconomiei Lui mântuitoare pentru noi. Căci prin zămislirea și întruparea Sa din Preacurata Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om, pentru ca să ne mântuiască pe noi, oamenii, prin întreaga Sa viață ca om, iar prin Înălțarea Lui la dreapta Tatălui, El Și-a sfârșit slujirea Lui mântuitoare pentru noi. Pentru că scopul întrupării Lui a fost tocmai acesta: ca să *îl unească* pe om cu Dumnezeu și să îl facă din trupesc *duhovnicesc*, așa după cum El Și-a îndumnezeit umanitatea Sa.

De aceea, marele eveniment din viața Domnului prăznuit astăzi, la fel ca Patimile și Învierea Lui din morți, este unul care *ne privește pe toți*. Pentru că consecințele Înălțării Lui sunt *mântuitoare* pentru noi.

Ce ne spune însă Slujba de astăzi despre *Înălțarea Domnului*? Că ea este o înălțare *în slavă* [ἐν δόξῃ], în slava Preasfintei Treimi, pentru că norii slavei dumnezeiești L-au înălțat pe El cu trupul [μετὰ σαρκός] la cer. Și, în fața Lui, porțile cerești s-au ridicat [πύλαι ἐπήρθησαν αἱ οὐράνιαι], și Domnul a fost primit cu bucurie de Puterile cerești, pentru că El este *Împăratul slavei* [ὁ Βασιλεὺς τῆς δόξης][482].

---

[481] Scrisă în dimineața zilei de 7 iunie 2016, zi de marți, înnorată, 14 grade.

[482] *Penticostar*, ed. BOR 1999, p. 248/ ed. grecească online, *cf.* http://glt.goarch.org/texts/Pen/p39.html.

Însă această descriere imnografică a Înălțării Sale nu trebuie să ne facă să credem că *norii* slavei Sale au fost un fel de *ascensor*, de *lift* al Domnului către cer. Pentru că norii slavei nu erau *detașați* de persoana Lui, nu erau *exteriori* Lui, ci ei *țâșneau* din El. Tocmai de aceea, praznicul de azi se numește *Înălțarea Domnului* – pentru că *El S-a înălțat* la Tatăl, cu umanitatea Sa transfigurată –, și nu a fost *ajutat* să Se înalțe. Iar când textul cântării ne spune că „norii Te ridicau pe Tine cu trupul [αἱ νεφέλαι ὑπελάμβανόν Σε μετὰ σαρκός]", el ne spune ce vedeau, în mod extatic, Sfinții Ucenici. Pentru că Înălțarea Lui cu trupul la cer a fost *o vedere duhovnicească* a Înălțării Lui. Căci slava Lui Dumnezeu cea necreată *nu se vede* cu ochii fizici, ci cu ochii curați ai inimii.

Dintr-o altă cântare, aflăm că Domnul S-a înălțat la cer din Muntele Măslinilor [ἐκ τοῦ Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν], înaintea Ucenicilor Săi[483], ei fiind *martorii* Înălțării Lui la cer, dar că Înălțarea Lui nu s-a terminat *imprecis*. Că El nu S-a înălțat...*oriunde* în cer. Pentru că Hristos Cel înălțat întru slava Lui sau Hristos Cel plin de slavă S-a înălțat de pe pământ...și a șezut *în dreapta* Tatălui [ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς]. Adică S-a înălțat cu Trupul în sânul Preacuratei și Preasfintei Treimi, acolo de unde nu S-a despărțit niciodată cu dumnezeirea Lui. Căci El, din veci și pentru veci, e dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, ca Unul care e deoființă și împreună-veșnic cu Tatăl și cu Duhul.

Și tot de aici, din această ultimă cântare citată, aflăm și *consecința fundamentală* a Înălțării Lui la cer: aceea că Fiul Tatălui S-a înălțat cu trupul Său

---

[483] Ibidem/ Ibidem.

transfigurat în sânul Treimii, pentru ca să trimită Apostolilor Lui și nouă pe Duhul Sfânt, Care luminează și întărește și sfințește sufletele noastre [Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ φωτίζον, καὶ στηρίζον, καὶ ἁγιάζον τὰς ψυχὰς ἡμῶν]. Pentru că Duhul a coborât la noi, când Fiul Tatălui, prin Înălțarea Lui la Tatăl, a stricat vrajba cea de demult și ne-a împăcat pe noi cu El[484].

Însă ce înseamnă *împăcarea* noastră cu Dumnezeu? În cuvintele Părintelui Dumitru Stăniloae: „deplina umplere [a trupului Domnului] de infinitatea dumnezeiască, deplina ridicare a lui la starea de *mediu transparent neîmpiedicat* al iubirii infinite a lui Dumnezeu în lucrarea ei îndreptată spre noi”[485]. Pentru că umanitatea Lui, ridicată în sânul Treimii, s-a făcut pentru noi izvor de viață și de sfințenie, atâta timp cât „umanitatea Sa e plină de slava dumnezeiască”[486]. Însă, prin Înălțarea lui la Tatăl, Hristos nu are numai „starea de desăvârșită îndumnezeire [a umanității Sale] și intimitatea deplină..., ca om, cu Tatăl, ci și *capacitatea Lui de a Se sălășlui în noi*”[487].

Căci El S-a înălțat la Tatăl, pentru ca, prin Duhul Sfânt, să Se sălășluiască în toți cei credincioși, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt. Dar pentru a trăi această *sălășluire duhovnicească mântuitoare* a Treimii, prin slava Ei, în noi, trebuie *să ne curățim de patimi*. Și astfel înțelegem de ce e

---

[484] Idem, p. 255. Din *Sinaxarul* românesc al praznicului.

[485] Preot Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 2, ed. a 2-a, Ed. IBMBOR, București, 1997, p. 122.

[486] Idem, p. 123.

[487] Idem, p. 125.

neapărată asceza ortodoxă. Pentru că numai prin nevoință continuă, prin lupta continuă cu patimile, noi putem să ne sfințim viața. Adică prin *sălășluirea* în noi a slavei Preasfintei Treimi, care *ne unește* pe toți cu Sine.

De aceea, „*Înălțarea* trupului Domnului la cer e însăși *înălțarea noastră*, înălțarea din patimile noastre, în unitatea cu El”[488]. Pentru că numai Domnul ne poate *scoate* din patimi. Numai El ne poate *dezlipi* de alipirea pătimașă de lucruri și de oameni și de gânduri și sentimente rele, atâta timp cât El *și-a îndumnezeit* întreaga Sa umanitate. Adică și sufletul și trupul Său. Și, prin unirea cu El, și pe noi ne face să ieșim cu totul din patimi, sfințindu-ne atât sufletul, cât și trupul nostru.

O altă cântare a Utreniei ne-a spus că Înălțarea Lui a fost „mai presus de minte [ὑπὲρ νοῦν]”[489], pentru că firea umană a șezut pe scaunul Dumnezeirii „mai presus de cuget [ὑπὲρ ἔννοιαν]”[490], de înțelegerea noastră. Iar înălțarea umanității Lui în sânul Preacuratei Treimi a fost actul prin care a fost *cinstită* [τετίμηται] firea noastră[491]. Pentru că Fiul întrupat S-a suit cu trupul Său *mai presus de ceruri* [ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν][492].

Însă *înălțarea* Lui cu trupul la cer nu a însemnat *desființarea* umanității Sale. Căci din *Apostolul* zilei [F. Ap. 1, 1-12] am aflat că „Acest Iisus, Care S-a înălțat de la voi întru cer [Οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν], astfel va

---

[488] Idem, p. 126.

[489] *Penticostar*, ed. BOR 1999, p. 256/ ed. grecească online, *cf.* http://glt.goarch.org/texts/Pen/p39.html.

[490] Idem, p. 257/ Ibidem.

[491] Idem, p. 259/ Ibidem.

[492] Ibidem/ Ibidem.

[și] veni [οὕτως ἐλεύσεται], [în] ce fel L-ați văzut pe El mergând întru cer [ὃν τρόπον ἐθεάσασθε Αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν]" [F. Ap. 1, 11, BYZ].

Căci cei doi Îngeri [F. Ap. 1, 10], care au spus acest lucru Sfinților Apostoli, n-au făcut decât *să le reamintească* ceea ce Domnul le vestise mai înainte. Și anume în Matteos 25, unde El le-a spus: „Dar când are să vină *Fiul omului* în slava Lui [ἐν τῇ δόξῃ Αὐτοῦ], și toți Sfinții Îngeri cu El, atunci [El] va ședea pe tronul slavei Lui [καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης Αὐτου]" [Mt. 25, 31, BYZ].

Pentru că El Se va întoarce *în trup* la a doua Sa venire, dar având trupul Lui transfigurat, îndumnezeit în mod deplin, pe acela cu care S-a înălțat la cer. De aceea, când El spune că Se va întoarce *în slava Lui*, înseamnă că El Se va întoarce cu trupul Său îndumnezeit, din care țâșnește pretutindeni slava Lui.

Și acest lucru e *absolut important* pentru mântuirea noastră! Căci, după cum la a doua Sa venire întru slavă, slava Lui, care țâșnește din umanitatea Lui, *va transfigura* întreaga creație, tot la fel acum, când suntem *întăriți*, când suntem *mângâiați*, când suntem *luminați* de Dumnezeu, când *Îl vedem* pe Dumnezeu în slava Lui, noi *trăim* slava Lui în mod duhovnicesc. Adică slava Preasfintei Treimi e cea care ne întărește, ne mângâie, ne curățește, ne luminează, ne umple de vederi dumnezeiești. Ea e cea care *ne sfințește*, pentru că găsește în noi *dreaptă credință* și *dreaptă viețuire*.

Și de ce nu există *viață sfântă* fără *dreapta credință*? Pentru că Biserica și dreapta credință sunt acolo unde se coboară Duhul Sfânt. Căci „Domnul S-a înălțat întru ceruri [ὁ Κύριος ἀνελήφθη εἰς οὐρανούς], ca să trimită lumii pe Mângâietorul [ἵνα

πέμψῃ τὸν Παράκλητον τῷ κόσμῳ]”[493]. Iar Duhul Sfânt S-a coborât la Cincizecime, prin slava Lui, în Apostolii Domnului, adică în aceia care mărturiseau *tot adevărul* Lui. În cei care aveau *o cunoaștere interioară* a Lui, din împreuna intimizare cu El.

Pentru că cine Îl cunoaște pe Hristos, Îl cunoaște și pe Tatăl și pe Duhul Sfânt, pentru că El a mărturisit deoființimea Lui cu Tatăl și cu Duhul. Iar cine este ortodox cu adevărat, vrea să cunoască și să țină tot adevărul Bisericii Lui și nu doar fragmente de adevăr. Pentru că ortodocșii Îl iubesc cu totul pe Dumnezeu, Care îi iubește pe ei în mod deplin. Pentru că iubirea nu e decât *integrală*.

Și vedem cât de *puternică* e iubirea și din a doua semnificație a zilei de azi. Pentru că azi, de Înălțarea Domnului, sărbătorim și *Ziua Eroilor*. Care e *o sărbătoare națională* a României, instituită prin lege în ziua de 4 mai 1920, și în care îi pomenim pe toți românii, care au murit pe diferite câmpuri de luptă, pentru apărarea țării noastre[494]. Adică azi, de *Ziua Eroilor*, îi pomenim printr-un Parastas de obște pe toți cei care au murit de-a lungul veacurilor pentru acest pământ românesc, crezând în continuitatea noastră aici.

Și ca să mori pentru țara ta, trebuie să o iubești. Și când îți iubești țara, nu o iubești egoist, ci o iubești pentru toți, ca toți să trăiască în pace în ea, simțindu-te parte integrantă din neamul tău.

Așa că *datoria* noastră față de ei constă în aceea de a fi *recunoscători* și *mulțumitori* pentru jertfele strămoșilor noștri.

Iar rugăciunea și milostenia pentru ei, cei adormiți, sunt semnele celei mai mari iubiri, alături

---

[493] Idem, p. 245/ Ibidem.

[494] *Cf.* https://ro.wikipedia.org/wiki/Ziua_Eroilor.

de păstrarea lucrurilor rămase de la ei și de însușirea idealurilor lor.

Bisericile și Mănăstirile vechi, muzeele, cimitirele eroilor, locurile memoriale, cărțile și studiile despre istoria noastră națională sunt *trecutul nostru* ajuns în prezent. Dacă vrem *să ne ajutăm* pe noi înșine, dacă vrem *să avem* coloană vertebrală, dacă vrem *să știm* cine suntem, ca ortodocși și români, trebuie să ne cunoaștem istoria, identitatea religioasă și națională, strămoșii.

Și, pentru istorie, ca și pentru mâncarea de zi cu zi, trebuie *să plătești*. Trebuie să plătești cu nevoința de zi cu zi, trebuie să plătești cu ore de citire și de sintetizare a lucrurilor, trebuie să plătești cu banii tăi, vizitând, cercetând, luând aminte la vestigiile trecutului. Vestigii care sunt *vii* pentru cei care *iubesc* adevărul.

De aceea, iubiții mei, adevărul e acesta: că Cel care ne-a iubit pe noi cu adevărat, S-a făcut om pentru noi și ne-a suit, în umanitatea Lui, și pe noi de-a dreapta Tatălui! Adică ne-a dat tuturor *posibilitatea* ca să credem în El, să ne sfințim viața și să fim oameni *duhovnicești*. Fapt pentru care, Înălțarea Domnului nu înseamnă *sfârșitul relației* Sale cu noi, ci *sfârșitul lucrării Sale ca om* pentru mântuirea oamenilor.

Căci El este *cu noi* „[în] toate zilele [πάσας τὰς ἡμέρας]” [Mt. 28, 20, BYZ], pentru ca *să ne ajute* să ne mântuim pe fiecare dintre noi.

El e cu noi acasă. El e cu noi pe drum, la serviciu, în parc, la cumpărături, în boală, în nevoie și în bucurie. El e mereu cu noi și pretutindeni. Tocmai de aceea El vede și știe toate cele ale noastre, pe El nu-L putem minți, pe El nu-L putem exclude din vreo lucrare sau din vreun gând al

nostru sau din vreo iubire a noastră, pentru că El e atotprezent în viața noastră.

De aceea trebuie să trăim fiecare zi cu conștiința că El e cu noi, dar și că El cere de la noi ca în fiecare clipă să fim cu El și să gândim ca El viața noastră. Adică trebuie să fim responsabili, atenți, priveghetori în tot ceea ce facem, pentru ca viața și faptele noastre să fie *o mărturie vie* a prezenței Lui în lume și în noi.

Hristos S-a înălțat!

Dumnezeu *să ne înalțe* pe toți la gânduri, la sentimente și la fapte duhovnicești, la o viață plină de slava Lui! Amin.

Predică la Duminica a 7-a după Paști [2016]

Iubiții mei[495],

în această duminică, în duminica dintre *Înălțarea Domnului* și *Pogorârea Sfântului Duh*, facem pomenirea unui *Sinod Ecumenic*. Unui Sinod al întregii lumi creștine. Pentru că *ecumenic* e un cuvânt provenit din limba greacă, unde οἰκουμένη [icumeni] înseamnă *lumea locuită* sau *întreaga umanitate*[496]. Și *Sinodul I Ecumenic/ Cel a toată lumea*, pomenit azi, din anul 325 d. Hr., a fost cel care a vestit *adevărul* despre Fiul lui Dumnezeu întrupat întregii umanități, pentru că întreaga umanitate e chemată *să intre* în Biserică.

De ce se pomenește astăzi *un Sinod*? Pentru ca să se sublinieze foarte profund faptul că harul dumnezeiesc coboară la cei în care este dreaptă credință, dar, în același timp, trăiesc în comuniune sfântă, de iubire, între ei.

Căci atunci când Domnul S-a înălțat la cer, potrivit Sfântului Lucas, Evanghelistul, Sfinții Apostoli, „închinându-se Lui [προσκυνήσαντες Αὐτόν], s-au întors întru Ierusalim cu bucurie mare [ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης]" [Lc. 24, 52, BYZ].

Pentru că El le-a confirmat, prin toate cele spuse și făcute, că e *Fiul lui Dumnezeu întrupat*. Și

---

[495] Scrisă în dimineața zilei de 10 iunie 2016, zi de vineri, însorită.

[496] *Cf. Friberg Greek Lexicon*, 19.477, în *BW* 9.

înălțându-Se la cer, Domnul i-a umplut de *bucuria încredințării desăvârșite* că El e *Fiul* Tatălui. Tocmai de aceea, Apostolii Lui nu s-au despărțit, ci „erau neîncetat în templu, lăudând și binecuvântând pe Dumnezeu [ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν]" [Lc. 24, 53, BYZ].

Pentru că știau că rolul lor e acela de *a-L sluji* pe Dumnezeu, pentru că ei erau *martorii* Lui în lume. Pe care El i-a ales și pe care El i-a sfințit și i-a trimis să meargă și să învețe „toate neamurile [πάντα τὰ ἔθνη], botezându-le pe ele întru numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh [βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος]" [Mt. 28, 19, BYZ], al Dumnezeului treimic.

De aceea, în *Crezul* ecumenic, al întregii lumi creștine, când se spune că Biserica este *catolică* [καθολικὴν][497], se spune, de fapt, acest lucru: că Biserica lui Dumnezeu e *pentru toate neamurile*. Că ea trebuie *să înglobeze* întreaga umanitate. Și ea, Biserica, cea *una* și *sfântă*, e *catolică*, e *pentru toate neamurile*, dacă *rămâne* în învățătura și în harul primit de la Apostoli. Dacă rămâne *în comuniunea neîntreruptă* de credință, de slujire și de viață a Apostolilor și a tuturor Sfinților Lui.

Pentru că Apostolii au rămas *împreună*! Ei s-au întors de pe Muntele Măslinilor în Ierusalim [F. Ap. 1, 12], „s-au suit întru camera de sus [ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον]" [F. Ap. 1, 13, BYZ], „stăruind cu o singură minte [în] rugăciune și [în] cerere [προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει], împreună cu Femeile [Mironosițe] și [cu] Maria,

---

[497] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Simbolul_niceeano-constantinopolitan.

Mama lui Iisus, și cu frații Lui [σὺν γυναιξὶν καὶ Μαρίᾳ τῇ Μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ]" vitregi, adică cu fiii Sfântului Iosif, Logodnicul Maicii Domnului.

Și stăruiau cu toții în rugăciune pentru un scop precis: pentru *a fi botezați în Duhul Sfânt*. Pentru că asta le spusese Domnul, înainte de a Se înălța la cer: „Ioannis [Botezătorul] a botezat [în] apă [Ἰωάννης ἐβάπτισεν ὕδατι], dar voi *veți fi botezați [în] Duhul Sfânt*, nu [cu] mult după aceste zile [ὑμεῖς δὲ *βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ* οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας]" [F. Ap. 1, 5, BYZ].

Cine era *Duhul Sfânt* pentru Sfinții Apostoli, care stăruiau în rugăciune, în cererea acestui *întâi Botez* al Bisericii? Era *Mângâietorul* [ὁ Παράκλητος], pe Care Fiul avea să-L trimită lor de la Tatăl și Care Duh Sfânt *purcede* [ἐκπορεύεται] din Tatăl [In. 15, 25, BYZ]. Iar dacă Duhul *purcede* din Tatăl, atunci e *deoființă* cu Tatăl, după cum și Fiul e *deoființă* cu Tatăl. Așadar Apostolii Lui și Sfintele Femei Mironosițe și Maica Domnului și Sfinții frați vitregi ai Domnului așteptau cu toții, în rugăciune, pe Duhul Sfânt, adică pe Dumnezeu, ca să Se *pogoare* în ei. Să se pogoare în ei prin slava Lui. Pentru că Duhul Sfânt, prin slava Lui, e în toți cei credincioși și în fiecare dintre ei în parte.

Și Îl așteptau pe Duhul ca să Se pogoare *din cer*, de acolo de unde *Se înălțase* Domnul. Așa după cum El le vestise înainte de Răstignirea Sa: „dacă Eu nu am să Mă duc, Mângâietorul nu va veni la voi; dar dacă am să Mă duc, Îl voi trimite pe El la voi" [In. 16, 7, BYZ]. Și ei, în comuniune, împreună, în rugăciune, *Îl așteptau* pe Duhul Sfânt, pe Cel făgăduit lor.

De aceea, iubiții mei, în duminica de azi avem pomenirea unui Sinod: pentru ca să ne amintim cu toții faptul că Biserica e Biserică numai *împreună* cu Dumnezeu și numai în iubirea unora față de alții. Unitatea Bisericii e dată de *unirea* fiecăruia dintre noi, începând de la Botez, cu Dumnezeu. Dar, în același timp, eforturile noastre de a fi una, de a fi în comuniune cu toți ortodocșii, reprezintă viața noastră de zi cu zi. Pentru că viața noastră de zi cu zi ar trebui să fie o continuă rugăciune și o continuă preocupare după comuniune, după binele tuturor, o grijă vie pentru creșterea în sfințenie a întregii Biserici. Ba, mai mult, viața noastră ar trebui să fie *o grijă permanentă pentru întreaga lume*, pentru că toată lumea e chemată *să intre* în Biserica Lui.

Însă cum putem să trăim cu *grija vie pentru toți*, dacă nu ne plac *dialogul* și *munca pentru alții*, în folosul altora? Cum putem *să îi ajutăm* pe ceilalți oameni, care nu sunt ortodocși, dacă noi nu ne îngrijim nici de mântuirea noastră? Ce trebuie să facem noi pentru mântuirea noastră, ca să facem și pentru mântuirea altora?

Și din porunca Domnului de *a învăța* și *a boteza* toate neamurile, cât și din exemplul Sfinților Apostoli, din modul cum *au așteptat* ei Botezul în Duhul Sfânt, înțelegem că, mai înainte de toate, trebuie să credem și să ne botezăm în numele Preasfintei Treimi, în Biserica lui Hristos, în Biserica Ortodoxă, și apoi să căutăm să trăim, în mod real, *experiența harismatică* a vederii slavei Lui și a simțirii harului Duhului Sfânt în noi înșine.

Pentru că noi, cei botezați ortodox, trebuie să și trăim ortodox. Iar *a trăi ortodox* înseamnă *a trăi epicletic*: chemând harul Duhului Sfânt în noi și primindu-l și simțindu-l în noi.

Iar faptul că viața ortodoxă e *o viață de continuă experiență îndumnezeitoare*, că e *o continuă epicleză/ chemare și primire a harului dumnezeiesc*, o vedem din viața liturgică a Bisericii și din viața duhovnicească a Sfinților lui Dumnezeu.

La orice slujbă de sfințire, noi Îi cerem lui Dumnezeu *să coboare* la noi harul dumnezeiesc, dar și orice rugăciune a oamenilor cuvioși e *o experiență a harului*, pentru că e *o reală vorbire* cu Dumnezeu.

Iar Dumnezeu *vorbește* cu noi prin slava Lui, pe care o coboară în noi. Dumnezeu vorbește întru putere, întru puterea slavei Lui, și confirmă credința și iubirea curate pentru El. Căci El vine acolo unde este cinstit pe deplin, unde e Biserica Lui, unde adevărul Lui e mărturisit integral.

Însă ce situație dramatică este, ca la o slujbă ortodoxă, nimeni să nu vadă și să nu simtă nimic din lucrarea slavei Lui! Ce sărăcie sufletească e acolo unde oamenii se împărtășesc, dar nu simt nimic din slava Celui Preaînalt! Unde rugăciunea nu are răspuns și unde viața ortodoxă e lipsită de entuziasm sfânt, de curăție, de bucurie, de frumusețe duhovnicească.

Căci dacă tot vorbim de *secularizare*, de *lumificarea* Bisericii, de transformarea creștinilor în niște oameni *lumești*, fără simțiri sfinte, duhovnicești, atunci această secularizare o găsim acolo unde *nu se experiază duhovnicește* Slujbele Bisericii. Pentru că mulți ortodocși trăiesc *lumește* și nu *duhovnicește*.

Și am văzut și văd adesea creștini ortodocși care *nu așteaptă nimic* de la Slujbele Bisericii, în afară de faptul ca *ele să se termine*. Vin, stau, se

prefac că ascultă, că înțeleg...pleacă...și viața lor rămâne la fel!

Nicio schimbare, nicio pocăință, nicio bucurie! Nicio bucurie reală, sfântă, duhovnicească.

De ce *se petrec* astfel lucrurile? Pentru că nu cred în faptul că *se pot schimba*, că Dumnezeu *îi poate schimba*. Secularizarea are la bază o necredință crasă. Și pentru că nu cred că *se pot înduhovnici*, pentru aceea se lasă în voia lumii, a patimilor, a modului în care trăiesc azi oamenii. Nu au o raportare critică la adresa lumii, pentru că nu trăiesc continuu lupta cu patimile. Ci ei pactizează cu patimile în sinea lor, vor să fie oameni apreciați și cinstiți de lume, vor să fie lăudați acum și nu veșnic, de aceea nu caută nimic din Împărăția lui Dumnezeu, adică pogorârea slavei Lui în ei înșiși.

Și pentru că nu caută nimic, nici nu găsesc nimic. Căci adevărata căutare a omului e Dumnezeu. Adevărata căutare a omului e viața veșnică împreună cu Dumnezeu și cu toți Sfinții și Îngerii Lui.

Și de aceea, înainte de Cincizecime, înainte de coborârea harului în oameni, înainte de întemeierea Bisericii în mod harismatic, ni se amintește azi importanța capitală a Sinodului pentru viața noastră.

Ce este *Sinodul*? E *venirea împreună* a Episcopilor Bisericii pentru a stabili, printr-o împreună-cugetare, *lucruri folositoare* pentru întreaga Biserică.

Iar cuvântul *sinod* e tot grecesc, în greacă fiind σύνοδος [sinodos][498], care, din punct de vedere morfematic, e compus dintr-o prepoziție și un

[498] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Synod.

substantiv: σύν [împreună] + ὁδός [cale]. Împreună pe cale...

Așadar, Sinodul e întâlnirea Episcopilor, în harul lui Dumnezeu, pentru a stabili care e *calea* Bisericii în materie de învățătură și de făptuire. Căci împreună, gândind și lucrând și trăind, Episcopii Bisericii pot să vorbească, în mod comunional, despre *singura cale* a Bisericii: despre *viața divino-umană* a Bisericii. Pentru că noi *trăim ortodox* nu ca niște oameni lumești, care venim la Biserică și ne prefacem că suntem *ortodocși*, ci ca niște ortodocși *născuți de sus*, de către Dumnezeu, prin Botez și prin vederi și luminări dumnezeiești.

De aceea, pentru ca să știm care e *calea* Bisericii, cea *divino-umană*, trebuie să fim *oameni duhovnicești* și, în același timp, *să trăim sinodal*.

Însă ce înseamnă *să trăim sinodal*, când nu suntem toți *Episcopi*? Înseamnă a trăi *în comuniune* cu cei care se adună sinodal pentru noi, cu ierarhia Bisericii, dar, în același timp, să trăim în comuniune cu toți membrii Bisericii. Să fim deschiși, adică, față de toți membrii Bisericii, cu care să avem relații frățești, pline de conștiință și responsabilitate, de împreună-făptuire. Să nu dorim altceva decât dorește Biserica și să nu trăim altcumva decât trăiește Biserica.

Pentru că atunci când vrem *să trăim sinodal*, când vrem *să fim cu toții pe aceeași cale*, atunci iubim *tot adevărul* Bisericii, pe care Scriptura, cărțile Sfinților și Slujbele Bisericii îl mărturisesc.

De aceea, cine trăiește *sinodal/ comunional* în Biserica lui Dumnezeu, în Biserica Ortodoxă, trăiește *catolic*. Pentru că Sinodul se gândește la *deplinătatea/ catolicitatea* Bisericii, adică *la toți oamenii*.

Sinodul stabilește lucruri nu doar pentru câțiva oameni, ci pentru întreaga Biserică. Și când stabilește *împreună* cu Dumnezeu, luminat fiind de Dumnezeu, stabilește *lucruri bune*.

Însă, în istorie, au existat și sinoade *rele*, sinoade care nu au mărturisit adevărul, ci au vrut *să îl strice*. De aceea, ele au rămas ca niște *evenimente triste* în istorie, pentru că nu au gândit pentru întregul Bisericii, nu au gândit catolic, nu au gândit ecumenic, nu au gândit ortodox, ci *eretic*.

Pentru că mereu există pericolul, atunci când considerăm că Sinodul e format *doar din oameni*, și nu *din Dumnezeu împreună cu oamenii*, să se dogmatizeze lucruri neconforme cu adevărul lui Dumnezeu.

Mult așteptatul *Sfânt și Mare Sinod din Creta*[499], din această lună, dintre 19-26 iunie 2016[500], din cele cunoscute până la această dată, pare să fie *umbrit* de *retragerea* a 3 Biserici locale de la dezbateri: Biserica Bulgariei, a Antiohiei și a Serbiei. Delegația Bisericii noastre, în număr de 25 de persoane, e aceasta[501], iar Patriarhul României ne îndeamnă pe toți la *responsabilitate*, ca prin sfătuire și rugăciune Sinodul panortodox să fie *călăuzit* de Duhul Sfânt și nu de un duh lumesc[502]. Iar dacă membrii Sinodului și toți, întreaga Biserică, am

---

[499] Idem: https://www.holycouncil.org/home.

[500] Idem: https://www.facebook.com/holycouncil/?fref=nf.

[501] Idem: http://basilica.ro/membrii-delegatiei-patriarhiei-romane-care-vor-participa-la-sfantul-si-marele-sinod/.

[502] Idem: http://basilica.ro/patriarhul-romaniei-despre-sfantul-si-marele-sinod-avem-nevoie-de-exprimarea-unitatii-dar-si-a-co-responsabilitatii-2/.

gândi și am trăi *duhovnicește* și nu *lumește*, atunci Marele Sinod din Creta ar fi *un eveniment harismatic*, ca și la Cincizecime, care ar extinde și mai mult Biserica.

Căci, la Cincizecime, harul Duhului Sfânt *s-a coborât* în Sfinții Apostoli și, prin propovăduirea Sfântului Apostol Petros, Biserica s-a extins la nivelul miilor de membri [F. Ap. 2, 41]. Dar când Dumnezeu a extins Biserica *și la neamuri*, pe când Sfântul Apostol Petros le propovăduia adevărul, potrivit mărturiei sale, „a căzut Duhul Sfânt peste ei [ἐπέπεσεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ᾽ αὐτούς], ca și peste noi *în[tru] început* [ὥσπερ καὶ ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ]" [F. Ap. 11, 15, BYZ]. Adică *la Cincizecime*.

Și harul Duhului *a căzut/ a coborât peste ei* și *în ei*. În cei care ascultau adevărul propovăduit de Sfântul Apostol Petros. Pentru că harul *coboară* acolo unde e Biserica și unde se mărturisește adevărul Lui integral. Și când Sfântul Petros a mărturisit cum Dumnezeu *i-a vestit în mod extatic* primirea păgânilor în Biserică [F. Ap. 11, 5-10] și cum *s-a produs* ea [F. Ap. 11, 15], Sfinții Apostoli au conchis: „Într-adevăr, Dumnezeu și neamurilor le-a dat *pocăință întru viață* [Ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς *τὴν μετάνοιαν* ἔδωκεν *εἰς ζωήν*]" [F. Ap. 11, 18, BYZ].

Însă *Cincizecimea*, repetată și pentru păgâni, e o realitate pe care noi *o trăim în fiecare zi*. Căci dacă *simțim* harul lui Dumnezeu în noi înșine, care ne bucură, care ne întărește, care ne luminează, care ne umple de râvnă sfântă, atunci *trăim împreună* cu Dumnezeul Cel viu, Care e viața noastră. Care e viața noastră duhovnicească.

Și dacă trăim cu El nu putem fi *lumești*, ci *duhovnicești*, deși trăim cu toții în lume și ne folosim de cele ale lumii în tot ceea ce facem.

Însă ce înseamnă *să fii duhovnicesc*? Să gândești, să simți, să vrei, să trăiești ceea ce vrea Dumnezeu și în harul Lui. Simțind tot timpul harul Lui, care ne învață ce să facem și ce să spunem.

Și *a fi duhovnicesc* înseamnă *a fi ortodox*. Pentru că ortodocșii nu pot să fie decât *duhovnicești*, atâta timp cât Dumnezeu *i-a născut de sus* prin Botez. Dar dacă noi nu suntem *duhovnicești*, deși suntem *ortodocși*, e pentru că nu vrem să trăim sfânt, e pentru că nu vrem ca Dumnezeu să ne bucure cu slava Lui, e pentru că nu vrem să trăim la exigențele Sale îndumnezeitoare.

Însă, iubiții mei, dacă vrem *să ne împlinim* ca ortodocși, adică dacă vrem *să ne mântuim*, trebuie să trăim *sfânt*! Nu există o altă cale pentru mântuire decât sfințenia. Și sfințenia coboară în noi de la Dumnezeu, în funcție de viața noastră eclesială. Căci pe cât ne dorim *să fim* cu Dumnezeu, pe atât și Dumnezeu *coboară* la noi. Fiindcă El *nu forțează* pe nimeni, ci Își arată iubirea Lui față de om în măsura în care și omul dorește să cunoască iubirea Lui.

Să ne rugăm, așadar, pentru pacea lumii, pentru buna-înțelegere între oameni, pentru luminarea oamenilor, ca toți să cunoaștem dreapta credință și singura Biserică a lui Dumnezeu și pentru ca Sinodul care se va reuni în Creta să fie *o călăuză* pentru toți! Acesta și altele din viitor să fie *faruri reale* ale Ortodoxiei, pentru ca să mergem pe aceeași cale cu toții și nu separați unii de alții! Amin.

Predică la Duminica Cincizecimii [2016]

Iubiții mei[503],

am ales această Sfântă Frescă pentru predica de azi, pentru că ea prezintă, în mod subliniat, faptul că slava lui Dumnezeu a coborât *în fiecare* Sfânt Apostol în parte. Că slava lui Dumnezeu a coborât *din ființa* Preasfintei Treimi în Sfinții Apostoli, coborâre reprezentată de acele *linii de lumină* care pornesc din planul de sus, din Dumnezeul treimic, și care au coborât în Apostolii Săi, care „erau [cu] toții împreună, în același loc [ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό]” [F. Ap. 2, 1, BYZ].

Și tot din același verset aflăm că era „ziua Cincizecimii [τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς]”, adică

[503] Scrisă în ziua de 16 iunie 2016, zi de joi, cu mult soare, 27 de grade. Sfânta Frescă am preluat-o de aici:

http://www.apaceavie.ro/wp-content/uploads/2013/06/Rusaliile1.jpg.

sărbătoarea iudaică, care se prăznuia la 50 de zile după Paști. Tocmai de aceea, în acea zi, „erau în Ierusalim, locuind [cu] iudeii, bărbați evlavioși din tot neamul cel de sub cer” [F. Ap. 2, 5]. Adică parți și mezi și elamiți și mesopotamieni și iudei și cappadocieni, bărbați din Pontos și din Asia, din Frigia și Pamfilia, egipteni și libieni, romani, cretani și arabi, alături de prozeliți iudei, adică de noi convertiți la iudaism [F. Ap. 2, 9-11].

Toți aceștia, din multe neamuri, au fost *martorii indirecți* ai Cincizecimii Bisericii. Pentru că ei i-au auzit pe Sfinții Apostoli vorbind *în limbile lor* despre mărețiile lui Dumnezeu [τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ] [F. Ap. 2, 11, BYZ].

Ei au fost martorii *consecințelor* coborârii harului Duhului Sfânt în Sfinții Apostoli. Pentru că i-au văzut pe ei vorbind *în multe limbi*, datorită harismei dumnezeiești pe care Apostolii au primit-o de la Dumnezeu în acea zi unică.

Pentru ce *prăznuiau* iudeii Cincizecimea? Pentru ca să își aducă aminte „de suferințele lor din pustiu, cum și de multele necazuri prin care au trecut, până să ajungă în pământul făgăduinței”[504]. Adică era o zi de pomenire *dureroasă* pentru iudei, pentru că își aduceau aminte de suferințele lor.

Însă în acea zi dureroasă pentru iudei, „s-a făcut, deodată, din cer, *vuiet* [ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ *ἦχος*], ca purtând *suflare puternică* [ὥσπερ φερομένης *πνοῆς βιαίας*], și a umplut toată casa unde [Sfinții Apostoli] erau șezând [καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι]” [F. Ap. 2, 2]. Dar *vuietul* nu a fost pentru Apostoli, ci pentru cei prezenți în Ierusalim. Căci „făcându-se glasul acela,

---

[504] *Penticostar*, ed. BOR 1999, p. 322.

s-a adunat împreună mulțimea și s-a tulburat [γενομένης τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη]" [F. Ap. 2, 6, BYZ].

Iar atunci, când Duhul Sfânt s-a coborât, „li s-au arătat lor [ὤφθησαν αὐτοῖς], [Apostolilor], împărțite [διαμεριζόμεναι], limbi ca de foc [γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός], și [care] au șezut în fiecare dintre ei [ἐκάθισέν τε ἐφ᾽ ἕνα ἕκαστον αὐτῶν]" [F. Ap. 2, 3, BYZ].

Și vedem, la extremitatea dinspre Sfinții Apostoli, în Icoană, că liniile de slavă, deodată, devin *roșii*, sunt *de foc*, pentru a reprezenta *limbile ca de foc*, despre care ni se vorbește în Lucas 2, 3. Însă *focul* este *harul dumnezeiesc*, prezentat aici ca o linie de lumină înnegurată, pentru a exprima transcendența dumnezeiască a harului. Adică faptul că harul e *necreat*, că el izvorăște din ființa Treimii și nu e creat.

Tocmai de aceea lumina e înnegurată, e înnegrită, după cum și Treimea, reprezentată iconografic ca *un soare parțial*, e o lumină plină de albastru deschis, de albastru ultramarin și de negru, din care țâșnesc raze alb-întunecate.

De ce? Pentru că nu știm despre Dumnezeul nostru treimic decât ceea ce El ne-a revelat. Iar ceea ce El ne-a revelat prin Sfinții Lui se numește *teologie*, adică ce trebuie să știm și să mărturisim despre El.

De aceea, când a venit vorba despre *cunoașterea* lui Dumnezeu, marii Sfinți Teologi ai Bisericii au sfătuit ca *să nu cercetăm cu îndrăzneală* cele ale lui Dumnezeu, ci *să credem* cele revelate de El *cu evlavie*. Adică să nu căutăm, cu obstinație și lipsiți de evlavie, ca să înțelegem lucrurile pe care El *nu ni*

le-a explicat. Pentru că nu facem decât să cădem *în înșelare* și *în afirmații ridicole*.

De aici însă, în mod răutăcios, unii au ajuns la sintagma „crede și nu cerceta”, ca și când credința noastră ar fi lipsită de cunoaștere, de aprofundare a teologiei, de cunoaștere a textelor sfinte ale Bisericii, a Tradiției Bisericii. Însă lucrurile stau tocmai invers: în predicile și în cărțile lor științifice, teologii ortodocși responsabili de mântuirea oamenilor *aprofundează* credința Bisericii, o mărturisesc în cunoștință de cauză, în urma cercetării lor științifice și duhovnicești, și nu fac afirmații neacoperite. Pentru că ei rămân în limitele evlavioase ale revelației dumnezeiești și ale Tradiției celei sfinte a Bisericii.

...Harul dumnezeiesc s-a dat fiecărui Apostol *în parte* la Cincizecime, însă toți erau *împreună*. Pentru că Duhul Sfânt *îl personalizează* pe fiecare Sfânt în parte, dar îl ține, în același timp, *în unitatea* Bisericii. Pentru că Duhul Sfânt Se coboară în cei care sunt împreună, în aceeași credință și dragoste sfântă.

Și când toți au primit harul lui Dumnezeu, ne spune Sfântul Lucas, „s-au umplut toți de Duhul Sfânt [ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου], și au început a grăi [în] alte limbi [καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις], precum le dădea lor Duhul a vorbi [καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι]” [F. Ap. 2, 4, BYZ]. Pentru că cei umpluți de Duhul, de slava Duhului, încep să fie învățați și conduși de Duhul Sfânt. De aceea ei vorbesc ceea ce Duhul *îi îndeamnă* să vorbească și vorbesc *dimpreună* cu Duhul Sfânt și cu Tatăl și cu Fiul, pentru că slava dumnezeiască coborâtă în Apostoli e a întregii Preasfinte Treimi.

Cum a fost experiența dumnezeiască *a coborârii* harului Duhului Sfânt în Sfinții Apostoli? O experiență personală copleșitoare, harismatică, sfințitoare, îndumnezeitoare, care i-a umplut de râvnă dumnezeiască și de multă înțelepciune. Pentru că ei au fost umpluți de harul Duhului, de teologie dumnezeiască și de harisma vorbirii în limbi diferite, pentru ca să fie *Apostolii* întregii lumi. Iar cei care i-au auzit vorbind în ziua Cincizecimii erau *reprezentații* neamurilor pe care Sfinții Apostoli și urmașii lor le-au convertit la dreapta credință.

Pentru că acum, în ziua Cincizecimii, în ziua întemeierii Bisericii lui Hristos, înțelegem în mod deplin de ce Biserica e *una*, e *sfântă*, e *catolică* și *apostolică*.

E *una*, pentru că cei *ca la 120* [ὡς ἑκατὸν εἴκοσι] de Ucenici ai Lui [F. Ap. 1, 15], adunați în jurul Apostolilor, trăiau împreună și cu toții au primit pe Duhul Sfânt în ziua Cincizecimii.

De aceea, cea una, e *sfântă*, pentru că sfințenia ei, a Bisericii celei una, *coboară* din cer. Sfințenia coboară de la Dumnezeu, pentru că harul Lui e acela care ne întărește întru tot lucrul bun, iar mântuirea noastră e *sinergică*, e realizată *împreună cu* Dumnezeu și nu *în indiferență* față de El.

Așadar, dacă Biserica e *una* și e *sfântă*, ea este, în același timp și *catolică*, pentru că e *pentru întreaga lume*. Întreaga lume trebuie să intre în Biserică, pentru că Biserica e pentru toate neamurile pământului. Biserica nu e o *sectă*, nu e doar *a unora*, ci e *a tuturor neamurilor*, dacă fiecare dintre noi intrăm în ea prin Botez și trăim dumnezeiește.

Însă Apostolii Lui și urmașii lor, care stau în legătură neîntreruptă cu El, au întemeiat Biserica în toată lumea. De aceea Biserica noastră e *apostolică*,

pentru că Apostolii au întemeiat Biserica pe temelia revelației lui Hristos, Căruia ei I-au fost *martori direcți*.

De aceea, Sfântul Apostol Petros, în ziua Cincizecimii, după ce le-a spus că venirea Duhului, petrecută azi, a fost *profețită* de Domnul Sfântului Profet Ioil [F. Ap. 2, 16-21], le vorbește despre *Hristos*, despre *temelia* Bisericii [F. Ap. 2, 22-36].

Și mărturia despre Hristos o îmbină cu profețiile Sfântului Profet David despre El [F. Ap. 2, 25-28; 34-35], spunându-le că în ceea ce-L privește pe Hristos, Cel răstignit de ei [F. Ap. 2, 22], „nu a fost lăsat sufletul Lui întru Iad [οὐ κατελείφθη ἡ ψυχὴ Αὐτοῦ εἰς Ἄδου], nici trupul Lui [nu] a văzut stricăciunea [οὐδὲ ἡ σὰρξ Αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν]” [F. Ap. 2, 31, BYZ].

Pentru că „pe Acest Iisus, Dumnezeu L-a înviat, Căruia noi toți Îi suntem *martori*. Așadar, înălțându-Se de-a dreapta lui Dumnezeu, și făgăduința Duhului Sfânt luând de la Tatăl, *L-a turnat* pe Acesta [*ἐξέχεεν* Τοῦτο] [peste noi], [pe Duhul Sfânt], pe care acum voi Îl vedeți și auziți” [F. Ap. 2, 32-33] prin propovăduirea noastră.

Deoarece *coborârea* Duhului în ei a fost *o evidență* pentru toți, Duhul Sfânt întărindu-l pe Sfântul Petros să propovăduiască și să le spună că Dumnezeu Tatăl, pe Hristos, pe Fiul Său, L-a făcut *Domn* și *Hristos* [F. Ap. 2, 36].

Și cei care l-au auzit pe Sfântul Petros vorbind duhovnicește, întru Duhul Sfânt, „au fost străpunși [la] inimă [κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ]” [F. Ap. 2, 37] și au cerut să li se spună ce să facă cu viața lor [Ibidem].

Iar Sfântul Petros, pentru ei și pentru noi și pentru întreaga lume, le-a spus: „Pocăiți-vă [μετα-

νοήσατε] și să se boteze fiecare [dintre] voi în numele lui Iisus Hristos întru iertarea păcatelor [καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν], și veți primi darul Duhului Sfânt. Căci vouă vă este [dată] făgăduința, și fiilor voștri, și tuturor celor de departe, pe oricâți are să-i cheme Domnul Dumnezeul nostru" [F. Ap. 2, 38-39].

Așadar, pocăința și Botezul sunt cele care *îi aduc* pe cei adulți, din alte credințe și religii, în Biserica lui Hristos, în Biserica Ortodoxă. Și cei care intră în Biserică în acest fel, prin pocăință și credință și Botez, vor primi darul Duhului Sfânt, adică slava Lui în ei înșiși, cea pe care au primit-o și Apostolii la Cincizecime, făcându-se prin aceasta și ei *martori* ai milostivirii lui Dumnezeu.

Pentru că și noi, cei de față, suntem *martori* ai lui Dumnezeu, ca unii care mărturisim câte minuni a făcut și face Dumnezeu cu noi. Căci El ne poartă de grijă și ne întărește și ne vindecă și ne miluiește, pentru că ne-a răscumpărat pe noi cu mână tare și cu braț înalt din robia diavolului, prin toată lucrarea Sa mântuitoare pentru noi.

Iubiții mei, în *Penticostarul grecesc*, această duminică este numită „Duminica Sfintei Cincizecimi [ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ]"[505]. Și în ultima cântare a *Vecerniei* ni se spune că la Cincizecime „limbile au fost *înțeleptite* pentru slava cunoașterii lui Dumnezeu [γλῶσσαι *ἐσοφίσθησαν* διὰ τὴν δόξαν τῆς θεογνωσίας]"[506]. Iar în prima cântare a *Utreniei*, ni se spune că Duhul Sfânt *i-a*

---

[505] A se vedea: http://glt.goarch.org/texts/Pen/p49.html.

[506] *Penticostar*, ed. BOR 1999, p. 317/ *Penticostar*, ed. gr. online, *cf.* http://glt.goarch.org/texts/Pen/p49.html.

luminat pe Ucenici și le-a revelat tainele cele cerești[507].

Așadar, nu putem nici noi *să Îl slăvim* pe Dumnezeu, dacă nu Îl simțim pe Duhul Sfânt, prin harul Său, în noi, Care să ne lumineze spre tot lucrul bun. Căci El este Cel care *ne înțelepțește* spre viața sfântă, pentru că *ne umple* de sfințenia Lui, care e sfințenia întregii Treimi.

Însă sfințenia se trăiește *împreună*, în Biserică, dimpreună cu toți cei plini de harul Duhului Sfânt.

Și, în aceste zile, un Mitropolit al Bisericii, învățat de Duhul Sfânt, referindu-se la *Sfântul și Marele Sinod din Creta*, care azi a început, pe 19 iunie 2016[508], ne-a atras atenția că e *o înșelare drăcească* faptul de a dori să ne punem pe noi înșine *deasupra* Bisericii[509], prin modul în care *gândim* și *reacționăm* față de viața internă a Bisericii.

Pentru că *deasupra* Bisericii e numai Treimea Cea preadumnezeiască, Dumnezeul nostru, Care este și *fundamentul* de neclintit și veșnic al Bisericii, pe când noi, cu toții, ierarhie și credincioși, dimpreună cu toți Sfinții și Îngerii Lui, suntem *în* Biserica Lui. Iar toate lucrurile *bune* în Biserică se fac împreună, în comuniune și în mod sinodal, conduși fiind cu toții de Dumnezeu.

De aceea trebuie să așteptăm cu evlavie și cu înțelepciune *hotărârile* Sinodului Bisericii noastre din Creta, rugându-L pe Dumnezeu să fie luminătorul nostru, al tuturor!

---

[507] Ibidem/ Ibidem.

[508] A se vedea: https://www.holycouncil.org/home și https://www.facebook.com/holycouncil/?fref=nf.

[509] Idem: http://www.johnsanidopoulos.com/2016/06/a-reply-to-those-who-speak-ill-of-holy.html.

Pentru că Cel care i-a luminat pe Sfinții Părinți cei din vechime, Același îi luminează și pe cei de azi și pe noi toți, ca să trăim bine înaintea Lui, în toată evlavia și frumusețea duhovnicească.

Iar cei care sunt *luminați* de Dumnezeu nu au nici frici puerile și nici interese meschine, ci cu toții doresc ca *voia* lui Dumnezeu să se facă în toată Biserica Lui.

Însă Sinodul Bisericii este, ca și mântuirea noastră, *un act sinergic*. Adică de *împreună-lucrare* a oamenilor cu Dumnezeu. Așa după cum îi vedem pe Sfinții Apostoli, l-a primul Sinod al Bisericii, din Ierusalim, când au avut conștiința că *ei dogmatizează împreună cu Duhul Sfânt*. Fapt pentru care au spus: „părutu-s-a Duhului Sfânt și nouă [ἔδοξεν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν]” [F. Ap. 15, 28]. Pentru că atât ei, cât și harul Duhului Sfânt din ei, au consimțit la cele stabilite.

Dar pentru *a stabili*, întru Duhul Sfânt, *dogme* pentru Biserică, trebuie *să Îl simți* pe El în tine. Și, la fel, pentru *a explica* dogmele Bisericii și pentru *a le propovădui* în Biserică, trebuie *să simți* același Duh al lui Dumnezeu în tine, lucrând prin harul Său.

Căci fără să avem viață duhovnicească în noi *nu putem înțelege* nicidecum, în mod evlavios și profund, dogmele Bisericii și *nici nu ne simțim parte integrantă*, organică, adică *mădulare vii* ale Bisericii. Căci viața duhovnicească, care e drumul personal al sfințeniei, e cea care *ne luminează* în noi înșine teologia Bisericii, ne-o face explicită și, mai ales, ne-o face *dulce* și *iubită* inimii noastre, încât nu mai putem fi *îmbătați* de magia păcatului și a minciunii. Pentru că știm că adevărul lui Dumnezeu e viața

noastră, că el e bucuria noastră veșnică, iar noi nu dorim altceva decât viața veșnică cu Dumnezeu.

De aceea, iubiții mei, în praznicul cel mare al Bisericii, vă urez tuturor *la mulți ani* și *mult spor* în toate, pentru că azi e *ziua Bisericii* și *a fiecăruia dintre noi*! Din cauza Cincizecimii noi suntem *creștini*, adică ucenici ai lui Hristos, în care sălășluiește Hristos, Domnul nostru, Cel care ne-a umplut pe noi cu Duhul Său Cel Sfânt, dimpreună locuind în noi și Tatăl Său Cel Preabun. Căci întreaga Treime, prin slava Ei, locuiește în noi, făcându-ne una cu Ea și îndemnându-ne pe toți să stăm *în unitatea* Bisericii și să dorim ca în Biserică *să intre întreaga lume*.

Pentru că Biserica e *îmbrățișarea* întregii lumi, iar creștinii sunt cei care *îmbrățișează* lumea în slava Treimii.

Fiți încrezători în Dumnezeul nostru, lăsați-vă conduși de El înspre tot lucrul bun și vă veți bucura veșnic! Amin.

Predică la praznicul Preasfintei Treimi [2016]

Iubiții mei[510],

în *Penticostarul grecesc*, praznicul de azi poartă titlul: *A doua zi după Cincizecime, al Sfântului Duh* [ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ][511], iar în *Penticostarul românesc* el este numit: *În lunea Rusaliilor, adică a Sfântului Duh*[512], urmat de precizarea: „prăznuim pe Însuși Preasfântul [și] de viață Făcătorul și întru tot puternicul Duh, Unul din Treime, Dumnezeu, Cel de o cinstire, de o ființă și de o slavă cu Tatăl și cu Fiul”[513].

Și, după cum observați, Duhul Sfânt este numit *Unul din Treime*, și nu „a treia persoană a Treimii”, după cum i-am auzit spunând, din păcate, pe mulți teologi ortodocși, în mod subordinaționist.

Pentru că Tatăl nu e „prima”, Fiul nu e „a doua” și Sfântul Duh nu e „a treia” persoană a Treimii, ci toate cele trei persoane ale Treimii sunt *veșnice* și *fără de început* și *egale*, chiar dacă Tatăl Îl naște pe Fiul și Îl purcede pe Duhul. Tocmai de aceea, a numi pe Fiul „a doua persoană” a Treimii și pe Sfântul Duh „a treia persoană” a Treimii înseamnă a spune faptul că *a fost un timp* când nu a existat decât Tatăl și că, mai apoi, a apărut Fiul, și, în cele din urmă a

---

[510] Scrisă în după-amiaza zilei de 17 iunie 2016, zi de vineri, caniculară. Sunt 30 de grade.

[511] A se vedea:
http://glt.goarch.org/texts/Pen/p50.html.

[512] *Penticostar*, ed. BOR 1999, p. 343.

[513] Ibidem.

apărut Sfântul Duh. Și prin asta *subordonăm*, în mod eretic, pe Fiul și pe Duhul Tatălui, când persoanele Treimii sunt egale, veșnice și fără de început, deși Fiul și Duhul Își au începutul/ izvorul/ originea în Tatăl.

...Dar mai observăm și un alt lucru, un lucru capital: că praznicul din această zi de luni nu e închinat *Preasfintei Treimi*, ci doar *Sfântului Duh*, unei singure persoane a Treimii.

Însă în calendarul nostru românesc, praznicul de azi e închinat *Sfintei Treimi*, Dumnezeului nostru treimic. Și avem și lungul și frumosul și plinul de teologie *Acatist al Sfintei Treimi*[514] pentru ziua de azi, cât și Biserici cu hramul *Sfânta Treime*.

Spre exemplu, Biserica *Sfânta Treime* din Siret e din sec. al 14-lea[515] și „este considerată a fi una dintre cele mai vechi Biserici de piatră din Moldova”[516]. Biserica *Sfânta Treime* din Pitești e din sec. al 17-lea[517], pe când Biserica *Sfânta Treime* din Făgăraș e din sec. al 18-lea[518]. Și toate acestea *își prăznuiesc* hramul în ziua de azi.

Însă, dacă noi avem Biserică de sec. 14 cu hramul *Sfânta Treime*, înseamnă că, pe pământ românesc, de cel puțin 7 secole, dacă nu de mai mult timp, această zi de luni, de după Cincizecime,

---

[514] A se vedea: http://www.doxologia.ro/acatiste/acatistul-sfintei-treimi.

[515] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Biserica_Sfânta_Treime_din_Siret.

[516] Ibidem.

[517] A se vedea: http://www.sfantatreimepit.ro/index1.html.

[518] Idem: http://ziarullumina.ro/biserica-sfanta-treime-din-fagaras-83517.html.

nu a mai fost prăznuită ca zi *închinată Sfântului Duh* – pentru că Cincizecimea e *ziua Duhului Sfânt* – ci *ca zi închinată Dumnezeului treimic*. Căci dacă Duhul e Cel care a coborât în Apostoli, prin harul Său, la Cincizecime și El e Unul din Treime, atunci azi prăznuim întreaga Treime, pentru că întreaga Treime *a contribuit* la trimiterea Duhului Sfânt în lume, atâta timp cât Duhul Sfânt *purcede* din Tatăl și Fiul *L-a trimis* pe El în lume.

Dar, cu toată această *trecere* de la cinstirea *Duhului Sfânt* la cinstirea *întregii Treimi* în această zi, slujba de azi din Penticostarul românesc e *aceeași* cu cea din Penticostarul grecesc. Și Îl pomenește pe Duhul Sfânt, pe Unul Dumnezeu [din] Treime [τὸν Ἕνα τῆς Τριάδος Θεόν], Care este deocinstire, deoființă și deoslavă [cu] Tatăl și [cu] Fiul [τὸ ὁμότιμον, καὶ ὁμοούσιον, καὶ ὁμόδοξον τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ][519].

Așadar, în Calendarul Bisericii Ortodoxe a Greciei, astăzi, pe 20 iunie 2016, avem un praznic închinat Duhului Sfânt[520]. În Calendarul Bisericii Ortodoxe Ruse, ziua de azi se numește „Ziua Sfântului Duh [День Святого Духа]”[521]. Biserica Ortodoxă Americană, de asemenea, cinstește astăzi pe Sfântul Duh[522]. De ce însă noi, românii ortodocși, am ales să cinstim azi *întreaga* Sfântă Treime? Căci,

---

[519] *Penticostar*, ed. gr. online, *cf.* http://glt.goarch.org/texts/Pen/p50.html.

[520] A se vedea: http://www.christopherklitou.com/2016_june_greek.htm.

[521] Idem: http://days.pravoslavie.ru/Days/20160607.html.

[522] Idem: http://oca.org/saints/lives/2016/06/20/46-postfeast-of-pentecost-day-of-the-holy-spirit.

după cum am văzut, nu e *o alegere recentă*, ci de secole.

Eu cred că teologii noștri români din vechime au ales să cinstească astăzi pe întreaga Treime și nu doar pe Sfântul Duh, pentru că au vrut să sublinieze faptul că Cincizecimea nu a însemnat doar *o coborâre* a Duhului Sfânt în lume, ci *o coborâre*, prin slava Ei, a întregii Treimi în cei credincioși. Pentru că harul dumnezeiesc coboară mereu de la Tatăl prin Fiul întru Duhul Sfânt și Treimea e *fundamentul* Bisericii. Adică toate Tainele și Slujbele Bisericii și întreaga viață liturgico-ascetico-mistică a Bisericii e *centrată triadologic* și e plină de slava Treimii.

Iar dacă vorbim despre *fundamentul treimic* al Bisericii, atunci nu mai absolutizăm nici hristocentrismul și nici pnevmatocentrismul, adică nu Îl mai vedem doar pe Hristos sau pe Duhul Sfânt ca *fundament* al Bisericii, ci pe întreaga Treime. Și dacă vedem Treimea ca *fundament* al Bisericii, atunci vedem *comuniunea de credință și de iubire* ca cea care ne ține la un loc pe noi, pe toți ortodocșii.

Ba, mai mult, îndrăznesc să spun că *alegerea* pe care au făcut-o teologii români pentru această zi, e la fel de importantă ca *alegerea* pe care Sfântul Andrei Rubliov [Андрей Рублёв][523] a făcut-o când a pictat dumnezeiasca și celebra Icoană a Sfintei Treimi[524]. Sfântul Andrei a pictat Icoana Treimii în sec. al 15-lea, formând-o prin *decuparea*, din Icoana originală, a Sfinților Avraam și Sarra, și prin

---

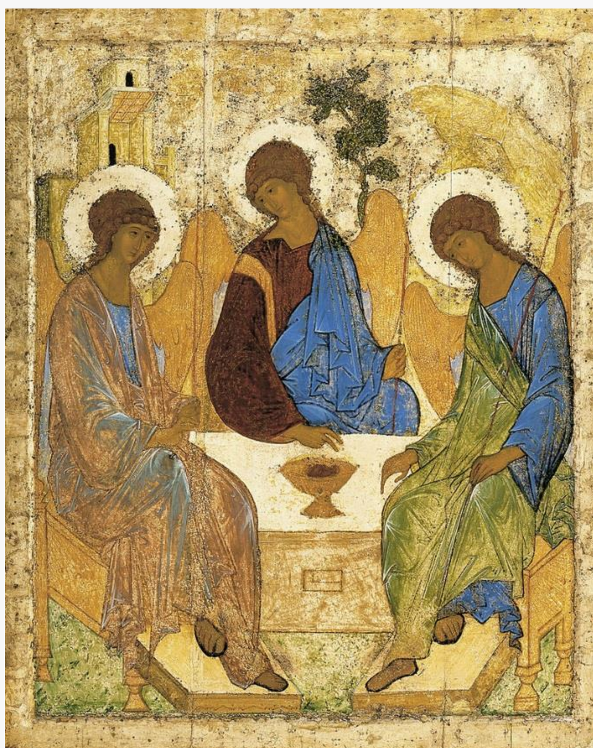
[523] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Andrei_Rubliov.

[524] Idem: https://ru.wikipedia.org/wiki/Троица_(икона_Рублёва).

concentrarea asupra celor 3 Îngeri[525]. Pentru că Icoana tradițională, primă, reprezenta vedenia descrisă în Fac. 18, 1-15.

Gestul Sfântului Andrei, Iconarul, este *o inovație* potrivit Tradiției. Ba chiar *un afront* la adresa Tradiției, dacă considerăm că Tradiția este *fixă* și nu *dinamică*.

Însă el *nu a nesocotit* Icoana primă, care exprima vedenia avută de Sfântul Patriarh Avraam, ci *a scos* din ea o altă Icoană, mult mai importantă: *Icoana Treimii*. Icoană care ne arată comuniunea veșnică, plină de iubire desăvârșită a persoanelor dumnezeiești egale și veșnice, care ne cheamă și pe noi, în Biserică, la aceeași iubire sfântă, dumnezeiască[526].

---

[525] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Andrei_Rubliov.

[526] Am preluat Sfânta Icoană de aici: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0b/Angelsatmamre-trinity-rublev-1410.jpg.

Cu ochiul lui dumnezeiesc, Sfântul Andrei Rubliov *a văzut* Icoana Treimii *ascunsă* într-o altă Icoană...și ne-a revelat-o tuturor. Iar gestul lui a fost unul *teologic* și care *a îmbogățit* Tradiția Bisericii.

Tot la fel, teologii români din vechime nu s-au arătat *disprețuitori* față de Sfântul Duh, ci ei *au extins* praznicul închinat Sfântului Duh la întreaga Treime, pentru că Duhul e Unul din Treime și El nu e niciodată fără Tatăl și fără Fiul. Iar alegerea lor e una *teologică*, e una profundă, e una evlavioasă, care *a îmbogățit* Tradiția Bisericii. Pentru că ei L-au cinstit pe Duhul Sfânt în relație cu Tatăl și cu Fiul și nu în mod singularizant. Pentru că nici Hristos, în lucrarea Sa mântuitoare pentru noi, nu a fost singur, ci mereu cu Tatăl și cu Duhul Sfânt.

Însă, dacă avem o Biserică românească de secol 14 cu hramul *Sfânta Treime*, iar Icoana Treimii a Sfântului Andrei Rubliov e din secolul al 15-lea (se consideră că a fost pictată în 1411 sau între 1425-1427)[527], înseamnă că teologii români au subliniat Treimea *înaintea* Sfântului Andrei Rubliov, pentru că au avut nevoie de *un asemenea accent teologic*.

Iar noi, astăzi, avem nevoie din plin de *accentuarea prezenței* Dumnezeului treimic în viața Bisericii și a lumii, atâta timp cât ideologia postmodernității vede lumea și pe om ca neavând *relație* cu Dumnezeu. Totodată ea *neagă* raționalitatea lumii și a omului, făcând din patimi alegeri „normale” ale oamenilor și învățând că „întâmplarea” poate naște *ordine*.

Însă lumea și omul sunt *creația* lui Dumnezeu și nu rodul întâmplării, al hazardului! Și toate stau

---

[527] Idem: https://ru.wikipedia.org/wiki/Троица_(икона_Рублёва).

în mâna Lui cea atotputernică, pentru că toate sunt create de către El, Dumnezeu fiind *mai presus* de toate cele create, prin ființa Lui, dar *în toate* cele create de El, prin slava Lui, prin care susține toate cele create de El.

Căci „Dumnezeu este *ținta* (telos[ul, scopul]) spre care tind toate [cele create de El], El Însuși netinzâd spre nimic. [Pentru că] creația este total dependentă față de Dumnezeu, în timp ce Dumnezeu este absolut independent și transcendent față de creație”[528].

De aceea, a vorbi despre Dumnezeul treimic înseamnă a vorbi despre *izvorul* vieții noastre, despre *calea noastră în sfințenie* și despre *împlinirea în El*. Căci fără El nu putem face nimic pe pământ și nici în veșnicie. Pentru că *scopul* pentru care am fost creați de către El e acela de *a trăi împreună cu El pentru veșnicie*.

Așa stând lucrurile, înseamnă că teologia e *ocupația primordială* a omului. Și cine cunoaște teologie, acela o cunoaște de la Dumnezeu. Și cine Îl cunoaște pe Dumnezeu, cunoaște viața adevărată și sfântă, care *îl împlinește* în mod deplin pe om.

Tocmai de aceea, după cum ați văzut deja[529], Părinții sinodali au venit în Creta pentru a stabili, împreună cu Dumnezeu, lucruri pentru întreaga Biserică.

A fi împreună cu ei *în rugăciune* și *în dorința lucrului bun*, desăvârșit, înseamnă *a ne manifesta*

---

[528] Preot Conf. [Dr.] Nicolae Moșoiu, *Hermeneutica Ortodoxă ca dezvoltare teologică în Tradiție*, Ed. Astra Museum, Sibiu, 2013, p. 126-127.

[529] A se vedea:
http://www.teologiepentruazi.ro/2016/06/17/sfantul-si-marele-sinod-din-creta-iunie-2016/.

eclesial. Pentru că întreaga Biserică e *împreună* la Sinod, atâta timp cât se hotărăsc lucruri pentru *întreaga* Biserică.

Să iubim Biserica lui Dumnezeu, iubiții mei, și să devenim *comunionali* ca și ea! Adică să avem cu toții mintea și inima deschise spre dialog, spre colaborare, spre întrajutorare, spre împreună-lucrare. Căci dacă Îi slujim lui Dumnezeu, atunci le slujim și oamenilor. Și dacă *le slujim* oamenilor, atunci îi vrem pe oameni să fie *sfinți* și *frumoși* ca Dumnezeu.

Pentru că *a sluji* oamenilor înseamnă *a-i ajuta să se înduhovnicească*, a-i ajuta să meargă pe picioarele lor și să aibă o relație reală, profundă și veșnică cu Dumnezeu.

Pentru că rolul Duhovnicului e acela de a-l ajuta pe cel credincios *să fie el însuși*, să se exprime *natural* și să aibă *o relație reală* cu Dumnezeu. Duhovnicul nu e *psihiatrul*, nu e *bona*, nu e *justițiarul* credincioșilor, ci *Părintele lor*, care îi conduce spre *Dumnezeul lor*. Spre faptul de a avea *o relație* cu Dumnezeu și de *a crește* în ea. Adică Duhovnicul trebuie *să admire* relația noastră cu Dumnezeu și *să o ajute*, atunci când e nevoie. Când noi păcătuim, când noi riscăm să ieșim din relația cu El.

Dar el nu poate *să înlocuie* relația noastră cu Dumnezeu, pentru că atunci nu ne mai duce *spre El* ci *spre sine*.

Însă noi trebuie să mergem *spre Dumnezeu*, spre Dumnezeul nostru treimic! Căruia astăzi ne rugăm să ne întărească în tot lucrul bun și în toată milostivirea, pentru că inima milostivă este o conștiință iubitoare.

Să ne bucurăm în praznicul Cincizecimii cu bucurie sfântă! Căldura de afară să nu fie *mai mare*

decât râvna sufletului nostru, ci să arătăm că suntem oamenii rugăciunii și ai faptelor bune!

Și astfel, să Îl lăudăm întotdeauna pe Dumnezeul nostru, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh Dumnezeu, Cel care ne umple pe noi de toată bucuria și pacea și înțelegerea cea duhovnicească! Amin.

Predică la nașterea Sfântului Profet Ioannis Botezătorul [24 iunie 2016]

Iubiții mei[530],

despre *nașterea* Sfântului Ioannis Profetul și Botezătorul Domnului ne vorbește Sfântul Apostol Lucas. Cu nașterea lui își începe Evanghelia. Și el ne spune că a fost născut de Sfinții Zaharias [Ζαχαρίας] și Elisavet [Ἐλισάβετ] [Lc. 1, 5], care „erau amândoi *Drepți* [Δίκαιοι] înaintea lui Dumnezeu” [Lc. 1, 6, BYZ]. Însă nașterea lui nu a fost una oarecare, ci a fost una minunată. Pentru că părinții lui l-au născut *la bătrânețe* și după ce mama lui a fost *stearpă* toată viața [Lc. 1, 7].

Însă, cel mai minunat lucru a fost acesta: nașterea lui a fost vestită de Îngerul Domnului, cel care i-a dat și numele copilului: *Ioannis* [Ἰωάννης] [Lc. 1, 13]. Căci tatăl său, pe când Îi slujea Domnului, a primit nu numai vestea că *va naște fiu* la bătrânețile sale, ci și că el trebuie să se numească *Ioannis*.

De ce *Ioannis*? Numele său e o transpunere a lui *Iohanan* [יוֹחָנָן] din ebraică și înseamnă *Dumnezeu este milostiv*[531]. Pentru că Ioannis trebuia să predice *milostivirea* lui Dumnezeu față de oameni.

Îngerul Domnului însă nu se oprește din vestirea lui, ci îi spune tatălui său, lui Zaharias, că Ioannis va fi *un motiv de bucurie* pentru mulți,

---

[530] Scrisă în ziua de 23 iunie 2016, zi de joi, călduroasă, cu 32 de grade la ora 11.

[531] *Cf.* https://en.wikipedia.org/wiki/John_(given_name).

pentru că se va umple de Duhul Sfânt încă din pântecele maicii sale [Lc. 1, 14-15]. Căci Ioannis „pe mulți [din] fiii lui Israil îi va întoarce [ἐπιστρέψει] spre Domnul Dumnezeul lor; și el va merge înaintea Lui în duhul și [în] puterea lui Ilias [καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον Αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίου], [ca] să întoarcă inimile părinților către copii [ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα] și pe cei neascultători în înțelegerea Drepților [καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει Δικαίων], [ca] să pregătească Domnului *un popor pregătit* [ἑτοιμάσαι Κυρίῳ *λαὸν κατεσκευασμένον*]" [Lc. 1, 16-17, BYZ].

Pregătit pentru ce? Pentru primirea lui Mașiah, a lui Hristos. Căci el, *Înaintemergătorul* Domnului, *a pregătit* poporul pentru primirea Lui.

Și pentru că Sfântul Zaharias a cerut *un semn* [Lc. 1, 18], Îngerul Domnului i s-a dezvăluit și i-a spus că este *Arhanghelul Gavriil* și că el va rămâne *mut* până la nașterea lui Ioannis [Lc. 1, 19-20].

După 6 luni de la zămislirea Sfântului Ioannis, Arhanghelul Gavriil *îi binevestește* Maicii Domnului nașterea lui Iisus [Ἰησοῦς], a Domnului și Mântuitorului nostru [Lc. 1, 26-38]. Iar dacă nașterea lui Ioannis a fost *la bătrânețe*, după ce, o viață întreagă, mama lui a fost *stearpă*, neroditoare, nașterea Domnului a fost *mai presus de fire*, pentru că El *Și-a clădit de unul singur*, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, *trup* din Preacurata Fecioară Maria și S-a născut *fără ca să strice fecioria ei*.

De aceea, nașterea lui Ioannis a fost ca luceafărul care strălucește înaintea Soarelui, dar care e întrecut de Soare în mod deplin. Pentru că nașterea Lui a fost minunată, prin darul lui Dumnezeu, ca una care s-a făcut la bătrânețe. Dar nașterea Domnului *a întrecut orice naștere*, fiind *singura noutate*

a lumii, pentru că Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Fiul Fecioarei, Dumnezeu S-a întrupat și Și-a asumat în persoana Lui umanitatea noastră pentru totdeauna.

Tocmai de aceea, nicio naștere nu a fost și nu este și nu va fi ca nașterea Domnului, însă, ca nașterea lui Ioannis, multe nașteri minunate au fost, sunt și vor fi. Pentru că Dumnezeu e cu Sfinții Lui încă din pântecele mamei lor.

Dar nașterea lui Ioannis a fost și ea *unică*. Pentru că Hristos are *un singur Înaintemergător* și *Botezător*: pe Ioannis. Căci el, Profetul Domnului, nu numai că *L-a vestit* pe El, dar *L-a și văzut întrupat* și *I-a slujit* Lui.

Maica Domnului a mers la rudenia ei, la Sfânta Elisavet, și pruncul Ioannis a săltat în pântecele maicii sale. Căci s-a umplut și el, și mama lui, de harul Duhului Sfânt [Lc. 1, 39-41]. Și fiind plină de har, Sfânta Elisavet a numit-o pe Maria cea preasfântă și preafrumoasă drept *Maica Domnului* [ἡ Μήτηρ τοῦ Κυρίου] [Lc. 1, 43]. Adică *Născătoare de Dumnezeu*. Căci Maria nu a născut *un om*, ci pe *Dumnezeu întrupat*. De aceea, ea a cinstit-o duhovnicește pe rudenia ei, pentru că a văzut duhovnicește cine este ea: *Maica Domnului*.

Iar prin *săltarea* pruncului Ioannis în pântecele ei și prin umplerea mamei și a copilului de harul Duhului Sfânt, s-a împlinit profeția lui Gavriil către Zaharias. Pentru că Arhanghelul asta îi vestise: că pruncul Ioannis se va umple de Duhul Sfânt încă din pântecele mamei sale.

Adică pruncul, încă din pântece e *om deplin* și *poate primi* harul lui Dumnezeu. Iar femeia gravidă, la fel, *nu pierde* harul lui Dumnezeu pentru că a rămas însărcinată, ci, dimpotrivă, poate fi *plină* de har, dacă trăiește cuvios înaintea lui Dumnezeu.

Și astfel, praznicul de azi ne arată că Dumnezeu dorește nașterea de prunci, că Dumnezeu dorește copiii, că El îi binecuvintează pe copii și pe mame și îi consideră pe copii *oameni întregi* încă de la început, de la zămislirea lor în pântece. Ba, mai mult, pentru El oamenii *există* și mai înainte ca ei să ne nască, pentru că Dumnezeu îi cunoaște și îi dorește pe fiecare în parte. Căci El a vorbit despre Ioannis, prin intermediul lui Gavriil, ca despre cineva *deja cunoscut*, deși el *nu se născuse încă*.

Dumnezeu *pune nume* copiilor. Și El trimite pe Îngerul Său ca *să vestească* părinților cele despre viitorii lor copii. Lucru pe care l-a făcut cu mulți dintre Sfinții Lui. Pentru că El vrea *să îi încredințeze* pe părinți de faptul că anumiți copii ai lor sunt *pe placul Lui*, pentru că *vor trăi în sfințenie*.

Însă preștiința Lui dumnezeiască, cunoașterea Lui mai înainte ca lucrurile să se petreacă, *nu interferează* cu ceea ce aleg oamenii să facă. De aceea, oamenii nu sunt *predestinați* de Dumnezeu să fie „buni" sau „răi", ci ei sunt cei care se fac *buni* sau *răi*, potrivit alegerilor pe care le fac în fiecare clipă.

Dumnezeu știe, mai înainte ca noi să ne naștem, ce vom face în fiecare clipă a vieții noastre. Însă, cu toate că El știe toate, El nu oprește nașterea noastră și nici nu ne obligă să trăim altfel decât noi alegem să trăim. Ceea ce arată *o mare iubire* față de noi, dar și *o mare încredere* în libertatea noastră de alegere. Pentru că El ne lasă *să ne alegem* veșnicia: cu El sau împotriva Lui, iar asta e semn *de mare iubire* față de noi. De iubire părintească, de iubire profundă, care cere de la noi o iubire pe măsură: una liberă, din toată inima, ca de fii față de Părintele nostru.

Sfânta Elisavet îl naște pe prunc și îi pune numele *Ioannis* [Lc. 1, 57-60]. Tatăl său e de acord cu numele, pentru că acesta era numele vestit de Înger [Lc. 1, 63]. Și când a fost de acord cu numele copilului, Sfântul Zaharias s-a vindecat de muțenie în mod minunat [Lc. 1, 64].

Iar Sfântul Zaharias s-a umplut și el de harul Duhului Sfânt și a profețit despre Ioannis [Lc. 1, 67]. Și a spus: „Iar tu, pruncule, Profet al Celui Preaînalt [Προφήτης Ὑψίστου] vei fi chemat! Căci vei merge înaintea feței Domnului, [ca] să gătești căile Lui [ἑτοιμάσαι ὁδοὺς Αὐτοῦ]; să dai cunoașterea mântuirii poporului Său [τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ Αὐτοῦ] în[tru] iertarea păcatelor lor [ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν], pentru milostivirile milei Dumnezeului nostru [διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν], în[tru] care ne-a cercetat pe noi Răsăritul [Cel] din înălțime [Ἀνατολὴ ἐξ ὕψους], [ca] să lumineze pe cei care șed în întuneric și [în] umbra morții [ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις], [și ca] să îndrepteze picioarele noastre întru calea păcii [τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης]” [Lc. 1, 76-79].

O naștere cu minune și cu profeție! Limba tatălui s-a deschis pentru ca să mărturisească despre voia lui Dumnezeu cu Ioannis.

Și prin aceasta înțelegem cu toții că nașterea ar trebui să fie o bucurie, *o bucurie mare* în sânul unei familii. Și că *a fi însărcinată* înseamnă *o mare împlinire interioară*, pentru că părinții creează pe noul prunc *dimpreună* cu Dumnezeu.

Adică, copiii nu sunt *doar ai noștri*, chiar dacă îi facem noi, ci copiii sunt, mai înainte de toate, *ai lui Dumnezeu*. Pentru că El *creează sufletul* pentru

fiecare prunc în parte și El face ca pruncul *să se dezvolte* în pântece.

De aceea, a naște, a crește și a educa copii sunt *datorii sfinte* pentru fiecare familie în parte, pentru că prin fiecare copil care *se maturizează* în familia noastră avem de-a face cu *un potențial membru* al Împărăției lui Dumnezeu. Pentru că toți suntem *chemați* la Împărăție, dar o moștenesc doar cei care *se fac vrednici* de ea. Și fiecare ne facem *vrednici* de Împărăția lui Dumnezeu dacă trăim o viață sfântă, o viață bineplăcută lui Dumnezeu.

Așadar, iubiții mei, așa s-a născut Sfântul Ioannis Botezătorul: din niște părinți sfinți, fiind vestit de către Arhanghel și umplându-se de harul Duhului Sfânt încă din pântecele maicii sale!

Pentru că soții, căsătoriți legitim la primărie și în Biserică, mai întâi de toate, nu au datoria *să nască copii*, ci *să își sfințească viața*. Pentru că, mai întâi de toate, trebuie să învățăm, împreună cu Dumnezeu, *ce trebuie să facem*, cum să naștem și cum să creștem un copil, apoi să facem copii.

Căci vedem, la tot pasul, părinți cu copii, mai mari sau mai mici, însă, în același timp, și multă neștiință, din partea părinților, în creșterea copiilor. Pentru că nu e de ajuns să le dăm de mâncare, să îi îmbrăcăm, să îi ferim de boli și de accidente, ci trebuie *să îi educăm*. Iar educația nu e doar școlară, nu e doar pentru o meserie în viață, ci din educație face parte, în primul rând, viața eclesială. Căci aici, în Biserică, copilul înțelege cu adevărat *ce trebuie să facă în viață*, pentru că Dumnezeu este *ajutorul* lui.

Și cred că trebuie să predicăm tot mai mult, tot mai explicit despre ce înseamnă *viața ortodoxă*, pentru ca să fim de ajutor și copiilor și tinerilor în dezvoltarea lor duhovnicească.

Căci copiii trebuie să afle care sunt virtuțile și păcatele, ce urmări au fiecare din acestea în noi și faptul că, ceea ce noi facem zi de zi în noi înșine, fie că ne remarcă sau nu cineva, naște în noi *frumusețe* sau, dimpotrivă, *multă urâciune*. Căci viciile copiilor și ale tinerilor noștri sunt *urâțirea lor*, a frumuseții lor interioare, atâta timp cât toți sunt *botezați* în pruncie. Faptul că mint, că înșală, că se uită la pornografie, că sunt avizi de bani, că drăcuie și înjură, că se joacă mai mult decât învață, că lenevesc, sunt tot atâtea *boli sufletești* care îi urâțesc. Și acestea cresc în răutate pe măsura creșterii lor în vârstă și le va fi greu să se dezbare de ele.

Tocmai de aceea, soții sunt chemați, mai înainte de toate, *să învețe să fie părinți*. Însă, ca să înveți *să fii părinte*, trebuie să te fi învățat părinții tăi, încă de când tu erai mic, acest lucru. Adică, la rândul tău, tu ar fi trebuit să ai părinți *responsabili*, care să te învețe, încă de mic, ce înseamnă să fii *adult*, ce înseamnă să fii *părinte*, ce înseamnă să fii *responsabil* pentru copiii pe care îi naști. Pentru că atunci ți-ai fi asumat *greul* învățării, al sfințirii, pentru a fi *soț* și *părinte de copii*. Și, când te-ai fi căsătorit, ai fi știut *ce să faci* și *nu ai fi bâjbâit* în materie de *treburile familiei*.

Mai pe scurt: *o nouă familie* se naște încă din copilărie, prin ceea ce sunt învățați el și ea să facă...pentru *viitoarea lor familie*. Dacă nu există *educație creștină* în familie, nu există nici *familie creștină*, chiar dacă mergem și ne cununăm și la Biserică. O facem de ochii lumii, pentru că, acasă, trăim necreștinește.

Dar dacă am trăi creștinește de mici și ne-am căsători în cunoștință de cauză, ambii ca *persoane duhovnicești*, atunci am avea de-a face cu *părinți*

responsabili. Care ar ști să își crească copiii, dar să îi învețe și pe alții, care nu știu prea bine cum să facă acest lucru *delicat* și anume: *educația creștină* pentru copii.

Cu toate acestea, nu intenționez *să dau lecții* celor care au copii și au și greutăți pe măsură. Fiecare dintre ei știu ce fac și nu fac pentru copiii lor. Pentru că situația din casă e *întotdeauna alta*. Nicio familie nu seamănă cu o alta, ci fiecare e *unică*. De aceea, pentru probleme unice trebuie discuții particularizate. Iar discuțiile particularizate trebuie să le facă Duhovnicul cu familia în cauză, ca unul care trebuie *să îi ajute* în demersul lor de *a trăi creștinește*.

Însă, cu toții, trebuie să fim *responsabili* nu doar de familia noastră, ci de toate familiile Bisericii și ale lumii. Căci astăzi, familia creștină e asediată și de minoritățile sexuale, cât și de etosul plezirist al veacului.

Persoanele gay doresc relații și căsătorii între persoane de același sex, iar etosul plezirist al postmodernității pledează pentru întâlniri și experiențe sexuale cu multipli parteneri, care nu sunt dispuși *să își asume* căsătoria.

De aceea, *familia creștină*, care e o *asumare* a unei relații binecuvântate de Dumnezeu pentru întreaga viață, trebuie să lupte cu mentalitatea seculară, foarte înrădăcinată în societatea de azi. Adică cu afirmații de tipul: „dragostea adevărată nu există”, „o căsătorie durează 3 ani”, „viața adevărată înseamnă să trăiești clipa hedonist”.

Pentru că soții creștini trebuie *să tot explice* de ce nu au nevoie să facă sex și cu alți parteneri, de ce ei și copiii lor merg toată ziua la Biserică și de ce au un ritm de viață ascetic. Tocmai de aceea, părem

anacronici în societatea de azi, dacă suntem *familiști*, dacă suntem *fideli*, dacă *ne iubim* copiii, dacă le dăruim *o educație principială*, una *creștină*.

Însă anacronismul nostru e *aparent*! Pentru că voia lui Dumnezeu nu e schimbătoare, e veșnică, și virtuțile creștine nu sunt niciodată caduce, perisabile. Voia lui Dumnezeu rămâne în veac, pe când mentalitățile, schițate ideologic, se schimbă periodic. Iar noi trebuim să trăim *ortodox*, trebuie să trăim *creștinește* în orice secol, pentru că *viața creștină* e *viața umană prin excelență*.

Vă doresc numai bine și Dumnezeu să ne întărească pe toți în tot lucrul cel bun! Amin.

Predică la Duminica întâia după Cincizecime, a tuturor Sfinților [2016]

Iubiții mei[532],

duminica de azi vrea să ne învețe *comuniunea*, cea la care noi suntem deficitari. Vrea să ne învețe ce înseamnă *a fi împreună*. Pentru că *a fi împreună* înseamnă *a fi cu Dumnezeu*. Și dacă suntem cu El, suntem și moștenitori ai Împărăției Lui.

Căci azi, când îi pomenim împreună pe toți Sfinții lui Dumnezeu, din toate veacurile, știuți și neștiuți de către noi, dar și pe Îngerii Lui[533] – căci Sfinții și Îngerii sunt împreună în Împărăția lui Dumnezeu –, noi pomenim *comuniunea* Sfinților cu Dumnezeu și între ei.

Fiindcă, în ciuda faptului că unii Sfinți sunt dintr-un secol și alții sunt din alt secol, că unii au trăit înainte de întruparea Domnului și alții după întruparea Lui, în Împărăția Lui trăiesc împreună Îngerii cu Sfinții. Și cu toții se iubesc și unii cu alții comunică și se cunosc unii pe alții, prin slava lui Dumnezeu, încât ei formează *adevărata comunitat*e, adevărata comuniune de făpturi ale lui Dumnezeu.

Și așa ar trebui să fie și Biserica noastră! Biserica ar trebui să fie *comuniunea oamenilor duhovnicești*, care se iubesc unii pe alții și își dau

---

[532] Scrisă în zilele de 24-25 iunie 2016, zile de vineri și sâmbătă, foarte călduroase.

[533] Pentru că, în *Sinaxarul* zilei, ni se spune că azi pomenim și cele 9 Cete Îngerești, *cf. Penticostar*, ed. BOR 1999, p. 373.

întâietate unii altora, căutând fiecare binele aproapelui său.

Căci dacă am fost născuți din Dumnezeu [In. 1, 13], prin Botez, și dacă zilnic suntem hrăniți cu Sfintele Taine și ne rugăm zilnic și zilnic ne umplem de harul lui Dumnezeu, atunci Biserica ar trebui să fie *o încântare dumnezeiască*, locul în care să mergem cu bucurie și cu mare încredere, pentru că aici am găsi oameni Sfinți, oameni care să ne umple cu frumusețea lor dumnezeiască.

Însă oamenii necinstesc Biserica, cel mai adesea, din cauza credincioșilor Bisericii și nu pentru învățătura ei. Nu vor să vină la Biserică din cauza noastră, a celor care slujim și venim la Biserică, pentru că noi nu trăim *creștinește*, ci *lumește*. Pentru că ei, oamenii lumești, oamenii care *ar dori* să se apropie de Biserică, vor să vadă că noi suntem *Sfinți*, că noi suntem *lumini vii*, că în noi *arde* harul Duhului Sfânt, că noi suntem *aprinși* de slava lui Dumnezeu.

Pe de altă parte, din perspectiva noastră, a celor care venim la Biserică, viața creștină e plină de frumuseți dumnezeiești și de mare împlinire interioară, dar și de curse și de ispite. Cerințele vieții bisericești sunt imense, pentru că sunt dumnezeiești, iar creșterea în sfințenie e nesfârșită. Pentru că Sfinții au crescut mereu în sfințenie pe pământ, dar ei cresc în sfințenie și în cer. La fel toți Îngerii cei sfinți ai Domnului: ei cresc mereu în sfințenie, pe măsura luminării lor de Dumnezeu.

Așa că nimeni nu poate să fie cât vrea el să fie de sfânt și de curat, ci fiecare e sfânt și curat în măsura în care poate și trăiește cu Dumnezeu. Pentru că e o mare diferență între *ce vrem* și *ce putem* să trăim cu Dumnezeu.

Căci multora, când citesc *Viețile Sfinților*, li se pare că pot și ei posti, că se pot și ei ruga, că pot și ei răbda, că pot și ei să se curățească ca Sfinții. Însă, când închid cartea și privesc la ei înșiși, ei sunt creștini ortodocși *pe cât* au citit teologie, pe cât s-au nevoit, pe cât au dat milostenie, pe cât au iertat, pe cât au privegheat, pe cât s-au curățit. Căci cunoașterea teologică crește în noi pe măsura curățirii noastre de patimi. Noi înțelegem ceea ce citim pe măsura noastră și nu pe cât au dorit Sfinții care au scris cărțile Bisericii. De aceea trebuie să avem o *părere smerită* despre ceea ce suntem și facem, adică *o părere realistă*. Căci dacă trăim cu iluzia că noi *devenim*, imediat, fără niciun efort ascetic, ceea ce citim, ajungem să fim niște creștini de plâns. Pentru că creșterea în înțelegerea teologică și duhovnicească e direct proporțională cu creșterea în curăție și în împlinirea poruncilor lui Dumnezeu.

Așadar, iubiții mei, în această duminică a tuturor Sfinților, trebuie să știm faptul că *putem trăi sfânt la orice vârstă*. Există o sfințenie a copiilor, o alta a adolescenților, o alta a tinerilor, o alta a maturilor, o alta a bătrânilor. Căci Biserica are și Sfinți copii și Sfinți adolescenți și Sfinți tineri și Sfinți foarte bătrâni. De aceea, trebuie să predicăm în Biserică *același adevăr* pentru toți, pentru că fiecare îl înțelege potrivit vârstei lui și a creșterii lui duhovnicești.

Da, nu va înțelege pruncul și copilul și adolescentul *tot ce se spune* la Dumnezeiasca Liturghie sau la Botez sau la Nuntă sau la Înmormântare, dar, dacă va participa, va înțelege pe măsura lui și va simți harul lui Dumnezeu potrivit lucrării fiecărei Taine în parte!

El, copilul și tânărul, trebuie să fie aici, în Biserică, și Dumnezeu îl va lumina! După cum Dumnezeu ne luminează pe fiecare în parte și ne arată calea Lui.

Însă, trebuie să fim *încredințați* de faptul că Dumnezeu *are nevoie* de fiecare dintre noi. El are nevoie de fiecare în Biserica Lui. Pentru că ce poate unul nu poate celălalt, iar puterea tinereții se poate *înfrăți* cu înțelepciunea bătrâneții pentru a sluji lui Dumnezeu.

La strană, spre exemplu, fiecare dintre noi învățăm cum să Îi cântăm lui Dumnezeu. Dacă avem un cântăreț care știe să cânte bisericește și știe rânduielile slujbelor Bisericii, el îi inițiază pe cei care vor să cânte și să citească la strană. Aici, la strană, luăm prima oară *contact* cu teologia Bisericii. Psalmii și cântările din cărțile de cult sunt *prima teologie* pe care o învățăm. Apoi, dacă ne cumpărăm cărți de rugăciune, dacă ne cumpărăm Ceaslov, dacă citim Scriptura, dacă citim cărți ale Sfinților, ajungem să înțelegem că teologia din cărțile de cult e *aidoma* cu cea din celelalte cărți ale Bisericii. Pentru că în cărțile patristice găsim *aceeași mărturie* despre Dumnezeul treimic, despre Hristos, despre Maica Domnului, despre Sfinții și Îngerii Lui, despre lume, despre mântuire, despre Judecata Lui și despre Rai și Iad, aceeași cu mărturia dată de cărțile de la strană.

De aceea, dacă *ne apropiem* de strana Bisericii și de cărțile de cult, ne apropiem de teologia Bisericii, a cărei aprofundare *nu are sfârșit* ca și mântuirea noastră. Căci mântuirea noastră începe odată cu Botezul, dar nu se termină odată cu viața noastră pământească. Pentru că, în Împărăția lui Dumnezeu, cei care sunt vrednici de ea, *își trăiesc*

propria lor mântuire, propria lor răscumpărare, propria lor bucurie veșnică. Însă și-o trăiesc *împreună* cu bucuria tuturor celor din Rai, bucurându-se fiecare de fiecare în parte.

Adică Raiul nu e pentru egoiști, nu e pentru cei care se separă de alții, nu e pentru cei care strică credința Bisericii, ci e al acelora care trăiesc sfânt și în comuniune sfântă cu toți Sfinții și Îngerii lui Dumnezeu.

Tocmai din acest motiv, când aud *de schisme*, când aud *de nevorbire* între membrii Bisericii, când aud de *neconlucrare* între oamenii Bisericii, aud știri *improprii* Împărăției lui Dumnezeu. Pentru că Împărăția e a păcii, a iubirii, a smereniei, a comuniunii. Împărăția este a celor care sunt cu Dumnezeu tot timpul și care nu suportă împărțirile, excluderile, manifestările lipsire de frățietate.

Pe de altă parte, cine dorește să trăiască *sfânt*, oricâte probleme ar avea pe pământ, pricinuite lui de oamenii Bisericii sau de cei din afara ei, *va răbda până la sfârșit*. Iar marele sinaxar al Bisericii, marea carte a tuturor Sfinților Bisericii, e plină de Sfinți care au suferit enorm de mult, din tot felul de motive nedrepte, și Dumnezeu a fost cu ei!

Pătimeau Sfinții, erau excluși, erau bătuți, erau minimalizați în chip și fel...dar Dumnezeu îi umplea de slava Lui și îi întărea pe ei. Adesea, Sfinții Îngeri veneau ca să îi ajute pe Sfinții care pătimeau, le aduceau mâncare cerească sau îi vindecau în mod minunat de rănile lor. Și ei pătimeau în trupul lor ca într-un trup străin, fără ca să simtă rănile, pentru că Dumnezeu îi umplea cu slava Lui și îi făcea *mai tari* decât durerea.

Însă cine a răbdat și rabdă până la sfârșit, până la moarte, se face *mai tare* nu numai decât durerile,

ci și decât moartea. Pentru că moartea e *trecerea la viața veșnică* pentru Sfinții Lui. Căci Sfinții, întăriți fiind de Dumnezeu, se fac *locașuri vii* ale Lui, și de aceea moartea lor e intrare în Paradis, e intrare în Împărăția Lui.

Însă sfințenia nu se dobândește *în afara* Bisericii, ci în Biserică. Ea se dobândește ca mădulare vii ale Bisericii. Pentru că cei care s-au nevoit prin munți și prin crăpăturile pământului, prin pustii și locuri neștiute de oameni, nu erau în afara Bisericii, ci în Biserică, pentru că mărturiseau și se nevoiau pentru teologia și viața Bisericii. Iar viața Bisericii e viața cu Dumnezeu, e viața sfântă.

Așadar, dacă ne vedeți pe noi, oamenii Bisericii, că *nu trăim sfânt*, trebuie să știți că ne vom lua plata noastră de la Dreptul Judecător. Însă și voi, cei care nu veniți la Biserică și o disprețuiți, veți fi judecați de același Judecător drept, tot de Domnul. De aceea, nu cine e sfânt sau e nesfânt în Biserică trebuie *să ne preocupe* în primul rând, ci *cum să ne sfințim viața*.

Dacă vom începe *să ne sfințim* viața, ne vom da seama de *greul* vieții ortodoxe. Și dacă vom fi *conștienți* de el, tot mai conștienți, pe atât ne vom simți *nevrednici* de Sfinții lui Dumnezeu și vom căuta, cu mult dor, *ajutorul* lor. Și dacă vom vrea ajutorul Sfinților, vom vrea să îi cunoaștem și să ne închinăm lor. Și dacă ne vom închina lor, le vom cere să se roage pentru noi Preacuratei Treimi, ca să ne miluiască și pe noi. Căci Sfinții, stând înaintea lui Dumnezeu, se pot ruga neîncetat pentru mântuirea noastră.

Astfel, iubiții mei, vom înțelege ce înseamnă *mila* lui Dumnezeu: înseamnă *viața noastră*! Căci de mila Lui se leagă viața noastră veșnică. Dacă nu vom

fi miluiți de Dumnezeu, nimeni nu ne poate ajuta. Dar dacă suntem cu El, nimeni nu va fi împotriva noastră cu adevărat.

De aceea, în această mare și dumnezeiască zi a Sfinților, să făgăduim fiecare că ne vom osteni și mai mult pentru *a-i cunoaște* pe Sfinții Lui! În inima noastră să ne luăm angajamentul sfânt de a citi și mai mult Viețile Sfinților și de a fi avizi de tot ceea ce ține de viața lor. Pentru că orice detaliu al vieții lor e important pentru viața noastră. Cum se rugau, cum dădeau milostenie, cum iertau Sfinții e important pentru noi. Pentru că trebuie să le urmăm pilda vieții lor.

Și dacă învățăm de la Sfinți și privim spre Sfinți mereu și ne rugăm lor mereu, ne vom umple continuu de prietenia și de bucuria de a fi cu ei. Vom simți tot mai mult că Sfinții fac parte din viața noastră, dacă îi cunoaștem și îi cinstim cu multă evlavie, ca pe niște *prieteni* ai lui Dumnezeu.

Și fie ca prietenii Lui, Sfinții, să nu ne lase niciodată, ci să ne întărească în toate greutățile vieții noastre! Căci nici Domnul nu ne-a trecut cu vederea, ci a venit la noi, la oaia cea rătăcită, și a adus-o în staulul Său. Așa după cum ne spune Sinaxarul de azi: i-a așezat pe Sfinți *în locul* îngerilor căzuți[534].

Dumnezeu să binecuvinteze Biserica Sa și să fie mereu cu ea! Să ne întărească pe toți și anul bunătății Sale, 2016, să fie pentru toți o mare bucurie duhovnicească! Amin.

---

[534] Idem, p. 372.

Predică la pomenirea Sfinților Apostoli Petros și Pavlos [29 iunie 2016]

Iubiții mei[535],

în *Enciclica* Sfântului și Marelui Sinod din Creta, recent încheiat cu bine, cu binecuvântarea lui Dumnezeu, se spune că noi „teologhisim «pescărește» [θεολογοῦντες «ἁλιευτικῶς»]”, adică „apostolic [ἀποστολικῶς]”[536] în Biserică. Și asta cu referire la faptul că Domnul i-a făcut pe pescari *Apostolii* Săi. Iar prin teologhisirea ei apostolică, Biserica „dă mărturie evanghelică [δίδει τήν εὐαγγελικήν μαρτυρίαν] și împarte în lume darurile lui Dumnezeu [καί διανέμει ἐν τῇ οἰκουμένῃ τά δῶρα τοῦ Θεοῦ]”[537]. Pentru că vorbește teologic conform Evangheliei Apostolilor Lui și dăruie lumii darurile lui Dumnezeu prin întreaga viață sacramentală a Bisericii.

Iar azi, în praznicul Sfinților Apostoli Petros și Pavlos, înțelegem mai mult decât oricând că nu putem vorbi *evanghelic* despre Domnul, dacă nu știm *ce au propovăduit* acești doi mari Apostoli ai Domnului. Pentru că ei au vorbit din mărturie

---

[535] Scrisă în ziua de 27 iunie 2016, zi de luni, începutul *Postului Sfinților Apostoli Petros și Pavlos*, 30 de grade la ora 12.00.

[536] *Cf.* https://www.holycouncil.org/official-documents/-/asset_publisher/VA0WE2pZ4Y0I/content/encyclical-holy-council?_101_INSTANCE_VA0WE2pZ4Y0I_languageId=el_GR.

[537] Ibidem.

directă, adică din vederea oculară a Fiului lui Dumnezeu întrupat, dar și din vederea Lui extatică, în vedenie. Ei l-au văzut cu ochii trupești, dar și cu cei duhovnicești, ai sufletului lor. Însă Petros L-a văzut pe Domnul și trupește și extatic, ca unul care a fost Apostolul Lui de la început, pe când Pavlos, ca unul convertit de Însuși Domnul, L-a cunoscut pe El numai prin vedenie. Dar amândoi au dat mărturii evanghelice și apostolice despre Hristos și despre teologia Bisericii.

Ce teologie evanghelică și *apostolică* ne propovăduiesc cei doi Apostoli? După cum spuneam zilele trecute[538], Sfântul Apostol Petros ia cuvântul în ziua Cincizecimii, plin fiind de harul Duhului Sfânt, și vorbește despre Iisus Nazoreosul [F. Ap. 2, 22] ca despre Cel răstignit de iudei [F. Ap. 2, 23], dar „pe Care Dumnezeu L-a înviat [Ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησεν,], dezlegând chinurile morții [λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου]" [F. Ap. 2, 24, BYZ]. După care le spune că Sfântul David, Profetul, a văzut mai înainte învierea lui Hristos și a vorbit despre ea [F. Ap. 2, 31], mărturisind faptul că „nu a fost lăsat sufletul Lui întru Iad, nici trupul Lui [nu] a văzut stricăciunea [οὐ κατελείφθη ἡ ψυχὴ Αὐτοῦ εἰς ᾍδου, οὐδὲ ἡ σὰρξ Αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν]" [Ibidem].

Însă sufletul Domnului a coborât în Iad, după moartea Sa ca om, atunci când El „a pătimit o dată pentru păcatele [noastre] [ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν]" [I Petr. 3, 18]. Căci, pe Cruce a murit, „omorât [fiind cu] trupul [θανατωθεὶς μὲν σαρκί], dar făcându-Se viu [cu] duhul" [Ibidem], cu sufletul Lui, „întru care și duhurilor celor [aflate] în temniță

---

[538] Aici, în predica de la Cincizecime: http://www.teologiepentruazi.ro/2016/06/16/predica-la-duminica-cincizecimii-2016/.

[ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν], mergând, a propovăduit [πορευθεὶς ἐκήρυξεν]" [I Petr. 3, 19, BYZ]. Căci sufletul Lui, unit cu dumnezeirea Sa, după cum va spune Sfântul Ioannis Damaschinos, a coborât în Iad și a propovăduit și celor din Iad, care erau acolo ca într-o temniță. Și înviind El a treia zi din morți, cu umanitatea Sa transfigurată, S-a arătat Apostolilor Lui, și a fost văzut și de Petros în ziua învierii Sale din morți [In. 20, 19]. Apoi, fiind martor direct, L-a văzut pe El înălțându-Se la cer [F. Ap. 1, 9]. Despre Care apoi va spune: „Care [acum] este în dreapta lui Dumnezeu [Ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ]...[și] se supun Lui Îngerii și Stăpâniile și Puterile [ὑποταγέντων Αὐτῷ Ἀγγέλων καὶ Ἐξουσιῶν καὶ Δυνάμεων]" [I Petr. 3, 22], adică toate cele 9 Ierarhii îngerești și întreaga făptură. Pentru că acum El este ca *Dumnezeu întrupat* pe tronul Dumnezeirii și toată creația I se închină Lui.

Sfântul Petros a subliniat faptul că Domnul nu a făcut niciun păcat [I Petr. 2, 22], că moartea Lui a fost nedreaptă, dar „Care păcatele noastre El le-a purtat în trupul Lui [Ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν Αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι Αὐτοῦ], pe lemn, ca, murind păcatelor, să viețuim dreptății [ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα, ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν]" [I Petr. 2, 24]. Pentru că moartea Lui a fost o *omorâre* a tuturor păcatelor în noi, atâta timp cât El ne dă putere, din umanitatea Lui transfigurată, care a biruit în mod desăvârșit tot păcatul, pentru ca *să învingem* în noi tot păcatul și toată patima.

Pe Cruce El a învins, și nu a fost învins! El a învins moartea, El a învins păcatul, El i-a învins pe demoni și ne-a răscumpărat pe noi din robia Satanei. Tocmai de aceea, „potrivnicul [ὁ ἀντίδικος]" nostru, „diavolul [διάβολος], răcnind ca un

leu [ὡς λέων ὠρυόμενος], umblă căutând pe cine să înghită [περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ]" [I Petr. 5, 8]. Pentru că el ne vrea înapoi, el ne vrea *ai lui*, pentru ca *să se mândrească* cu noi.

Însă și ereticii și păgânii vor același lucru: vor să fim *ca ei*, pentru ca *să se laude* cu noi.

Dar Sfântul Petros ne îndeamnă să rămânem *creștini* și *să creștem în har* și *în cunoașterea* Domnului nostru și a Mântuitorului Iisus Hristos [II Petr. 3, 18]. Iar *a crește în har* înseamnă *a crește în sfințenie*, în viața duhovnicească, în împlinirea poruncilor Sale, pe când *a crește în cunoașterea lui Hristos* înseamnă *a crește în relația cu El și în cunoașterea Lui teologică și a teologiei Lui*.

Pentru că noi *Îl cunoaștem* pe Hristos tot mai mult pe cât *împlinim* poruncile Lui și *ne lipim* de El întru toate. Și atunci experiem *puterea* Domnului nostru Iisus Hristos și *venirea* Lui la noi [II Petr. 1, 16], ca unii care ne facem văzători *ai măreției* [μεγαλειότητος] lui Dumnezeu [Ibidem], adică *ai slavei* Sale.

Când L-a cunoscut Sfântul Pavlos pe Domnul? În drum despre Damascos/ Damasc, pe când el persecuta Biserica [F. Ap. 9, 1-2]. Căci atunci, „deodată, l-a strălucit împrejur pe el o lumină din cer [ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ]" [F. Ap. 9, 3, BYZ]. Iar *lumina* era *slava cea veșnică* a lui Hristos și El *i S-a arătat* în lumina Lui.

Căci Domnul i-a vorbit din slava Sa și i-a spus că El este *Iisus*, pe care el *Îl prigonește* [F. Ap. 9, 5]. Și de atunci, el, *Savlos* [Σαῦλος], a devenit *Pavlos* [Παῦλος], Apostolul Domnului, pentru că a crezut în El, și, prin Sfântul Ananias, el și-a recăpătat vederea și s-a umplut de Duhul Sfânt [F. Ap. 9, 17].

E interesant faptul că Savlos e numit *Pavlos* pentru prima oară în F. Ap. 13, 9, *cf.* BYZ. Iar pe atunci Sfântul Pavlos era în orașul Pafos [Πάφος] [F. Ap. 13, 6] din insula Chipros [Κύπρος]/Cipru [F. Ap. 13, 4]. Și acolo, în Pafos, în fața antipatului/ a proconsulului Serghios Pavlos [τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ] [F. Ap. 13, 7], el l-a orbit, cu puterea lui Dumnezeu, pe vrăjitorul Elimas [F. Ap. 13, 8-11]. Iar în Antiohia Pisidiei el a predicat în sinagogă [F. Ap. 13, 14] și a spus că Dumnezeu i-a adus lui Israil, dintre urmașii lui David, un Mântuitor [F. Ap. 13, 22-23]. Însă pe acest Mântuitor, „cei care locuiesc în Ierusalim și căpeteniile lor [οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν]" [F. Ap. 13, 27], i-au cerut lui Pilatos ca să Îl omoare [F. Ap. 13, 28]. Și L-au omorât, El a fost îngropat, „dar Dumnezeu L-a înviat pe El din morți" [F. Ap. 13, 29-30]. Și El, Cel înviat, S-a arătat în mai multe zile Apostolilor Lui, și Apostolii Lui sunt acum „martorii Lui [μάρτυρες Αὐτοῦ]" [F. Ap. 13, 31, BYZ] în toată lumea.

Pentru că Sfântul Pavlos predica pe *același Iisus Hristos*, răstignit și înviat și înălțat de-a dreapta Tatălui.

Însă Pavlos, Învățătorul neamurilor, nu numai predica Evanghelia, ci, în același timp, slujea și Tainele Bisericii și le explica rolul lor mântuitor în viața noastră. Și spunea că Botezul este *trăirea tainică* a morții Lui [Rom. 6, 3], pentru ca să trăim „în noutatea vieții" [Rom. 6, 4]. În continua înnoire duhovnicească. Iar despre Dumnezeiasca Euharistie, Sfântul Pavlos spunea că este „Potirul binecuvântării [τὸ Ποτήριον τῆς εὐλογίας]" [I Cor. 10, 16], întru care ne împărtășim cu Trupul și cu Sângele lui Hristos [Ibidem]. La care, Sfântul Simeon Noul Teolog, Părintele nostru, accentua, spunând

că ne împărtășim cu Trupul și cu Sângele Domnului, dar și cu dumnezeirea Lui, pentru că ne umplem de slava Lui.

Iar Sfântul Pavlos cel Mare, frumusețea Bisericii, hirotonea Episcopi, după cum l-a hirotonit și pe Sfântul Timoteos [II Tim. 1, 6], pentru ca aceștia, la rândul lor, să hirotonească Preoți și Diaconi în Bisericile lor.

Căci viața Bisericii este *ierarhică* și, în același timp, *sinodală*. Și când spun *ierarhică*, mă refer la faptul că Biserica, dintru început, în mod ființial, are ierarhie bisericească. Că Ierarhii, Preoții și Diaconii sunt *slujitorii* Bisericii, cei hirotoniți de Domnul, și ei sunt cei care *se îngrijesc* de mântuirea poporului lui Dumnezeu. Iar când spun că Biserica e *sinodală*, spun că Ierarhii Bisericii, împreună cu Dumnezeu, în Sinoade speciale, mărturisesc învățătura de credință a Bisericii, așa după cum s-a petrecut, cu puține zile în urmă, în Creta.

Pentru că Sinodul din Creta, alături de Sinoadele ortodoxe de-a lungul veacurilor, au mărturisit credința *cea una* a Bisericii, „dată odată Sfinților [τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς Ἁγίοις]” [Iudas 1, 3]. Iar noi trebuie *să aprofundăm* această teologie sinodală, alături de celelalte mărturii ale Tradiției Bisericii, pentru a înțelege care e misiunea noastră, a tuturor, în clipa de față.

Căci noi, ca și Apostolii pomeniți azi, suntem chemați la *propovăduirea credinței* și *la dialog* și *la conviețuire pașnică* cu toți oamenii, deși nu suntem din lume [In. 15, 19], iar lumea iubește pe ai săi [Ibidem]. Însă, în ciuda faptul că creștinii, azi, ca și în trecut, sunt persecutați, noi trebuie să ne arătăm oameni *maturi duhovnicește*, care, fiind adeveriți în

iubire, să creștem în El cu toții, în Hristos, Care este capul Bisericii [Efes. 4, 15].

De ce Sfântul Pavlos a apelat la *paradigma omului*, vorbind despre Biserică ca *trup* și despre Hristos ca și *cap* al Bisericii [Efes. 5, 23]? Pentru a ne arăta că unirea noastră cu Hristos e duhovnicească, e intimă, e *totală*, așa precum e legătura dintre cap și trup.

Noi nu putem fi *creștini*, dacă *ne separăm* de Hristos și de Biserica Lui! Iar *sângele* care curge în noi și *aerul* pe care îl respirăm în Biserică e *slava* lui Dumnezeu, cea care umple întreaga Biserică. Căci slava Lui coboară prin toate Tainele și Slujbele Bisericii în cei credincioși, iar noi trăim în Biserică împreună cu Dumnezeu, Cel care ne curățește, ne luminează și ne sfințește pe noi.

Însă, adesea, potrivit proverbului: „mulți nu văd pădurea din cauza copacilor”, din cauza *anumitor copaci*...mulți cred că Biserica e doar *cea de pe pământ* sau decât *ierarhia* Bisericii. Mulți *confundă* Biserica doar cu Ierarhii și Preoții Bisericii, când Biserica are *pământ*, dar are și *cer*. După cum spune o cântare de la *Duminica tuturor Sfinților*: „Arătându-vă Sfinților, ca luminători de multe lumini, *ați înveselit cerul* Bisericii [cu] multe feluri de daruri și cu diverse frumuseți [ἀναφανέντες Ἅγιοι, ὡς φωστῆρες πολύφωτοι, τὸν τῆς Ἐκκλησίας, *οὐρανὸν φαιδρύνετε*, ποικίλοις χαρίσμασι, καὶ διαφόροις κάλλεσιν]”[539] duhovnicești, personale.

Căci *pământul* Bisericii suntem noi, credincioșii de acum, din întreaga Biserică. Dar *cerul* Bisericii e format din Dumnezeu, din toți Îngerii Lui

---

[539] *Penticostar*, ed. gr. online, *cf.* http://glt.goarch.org/texts/Pen/p56.html.

cei sfinți și din Sfinții Lui din toate veacurile și din toate timpurile.

De aceea, *trupul* Bisericii e și în cer și pe pământ, atâta timp cât Sfinții sunt în cer, iar noi, cei care ne sfințim viața, suntem pe pământ. Dar Biserica are mădulare și în Iad, nu numai pe pământ și în cer, atâta timp cât mulți dintre confrații noștri sunt în Iad, datorită păcătoșeniei vieții lor. Iar noi trebuie să ne rugăm și pentru cei din Iad, ca și pentru noi, pentru ca toți *să moștenim*, prin marea milă a lui Dumnezeu, Împărăția Lui.

Căci știm, din Tradiția Bisericii, că Dumnezeu S-a milostivit de mulți oameni care erau în Iad, pentru rugăciunile Sfinților Săi. Iar noi, când facem parastas de obște, ne rugăm pentru mântuirea întregii Biserici și a întregii lumi, pentru că toți suntem în mâna Lui și toți avem nevoie de iertarea Lui.

Așadar, iubiții mei, noi toți din Biserică suntem *Biserica*...dar, în același timp, Biserica își are capul în cer, pe Dumnezeul treimic, iar Biserica e și în cer, prin mulții Sfinți ai Împărăției lui Dumnezeu! Iar noi ne rugăm ca pe pământ să fie *ca în cer*, pentru că vrem transfigurarea întregii lumi, prin venirea Domnului, pentru ca toți să locuim într-o lume nouă, transfigurată.

De aceea, dacă vrem să trăim *ca în cer*, atunci *să ne sfințim viața în mod continuu*! Așa după cum ne învață Sfântul Pavlos: uitând cele din urma noastră, cele pe care le-am făcut, și întinzându-ne la cele dinainte [Filip. 3, 13, BYZ]. Pentru că, dacă ne lăudăm cu trecutul nostru de oameni credincioși, iar prezentul e jalnic, acest lucru nu ne este de niciun folos. Ci noi trebuie să trăim *în prezent* și acum, în clipa de față, *să fim* cu Dumnezeul nostru

treimic. Pentru că El este „Dumnezeul păcii" [Filip. 4, 9] și Mântuitorul sufletelor noastre, dimpreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, acum și în vecii vecilor.

La mulți ani tuturor acelora care își serbează azi ziua patronimică și Dumnezeu să ne întărească pe toți ca *să ne bucurăm întotdeauna* de ajutorul Sfinților Lui Apostoli! Amin.

Predică la Duminica a 2-a după Cincizecime, a Sfinților români [2016]

Iubiții mei[540],

la întrebarea *ce înseamnă a fi român* există răspunsuri multiple[541]. Pentru că fiecare poate să spună *ce înseamnă* pentru el *România* și calitatea de *român*, adică de *născut* și *crescut* în România. La fel, dacă îi întrebăm pe români *de ce iubesc România*, vom avea o mulțime de răspunsuri[542], pentru că fiecare își iubește țara lui pentru anumite motive.

Însă mie, pus în fața celor două întrebări, mi-ar fi foarte greu să răspund, pentru că *a fi român* și *a iubi România* mi se par cele mai firești lucruri cu putință, pentru că *eu sunt român* și, în mod firesc, *îmi iubesc țara* în care m-am născut.

De aceea, ambele întrebări, deși atât de scurte, nu au răspunsuri la fel de scurte. Pentru că ai nevoie să scrii pagini întregi pentru a explica *ce înseamnă a fi român* și *pentru ce ne iubim țara* în care ne-am născut, implicit oamenii, credința ortodoxă, limba română, istoria și tradițiile românilor.

Când ești copil și România înseamnă, fără ca să o știi prea bine, *locul* în care tu te-ai născut și trăiești, România are *doar prezent*. Și te bucuri de

---

[540] Predică scrisă în ziua de 1 iulie 2016, zi de vineri, cu mult soare, la ora 11.00 erau 29 de grade.

[541] A se vedea unele dintre ele:
https://www.youtube.com/watch?v=4IPXqO5ZBLo.

[542] Câteva dintre ele:
http://romaniateiubesc.stirileprotv.ro/stiri/romania-te-iubesc/tu-de-ce-iubesti-romania.html.

prezentul ei, ca de singura realitate care te bucură. Iar la această vârstă, de fapt, începe *iubirea* pentru România, ca și cea pentru părinți, bunici, rude.

Când însă oamenii încep să ne citească din cărți, din cele care conțin *adevărul* despre noi, românii, și noi înșine începem să citim, odată ce mergem la școală, aflăm că România nu s-a născut alaltăieri, ci că românii au o istorie de 2.000 de ani în spate și că ei au fost *creștinați* în primul secol al Bisericii. Că Biserica noastră românească e *apostolică*, că ea a fost întemeiată de Sfântul Apostol Andreas, cel întâi chemat la apostolat, și că *a ne cunoaște istoria* înseamnă *a citi* biblioteci de cărți de istorie.

Și, prin citit, printr-un citit asiduu, serios, responsabil, ajungem să avem și *istorie*, și *trecut*, nu numai *prezent*.

Pentru că românii necultivați, necitiți, neduși la Biserică, care au *numai prezent*, iubesc România pentru ceea ce *văd* și *au la îndemână*. Dar românii, care iubesc România nu numai pentru prezentul ei, ci, deopotrivă, pentru trecutul, valoarea ei eclesială și culturală, pentru marii Sfinți, genii și eroi ai poporului român, pentru prezentul ei, dar și pentru viitorul ei, au o iubire profundă, încăpătoare, bazată pe o cunoaștere efectivă, dar și pe nădejdea în Dumnezeu, că El va duce poporul român mai departe, spre Împărăția lui Dumnezeu, dimpreună cu toate popoarele lumii.

Adică iubim România cu adevărat numai dacă o cunoaștem în toată desfășurarea ei diacronică, dacă înțelegem reușitele, dar și neajunsurile ei, dacă înțelegem virtuțile, dar și patimile ei. Și dacă am cunoaște-o cu adevărat, am fi oameni echilibrați. Pentru că mulți, când vorbesc despre România,

spune *ceea ce nu le place* aici. Vor salarii mari, vor condiții bune de viață, vor civilizație, vor sănătate, vor o justiție dreaptă, vor învățământ de calitate, vor conducători necorupți...Însă vor toate acestea, cel mai adesea, fără ca să facă parte din proiectul *România viitorului*. Pentru că lamentațiile lor țin loc de *a face ceva concret*, sau, dacă nu vor să facă nimic pentru România, pleacă din țară și profită, la modul personal, de situația din alte țări, pentru ca *să se realizeze*. Dar, cel mai adesea, realizarea este *economică*, pentru că nu au timp *să își asimileze* limba, cultura și istoria poporului gazdă. Doar copiii lor, ai migranților, au șansa asta, dacă sunt duși la școală.

Ce este de făcut? Trebuie *să rămânem aici*, în România, și să muncim și să credem în viitorul nostru. Doar noi putem *să reclădim* această țară, așa după cum ea, de mai multe ori în istorie, a fost reclădită. Să facem ceva *concret* pentru țara, oamenii, limba, Biserica și cultura noastră. Iar pentru cei care pleacă în altă parte, soluția e să rămână *români*, chiar dacă se acomodează cu o altă realitate și mentalitate.

Pentru că *a pleca* din România nu este, în mod neapărat, *un păcat*, ci poate fi un mod de *îmbogățire interioară*, dacă dorim, totodată, să fim oameni sociali, dar și religioși și culturali. A pleca pentru a studia, a pleca pentru a munci pentru o anume perioadă, a pleca pentru a implementa o anume tehnologie într-o altă parte a lumii, a pleca pentru a sluji Biserica lui Dumnezeu într-o altă țară, e un mod de îmbogățire interioară. Pentru că faptul de *a fi român* se îmbogățește continuu *în întâlnirea* cu alte nații, religii și culturi ale lumii.

Dacă *îi cunoști* pe alții nu devii *mai puțin*, ci *mai mult* decât erai. Cunoașterea e o *mare binecu-*

vântare din partea lui Dumnezeu și la fel e și *dialogul*. Pentru că citind, dialogând cu alții, care nu sunt ca tine, văzând locuri și oameni noi, culturi și religii diferite, înțelegi și mai mult *cine ești*, dar și *cine sunt alții*.

Spre exemplu, atunci când mă duc la țară, la Scrioaștea, în locul unde m-am născut, îmi dau seama *cât de fericiți* sunt oamenii de acolo pentru că au aerul, apa, verdeața, legumele și pomii din jur, pentru că au loc în care să se destindă, în care să fie ei înșiși. Însă oamenii nu sunt *fericiți*, nu se bucură de ceea ce au sau nu știu că sunt *mai fericiți* decât alții, din altă parte, pentru că nu au locuri de muncă și banii se fac greu la țară. Greutățile vieții de zi cu zi îi fac *să nu se bucure* de ceea ce au. Dar eu, care vin de la oraș la țară, știu că ei au condiții mai bune de viață decât cei din marile orașe.

La fel, românii care pleacă în Europa, în Asia sau în America, cunosc la fața locului *motivația* civilizației lor, după care noi aspirăm, și știu că ea e *coercitivă*, că s-a făcut și se face prin sancțiuni dure, și văd totodată ce mari pagube interioare produce peste tot *secularizarea*. Adică scoaterea, din societate, pe zi ce trece, a modului de viață religios și a raportării religioase la viață și înlocuirea religiosului cu prezenteismul, cu trăirea în prezent, fără probleme de conștiință.

Pentru că, dacă noi, în România, *zidim* Biserici, în alte părți ale lumii *se închid* biserici. Locașurile de cult romano-catolice, protestante, neoprotestante sunt vândute sau închiriate, transformate în spații comerciale sau în muzee, pentru că oamenii de acolo...*nu mai cred* în Dumnezeu. Și dacă nu mai cred în Dumnezeu, și-au făcut alte instituții

„mai importante”, cel mai adesea instituții ale divertismentului.

De aceea, uneori, e bine *să pleci* din România pentru o perioadă sau *să privești* România prin ochii străinilor, pentru ca să îți dai seama *ce nevoie ai* de România. Pentru că e ca atunci când pleci de acasă, te duci, călătorești, vezi locuri necunoscute, dar, deodată, ți se face *dor de casă*, pentru că *numai acasă e cel mai bine*.

Însă, dacă vrei să cunoști *sufletul* românului trebuie să stai de vorbă cu el. Trebuie să îl lași să îți vorbească. Dar nu e de ajuns doar confesiunea prezentului! Ca să cunoști *în profunzime* sufletul românului trebuie să-i cunoști pe Sfinții românilor, pe marile lor genii, pe eroii lor, pe cei care au făcut lucruri memorabile, durabile, veșnice. Ca să cunoști sufletul românului trebuie să cunoști în profunzime limba lui și modul lui de-a fi.

Pentru că românul, în profunzimea lui, e un om profund religios și echilibrat, care iubește frumosul și munca, care iubește familia și țara, care crede în viitorul ei. Și vedem acest lucru în Sfinții românilor, în cei care întruchipează sfințenia românească. Căci dacă aprofundăm viețile Sfinților noștri, ne dăm seama că ei au un mod aparte, personal, de a crede și de a vedea lucrurile și de a trăi în istorie.

Sfinții noștri sunt ascetici, sunt gata să moară pentru iubirea lor pentru Dumnezeu, iubesc cartea și scrisul, se ocupă de traduceri patristice, cultivă limba română și o prețuiesc. Atât cei care se nevoiesc în pustiu, cât și cei care se nevoiesc în Mănăstiri și în mijlocul lumii, sunt oameni ai evlaviei, iubesc Biserica, zidesc Biserici, îi povă-

țuiesc duhovnicește pe oameni, îi ajută și îi tămăduiesc de boli și de neștiință.

Pentru că neștiința teologică e *o boală mai grea* decât o infirmitate anume. Căci dacă nu avem un deget sau un rinichi, un ochi sau câțiva dinți, putem trăi. Dar dacă nu cunoaștem învățătura Bisericii și dacă nu trăim creștinește, și acum suntem *morți*, dar și veșnic *ne vom chinui*.

De ce? Pentru că nu am vrut să Îl cunoaștem pe Dumnezeu și să trăim conform poruncilor Lui. Pentru că *adevărata viață* și *lumină* a oamenilor e voia lui Dumnezeu, pe care trebuie să o împlinim.

Pentru că știm cu toții că școala nu te face, în mod neapărat, *înțelept*, chiar dacă te educă și te face apt să citești și să înțelegi lucrurile din jurul tău. Însă Dumnezeu, dacă facem voia Lui, dacă trăim creștinește, ne face nu numai *înțelepți*, ci și *Sfinți*, pentru că Sfinții sunt înțelepți, sunt buni, sunt drepți, sunt milostivi, sunt iubitori, sunt smeriți, sunt binevoitori. Au zeci de virtuți și multă nevoință în ființa lor.

Însă, dacă vrem *să îi iubim* pe Sfinții noștri, ai românilor – care sunt în cer, în Împărăția lui Dumnezeu, împreună cu toți Sfinții și Îngerii Lui – atunci să lucrăm în viața noastră *câte o virtute* a lor. Măcar câte una.

Să iubim pocăința și Biserica așa cum le-a iubit Sfântul Ștefan cel Mare!

Să iubim teologia Bisericii și să-i traducem pe Sfinții Părinți așa cum i-a tradus Sfântul Ierarh Grigorie Dascălul!

Să iubim rugăciunea și să avem încredere în Dumnezeu așa după cum a avut Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica!

Sfântul Ioan Hozevitul s-a mărturisit îndelung lui Dumnezeu în scris, în caietele sale de însemnări. Să ne mărturisim și noi Domnului, spunându-i toate durerile și bucuriile noastre, toate ispitele și frământările inimii noastre!

Sfânta Teodora de la Sihla a iubit isihia și viața mistică și Dumnezeu a umplut-o de slava Lui. Să iubim și noi rugăciunea neîncetată, pentru ca să ne facem un locaș dumnezeiesc al Dumnezeului nostru treimic!

Mucenicii Domnului L-au ales pe El în locul vieții. Să alegem și noi, în fiecare clipă, să fim cu Domnul și nu cu păcatul!

Căci toți Sfinții românilor, canonizați și necanonizați, ne învață lucruri duhovnicești, lucruri frumoase, lucruri mântuitoare. Ne învață să ne rugăm neîncetat, să fim echilibrați, să fim milostivi, să fim răbdători, să fim ascultători, să fim muncitori. Să nu încurajăm lenea și extremismul. Să nu fim factori de dezbinare, ci de unitate.

Pentru că românii de acest lucru au nevoie: de muncă împreună, de rugăciune împreună, de bucurie împreună. Au nevoie să fie unii pentru alții și să înțeleagă că egoismul și furtul, nemunca și impostura nu aduc niciun *progres real* unei societăți.

România trebuie *evanghelizată continuu în mod ortodox*! Însă evanghelizarea ortodoxă nu constă numai în *a-i învăța*, în a-i catehiza pe oameni, ci și în *a-i boteza* și *a-i întări* pe oameni în viața ortodoxă, în *a-i spovedi* și *împărtăși*, în *a-i cununa* și *vindeca* de boală, în *a-i exorciza* și *a-i vindeca* de diverse înșelări demonice.

Pentru că prezența Bisericii în lume nu e *decorativă*, ci *fundamentală*, ea fiind *dinamismul real* al lumii. Căci numai aici, în Biserică, oamenii se

curățesc de păcate, oamenii se luminează dumnezeiește, oamenii se sfințesc, se îndumnezeiesc. Pentru că întreaga viață a Bisericii, care e una divino-umană, *îi ajută* în sfințirea lor.

Așadar, iubiții mei, Sfinții românilor nu sunt numai de domeniul trecutului, ci și al prezentului! Pentru că în Biserica lui Dumnezeu, în Biserica Ortodoxă, fiecare dintre noi putem *să ne sfințim* viața și *să ne alăturăm* Sfinților Lui, în Împărăția Lui.

Iar cum mulți consideră că doar *canonizarea* Sfinților români e importantă, dar nu și *asumarea* și *urmarea* lor, eu cred, dimpotrivă: că mai întâi trebuie să ne asumăm Sfinții noștri, să îi cunoaștem, să avem *o reală relație* cu ei, să le urmăm lor, și canonizarea urmează sau nu urmează. Pentru că ceea ce *importă* pentru viața noastră nu e *canonizarea* unui Sfânt, ci faptul ca *cineva să fie Sfânt*, iar noi să avem *o relație reală* cu el, prin care *să creștem* în viața cu Dumnezeu.

Căci Biserica are milioane de Sfinți canonizați, pe care îi cinstește pe fiecare zi, dar noi ne rugăm doar la câțiva zeci de Sfinți. Iar sute de mii de nume de Sfinți ne sunt necunoscute și pe ei nu îi pomenim și lor nu ne rugăm niciodată în viață.

De aceea, când cunosc un nou nume de Sfânt, mi-am făcut obiceiul bun ca *să mă rog* lui. Și mă rog multor Sfinți, despre care știu câte ceva sau mai nimic, pentru ca să încep *o relație* cu fiecare dintre ei. Căci așa *îi readucem* în memoria Bisericii, dacă îi pomenim sau scriem despre ei, despre mulții Sfinți cunoscuți de Biserică, canonizați, dar pe care noi *nu îi cunoaștem*. Și, la fel, Biserica are mii de cărți patristice pe care nu le cunoaștem, pentru că ele nu au fost traduse în limba română. Iar din ce s-a tradus, noi citim ce vrem și ce ne place, pentru că

nu gândim că trebuie *să le citim sistematic*, ca pe *un tot unitar*.

Să ne rugăm Sfinților Lui, dar să facem și lucruri concrete pentru ei! Să le propovăduim viața, să le aprofundăm cunoașterea teologică, să ne rugăm lor, să întocmim slujbe și acatiste pentru Sfinții care nu au așa ceva, pentru ca să îi cinstim în mod liturgic! Să îi pictăm eclesial! Pentru că mulți Sfinți ai lui Dumnezeu nu au Icoane nici românești, nici grecești, nici englezești. Nu au de niciunele. Pentru că nimeni nu se mai gândește la ei.

Iar dacă noi, în spațiul ortodox, cinstim Sfintele Moaște ale Sfinților și le punem în prim-plan, în spațiul catolic sau anglican Sfintele Moaște ale Sfinților Bisericii una sunt adesea *ocultate*, iar noi trebuie *să le cinstim* și pe acelea. Pentru că ele sunt *ale Sfinților noștri*, ale Bisericii celei una a lui Dumnezeu.

Căci azi, când îi pomenim pe toți Sfinții români cunoscuți și necunoscuți, canonizați și necanonizați, trebuie să ne gândim și la cei de alt neam, care doresc *să-i cunoască* pe Sfinții noștri. Dar cum să-i cunoască, dacă noi *nu scriem* despre ei în alte limbi? Cum să îi cunoască pe Sfinții noștri, dacă noi *nu le traducem* Viețile și operele în altă limbă?

Așa după cum nimeni nu ne poate înțelege unicitatea, dacă nu traducem operele scriitorilor noștri și istoria noastră într-o altă limbă.

Mai pe scurt: avem multe de făcut pentru Sfinții noștri! Nu numai să îi pomenim liturgic, dar și să îi publicităm în mod real. Trebuie să facem din ei *reprezentanții* sufletului românesc față de alții.

Vă doresc tuturor *la mulți ani* și *numai bine*, astăzi, în ziua *tuturor românilor*! Pentru că dacă îi cinstim pe Sfinții României, atunci aceasta e o zi a

tuturor românilor, atâta timp cât Sfinții noștri sunt *reprezentanții noștri*, cei care se roagă pentru noi lui Dumnezeu, în Împărăția Sa. Amin!

Predică la Duminica a 3-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[543],

cel mai greu îmi este să predic despre *sărăcie*. În fața sărăciei mă simt neputincios, mă simt legat de mâini și de picioare, pentru că sărăcia are nevoie de *mulți bani* și nu *de vorbe*.

Pentru că față în față cu sărăcia, ca și cu boala, cel mai bine nu e *să predici*, ci *să ajuți*. Cel mai bun predicator pentru omul care nu are cu ce trăi de pe o zi pe alta e faptul de a-i da bani în mână, de a-i da mâncare, haină pe el, acoperiș deasupra capului, un loc de muncă. Cel mai bun predicator împotriva sărăciei e fapta buna, omenia, venirea reală către nevoile oamenilor. Căci pe acești oameni, care nu au un loc de muncă sau au un salariu mic sau au pensia mică sau nu au casă, ci sunt pe drumuri, cuvintele trebuie să vină *după fapte*, nu înaintea faptelor.

Căci atunci când predicăm despre faptele bune, fără să le facem, predicăm pentru alții mai întâi și nu pentru noi. Dar când începem să facem binele mai întâi și apoi predicăm despre el, binele are concretețe în noi, dar are și în cei pe care i-am ajutat. Pentru că binele făcut altora, ca împlinire a voii lui Dumnezeu, este cel care *ne luminează*. Binele e *lumina* noastră interioară. Așa după cum ne-a spus Domnul: „Luminătorul trupului este ochiul [Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός].

---

[543] Scrisă în ziua de 7 iulie 2016, zi de joi, cer variabil, cu 21 de grade la ora 10.00.

Așadar, dacă ochiul tău are să fie curat, tot trupul tău va fi luminat [ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται]" [Mat. 16, 22, BYZ].

Și Domnul ne vorbește despre *ochi*, ca să ne vorbească despre *suflet*. Căci ochiul ne face să vedem pe unde mergem, dar sufletul e cel care *ne luminează* trupul. Pentru că virtuțile sufletului se răsfrâng și asupra trupului, iar ele sunt lumina sufletului și a trupului. Dar așa cum e ochiul în capul nostru, așa e sufletul în trupul nostru, când suntem cu Dumnezeu: ca o vedere bună, ca o lumină clară, ca o veselie duhovnicească. Pentru că sufletul nostru credincios simte și vede slava lui Dumnezeu, care e sănătatea lui duhovnicească, așa după cum ochiul percepe lumina și, în lumină, cele din jurul lui. Căci și noi simțim și vedem pe cele ale lui Dumnezeu în lumina Lui cea veșnică. Pentru că în lumina Lui cea veșnică, necreată, El ne descoperă pe cele ale Lui, pe cele de taină, mistice, ale vieții ortodoxe. Și când El Își revarsă în noi bogăția Lui de vedere și de cunoaștere dumnezeiască, atunci suntem cu adevărat *lumină*. Pentru că suntem lumini create și raționale, luminate de Dumnezeul slavei.

Dar dacă nu suntem în harul Lui, dacă nu suntem în lumina Lui, dacă nu suntem în poruncile Lui, avem ochiul...*rău*. Adică un suflet rău, plin de rele. Căci El ne-a spus: „Dar dacă ochiul tău are să fie rău [ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ], tot trupul tău va fi întunecat [ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται]. Așadar, dacă lumina care [este] în tine este întuneric, cât de mare [este] întunericul [εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον]?" [Mt. 6, 23, BYZ].

Și de aici vedem și mai bine că Domnul vorbește despre *trup*, dar se referă la *suflet*. Pentru că, dacă păcătuim, nu ne înnegrim la trup, nu ne facem negri, nu ne întunecăm, dar sufletul nostru se întunecă. Și simțim asta la fiecare păcat, la fiecare cădere din slava Lui, la fiecare neascultare a lui Dumnezeu. Pentru că *lumina* sufletului nostru e formată din harul Lui și din faptele evlaviei noastre, cele făcute cu Dumnezeu. Iar păcatul e *un întuneric profund,* un întuneric interior, care ne face să nu îl mai vedem pe cel din fața noastră și să considerăm că noi suntem „singura realitate" a pământului, singura „care contează" pe acest pământ.

Tocmai de aceea nu vedem cerșetori, nu vedem durere, nu vedem lipsă, nu ne interesează lacrimile altora, ci trecem printre toate aceste drame în gândurile noastre, fără să ne doară de cineva.

Și nepăsarea noastră e întunericul nostru.

Lipsa noastră de milă e întunericul nostru.

Lipsa noastră de compasiune e iadul nostru.

Pentru că suntem niște *întunericuri ambulante*, care mergem spre Iad.

Iad despre care Domnul ne întreabă: *Dacă lumina din voi e întuneric, cât de mare e întunericul Iadului?* Pentru că Iadul e *suma* întunericurilor personale ale celor păcătoși. Și Iadul e chinul asumat și veșnic al întregii umanități care a dorit *păcatul* în locul *Ziditorului* său. Adică al celor care au dorit *egoismul* în locul *relației veșnice* cu El.

Și când vorbim despre *Iad* nu vorbim despre *o metaforă,* ci despre *realitatea noastră interioară,* a oamenilor păcătoși, care nu ne pocăim de păcatele noastre și nu ne încredem în Dumnezeul mântuirii noastre.

Întunericul din noi e *real,* nu e *metaforic*!

Raiul și Iadul sunt *realități veșnice indubitabile*, pentru că sunt *locuite* de persoane reale.

Și când noi începem să dăm afară din noi întunericul spiritual, păcatele și patimile noastre, prin pocăință și prin asceză, evacuarea lui din ființa noastră e *o eliberare din Iad*. O eliberare interioară a noastră de către Dumnezeu, pentru că numai El *ne poate socate* din mâna demonilor. Pentru că El ne-a răscumpărat, prin întreaga Sa iconomie mântuitoare pentru noi, din mâna Satanei. Însă noi, de bună voie, prin păcătuire, ne aruncăm în mâinile diavolilor. Dar, prin pocăință și faptă bună, numai El ne scoate din Iad. Pentru că El este *Mântuitorul* și *Răscumpărătorul* nostru. Și ne dă, fiecăruia în parte, să experimentăm această lucrare a Lui de Mântuitor și de Răscumpărător al nostru din Iad. Căci El, în mod real, în mod simțit, în mod conștient, ne scoate din Iad, ne scoate din întuneric și ne facem să fim *în lumina* Lui și *lumini duhovnicești*.

Iar *a fi om duhovnicesc* înseamnă *a fi o lumină duhovnicească*. Adică un suflet aprins de slava lui Dumnezeu, pentru că lucrează în mod continuu poruncile Lui și nu se dezlipește de Dumnezeul mântuirii lui.

Așadar, nu putem fi decât *lumini vii*, duhovnicești, dacă suntem oameni credincioși. Căci dacă nu trăim în credință viața noastră, atunci suntem *întunericuri chinuite de demoni*. Chinuite începând de acum...și veșnic, în Iad.

Tocmai de aceea, Domnul ne atenționează că „nimeni [nu] poate a sluji la *doi domni* [οὐδεὶς δύναται *δυσὶν κυρίοις* δουλεύειν]. Căci, sau pe unul îl va urî, și pe celălalt îl va iubi; sau de unul se va ține și pe altul îl va disprețui [ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ

ἑτέρου καταφρονήσει]. Nu puteți a sluji lui Dumnezeu și lui mamonas [Οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ]" [Mt. 6, 24]. Iar μαμωνᾶς înseamnă, în aramaică, *bogăție, avere*[544].

Însă ce înseamnă *a-I sluji* lui Dumnezeu? Înseamnă *a pierde timpul* cu El și pentru El, pentru a ne umple de slava Lui. După cum, *a sluji banilor*, înseamnă a ne pierde timpul *doar* cu înmulțirea banilor.

Însă noi putem *câștiga* bani și când *Îi slujim* lui Dumnezeu. Pentru că orice salariu cinstit, pe care îl obținem, îl obținem ca oameni credincioși, ca oameni care Îi cerem lui Dumnezeu *să ne lumineze* și *să ne întărească* în tot ceea ce facem. Nu trebuie să Îl excludem pe Dumnezeu din munca și din afacerile noastre, ci, dimpotrivă, să Îl vedem *în centrul* vieții noastre.

Pentru că El e pururea înaintea noastră și când dormim și când suntem treji, și când muncim și când călătorim, iar noi nu putem să facem *abstracție* de El. Nu putem să trăim *ca și când*...El *nu ar vedea* ceea ce noi facem.

Însă ce înseamnă *să ne lipim* sufletul de bani? Să îi iubim nespus de mult și în ei să ne încredem. Să trăim cu ideea că ei *ne pot scăpa* de tot răul. Însă banii nu ne scapă de niciun rău, chiar dacă, în aparență, ne oblojesc rănile! Pentru că marele nostru rău e tocmai transformarea banilor și a averilor într-un idol, într-un dumnezeu fals.

Iar Dumnezeu ne atenționează că nu putem avea *doi dumnezei*, ci doar *un singur Dumnezeu*: pe El. Iar El nu dorește ca noi să trăim *pentru bani*, ci să trăim *pentru El*. Iar viața, banii, resursele noastre,

---

[544] *Cf. Gingrich Greek Lexicon.*

calitățile noastre, El vrea ca să le vedem ca pe unele *slujitoare* Lui. Pentru că noi trebuie să ne dăruim Lui, în slujirea Lui, cu tot ceea ce suntem și putem să fim.

De aceea, slujirea Lui exclude *indiferența* față de El. Slujirea Lui nu permite ca ceva al nostru să aibă *o altă destinație* în afara Lui. Pentru că El vrea ca noi, în întregime, cu trup și suflet, cu timpul, banii, capacitățile noastre, puterea noastră de muncă să fim *ai Lui*, folositori în toate Bisericii Sale și întregii umanități.

Căci *a-I sluji lui Dumnezeu* înseamnă *a te dărui Lui cu totul* și *a aștepta de la El totul*. Pentru că cel care Îi slujește Lui nu așteaptă laudele oamenilor, nu așteaptă premii și decorații de la oameni, ci El dorește ca relația lui cu Dumnezeu *să fie fără de sfârșit*. Pentru că în cadrul relației lui cu Dumnezeu, el primește totul și mai mult decât și-ar fi imaginat vreodată.

Căci Dumnezeu, iubiții mei, *ne plătește* pentru orice faptă bună pe care o facem, pentru fiecare rugăciune, pentru fiecare gând bun, pentru fiecare rugăciune de pocăință și de schimbare interioară!

Dumnezeu *ne plătește imediat* cu slava Lui.

Și fericiți sunt cei care trăiesc, în fiecare zi și de multe ori pe zi, *statele de plată* ale lui Dumnezeu!

Pentru că binele real, binele făcut cu Dumnezeu, are ca *autentificare* a lui faptul că Dumnezeu *ne mângâie* cu slava Lui, ne bucură, ne întărește.

Și când dăm milostenie, El ne umple de slava Lui. Și când le slujim altora, El ne umple cu slava Lui. Și când ne pocăim, suntem umpluți de El cu har. Și când compătimim cu cei care suferă și când ne bucurăm cu cei care se bucură, Dumnezeu ne plătește imediat binele...dar ni-l va răsplăti și veș-

nic. Însă acum *ne plătește* la modul conștient, ca să știm că binele făcut cu El e *bine mântuitor*.

Și de aici încolo, Evanghelia de azi ne vorbește tuturor despre *milostivirea* lui Dumnezeu, despre grija Lui pentru întreaga Sa creație, cât și despre faptul de a nu ne îmbolnăvi de *grija* pentru ziua de mâine: „Pentru aceasta vă spun vouă: Nu vă neliniștiți/ îngrijorați/ îngândurați/ tulburați [μὴ μεριμνᾶτε] [în] sufletul vostru [τῇ ψυχῇ ὑμῶν], [gândind la] ce aveți să mâncați și la ce aveți să beți [τί φάγητε καὶ τί πίητε]! Nici [cu] trupul vostru, [gândind la] ce aveți să îmbrăcați [μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε]! Nu este sufletul mai mult [decât] hrana, și trupul [decât] îmbrăcămintea [Οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος]?" [Mt. 6, 25].

Da, așa este! Sufletul e mai valoros decât orice lucru al acestei lumi, iar trupul, de care ne slujim acum, e mai valoros decât multe dintre lucrurile pe care le avem la îndemână. Pentru că mântuirea noastră ține de conlucrarea sufletului și a trupului nostru cu Dumnezeu.

Însă, pentru ca să nu ne îngrijorăm…în sufletul nostru, trebuie să Îl avem pe El acolo, pe El, nădejdea noastră. Pentru ca să nu ne temem de ziua de mâine și de imprevizibilul ei, trebuie să avem Nădejdea noastră în noi, pe Domnul!

Pentru că El ne ajută să facem din fricile noastre mari, puternice, care ne terorizează, niște temeri *mici*, purtate în credința în El. Căci Domnul nu ne extirpează frica din noi, ci doar ne-o educă. Ne face să înțelegem că frica angoasantă pentru ziua de mâine nu e *compatibilă* cu încrederea în El, dar că temerea bună pentru situația noastră financiară

trebuie să se îmbine cu munca continuă și cu nădejdea în El.

Omul care muncește pentru pâinea lui nu trebuie *să se teamă* pentru ziua de mâine, ci trebuie să o trăiască *în nădejdea* în Domnul. Și chiar și atunci când serviciul nostru se aflǎ *în apropierea* falimentului sau a șomajului, frica angoasantă nu trebuie să ne stăpânească. Pentru că ea ne paralizează cu totul mintea, simțurile și nu ne lasă să găsim o soluție. Iar soluțiile ieșirii din criza financiară personală sunt *în mâna* lui Dumnezeu și cu El trebuie să vorbim despre *nevoile noastre*.

Cu El trebuie *să vorbim* despre orice nevoie a noastră...sau a oricărui om. Căci pomelnicele care ne sunt aduse la altar acest lucru sunt: *nevoile* dumneavoastră, pentru care ne rugați, ca noi să ne rugăm pentru ele lui Dumnezeu, împreună cu dumneavoastră. Adică să ne facem *părtași* rugăciunii dumneavoastră, pentru ca să fim, împreună, în rugăciune, pentru aceste nevoi *reale*.

Căci Dumnezeu dorește să ne facă să vedem profund lucrurile și viața noastră. Fiindcă El ne spune: „Priviți la păsările cerului [Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ] [și vedeți] că [ele] nu seamănă, nici [nu] seceră, nici [nu] adună întru hambare, și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește pe ele [ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά]! Nu [sunteți] voi deosebiți [cu mult] mai mult [decât ele] [οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν]?”.

Dar El nu ne cere să privim la păsările cerului pentru ca să ajungem *inactivi social*! El nu ne cere ca să stăm și să nu muncim! Ci, dimpotrivă, El ne spune că *Se îngrijește* de păsări, Se îngrijește de toate ființele vii, pe care El le-a creat, dar că El Se

îngrijește *cu mult mai mult* de om. Și dacă le dă de mâncare păsărilor și animalelor și peștilor și tuturor insectelor și vietăților mari și mici, cu atât mai mult ne dă nouă de mâncare, ne pune la dispoziție hrana noastră, dacă noi ne facem treaba pe fiecare zi.

Pentru că El ne dă de mâncare și ne sporește toate cele ale noastre pe măsură ce noi muncim, dar vedem toate ale noastre ca *daruri* ale Lui și ca *puse în slujirea* Lui. Pentru că numai atunci *Îi slujim* lui Dumnezeu: când tot ceea ce strângem prin munca noastră le vedem ca puse *în lucrarea* Lui, în slujirea Lui, pentru ca El să fie cunoscut și iubit de oameni.

În versetul al 27-lea al Evangheliei de azi, Domnul ne spune că noi nu putem să adăugăm staturii noastre, peste vârsta noastră, un cot, oricât de mult ne-am dori acest lucru. Iar cotul, în vechime, era o măsură de lungime, care consta în 46 de centimetri[545]. Adică, cât e mâna unui om de la cot și până în vârful degetelor.

Însă aici Domnul ne spune că noi nu putem să creștem nici un centimetru mai mult, dacă nu avem vârsta necesară. Pentru că orice centimetru al trupului nostru e după voia Lui.

Pe când, în versetele 28-29, Domnul ne spune că El *împodobește* crinii câmpului [τὰ κρίνα τοῦ ἀγρου] după cum nici Sfântul Solomon, cu toată bogăția lui, nu s-a îmbrăcat. Și că, dacă El îmbracă iarba câmpului [τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ] atât de strălucitor, cu siguranță ne va îmbrăca și pe noi, deși suntem puțin credincioși [Mt. 6, 30].

Pentru că El încearcă să ne sporească credința, să ne pună în față întreaga Lui creație, întreaga frumusețe diversă și nesfârșită a creației Lui, pentru ca

[545] *Cf.* Ibidem.

să ne facă să înțelegem că El...*nu trece pe nimeni cu vederea*. Și că noi, în loc de grija obsesivă pentru ziua de mâine, trebuie să ne ocupăm cu slujirea lui Dumnezeu.

Pentru că neamurile păgâne, necredincioase, caută lucruri pământești [Mt. 6, 32], pe când noi, care avem pe Tatăl nostru în cer, trebuie să știm că El *știe* ce nevoi avem [Ibidem]. De aceea, nu trebuie să ne concentrăm obsesiv pe *nevoile* noastre, ci trebuie să ne dăruim cu totul *în slujirea* lui Dumnezeu. Pentru că făgăduința Lui cea mare față de noi aceasta este: „Ci căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și toate acestea se vor adăuga vouă [Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην Αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν]!” [Mt. 6, 33, BYZ].

Iar eu, mărturisesc cu toată conștiința, de când am crezut această făgăduință a lui Dumnezeu, am văzut din plin împlinirea ei în viața mea. Pentru că am început să caut, mai întâi de toate, *slava Lui*, adică *Împărăția Lui*, și să împlinesc *dreptatea Lui*, adică *poruncile Lui* în viața mea, dedicându-mă slujirii, scrisului, cititului, studiului, pentru a predica și a face voia lui Dumnezeu. Și El, în schimb, *S-a îngrijit* ca să îmi aducă oamenii și banii și cărțile și uneltele de care eu aveam nevoie.

Nu m-am mai concentrat pe mine și pe nevoile mele reale, ci pe nevoile Bisericii lui Dumnezeu, și de aceea, Dumnezeu mi-a adăugat cele care îmi lipseau.

De aceea, vă învăț să faceți același lucru, dacă vreți *să trăiți făgăduința* lui Dumnezeu: să vă concentrați pe cunoașterea și pe slujirea lui Dumnezeu și veți descoperi bunătățile Lui, pe care El le revarsă în cei care Îl caută pe El mai întâi de toate!

Căci El vă va aduce și bani și casă și prieteni și relații diverse și cărți și mulțime de ocazii prielnice virtuților, dacă Îl faceți pe Dumnezeu *nevoia primă* a vieții dumneavoastră.

Pentru că Dumnezeu e *nevoia noastră duhovnicească*, reala noastră nevoie interioară. Când citim, când ne rugăm, când iubim, când muncim, când ne întrebăm despre sensul vieții noastre, despre El ne întrebăm. De El avem nevoie în primul rând! Și dacă nevoia noastră primă este El și viața cu El, atunci celelalte se adaugă nouă. Adică cele folositoare vieții noastre.

Căci nu toți avem nevoie de mașină sau de vilă sau de conturi imense în bancă. Dar toți avem nevoie de slava lui Dumnezeu și de teologia Bisericii Lui și de pacea Lui și de iertarea Lui și de comuniune în Biserica Lui.

Puținul, care ne împacă, e *mai bun* decât multul care ne înnebunește mintea, după cum marea avere, de care *nu te lipești* cu inima, e *o mare sursă de binecuvântare* pentru săracii Bisericii. Pentru că multul poate ajuta pe cei care au puțin, după cum cei care au puțin pot fi recunoscători pentru cei care le-au făcut lor mult bine.

Pentru că, în definitiv, ceea ce *ne lipsește* e *în interiorul nostru* și nu *lângă* noi. Și ne lipsește slava Lui, dacă nu ne nevoim pentru ea, și ne lipsește cunoașterea Lui, dacă nu flămânzim zilnic după ea, și ne lipsește fapta bună, dacă nu însetăm continuu după ea.

De aceea, iubiții mei, dacă ne-a plăcut *predica* despre toți Sfinții Bisericii și apoi despre Sfinții României, adică, dacă ne-a plăcut *sfințenia* vieții lor, predica de azi ne spune ce ne trebuie pentru a călca pe urmele lor: ne trebuie *slava Lui* în noi

înșine și *să împlinim dreptatea Lui zilnic*, adică poruncile Lui, cele care *ne umplu de sfințenie*!

Căci predica de azi ne îndeamnă la *sfințenie*, la trăirea reală a relației cu Dumnezeu, în care putem crește zi de zi și veșnic.

Iar dacă creștem în sfințenie, ne îngrijim cum să plăcem lui Dumnezeu și nu cum să plăcem oamenilor. Pentru că El cere de la noi să ne lipim cu totul de El și să facem voia Lui și să nu mergem după moda timpului, care e schimbătoare și nu împlinește!

De aceea, să ne ajute Dumnezeu, pe fiecare în parte, să căutăm slava Lui și *să mâncăm* zilnic dreptatea Lui, cu întreaga noastră ființă, adică să ne împlinim interior prin împlinirea poruncilor Lui! Pentru că astfel ne vom concentra la ceea ce e cu adevărat esențial, la relația cu Dumnezeu, și nu la lucruri trecătoare. Amin!

Predică la Duminica a 4-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[546],

Sfântul Profet David își începea Ps. 39 cu cuvintele: „răbdând L-am răbdat pe Domnul și a luat aminte mie și a auzit rugăciunea mea [ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον καὶ προσέσχεν μοι καὶ εἰσήκουσεν τῆς δεήσεώς μου]” [Ps. 39, 2, LXX]. Și el ne spune aici faptul că, mai înainte de a dori să ne fie *ascultată* rugăciunea, noi trebuie *să Îl răbdăm* pe Domnul. Adică să răbdăm *exigențele Lui* cele dumnezeiești; să trăim *la exigențele* sfințeniei Lui.

Pentru că El ia aminte la modul cum noi *răbdăm* poruncile Lui, la modul cum împlinim poruncile Lui, și, în măsura în care le împlinim, El *ne ascultă* rugăciunea noastră.

Mai pe scurt: ca să fim *ascultați* de Dumnezeu, trebuie *să ne sfințim* viața. Pentru că El dorește, în primul rând, ca noi să fim *Sfinți*, pentru ca să vorbească cu noi ca și cu Sfinții Lui.

Însă noi dorim, mai degrabă, să ne fie ascultată rugăciunea, fără ca să ne schimbăm cu ceva, fără ca să pătimim ceva rău.

Pentru că noi vrem rugăciune fără sfințenie, împlinirea rugăciunii fără pocăință, vrem *o viață liniștită*, dar nu și o *veșnicie plină de veselie dumnezeiască* împreună cu Dumnezeu.

Numai că nu există veșnicie cu Dumnezeu fără ca să avem o viață plină de nevoință și de virtuți

---

[546] Predică scrisă în ziua de 14 iulie 2016, zi de joi, cu 24 de grade la ora 9.00.

dumnezeiești! Veșnicia noastră cu Dumnezeu începe acum, aici, în Biserica Lui, și ea înseamnă o continuă despătimire, o continuă curățire de patimi. Și pentru ca să ne curățim de patimi avem nevoie de foarte multă răbdare și de foarte multă atenție, pentru ca să ne luptăm cu fiecare patimă în parte, și, cu ajutorul lui Dumnezeu, să o biruim. Căci noi nu numai că trebuie *să ne luptăm* cu patimile din noi, ci trebuie *să le și biruim*.

Trebuie să trecem de la faza *ascetică* la cea *mistică* a luptei noastre cu patimile, adică de la lupta trupească cu patimile la cea sufletească. Căci postul, spre exemplu, e mai întâi o luptă cu trupul, pentru a-l domoli, ca și multa rugăciune și cântare. Dar, mai apoi, postul și rugăciunea sunt ajutoarele noastre cele tari împotriva patimilor interioare, care acționează rapid și sfâșietor în noi.

Pentru că postul ne ține în echilibru interior și în cuviință duhovnicească, pe când rugăciunea făcută cu mintea în inimă este *respirația* noastră de zi cu zi, prin care ne liniștim cu totul. Dar postul și rugăciunea au nevoie de mărturisirea deasă a păcatelor și de împărtășirea deasă cu Domnul, de iertarea celor care ne greșesc nouă și de milostenie, de continuă priveghere și atenție. Iar viața noastră liturgică și mistică are nevoie de o continuă cunoaștere a Scripturii și a Părinților, pentru că teologia e *luminarea* continuă a vieții noastre. Iar dacă nu avem *lumina* Bisericii în noi, adică *slava* Dumnezeului nostru treimic și *teologia* Lui, suntem *în întuneric* și suntem *un întuneric viu*.

De aceea, ca *să Îl răbdăm* pe Domnul, trebuie să Îl cunoaștem din poruncile Lui, din făgăduințele Lui, din lucrurile Lui, din dreptățile Lui. Ca să Îl

răbdăm pe Domnul, trebuie să Îl iubim și în El să ne punem toată nădejdea noastră.

Pentru că El îi ascultă pe cei care Îl ascultă. El este cu cei care nu se depărtează de El nicio clipă. El este cu cei care I se mărturisesc continuu Lui și care Îi spun Lui toate nevoile lor.

Iar multora dintre noi *ne lipsește* tocmai acest *dialog permanent* cu Dumnezeu, în care să îi spunem toată viața, toată nevoia și toate intențiile noastre. Cum ne simțim și ce vrem noi clipă de clipă.

Și lipsește *esențiala* vorbire cu Dumnezeu din viața multora, pentru că mulți nu știu că acest lucru e *cel mai plăcut* înaintea lui Dumnezeu și de aceea nu îl practică. Nu îl fac una cu viața lor. Pentru că această vorbire tainică cu Domnul, această sfătuire continuă cu El, această continuă încredințare Lui, arată *înrădăcinarea* noastră în voia lui Dumnezeu și în nădejdea în El. Arată că noi avem îndrăzneală în fața Lui, că harul Lui ne întărește ca să I ne spovedim continuu Lui, ca să Îi mărturisim Lui toate ale noastre.

Și când El nu ne aude rugăciunea, datorită păcatelor noastre, noi continuăm să Îi vorbim Lui, pentru că Îl răbdăm pe El. Și pentru că Îl răbdăm pe Domnul, știind milostivirea Lui și mila Lui cea mare față de oameni, dar și faptul că El inconomisește toate spre folosul nostru, ne facem rugăciune continuă, ne facem așteptare continuă a Lui, pentru că El *nu îi uită* pe cei ai Lui. Ci El *îi încearcă*, *îi lămurește* prin dureri și ispite, *îi povățuiește* spre Sine, pentru că *îi iubește*.

Și dacă El e *Tatăl nostru* și noi suntem *fiii Lui* iubiți, tocmai de aceea rugăciunea noastră e *mereu ascultată* de El, dar El ne dă numai ceea ce ne e *spre*

folosul nostru. Pentru că și tatăl, cu fiul lui, tot la fel face: îi aude toate nevoile, dar îi dăruie numai ceea ce îl ajută în mod real. Pentru că nu îi dă să mănânce otravă și nici nu-l lasă să cadă în prăpastie, ci îl conduce în locuri ferite de primejdii.

Cu mult mai mult face acest lucru Dumnezeu! Căci El, prin certările Lui, nu dorește moartea noastră, ci îndreptarea noastră, iar prin bunătățile Lui, El dorește ca să ne întărim în sfințenie. Pentru că toată slujirea și viața Bisericii e sfințenie, e sfințenie mare, iar dacă noi *gustăm* din sfințenia lui Dumnezeu și *ne umplem* de ea, învățăm să Îl răbdăm pe El întru toate.

Căci chinurile pentru El sunt *dulci* și *îndumnezeitoare*, pe când vedeniile și luminările Lui sunt *pline de bucurie* și *de curăție dumnezeiască*. Pentru că pe Domnul *Îl răbdăm* nu numai *în durerile* pentru El, ci și *în bucuriile Lui*. Căci amândouă sunt mari și sfințitoare. Pentru că cei care se bucură în Domnul sunt plini de bucurie cerească, pe când cei care suferă pentru El au chinuri pline de mângâierea Lui, pentru că sunt chinuri spre viața veșnică.

Dar ambele le trăim *în dialogul continuu* cu El. Pentru că noi *ne încredem* în cuvintele Lui și credem că toate cuvintele Lui sunt adevărate și sfinte. Ne încredem în făgăduințele Lui și credem că El e pretutindeni prin slava Lui, și ne aude pe fiecare în parte, El, Cel care depășește toate și este în afară de toate prin ființa Lui.

Știind aceste lucruri, înțelegem de ce Domnul *a apreciat* credința sutașului/ a centurionului [ἑκατόνταρχος] [Mt. 8, 5, BYZ] roman și *a lăudat-o*. Pentru că el I-a cerut Domnului: „Zi numai [cu] cuvântul, și se va vindeca slujitorul meu [μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου]!” [Mt. 8, 8, BYZ].

Căci centurionul roman a crezut *în cuvântul* Lui, în cuvântul Cuvântului întrupat. L-a crezut *pe cuvânt* pe Domnul! A crezut că cuvântul Lui e minunat, că El face minuni numai prin cuvânt, numai prin poruncă. Și așa și era!

Căci „El a zis și s-au făcut, El a poruncit și s-au zidit" [Ps. 32, 9, LXX]. Pentru că toate cele create au fost făcute de Dumnezeul nostru treimic. Ele au fost făcute la porunca Lui, Tatăl făcând toate prin Fiul întru Duhul Sfânt.

Iar când Domnul a lăudat *credința* centurionului [Mt. 8, 10], El a lăudat *încrederea* în cuvântul Lui, în puterea Lui vindecătoare. Dar i-a lăudat totodată și pe oamenii care *au cuvânt*, care *își țin cuvântul dat*.

Pentru că cele mai mari lucruri în această lume se fac *pe încredere* și nu *pe bani*. Întemeiem o familie pe încredere. Facem parte dintr-o familie pentru că ne încredem unii în alții. Venim și ne botezăm pe încredere și tot la fel ne spovedim și ne împărtășim cu Domnul. Devenim angajații unei instituții pentru că suntem de încredere sau pentru că studiile și capacitățile noastre ne arată oameni de încredere.

Fără încrederea unora în alții și fără ținerea cuvântului dat, fără abnegația zilnică a tuturora, o societate nu poate exista. Nu te poți urca într-un taxi dacă n-ai încredere în șofer, nu te poți urca într-un avion dacă nu ai încredere în acea companie, nu poți să vizitezi pe cineva dacă nu ai încredere în el.

Pe de altă parte, cei care *profită* de oameni, profită tocmai de *încrederea* lor în oameni. Cei care fac *rău* altora, se bazează tocmai pe *încrederea* lor în ei. Însă atunci când ne pierdem *credibilitatea* la nivel social, când cuvântul nostru e luat *în derâdere*, când suntem dovediți *impostori*, înțelegem cu vârf

și îndesat că nimeni nu ne poate *recredibiliza*, dacă noi nu o facem. Pentru că recredibilizarea cere *schimbare interioară*, cere să fii un alt om, un om *bun*.

Însă nimeni nu poate deveni *un om bun* fără Dumnezeu. Pentru că bunătatea are la baza ei harul dumnezeiesc, are la baza ei viața eclesială. Și ne umple de bunătate Cel singur bun și iubitor de oameni.

De aceea, iubiții mei, *să nu minimalizăm* importanța cuvintelor în viața noastră! Să nu *bagatelizăm* cuvintele, pentru că ele ne exprimă! Ci, dimpotrivă, să învățăm să ne exprimăm corect și profund sentimentele și nevoile. Să învățăm să vorbim *evlavios* despre ceea ce avem nevoie. Să vorbim și să scriem cu atenție, cu multă conștiință.

Căci în vorbirea cu El învățăm să vorbim cu adevărat. În vorbirea cu El învățăm să le vorbim și oamenilor cu adevărat. Dar în această vorbire continuă cu Dumnezeu, absolut necesară, în care Îi spunem Lui toată inima noastră.

Numai vorbind cu El clipă de clipă prețuim cuvântul, prețuim cuvântul dat, dar, mai ales, prețuim cuvintele veșnice și adevărate ale lui Dumnezeu. Căci cuvintele Lui i-au mântuit pe mulți de dinaintea noastră, ne mântuiesc pe noi, cât și pe cei de după noi. Și prin asta vedem cât de important e ca să spunem adevărul și să îi învățăm pe oameni adevărul lui Dumnezeu. Pentru că adevărul Lui nu e schimbător, ci e veșnic, și mereu îi mântuiește pe oameni.

Așadar, iubiții mei, la jumătatea lui iulie, în plină vară, Dumnezeu ne cere să avem *cuvânt*! Să nu promitem în mod mincinos și nici să mărturisim lucruri false, ci să trăim potrivit adevărurilor lui

Dumnezeu. Pentru că viața cu El e viața în adevăr și în sfințenia Lui. Amin!

Predică la Sfântul Profet Iliu Tesvitis [20 iulie 2016]

Iubiții mei[547],

în *Septuaginta* sau în LXX[548], adică în Vechiul Testament al Bisericii, care este în limba greacă veche și din care eu traduc cărțile Vechiului

---

[547] Scrisă în dimineața zilei de 19 iulie 2016, zi de marți, la ora 9.00 erau 23 de grade. Sfânta Icoană am preluat-o de aici:

https://www.pemptousia.ro/files/2013/07/profitis-ilias-in-e1374294485555.jpg.

[548] A se vedea:

http://www.academic-bible.com/en/online-bibles/septuagint-lxx/read-the-bible-text/.

Testament, numele Sfântului Profet astăzi pomenit, și pe care românii îl iubesc foarte mult, este *Profetul Iliu Tesvitis* [Ηλιου ὁ προφήτης ὁ Θεσβίτης] [I Împărați 17, 1, LXX].

Iliu [Ηλιου] e numele său, iar *Tesvitis* [ὁ Θεσβίτης] indică localitatea în care s-a născut Profetul Domnului și anume Tesvon [Θεσβων], care era o cetate a Galaadului [τῆς Γαλααδ] [I Împ. 17, 1, LXX]. Iar Galaadul este în Iordania de azi[549].

În *Marele Sinaxar grecesc*[550] însă și pe Icoanele ortodoxe grecești de azi[551], numele său este Προφήτης Ἠλίας [Profetul Ilias].

Dar eu prefer să îl numesc așa cum îl numește Scriptura Vechiului Testament: *Iliu*. Deși în Noul Testament, în Matteos 17, 3, BYZ, numele său este *Ilias* [Ἠλίας].

Însă, tot în același loc, pentru cel de-al doilea Profet, apărut în slava Domnului la schimbarea Sa la față, avem numele *Mosis* [Μωσῆς], deși Vechiul Testament îi spune *Moisis* [Μωυσῆς], *cf.* Ieș. 3, 1, LXX. Așadar, voi folosi numele *Iliu* pentru Profetul pomenit azi, după cum folosesc numele *Moisis* pentru scriitorul Pentateuhului[552].

---

[549] Idem: https://fr.wikipedia.org/wiki/Galaad_(Jordanie) și https://en.wikipedia.org/wiki/Jordan.

[550] Idem: http://www.synaxarion.gr/gr/sid/168/sxsaintinfo.aspx.

[551] Idem: https://www.google.ro/search?q=Ὁ+Προφήτης+Ἠλίας&client=firefox-b&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved==0ahUKEwivt5_09f7NAhVJSBQKHSpDDO4QsAQIKw&biw=1152&bih=549.

[552] Idem: https://ro.wikipedia.org/wiki/Pentateuh.

În *Acta Sanctorum*, vol. 32, viața Sfântului Profet Iliu începe în p. 4. Și de aici aflăm că numele ebraic al Sfântului Profet Iliu, și anume אֵלִיָּהוּ [Eliahu][553], înseamnă „Dumnezeu Însuși este puternic [potens est Deus Ipse]”[554]. Pe când, din această sursă[555], aflăm că Eliahu înseamnă „Dumnezeu este Domnul meu”.

Istoricul Josephus Flavius spune că localitatea Tesvon/ Tesbon (în latină *Thesbe*), unde s-a născut Sfântul Iliu, este în seminția Gad, între Jebaa și Saron[556]. Iar regiunea Galaad aparținea seminției Gad[557].

Sfântul Simeon Metafrastul, în PG 115, îl pomenește pe Sfântul Profet Daniil pe 21 iulie, dimpreună cu cei 3 Sfinți Tineri: Ananias, Azarias și Misail[558], dar nu și pe Sfântul Profet Iliu. Nici în PG 114 nu găsim *Viața Sfântului Profet Iliu*, în redactarea Sfântului Simeon Metafrastul. Însă în *Viețile Sfinților pe luna iulie*, ed. BOR 1997, p. 386, n. *, citim că *Viața românească a Sfântului Proroc Ilie Tesviteanul* e întocmită după Dumnezeiasca Scriptură, după Metafrastul și după alții.

Marele Sinaxar grecesc confirmă nașterea Sfântului Profet Iliu descrisă în *Viața românească*[559]. Tatăl Sfântului Iliu se numea Sovac [Σωβὰκ] și el aparținea de seminția lui Aaron. Și când Sfântul

---

[553] Idem: http://www.teologiepentruazi.ro/2015/07/18/predica-la-pomenirea-sfantului-profet-ilie-tesviteanul-20-iulie-2015/.

[554] Acta Sanctorum [AS] 32, p. 10.

[555] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Elias.

[556] AS 32, p. 10.

[557] Ibidem.

[558] PG 115, col. 371-372.

[559] *Viețile Sfinților pe luna iulie*, ed. BOR 1997, p. 389.

Iliu s-a născut, tatăl său a avut o vedere dumnezeiască [θεία ὀπτασία]: doi bărbați în haine albe l-au numit pe prunc *Iliu*, l-au înfășat cu foc și i-au dat să mănânce văpaie de foc[560]. Și pentru ca să se încredințeze asupra vedeniei, Sovac s-a dus la preoții din Ierusalim și aceștia i-au spus că pruncul va deveni Profet și că va judeca pe Israil cu sabie cu două tăișuri și cu foc[561].

Și așa a fost! Au avut dreptate! Pentru că Sfântul Iliu a fost Profet în Israil pentru 25 de ani de zile și el *a profețit întruparea Domnului* cu 816 ani înainte ca ea să se petreacă[562].

Avem, așadar, o naștere explicată printr-o vedenie dumnezeiască. Pentru că vedenia ne-a spus *cine va* fi Iliu înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, el primind numele acesta de la Dumnezeu. Căci cei doi Îngeri ai Domnului i-au vestit lui Sovac că numele pruncului trebuie să fie *Iliu*.

Sfântul Iliu, ne spune *Viața* sa *românească*, „a iubit curăția feciorie"[563] și petrecea pe pământ „ca un Înger al lui Dumnezeu"[564]. Cugeta la Dumnezeu și I se ruga Lui în pustie, și Dumnezeu îi asculta rugăciunile sale[565]. Pentru că Dumnezeu îi ascultă pe cei care *se supun* Lui întru toate și care caută *să Îi placă Lui* prin împlinirea poruncilor Sale.

Însă el, cel care se ruga în pustie, nu era *indiferent* față de viața poporului său. Pentru că „îl

---

[560] A se vedea: http://www.synaxarion.gr/gr/sid/168/sxsaintinfo.aspx.

[561] Ibidem.

[562] Ibidem.

[563] *Viețile Sfinților pe luna iulie*, ed. BOR 1997, p. 389.

[564] Ibidem.

[565] Ibidem.

durea foarte tare inima și se tânguia"[566] pentru fărădelegile poporului său. De aceea, el se ruga pentru întoarcerea celor păcătoși la pocăință[567], așa după cum trebuie să ne rugăm și noi. Căci în măsura în care știm *ce trebuie* să facă omul pentru ca să se mântuiască, înțelegem *câte eforturi* trebuie să depună omul pentru mântuirea lui. Iar dacă oamenii nu știu *ce să facă* pentru ca să se mântuiască, cum să fim impasibili, indiferenți față de starea lor?

Ci rugăciunea noastră pentru oameni, făcută pentru ca ei să se pocăiască, e *o milostenie* pentru sufletele lor. Și, în același timp, rugăciunea pentru alții face parte din *râvna* noastră pentru Dumnezeu. Pentru că vrem ca *toți să se mântuiască*.

Aceasta e adevărata *râvnă ortodoxă*: să vrem ca toți să se mântuiască! Dar noi Îi cerem asta lui Dumnezeu, în rugăciune smerită față de El, și nu mergem cu forța, peste oameni, ca să îi facem „credincioși". Pentru că e râvnă lipsită de credință și de cuviință aceea care vrea „întoarcerea" oamenilor *cu forța* la Dumnezeu.

Și în asta constă *extremismul religios* sau *râvna bolnavă*, falsă, lipsită de iubire și de înțelegere a oamenilor: în *a impune altora*, cu forța, credința noastră.

Însă nu asta e *credința* pe care ne-o cere Domnul! Ci credința e *o luminare* a lui Dumnezeu și *o alegere liberă* în același timp, și nu *un mod de constrângere*! Pentru că El *ne luminează* și *ne cheamă* la Sine, dar *nu ne obligă* să fim credincioși. Iubirea însă pentru Dumnezeu e cea care *ne leagă* de El cu totul și pentru aceasta suferim pentru El

---

[566] Idem, p. 390.
[567] Ibidem.

toate. Dar cel care nu se simte *legat* de Dumnezeu, *lipit* de El cu totul, nu e credincios.

Și constrângerea *nu are nimic de-a face* cu viața ortodoxă, care e o viață a libertății duhovnicești, care e viața cu Dumnezeu.

Așadar, iubiții mei, Sfântul Iliu e un model de feciorie, dar și de râvnă pentru noi! Căci curăția reală, sufletească și trupească, e plină de râvnă bună pentru Dumnezeu. Deoarece curăția dorește viața cu Dumnezeu și se împlinește în ea.

Aflăm însă din *Viața românească* a Sfântului Iliu că acesta *a primit* de la Dumnezeu harisma de *a-i pedepsi pe oameni* pentru păcatele lor[568]. Și așa se explică seceta de 3 ani și 6 luni [Iac. 5, 17, BYZ], când nu a căzut nici rouă și nici ploaie pe pământ [I Împ. 17, 1, LXX]. Iar seceta, ca pedeapsă de la Dumnezeu, a distrus totul, pentru că și izvoarele apelor se uscaseră[569]. Și seceta și foametea nu erau numai peste Israil, ci și peste țările dimprejur[570].

Iar seceta este *foamete*, pentru că nici nouă nu ne e foame și nici nu e sete după Dumnezeu și după împlinirea voii Lui. După cum, prea multa ploaie, vântul prea puternic și grindina mare sunt iarăși *foamete*, pentru că distrug totul în jur.

Însă Dumnezeu Își arată mânia și urgia Lui prin secetă sau prin ploaie și zăpadă prea multă, pentru ca noi să trăim cuvios.

Scopul lui Dumnezeu e *corijarea* noastră, educarea noastră, îndreptarea noastră și nu omorârea noastră.

Așa după cum și noi, când îi punem pe copiii noștri să învețe și îi certăm atunci când greșesc, nu

---

568 Ibidem.

569 Idem, p. 391.

570 Ibidem.

le dorim răul, nu dorim ca ei să plângă și să fie triști, ci vrem ca ei să aibă un viitor bun.

Așadar, pedeapsa Lui e *pedagogică*, dar ea este *un cataclism*. Pentru că e manifestarea lui Dumnezeu, a Celui care a făcut toate, și nu e manifestarea unei ființe create. Însă pe cât Dumnezeu Se mânie pe om, pe atât îl și iubește de mult, încât iubirea Lui față de oameni întrece orice înțelegere a ființelor create.

Și în viața Sfântului Iliu vedem din plin iubirea lui Dumnezeu față de el. Căci, pe când poporul suferea din cauza secetei, Profetul Domnului s-a ascuns la pârâul Horrat [Χορραθ] [I Împ. 17, 3, LXX], din porunca Domnului, a băut apă din acel pârâu, iar corbii, tot din porunca Domnului, îi aduceau de mâncare [I Împ. 17, 4]. Însă nu îi aduceau orice de mâncare, ci îi aduceau *pâini* [ἄρτους] dimineața și *cărnuri* [κρέα] seara, iar apă bea din pârâul Horrat [I Împ. 17, 6, LXX].

Și cum să nu fie aceasta *o mare iubire* față de Sfântul Iliu? Căci El l-a învățat pe Sfântul Iliu, prin această masă minunată, că trebuie *să își îmblânzească* inima față de oameni. Așa după cum corbii, din porunca Domnului, s-au făcut milostivi față de el.

Însă, când pârâul a secat [I Împ. 17, 7], Domnul l-a trimis în Sarepta Sidoniasului [Σαρεπτα τῆς Σιδωνίας], la o femeie văduvă, pentru ca să-l hrănească [I Împ. 17, 9]. Și, în același timp, pentru ca să îl învețe *mila*. Căci învățăm *să ne fie milă* de oameni și să îi respectăm și să îi ajutăm, când le cunoaștem sărăcia, nevoile, durerile, bolile, dramele.

Atunci când stăm *la distanță* față de ei, nu ne *dor* durerile lor. Par *o iluzie*. Dar când mergem în sărmanele lor case, când vedem sărăcia lor lucie,

când vedem că nu au bani de medicamente și de trai, că nu pot să facă față vieții de zi cu zi, atunci înțelegem *câtă suferință*, dar și câtă *noblețe* există în acești oameni. Pentru că suferința ne învață răbdarea, iar răbdarea ne învață nădejdea în Dumnezeu și ea nu ne rușinează. Căci atunci când așteptăm de la Dumnezeu *ajutorul* nostru, El ne umple de noblețe, de curăție, de frumusețe duhovnicească.

Sfântul Iliu a înmulțit făina și uleiul [I Împ. 17, 16], pentru ca să arate puterea lui Dumnezeu în casa văduvei. Apoi l-a înviat pe fiul ei [I Împ. 17, 21], despre care *Viața românească* spune că e Sfântul Profet Ionas[571].

Profet care, la rândul lui, a fost învățat mila lui Dumnezeu atunci când a propovăduit în Ninevi. Pentru că Dumnezeu, în toată viața noastră, ne dă să înțelegem și să prețuim oamenii, să înțelegem valoarea imensă a mântuirii lor. Căci El ne dă să înțelegem că toți avem nevoie de Dumnezeu și de Împărăția Lui și că nimeni nu trebuie să meargă în Iad.

Sfântul Iliu l-a mustrat pe împăratul Ahaab [Αχααβ] pentru că era idolatru [I Împ. 18, 17], ca și împărăteasa lui, Iezabel [Ιεζαβελ] [I Împ. 18, 19]. Când Iliu aduce jertfă lui Dumnezeu pe muntele Carmilios [Καρμήλιος], „a căzut foc de la Domnul, din cer [ἔπεσεν πῦρ παρὰ Κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ], și a mistuit arderea de tot și lemnele despicate și apa din mare și pietrele și țărâna a fost linsă de foc [τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ τὰς σχίδακας καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θααλα καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸν χοῦν ἐξέλιξεν τὸ πῦρ]" [I Împ. 18, 38, LXX]. Pentru că focul a arătat

[571] Idem, p. 393.

oamenilor puterea lui Dumnezeu și că Iliu e Profetul Domnului.

Și după ce a căzut foc din cer, de la Domnul, și a mistuit jertfa Domnului, Iliu s-a suit pe muntele Carmilios și „s-a aplecat pe pământ și și-a pus fața lui în mijlocul genunchilor lui [ἔκυψεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἔθηκεν τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ ἀνὰ μέσον τῶν γονάτων ἑαυτοῦ]” [I Împ. 18, 42, LXX] și așa s-a rugat Domnului. Și, la rugăciunea lui, după 3 ani și 6 luni, a venit *ploaie mare* [ὑετὸς μέγας] [I Împ. 18, 45].

Pentru că, mai întâi, trebuie să aducem rugăciuni și jertfe Domnului, apoi se arată mila Lui. Pentru că trebuie *să ne smerim* sufletul pentru a primi mila Lui, ca astfel să învățăm *să o prețuim* și *să o lăudăm*. Pentru că noi trăim numai din mila Lui, din revărsarea milei Lui față de noi.

Da, Iliu, în râvna lui cea mare pentru Domnul, *i-a ucis* pe profeții cei mincinoși cu sabia, la pârâul Chison [Κισων] [I Împ. 18, 40; 19, 1]! Însă noi *nu avem dreptul* să facem acest lucru cu cei necredincioși. Căci a omorî un om, pentru că nu e credincios ca noi, nu e „o faptă bună”, ci *o fărădelege*. Așa după cum vedem că fac extremiștii religioși musulmani, care consideră că „a omorî” pe cei care nu cred ca ei este „o jertfă” adusă lui Dumnezeu.

Nu, nu e nicio „jertfă”, ci e *o crimă odioasă*! Pentru că îl omorâm pe cel pe care l-a zidit Dumnezeu, pe *fratele* nostru, iar noi nu avem voie să omorâm pe nimeni.

Însă Iliu s-a înfricoșat de Iezabel și a plecat în Birsabee [Βηρσαβεε], pentru ca să nu fie omorât [I Împ. 19, 3, LXX]. Dar după ce Îngerul Domnului i-a adus pâine și apă și el a mâncat și a băut [I Împ. 19, 6], Iliu a mers „în[tru] tăria acelei mâncări 40 de zile și 40 de nopți până la muntele Horib [ἐν τῇ ἰσχύι τῆς

βρώσεως ἐκείνης τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἕως ὄρους Χωρηβ]" [I Împ. 19, 8, LXX]. Și astfel a trăit un post în mișcare, în călătorie, prin pustiu, la greul postului adăugându-se greul călătoriei.

Și în Horib, Sfântul Iliu trăiește într-o peșteră [I Împ. 19, 9] și aici a văzut, în mod extatic, *trecerea* Domnului. Căci vântul mare și puternic [πνεῦμα μέγα κραταιὸν], care rupea munții și zdrobea pietrele înaintea Domnului [I Împ. 19, 11], pe care l-a văzut, l-a văzut în vedenie. După care, tot duhovnicește, tot extatic, a văzut cutremurul de la Domnul [Ibidem]. După care a văzut, de asemenea extatic, foc de la Domnul [I Împ. 19, 12]. Însă numai în glasul de adiere subțire [φωνὴ αὔρας λεπτῆς] [Ibidem], văzut tot extatic, Profetul Iliu a putut *să Îl suporte* pe Domnul, să suporte măreția slavei Lui, fapt pentru care *acolo era Domnul* [Ibidem].

Dar Domnul este *în orice manifestare extatică* a Lui față de noi! Numai noi nu putem *să Îi trăim manifestarea* la reala ei intensitate, ci numai pe puterea noastră. Și când Dumnezeu ne dă să trăim *cât putem* noi, atunci noi *ne bucurăm în pace* de vederile Lui mistice.

Așadar, pustia e pentru sfințire! Căci și rugăciunea și postul și întreaga noastră nevoință sunt pentru sfințirea noastră. Și când ne sfințim viața cu adevărat, atunci și Dumnezeu *ni Se arată* în slava Lui. Pentru că El vrea să fim cu El mereu și să ne arate cele ale Lui.

De aceea, urcarea Sfântului Iliu în car de foc la cer [II Împ. 2, 11, LXX], fără ca să adoarmă, fără ca să treacă prin moarte în veșnicie, este expresia sfințeniei lui celei prea mari. Iar noi nu avem Sfintele lui Moaște, pentru că el nu a murit, ci e viu, în cer, în

Împărăția lui Dumnezeu, atât cu sufletul, cât și cu trupul lui. Și el s-a arătat, pe Tabor, ca un viu, pentru că e viu în veci, în lumina Lui. Însă, ne spune *Viața* sa *românească*, înaintea venirii celei de a doua a Domnului, el va pătimi de sabia lui Antihrist, împreună cu Enoh și Ioannis[572].

Ce i-a lăsat însă Sfântului Elisee [Ελισαιε], ucenicului lui? I-a lăsat *pielea de oaie* [τὴν μηλωτὴν] [I Împ. 2, 13, LXX] cu care era îmbrăcat. *Biblia de la 1688* vorbește despre *cojocul* lui, ed. BOR 1988 vorbește despre *mantia* lui, ed. BOR 2001 s-a întors la *cojocul* lui. Însă Septuaginta vorbește despre *pielea de oaie* a lui Iliu, despre care va aminti Sfântul Pavlos în Evr. 11, 37: „mers-au în piei de oi [și] în piei de capre [περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν]" [BYZ].

Dar pielea lui de oaie era făcătoare de minuni. Cu ea a împărțit Iordanisul în două [II Împ. 2, 8]. Pentru că îmbrăcămintea lui s-a umplut de slava lui Dumnezeu, care era în Iliu. Însă și noi, dacă ne vom sfinți viața, vom trăi această *experiență a sfințeniei*: pentru că slava lui Dumnezeu din noi *se răspândește* împrejurul nostru.

De aceea, noi vorbim de *Sfintele Biserici* și de *Sfintele Mănăstiri* și înțelegem prin acestea nu numai *clădirile propriu-zise* ale Bisericilor, ci *întreaga curte* a Bisericilor și a Mănăstirilor. Tot ce aparține Bisericii e *sfânt*, pentru că *se sfințesc* de la altarul Bisericii. Tot la fel, tot ceea ce *a aparținut* unui Sfânt sunt *lucruri sfinte* pentru noi, pentru că *s-a revărsat harul* lui în ele.

Iar ele, lucrurile Sfântului, sunt pline de har și fac minuni în viața noastră, dacă ne raportăm la ele

---

[572] Idem, p. 401.

cu evlavie. Adică, dacă vedem în ele hainele și lucrurile Sfântului lui Dumnezeu, care L-a iubit pe El.

Așadar, iubiții mei, pe *Eliahu* sau pe *Iliu* noi îl cunoaștem ca *Ilie* și ne așteptăm ca la praznicul lui *să mâncăm mere*, dar și să avem parte *de ploaie*, de ploaie bună, binecuvântată, din partea lui.

În popor, astăzi, se împart mere, mere din cele de vară, încă necoapte, pentru că acum cad din pom. Și pentru că e vară, cerem și ploaie și răcorire de vânt.

Și bine ar fi ca, pe lângă mere, să se împartă astăzi și *apă*, pentru setea trupului, dar și *învățătură teologică*, pentru setea sufletului. Pentru că sufletul nostru e *mai însetat* decât trupul nostru după voia lui Dumnezeu și după slujbele Bisericii. Trupul nostru mănâncă trupește, dar sufletul nostru mănâncă duhovnicește. Și pentru ca să îl hrănim duhovnicește, pe el, pe sufletul nostru, trebuie să îl ducem la Biserică, la slujbe, trebuie să îl spovedim, să îl împărtășim, să îl umplem de slava lui Dumnezeu. Sufletul nostru are nevoie de multă rugăciune, de multă teologie, de multă iubire pentru Dumnezeu. Și când sufletul nostru e plin de cele bune, atunci și trupul nostru mănâncă cuviincios. Dar când trupul nostru mănâncă mult, cât nu-i trebuie, sufletul nostru se umple de patimi.

Și dacă avem *patimi vii* în noi, înseamnă că nu avem *râvnă* pentru Dumnezeu, pentru a face voia Lui.

De aceea, să ne rugăm Sfântului Iliu, Părintelui nostru, Profetului Domnului, ca să ne umple de râvnă dumnezeiască, dar și de curăție dumnezeiască și de milă dumnezeiască! Pentru că râvna credinței noastre trebuie să fie una sfântă și milos-

tivă și nu torționară. Căci cine se milostivește, se umple de iertare, dar cine nu iartă, se umple de răutate.

La mulți ani tuturor acelora care astăzi își serbează ziua patronimică! Și Dumnezeu să ne întărească pe toți în bucuria Lui și în iubirea Lui de oameni! Amin.

Predică la Duminica a 5-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[573],

ca preot am trăit de multe ori această experiență *amară*: oamenii stau și te ascultă și sunt impresionați când le vorbești despre demoni, despre apariții satanice în diferite locuri, despre posedați, despre pedepsele lui Dumnezeu în viața oamenilor, dar *își pierd interesul* când le vorbești despre Dumnezeu, despre iubirea și frumusețea Lui, despre atotștiința Lui, despre atotcunoașterea Lui, despre judecata Lui, despre Împărăția Lui. Și aceasta se petrece, pentru că oamenii sunt impresionați de experiențele pe care *le-au avut* ei și alții din jurul lor, și acelea, adesea, sunt *rele*. Sunt experiențe demonice.

Din acest motiv se dau în vânt după demonisme, dar nu iubesc vedeniile și minunile lui Dumnezeu. Dacă ar fi avut experiențe bune, experiențe cu Dumnezeu, ar fi dorit cu mult dor să audă despre astfel de experiențe. Dar pentru că nu au *experiențe dumnezeiești*, ei consideră că cele demonice sunt „interesante". Însă demonismul nu e niciodată *interesant*! Ci manifestările demonilor în viața noastră sunt întotdeauna *rele* și ei caută *să ne înșele* în chip și fel.

Așa că nu ne putem *bucura* de cei care ne fac rău. Pentru că, dacă un vrăjmaș al nostru, pus de

---

[573] Scrisă în ziua de 21 iulie 2016, zi de joi, 24 de grade la ora 10.00.

demoni, ne face rău și răul *ne doare*, cum *să ne placă* răul pe care demonii îl fac în viețile oamenilor?

Și, de fiecare dată, când am spus acest *adevăr crud* oamenilor, acela că ei *se bucură* să audă despre demoni, pentru că au *o viață păcătoasă*, ca a lor...nu le-a plăcut. Însă acesta e *adevărul*! Pentru că ne place ceea ce iubim și iubim ceea ce suntem. Căci omul credincios nu poate să asculte *cu plăcere* cele despre demoni, ci, dacă le ascultă, integrate fiind ele în viețile Sfinților lui Dumnezeu, le ascultă pentru ca *să se ferească* de cursele demonilor și nu pentru ca să „îi aprecieze" pe demoni.

Și acestea sunt motivele pentru care avem Evanghelii duminicale cu demonizați, ca cea de azi [Mt. 8, 28-34; 9, 1]: 1. pentru ca să știm că demonizarea e *o realitate* și nu o ficțiune, 2. pentru ca să vedem *cât rău* fac demonii oamenilor, și 3. pentru ca să înțelegem că *numai Dumnezeu ne eliberează de demoni*.

Căci cei care *se înfricoșează* când îi aud pe demoni vorbind prin oamenii posedați de către ei, se înfricoșează pentru că înțeleg că demonii sunt *reali*. Pentru că demonii, în răutatea lor, vorbesc despre păcatele oamenilor de lângă cel posedat...și oamenii se știu cu musca pe căciulă.

Și aceasta este una din *binefacerile* posesiilor satanice de azi: faptul că Dumnezeu iconomisește ca, prin cei posedați, oamenii *să înțeleagă* răutatea demonilor. Faptul că au de-a face cu niște *ființe spirituale rele*, care sunt *nemuritoare* pentru că sunt duhuri, așa după cum și sufletul nostru e *nemuritor*, pentru că așa a făcut Dumnezeu pe Îngeri și sufletele oamenilor.

Față în față cu un posedat de demoni înțelegi că ai de-a face cu ființe spirituale reale, încuibate

într-un om, dar că acei demoni *țipă* în om, pentru că harul lui Dumnezeu îi arde. Nu se simt *confortabil* în om, când cel posedat e dus la Biserică și este exorcizat.

Așadar avem de-a face, pe de o parte, cu demoni, dar, pe de altă parte, vedem cum demonii *țipă* și *se vaietă* în oameni, pentru că puterea lui Dumnezeu e *infinit mai mare* decât slabele lor manifestări de răutate și de invidie.

De aceea, dacă am asculta foarte bine predica *despre* Dumnezeu, am înțelege *cine nu sunt* demonii. Pentru că demonii nu sunt „cei care ne conduc” pe noi, nu sunt „cei care fac legea pe pământ”, pentru că ei sunt *creaturi* ale lui Dumnezeu. Dumnezeu a creat Îngerii, iar demonii sunt *Îngeri căzuți*, care au căzut din slava lui Dumnezeu din mândrie. De aceea, ei nu pot să fie decât ceea ce sunt: niște ființe rele, mincinoase, invidioase, răzbunătoare, care se vor chinui veșnic în Iad.

A rămâne „impresionați” de răutatea lor înseamnă *a fi copii* la minte. Căci numai copiii, pentru că nu știu șiretlicurile lor, îi consideră pe toți farsorii care fac „magie” drept niște „super-oameni”. Dar când cresc și își dau seama că magicienii sunt niște *impostori*, că ei *vând iluzii* sau că unii dintre ei lucrează cu demonii, și aceia îi ajută să facă tot felul de acte părut „eroice”, părut „extraordinare”, atunci *își schimbă* impresia despre ei.

Căci minunile sunt făcute cu harul lui Dumnezeu și pentru mântuirea oamenilor și de către oameni Sfinți și nu sunt simple exerciții „de uluire” a lor. Pe când trucurile de la circ și efectele regizorale din filme sunt pentru *a ne uimi în mod fals*, pentru a ne induce ideea în inimă că minciuna e *adevăr*, că minciuna e *realitate*.

Dar minciuna nu e niciodată *realitate*! Minciuna e o poveste inventată, minciuna e o iluzie, minciuna e o deformare voită, răutăcioasă, a realității. Și pe cât *lățim* minciuna, pe cât *o înflorim*, pe atât e mai monstruoasă.

Pe când *minunea* e *intrarea realității dumnezeiești în viața noastră*. Ea e puterea lui Dumnezeu care ne umple, e luminarea lui Dumnezeu care ne face să vedem adevărul, ea este eliberarea noastră de demoni, ea e vindecarea noastră de diverse neputințe.

Care este *realitatea* despre care ne vorbește Evanghelia de azi? Despre ce fel *de lume* ne vorbește ea? Despre aceea în care Domnul a fost *întâmpinat* de doi demonizați [δύο δαιμονιζόμενοι] [Mt. 8, 28, BYZ]. Adică despre o lume în care demonizarea era *o realitate cotidiană*, pe care nimeni nu dorea să o ascundă. Pentru că cei doi, „ieșind din morminte [ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι], [fiind] foarte violenți [χαλεποὶ λίαν], [se manifestau cu atâta răutate] încât nimeni nu putea să treacă prin acea cale [ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης]" [Mt. 8, 28, BYZ].

Însă cei doi demonizați au ieșit înaintea Domnului și au început să strige, zicând: „Ce [este] nouă și Ție, Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu [Τί ἡμῖν καὶ Σοί, Ἰησοῦ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ]? Ai venit aici, mai înainte de vreme, [ca] să ne chinuiești pe noi?" [Mt. 8, 29]. Și nu era *un demon* în acei doi oameni, ci mai mulți *demoni*, după cum ne spune Mt. 8, 31. Care s-au rugat de Domnul și I-au spus: „Dacă ne scoți pe noi, trimite-ne pe noi să mergem întru turma porcilor [Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων]!" [Mt. 8, 31, BYZ].

Și din aceste puține cuvinte ale demonilor putem să vedem multa lor răutate, dar și cum mint demonii. Cum îi înșală demonii pe oameni.

Pentru că demonii au început prin a spune că între ei și Iisus *nu e nicio relație*. Cum să nu fie nicio *relație*, dacă Iisus era *Făcătorul* Îngerilor, iar demonii sunt *Îngeri căzuți*? Adică demonii încep cu minciuna, după care Îl mărturisesc pe Iisus ca fiind *Fiul lui Dumnezeu*. Da, cu adevărat, Iisus Hristos e *Fiul lui Dumnezeu întrupat*! Dar când amesteci minciuna cu adevărul nu propovăduiești *adevărul*, ci vrei *să propovăduiești minciuna*. Și demonii doreau să propovăduiască minciuna. Pentru că doreau ca oamenii să Îl cunoască pe El ca Fiul lui Dumnezeu, dar prin propovăduirea lor și nu a Lui.

Așa cum fac vrăjitoarele noastre de azi, care mai apar la televizor (acum, din fericire, din ce în ce mai puțin): se înconjoară de Cruci, de tămâie, de Icoane ortodoxe, pun și cărți de rugăciuni pe masă, lângă cărțile de ghicit și alte lucruri spurcate, pentru ca să spună că ele fac „magie albă”, adică „magie cu Dumnezeu”. Însă magia/ vrăjitoria nu se face niciodată *cu Dumnezeu*, ci *cu demonii*! Pentru că vrăjitoria e *pedepsită* de Biserică și e considerată o *apostazie*, o cădere din credință, pentru că vrăjitorii *își vând sufletul* demonilor ca să facă vrăji.

Așa că demonii nu spun adevărul pentru ca *să ne învețe* adevărul, ci spun adevărul, uneori, pentru ca să ne facă *să credem* că și ei *ne învață* adevărul. Dar ei spun un lucru adevărat și 10 minciuni după el. Pentru că scopul lor e *să ne înșele*, *să ne îndepărteze* de la Dumnezeu și nu să ne facă oameni *credincioși*.

Așadar, după ce au spus că între ei și Domnul nu e nicio legătură, L-au mărturisit pe El ca Fiul lui

Dumnezeu. Și după ce L-au mărturisit ca Fiu al lui Dumnezeu, L-au întrebat de ce a venit aici, pe pământ, adică de ce S-a întrupat. Pentru că ei știu care e *pedeapsa* pentru căderea lor: chinul veșnic în Iad. Și de aceea L-au întrebat dacă chinul va începe *acum*, mai înainte de vreme.

Și când demonii au spus: „mai înainte de vreme [πρὸ καιροῦ]” [Mt. 8, 29, BYZ], ei au insinuat că *mai e vreme* să păcătuiască, că *mai pot* să păcătuiască. Căci, în loc să se pocăiască, demonii păcătuiesc neîncetat. Pentru că ei *și-au asumat* viața în păcat, și-au ales-o și o practică.

Dar și oamenii păcătoși, care consideră păcatul „un mod de viață”, „o normalitate”, și-au asumat păcatul în defavoarea vieții. De aceea, când le spun oamenilor că, prin păcat, *seamănă* cu demonii, le spun *un mare adevăr*, care îi poate înfricoșa și întoarce la Domnul. Așa după cum medicul, unui pacient, îi spune adevărul, pentru ca el *să o termine* cu viciile care îl distrug și nu pentru ca să îl înfricoșeze degeaba.

De aceea, câți înțelegeți acest mare adevăr, că păcatul ne face *asemenea* demonilor, urâți păcatul și lepădați-vă de el! Spovediți-vă păcatele voastre și veți fi curați! Pentru că Cel care ne curățește și ne face *mai albi* decât zăpada e Dumnezeu, Cel care curățește și vindecă sufletele și trupurile noastre.

De ce au cerut demonii să intre în turma porcilor? Pentru că a crește și a mânca carne de porc le era interzis iudeilor de către Dumnezeu. Demonii au cerut să intre în porci, pentru că au mers acolo unde se păcătuia. Porcii erau crescuți împotriva poruncii lui Dumnezeu și de aceea demonii au cerut porcii.

Și răutatea demonilor se vede și din aceea că au spus: „dacă ne scoți pe noi...”. Ca și când locul lor ar fi fost *în oameni*. Însă tocmai pentru că locul demonilor nu e *în oameni*, ci *Dumnezeu* trebuie să locuiască în oameni, de aceea Domnul i-a scos din oameni.

Și pentru că Domnul i-a scos pe demoni din oameni și ei au intrat în porci, asta nu înseamnă că porcii sunt *demonizați*. Ci aruncarea porcilor în mare și omorârea lor [Mt. 8, 32], prin intrarea demonilor în ei, arată marea răutate a demonilor. Că ei doreau să le facă și oamenilor acest lucru: să-i omoare.

Cum este lumea *împreună cu* Dumnezeu? E o lume în care Dumnezeu *locuiește* în oameni, prin slava Lui. Și cum e lumea fără Dumnezeu? E lumea în care oamenii sunt demonizați, în care oamenii păcătuiesc, în care oamenii se împotrivesc lui Dumnezeu.

Căci hrănitorii porcilor au mers în cetate și au vestit cele despre cei doi demonizați [Mt. 8, 33]. De aceea, „toată cetatea a venit întru întâmpinarea lui Iisus [πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ]” [Mt. 8, 34, BYZ].

Și dacă Evanghelia s-ar fi terminat aici, ce bine ar fi fost! Pentru că asta ar fi însemnat că toată cetatea Gherghesinos [Γεργεσηνός], ca și cetatea Sihar [Συχάρ] [In. 4, 5, 39], ar fi crezut în Domnul.

Însă cei din cetatea Gherghesinos nu Îl întâmpină pe Domnul pentru că *le-a plăcut vindecarea* celor doi demonizați, ci pentru că El *le-a stricat afacerea*. Pe ei îi durea *de porcii lor* și nu se bucurau pentru *vindecarea* celor doi demonizați!

Iar noi, de fiecare dată când *nu ne bucurăm* de binele altuia, de sporirea lui duhovnicească, de

luminarea și de vindecarea lui, de fapt *nu ne bucurăm de Dumnezeu*. Pentru că noi nu ne bucurăm de ceea ce *face* Dumnezeu cu oamenii.

Și Dumnezeu face mari minuni și fără număr cu oamenii, numai că noi nu vrem *să le cunoaștem*! Și pentru că nu vrem să le cunoaștem, tocmai de aceea nici nu ne bucurăm. Și dacă nu ne bucurăm pentru binele din oameni, Dumnezeu nu ne bucură duhovnicește. Dar dacă ne bucurăm pentru ei, Dumnezeu ne face să trăim continuu bucuria Lui cea dumnezeiască.

Așadar, cetatea a ieșit întru întâmpinarea Lui... dar a făcut un păcat *și mai mare*! Pentru că ei „L-au rugat ca *să plece* din hotarele lor [παρεκάλεσαν ὅπως *μεταβῇ* ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν]” [Mt. 8, 34, BYZ].

Și o rugăciune demonică ca aceasta să nu facem niciodată! Să nu Îi cerem niciodată lui Dumnezeu *să plece* de la noi, să ne părăsească, să ne lase în pace, pentru că plecarea Lui de la noi e cea mai mare pedeapsă posibilă.

Plecarea Lui de la noi e Iadul!

Pentru că cei din Iad nu Îl simt interior pe Dumnezeu, *nu simt* slava Lui, pentru că *nu o vor*. De aceea, ea e resimțită de ei ca foc, ca chinuire, ca durere imensă.

Și Iadul începe de acum...pentru cei care se leapădă de Dumnezeu, pentru cei care Îl disprețuiesc, pentru cei care Îl consideră de neiubit. Dar el e veșnic! Și noi, în prostia și în nebunia noastră, ne asumăm un chin veșnic, în loc să ne cutremurăm chiar și numai de gândul lui și să dorim slava lui Dumnezeu. Pentru că numai Dumnezeu e odihna noastră, numai El e bucuria noastră, numai El e împlinirea noastră veșnică, iar demonii ne vând numai minciuni.

Pentru că ei ne spun că *depărtarea* de El, adică *păcatul*, e „starea de libertate”. Însă păcatul e starea de posesie demonică. Păcatul ne face robi ai demonilor și nu ne aduce libertate interioară! Pentru că păcatul vrea tot mai mult păcat, adică tot mai multă *înrobire* a noastră față de demoni și el nu ne *eliberează* niciodată de rău, ci *ne afundă în rău* la infinit.

Ce a făcut Domnul? Le-a respectat libertatea! Libertatea de a alege. El „a intrat întru corabie [și] a trecut dincolo și a venit întru cetatea Sa [ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασεν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ἰδίαν πόλιν]” [Mt. 9, 1, BYZ]. I-a lăsat în alegerile lor rele.

Iar când Dumnezeu *ne lasă* în relele noastre, ne lasă pentru ca să ne venim în fire. Să vedem *ce grea* e depărtarea de El.

Însă unii aleg să rămână în rău, pe când alții se dezlipesc de rău, prin pocăință, și vin la o viață bună, cu Dumnezeu. Iar lumea noastră e formată din aceste două categorii de oameni: din oameni care trăiesc și se lăfăie în păcat, stau comod în patimi, și din oameni care luptă cu păcatul până la sânge. Căci viața ortodoxă înseamnă viața în care continuu ne despătimim, în care continuu ne curățim de patimi și în care urâm păcatul cu desăvârșire. Pentru că știm că în el e *moarte* și nu *viață*. În el e *moarte veșnică*, e *Iadul*...

Așadar, iubiții mei, de ce este *vindecarea* de demonizare *o realitate aspirațională* pentru noi? Pentru că deparazitarea de demoni și de patimi și trăirea în slava lui Dumnezeu, prin împlinirea poruncilor Lui, e viața *normală* a omului.

Pentru noi, demonizarea e *anormalitatea*, iar normalitatea e *viața cu Dumnezeu*. De aceea, *a trăi* cu Dumnezeu înseamnă *a urî toată calea păcatului*,

toată patima și tot păcatul și a nu le mai săvârși. A trăi cu Dumnezeu înseamnă *a-L întâmpina mereu pe El*, în fiecare clipă, pentru a-L lăuda și a-I mulțumi pentru toate, pentru a-I fi recunoscător pentru toate.

Pentru că afacerile fără El nu sunt *afaceri*, ci sunt *moarte*. Clipele fără El nu sunt „plăcute”, ci sunt *amare*. Pentru că amărăciunea se naște din plăcerea păcătoasă. Cuvintele noastre și faptele noastre și viața noastră trebuie *să Îl întâmpine* mereu pe Domnul și pe El să Îl laude, pentru că numai El e *vrednic de lăudat* și *de dorit*.

Îmi place *întâmpinarea*, întâmpinarea reală, pentru că ea e *îmbrățișare*. Cine ne îmbrățișează, acela *se bucură* de noi, pentru că *ne iubește*.

Să Îl îmbrățișăm, așadar, iubiții mei, pe Dumnezeu cu toată viața noastră și să Îl rugăm să *nu plece* de la noi! Să Îl rugăm *să nu-Și întoarcă fața Lui de la noi*, ci să ne umple cu slava feței Sale de bucuria Lui cea veșnică! Amin.

Predică la Duminica a 6-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[574],

predica este o *mâncare esențială*! E o mâncare teologică, o mâncare duhovnicească, o mâncare a iubirii sfinte a lui Dumnezeu pentru noi. Căci „nu numai cu pâine va trăi omul [οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος], ci [și] cu tot cuvântul lui Dumnezeu [ἀλλ᾽ ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ]" [Lc. 4, 4, BYZ]. Pentru că sufletul nostru are nevoie de *pâinea* cuvântului lui Dumnezeu, de hrana duhovnicească dată lui de Dumnezeu, adică de *predicare*, pentru ca să fie viu, pentru ca să se bucure, pentru ca să se veselească dumnezeiește.

Predica nu e *opțională*! Ea nu poate fi *eliminată* din Slujbe, pentru că înseși Slujbele au un conținut predicatorial.

Avem psalmi, avem rugăciuni, avem cântări, avem ectenii teologice la Slujbe și toate sunt pline de teologie. Toate sunt pline de adevăr. Toate sunt pline de dulceață duhovnicească. Pe care le simți dacă te curățești de patimi, dacă vii pregătit, dacă ești treaz, dacă te rogi continuu, dacă ești trup și suflet aici, în Biserică, la Slujbe.

Adevărul Bisericii *țâșnește* din orice filă a Slujbei și el se vrea *asumat*.

Iar noi facem cu mintea noastră și cu inima noastră și cu gura noastră și cu trupul nostru Slujbele lui Dumnezeu, adică cu toată ființa noastră,

---

[574] Scrisă în dimineața zilei de 28 iulie 2016, zi de joi, la ora 9.00 erau 24 de grade.

pentru că noi cântăm și mărturisim și ne închinăm și îngenunchem cu toată ființa noastră și nu lăsăm un instrument sau un DVD ca să se roage *în locul nostru*.

Nu se roagă chitara sau orga în locul nostru! Nu ne trebuie instrumente acustice pentru ca să ne rugăm! Microfonul poate să mărească intensitatea cu care suntem auziți de oameni, dar nu poate să mărească intensitatea cu care suntem auziți de Dumnezeu. Pentru că El aude rugăciunea noastră și ia aminte la cuvintele gurii noastre [Ps. 53, 4, LXX]. El aude și vede cele din lăuntru nostru în adevărul lor și nu are nevoie ca să Îi spună nimeni ce simțim, ce vrem, ce ne trebuie.

Dar noi venim înaintea Lui și Îl lăudăm, noi venim și Îi cerem cele spre mântuirea noastră și a întregii lumi, noi venim și Îl recunoaștem drept *singurul ajutor* și *singura nădejde nerușinată* a întregii lumi, pentru că Îl știm ca pe singurul *Dumnezeu* și *Domn* al întregii lumi.

Da, predica se naște din rugăciune și explică rugăciunea! Ea poartă înțelesul celor slujite, celor ascultate la Slujbe. Dar predica ne explică lucrurile lui Dumnezeu pentru *a ne scufunda* în taina vieții cu Dumnezeu și nu pentru ca să ajungem la falsa concluzie că, *aflând* lucruri despre Dumnezeu, de fapt „le știm pe toate” ale Lui. Pentru că predica *nu desființează* taina lui Dumnezeu, ci o mărturisește în toată negrăita și neajunsa ei profunzime, care veșnic e necunoscută.

Predica se închină Dumnezeului treimic, se închină Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, se închină Dumnezeului întregii creații, după cum Însuși Dumnezeu S-a revelat și Se revelează Bisericii Sale. Dar ea nu spune niciodată că de Dumnezeu *ne*

putem plictisi, că pe El Îl putem *cunoaște* după cum cunoaștem o carte sau că El e *cuprins* într-o carte. Pentru că El, Dumnezeul nostru, depășește orice înțelegere a minții noastre și a oricărei minți îngerești, El revelându-Se pe Sine, făcându-Se cunoscut pe Sine în mod paradoxal, pe cât e nevoie nouă ca să ne mântuim. Adică, pe cât avem noi nevoie ca să începem și să rămânem *în relația* cu El pentru veșnicie.

De aceea, învățătura Bisericii e hrana noastră zilnică. Pentru că Scriptura și Sfinții lui Dumnezeu, cultul Bisericii și viața Bisericii trebuie să fie *masa noastră îmbelșugată*. Din ea trebuie să ne hrănim zilnic, pentru ca să vedem zilnic noi și noi înțelegeri ale voii lui Dumnezeu cu creația Sa.

Mă trezesc dimineața cu bucuria de a mă ruga și de a citi și de a aprofunda teologia Bisericii. Dacă mă rog și mă umplu de slava lui Dumnezeu, dacă mă împărtășesc cu El euharistic, dacă Îi spun Lui inima mea, apoi mă pot scufunda în Scriptură. Și în Scriptură Îl găsesc tot pe Dumnezeul treimic, tot pe Dumnezeul inimii mele. Trec de la Scriptura Dumnezeiască la Sfinții lui Dumnezeu și Îl găsesc pe același Dumnezeu. Pentru Care ei au păzit căi aspre [ὁδοὺς σκληράς], grele, dureroase [Ps. 16, 4, LXX]. Pentru Care ei s-au nevoit ani de zile, pentru Care ei au murit mucenicește.

Pentru că în întinderile lor pe roată și în durerile lor datorate tăierii membrelor lor și în închisorile suferite pentru Domnul și în gloanțele primite pentru El, ei au înțeles că iubirea nu moare niciodată.

Dacă citim Slujbele Bisericii ele seamănă cu dogmele Bisericii. Pentru că și dogmele Bisericii au tot revelația lui Dumnezeu ca fundament. Dacă

citim sau cântăm cântările Bisericii din Ceaslov, din Minei, din Octoih, din Triod, din Penticostar, găsim că ele sunt ale multor Sfinți Părinți, dar că ele sunt scrise în aceeași slavă a lui Dumnezeu, că ele slăvesc același Dumnezeu, pe Dumnezeul Care era, este și va fi, și Care nu are început și nici sfârșit.

E nevoie să tâlcuim Scriptura la predică, e nevoie să tâlcuim Părinții Bisericii la predică, e nevoie ca predica să vorbească despre dogmele Bisericii și despre istoria Bisericii și despre actualitatea Bisericii. Dar predica trebuie să vorbească despre toate acestea cu evlavie, cu înțelepciune, cu multă înțelegere și ca despre un tot unitar, pentru că trebuie să tâlcuiască viața Bisericii în profunzimea ei. Pentru că viața Bisericii este acest șuvoi nesfârșit de viață divino-angelico-umană, care străbate întreaga istorie, pentru *a se înveșnici* odată cu a doua venire a Domnului. Căci Biserica îi cuprinde și pe Îngeri și pe oameni, cuprinde întreaga creație. Pentru că toate sunt în relație cu Dumnezeu, Creatorul lor.

Predica, așadar, trebuie *să dea de mâncare* celor credincioși! Și ei trebuie să o mănânce cu sufletul lor, pentru ca el să fie viu și bucuros.

Căci predica, acum, la începutul postului, este *o masă de post*. O dulce masă de post, formată din pâinile cele proaspete și curate ale lui Dumnezeu și din izvorul nesfârșit al slavei Sale. Pentru că vrea să ne învețe despre gândurile inimilor noastre. Și dacă ne învață despre gândurile inimii, ne învață despre *taina* inimii noastre.

Căci ce e omul în adâncimea lui? E o minte care simte, care iubește, care dorește. E o minte care gândește în inimă. Și tocmai pentru că gândește în inimă, omul este o inimă rațională, care vrea să spună una sau alta, care vrea să facă una sau alta.

Dar când spun că omul e *minte* și că e *inimă* și că el *acționează liber*, eu mă refer la faptul că omul e *un suflet întrupat*. Pentru că sufletul lui, prin intermediul creierului său material și al inimii sale materiale și prin tot trupul lui material, format din pământ, acționează și se manifestă.

Pentru că întregul suflet al omului se manifestă prin întreg trupul lui. Și sufletul nostru, din prima clipă a vieții noastre, adică de la zămislirea noastră, când el e creat de Dumnezeu și sădit dumnezeiește în trupul nostru pentru ca să îl dezvolte, se manifestă ca un suflet care are rațiune, care are sentimente, care are voință. Pentru că așa e sufletul nostru dintru început: cu toate calitățile sale, el fiind spiritual și nemuritor!

Trupul nostru poate avea un defect moștenit de la părinți. Se poate naște cu o boală anume, cu o diformitate. Însă sufletul nostru, ca cel pe care Dumnezeu *îl zidește* pentru noi, pentru fiecare dintre noi, nu e creat cu vreun handicap, cu vreo deficiență, ci e creat personalizat, pentru noi, pe măsura noastră.

De aceea, sufletul nostru își zidește trupul pe măsura lui, ținând cont de datele primite de la părinți, sufletul fiind cel care se manifestă în el din prima clipă a existenței sale. Pentru că sufletul și trupul nostru își încep existența *în același timp*, sufletul fiind creația lui Dumnezeu, pe când trupul e creația părinților noștri împreună cu Dumnezeu.

Și am subliniat pe *în același timp*, pentru ca nimeni să nu considere că sufletul este anterior trupului sau că trupul e anterior sufletului nostru. Ci omul e trup și suflet dintru început, e unic și personal și el trebuie să aibă o relație veșnică cu

Dumnezeu și cu oamenii și cu Îngerii Lui în Împărăția lui Dumnezeu.

Și sufletul nostru, așadar, gândește și simte și acționează prin mintea, prin inima și prin tot trupul nostru. Sufletul nostru e cel care *relaționează* cu ceilalți și în el *se imprimă* toate consecințele faptelor noastre. Iar când mintea cuiva, din cauza unui accident, e afectată și nu mai poate comunica cu oamenii, trebuie să știm că sufletul său e viu și nu e afectat de accident, ci numai că nu se mai poate manifesta prin creierul lui, ca mai înainte de accident.

Sufletul nostru e viu oricât de bolnavi am fi noi! Starea *vegetativă* e a trupului și nu a sufletului nostru! Doar trupul e hrănit *artificial*, pe când sufletul nostru are nevoie de rugăciunea tuturor și de Tainele Bisericii, pentru că ele sunt *hrana* lui duhovnicească.

Creierul material e afectat, așa după cum o priză se poate strica. Curentul, adică sufletul, nu poate să intre în televizor dacă priza, adică creierul, e stricată. Din cauza creierului, omul nu se poate manifesta cum trebuie. Dar el e viu și conștient prin sufletul lui! Iar dacă îl decuplăm de la aparate îl ucidem. Pentru că problema lui e materială și nu spirituală. Problema lui e că are afectat creierul, că are deteriorat creierul, că are amputat creierul, și de aceea sufletul nu se mai poate *manifesta* prin el. Dacă creierul ar putea fi *reparat*, după cum mâna e pusă la loc și un organ poate fi schimbat, omul ar ieși din boală și ne-ar spune că a fost...*conștient* tot timpul și că *a suferit enorm* pentru că nu a putut să comunice cu ceilalți.

Și în această situație înțelegem că Dumnezeu, Cel care *a unit* sufletul cu trupul nostru dintru început, e singurul Care *le poate despărți*. Că El e

începutul și *sfârșitul* vieții noastre pământești, dar că noi *nu ne sfârșim* odată cu viața aceasta. Pentru că sufletul nostru e viu în veșnicie, și el merge în Iad sau în Rai, după faptele sale, dar că la învierea de obște trupul nostru va fi restaurat și transfigurat de Dumnezeu prin slava Sa, El făcându-ne pe toți ființe umane înduhovnicite. Numai că fiecare va avea în sine *conținutul* vieții sale umane, pământești, dezvoltat enorm de mult în veșnicie. Cei care sunt Sfinți, se vor sfinți pentru veșnicie în relație cu Dumnezeu, pe când cei păcătoși se vor urâți veșnic, într-o chinuitoare și îngrozitoare suferință, dimpreună cu demonii, care și-au ales ura și depărtarea de Dumnezeu.

…„Pentru ce voi *cugetați* rele în inimile voastre [Ἵνα τί ὑμεῖς *ἐνθυμεῖσθε* πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν]?" [Mt. 9, 4, BYZ]. Și Domnul i-a întrebat acest lucru, pentru ca să îi mustre pe grammatei/ pe cărturari/ pe învățați [Mt. 9, 3]. Căci El *vedea* gândurile lor [Mt. 9, 4]. Gândurile din inimile lor.

Sfântul Matteos folosește aici, la 9, 4, participiul lui *a vedea* și nu pe cel al lui *a ști*. Pentru că El vede toate, până în străfundurile ființelor și ale lucrurilor, nefiind ceva în afara vederii și a științei Lui.

Le-a văzut gândurile rele…dar dorea ca ei să gândească în inimă cele bune. Pentru că El dorește de la noi toți să gândim *bine* în inima noastră. Pentru că El dorește ca toată taina inimii noastră să fie plină de El, de bucuria pentru El, de prezența Lui.

Așadar, viața creștină începe *din adâncul* inimii noastre! Acolo începe credința, evlavia, dăruirea noastră, rugăciunea inimii noastre!

Dacă acolo e falsitate, dacă în inimă suntem necredincioși, dacă suntem impostori, toată manifestarea noastră „creștină” e *o parodiere* a evlaviei. Dacă suntem „evlavioși” sau „credincioși” numai pentru alții, atunci suntem *ipocriți*. Fariseismul e mimarea religiozității.

Iar pentru a fi *autentici* în credință trebuie să destupăm în noi *normalitatea*. Căci falsitatea e ca un dop rău, care nu lasă inima să se bucure. Dacă dăm la o parte închipuirea de sine, dacă dăm la o parte grandomania, dacă așteptăm numai de la Dumnezeu vindecare, dacă El e odihna și alinarea noastră, inima noastră începe să se manifeste normal. Pentru că inima începe să atragă mintea în ea, mintea coboară în inimă de la sine, pentru că așa gândește mintea: în inimă. Sufletul nostru gândește prin creier în inimă și de aceea are nevoie de o rugăciune fără gânduri, fără imaginație, fără idoli. Și când mintea spulberă din inimă orice gând, pentru că se umple de slava lui Dumnezeu, atunci Dumnezeu începe *să scrie* în mintea celui credincios gândurile Lui. Și Dumnezeu scrie, scrie mereu, *scrie dumnezeiește*, dacă vrei să fii *învățat* de către El și *să te umpli* de slava Lui.

Dar dacă nu vrei ca El *să te învețe* și *să te schimbe continuu*, dumnezeiește, ci te bucuri și te complaci în ceea ce spune lumea despre tine, nu te alegi decât cu laude deșarte. Cu laude care nu țin de foame. Pentru că *foamea* sufletului se astâmpără numai cu slava lui Dumnezeu, numai cu adevărul Lui, numai cu cunoașterea Lui.

Minciuna, păcatul, impostura *nu hrănesc* sufletul, ci îl urâțesc continuu! Și mulți, cred, sunt *conștienți* de deformările demonice pe care le pro-

duce păcatul în noi înșine. Iar dacă sunt conștienți, atunci și *acționează* împotriva păcatului.

Pentru că păcatul trebuie *tăiat* înăuntru nostru. Acolo trebuie tăiată minciuna, acolo trebuie tăiată pofta desfrânată, acolo trebuie tăiată nemilostivirea, acolo trebuie tăiată neiertarea. Pruncii păcatului trebuie loviți de Piatră [Ps. 136, 9, LXX], de Hristos.

Căci Dumnezeu vede ce e înăuntru, la fel de evident și de imediat ca și ceea ce e în afară. Și El ne iartă de toate păcatele noastre, dacă ne pocăim și le mărturisim cu încrederea în iertarea Lui. Pentru că *Fiul omului* are puterea de a ierta păcatele, după cum are puterea de a ne ridica din boală [Mt. 9, 6].

Și această mare și negrăită putere *a iertării păcatelor* a dat-o Ierarhilor și Preoților Bisericii, în Taina Sfintei Spovedanii, pentru ca să ierte păcatele oamenilor. Pentru că El iartă prin noi păcatele celor care se spovedesc. El e acolo, cu noi, și ne ascultă spovedaniile, și tot El ne dă iertare. Dar iertarea trebuie să aibă un martor uman, pe Ierarh și pe Preot, pe cel care ne spovedește, pentru că și păcatele noastre sunt făcute tot ca oameni.

Duhovnicul e cel care ne înțelege, dar ne și încurajează spre nevoință. El ne compătimește, dar știe că ne putem ridica. El e lângă noi în drumul nostru personal, în drumul nostru cu Dumnezeu. El ne pune la loc, pe cale, pe calea Lui, atunci când cădem din ea și se bucură de noi când mergem bine, când trăim evlavios.

Însă tot de la El e puterea de a face minuni. Și El dă puterea de a face minuni tot oamenilor Bisericii. După cum tot lor le dă puterea de a se nevoi, de a predica, de a scrie, de a sluji Domnului. Căci de la El sunt tăria și puterea noastră, de la El

sunt ajutorul și întărirea noastră în tot ceea ce facem.

Și trebuie să știți, iubiții mei, că fiecare dintre noi suntem *paraliticul* pe care astăzi l-a vindecat Domnul! Căci tuturor El ne-a spus și ne spune *să ne ridicăm* din păcat, din patimile cele multe, *să ne luăm patul*, adică să înfăptuim cu toată puterea noastră fapta bună, și prin ea, prin buna făptuire, să mergem întru casa noastră din cer, întru Împărăția Lui [Mt. 9, 6].

Căci *casa*, în Scriptură, e și Biserica, dar și Împărăția. Și dacă stăm *în* Biserică suntem și *în* Împărăția Lui. Căci împărăția Lui peste toți stăpânește.

„Mulțimile s-au minunat și au slăvit pe Dumnezeu" [οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν] [Mt. 9, 8, BYZ], atunci când l-au văzut vindecat pe paralitic. Când au văzut că Iisus a făcut acea minune. Însă L-au considerat *un Profet* și un *Făcător de minuni* pe Domnul, pentru că au considerat că de la El e puterea Lui [Ibidem]. Mulțimile nu au tras concluzia că El e *Fiul lui Dumnezeu întrupat*, ci că El este *un Profet*.

Și mulți nu știu *ce să spună* despre Dumnezeu, deși sunt ortodocși, pentru că *nu cunosc* teologia Bisericii. Dar nu o cunosc nu pentru că ea *nu le este la îndemână*, ci pentru că *nu-i interesează*. Cel mai mult îi interesează banii, distracția, relaxarea, nemunca, păcatele...De aceea nu au timp de cunoașterea lui Dumnezeu. Însă, fără cunoașterea lui Dumnezeu și fără alipirea de El, fără viața cu Dumnezeu, nu există nicio bucurie, nicio viață reală și nicio împlinire veșnică. Orice bucurie în afară de El e o bucurie falsă, e un surogat, e o minciună.

De aceea, când venim la Biserică, Slujbele Bisericii ne învață mai întâi *despre* Dumnezeu, apoi ne dau *ceva* de la Dumnezeu.

Dumnezeiasca Liturghie e mai întâi cuvânt, e predicare și apoi e așteptare a împărtășirii. Trebuie ca, mai întâi, să Îl lăudăm pe El și să cunoaștem despre El, despre minunile și faptele Lui, despre judecățile Lui arătate nouă, pentru ca să ne facem proprii *împreunării* cu El. Și am folosit verbul *a împreuna*, pe care Sfântul Antim Ivireanul îl folosea pentru a indica *împărtășirea cu Hristos euharistic*, pentru a sublinia faptul că împărtășirea cu Domnul e *o unire ființială* cu Dumnezeu, extrem de profundă și de îndumnezeitoare, și nu e o mâncare oarecare.

Dar pentru a-L primi pe El euharistic trebuie să Îl recunoști pe El în teologia Bisericii. Trebuie să vorbești *ca Biserica* despre Hristos și să Îl lauzi pe El *după cum Îl laudă* Biserica. Căci Biserica Ortodoxă vorbește despre Hristos ca Apostolii și ca Părinții Bisericii. Învățătura despre Hristos e nedespărțită de învățătura despre Preasfânta Treime, pentru că e învățătura Bisericii.

Biserica e *trezoriera* averii lui Dumnezeu. Și averea Bisericii cea mai mare e *teologia* ei și *viața* ei sfântă. Pentru că teologia ei naște viața Bisericii și viața Bisericii e teologică. Și noi nu putem să pășim mai departe, în drumul sfințirii noastre personale, dacă nu *pășim* teologic, dacă nu ne *scufundăm* în cunoașterea lui Dumnezeu.

Așadar, iar și iar trebuie să spunem asta: predica e manifestarea firească, normală a Bisericii, pentru că Biserica e învățătoarea spre mântuire a întregii lumi! Predica e în Slujbe și împreună cu

Slujbele Bisericii, pentru că ea este *o luminare continuă* a teologiei Bisericii.

Și fiecare în parte, mic sau mare, are nevoie să fie *dus de mână* de predica Bisericii și lui trebuie să i se arate, cu de-amănuntul, tainele Bisericii. Pentru că trebuie să învățăm Slujbele Bisericii, trebuie să învățăm teologia ei, trebuie să învățăm curajul și dinamismul cu care a învins istoria și prin care, de fiecare dată, *a convins* lumea.

Pentru că viața curată, binele virtuților și sfințenia sunt cele *conving* lumea. Acestea sunt predica cea mai elocventă a Bisericii.

Căci oamenii se strâng împrejurul trupului leului, pentru că găsesc adunare de albine [συναγωγὴ μελισσῶν] în gura lui și miere [μέλι] [Jud. 14, 8, LXX]. Și cine e Leul, care are *adunare de albine* în gura Lui? Hristos! Pentru că albinele cele multe ale Împărăției Lui, adică Sfinții, sunt cele care s-au adunat împreună cu El datorită *cuvintelor gurii Lui*. Cuvintele gurii Lui sunt pline de miere. El, Cel mort și înviat pentru noi, ne umple de miere veșnică, de dulceață dumnezeiască.

Și când am mâncat anul acesta pepene roșu, unul foarte dulce, de când am băgat prima cută în gură, mi-am adus aminte de *dulceața* lui Dumnezeu care ne umple cu totul. Gândul mi-a sărit spre acest lucru. Căci dulceața slavei Lui e cea care *ne convinge* că cuvintele Lui sunt drepte, sfinte, adevărate, mântuitoare și veșnice.

Altfel am citi Scriptura și cărțile Sfinților ca pe o mare corvoadă, dacă nu ar fi împlinirea aceasta imediată: simțirea slavei Lui, a dulceții Lui fără de margini, care ne umple și ne satură.

De aceea, iubiții mei, vă doresc un post dulce, duhovnicesc, plăcut Domnului! Plin de iubirea

pentru Născătoarea de Dumnezeu, pentru Maica noastră, a creștinilor. Adică un post din care să învățăm că milostenia ne umple de blândețe, că iertarea ne înfrățește cu oamenii, că rugăciunea e o îmbrățișare a întregii lumi.

Vă doresc numai bine, mult spor în toate, și să ne pregătim pentru prăznuire! Amin.

Predică la praznicul transfigurării Domnului [6 august 2016]

Iubiții mei[575],

verbul fundamental al acestui praznic îl găsim în Matteos 17, 2 și în Marcos 9, 2, acestea fiind singurele două locuri în care apare în Noul Testament. Și el este μεταμορφόω [metamorfoo].

Un verb compus dintr-o prepoziție și un verb, adică din μετα [meta], care înseamnă *cu* sau *din* sau *dincolo* și din verbul μορφόω [morfoo], care înseamnă *a da o formă/ un chip*. Iar dacă vrem să

---

[575] Scrisă în dimineața zilei de 3 august 2016, zi de miercuri, cu 23 de grade la ora 9.00. Am preluat Sfânta Frescă de aici:

http://str2.crestin-ortodox.ro/foto/1460/145998_schimbarea-la-fata.jpg.

Cu amendamentul că și cei 3 Sfinți Apostoli trebuiau pictați cu aureole.

explicăm verbul μεταμορφόω în limba română, putem spune că el ne vorbește despre *o trecere/ despre o schimbare a chipului omului dincolo de aspectul lui inițial*. El ne vorbește despre *o schimbare imediată*, bruscă, prin care chipul/ înfățișarea omenească trece dincolo de ea, devine alta, în mod surprinzător alta.

Sfântul Lucas, în 9, 29, nu folosește verbul μεταμορφόω, ci el explică marea minune a praznicului de azi prin această expresie: „chipul feței Lui s-a făcut altul [τὸ εἶδος τοῦ προσώπου Αὐτοῦ ἐγένετο ἕτερον]" [BYZ]. Pe când Domnul Se ruga... chipul feței Lui s-a făcut altul. Ce înseamnă „s-a făcut altul"? Sfântul Lucas nu ne explică acest lucru în mod punctual, ci ne explică în subsidiar, continuând prin a ne spune că „și îmbrăcămintea Lui [s-a făcut] albă, fulgerând [καὶ ὁ ἱματισμὸς Αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων]" [Lc. 9, 29, BYZ]. Și îmbrăcămintea Lui s-a făcut albă, fulgerând, pentru că înfățișarea chipului Său era *alta*.

Însă în Lc. 9, 31, Sfântul Lucas, Evanghelistul, ne spune că Domnul vorbea cu Mosis și Ilias „în slavă [ἐν δόξῃ]". Care slavă? În slava Domnului. În slava Lui cea veșnică, necreată, care e slava întregii Preasfintei Treimi.

Și astfel începem să răspundem la întrebarea, ce înseamnă: „chipul feței Lui S-a făcut altul"? Pentru că *în slava Lui* chipul Său s-a făcut altul. Și în slava Lui cea veșnică, chipul omului nu se deformează, ci se îndumnezeiește. Se face mai frumos decât orice frumusețe.

Iar Sfântul Matteos ne spune ce înseamnă *schimbarea chipului* feței Lui: „a strălucit fața Lui ca soarele [ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος], iar veșmintele Lui s-au făcut albe ca lumina [τὰ δὲ

ἱμάτια Αὐτοῦ ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς]" [Mt. 17, 2]. Pentru că lumina Lui sau slava Lui, care *a țâșnit* din El, din persoana divino-umană a Domnului pe când El Se ruga, a produs *schimbarea* întregii Lui umanități.

Și am folosit în titlul predicii mele de azi cuvântul *transfigurare*, pentru că μεταμορφόω se poate traduce prin *schimbarea/ transformarea/ transfigurarea chipului umanității Sale*.

Știm cu toții faptul că în română noi numim praznicul de azi „schimbarea la față" a Domnului. Și, cum vă spuneam și altă dată, în româna veche, *fața* nu indica numai *aspectul feței*, ci indica *întreaga persoană* a omului. Tocmai de aceea, veți găsi în cărțile vechi românești, în cărțile teologice, cuvântul *față* în loc de *persoană*. Și când veți auzi că Dumnezeu e *în trei fețe*, atunci trebuie să înțelegeți că El e *în trei persoane*. Și astfel, titlul românesc al praznicului ne spune că Domnul S-a *schimbat la întreaga Lui umanitate*, nu numai la față. Pentru că lumina Lui a țâșnit, din interiorul persoanei Lui, a dumnezeirii Sale, prin toată umanitatea Sa, iar fața și veșmintele Lui erau pline de lumină dumnezeiască.

Așadar, praznicul de azi are în prim-plan *transfigurarea umanității* Domnului prin slava Lui. Dar, în același timp, are în prim-plan *îndumnezeirea noastră*. Pentru că noi suntem chemați de Domnul, ca în viață de curăție și de sfințenie, în viață de rugăciune, să ne facem *văzători* și *primitori* ai slavei Lui celei veșnice.

Atunci, pe Tabor, doar Sfinții Petros, Iacovos și Ioannis [Mt. 17, 1], Apostolii Domnului, au văzut cum din umanitatea Lui izvorăște/ strălucește/ se revarsă lumina Lui cea veșnică. Însă, mai apoi,

începând cu ziua Cincizecimii, când slava lui Dumnezeu s-a coborât în cei credincioși ai Domnului, *vederea Lui* este *dorul* și *împlinirea* fiecărui creștin în parte.

Pentru că, dacă vrem cu adevărat ceva pe lumea aceasta, este aceea de *a vedea* fața Lui, de *a ne bucura* de slava Lui cea veșnică, de a ne curăți de patimi pentru *a simți mereu slava Lui* în noi și de *a-L avea în noi*, prin slava Lui, pe Dumnezeul nostru treimic.

Căci *scopul* vieții noastre este acela de a fi *teofori*, adică *purtători de Dumnezeu*. Și pentru această împlinire preafrumoasă a vieții creștine, mulți creștini ortodocși sunt *isihaști*. Adică rugători continui, oameni care se liniștesc rugându-se, a căror liniște și curățire le vine prin rugăciune, prin rugăciunea neîncetată, aceea în care Domnul *Se arată* celor care Îl iubesc pe El.

Pentru că Domnul *a binevoit* să Își arate slava Lui cea veșnică celor 3 Apostoli ai Lui. El i-a ales, i-a urcat pe muntele înalt al vederii lui Dumnezeu și acolo li S-a arătat în slava Lui. El Și-a arătat *în mod explicit* dumnezeirea Lui, pentru că le-a arătat, pe cât au putut să vadă extatic, dumnezeiește, *slava* dumnezeirii Lui. Și văzând, *pe cât au putut*, slava Lui, Apostolii au înțeles că *nu pot cunoaște niciodată* dumnezeirea Lui, pentru că și așa, slava Lui e *mult prea copleșitoare* pentru ei. Iar Domnul, prin revelarea slavei Lui, i-a încredințat că El este Fiul lui Dumnezeu întrupat. Că El e întotdeauna plin de slavă, dar că Își arată slava Lui oamenilor pe măsura lor și spre folosul lor și nu pentru ca să-i nimicească.

Sfântul Lucas însă, ne vorbește despre Patimile Domnului *în mijlocul* marii revelări de Sine a Domnului de pe muntele Taborului. Pentru că El ne

spune că cei doi Profeți ai Domnului, Mosis și Ilias, care s-au arătat în slava Domnului, „vorbeau [despre] ieșirea Lui, care era a se împlini în Ierusalim [ἔλεγον τὴν ἔξοδον Αὐτοῦ ἣν ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ]" [Lc. 9, 31, BYZ]. Vorbeau cu Domnul despre *ieșirea Lui* sau, mai degrabă, după cum spune Sfântul Antim Ivireanul într-o predică a sa, *El le vorbea* lor despre ceea ce dorea cel mai mult: despre Patimile și Moartea Lui pentru noi.

Căci moartea este *ieșire* a sufletului din timp pentru a intra în veșnicie. E *mutare* de aici la cele veșnice. Și când Lucas ne vorbește despre *ieșirea Lui* din această lume, ne vorbește despre Patimile și Moartea Lui pentru noi.

Așadar, în mijlocul revelării de Sine, a slavei dumnezeirii Sale, Domnul accentuează nevoia ducerii până la capăt a iconomiei Lui mântuitoare pentru noi. Pentru că Crucea L-a dus la Înviere, iar învierea Lui a însemnat *transfigurarea* umanității Sale, umplerea ei de lumina Sa dumnezeiască.

Pentru că Domnul, pe Tabor, le-a anticipat Apostolilor Lui *Învierea Lui*, dar și *învierea noastră cea de obște*. El le-a arătat, mai înainte de a se petrece, cum va arăta Hristos Cel înviat, dar cum vom arăta și noi, atunci când Domnul ne va învia și ne va transfigura și vom fi, noi, oamenii, ființe duhovnicești.

Numai că El le-a spus lor și nouă, că transfigurarea/ înduhovnicirea/ schimbarea la înfățișare/ îndumnezeirea noastră începe acum, în această viață și nu în veșnicie! Acolo, în Împărăția Lui, vom primi desăvârșirea cea veșnică. Dar aici, prin asceza noastră de zi cu zi, prin curățirea noastră de patimi zilnică începe drumul fără sfârșit și veșnic al sfințeniei.

Din acest motiv, viața Bisericii e ascetică, e dură și nu relaxată. Viața Bisericii e plină de post, e plină de pocăință, e plină de rugăciune, e plină de slujire a lui Dumnezeu, e plină de trudă. De transpirație zilnică. Pentru că și patimile și păcatele noastre sunt *adânc înrădăcinate* în noi și de ele trebuie să ne vindecăm treptat.

Iar vindecarea noastră de patimi nu înseamnă numai *a nu mai săvârși* păcatul, ci a trăi din plin în binele lui Dumnezeu, în împlinirea voii Lui. Viața ortodoxă înseamnă *o continuă umplere* de slava lui Dumnezeu. Viața ortodoxă înseamnă o continuă schimbare interioară, o îndepărtare de tot ce nu e bine, pentru a fi, tot mai mult, plini de binele pe care îl cere Dumnezeu de la noi.

Și, după cum vedem, praznicul de azi e praznic de vară, e praznic în mijlocul vipiei, sub soarele torid, arzător și e o imagine clară a ceea ce suntem și noi, oamenii lui Dumnezeu, în mijlocul acestei lumi: oameni plini de slava Lui în vipia multor greutăți și ispite. Avem în noi focul cel ceresc, avem în noi slava Dumnezeului Celui veșnic, Îl avem pe Dumnezeu, pentru ca să putem călători, împreună cu El, spre *ieșirea* noastră din această lume, și pentru *a ne muta* cu El, cu Dumnezeul iubirii noastre.

Dar dacă avem în noi focul Dumnezeii Lui, dacă avem slava Lui cea veșnică, înseamnă că El ne curățește mereu și ne vindecă mereu și ne reclădește interior. Iar dacă El este în noi *pacea* și *îndrăzneala* noastră cea sfântă, atunci trebuie să Îl slăvim pentru toate și să Îi mulțumim pentru toate și să I ne încredințăm Lui întru toate și pentru toate zilele vieții noastre.

Astăzi se împlinesc 26 de ani de la momentul în care am început *viața eclesială conștientă* cu Dumnezeu. Pe 6 august 1990, după *convertirea mea* petrecută în timpul *Revoluției Române din decembrie 1989*, am mers pentru prima oară la Biserică. De acum ca un om *convertit*, schimbat, care căuta viața cu Dumnezeu, adică pe aceea pe care Dumnezeu *mi-o sădise* în ființa mea de la Botez.

Și am avut nevoie, din plin, de *descoperirea* harului lui Dumnezeu în mine, coborât în mine de la Botez, în lunile de până în august 1990, pentru că a trebuit să lupt, în mine însumi, cu prozelitismul advent, care dorea să mă acapareze. O luptă de unul singur, pentru că nu aveam niciun ajutor, în afară de Dumnezeu.

O familie adventistă, de lângă noi, a început să mă invite la adunarea lor și să vorbească în mod intens cu mine, atunci când au auzit că *m-am convertit*, că sunt *convins* de existența lui Dumnezeu, dar că sunt în perioada în care *caut* Biserica Lui. Și ei mi-au vorbit despre falsa lor „biserică" îndelung, eu le-am răspuns conform cu înțelegerile pe care le dobândeam din prima citire a Dumnezeieștii Scripturi, și îi iritam nespus de mult. Pentru că ei erau versați în cunoașterea Scripturii, știau multe pasaje pe de rost, iar eu abia citeam Scriptura. Și pentru că nu au putut să mă convingă *să mă lepăd* de credința mea ortodoxă, despre care eu știam, pe atunci, foarte puține lucruri, și să mă botez la adventiști, m-au dus la adunarea lor.

Acolo, în mijlocul unei slujbe de seară, o slujbă pentru tineri, în casa de adunare adventistă, m-am simțit *singur*, fără vreo legătură cu cei din jurul meu. Mi-a displăcut profund ceea ce *am simțit* în acei oameni și am înțeles că eu *nu sunt ca ei*. Pentru

că acolo, în mijlocul lor, fără ca nimeni să înțeleagă asta, am avut *luminarea* de la Dumnezeu că eu sunt *altceva*, că eu sunt *ortodox*, pentru că în mine începea *să țâșnească* slava lui Dumnezeu. Adică începea să țâșnească harul Botezului, pe care eu îl primisem în pruncie, și despre care ei îmi spuneau că este „non-biblic”.

Însă ce poate fi *mai scriptural* decât Botezul pruncilor, când primele familii creștine s-au botezat *in corpore*, cu toți ai lor? Ce poate fi *mai eclesial* decât Botezul copiilor, când Botezul e începutul mântuirii omului? Și ce poate fi *mai împlinitor* decât să primești Botezul în pruncie, atâta timp cât, pe fiecare zi, te întărești în slava lui Dumnezeu și în fapte bune, și nu într-o viață păgână?

Mai pe scurt, mântuirea mea a început prin conștientizarea faptului că slava lui Dumnezeu *a coborât* în mine de la Botez și că eu trebuie *să rămân* ceea ce sunt: *creștin ortodox*.

De aceea, în acea seară, am plecat foarte repede din casa adventiștilor și *am uitat* de ei, pentru că *găsisem* Biserica, la 6 luni după ce Dumnezeu *mă găsise pe mine*. Căci tot El mi-a arătat Biserica Lui, după cum tot El mi S-a arătat și m-a convins de slava Lui cea veșnică.

Din acest motiv, pentru mine acest praznic dumnezeiesc înseamnă *întoarcerea* la calea Lui și o *nouă viață*. Și mărturisesc tuturor faptul că convertirea are nevoie *de multă sinceritate*. Dumnezeu te poate *chema* la Sine, dar tu poți *să alegi greșit* calea Lui. Adică să confuzi *Biserica* Lui cu o pseudo-biserică.

Și, din păcate, acest lucru se petrece cu mulți: au fost chemați de El, au fost convertiți de El, dar, din diverse motive, *au ales greșit* biserica. În loc să

aleagă Biserica Lui, singura Lui Biserică, pe cea Ortodoxă, pe cea care vine de la Domnul, mulți oameni chemați de El au ajuns să trăiască în pseudo-biserici.

Fapt pentru care vezi că au vocație, au chemare de la El, dar nu sunt pe calea Lui. Nu sunt în Biserică, ci în biserici făcute de oameni după propriile lor orgolii, și care sunt paralele cu Biserica lui Dumnezeu. De aceea în predica lor și în viața lor ei amestecă adevărul cu minciuna, revelația lui Dumnezeu cu înțelegerile lor păcătoase despre El și Biserica Lui.

Însă mântuirea, iubiții mei, este *eclesială*! Ea se dobândește în Biserică, în Biserica slavei Sale și nu în orice fel de biserică și nu în orice fel de viață „religioasă”. Pentru că există multe feluri de „religiozitate” și de „spiritualitate”, dar care nu au nimic de-a face cu viața eclesială și liturgică și acetică și mistică a Bisericii Ortodoxe, aceea care ne transfigurează, care ne umple de slava Lui.

Viața ortodoxă ne face Sfinți, în mod real Sfinți și nu doar lingvistic, din gură! Viața ortodoxă prezintă după moarte *Sfinte Moaște* și nu hoituri. Acele Sfinte Moaște cinstite peste tot în Biserică și care sunt *rodul transfigurării personale*, a acesteia pe care ne-a învățat-o Domnul pe Tabor. Căci El Se arată în slava Lui celor Sfinți, El locuiește în ei, El îi arată pe ei locașuri vii ale lui Dumnezeu, iar, după moarte, le arată trupurile lor făcătoare de minuni, izvorâtoare de mir, izgonitoare ale demonilor, care ne întăresc pe noi în credința și evlavia noastră.

Da, noi îi cinstim pe Sfinții lui Dumnezeu, pentru că *sunt plini de slava Lui*!

Și mai presus de toți Sfinții și de toți Îngerii Lui, noi o cinstim și o iubim nespus pe Născătoarea

de Dumnezeu, pe Maica Domnului, pe Pururea Fecioară Maria, pentru că ea S-a făcut *cer însuflețit* al Stăpânului ei!

Noi cinstim Sfintele Moaște și Sfintele Icoane și toate lucrurile rămase de la Sfinții Lui pentru că sunt pline de slava Lui! Cărțile lor sfinte sunt ca trupurile lor sfinte: pline de teologie, de sfințenie, de mântuire. Ei, Sfinții și Îngerii Lui, sunt mereu cu Dumnezeu și sunt plini de slava Lui și sunt văzători ai slavei Lui pentru veșnicie. Și ei vin spre noi și ne ajută, pentru ca noi *să ne întărim* în credința și în slujirea Lui.

Dacă aveți nelămuriri, dileme, dubii, dacă aveți hule, dacă aveți îndoieli, dacă nu știți *care e Biserica Lui*, veniți și învățați de la Sfinții Lui! Biserica nu se poate *reinventa* peste noapte, pentru că Biserica Lui e *una* și vine de la El până la noi.

Dacă vreți să vedeți *cum vorbesc* Sfinții Lui despre diverse teme ale teologiei Bisericii, citiți-i pe secole! Adică începeți cu Scriptura, apoi cu Sfinții din secolul 1 după Hristos, cu Sfinții din secolul al 2-lea după Hristos, cu Sfinții din secolul al 3-lea după Hristos și până azi. Și veți vedea ce frumoși sunt în viața lor, ce curați, ce plini sunt de teologie, cât de supli sunt în relațiile cu oamenii, cât de credincioși sunt învățăturii primite de la Biserică.

Totodată veți înțelege că Biserica, încă de la început, a avut *dușmani* și *imitatori* sterili. Că din primul secol al Bisericii au apărut pseudo-bisericile, că unele erezii și secte au murit, că altele s-au reinventat, că alte secte, până azi, reutilizează erezii din vechime. Că pseudo-bisericile nu sunt „propovăduitoare” ale Evangheliei, ci ele sunt cele care îmbină mierea și cu fierea, adevărul cu minciuna,

vorbesc despre ce vor din Tradiția Bisericii și neagă ce vor din ea.

Însă Biserica păstrează întreaga Tradiție a Bisericii de la începutul lumii și până azi, ea nu vorbește preferențial despre teologia Bisericii, ci mărturisește *totalitatea* lucrurilor învățate prin viu grai și în scris de la Domnul și de la Apostolii Lui. De aceea, pe lângă Scriptură, Biserica ne pune înainte tot cultul Bisericii, toată orânduirea canonică a Bisericii, operele și Viețile Sfinților, modul de a se nevoi și de a se sfinți al creștinilor.

Pentru că întreaga credință a ortodocșilor nu e cuprinsă numai într-o carte, ci în foarte multe cărți, pe care Biserica le păstrează cu credincioșie. Dar dacă citim Scriptura, dacă îi citim pe Sfinții Bisericii, dacă citim cultul Bisericii, dacă citim dogmele și canoanele Bisericii, toate vorbesc la unison, toate mărturisesc aceeași credință, toate ne vorbesc despre *mântuirea noastră*.

De aceea, iubiții mei, în praznicul Maicii Domnului, *transfigurarea* sau *schimbarea la înfățișare* a întregului trup al Domnului ne învață că trebuie să ne sfințim în întregime! Că fiecare mădular al trupului nostru trebuie sfințit, trebuie umplut de slava lui Dumnezeu și că slava Lui locuiește și în sufletul, cât și în tot trupul nostru.

Nu există mădular sau loc din noi care să nu fie plăcut de slava lui Dumnezeu. Pentru că slava Lui ne inundă în întregime și ne sfințește în mod deplin.

Așadar, să Îl rugăm pe Dumnezeul slavei, pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfântul Duh Dumnezeu, pe Dumnezeul nostru treimic, să ne umple cu slava Lui, pentru ca să fim pentru veșnicie cu El! Să Îl rugăm pe El, ca pentru rugăciunile Născătoarei de

Dumnezeu și ale tuturor Sfinților și Îngerilor Lui, El să binevoiască întru noi și să Se sălășluiască acum și pentru veci în noi, pentru ca să fim locașuri veșnice ale Lui! Pentru ca, fiind cu El și întru El, cu Viața noastră, să ne bucurăm veșnic întru slava Lui cea veșnică. Amin!

Predică la Duminica a 7-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[576],

încep predica de azi de la unul din versetele Evangheliei zilei [Mt. 9, 27-35] și anume de la v. 34. Unde fariseii [φαρισαῖοι] spuneau despre Domnul: „În arhonul/ conducătorul demonilor îi scoate pe demoni [Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια]" [Mt. 9, 34, BYZ]. Adică ei afirmau faptul că Domnul e „ajutat" de demoni ca să facă exorcizări. Mai pe scurt: că exorcizările Lui erau „aparente", nereale, false, pentru că demonii „ar fi intrat" în oameni și „ar fi ieșit" când ar fi vrut ei și nu ar fi ieșit prin puterea dumnezeiască a lui Hristos. Iar Hristos „S-ar fi prefăcut" că îi scoate pe demoni...

Ce strecurau fariseii în inima mulțimii? O bârfă, o calomnie, o minciună. Pentru că ei negau dumnezeirea Lui și puterea Lui de a face minuni și de a ierta păcatele oamenilor.

Și fariseii spun această bârfă și blasfemie în același timp la adresa Domnului, tocmai după ce El vindecase doi orbi și scosese un demon, care producea în om o mutenie falsă. Căci El, „scoțând demonul, mutul a vorbit [ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός]" [Mt. 9, 33, BYZ]. Și răutatea fariseilor, răutatea lor născută din necredința față de El, din minimalizarea Domnului, a scos pe gură fraza cu care am început să predic azi: că El îi scoate

---

[576] Scrisă în ziua de 4 august 2016, zi de joi, cu 26 de grade la ora 11.00.

pe demoni din oameni „cu ajutorul” Satanei. Căci Satana este arhonul/ conducătorul demonilor.

Însă ei se străduiau să Îi facă *o campanie falsă* de promovare…pentru că răutatea lor și necredința lor nu a rămas la stadiul de *aversiune interioară*. Pentru că ei *simțeau* că minunile Lui sunt *reale*, deși nu le puteau accepta. De aceea răutatea necredinței lor era plină de gelozie. Pentru că și-ar fi dorit și ei ca să facă minuni, ca să fie în prim-plan, ca să fie…în locul Lui. De aceea Îl atacau pe El prin cuvinte, Îl minimalizau, Îl defăimau, Îl bârfeau la modul grosier, pentru ca oamenii să nu se mai apropie de El.

Pentru că fariseii doreau să facă din cazul Iisus…un caz *banal*. Ba chiar unul *nefericit*, atâta timp cât El nu era prezentat ca un vindecător al mulțimii, ca un mângâietor al lor, ca un om care îi ajută, ci ca „un manipulator” al oamenilor.

Însă Domnul nu le dă replica! Sfântul Matteos a consemnat hula, a consemnat minciuna fariseilor în v. 34, dar în versetul următor el ne spune: „Și Iisus *înconjura* toate cetățile și satele [καὶ *περιῆγεν* ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας], *învățând* în sinagogile lor [*διδάσκων* ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν], și *propovăduind* Evanghelia Împărăției [καὶ *κηρύσσων* τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Βασιλείας], și vindecând toată boala și toată slăbiciunea în popor [καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαω]” [Mt. 9, 35, BYZ].

Pentru că Domnul le-a dat replica prin tot ceea ce vorbea și prin tot ceea ce făcea. Dacă s-ar fi contrat cu ei în cuvinte, ar fi părut unora că Domnul vrea să Se dezvinovățească. Pentru că mulți cred că, dacă vrei să răspunzi la o minciună la adresa ta, de fapt ai ceva de ascuns sau ești cumva vinovat.

Însă El Își continuă lucrarea, merge mai departe, înconjoară cetățile și satele, făcând 3 lucruri fundamentale: 1. îi învăța pe oameni, răspunzându-le la întrebările lor; 2. le propovăduia Evanghelia Împărăției, revelându-le lor lucruri neștiute de oameni, și 3. îi vindeca de toate bolile și slăbiciunile lor.

Pentru că El avea cuvânt pentru suflet, dar și cuvânt pentru trup. Cuvântul Lui îi vindeca pe oameni de neștiință, îi lumina dumnezeiește, dar îi vindeca și de boli. Pentru că El era Făcătorul omului, al sufletului și al trupului său, iar vindecarea omului începe din sufletul lui. De aceea și Sfântul Matteos pune în prim-plan *învățarea* și *propovăduirea*, apoi vorbește despre *vindecare*. Pentru că oamenii erau vindecați după ce erau luminați în credință, după ce erau întăriți în nădejdea Lui, după ce le aprindea dragostea lor pentru Dumnezeu.

Iar dacă sunteți atenți la Taina Sfântului Maslu, veți vedea același lucru: avem un canon de cântări[577], adică o Utrenie pe scurt, avem o ectenie mare, sfințim uleiul vindecării[578], după care avem 7 Apostole, 7 Evanghelii și 7 rugăciuni, după care, la final, mai avem o a 8-a rugăciune[579]. Pentru că învățătura trebuie să premeargă iertării de păcate și vindecării de boli. Învățătura e fundamentală, pentru că ea e *hrana* pentru suflet, ea e *lumina* sufletului, ea e *începutul* mântuirii noastre.

Și la fel se petrece și când sfințim apa la Botezul Domnului: ne rugăm îndelung, după aceea

---

[577] *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 127-135.
[578] Idem, p. 135-137.
[579] Idem, p. 139-167.

o sfințim. Și în rugăciunile de sfințire se explică *sfințenia* ei, rolul ei în viața noastră, al apei sfințite.

Pentru că toate Slujbele Bisericii sunt așa: sunt pline de cântări, de rugăciuni, de fapte concrete. Iar când binecuvântăm sau sfințim ceva, acelea se umplu de slava lui Dumnezeu, pentru că El este Cel care binevoiește în Slujbele Bisericii Sale.

Pentru că Biserica Îl urmează pe Capul ei, pe Domnul ei în toată slujirea sa. Și împletește rugăciunea cu cântarea și cu binecuvântarea și cu sfințirea. Pentru ca atât sufletul cât și trupul să se curățească și să se sfințească.

Dumnezeiescul Botez e afundare și ridicare întreită din apa sfințită în numele Domnului. Și când omul se botează, el se umple de slava Treimii. Și Taina constă în ceea ce omul simte și trăiește în Botez, pentru că slava Lui e cea care îl curățește, îl vindecă, îl naște din nou pe om.

Dumnezeiasca Mirungere, primită în cadrul Slujbei Botezului, după ce omul a fost botezat în numele Preasfintei Treimi, e ungere fizică a noastră cu Sfântul și Marele Mir al Domnului, dar interior, duhovnicește, ea este *pecete* a darului Sfântului Duh[580]. Ea e umplere de slava lui Dumnezeu. Căci Taina constă în ceea ce aduce, în mod interior, mirul în noi. Căci suntem unși la organele trupului nostru, dar slava Lui intră în noi.

Și apoi, după Botez, cel nou luminat e împărtășit cu Sfânta Euharistie pentru prima oară[581], pentru că el e, de acum, *membru real* al Bisericii.

Și astfel pruncul botezat, miruns și împărtășit, pleacă acasă cu experiența dumnezeiască a 3 Sfinte Taine.

---

[580] Idem, p. 43.

[581] Idem, p. 49.

El a venit la Biserică plin de demoni, a fost exorcizat[582], se naște din nou în apa Botezului, e umplut de har în Mirungere, se unește ființial cu Domnul lui în Euharistie și pleacă acasă ca *un om dumnezeiesc*.

Dar pentru că, prin păcat, cădem din relația cu Dumnezeu, avem nevoie cu toții de Taina Sfintei Spovedanii. În care suntem curățiți de păcate de Domnul și ne împăcăm cu El și cu Biserica Lui[583]. Și esența Tainei e ceea ce simțim în noi: curățire, vindecare, eliberare de păcat. Primite de la Domnul. Ca Cel ce ne trece mereu de la moarte la viață și de pe pământ la cer.

Taina Nunții e umplere de har. Taina Hirotoniei e umplere de har. Taina Înmormântării e plină de har. Taina Monahismului e plină de har. Taina sfințirii Bisericii e plină de har. Pentru că în toate Tainele Bisericii noi ne umplem de același har al lui Dumnezeu, care lucrează dumnezeiește potrivit Tainei.

Căci pe cei care se căsătoresc, Dumnezeu îi umple de iubire sfântă și de comuniune dumnezeiască, pentru a trăi toate în credință, în nădejde și în dragoste de Dumnezeu.

Pe cei care se hirotonesc, Dumnezeu îi umple de râvna slujirii Lui și de dragoste sfântă pentru Biserica Sa și de conștiința responsabilității pentru mântuirea oamenilor.

Pe cel adormit, noi îl dezlegăm de păcate și pentru el cerem de la Domnul odihnă veșnică cu Sfinții lui Dumnezeu. Iar sufletul și trupul lui *simt* rugăciunea și iertarea noastră. Iar pe cel care se face monah și se leapădă de toate cele ale lumii, Domnul

---

[582] Idem, p. 22-27.
[583] Idem, p. 74-75.

îl povățuiește în adevărul Lui și îl întărește pe el ca să Îi placă Lui întru toate[584], pentru că îl umple de slava Lui.

Orice sfințire e o Taină pentru că în ea se produce o reală împărtășire de slava lui Dumnezeu, după cum orice binecuvântare a noastră, a Ierarhilor și a Preoților, dată la slujbe sau în mod particular, împărtășește tainic slava Lui.

Da, în manualele de școală, se spune că Sfintele Taine ale Bisericii sunt *în număr de 7*! Și Tainele sunt *separate* de Ierurgii. Însă, „Sinoadele Ecumenice nu ne-au lăsat nicio definiție dogmatică cu privire la aceste Taine…Primul care pare să fi limitat Sfintele Taine la un număr determinat de șapte, în scrierea lui, este Monahul Iov, care a trăit în secolul al XIII-lea după Hristos"[585]. Și eu cred că problema *numărului* Sfintelor Taine e *o problemă teologică deschisă*, pe care trebuie să o fundamentăm patristic, printr-o muncă de cercetare mult mai complexă, atâta timp cât, pentru Sfântul Dionisios Areopagitul și pentru Sfântul Teodoros Studitul, Sfinte Taine erau și *Înmormântarea* și *Monahismul*[586].

În limba greacă, *Ierurgie* înseamnă *lucrare sfântă* sau *de sfințire*. Însă Tainele Bisericii au același rol: de curățire și de sfințire a omului. După cum, așa cum spuneam și altă dată, *a prohirisi* și a

---

[584] Idem, p. 558-559.

[585] Sfântul Nectarie de la Eghina, *Opere complete*, vol. 6, *Studii despre Biserică, despre Tradiție, despre Dumnezeieștile Taine și despre slujirea în Duh și Adevăr*, trad. din lb. gr. de Laura Enache, prolegomene și îngrij. a text. de Hristou Krikonis, trad. din neogreacă de Ierom. Nathanael Neacșu, Ed. Doxologia, Iași, 2016, p. 156-157.

[586] Idem, p. 156.

hirotoni înseamnă același lucru în esență[587], la fel *Taină* și *Ierurgie* înseamnă, în esență, același lucru: umplerea oamenilor sau a obiectelor sau a clădirilor de slava lui Dumnezeu, sfințirea lor, binecuvântarea lor.

Și când Dumnezeu sfințește, El sfințește *în mod tainic*, în interiorul omului. Pentru că revarsă slava Lui în sufletul și în trupul omului, iar omul credincios trăiește din plin, în mod conștient, modul curățirii și al sfințirii lui.

...Însă fariseii doreau *să astupe* propovăduirea Lui și minunile Lui cu vorbe mincinoase. Răspândeau în popor minciuni despre El, făcând din Domnul „un slujitor al Satanei". Iar Sfântul Matteos prinde minciuna lor în Mt. 9, 34, pentru ca să ne învețe pe noi, pe noi toți, cât de mare e răul calomniei, dar și cât de penibilă e minciuna.

Căci atunci când *minți* despre un om bun, despre un slujitor al lui Dumnezeu, când îl calomniezi, fără ca acela să-ți fi făcut ceva rău sau fără ca să știi vreun lucru rău despre el, propui oamenilor minciuna drept „adevăr". A crede foarte ușor și a răspândi o bârfă, un neadevăr despre cineva, un lucru neprobat despre cineva, arată că nouă ne place *să îi rănim* pe oameni, să le facem viața un chin.

Glumele proaste la adresa oamenilor pe care nu îi cunoaștem sau inventarea de păcate și punerea lor pe seama altora este *o nedreptate* făcută altora. Un păcat născut din răutate, din invidie, din minimalizarea altora, care atinge sufletul și liniștea acelor oameni.

---

[587] A se vedea:

http://www.teologiepentruazi.ro/2015/09/16/predica-la-10-ani-de-dumnezeiasca-preotie-17-septembrie-2015/.

Iar bârfa printre oameni, la TV sau online pare azi *un mod de a fi*, pentru că nu ne interesează cine sunt, ce fac și ce cred alții, ci ne place să presupunem tot felul de lucruri despre ei. Și îmbinăm astfel fantezia cu realitatea, *ce fac* cu *ce nu fac* ceilalți, și sporim minciunile despre alții pe bandă rulantă.

Însă acest mod mincinos de *a ne da cu părerea* sau de *a minți* în mod sfruntat, fără rușine, despre alții, arată faptul că nouă ne place *să mințim despre noi înșine*. Mințim despre alții, pentru că mințim și despre noi. Adică ne mințim pe noi înșine.

Dacă nu ne-ar plăcea minciuna, nu am minți nici despre noi și nici despre alții. Dar pentru că noi considerăm minciuna *un mod de a fi*, tocmai de aceea *minciuna despre alții* vrem să fie „realitatea" altora.

Însă minciuna e minciună și realitatea e realitate. Iar oamenii sunt ceea ce sunt ei în fața lui Dumnezeu și a conștiinței lor și nu ceea ce vrem noi să fie. De aceea, calomnia, minciuna sfruntată despre cineva, e penibilă. Căci chiar dacă mulți oameni o cred, chiar dacă toți ar crede o minciună pe care o spunem despre altcineva, minciuna va fi arătată de rușine, în cele din urmă, de Dumnezeu, pentru că El judecă *realitățile* oamenilor, cine sunt oamenii și nu *minciunile* despre oameni.

Dimpotrivă, când suferi din cauza minciunilor altora, suferi *pe nedrept*. Și când suferi pentru Domnul acele minciuni, ele sunt *rănile ascezei tale*, adică *decorațiile tale duhovnicești*. Pentru că noi ne punem nădejdea în Domnul și de la El așteptăm dreptatea noastră și nu dorim să convingem cu forța pe oameni că adevărul nostru...e *altul*.

În istoria Bisericii au existat mulți Sfinți Părinți și multe Sfinte Maici care au suferit din cauza minciunilor oamenilor, din cauza turnătoriilor lor ordinare. Unul a fost acuzat că face vrăji, altul că e desfrânat, altul că este eretic. În cele din urmă adevărul a ieșit la lumină și cei considerați „păcătoși” erau de fapt *Mucenicii* Lui. Pentru că suferiseră în Domnul toate acele nedreptăți făcute la adresa lor.

Așadar, iubiții mei, să nu vorbim despre lucruri pe care nu le știm foarte bine! Să nu presupunem în mod păcătos că unul e așa și pe dincolo! Să nu lățim bârfa ucigătoare de suflet!

Dacă am văzut, dacă am înțeles, dacă știm foarte bine viața unui om și faptele lui, atunci să vorbim despre ele în mod smerit și bucuros. Însă nu trebuie să ne aventurăm pe versanții imaginației și să inventăm tot felul de povești nebunești despre oameni. Pentru că acele invenții sunt *pietrele* cu care l-am lovit, sunt *pistolul* cu care am tras în sufletul lui.

Minciuna ucide! Minciuna de sine ucide! A trăi în minciună e totuna cu a trăi în moarte. Iar dacă vrem să ne ridicăm din morți, trebuie să spunem adevărul despre noi și despre ceilalți.

Iar rugăciunea e locul unde trebuie să spunem adevărul despre noi înșine. Rugăciunea e momentul în care Dumnezeu vrea *să audă* durerea pocăinței noastre. Iar momentele în care trebuie să vorbim despre alții, despre cei pe care i-am cunoscut bine, sunt momentele în care putem *să îi zidim* pe alții prin mărturia noastră.

De aceea, iubesc nespus momentul când ortodocșii, cu adevărat, *vorbesc* despre Sfinți. Când vorbesc despre Sfinții pe care i-au întâlnit în viață sau despre cei care le-au punctat viața lor cu

minuni. Pentru că atunci ortodocșii vorbesc în mod smerit despre ei și în mod bucuros despre Sfinți. Și așa ar trebui să vorbim noi despre ceilalți: *cu bucurie*, dar având *o părere smerită* despre noi înșine, realistă, pentru că ne știm prea bine viața.

Orbii L-au mărturisit *fiu al lui David* [Mt. 9, 27] și este, după umanitatea Sa. Iar mutul, de fapt, era demonizat [Mt. 9, 32].

Și societatea românească, din păcate, e plină de foarte mulți oameni *muți*, muți de la demoni, din cauza demonilor, pentru că nu doresc să Îl laude pe Dumnezeu și să Îi mulțumească pentru toate. Iar dacă nu vrem să fim *doxologici*, atunci suntem *muți duhovnicește*, pentru că nu ne folosim vorbirea în modul ei originar: acela de *a-L recunoaște* pe Dumnezeu ca Stăpânul a toate, ca Făcătorul a toate și a-I mulțumi pentru toate. Pentru că glasul nostru pentru aceasta ne-a fost dăruit de Domnul: pentru a-L slăvi pe El întru toate.

Călătoream cu câteva zile în urmă alături de o familie de oameni muți. El și ea, la peste 40 de ani. Toată vorbirea lor era plină de semne. Mâinile lor făceau ceea ce ar fi trebuit să facă limba lor. Vorbeau cu mâinile...

Și m-am gândit atunci: Doamne, dacă oameni de acest fel ar naște un copil, și acela s-ar naște sănătos și cu puterea de a vorbi, de la cine ar învăța acel copil *să vorbească*, dacă oamenii ăștia nu ar avea părinți, rude, cunoscuți, care să vorbească? Pentru că vorbirea o înveți de la cei care vorbesc. Însă cei care nu vorbesc fac semne, gesturi, scriu pe hârtie ceea ce vor.

La fel, de unde înveți să vorbești, într-o societate care tace, care urăște și tace, care este indiferentă? De unde înveți adevărul, dacă nimeni

nu ți-l propovăduiește? Pentru că adevărul trebuie vestit prin orașe și sate, trebuie vestit la tot omul, pentru că tot omul trebuie să știe că se poate mântui și se poate vindeca cu Dumnezeu.

De aceea, iubiții mei, fiecare dintre voi poate re-propovădui adevărul Bisericii, poate spune și altora ceea ce *a auzit* la Biserică, pentru ca toți să știe! Fiecare poate îndemna și aduce la Biserică pe cel ce nu știe, pentru ca el să Îl cunoască pe Domnul.

Căci Biserica nu numai că *vorbește*, dar și *face*. Ea trăiește vorbind și cântând, ea trăiește scoțând oamenii din Iad și vindecându-i, ea trăiește ducând oamenii în cer și făcându-i moștenitorii Împărăției Lui. Și ați auzit că Sfântul Matteos a folosit sintagma „Evanghelia Împărăției" [Mt. 9, 35]. Adică Evanghelia care te duce în Împărăție, dacă o trăiești. Pentru că Evanghelia e *o cale* și *o scară* către cer. Și cine trăiește *evanghelic* trăiește *ortodox*, și cine trăiește *ortodox* trăiește *eclesial*, și cine trăiește *eclesial* trăiește *prin Slujbele Bisericii*. Căci toată slujirea Bisericii e o mare taină, e taina împreunei viețuiri a oamenilor cu Dumnezeu și taina aceasta e taina Împărăției Lui, pentru că vom fi veșnic cu El.

Să ne dea Domnul post cu multe luminări dumnezeiești! Maica lui Dumnezeu, purtătoarea noastră de grijă, să ne umple de dorul după curăție și sfințenie! Să postim bucurându-ne, să postim cu *soarele* slavei Lui în noi, pentru că el e mai puternic decât soarele care ne dogorește! Amin.

Predică la Duminica a 8-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[588],

nouă ne place *înmulțirea,* chiar dacă nu am învățat tabla înmulțirii sau am uitat-o. Ne place înmulțirea...pentru că ea *ne aduce* și nu ne ia.

Și copilul de țâță *înțelege* înmulțirea. Pentru că una e să îi dai să sugă de la un sân și alta e să îi dai să sugă de la doi sâni. Iar, mai apoi, când crește câteva luni, una e să îi dai o jucărie și alta e să îi dai 3 jucării scumpe, pe care și așa o să le fărâme. Tu trebuie să i le cumperi, să i le dai pe mână, iar el va învăța că e *stăpânul* lor și că trebuie *să țină cu dinții* de ele. Și ce e al lui, nu dă la nimeni!

Iar el devine *egoist* cu ce are și, pe deasupra, *avar*, pentru că, după ce îi dai jucării, nu îl înveți și cum e *să îl privezi* de ele. Sau cum arată copiii ai căror părinți *nu au bani* de toate mofturile lor.

De aceea, el va învăța odată pentru totdeauna că *ce e al lui e al lui* și că *e bine să aibă mai mult și nu mai puțin*. Și odată învățată lecția egoismului avar nu i-o mai poți scoate din cap toată viață. Doar dacă el însuși își dă seama că e *legat* cu patima avariției și că *a se dezrobi* de ea înseamnă a vedea lucrurile ca pe *daruri* primite de la Dumnezeu și primite pentru *a fi dăruite* și nu pentru a fi *congelate* sau *arhivate* la noi în casă.

---

[588] Scrisă în ziua de 11 august 2016, zi de joi, cu 24 de grade la ora 9.00.

Ne place înmulțirea! Unii își numără banii ca pe zilele vieții: de mai multe ori, ca să fie siguri că au atât și nu altfel. Alții consideră că sănătatea lor e robustă, e beton armat, nu se strică niciodată, și își strâng bani pentru...„fericire”. Pentru că va veni o zi, cred ei, în care vor scăpa de serviciu, se vor pensiona, apoi se vor duce să cunoască lumea toată. Își păstrează banii pentru mai târziu, dar viața le trece printre degete. Pentru că viața aceasta e *un dar* de la Dumnezeu, unul limitat la nivel temporal, dat de El pentru *a ne mântui*. Și dacă n-avem în cap, toată ziua, dorul mântuirii, viața trece ca glonțul pe lângă noi...sau prin noi.

Și cu toate astea nouă ne place *înmulțirea*! Ne place ca toate *să fie* la noi, la noi în casă! Ne cumpărăm 3 perechi de pantofi, dar parcă ar fi mai bune încă 10. Încă 10 farfurii, pentru că sunt neglijentă cu ele în bucătărie. Parcă și două mixere ne mai trebuie, deși nu le folosesc nici pe cele pe care le am. Tigăi mai am, dar la asta i-a făcut reclamă la televizor. Am văzut eu o nouă rochiță, în magazinul din colț, și o vreau și pe aia. Chiar dacă nu mai am unde să îmi pun hainele în șifonier. Eu vreau ultimul telefon de la firma *Prețuri mari pentru cumpărători cu salarii mici*, care are piesele din China, făcute cu costuri mici, iar nouă, americanii, ne vând telefonul cu prețul *de America* și nu *de România*.

Nu contează cum e mașina în interior, la motor, ci eu o cumpăr: pentru că e ultimul răcnet. Iar pentru mine viața e *o continuă întindere* la mare, cu berea lângă mine, să văd fete tinere inundându-mi ochii, chiar dacă nevasta e lângă mine și tinerețea mi s-a veștejit.

Și toate astea pentru că ne place multul, ne place înmulțirea și nu scăderea.

A da un ban la Biserică e ca și când mi-aș tăia o mână. Însă dau bani la lăutări, ca să îmi cânte. Că ce nuntă e aia fără joc, fără să îmi rup pantofii de atâta sărit în sus, fără ca să cad lat în pat? La slujbă nu îmi e gândul, nu mă interesează ce zice „popa" despre robul lui Dumnezeu, care se cunună cu roaba lui Dumnezeu, pentru că eu nu sunt *robul* nimănui. Dar facem și noi nunta, așa, cum face toată lumea, și nu pentru că *ne interesează* cumva *teologia nunții* sau *responsabilitatea ei*. E „o tradiție"...

După care vine înmulțirea! Înmulțirea banilor, a copiilor, a indiferenței.

Însă Evanghelia de azi [Mt. 14, 14-22] începe cu *mila* lui Dumnezeu și nu cu *indiferența* lui Dumnezeu față de noi! Căci Iisus „ieșind [ἐξελθὼν]...a văzut mulțime multă [εἶδεν πολὺν ὄχλον], și I s-a făcut milă de ei [καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτοῖς], și i-a vindecat pe bolnavii lor [καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν]" [Mt. 14, 14, BYZ].

Dumnezeu a văzut o mulțime de oameni...dar nu i-a considerat *o mulțime*, ci i-a privit personal, pe fiecare în parte. Pentru că i-a vindecat pe bolnavii lor *la modul personal*, pe fiecare în parte și nu la grămadă.

Și El așa *ne privește* în fiecare clipă, din cerul cel preaînalt al Lui: ne privește pe toți laolaltă, pentru că toți suntem *iubirea* Lui, dar și pe fiecare în parte, pentru că vrea să aibă o relație personală, liber acceptată, cu fiecare dintre noi. Numai că noi ne găsim, pe fiecare zi, alte lucruri de făcut, alte preocupări, „mai importante" decât vorbirea cu Dumnezeu și cunoașterea Lui.

Vorbim ore la telefon, stăm zile la televizor, pe stradă suntem băgați cu capul în online și mergem așa, fără cap, pe stradă, pentru că telefonul mobil sau tableta ne-au universalizat onlineul. Când onlineul era numai acasă, la computerul mare, tinerii mergeau cât de cât mai *normal*, mai *clasic* pe stradă. Însă acum, de când cu onlineul la buzunar, merg postmodern pe stradă, fără reguli de atenție și de eleganță.

Dar El, Dumnezeul nostru, vrea să ne umple de mila Lui pe toți. Pentru că mila Lui e bucurie, e viață, e ridicare din boală, e împlinire în căsătorie, e curățire de păcate, e mântuire de Iad, e înviere din morți. Și El nu Își implementează mila preferențial în viața umanității, pentru că așteaptă de la toți o schimbare...profundă de atitudine.

Ce înseamnă însă *să mă schimb*? Ce am eu, cel de acum, de nu sunt *schimbat*? De ce vrea Biserica *să mă schimbe*? Oare se poate *schimba* vreun om, așa, peste noapte, ca să fie din gloabă *armăsar*? Da, se poate schimba! Iar schimbarea pe care o cere Dumnezeu de la noi se numește *pocăință*. Adică înțelegerea păcatelor noastre, a decăderii noastre interioare cauzate de păcate, și dorința de a ieși din ele, de a fi altul. O dorință care devine lucrare, care devine plâns, care devine schimbare, și noi alții.

Și pocăința e *cea mai frumoasă schimbare* a omului. Un film te poate incita, o carte te poate fascina, un autor te poate entuziasma, dar *pocăința te face om*. Pocăința te ridică din mojicie. Pocăința te face din rob *liber*, din om neînvățat *un om luminat de Dumnezeu*, pentru că te face să vezi că tu ești *robul* și El e *Stăpânul*. Că El e *sursa* vieții tale și tu trăiești *prin* El.

De ce nu înțelege robul lui Dumnezeu, care se cunună cu roaba lui Dumnezeu, fără ca să știe prea multă teologie, ce înseamnă a fi *robul Lui*? Pentru că robul lui Dumnezeu nu e *un sclav*, care *muncește* pentru Dumnezeu, ci, paradoxal, *robul Lui*...stă cu El la masă.

Astăzi, în Taina Sfintei Nunți, ca pogorământ – un pogorământ imens, față de care nu sunt mulți protestatari – în loc ca mirii *să se împărtășească* cu Domnul, Cel euharistic, primesc de la preot un pahar cu vin și pâine, binecuvântate de către el[589]. Însă „paharul de obște"[590], primit de mirii care *nu s-au pregătit* să se împărtășească sau pe care nici nu îi interesează împărtășitul, pentru că *nu obișnuiesc* să se spovedească și să se împărtășească, e ca anafura pentru cei care nu se împărtășesc la Dumnezeiasca Liturghie: *un înlocuitor mult prea palid* al Domnului.

Biserica a făcut această *derogare* de la normalitate, acest *pogorământ*, ca și cu a doua Nuntă sau cu dezlegările de pește în post, pentru ca să vină *în întâmpinarea* oamenilor. Pentru ca cei credincioși *să nu fugă* de căsătorie sau de post.

Însă acolo, în locul paharului binecuvântat de la Nuntă, unde mâncatul pișcotului e eveniment monden, trebuie să știm cu toții că, în mod normal, *acolo era Domnul*. Că acolo ar fi trebuit *să ne împărtășim* cu Domnul, după care, împărtășindu-ne cu Hristos euharistic, am fi băut și paharul de vin și am fi mâncat și pișcotul. Iar dacă veniți să vă cununați, pregătiți pentru împărtășire, cu spovedire prealabilă, orice preot cred că e *foarte bucuros* ca la Nuntă, la Nunta dumneavoastră, să vă împărtă-

---

[589] *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 100.
[590] Ibidem.

șească cu Domnul, așa cum la Botezul dumneavoastră v-a împărtășit cu El, Pacea noastră.

Iar peștele și fructele de mare în post sunt pentru cei neputincioși, pentru cei care au nevoie și nu sunt *impuse* cu forța pentru toți. Dacă vrei să postești aspru sau mai puțin aspru, dacă vrei să nu mănânci nimic o zi sau mai multe, după putere, nimeni nu te obligă să mănânci pește. Pentru că postul înseamnă *renunțare pentru Domnul la bucurii trupești*. Renunțare și la ceea ce ne folosește și e bun, nu numai la păcate.

Pentru că sarmalele, chiftelele, cârnații, laptele, ouăle, brânza, prăjiturile nu sunt *rele* în sine, ci sunt *bune* pentru sănătatea noastră. Dar noi, când postim, renunțăm la mâncarea de dulce, ne înfrânăm de la sex, ne înfrânăm de la băutură, ne înfrânăm de la lux, ne luptăm cu tot păcatul, pentru că vrem să vorbim cu Dumnezeu în timpul postului. Postul e pentru vorbire, vorbire îndelungă, mărturisire de sine îndelungă în fața lui Dumnezeu și pentru contemplarea creației Lui.

Pentru că trebuie să ne intereseze rostul fiecărui lucru din lume, trebuie să ne intereseze fiecare pagină de carte a Bisericii, trebuie să ne intereseze pacea lumii și mântuirea fiecărui om, trebuie să ne intereseze ca noi, în noi înșine, să fim în pace cu Dumnezeu și cu toată lumea. Adică noi, în inima noastră, să nu avem lupte zilnice, imaginare, cu unul sau cu altul, ci să înțelegem, cu smerenie, fiecare lucru pe care îl trăim și care se petrece cu noi.

– Dar ce, Biserica vrea să mă facă *să mă simt vinovat*?

– Nu, tu ești vinovat de multe păcate, dar trebuie să înțelegi acest lucru! Biserica te îndeamnă

la pocăință nu pentru ea, ci pentru tine. Biserica, Mama noastră duhovnicească, ne învață pe toți aici ca o educatoare sau ca un medic responsabil. Ea îți spune ce să faci în cunoștință de cauză.

– Dar de unde știu eu că Biserica Ortodoxă, asta care face Catedrale cu milioane de euro, din banii Statului, e *Biserica lui Dumnezeu*? De unde știu eu că tocmai asta e *Biserica Lui*?

– Pentru că Biserica Lui e reperabilă în istorie. O poți urmări, în istorie, secol de secol, de două milenii. Și poți vedea, cu ochii tăi, că Biserica Ortodoxă e *Biserica Cincizecimii*, aceea pe care porțile Iadului nu o pot birui, pentru că fundamentul ei e Dumnezeul treimic.

– Dar de unde știu eu că Biserica, în timp de 2.000 de ani, *nu a falsificat* învățătura pe care o propovăduiește?

– Din cărțile ei! Dacă ai atâta *tupeu bun* ca să înveți limbile greacă și latină (și o poți face!), vei putea citi, cu ochii tăi, câteva sute de autori, din diverse secole, adică pe Sfinții Bisericii, și vei vedea ce au propovăduit ei. Prin analize directe pe texte, cercetate în mod diacronic, adică din secolul 1 până azi, vei vedea că ce au spus cei din secolul 1 au spus și cei din secolul 17 și că ce au spus cei din secolul al 20-lea spun și cei din secolul 4. Că învățătura e aceeași, dar că, în timp, revelațiile dumnezeiești au tot sporit și că există noi și noi luminări și explicații la Scriptură, la cărțile de cult, la istoria Bisericii, la diverse Slujbe ale Bisericii. Pentru că viața Bisericii este o *continuă ascensiune* și nu o *involuție*. De la secol la secol Biserica a avut parte de oameni și mai frumoși și mai sfinți și mai plini de daruri dumnezeiești și toată mărturia lor e *podoaba* Bisericii. Podoaba *mântuitoare* a Bisericii.

Însă *mi-aș dori* eu un astfel de dialog...Cel mai adesea dialogăm cu pereții. Sau eu, preotul, spun una, și credinciosul înțelege *ce poate* și, cel mai adesea, *ce vrea*. Pentru că el nu consideră că trebuie să depună *efort de înțelegere* pentru teologie, pentru a cunoaște voia lui Dumnezeu, dar, dacă trebuie să își ia permis de conducere sau să intre la facultate, atunci învață. Pentru că învață utilitarist. Învață numai la nevoie. Dar la nevoile telurice și nu duhovnicești! Căci dacă ar fi conștient de faptul că nevoile sufletului sunt mult mai importante și mai mari decât cele ale trupului, atunci ar citi toată ziua teologie, ar fi tobă de carte, dar și de rugăciune, de evlavie, de milostenie, de dialog.

Și ați văzut în ultimele zile, pe platforma noastră, cum dialogul, pentru mulți, înseamnă doar *întrebări* și nu și *răspunsuri*, cum dialog înseamnă să vii *anonim*, dar să vrei să fii *respectat* ca în realitate, fără ca eu să știu cine e el în realitate, că dialogul înseamnă, pentru mulți, *aflare în treabă*, pierderea timpului, insulte, gogomănii, grosolănii și nu *sinceritate* a conștiinței.

Însă nu poți dialoga temeinic dacă nu ești *mult* la minte și la inimă, dacă nu ai o experiență vastă, dacă nu știi sau nu vrei să asculți oamenii, dacă nu înveți de la oameni, dacă dialogul nu este un folos reciproc.

Trebuie să fii duhovnicesc pentru dialog.

Trebuie să fii amiabil pentru dialog.

Trebuie să știi să îmbini informația cu înțelegerea, cunoașterea cu experiența, memoria cu revelația.

Pentru că nu e de ajuns *să memorezi*, ci trebuie să ai puterea *să gândești*, să gândești pe loc lucrurile. Căci de aceea multe interviuri sunt fade,

fără gust: pentru că nimeni nu gândește *pe loc*, atunci. Întrebările sunt prestabilite, oamenii și-au luat notițe, nu vor să se pună în dificultate în mod reciproc, și totul merge „uns”. Însă cu ce *se unge* un interviu fals? Cu ipocrizie, cu autocitări, cu texte memorate.

Dacă s-ar gândi în direct, la TV sau online, oamenii s-ar epuiza repede, ar transpira, ar avea nevoie să mănânce. Întrucât conversația reală, gândită pe loc, *îți consumă* toată energia din tine. Te stoarce de viață.

Interviul gândit pe loc e ca recitarea din memorie a unei poezii lungi: te acaparează cu totul, te stoarce de vlagă, pentru că te face să fii doar ceea ce vorbești. Dar pentru că nimeni nu mai gândește *pentru tine* și nici *pentru el*, interviurile sunt niște *telenovele pentru indiferență*.

Da, ne place *multul*! Ne place să se mintă despre noi lucruri frumoase. Ne plac laudele nemeritate. Și banii mulți pe muncă puțină sau deloc. Ne place nepăsarea. E cea mai rapidă *rezolvare* a lucrurilor: nu cunosc, nu mă interesează. Și când ai spus „nu mă interesează”, te-ai derobat de problemele altora, te faci că ele nu există...și rămâi la fel de „bun creștin”.

Pentru că, în mintea noastră, noi suntem nu numai „buni creștini”, ci și „sfinți părinți” ai Bisericii. Care, din cauza miopiei generale și, mai ales, „a lui Dumnezeu”, nu am fost „descoperiți” până acum și nu am fost puși în lumină. Dar trăim, trăim tot timpul cu speranța...că vom fi „descoperiți” și, eventual, și „canonizați”.

Numai că El Își știe Sfinții încă de acum, de aici, din această viață! Și lor le vorbește, pe ei îi luminează, pe ei îi bucură, cu ei El este și va fi. De

aceea, Dumnezeu nu greșește niciodată când dă unuia și nu și altuia anumite daruri duhovnicești. Dumnezeu nu greșește când pe unul îl omoară și pe altul îl învie, când dă un cutremur și mor 3.000 de oameni, dar scapă, în același cutremur, pe un copil în mod minunat.

Pentru că Dumnezeu vede lucrurile în ansamblul lor. El nu trăiește în ghetou ca noi, nu Se uită peste gard cu invidie, El nu Își face conclave secrete, ci e transparent, Și-a spus de mult voia Sa cea sfântă cu noi, ne-a spus tot ce o să se petreacă cu noi de acum și până în veșnicie. Pentru că El e clar, e determinat, știe ce vrea, ne iubește dar ne și pedepsește, pedepsește cu milă, ne educă, ne supraveghează, e mai presus de orice frumusețe, știe toate, în fața Lui toate se pleacă, El e Cel ce ține în mână toată făptura, de la El primește hrană și râma și peștele și leul și omul.

Noi ne chinuim să cunoaștem materia Lui în mod *științific*, cu eprubete și microscoape umane, dar ea a fost făcută *dumnezeiește*. Nouă ni se pare că pământul e *insignifiant* în imensitatea stelelor cerului, însă Domnul a coborât pe acest pământ și aici S-a făcut om. Iar pentru El pământul e *în mijlocul lumii*, e centrul galaxiilor, deși pământul e infim în această mare arhitectură stelară, construită de El.

Pentru că și girafa e *mai înaltă* decât omul, dar omul gândește, pe când girafa nu. Computerul, făcut de om, e *mai rapid* la calcule decât omul leneș și avid de confort, dar el nu a apărut din neant, ci din mâinile omului.

Așadar, nouă ne place să fim *antropocentrici*, să ne considerăm pe noi centrul lumii, dar Dumnezeu ne învață să fim *teocentrici*, pentru că El e *Soarele nostru*. Și oricât am susține noi că *altul* e

drumul, alta e împlinirea noastră, Dumnezeu ne-o dovedește zilnic că *sfințenia e drumul*, că sfințenia e calea omului și a cosmosului.

Tocmai de aceea, El, Care e plin de milă, iese cu milă spre oameni și îi vindecă de toate bolile lor. Iar dacă oamenii *Îl așteaptă* pe Domnul până seara [Mt. 14, 15], dacă așteaptă îndelung mila Lui, El le spune Ucenicilor Lui *să dea mâncare* oamenilor [Mt. 14, 16]. Iar Sfinții Lui *dau mâncare* oamenilor în loc pustiu.

În deșertul acestei lumi, Sfinții sunt *oaze de bucurie*. Sfinții Bisericii sunt, pentru oamenii rătăciți în pustiu, sleiți de puteri, însetați din cale afară, izbăvirea.

Iar eu așa trăiesc orice *întâlnire* cu un Sfânt al lui Dumnezeu: ca o luminare, ca o izbăvire din neștiință și moarte, ca o scoatere la viață a mea. Când citesc cartea Sfântului, eu o sărut cu gura mea și cu sufletul meu, pentru că eu *mă întâlnesc* în mod real cu el, prin cuvintele lui rămase peste timp. Pentru că eu vin către cărțile Sfinților ca față de persoanele lor și nu văd scrisul lor *separat* de persoana lor. Tocmai de aceea, orice scriu despre un Sfânt în vreo carte sau în vreun studiu al meu, eu îl scriu raportându-mă la el ca la *un viu*, ca la *un locuitor* al Împărăției lui Dumnezeu, iar cuvintele lui le înțeleg ca *o vorbire vie*, actuală, față de mine.

Ba mai mult, de fiecare dată, simt cum Sfinții mă luminează și mă ajută să îi înțeleg și să scriu despre ei cât mai profund și mai delicat. Și eu le sunt foarte recunoscător, fiecăruia în parte și tuturor la un loc, pentru luminările lor, pentru că ele sunt cuvântul care m-a pătruns, care m-a luminat, care m-a îndrăgostit de ei.

Da, Sfinții *dau de mâncare* lumii! Adevărul, iubirea, curăția, sfințenia sunt *hrana lumii*. Și toate aceste cuvinte sunt *realități* în Sfinți, realități *împărtășibile*. Căci, spre exemplu, dacă adevărul ar fi o realitate a lui Dumnezeu, care n-ar putea intra în noi, El nu ne-ar fi vorbit despre adevăr. Însă El ne-a spus ceva și mai tulburător: că El este *adevărul* [In. 14, 6]. Dar, în același timp, ne-a cerut să fim *una* cu El, cu Adevărul.

De aceea și sfințenia e a lui Dumnezeu și curăția și iubirea și frumusețea. Dar El, prin slava Lui, ne face *părtași* la ele. Cum? Prin vedere dumnezeiască și simțirea slavei Lui.

Însă, când oamenii vorbesc despre *sfințenie* și despre *Sfinți*, mulți cred că ea e „opera" omului. Că e *ce își face omul cu mâna lui*. Că omul credincios trăiește acasă sau la Mănăstire într-un mod ascetic și, pentru postul lui, pentru metaniile lui, pentru privegherile lui, pentru credincioșia lui, el „devine Sfânt". Sau că Dumnezeu „îl face Sfânt" pentru viața lui religioasă.

Numai că lucrurile stau *altfel* sau *cu totul altfel*! În viața Bisericii, sfințenia nu se naște din „ce facem noi ca să fim Sfinți", ci din *revelarea lui Dumnezeu față de noi*. Da, din revelarea *personală* a lui Dumnezeu față de noi! Pentru că sfințenia se pogoară de la Dumnezeu în noi, prin slava Lui, ea fiind *consecința* a tot ceea ce noi facem cu Dumnezeu, de când El ni se arată în mod extatic, la nivel personal, pentru prima oară.

Adică trebuie să fie o *primă oară* cu Dumnezeu! Noi, cei botezați ortodox, trebuie să ne întâlnim *în mod real* cu Dumnezeu, în slava Lui, sau, mai bine zis, sau cel mai corect zis, trebuie ca El *să ni Se arate nouă* în slava Lui, pentru ca să începem

relația vie, reală, de *Părinte* și *fii*. El, *Părintele*, noi, *fiii Lui duhovnicești*.

Pentru că *sfințenia* Sfinților începe cu *vederea* lui Dumnezeu și nu cu *efortul nostru* de a părea „buni ortodocși". Sfințenia Sfinților începe cu revelația personală, cu Cincizecimea personală, cu arătarea lui Dumnezeu în viața noastră, cu teofania Lui în viața noastră.

Da, tot ceea ce citim și ce facem ca ortodocși pentru ca să ne mântuim e *bun* și *folositor*! E necesar de folositor. Însă sfințenia nu începe cu ceea ce facem noi pentru El, ci cu ceea ce face El pentru noi.

El, Dumnezeu, e începutul, cuprinsul și împlinirea mântuirii noastre și ea este conștientă, e reală, e trăită zilnic. Sfinții trăiesc cu Dumnezeu și în slava lui Dumnezeu în mod conștient, știind ce se petrece cu ei, știind și văzând și bucurându-se de schimbările dumnezeiești din ei. Tocmai de aceea ei vorbesc *din ei* despre mântuire, despre Dumnezeu, despre transfigurarea lor, despre sfințenie, pentru că ei sunt *Sfinți*.

A fi conștient de sfințenia care vine de la Dumnezeu nu este *o înșelare*, ci *realitatea* mântuirii noastre. Căci dacă mântuirea nu e *conștientă*, atunci teologia vorbește *somnambulic* despre Dumnezeu. Numai că teologia vorbește *treaz*, vorbește *revelațional* despre Dumnezeu, pentru că vorbește *din ce i-a descoperit* Bisericii Sale.

Iar dacă Biserica „ar fi falsificat" credința, cu siguranță nu am mai fi avut *Sfinți*, pentru că nu am mai fi avut nici *har*. Dar Biserica a păstrat credința neschimbată, mântuitoarea credință a lui Dumnezeu, și de aceea, până azi, Dumnezeu are Sfinți și ne umple de bogăția de daruri a Sfinților lui.

La Beiuș, în județul Bihor, pastorul Vladimir (Ioan) Pustan (Puștan?), fost penticostal, acum „inițiator" de nouă „biserică", remarca recent faptul că ortodocșii se împărtășesc *din același potir* cu toții. Noi știm asta! Și Potirul unic arată că ne împărtășim cu Hristos cel unic, Care, deși e mâncat de toți, El e întreg în fiecare, și chiar dacă Se sfărâmă pentru mulți, El e întreg și unul și neîmpărțit pentru veșnicie.

Însă el, pastorul Pustan, căruia îi merge gura ca mitraliera când e *să...batjocorească* Biserica lui Dumnezeu, Biserica noastră, deși afirmă că nu contează *bisericile*, ci *credința* în Dumnezeu, a vorbit adepților lui, recent, despre „Cina Domnului", iar despre Dumnezeiasca Euharistie a Bisericii, a noastră, a spus că e „pâine" și „vin".

Pentru că el consideră că botezul lui e „noutestamental" și al nostru nu, și că el se face părtaș „Cinei Domnului", deși, în mod real, în realitate, el mănâncă dintr-o lipie (cam așa mi s-a părut) și bea vin (sau must?). Lucruri fără nicio sfințenie, pentru că el e *în afara* Bisericii.

Dar în lupta lor cu ei înșiși și cu Biserica, fiecare falsă „biserică", situată paralel cu Biserica, se propune drept „Biserica". Numai că minciuna nu are picioare lungi, ci scurte, și Judecata Lui va arăta frumusețea Bisericii, formată din Sfinții Lui, dar și „frumusețea" de Iad a celor care au caricaturizat Biserica și sfințenia ei.

Iar Sfintele Moaște ale Sfinților sunt, pentru cei care *neagă* Biserica, Judecata Lui *anticipată.* De aceea nici nu le suportă. Pentru că în ele, toți ereticii și păgânii lumi *văd* Împărăția, văd viitorul, văd Judecata Lui. Căci orice om știe că un cadavru, lăsat neîngropat, se împute, iar un om mort, după ani și

ani de stat în mormânt, nu izvorăște mir, nu face minuni, nu alungă demonii cum fac Sfintele Moaște, Sfintele Oseminte ale Sfinților, ci pute.

Iar stricarea trupului omului e o consecință a păcatelor lui. Pe când nestricarea trupului și puterea de a face minuni se găsesc în Sfintele Moaște ale Sfinților, pentru că sfințenia a fost și este și în trupul și în sufletul Sfântului.

Sfintele Moaște sunt certitudini pentru orbi. Sunt evidențe prea evidente pentru tot muritorul. Pentru că nu e vorba de nicio „preparare" a trupului, nu e vorba de vreo „conservare" a lui pentru ca să rămână „nestricat", ci cel care îl ține *nestricat* e Dumnezeu prin slava Lui.

– Însă de unde știu eu că acelea sunt *oase ale Sfinților* și nu sunt *oase de animal*?

– Din aceea că s-au păstrat, în mod nealterat, de zeci, sute și mii de ani, și acelea au făcut multe vindecări și luminări de-a lungul timpului. Mulți au avut vedenii cu Sfinții la ale căror Sfinte Moaște s-au dus și s-au închinat și ei i-au vindecat de diverse patimi și boli grele.

Iar Biserica are și Sfinte Moaște ale Apostolilor Lui, are și Sfinte Moaște ale Sfinților Mucenici, ale Sfinților Ierarhi, ale Sfinților Cuvioși, ale Sfinților Mărturisitori, ale Sfinților nebuni pentru Hristos, ale Sfinților stâlpnici și ale Sfinților de toată vârsta și din diverse locuri ale lumii. Are Sfinte Moaște din fiecare secol al Bisericii. Toate sunt asemănătoare, toate miros frumos, toate sunt nestricate sau parțial nestricate, după voia lui Dumnezeu, și sunt izvor de viață și de curățire și de sfințenie pentru tot omul.

Eu mă duc și mă închin Sfintelor Moaște ca și când *aș sorbi* dintr-un izvor proaspăt și răcoritor. Pentru că știu că acei oameni sunt autentici, sunt

oamenii lui Dumnezeu, că viața lor a fost una cu vorba lor și că averea lor lăsată nouă, adică trupul lor înduhovnicit, este un spital duhovnicesc și o școală de teologie și un izvor de sfințenie pentru fiecare dintre noi.

Poetul cutare, filosoful cutare, artistul cutare, starul cutare, ereticul cutare nu prezintă, după moarte, Sfinte Moaște, dacă nu a fost *ortodox* și nu a trăit *în sfințenie*. Însă, bineînțeles, putem învăța de la ei și de la fiecare în parte lucruri importante, dacă ne place studiul și nu...lamentațiile nesfârșite.

Sfintele Moaște sunt *o evidență*, ca și Dumnezeiasca Euharistie, ca și Sfânta Aghiasmă, a sfințeniei și a autenticității Bisericii, alături de orice lucru al Bisericii. Pentru că El vrea să ne încredințeze pe fiecare în parte, mai culți sau mai puțin culți, despre El și despre Biserica Lui și despre mântuirea noastră și de aceea pune la îndemâna noastră *un nor de mărturii*, o mulțime nesfârșită de dovezi ale prezenței Lui.

...Când Domnul le-a cerut Ucenicilor să hrănească mulțimile, Ucenicii I-au spus: „Nu avem aici decât numai 5 pâini și 2 pești [Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας]" [Mt. 14, 17, BYZ]. Adică nu aveau *mult*, ci *infim de puțin*. Pentru că Domnul i-a dus în loc pustiu pentru ca mulțimile să își vadă puținătatea, lipsa, foamea.

El i-a scos din *multul lor material* pentru *multul predicării* Sale și pentru *multul vindecării* Sale. El le-a pus în față *masa* cuvintelor Lui și *puterea* Lui cea dumnezeiască, care tămăduiește orice boală și orice neputință.

Pentru că El le-a arătat esențialul! Și esențialul e acesta: că lumea nu are nevoie de *multul material* în primul rând, ci *de El*!

Putem trăi și cu puțin, putem trăi și modest. Putem trăi modest și face lucruri mari. După cum, putem avea bani mulți și să îi fituim pe nimicuri.

Pentru că banii nu trebuie doar *înmulțiți*, ci și *bine direcționați*. Trebuie să știi *ce să faci* cu banii...

Spre exemplu, Sfântul Mucenic și Arhidiacon Lavrentios [Λαυρέντιος], ucenicul Sfântului Sfințit Mucenic Xistos [Ξυστὸς], Patriarhul Romei, pomeniți amândoi pe 10 august[591], *a împărțit* săracilor averea Bisericii Romei, în timpul unei persecuții religioase. El i-a făcut pe săraci *bucuroși* prin milostenie, i-a ajutat în sărăcia lor, și, în același timp, *s-a îmbogățit* în slava lui Dumnezeu. Adică *a dat bani* și *s-a umplut de har*. Iar Dumnezeu dă harul pe măsura bucuriei noastre de a dărui, de a ajuta, de a ne curăți pentru El, chiar dacă suntem *păcătoși*. Dar pentru că dorim binele Lui, suntem păcătoșii pe care El *îi umple* de har și de sfințenie.

Apostolii aveau doar 5 pâini și 2 pești. Ei se aveau *doar pe ei*. Căci doi pești suntem, formați din trup și suflet și 5 simțuri trupești și alte 5 simțuri duhovnicești avem. Adică suntem un 7 al lui Dumnezeu. Așa ne-a făcut El! *Averea* noastră e sufletul și trupul nostru. Iar pentru ca *să dăruim* și altora pâini și pești și mașini și computere și apă potabilă, trebuie *să le producem împreună cu El*.

Așadar, mergem la grădiniță, mergem la școală, facem facultate, ne specializăm și după, învățăm toată viața pentru a fi *proprii*...ajutorării altora și a lumii în ansamblul ei. Învățăm ca să dăruim. Învățăm ca să fim de ajutor. Învățăm pentru ca *să ne ajutăm* și *să îi ajutăm* și pe ceilalți.

---

[591] A se vedea: http://www.synaxarion.gr/gr/sid/342/sxsaintinfo.aspx.

Și asta înseamnă *a înmulți*: a lucra lucruri bune cu Dumnezeu, în folosul nostru și al semenilor noștri! Căci lucrurile care ne smintesc, nu ne sunt de folos, dar cele care ne ajută duhovnicește, acelea sunt cele care ne fac *să creștem* în sfințenie.

Însă Ucenicii, care *își recunosc* sărăcia, aduc *puținul lor* la Domnul, pentru că El le-a cerut puținul lor [Mt. 14, 18]. Îl aduc la El, I-l dau în mâinile Sale și nu știau ce urmează...

Pentru că nimeni nu știa ce avea să urmeze. Doar El știa cum se face *adevărata înmulțire*, adică cea care satură mulțimi de oameni. Și El le-a luat pâinile și peștii, ca *o prefigurare* a Trupului și a Sângelui Său, și *le înmulțește* în fața tuturor. Dar după ce, „privind întru cer [ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν], a binecuvântat [εὐλόγησεν], și, frângând, a dat Ucenicilor pâinile, iar Ucenicii mulțimilor [καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς Μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ Μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις]" [Mt. 14, 19, BYZ].

Acum, dacă privim din partea mulțimilor, care s-au așezat pe iarbă să mănânce...mâncarea venea *de la Ucenici*. Ei păreau să fie *miluitorii* lor. Însă ei, Ucenicii Lui, știau că sunt niște *intermediari*. Că mâncarea înmulțită *le trece prin mâini*, că ea e o realitate care bucură și satură, că minunea se petrece, dar că nu ei erau *autorii* minunii. Autorul minunii era Iisus, Cel care a căutat întru cer, a binecuvântat mâncarea, a frânt-o și a dat-o Ucenicilor. Pentru că trebuia să o frângă pentru toți, dar toți să se bucure de aceeași mâncare.

Adică Potirul acela, unul, *remarcat* de pastorul Pustan în Biserica noastră, dar tot de el și hulit. Și eu aud cum el *hulește* credința Bisericii noastre, cum vorbește *șmecherește* despre noi, pentru că îi ascult predicile. Predici dinamice, cu studiu în

spatele lor, care spun adevăruri bune, scripturale, atâta timp cât se ține de Scriptură, dar care sunt pline de resentimente, de venin protestant, hulitor, când el *își spune* inima. Adică Pustan, predicatorul, *fratele nostru*, are cuvinte bune amestecate cu cuvinte rele. Care ies din aceeași gură și din aceeași inimă. Cuvinte de la Domnul amestecate cu boala lui veche, eretică, ca *un îmbătrânit în erezie* ce este. Și dacă îl asculți în prima parte, când le zice *bine*, după Scriptură, îți dai seama că omul *îi traduce* pe Sfinții Părinți ai Bisericii în grai protestant. Pentru că el citește cărțile noastre la greu și apoi dă cu ele de gard. Ce îi place crede, ce nu îi place batjocorește, ca de altfel fiecare eretic și extremist religios.

Însă are drujbă, are utilaje, are oameni. Se duce cu ei peste tot și își propovăduiește înșelarea lui demonică. Însă fiecare are voie să facă ce vrea, nu? Postmodernitatea e o lume diversă, o lume a tuturor, o lume plurală. Penticostalii zic că l-au exclus din „biserica" lor pentru că *s-a îmbogățit* prea mult. Iar dacă așa stau lucrurile înseamnă că evanghelizarea lui e și „rentabilă".

Adică e un om de succes, un om de afaceri ...religioase, un om de viitor.

Predică câte o oră, ridică tonul, ceartă, mustră, ironizează, se filmează cu camere performante, are sunet bun la microfon, nu-l interesează hainele de pe el, dar îl interesează „convertirile". Și el „convertește" de la ortodocși cu zecile și „îi botează" netradițional, printr-o singură afundare în apă și nu prin afundare întreită în apă, în numele Preacuratei Treimi, a Dumnezeului nostru.

Adică el, ortodocșilor captați de el, le batjocorește Sfântul Botez, îi face să cadă de la credință,

pentru ca să-i ducă spre o „biserică”...care nu știu nici măcar ce nume poartă.

Însă Domnul *înmulțește* Euharistia Lui în toată Biserica. Pe fiecare Sfântă Masă, la fiecare Dumnezeiască Liturghie, El Se dăruie întreg, ca Dumnezeu și om, pentru ca fiecare dintre noi, în fiecare fărâmă din Trupul și Sângele Lui, să Îl primim pe El întreg.

El e înmulțirea spre viață!

El Se dăruie tuturor.

El ne umple pe toți de pâinea cuvintelor Lui și mai rămâne pâine și pentru ceilalți, care nu sunt încă în Biserica Lui, dar care vor intra în ea prin pocăință și Botez.

El e *hrănitorul* întregii lumi. Biserica doar administrează harul, Tainele și sfințenia. Iar dacă membrii ierarhiei Bisericii îi fac pe cei simpli să creadă că harul vine *de la ei* și nu *de la Hristos*, greșesc, făcând un păcat imens. Pentru că se propun pe ei, în mod demonic, ca *sursă* a vieții, când Dumnezeu e *sursa vieții noastre*.

...Mii de oameni s-au săturat [Mt. 14, 21]. Pentru că Biserica e capabilă să hrănească duhovnicește întreaga lume.

Iar Domnul i-a forțat pe Ucenici să plece cu corabia [Mt. 14, 22], pentru ca El să Se suie întru munte și să Se roage de unul singur [Mt. 14, 23].

Pentru că El ne-a învățat de această dată că nu trebuie să așteptăm laude de la oameni pentru modul cum predicăm și cum slujim, că nu trebuie să așteptăm mulțumiri nesfârșite de la ei pentru că le facem vreun bine trupesc, ci ca, după ce ne facem treaba în Biserică, să ne retragem pentru liniștirea și întărirea noastră în rugăciune.

Pentru că Dumnezeiasca Liturghie e o oboseală imensă. Iar după ce ieși din ea, din măreția simțirii și a vederii slavei ei, ai nevoie de odihnă, de mâncare, de băutură, dar și de rugăciune. Pentru că *rugăciunea după rugăciune* e viața omului. Rugăciunea continuă e viața creștinului ortodox. Pentru că *a fi în rugăciune* înseamnă *a fi în slava lui Dumnezeu*.

Așadar, iubiții mei, cu praznicul Maicii lui Dumnezeu la ușă și cu roadele postului în noi, să ne pregătim de înmormântarea aceasta mare și paradoxală! Și, sprijiniți de harul Maicii Domnului și întăriți de ea continuu, să învățăm continuu de la ea cum să ne mântuim. Și mă rog ca Dumnezeul nostru treimic să ne învrednicească pe toți, după puterea lui, să prăznuim și mâine cu inimă mare, bucuroasă, curată, veselă, frumoasă! Amin.

Predică la adormirea Născătoarei de Dumnezeu [2016]

Iubiții mei[592],

noi suntem acum la o înmormântare. La o înmormântare paradigmatică, exemplară. La cea mai creștină și dumnezeiască înmormântare a ortodocșilor.

Căci atunci când Domnul a fost îngropat, El a fost îngropat *evreiește*, înfășurat „în giulgiuri cu aromate" [In. 19, 40, BYZ], îngropat în mormânt de piatră [Mt. 27, 60]. Dar acum, când Născătoarea de Dumnezeu e îngropată, ea e îngropată *creștinește*. Ierarhia Bisericii conduce funeraliile ei, prohodirea ei este plină de minuni, convoiul mortuar merge spre mormânt în mod dumnezeiește, mormântul Născătoarei de Dumnezeu e plin de cântări îngerești, iar a 3-a zi, după îngroparea ei, Biserica află că Domnul a înviat-o trupește [ἀναστήθηκε σωματικὰ] pe Maica Lui și a ridicat-o la ceruri [ἀνελήφθη στοὺς οὐρανούς][593].

Și ce ne învață înmormântarea ei, bine ar fi *să facem* și noi, la înmormântările noastre creștinești.

Însă ce *ne învață* pe noi, despre *înmormântare*, înmormântarea Născătoarei de Dumnezeu? Căci la noi, înmormântarea e prilej de plâns, dar și de râs, e un timp pentru critică, pentru iscodirea omului,

---

[592] Zi de vineri, 12 august 2016, cer înnorat, plouă, 15 grade la ora 10.00.

[593] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/377/sxsaintinfo.aspx.

pentru minimalizarea lui, dar mai puțin pentru *rugăciune*. Căci mulți vin la înmormântare *din datorie* sau ca să vadă *ce lucruri împarte* familia pentru cel adormit și ce masă face, pentru ca *să primească* și ei ceva sau *din curiozitate*.

Înmormântarea e, pentru mulți, o ocazie *de luat* și mai puțin *de dat*. Însă *înmormântarea ortodoxă*, aceea pe care ar trebui să o trăim noi și n-o trăim, e plină de rugăciune, de rugăciune pentru cel adormit, de rugăciune pornită din dragoste și din conștiință frățească. Pentru că cei care vin să-l ducă pe ultimul drum pe cel adormit, vin pentru ca *să îl ajute*, prin smerita lor rugăciune, împreună cu rugăciunile ierarhiei Bisericii, în *trecerea* lui prin vămile văzduhului și pentru *ajungerea lui cu bine* la Dreptul Judecător și pentru *odihnirea lui* cu Sfinții.

Ei vin ca *să se roage*, să mijlocească pentru el în fața Domnului și nu pentru ca să primească prosop la mână sau pentru ca să mănânce la pomană! Vin pentru *mântuirea* sufletului celui adormit...

Și iată cum *a murit* și a fost *îngropată* Maica Domnului! Arhanghelul Gavriil, binevestitorul, Arhanghelul care ne-a umplut pe noi, pe toți, de bucuria mântuirii, a venit și i-a vestit Maicii Preasfinte că după 3 zile va fi *mutată* din lumea aceasta[594].

Însă vestea *nu a panicat*-o, ci *a umplut*-o *de mare bucurie*. Pentru că rugăciunea ei continuă era tocmai aceasta: ca *să meargă* la Fiul ei și Dumnezeul ei[595].

---

[594] A se vedea: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsaug/08-15-adormirea_maicii_domnului.html.

[595] Ibidem.

Și cine *se bucură* când moare? Omul care nu e *lipit* de nimic din lumea aceasta, ci el e *unit interior* numai cu Dumnezeu.

De aceea, când vorbește despre *adormirea* [ἡ κοίμησις][596] ei, despre preafericita ei adormire, Sfântul Nicolaos Cabasilas [Νικόλαος Καβάσιλας][597] ne spune: „atunci sufletul ei *s-a desfăcut* [de trup] și *s-a unit* cu sufletul Fiului [ei], lumina secundă unindu-se cu Lumina primă. Iar trupul rămânând puțin pe pământ, [încă 3 zile], a plecat și el după acela”[598], după sufletul ei. Căci trupul ei „pentru puțin timp l-a primit pământul, dar cerul a primit acel pământ nou, trupul duhovnicesc, vistieria vieții noastre, mai cinstit decât Îngerii și mai sfânt decât Arhanghelii”[599].

Căci asta e *moartea*: *dezlegare*, desfacere a sufletului de trup. Dar aceasta se produce *când vrea* Dumnezeu, căci tot El este Cel care *a legat*...în pântecele maicilor noastre, sufletul cu trupul nostru. El *a pus la un loc*, a pus în convietuire și spre colaborare sufletul cu trupul.

Dar când ne sinucidem, ce spunem de fapt? Că noi „avem dreptul” să murim când vrem. Nu, n-avem dreptul să murim când vrem, ci murim când vrea Dumnezeu! Pentru că El ne dă viața și moartea pe măsura aspirațiilor noastre. Căci așa cum nu noi

---

[596] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/377/sxsaintinfo.aspx.

[597] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Nicholas_Kabasilas.

[598] Diac. Ioan I. Ică jr., *Maica Domnului în teologia secolului XX și în spiritualitatea isihastă a secolului XIV: Grigorie Palama, Nicolae Cabasila, Teofan al Niceei*, Ed. Deisis, Sibiu, 2008, p. 491.

[599] Ibidem.

am decis când să ne naștem, unde să ne naștem și cum să ne naștem, tot la fel nu noi trebuie să ne decidem moartea.

Însă, Sfinților Lui, El *le vestește* moartea! Le spune mai dinainte clipa morții. De ce? Pentru ca ei *să se pregătească* pentru moarte, adică pentru *cea mai serioasă călătorie* a vieții noastre. Că noi, în viața aceasta, călătorim de la munte la mare, de la Paris la Sighișoara, din București în New York, facem tot felul de voiajuri...dar niciunul dintre ele nu e ca *voiajul morții*.

Aceasta, călătoria morții, începe pentru mulți *fără de veste*...și ea înseamnă *călătoria sufletului spre Dumnezeu*, condus de Îngerii Lui, pentru ca El să ne judece.

Da, dar nouă nu ne place *să ne judece* nimeni! Noi îi urâm pe cei care ne învață de bine și îi iubim pe cei care ne omoară sufletește. Îi considerăm „prieteni" pe dușmani, adică pe oamenii care ne învață la păcat, dar îi considerăm „dușmani" pe cei care ne învață să ne curățim sufletul de patimi, pentru că vine judecata Lui. Și astfel facem abstracție de *ce-o să fie*, ne rezumăm *la ce este*, și nu ne pasă de viitor.

Însă noi avem un viitor...*veșnic*, după moarte!

Dacă lucrurile s-ar încheia odată cu închiderea capacului la sicriu lucrurile ar fi foarte bune, ar fi ok. Ne-am întoarce acasă *liniștiți* că a murit soția noastră, că s-a dus, că a scăpat de boala care o măcina toată ziua, pentru că moartea ar fi...*eliberarea* ei de boală.

Căci care soț iubitor poate *să suporte* boala soției? Boala de luni, de ani de zile...Iar dacă boala s-ar termina odată cu moartea, și după moarte nu ar mai fi nicio viață, nimic, absolut nimic, el însuși,

soțul, s-ar ruga pentru moartea ei, în locul agonizării ei continue.

Dar când boala e boală, moartea vine, e o realitate...și după moarte urmează Raiul sau Iadul, atunci boala, boala asta cu multe fețe și atât de dureroasă, de chinuitoare, de sfredelitoare, de inumană – căci e consecința păcatului – acceptată și trăită în credință, devine *mijloc de curățire* interioară.

Auziți cum sună: boala *ne mântuiește*, dacă o trăim în credință! Da, ne mântuiește! Ne sfințește boala, boala asta cu multe nume. Dar nu pentru că boala ne chinuie, ne mântuiește, ci pentru că chinul care ne mistuie, acceptat ca *plată* pentru păcatele noastre, ne umple de slava lui Dumnezeu, cea care curățește fărădelegile noastre.

Pentru că nu *boala* ne mântuiește, ci *slava* lui Dumnezeu care coboară în noi, când acceptăm că boala e *plata* pentru mojiciile noastre de tot felul!

Așa după cum învățătura e *plata* pentru a avea o specializare, tot la fel și boala e *plata* pentru spiritualizarea noastră. Căci dacă nu ascultăm de vorbă bună, dacă nu ascultăm voia lui Dumnezeu din toată inima, El ne umple de boală, de necazuri, de lucruri ce par imposibile, pentru ca noi să ne venim în fire și să ne lucrăm mântuirea. Însă nu ne obligă să fim *Sfinți*, dacă ne umple de boli! Acceptarea bolii, ca scară către cer, ne aparține.

Dacă nu vrem *scara către cer*, ne punem ștreangul de gât, și coborâm pe *scara către Iad*. Însă sinuciderea e *cea mai proastă alegere posibilă* a noastră. Ea e un viraj fatal...în copac. Ieșirea de pe carosabil prin sinucidere, ieșirea din viața asta prin pastilele sau otrava pe care vrei să le iei, e o înveșnicire a durerii. Tu vrei să scapi de câteva zile,

de câțiva ani de chin în viața asta, crezi că sinuciderea e „soluția rapidă” și primești, în definitiv ...*un chin veșnic*.

Nu oriunde, ci în Iad. În locul unde chinurile păcătoșilor nu pot fi nicidecum imaginate și descrise, pentru că întrec orice așteptare a noastră.

...Însă Născătoarea de Dumnezeu și Pururea Fecioară Maria, Maica noastră, a primit moartea ca pe *cea mai mare așteptare* a vieții ei, pentru că moartea ei era *ducere* la Fiul ei. Dar și viața noastră poate avea o astfel de moarte, de moarte binecuvântată! Pentru că și noi, dacă am fost toată viața cu Dumnezeul nostru și cu Sfinții și Îngerii Lui, nu mergem în altă parte după moarte, ci acolo, în Împărăția Lui. Căci unde ne este inima, acolo avem și comoara noastră.

...Maica lui Dumnezeu a aflat vestea morții sale, a primit de la Gavriil, de la Arhanghel, o stâlpare din Paradis, a venit și a făcut milostenii și rugăciune și s-a pregătit de trecerea ei cea preacuvioasă către Domnul...iar Fiul ei, pe norii slavei Sale, i-a adus pe Sfinții Săi Apostoli și pe Sfinții Ierarhi care au prohodit-o, la ea, la ușa casei ei[600].

Și toți cei *aduși dumnezeiește* la Maica Domnului au înțeles *motivul* aducerii lor, iar ea, *mângâierea* lor, a întregii Biserici, le-a spus cuvintele ei cele de pe urmă, pe când toți erau în lacrimi...

Căci atunci când pleacă un mare Sfânt, ucenicii lui plâng că își pierd *mângâierea* și *lumina* vieții lor, și nu plâng pentru că el *pleacă* la Domnul. Ei plâng pentru ei, că rămân singuri, și îi cer povă-

---

[600] A se vedea: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsaug/08-15-adormirea_maicii_domnului.html.

țuitorului lor, ca el să se roage Domnului, în cer, și pentru mântuirea lor.

Și așa *au cerut* și Sfinții Apostoli și Sfinții Ierarhi Maicii lui Dumnezeu: i-au cerut rugăciunea, i-au cerut acoperământul, i-au cerut ajutorul ei veșnic.

Lacrimile lor erau de iubire.

Nu erau ipocrite!

Erau pline de iubire, de evlavie către Maica lui Dumnezeu.

Și ea le-a cerut să o înmormânteze „în satul Ghetsimani, de lângă Muntele Eleon[ului], care nu este departe de cetatea Ierusalimului, pentru că acolo, în valea lui Iosafat, era mormântul Sfinților și Drepților ei părinți, Ioachim și An[n]a, și a[l] Sfântului și Dreptului Iosif, logodnicul său...[căci] între Ierusalim și Muntele Eleonului se aflau mormintele oamenilor *săraci* din toată cetatea”[601]. Și să o ducă spre mormânt pe patul ei, așa după cum va adormi ea[602].

De aceea și noi trebuie să fim atenți la ultimele dorințe ale celui care stă să moară și dacă sunt *bune*, dacă sunt duhovnicești, ele trebuie împlinite. Adică, dacă tatăl dumneavoastră vă cere să faceți *milostenie* pentru el sau să vă cereți *iertare* cuiva, în numele lui, să faceți acest lucru degrabă! Dar dacă vă cere să aruncați banii pe cine știe ce mormânt somptuos, pe cine știe ce bizarerie, dumneavoastră, ca niște oameni *înțelepți*, trebuie să dați din averea lui milostenie pentru mântuirea sa, să îl pomeniți la Dumnezeiasca Liturghie, să îi faceți pomeniri dese la Biserică și să îi urmați sfaturile bune pe care vi le-a dat în viața lui.

---

[601] Ibidem.
[602] Ibidem.

Pentru că așa îl ajutați, îl ajutați enorm de mult! Milostenia și rugăciunea sunt ajutorul cel mai mare pentru cei adormiți, pentru că ele sunt *expresia iubirii* pentru ei.

...Unde s-a înmormântat Maica Domnului? În cimitirul săracilor.

Dar a fost înmormântată ca *Împărăteasa* cerului și a pământului. Pentru că Apostolii și Ierarhii Domnului au dus-o spre îngropare.

Alături de Sfinții Lui Apostolii, de Sfântul Apostol Pavlos, de Sfinții 70 de Apostoli ai Domnului, Ierarhii, cei 3, care au prohodit-o pe Maica Domnului, au fost Sfinții Dionisios Areopagitul, Ieroteos și Timoteos[603]. Și ei apar în iconografia ortodoxă a praznicului, după cum spuneam anul trecut în predica mea[604], și în toată Tradiția Bisericii[605], chiar dacă unii teologi ortodocși, cu superbie nemăsurată, vor să îl facă pe Sfântul Dionisios Areopagitul, pe *Părintele apostolic* al Bisericii... un trăitor în secolele 5-6 ale Bisericii.

Însă istoria Bisericii e *așa cum s-a petrecut* și nu după cum *am dori* unii dintre noi! Istoria Bisericii trebuie primită cu evlavie, cu credincioșie, cu pătrundere duhovnicească, și la fel trebuie apărată și propovăduită.

Dacă Sfântul Vasilios cel Mare are atâtea cărți și Tradiția Bisericii spune că atâtea are și nu mai

---

[603] Ibidem.

[604] A se vedea predica anului trecut:

http://www.teologiepentruazi.ro/2015/08/13/predica-la-adormirea-maicii-domnului-2015/.

[605] A se vedea studiul meu de aici:

http://www.teologiepentruazi.ro/2014/07/16/sfantul-sfintit-mucenic-dionisie-areopagitul-de-la-parinte-apostolic-la-pseudo-autor-3/.

multe și ne-a păstrat textul lor în limba greacă, noi nu trebuie să spunem că asta e „dubioasă”, asta „nu ne place”, pentru că contravine cine știe căror mofturi ale noastre, ci trebuie *să primim* mărturia Bisericii. Iar dacă Sfântul cutare a murit la vârsta de *110 ani*, noi așa trebuie să spunem că a murit, *la 110 ani*, și nu să naștem „dileme” inexistente.

De aceea, de mai multe ori, am atras și voi atrage atenția că teologia Bisericii e formată din *revelația dumnezeiască* și din *Tradiția* și *istoria sfântă a Bisericii* și nu din fantezii teologice. Noi nu putem să spunem lucruri pe care Dumnezeu *nu le-a spus* despre El, despre noi și întreaga Lui creație, iar istoria și Tradiția Bisericii e *așa după cum spun Sfinții Bisericii* și nu orice teolog sau istoric sau ziarist, care își dă cu părerea despre Biserică. Descoperirile care „rescriu” istoria Bisericii, fanteziile despre istoria Bisericii, filmele care repun pe tapet diverse erezii ale vremurilor, nu sunt pentru creștinii ortodocși...*cunoaștere teologică*.

Filmul lui Mel Gibson, al lui Franco Zeffirelli, al altuia din trecut și din viitor, nu sunt „sursa de cunoaștere” a Evangheliei Domnului, ci noi învățăm despre Domnul și Evanghelia Lui *din cele 4 Evanghelii ale Bisericii*. Nu din „evanghelii” și „epistole” apocrife, eretice, învățăm noi despre viața Domnului și a Bisericii, ci din Scriptură și din Tradiție.

De aceea, creștinii ortodocși care sunt oameni serioși, cu scaun la cap, nu dau crezare oricărui zvon, oricărei minciuni, oricărei manipulări, oricărei instigări la violență și adversitate față de Biserică și față de cărțile Bisericii, ci ei cred *ce spune* Biserica și nu ce spun televiziunile, onlineul sau extremismul de orice fel.

Creștinii ortodocși *își ascultă* Sfinții, dar gândesc *realist* și nu *anistoric*. Căci atunci când citesc un text scriptural sau patristic nu caută să găsească motiv pentru răzmeriță, pentru violență, pentru agresiuni de tot felul, ci pentru *mântuirea* lor.

Creștinii citesc *pentru mântuirea* lor. Ei *traduc* mesajul Bisericii în termenii momentului, *acomodând* texte de sute și de mii de ani cu 2016. Iau ce le folosește, ce îi zidește, ce *se pliază* pe viața lor din Tradiția Bisericii și trăiesc un mod de viață creștinesc, cu smerenie, pe măsura lor.

Pentru că nu toți au vocația de pustnici, de stâlpnici, de nebuni pentru Hristos, de Mucenici, de Mărturisitori, ci unii au și vocația de familiști, de muncitori, de slujitori ai lui Dumnezeu aici, în lume. Și familia e *o greutate la fel de mare*, pe drumul mântuirii, ca și monahismul. Că ești singur, că ai copii, că ești văduv, că ești sub ascultare, că ești idioritmic, fiecare dintre noi trebuie să ne luptăm cu aceleași patimi, cu aceleași frici, cu aceleași boli, cu aceleași nevoi fiziologice. Și lupta o dăm împreună cu Dumnezeu și nu de unii singuri! Colaborăm cu El pas cu pas în mântuirea noastră, facem totul împreună cu El…și moartea e *adormire* pentru cel cuvios.

Căci Maica lui Dumnezeu și-a umplut casa de lumânări, s-a pus pe patul ei…dar slava lui Dumnezeu *a întunecat* lumina slabelor lumânări[606]. Pentru că a venit Fiul ei, ca să ia sufletul Maicii Sale!

Și Domnul a venit „cu Arhanghelii și cu Îngerii [Lui], cu toate cereștile Puteri, și cu sufletele

---

[606] A se vedea: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsaug/08-15-adormirea_maicii_domnului.html.

Drepților și Sfinților Strămoși și Proroci. [Și Sfinții și Îngerii] au vestit Preasfintei Fecioare Maria, mai-nainte, că Hristos se apropia către Preacurata Lui Maică”[607].

Iar ea s-a ridicat din pat și L-a întâmpinat și I s-a închinat Lui. Și a vorbit cu Fiul și cu Domnul ei în mod extatic, cu Cel ce venise întru slava Lui la ea[608]. Iar Domnul, „mângâind-o pe ea cu cuvinte preadulci, îi zicea *să nu se teamă* de puterile Satanei, care sunt călcate de picioarele ei, ci *să treacă cu îndrăzneală* de la pământ spre cele cerești”[609].

Și pentru că sufletul ei a fost luat chiar de Domnul de la ea[610], „nicio durere trupească n-a avut, ci a adormit ca *într-un somn dulce*”[611]. De aceea noi vorbim în mod insistent despre *adormirea* ei, a Maicii Domnului, și nu despre *moartea* ei. Pentru că somnul morții ei a fost de doar 3 zile...

O moarte dulce, un somn dulce, ca pentru cea mai dulce și mai frumoasă și mai încântătoare Fecioară și Maică și Împărătească a întregii lumi.

Însă cum *mor* oamenii, de obicei? În chinuri, în frici, în dureri mari. Frica morții te face să transpiri abundent, să îți faci nevoile pe tine, să te tulburi cumplit.

De ce? Oare de ce *facem pe noi* în fața morții? Oare de ce nu mai suntem *tari* și *mari*? Oare de ce nu mai vrem *să dăm în judecată* moartea, atunci când vine ca să ne ia? Oare de ce *uităm de toate*...când vine clipa morții? Pentru că îi vedem pe draci, cu ochii sufletului nostru, pe ăia pe care i-am

---

[607] Ibidem.
[608] Ibidem.
[609] Ibidem.
[610] Ibidem.
[611] Ibidem.

pomenit toată viața și credeam că sunt *ficțiuni*, că sunt *o vorbă spusă la nervi* sau *în mod obișnuit*...și ei vor să ne ia...în Iad!...

Pentru că vor să ia ce e al lor. Vor să îl ia pe acela care le-a slujit, prin păcate, toată viața.

De aceea, moartea păcătosului e *cumplită*...iar a Sfântului e *plină de slavă*. Sfântul e anunțat de Dumnezeu despre clipa morții sale, e pus să se pregătească, el primește moartea cu pace, spovedit și împărtășit, cu toate lucrurile puse la punct...vin Îngerii Domnului, îi iau sufletul din trup...și îl duc la Domnul!

Fericire, nu? Merge cu încredere la El. E dus cu bucurie, de către Sfinți, în ceata lor. Judecata, pentru Sfânt, e *răsplătire* și nu *pedeapsă*!

...Maica lui Dumnezeu a mers cu Domnul, sufletul ei a mers cu El, în Împărăția Lui, iar trupul i l-a înmormântat Biserica Lui. I l-a înmormântat *creștinește*, în pământ.

Nu i-au incinerat trupul, nu i l-au îmbălsămat, ci i l-au îngropat în cimitirul săracilor...dar până acolo l-au dus în mod minunat și evlavios.

Toți cei prezenți i-au sărutat trupul ei cu evlavie și cine se atingea de patul ei, se vindeca de boli multe[612]. Pentru că trupul ei devenise Sfinte Moaște. Cele mai frumoase și iubite Sfinte Moaște ale Bisericii!

Sfinții Petros, Pavlos, Iacovos și alții au ridicat sfântul ei pat, pe care purtau trupul ei preasfânt spre mormânt, Sfântul Ioannis Teologul purta stâlparea Paradisului în mâna lui, și mulțimea Bisericii, cu lumânări, mergea spre groapă. Slujitorii Bisericii cădeau trupul ei, îl tămâiau, făceau Slujba Înmor-

---

[612] Ibidem.

mântării pentru Maica Domnului...și au mers din Sion, prin Ierusalim, spre satul Ghetsimani[613]. Iar noi *cunoaștem* locul unde a fost înmormântată Maica lui Dumnezeu, pentru că e un loc de pelerinaj până azi[614].

Însă, „deasupra patului și deasupra celor ce-l petreceau, s-a făcut un cerc de nori mare și luminos, în chip de cunună, care strălucea cu neobișnuită rază; iar prin nori se auzeau dulci cântări îngerești de uimire, care umpleau văzduhul și totul se lucra pe pământ *în auzul poporului*"[615]. Adică evreii *au văzut* și *au aflat*, ca și romanii stăpânitori, *când* și *cum* a fost înmormântată Maica Domnului. Pentru că înmormântarea a fost *un eveniment public*. Ei au trecut prin Ierusalim cu cortegiul funerar și nu l-au ocolit!

Tocmai de aceea, „poporul Ierusalimului, foarte numeros, al evreilor necredincioşi, auzind acea străină cântare și văzând acea preaslăvită petrecere a trupului celui primitor de Dumnezeu, a ieșit din case și urma prin cetate, mirându-se de atâta slavă și cinste care se făcea trupului Maicii lui Hristos.

Deci, înștiințându-se de aceasta arhiereii și cărturarii, s-au umplut de zavistie și de mânie și au trimis slujitori și ostași și *au îndemnat* pe mulți din popor ca, alergând cu arme, *să gonească* pe cei ce

---

[613] Ibidem.

[614] Despre Biserica mormântului Maicii Domnului din Ierusalim:

http://www.crestinortodox.ro/biserica-lume/mormantul-maicii-domnului-ierusalim-96604.html.

[615] A se vedea:

http://paginiortodoxe.tripod.com/vsaug/08-15-adormirea_maicii_domnului.html.

petreceau trupul Sfintei Maria, și pe ucenicii lui Iisus *să-i rănească*, iar trupul *să-l ardă cu foc*”[616].

Așadar, dacă e să vorbim despre „un antisemitism creștin” în istorie, adică despre *o aversiune* a creștinilor față de evrei, ea este *justificată*. Nu iese incendiu, dacă nu dai foc pădurii. Pentru că evreii nu s-au purtat *cu mânuși*, nu au fost *diplomați* cu creștinii de-a lungul secolelor, ci, după ce L-au răstignit pe Domnul slavei, i-au persecutat și pe ucenicii Lui. Persecuțiile evreilor la adresa creștinilor au fost *sângeroase* și *inumane*, la fel ca cele ale creștinilor împotriva evreilor. Nici antisemitismul și nici anticreștinismul nu sunt *acte de sfințenie*, ci de de *decadență umană*. Pentru că *noblețea* credinței nu se vede atunci când răstignești și gazezi oameni pentru că „nu cred ca tine”, ci când *îi iubești* în ciuda faptului că sunt *diferiți* și chiar *potrivnici* ție. Căci porunca dumnezeiască e *să ne iubim vrăjmașii* și nu să-i căsăpim, nu să îi ironizăm, nu să îi minimalizăm. Dar când vorbim despre *realitatea* istoriei, atunci nu putem băga gunoiul sub preș, pentru că tot pute.

Evreii *au ucis*, de-a lungul timpului, pe creștini, după cum și creștinii *i-au ucis* pe evrei. Nici unii și nici alții nu au dovedit că sunt urmașii lui Avraam, ai lui Isaac și ai lui Iacov, adică ai celor Drepți, ci ai fanatismului.

De aceea, dacă vrem o lume *altfel*, să nu mai admitem fanatismul religios, extremismul, demența răzbunării în jurul nostru!

Căci fanatismul religios de asta era în stare: era gata *să arunce în foc* trupul Maicii Domnului! De aceea, „cei îndemnați spre fapta cea rea, [cei insti-

---

[616] Ibidem.

gați la crime „religioase], alergau cu mânie, înarmați ca la război și aproape erau să-i ajungă. [Însă] atunci, îndată, acel nor din văzduh, plecându-se la pământ, *a înconjurat ca un zid* soborul Sfinților Apostoli, asemenea și pe toți care erau cu dânșii, încât numai cântarea se auzea, iar ei singuri erau nevăzuți de cei ce veneau cu scop rău. Atunci Sfinții Îngeri, zburând nevăzut deasupra preacuratului trup și deasupra cetei credincioșilor, *au lovit cu orbire* pe acei făcători de rău și *au sfărâmat* capetele multora de zidurile cetății; iar alții, neștiind pe unde să meargă, pipăiau zidurile și căutau povățuitori”[617].

O, Israile, Israile, cum ai uitat tu de felul cum te-a scos Domnul tău din Egipt, cu mână tare și cu braț înalt! Cum ai uitat tu de egiptenii pe care i-a mâncat marea! Cum ai uitat tu de norul slavei Sale, care se cobora în tabără! Căci același nor al slavei Lui și azi, la înmormântarea Născătoarei de Dumnezeu, a acoperit cortegiul mortuar de...fanatismul religios. Și tu ai văzut norul slavei, dar l-ai disprețuit. De aceea ai fost pedepsit cu orbire. Căci cei care, oarecând, au fost înghițiți de pământ de vii, din tabără, pentru păcatul lor, acum sunt loviți cu orbire, spre pocăință. Adică sunt pedepsiți cu milă...

Însă evreul Atonie, zice textul românesc, *s-a atins* de patul Maicii Domnului pentru ca să...îl *răstoarne*.

Ce s-a petrecut însă cu îndrăznețul, cu extremistul, cu hulitorul evreu?

„Când mâinile lui cele îndrăznețe s-au atins de pat, îndată au fost *tăiate* de sabia cea nematerialnică a izbândirii [a răzbunării] lui Dumnezeu, de

---

[617] Ibidem.

Îngerul [Său] cel nevăzut, și au rămas *lipite* de pat; iar Atonie a căzut, răcnind și văitându-se cu amar”[618].

Istoria e *crudă*, pentru că e *realistă*! Ea ne spune *cum* au stat lucrurile și nu cum vrem noi *să fi stat*. Dacă ai ucis, ai ucis, dacă ai fost neam prost, așa rămâi în istorie, dacă ai dat, ești milostiv, dacă ai fost persecutor, ăsta îți este numele.

Istoria nu e *coafată*, ci e *abia trezită din pat*! Și când spun *istorie*, nu spun, în mod exclusiv, *cărțile de istorie*, ci istoria pe care *o știe* și *o vede* Dumnezeu.

Cartea noastră de istorie e Dumnezeu. E cea mai veridică carte de istorie. Pentru că El nu caută niciodată să prezinte lucrurile *distorsionat*, adică așa după cum *ar vrea* un mare rege, un împărat, un șef de stat, un patriarh, un imam sau un șef-rabin. Ci El prezintă lucrurile în nuditatea lor, dezgolite de povești false, adică adevărul gol-goluț. Iar Eu mă încred în El, în istoria Lui, în geografia Lui, în matematica Lui, în științele Lui de tot felul, pentru că El știe ce spune. Oamenii bâjbâie, își dau cu părerea, mint, exagerează despre cum arată pământul, soarele, istoria, construcția unei celule, însă El le știe pe toate. De aceea eu *mizez* pe El și tare m-aș bucura ca și dumneavoastră, din toată inima, să vă încredeți *doar* în El.

Căci astăzi noi suntem la o înmormântare, la *retrăirea* unei înmormântări, la *pomenirea* ei, dar înmormântarea noastră e *praznic*.

Aici, Îngerii sunt cu Sfinții, evlavia e la ea acasă, cei credincioși se vindecă, dar netrebnicii, extremiștii, anti-alții sunt pedepsiți pedagogic.

---

[618] Ibidem.

Pentru că Dumnezeu, împreună cu Biserica Lui, o îngroapă pe Născătoarea de Dumnezeu, pe cea mai aleasă și mai înaltă și mai sfântă decât toată făptura, pe tronul cel însuflețit al Cuvântului întrupat, și lumea se împarte în două: în credincioși și în necredincioși. Minunile sunt la vedere, slava lui Dumnezeu umple de bucurie pe cei credincioși, dar îi pedepsește pe păgâni. Căci evreii, din *credincioși* au devenit *păgâni*, pentru că *nu L-au vrut* pe Mașiah cel adevărat. Profeții au vorbit despre El, au dat detalii nenumărate, ele au fost tainice, le-au înțeles doar cei duhovnicești, iar Profeții Lui au fost *martirizați* de propriul lor popor. Dar au venit magii păgâni, după un Înger care se arăta ca o stea minunată, și au întrebat de *Împăratul iudeilor* [Mt. 2, 2]. Arhiereii și cărturarii au fost strânși la sfat și au fost întrebați de Irodis *unde trebuie* să Se nască Hristos [Mt. 2, 3-4]. Și ei au spus adevărul: „*În Bitleemul sau Vitleemul Iudeii* [Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας]” [Mt. 2, 5, BYZ]. Și, cu toate că tot împăratul și tot Ierusalimul *s-a tulburat* [Mt. 2, 3]... nu s-au deranjat deloc să se ducă în Bitleeem. Cei care s-au dus după *Împărat* au fost magii păgâni...și tocmai de aceea s-au făcut *creștini*.

Israilul a rămas în îngâmfarea lui, a văzut minunile Lui cele multe, pe care nimeni altul nu le-a mai făcut, și a rămas *tare la cerbice*, tare în gât, cu gâtul bățos de infatuare...și doar *Israilul cel credincios*, adică cei care au avut ochi să vadă, L-au văzut și L-au urmat pe Mașiah, pe Mângâierea lui Israil cel credincios.

De aceea, Israilul cel vechi, ucigașul de Dumnezeu, a căzut ca frunza uscată și ca joarda tăiată de la făgăduința lui Dumnezeu, iar slava Domnului a coborât în Israilul cel nou, format din

israiliți adevărați, luminați de Dumnezeu și din păgâni convertiți, născuți din nou, cu naștere dumnezeiască. Căci Dumnezeu i-a făcut *fii* pe cei care nu erau *fii* și *i-a părăsit* pe cei pe care *îi iubește*, dar care nu se pocăiesc de necredința lor.

Așadar, evreul, musulmanul, hindusul, penticostalul, adventistul, romano-catolicul, anglicanul, luteranul, calvinul, mormonul...sunt, în toată viața lor, *ortodocși potențiali*. Pentru că ei se pot *converti* oricând la dreapta credință a Bisericii. Ei pot deveni oricând ortodocși, dacă se pocăiesc și primesc Botezul Bisericii. Însă, dacă stau și se roagă la zidul lor și în moscheea lor și în adunarea lor și în biserica lor...ei stau *în afara* Bisericii Lui. Iar dacă nu vor *să accepte* acest lucru, îl vor afla și fără voia lor. Căci Judecata Lui le spune pe toate *pe față*, în mod explicit. Ea nu mistifică realitatea.

...Când se pocăiește Atonie, nesimțitul, și devine din *extremist...credincios*, el spune adevărul despre neamul său: „Cred că El este Mântuitorul lumii, *Hristos*, cel vestit de Proroci mai-nainte!

Noi și mai-nainte L-am *știut* că El este *Fiul lui Dumnezeu*, dar din zavistie, întunecându-ne cu răutate[a], n-am voit să mărturisim măririle lui Dumnezeu, și I-am rânduit, cu nedreptate, moarte[a]. Dar El, cu puterea dumnezeirii [Lui], înviind a treia zi, ne-a umplut de rușine pe noi, toți urâtorii Lui, pentru că ne sârguiam *să ascundem* Învierea Lui, dând multă plată străjerilor; dar n-am putut, fiindcă *slava Lui a străbătut pretutindeni*”[619].

O, cât de *simplu* e adevărul! Cât de *direct* este! Acum câteva clipe, Atonie era leu-paraleu, dorea să răstoarne trupul Maicii Domnului, alții doreau să îl

---

[619] Ibidem.

ardă, să scape de el...dar după ce i se taie mâinile, după ce e pedepsit de Dumnezeu și după ce învață, cu fapta, cât de rău e *să te lupți* cu Dumnezeu, Atonie spune adevărul despre Israilul deicidar. Și ce spune Atonie, pocăitul de fapta lui extremistă? Spune că noi, evreii, *am știut* pe cine L-am omorât. Noi am știut că *ne-am omorât* Hristosul. După cum, în pustiu și în toată istoria noastră, noi am știut pe Cine umplem de urgie. Când ne închinam noi la idoli, noi știam că pe Dumnezeu *Îl umplem de urgie* față de noi. Și când vedeam pedepsele Lui, știam că pentru păcatele noastre sunt.

Când ni s-a distrus templul de mai multe ori și când am fost duși în robie, noi am știut că pentru noi, pentru păcatele noastre ne-a pedepsit. Și noi știm și acum că Dumnezeu *ne-a părăsit*, dar o dăm înainte cu „venirea lui Mașiah”, deși El va veni ca *să judece* lumea și nu să îl pună pe Israil *în evidență*.

Da, slava Lui *a străbătut pretutindeni*! Pentru că El a ieșit din mormânt ca un Biruitor, ca Dumnezeul a toate.

Și Hristos nu poate fi *închis* nicăieri, pentru că El *nu intră* în inima rigidă, extremistă, răzbunătoare. El *nu stă* în inima necurățită, neumplută de har, în inima lipsită de blândețe și iertare. Da, El *Se depărtează* de cei păcătoși, de cei răzbunători, de cei egoiști, pentru că locuiește doar în cei care *se nevoiesc zilnic* să împlinească poruncile Lui!

Atonie, creștinatul, a spus adevărul! De aceea și-a primit mâinile înapoi. Căci ele „s-au lipit la locurile lor și s-au făcut sănătoase desăvârșit, rămânând pe dânsele numai semnul tăierii ca *o ață*

roșie”[620]. Le-a primit de la Dumnezeu, pe Care a început să învețe să Îl laude creștinește!

Cortegiul a ajuns în Ghetsimani, „abia spre seară l-au pus în mormânt și, punând o piatră mare deasupra, nu se depărtau de la mormânt, fiind *ținuți de dragostea* către Maica lui Dumnezeu. Sfinții Apostoli au zăbovit în satul acela trei zile, petrecând lângă mormântul Preacuratei Fecioare, săvârșind ziua și noaptea cântări de psalmi”[621].

Pentru că dragostea lor *se ruga,* dragostea lor nu se putea *îndepărta* de la mormânt!

Dar când vine Sfântul Tomas, Apostolul, cel care ne-a încredințat de Învierea Domnului, tot el ne încredințează de faptul că trupul ei, al Maicii Domnului, nu mai e pe pământ, ci e în cer, pentru că ea, ca o vie, cu trupul și cu sufletul ei e în cer[622]. De aceea, dacă vă spune cineva că are Sfintele Moaște ale Domnului sau ale Maicii Domnului, adică fragmente din trupurile lor, dumneavoastră să îi spuneți că *minte cu nerușinare*. Pentru că Domnul și Maica Lui sunt cu sufletele și cu trupurile lor în cer și nu pe pământ.

...Și pentru ca să nu fie nedumeriți Sfinții Apostoli, Maica lui Dumnezeu, cea care și cu trupul e în cer, pentru că Domnul a înviat-o și a luat-o în cerul Său, li s-a arătat lor și le-a spus: „Bucurați-vă, căci eu sunt cu voi în toate zilele!”[623].

Copleșitor, nu? Pentru că Născătoarea de Dumnezeu ne-a salutat cu salut de bucurie și ne-a încredințat de ajutorul ei continuu. Numai noi să fim cu ea! Numai noi să fim fiii ei duhovnicești!

---

[620] Ibidem.
[621] Ibidem.
[622] Ibidem.
[623] Ibidem.

Numai noi să o cinstim cu evlavie prea mare și să ne lăsăm conduși de ea spre Împărăția lui Dumnezeu!

Căci ereticul și păgânul, vrăjmașii adevărului, o hulesc pe Maica lui Dumnezeu sau o minimalizează! *A spune minciuni* despre Maica lui Dumnezeu sau *a o nega* e totuna. Pentru că prin asta o scoți din teologie, din evlavia Bisericii, din viața lumii. Însă Maica lui Dumnezeu e *în centrul* vieții lumii, pentru că e împreună cu Dumnezeu și cu toți Sfinții și Îngerii Lui.

Da, noi putem nega asta! Noi putem să negăm că există soare, că există suflet, că există moarte, că există Iad, că există judecată, că există veșnicie...Dar negarea noastră nu schimbă realitatea.

Maica lui Dumnezeu e *cea mai sfântă dintre pământeni* și *singura noastră apărătoare* în toate greutățile și necazurile vieții ortodoxe. Ea e stâlpul și întărirea noastră, e scara noastră spre cer, e acoperământul și tăria noastră. Dacă nu o cunoști și nu cunoști binefacerile ei din viața ta, o negi din neștiință. Dar dacă o negi, deși știi cine este și ce face pentru întreaga lume, atunci ești de partea demonilor, care fac acest lucru: știu și neagă, recunosc, dar contestă, se înfricoșează de moarte de Dumnezeu, dar Îi râd în față.

Însă noi, iubiții mei, care am dus-o astăzi pe Maica Domnului la mormânt, dar știm că ea e *veșnic vie* în cer, ce înmormântare vrem să avem? Vrem să avem una cu lăutari, cu fanfară, cu mașină mortuară scumpă, cu multe coroane, cu caviar și vin scump la masă sau una cu multă rugăciune și milostenie după putere? Vrem ca părinții, bunicii, copiii noștri, rudele noastre, prietenii noștri să meargă în Iad sau în Rai? Iar dacă vrem în Rai cu toții, *ce facem* pentru el? Asta e întrebarea praznicului de față: Ce

facem pentru Raiul pe care ni-l dorim? Ce facem pentru Dumnezeul cu care vrem să fim pentru veșnicie?

O întrebare pe care trebuie să o rumegăm tot timpul și pentru care trebuie să ajungem la concluzia *răspunsului ortodox*. Căci răspunsul ortodox e acesta: dacă vrei să intri în viață, în viața veșnică, *păzește* poruncile Domnului! Fă din poruncile Lui viața ta și vei fi al Lui!

Așadar, zi de praznic, cu o înmormântare plină de bucurie, cu o înmormântare mai frumoasă decât cea mai frumoasă nuntă! Pentru că la înmormântarea asta Îngerii au fost cu oamenii și Dumnezeu cu ei și înmormântarea s-a terminat în bucurie. Pentru că moarta a înviat și e de-a dreapta lui Dumnezeu.

Și noi să înviem! Să înviem pe fiecare zi! Iar Mariile și Marinii noștri să dorească viața cuvioasă, cea întru lungime de zile și cu multă bucurie, dar și moartea cea cuvioasă, a Sfinților Lui! Amin.

Predică la Duminica a 9-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[624],

grija e *taurul* care ne fugărește! Și pe fiecare clipă el vrea să ne ia în coarne și să dea cu noi de pământ. Sau, mai degrabă, într-o imagine mult mai amplă, ea este *o siberie interioară*. Pentru că grija ne este vârâtă de demoni în inimă ca un ger devastator, ca o agitare continuă a lumii noastre interioare, pentru ca să nu mai vedem bucuria de a fi, bucuria de a ne bucura de fiecare lucru mare sau mărunt pe care îl trăim.

Grija e balaurul care vrea să ne înghită bucuria. Și împotriva ei, a acestei patimi care se travestește în *nevoie*, noi trebuie să luptăm zilnic. Trebuie să luptăm cu rugăciunea în noi. Fiind niște rugăciuni vii, clare, strigate din toată ființa noastră către Dumnezeu.

– Dar cum putem, Părinte, să fim fără griji, fără emoții, fără nopți nedormite, când știm că vine rata la bancă, când știm că nu avem cu ce ne plăti întreținerea, când știm că nu avem bani de medicamente, când știm că nu avem bani de proces și ne pierdem casa? Cum putem *să ne mai rugăm*, când toate ne sunt *împotrivă*?

– Tocmai în aceasta constă înțelepciunea rugăciunii, iubiții mei! În faptul de a nu lăsa grija să ne obosească, să ne agite, să ne îmbolnăvească și mai mult. Pentru că grija ne spune că avem ceva

---

[624] Scrisă în dimineața zilei de 17 august 2016, zi de miercuri, însorită, cu 21 de grade la ora 9.00.

prea greu de trecut, de suportat. Dar rugăciunea e însăși *trecerea* peste greutăți. Dacă ne scufundăm în grijă nu mai putem vedea nicio ieșire, nicio remediere, nicio calmare a situației. Dar dacă rugăciunea *scoate* afară grija din noi, atunci noi putem să dăm ochii cu greutățile *reale* ale vieții noastre. Pentru că grija nu e *o greutate*, ci *o ispită* transformată în patimă, dacă s-a înrădăcinat în noi.

Grija e ca frica din vis. Pentru că în vis, adesea, avem parte de tot felul de necazuri, de probleme, de accidente. Ba nu prindem trenul, ba suntem pe punctul de a fi jefuiți sau omorâți sau un cataclism dărâmă tot ce am strâns noi de-o viață. Dar când ne trezim, frica din vis este doar…*o glumă*, ceva care nu s-a petrecut niciodată în viața reală.

Și la fel e și grija pentru cei care *își pun toată nădejdea lor* în Dumnezeu și niciodată nu se pierd cu firea în fața necazurilor și a greutăților de tot felul: *o glumă*. Dacă nu a făcut pui în tine, dacă nu te-a acaparat, grija e o prostie. Dar dacă ești inundat de apele ei rele, grija *ia locul* lui Dumnezeu din inima ta. Și tocmai de aceea nu trebuie să lăsăm grija *să troneze* în noi, ci Dumnezeu trebuie să fie pacea și bucuria noastră, liniștea noastră, ajutorul nostru, întăritorul nostru în rele și necazuri, scăparea noastră.

– Da, e *frumos* ce spuneți, dar nu pare *realist*! Căci dacă nu îmi fac griji, nu pot să scap în mod real de problemele pe care le am. Soluția pe care ne-o propuneți e un fel de *ațipire* a minții în fața greutăților vieții.

– Dimpotrivă, iubiții mei, rugăciunea e cea care *trezește cu adevărat* întreaga noastră ființă! Pentru că rugăciunea nu se face către ziduri, nu se face către persoane imaginare, nu se face către forțe

obscure din univers, ci se face către Însuși Dumnezeul întregii făpturi, către Sfinții și Îngerii Lui. Rugăciunea este întâlnire cu Dumnezeu, vorbire cu El și coborâre a Lui în ființa noastră, prin slava Sa. Tocmai de aceea, venirea lui Dumnezeu în noi nu alungă numai patima grijii de multe, ci și toate celelalte patimi. Pentru că rugăciunea e *mătura* care face curățenie în suflet, care scoate tot gunoiul patimilor din noi. Și marii Sfinți ai Bisericii, luminați fiind de Dumnezeu cu privire la acest mare ajutor al omului, au iubit rugăciunea ca pe propria lor respirație. Pentru că au făcut din fiecare respirație a lor o rugăciune, o strigare către Dumnezeu, o înfrumusețare cu slava Lui, o eliberare de toate fiarele patimilor.

Așa că rugăciunea nu ne *adoarme* în fața grijii, ci *ne trezește*. Pentru că ni-L apropie pe Dumnezeu, Cel care *ne luminează* cu privire la orice lucru din viața noastră. Și de aceea, dacă nu știm cum să scăpăm din clinciul grijilor, din busculada gândurilor, din fricile de tot felul, rugăciunea e remediul! Pentru că ea e *deschidere* a minții către Dumnezeu pentru ca El să ne spună soluția mântuitoare. Ea e *deschidere* a întregii noastre ființe către Dumnezeu, pentru ca El să ne umple de adierea subțire a slavei Sale.

Mai pe scurt: înlocuie grija cu rugăciunea și vei vedea că grija nu există! Pentru că rugăciunea e *podul* care ne trece peste toate necazurile.

De ce am început cu *grija* predica mea, cu acest *taur* care ne fugărește peste tot, și am spus că rugăciunea *scoate afară* grija cea deșartă? Pentru că Domnul a înmulțit pâinile și peștii [Mt. 14, 19-20], i-a trimis pe Sfinții Apostoli cu corabia [Mt. 14, 22], iar El S-a suit întru munte ca *să Se roage* [προσεύ-

ξασθαι] [Mt. 14, 23, BYZ]. Și nu numai că S-a suit întru munte ca să Se roage, dar acolo, pe munte, El era *singur* [μόνος] [Mt. 14, 23, BYZ].

Pentru că rugăciunea plină de dor, de pace, de lacrimi, de mare împlinire, e rugăciunea în singurătate. Și cine o gustă, știe că singurătatea are nevoie mereu de noi și noi de ea, pentru că rugăciunea în singurătate este o școală a delicateții.

Da, noi ne rugăm aici, în Biserică, cu toții! Și rugăciunea aceasta e publică și solemnă, pentru că în ea fiecare trebuie să învățăm cum să ne rugăm și ce să-I cerem lui Dumnezeu. Dar rugăciunea aceasta publică are nevoie de rugăciunea dumneavoastră particulară zilnică, de rugăciunea neîntreruptă, de citire, de post, de milostenie, de iertare, de întrajutorare, adică de toată virtutea Bisericii.

Și pentru ca rugăciunea să crească în dumneavoastră ca făt-frumos din lacrimă, trebuie să fie plină de multă rugăciune făcută în tot locul și în tot timpul, dar, mai ales, acolo unde nu ne vede niciun ochi omenesc, ci doar ochii lui Dumnezeu.

Căci de aceea, Domnul și Stăpânul vieții noastre, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, Mântuitorul și Răscumpărătorul nostru din mâna Satanei, S-a dus pe munte ca să Se roage de unul singur: pentru ca să ne învețe pe noi *cum crește* omul în viața duhovnicească. Pentru că omul crește în viața duhovnicească în tăcere, în slujire, în rugăciune, în lupta continuă cu patimile. Și când ajunge sporit în viața cu Dumnezeu și începe să vorbească despre mistica lui viață cu Dumnezeu, atunci lumea e uimită...

– De unde știe acesta atâtea lucruri? Când a ajuns el să le cunoască? Cine i le-a spus?

– Dumnezeu i le-a spus! El l-a învățat! Căci asta înseamnă *teodidact*: un om pe care Dumnezeu l-a învățat. Căruia Dumnezeu i-a fost Profesor. Căruia Dumnezeu i-a fost Călăuzitor în curăție, în sfințenie, în cunoaștere.

– Dar ce are sfințenia cu cunoașterea? Cunoașterea se dobândește din studiu și din experiența directă, iar sfințenia e altceva.

– Nu, sfințenia nu e *altceva*...ci e *cunoaștere prin experiență directă*! Sfințenia e cunoașterea prin vederi și luminări dumnezeiești. Da, și Sfinții au nevoie să citească Scriptura, să citească Viețile Sfinților, să citească și iar să citească. Dar cunoașterea lor nu e numai *din citit* și *din experiența cotidiană*, din experiența vieții, ci și *din vederi* și *din luminări dumnezeiești*. Și pentru Sfinți, ce le dă Dumnezeu să vadă și ce îi luminează Dumnezeu sunt *mai importante* decât propriile lor trăiri și experiențe mundane. Pentru că vederile și luminările dumnezeiești sunt ceea ce noi numim *experiență duhovnicească*. Pentru că pe ea o primim nu din citit și nu din lumea aceasta, ci din vederi și luminări dumnezeiești, din cele primite prin harul dumnezeiesc.

Așadar, *experiența duhovnicească* trebuie să se *împreuneze* cu *cultura teologică* și *cu cunoașterea lumii noastre*, pentru ca să avem de-a face cu un *mare Părinte duhovnicesc* și *Teolog* al Bisericii. Cultura teologică e formată din cărțile teologice pe care le citești și le traduci, din tot ceea ce înțelegi și rumegi, luminat de Dumnezeu, din întreaga Tradiție a Bisericii. Dar pentru ca să nu fii *un teolog* și *un părinte duhovnicesc anistoric* și care să te comporți ca și când ai trăi în secolul al 4-lea al

Bisericii, pe când tu trăiești în secolul al 21-lea al Bisericii, trebuie *să cunoști* lumea ta.

– Și ce înseamnă *să îți cunoști* lumea?

– Să fii la curent cu evenimentele politice, economice, sociale, culturale, științifice. Să știi ce se scrie, ce se publică, ce filme au apărut, ce piese de teatru se joacă, cine creează lucruri importante în țara ta și în alte țări, ce noi descoperiri științifice s-au făcut, care e situația națiunii tale și a lumii în general, spre ce ne îndreptăm, ce vrem noi și ce vor ceilalți de la noi, cum se vorbește și se trăiește azi, cum se suferă și se moare în ziua de azi.

Adică trebuie să fim *informați*, dar și *educați*, trebuie să fim teologi activi în lumea noastră, care ne problematizăm și oferim soluții, care îi facem pe oameni să gândească și să își revizuiască atitudinile, care îi ducem pe oameni *spre adâncul* vieții duhovnicești și nu îi lăsăm *la mal*, doar *să admire*...dar nu și *să guste* din sfințenia Bisericii.

Căci de ce e valul acesta de *extremism ortodox* după un mare eveniment ca Sinodul din Creta? Pentru că ierarhia Bisericii nu și-a făcut datoria, așa cum trebuia, în teritoriu. A băgat gunoiul sub preș, nu a spus lucrurilor pe nume, nu a dezamorsat fanatismul din fașă, ci l-a lăsat să prospere.

Pentru că extremismul nu e altceva decât *cunoaștere puțină* și *experiență puțină*. Degeaba încercăm, unii dintre noi, *să explicăm* și iar să explicăm niște lucruri *atât de clare*, dacă credincioșii noștri își închipuie că trăiesc *în alt secol* decât în cel de față. Ei separă duhovnicia de teologie și de experiența cotidiană, nu le văd pe toate la un loc, dar vor *să înțeleagă* niște texte deopotrivă duhovnicești, teologice și care vorbesc despre realitatea lumii noastre.

Însă, cum *să presupui* niște lucruri despre anumite texte, până nu le traduci din greacă și până nu le citești și nu cugeți la ele? Pentru că textele Sfântului și Marelui Sinod au fost scrise în neogreacă și acelea sunt actele *autentice* ale Sinodului, pe când în celelalte limbi avem traduceri cu parafraze și cu adăugiri și cu schimbări de sens neavenite.

Ca *să citești* actele sinodale, mai pe scurt, trebuie să știi *neogreacă*. Iar pentru ca *să le înțelegi*, trebuie să fii *un teolog versat*, un om *duhovnicesc* în adevăratul sens al cuvântului, adică plin de experiențe ale vederii și ale luminării dumnezeiești și *un om al vremii tale*, care înțelegi nevoile și rezolvările acestor nevoi în termenii prezentului și nu ai trecutului.

Dar fiecare dintre noi, când citim Scriptura și biblioteca patristică a Bisericii, trebuie să fim aceeași oameni: deopotrivă teologi, oameni duhovnicești și culturali, cu multă cunoaștere științifică și intuire a realităților lumii noastre.

Pentru că cele ale lui Dumnezeu sunt pentru *Sfinți* și nu pentru *păcătoși*. Și dacă vrei să le înțelegi pe cele ale Bisericii trebuie să le înveți de la cei care sunt, deopotrivă, teologi, duhovnicești și culturali, adică *oameni ai vremii lor*.

Altfel, încerci *să rupi* răspunsuri de la diverși Sfinți ai Bisericii, să le decontextualizezi și să consideri că acesta e „răspunsul patristic” al Bisericii. Însă cum să fie *răspunsul patristic* al Bisericii *un colaj de texte*? Colajul literar e ceea ce este: *o adunătură de texte*.

Pentru ca să ai *răspunsuri eclesiale* pentru lumea ta, trebuie să ai...*linie directă* cu Dumnezeu.

Și cred că știți cu toții ce înseamnă să avem...*pile*...Când *ni se deschide ușa* spre președinte sau spre patriarh, spre un senator sau spre un comerciant de succes...înseamnă că suntem *bineveniți*. Înseamnă că suntem sau că avem pe cineva care *ne-a recomandat*, care ne-a făcut să fim „de treabă”. Dacă nimeni nu ne-a făcut oameni „de treabă”, încercăm *în van* să stăm pe la ușile oficiale. Pentru că ele nu se deschid *de la sine*...ci doar dacă le deschide cineva *dinăuntru*.

Însă, la Dumnezeu, treaba e *invers*! Și *inversul* lui Dumnezeu e *mult mai benefic* decât statul la ușile oficiale. De ce? Pentru că El nu așteaptă ca noi *să batem*...la ușa Lui, ci El, ditamai Dumnezeul, vine *și bate* la...ușa noastră!

– Unde scrie *năzbâtia* asta, Părinte, că Dumnezeu *bate* la ușa noastră?

– În *Apocalipsis*, dragul meu! Acolo, în acea carte, unde alții citesc numai ce vor, se spun multe lucruri mântuitoare, care sunt mai importante de mii de ori decât 666. Căci în Apoc. 3, 20, Domnul ne spune: „Iată, am stat la ușă și bat [Ἰδού, ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω]! Dacă cineva are să audă glasul Meu, și are să deschidă ușa, [atunci] și [Eu] voi intra către el, și voi mânca cu el și el cu Mine [ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς Mου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτόν, καὶ δειπνήσω μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ᾽ Ἐμοῦ]” [BYZ].

Mai e „o năzbâtie”, „o prostie” a mea? Nu mai e! De ce nu mai e? Pentru că El *stă la ușă* nu de azi, de ieri și bate, ci din prima clipă a vieții noastre. Iar noi, în relația cu Dumnezeu, ne dăm de șefi, de aroganți, de ocupați...pentru că nu vrem *să Îi răspundem*. Pentru că *clanța*, pe care trebuie să apăsăm și să Îi deschidem lui Dumnezeu, se numește

convertire: adică *întoarcere* dinspre noi spre El. Și cât timp nu ne *pocăim*, cât timp nu ne venim *în fire*, cât timp nu înțelegem că avem *nevoie* de Dumnezeu mai presus decât orice altceva…stăm *închiși* în casa noastră, Dumnezeu *bate* la ușă și pe ploaie și pe vânt, și pe caniculă și pe ghețuș…iar noi ne uităm online.

Dar dacă Îi deschidem lui Dumnezeu, El nu mai pleacă de la noi. Și nu numai că mănâncă cu noi, dar și doarme cu noi, și slujește cu noi și Se roagă cu noi și gândește împreună cu noi și scrie împreună cu noi, trăiește și moare împreună cu noi, pentru că El locuiește cu noi.

Așa că, dacă avem relații *directe* cu Dumnezeu, *fiești* și nu *fricoase*, atunci putem avea *răspunsuri* pentru lumea de azi. Și răspunsurile noastre Îl au pe Dumnezeu în centrul lor. Pentru că Dumnezeu e *Cel ce ține în mână toate* și nu oamenii!

Iar dacă nu aveți *pile*, dar Îl aveți pe Dumnezeu în voi, nu ați pierdut nimic. Pentru că și pilele mor…dar Dumnezeul, Care e în voi, nu moare niciodată și nici voi, dacă stați cu El la masă, în voi, pe fiecare zi!

…Corabia Apostolilor Lui „era în mijlocul mării [μέσον τῆς θαλάσσης ἦν]” [Mat. 14, 24, BYZ]. Pentru că Biserica e *în mijlocul lumii*. Și Biserica nu poate fi *evacuată* din lume, pentru că ea e *centrul* lumii.

– Cum e, Părințele, Biserica *centrul* lumii, când ea e *remorca* Statului? Statul o finanțează, Statul o ajută, Statul o sprijină, ea nu face nimic fără finanțele de la Stat și fără ajutorul altor organe ale Statului. Cum e *în centru*, dacă ea e *la periferie*?

– Prietene, paradoxul e realitate viguroasă! Pentru că Biserica, văzută de Stat ca *un auxiliar bun*

la nevoie, e, de fapt, *în centrul* societății și nu la periferia ei. Dacă Biserica ar fi un ONG[625] și nu *o instituție divino-umană*, ar fi la periferie în comparație cu Statul, care e central. Numai că Biserica e *anterioară* statelor moderne, democratice sau nu, și e anterioară și creației lumii, pentru că Biserica e *din veci*, atâta timp cât Dumnezeu e din veci și e Capul Bisericii.

Înainte de oameni, Dumnezeieștii Îngeri au făcut parte din Biserica lui Dumnezeu, pentru că ei au fost creați *înainte* de crearea lumii văzute, ei fiind lumea *nevăzută*, dar *reală* a lui Dumnezeu. Căci ei sunt nevăzuți pentru noi, cei de azi, care suntem suflete întrupate, care suntem oameni. Dar când vom muri, când vom fi numai suflete, noi îi vom vedea pe Îngeri, cât și pe draci. Iar la învierea de obște, când vom fi ființe transfigurate, îi vom vedea pe mai departe pe Îngeri și pe demoni, pentru că demonii se vor chinui veșnic în Iad, dar nu vor fi desființați ontologic. Pentru că Dumnezeu *nu desființează nimic* din creația Sa, pe care a făcut-o bună și frumoasă și plină de har.

Când Dumnezeu l-a făcut pe om, atunci omul a intrat în Biserica lui Dumnezeu, adică *în comuniunea* cu El. Și Dumnezeu a avut Biserica Lui în Vechiul Testament, dar are Biserica Lui și în Noul Testament.

Căci chiar dacă instituțiile Legii mozaice s-au schimbat și acum le avem pe cele de la Domnul și de la Apostolii Lui, noi îi cinstim pe Sfinții Vechiului și ai Noului Testament ca pe *Sfinții Bisericii* și nu spunem că ei sunt „sfinții evreilor”.

---

[625] A se vedea: https://ro.wikipedia.org/wiki/Organizație_neguvernamentală.

Așadar, deși Biserica creștină s-a înființat la Cincizecime, prin coborârea harului Treimii în cei credincioși ai Lui, Biserica creștină *își asumă* întreaga Biserică și Tradiție autentică a Vechiului Testament, dar nu și lucrurile inventate de evrei, după ce nu au mai fost *poporul ales* al lui Dumnezeu.

Și Biserica e *în centrul lumii*, pentru că Dumnezeu e *în centrul* lumii, ca Creatorul și Proniatorul și Mântuitorul și Judecătorul ei. Că vrem noi, că nu vrem, că Biserica e băgată în seamă de Stat sau că e prigonită de el și se ascunde, Biserica e *întotdeauna în centrul lumii* și e *sursa de viață* a lumii, pentru că numai în ea se mântuiește omul. În Biserică se mântuiește omul și nu în pseudo-biserici!

Și de aici, din Biserică, începe lumea nouă, lumea transfigurată, lumea care *se va înveșnici*, și nu din cabinetele ministeriale ale Statului sau de la președinție. Pentru că Capul Bisericii, Fiul lui Dumnezeu întrupat, va transfigura întreaga umanitate și întreaga lume și nu un om.

Corabia, ca și Biserica, e pe mare, e în lume, iar Ucenicii Lui sunt în ea. Și marea, adică lumea, este βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων [Mt. 14, 24, BYZ]. Cum se traduce βασανιζόμενον [vasanizomenon]? În mod normal, prin *chinuită*, *muncită*, *torturată*. De cine e *chinuită* lumea? De *valuri*! De valurile păcatelor. Însă *Gingrich Greek Lexicon* ne spune că în situația lui Mt. 14, 24, ar fi bine să îl traducem pe βασανιζόμενον prin *press hard* [presată/ apăsată tare].

Însă, fie de spunem că Biserica e *chinuită*, fie că spunem că ea este *apăsată/ minimalizată*, spunem același lucru. Pentru că Biserica a fost, este și

va fi chinuită, din păcate, cu toată civilizația, prosperitatea și tehnologia noastră. De ce? Pentru că vor enerva întotdeauna *exigențele absolute* ale vieții creștine, ale vieții ortodoxe. Și de aceea se va găsi unul ca să te împuște, altul care să te tortureze, altul care să îți dea în cap pe stradă sau să intre peste tine în casă și să te omoare...numai pentru faptul că tu ești *creștin ortodox* și nu *altceva*.

Pentru că istoria Bisericii e plină de *crime împotriva umanității*. Fiecare martiriu e *o crimă împotriva umanității*. Însă istoria Bisericii cunoaște martirizări de zeci, sute și mii de oameni într-o zi și nu doar de cazuri singulare.

Iar cine, azi, se ocupă de inventarierea holocausturilor, a discriminărilor, a rasismului, a terorismului existent în istorie, trebuie să știe că Biserica lui Dumnezeu, Biserica Ortodoxă, e *cea mai martirizată, minimalizată* și *marginalizată instituție a istoriei lumii*. Că holocaustul nu e o realitate doar de secol 20 și nu i-a vizat numai pe evrei, ci istoria e plină de holocausturi, adică de crime în masă, făcute împotriva unor oameni fără apărare.

Însă Biserica trece prin chinuri și se sfințește în mijlocul lor, pentru că ea e cu Dumnezeu, Care o sfințește. Iar Dumnezeul întregii lumi umblă pe mare ca pe uscat [Mt. 14, 25], pentru că pe El nu Îl scufundă nicio frică, nicio grijă, nicio descurajare, nicio intimidare, nicio prigoană. El merge pe deasupra lumii și întinde mână de ajutor, mână puternică, mână iubitoare, mână tare, și îl ridică pe fiecare Petros al credinței, adică pe fiecare credincios, din valurile mării [Mt. 14, 31].

Căci noi, puțin-credincioșii, noi, păcătoșii, noi, iubitorii de cele deșarte, ne scufundăm ca pietroiul în păcate multe. Dar Dumnezeu *ne ridică* din fundul

mării, din fundul Iadului la viață, dacă vrem să deschidem ușa...Celui care bate la ușa vieții noastre.

Pentru că Domnul ne cere *să îndrăznim* întru El [Mt. 14, 27]. Dar atunci când păcătuim, El nu ne lasă de unii singuri, nu ne consideră niște „rebuturi”, ci ne dă mână de ajutor, mână de mântuire.

Căci Petros, Apostolul, nu mai putea să iasă din valuri fără El. Nimeni nu poate să iasă din valurile păcatului fără El. Pentru că numai El ne ridică din păcatele lumii. Numai El *ne înfrumusețează* pe noi din nou, prin iertarea și curăția Lui, pe noi cei care ne murdărim de noroi și de murdărie de tot felul, de murdăria multor patimi demonice.

Pentru că El dorește ca noi *să înviem din păcat* și *să I ne închinăm Lui* [Mt. 14, 33]. Și să mărturisim toate dogmele Lui cu inimă mare și frumoasă. Pentru că El dorește ca noi să fim *Sfinți*, să fim *Sfinții Lui*, și nu niște hahalere, niște pramatii, niște lichele. El ne vrea pe noi veșnic cu El, pe noi, Biserica Lui, pentru că Biserica Lui e veșnică.

De aceea, iubiții mei, dacă ne e frică de griji, dacă ne e frică de frici, dacă ne e frică de dialog, dacă ne e frică de draci *mai mult* decât de Dumnezeu, avem *frici puerile*! Pentru că Dumnezeu e singura și unica *grijă* a noastră. Noi n-avem alt dor, alt viitor, altă viață decât pe Dumnezeu. Noi n-avem altă nădejde în afară de El.

Marii zilei se duc unul câte unul, vrăjmașii noștri azi sunt, mâine nu mai sunt, însă Dumnezeu e mereu cu noi și El va fi mereu cu noi, dacă Îl ascultăm pe El în toate.

De aceea, nu vă încredeți în om, nu vă încredeți în sănătatea dumneavoastră, nu vă încredeți în ziua de mâine, nu vă încredeți în banii pe care îi aveți, nu vă încredeți în copiii pe care îi

creșteți, nu vă încredeți în tehnologie, nu vă încredeți în știința dumneavoastră...că în fața morții nu e niciunul dintre noi *favorizat*. Ci încredeți-vă doar în El, în singurul vrednic de crezare, și faceți azi ce trebuie să faceți toată viața!

Faceți din aziul dumneavoastră o veșnicie! Faceți din clipa de față o întâlnire cu Dumnezeu! Faceți din momentul de față o bucurie veșnică, prin orice faptă bună pe care ne-o cere Dumnezeu!

Pentru că sunteți ceea ce faceți. Sunteți cât prăznuiți, cât vă rugați, cât vă pocăiți. Sunteți ca rugăciunea pe care o strigați către El. Sunteți în Corabie și Corabia e pe valuri, dar mântuirea dumneavoastră e în această Corabie, în singura Corabie a lui Dumnezeu, în care și Sfântul Noe, și familia sa s-a mântuit de potop. De potopul urgiei lui Dumnezeu, care se dezlănțuie peste cei care păcătuiesc fără scrupule.

Să strigăm către Domnul ca Sfântul Petros, Apostolul [Mt. 14, 30], dacă am călcat strâmb și am păcătuit grav împotriva Lui și a Bisericii Sale!

Dacă ne-a plăcut extremismul religios, să ne placă și pacea care covârșește toată mintea!

Dacă ne-a plăcut să țipăm împotriva ierarhiei Bisericii, să ne placă și smerenia de a învăța de la ierarhia Bisericii dreapta viețuire ortodoxă!

Dacă ne-am crezut „sfinți” și „nepătați”, niște „catari” ai Bisericii, să ne placă și mărturisirea păcatelor și lacrimile și simplitatea vieții ortodoxe și bunăvoința creștină!

Pentru că El ne va ridica din buna părere despre noi înșine și ne va aduce la pocăință, prin care oamenii văd cu adevărat, merg cu adevărat, înfăptuiesc cele bune cu adevărat.

Vă doresc numai bine, mult spor în toate și să trăim acest sfârșit de an bisericesc cu înțelepciunea care rodește struguri și nu aguridă! Amin.

Predică la Duminica a 10-a după Cincizecime [2016]

Iubiții mei[626],

un tată a două fete mi s-a plâns despre una dintre ele, despre cea mare, spunându-mi că cea mare, care are 9 ani, *minte foarte mult*. Deși el nu o pedepsește pentru minciunile ei, ci vrea să afle motivul pentru care *preferă să mintă*, în loc să spună adevărul, fata nu vrea să comunice cu el. Ea minte...știind că tatăl ei *știe că minte*. Adică minte fără ca *să câștige ceva* în urma minciunilor ei. Și în afară de minciuni, este și o ființă egoistă, care mănâncă pe furiș, care comunică doar când vrea și cu cine vrea, care face doar ce îi place.

Sora ei cea mică, dimpotrivă, dăruie tuturor ceea ce are, e comunicativă, nu încearcă să își mintă părinții. Și e cu totul diferită de sora ei, de parcă ar fi a altor părinți și nu a acelorași.

Și eu îl întreb pe tatăl ei: „Îi e *frică* de dumneavoastră și de aceea nu vrea să comunice? Comunică cu altcineva *mai mult* decât cu dumneavoastră și de aceea nu are *încredere* în dumneavoastră?”. Și el îmi spune că fetele sunt *dependente* de el și de soția lui, de părinții lor. Și cu toate acestea, una minte, e avară și e necomunicativă, pe când cea mică e comunicativă și dăruitoare.

– Cum poate să se petreacă așa ceva într-o familie, dacă ambele trăiesc *în același mediu* și sunt *educate la fel*?

---

[626] Scrisă în dimineața zilei de 24 august 2016, zi de miercuri, cu 20 de grade la ora 8.00, cer înnorat.

– Acest lucru se poate, dragii mei, pentru că oamenii sunt *unici* și *pot să aleagă de unii singuri* ceea ce doresc să facă. Și fiecare dintre noi alegem ce vrem să facem, chiar dacă avem 5 ani sau 50 de ani. Din acest motiv, unii ajung să facă multe păcate, multe lucruri rele, pe când alții, dimpotrivă, să se ferească de păcate, de fapte necugetate și să fie oameni evlavioși. Pentru că binele, cât și păcatul, se fac prin alegere. Și ajungem Sfinți sau pătimași pentru că *vrem* și nu pentru că „așa ne-am născut".

– Însă de ce se spune, spre exemplu, despre unii că „au darul beției" și că *nu pot scăpa* de băutură, oricât s-ar chinui ei?

– Patima, iubiților, nu e niciodată „un dar" de la Dumnezeu! Iar beția e *o patimă josnică*. Cine spune că are „darul" beției, spune o hulă/ o blasfemie la adresa lui Dumnezeu, considerând un viciu drept „virtute". Căci beția e împătimirea/ înrobirea noastră de băutură, atâta timp cât bem prea mult, bem în neștire, bem egoist, fără să ne gândim la familia, la rudele, la prietenii noștri. La fel, împătimirea de tutun, de droguri, de bani, de plăceri desfrânate...nu sunt „virtuți", nu sunt „daruri" de la Dumnezeu, ci *vicii*. Sunt alegerile noastre rele care s-au cronicizat. Viciile sunt bolile alegerilor de durată. Ale alegerilor rele de durată.

Căci cine alege să se mintă și să mintă și pe alții, alege să se facă *un locaș al minciunii*, pe când, cine spune adevărul se face *un locaș al lui Dumnezeu*. Și unde este Dumnezeu sunt toate virtuțile, dar unde sunt demonii, acolo sunt și viciile de tot felul. Adică alegerile rele continue ale noastre.

Pentru că ajungi *un mincinos notoriu* nu pentru că nu vrei, ci pentru că vrei. După cum, ajungi *un om citit*, un om cult, nu pentru că nu vrei,

ci pentru că citești asiduu, citești pe fiecare zi, înțelegi ceea ce citești, te schimbi după ceea ce citești.

Evlavia e întreaga noastră *raportare* la Dumnezeu. Și ea e plină de teologie, pentru că e *urmarea* teologiei pe care am învățat-o de la Dumnezeu și de la Sfinții Lui în Biserica Sa. Dar dacă avem neștiințe sau erori teologice, vom avea și deficiențe ale evlaviei.

– Ce vreți să spuneți prin „deficiențe ale evlaviei”?

– Vreau să spun lucruri foarte practice. Spre exemplu! Dacă nu știi cum trebuie *să te închini ortodox*, adică cum să îți faci semnul Sfintei Cruci pe trupul tău, vei face gesturi aiurea, dar nu Sfânta Cruce. Pentru că Sfânta Cruce, pe trupul tău, se face într-un anume mod, într-un mod foarte clar și având în tine toată smerenia și supunerea față de Dumnezeu.

Dacă nu știi cum să te închini și să săruți Sfintele Icoane în mod ortodox, te vei raporta neevlavios la Sfintele Icoane.

Dacă nu știi cum să te pregătești pentru a te spovedi, vei veni la Spovedanie fără lista păcatelor pe care le-ai făcut, fără pocăință în suflet, fără dorința de a te schimba, de a începe o viață nouă, cu Dumnezeu.

La fel, dacă nu te-ai spovedit complet și din toată inima și dacă nu știi cu ce inimă trebuie să vii ca să te împărtășești cu Domnul, vei veni...în mod neevlavios spre împărtășire, te vei împărtăși...dar nu vei avea mari înțelegeri după aceea și nici nu vei trăi mari schimbări în viața ta. De ce? Pentru că ai venit *oricum*...și nu *ortodox* spre Domnul.

La fel, dacă nu ai fost chemat de Dumnezeu spre căsătorie, dacă nu ai fost chemat de Dumnezeu spre hirotonie, dacă nu ai fost chemat de Dumnezeu spre monahism…vei face pasul spre o altfel de viață *în mod neortodox*, pentru că nu te-ai *pregătit* cum se cuvine pentru Căsătorie, Preoție sau Monahism.

Și de aceea am spus că neștiințele și erorile noastre teologice ne strică evlavia, ne dau o altă raportare la Dumnezeu, una falsă…dar pe care noi o considerăm drept „bună”. Pentru că adevărata evlavie ortodoxă, care e plină de cunoaștere teologică și de experiența slavei lui Dumnezeu, e aceea în care *tronează* în om Dumnezeu Însuși, prin slava Lui, în mod continuu.

– Există astfel de oameni? Se poate așa ceva? Nu cumva e o cerință *mult prea exagerată*, aceea de a cere cuiva ca *să locuiască*…Dumnezeu în el?

– Nu, draga mea, nu este o cerință „exagerată”, ci e însăși *esența* vieții ortodoxe! Pentru că *a fi ortodox* înseamnă ca *Dumnezeu să locuiască în tine, acum și în veci*. Pentru că, la Sfântul Botez, asta s-a petrecut cu noi: au fost scoși demonii din noi și S-a sălășluit în noi Dumnezeul treimic prin slava Lui. Iar noi, prin pocăință și prin continuă mărturisire a păcatelor noastre și printr-o deasă împărtășire cu Domnul, Cel euharistic, Cel al Dumnezeieștii Liturghii, ne facem sălașe ale lui Dumnezeu, locuințe ale Lui, biserici duhovnicești ale lui Dumnezeu.

Așa că, *a fi ortodox* înseamnă *a fi purtător de Dumnezeu*. Înseamnă a trăi cu Dumnezeu tot timpul, pentru că El este în noi prin slava Lui cea veșnică și necreată. Iar evlavia reală, ortodoxă, e tocmai aceasta: în care gândim și simțim și facem toate cu Dumnezeu, în slava Lui, și nu acționăm „în

numele” lui Dumnezeu, fără ca să Îi simțim prezența.

– Eu cred, Părinte, că dimpotrivă, cei mai mulți din Biserică tocmai așa trăiesc: *fără să simtă* prezența lui Dumnezeu în ei și în alții. Sunt rari membrii ierarhiei și credincioșii care trăiesc cu Dumnezeu și care simt ceea ce se petrece cu ei când slujesc sau când sunt la slujbe.

– Dragul meu, acest lucru îl știe Dumnezeu și robii Lui, iar noi nu trebuie *să îi împărțim* pe membrii Bisericii în *simțitori* și *nesimțitori* ai slavei Lui, chiar dacă, în ceea ce îi privește pe unii, știm că acest lucru e *real*. Pentru că această *împărțire* e după mintea noastră și nu reprezintă realitatea. Oricând oamenii se pot schimba. Cineva, la 7 dimineața, poate fi un om, iar la 9 poate fi alt om, dacă Dumnezeu *îl luminează* și el *se schimbă*. Eterodoxul de ieri poate fi ortodoxul de mâine și invers: ortodoxul de azi, care disprețuiește pocăința și viața cu Dumnezeu, poate fi apostatul de mâine.

Pentru că neoprotestanții din România, cu mare festivism, ne arată online tot felul de botezuri „noutestamentale”, cu ortodocși ai noștri care „se botează” la ei și la 80-90 de ani, dar și foști preoți ortodocși, acum „pastori” neoprotestanți. Așa că, ortodocșii de azi pot fi, din păcate, apostații de mâine, după cum ereticii și păgânii și păcătoșii de azi pot fi mădularele mistice ale lui Hristos de mâine. Pentru că și curvarii și vrăjitorii și ereticii și păgânii și hulitorii de azi se pot mântui, dacă se pocăiesc și devin ortodocși.

Însă *simțirea slavei lui Dumnezeu* și *vederea Lui extatică* sunt *semnele adevăratei evlavii ortodoxe*. Pentru că ierarhia Bisericii, la toate Slujbele Bisericii, *lucrează* cu slava lui Dumnezeu. Când

botează, când cunună, când spovedește, când înmormântează, preotul lucrează cu slava Lui cea veșnică, cu harul lui Dumnezeu.

Cel botezat e umplut de slava lui Dumnezeu. La fel și cel cununat. La fel și cel spovedit. Iar, prin harul lui Dumnezeu, noi dezlegăm păcatele celor adormiți și facem ca trupul lor să se întoarcă în pământul din care au fost luați.

Pentru că lucrăm toate cele sfinte, toate cele bisericești cu Dumnezeu, și El umple lucrările noastre bisericești cu slava Lui.

Apa se sfințește cu slava Lui. Slava Lui binecuvintează și sfințește casele, Crucile, Icoanele, Bisericile, pământul, animalele, păsările, oamenii. Întreaga creație se umple de slava lui Dumnezeu și stă în slava lui Dumnezeu, pentru că El a creat toate câte sunt.

De aceea, nu putem trăi în lumea lui Dumnezeu fără ca să Îi simțim prezența și lucrările și milostivirile Lui cele prea mari. Iar Scriptura și cărțile Sfinților Părinți sunt pline de *prezența* și de *lucrarea* lui Dumnezeu, istoria Bisericii fiind *o neîntreruptă milostivire* a lui Dumnezeu față de noi.

– De ce însă, tot mai mulți oameni nu mai simt *prezența* lui Dumnezeu în ei și în lume sau nu o mai consideră *necesară*? La ce ne mai *folosește* Dumnezeu într-o lume a tehnologiei și a comunicării planetare? Cu ce ne mai poate *ajuta* El, când știința face, din ce în ce mai mult, *toate lucrurile posibile*?

– Scumpul meu, iluzia autonomiei personale, acel sentiment orgolios că „nu depindem de nimeni” în viața noastră, se șterge repede din noi, dacă privim *realist* lucrurile. Adică, dacă ieșim din lumea imaginației, a imaginării de sine, în lumea realității brutale.

Pentru că ne-am zămislit în pântecele mamei noastre, după o împreunare sexuală a părinților noștri, prin alegerea lor și nu a noastră. Sufletul ni l-a creat Dumnezeu, iar trupul a fost făcut de părinții noștri, ajutați de Dumnezeu. Așa că noi nu am avut *nicio participare* la aceste 3 alegeri, pentru că, pentru noi, *au decis* Dumnezeu și părinții noștri.

Și pentru ca să ne dezvoltăm sănătos au fost nevoie de zile și de luni de stat în pântece, de o mamă iubitoare și de un tată la fel de iubitor, care nu au vrut să ne omoare, până când, cu ajutorul medicilor, am fost scoși din pântece la lumina zilei și am început să plângem. Și când ne-am născut eram goi și nu avem decât un suflet și un trup…și depindeam cu totul de părinții noștri.

Ei ne-au crescut, ei ne-au educat, ei ne-au făcut mari…iar acum, când trăim, în mod păcătos, *iluzia* că suntem „pe picioarele noastre", avem nevoie doar de o mică boală, pentru ca să simțim că *avem nevoie* de alții.

Iar Dumnezeu niciodată nu a fost, nu este și nu va fi vreodată *non-indispensabil* umanității și întregii creații, pentru că El, în timp ce noi ne credem „autonomi", El ne asigură viața și existența. Un mic cutremur sau un accident de mașină e de ajuns ca *să ne ofilească* încrederea în noi. O mică boală *ne pune la pământ*. Moartea *ne explică* tuturor că noi nu suntem *alfa* și *omega*, ci că Dumnezeu e totul…iar noi suntem doar niște biete ființe ale milostivirii Lui. Pentru că noi am venit întru existență *datorită Lui* și nu *datorită nouă*!

De aceea, pe noi, pe toți, Dumnezeu ne întreabă: „Până când voi fi cu voi [Ἕως πότε ἔσομαι μεθ᾽ ὑμῶν]? Până când *vă voi îndura/ suferi/ răbda* pe voi? [Ἕως πότε *ἀνέξομαι* ὑμῶν]" [Mt. 17, 17, BYZ].

Căci nu noi Îl chestionăm pe Dumnezeu, ci El ne chestionează pe noi. El ne pune nouă întrebări. Întrebările fundamentale. Și întrebările Lui sunt acestea: Până când voi fi cu voi, cei care sunteți un neam necredincios [ἄπιστος] și stricat/ pervertit/ corupt/ decăzut [διεστραμμένη] [Mt. 17, 17, BYZ]? Până când vă voi răbda pe voi și nu vă voi pedepsi?

În *Biblia de la 1688*, διεστραμμένη a fost tradus prin *îndărătnică*, pentru că s-a tradus *neam* cu *rudă*, și s-a făcut corelația de gen. Iar *îndărătnic*, *cf. DEX 2009*, înseamnă *încăpățânat*, *recalcitrant*, *nesupus*. *Gingrich Greek Lexicon* însă ne oferă o imagine mult mai profundă a termenului, începând cu *strâmb*, *pervertit*, *depravat* și terminând cu *greșit îndrumat*.

Căci pentru *a fi încăpățânat* și *nesupus* trebuie să fii depravat, corupt interior, pătimaș.

Tocmai de aceea, astăzi, avem atât de multe *probleme de comunicare*. De ce? Deoarece comunicarea nu începe la nivel *de limbaj*, ci la nivel *de conștiință*. Comunicarea începe acolo, în lăuntrul nostru, unde trebuie *să troneze* Dumnezeu și nu demonii. Dacă vorbesc demonii în locul lui Dumnezeu, bineînțeles că avem probleme de comunicare, că nu ne înțelegem, că nu vorbim în mod real, ci denaturat. Dar dacă noi vorbim din adevărul lui Dumnezeu, din simțirea lui Dumnezeu, din vederea Lui, din înțelegerea Lui, atunci vorbim în mod real și folositor pentru oameni.

Pentru că noi ne putem înțelege cu toți oamenii, chiar dacă știm sau nu limba și viața oamenilor, atâta timp cât din noi emană bunătate, liniște, zâmbet curat. Dacă te întâlnești cu un chinez sau cu un german și nu îi știi limba, prin gesturi și prin atitudine și prin fața ta poți să îl convingi că tu nu îi vrei răul, ci binele. Iar dacă îi dai din pâinea ta și din

banii tăi și din sticla din care tu bei și îl primești la tine în casă, el va înțelege că tu ești *un om bun*, un om *primitor*, chiar dacă nu îți poate spune niciun cuvânt pe înțelesul tău.

Dar când știm aceeași limbă, cum să nu ne putem înțelege, dacă dorim acest lucru? Putem să ne înțelegem, chiar dacă nu cădem de acord în toate lucrurile. Pentru că dialogul nu înseamnă *identitate* de gânduri și de trăiri între doi oameni, ci comunicarea de gânduri și de trăiri *diferite* între doi oameni. Iar dacă în unele dintre ele suntem pe aceeași lungime de undă, dacă în unele gândim la fel, e pentru că am avut experiențe comune. Dar în cele în care ne diferențiem, trebuie să vedem nu *un obstacol*, ci *un mod personal* de a vedea lucrurile. Pentru că el, celălalt, e *altfel* decât noi. Și e normal ca să aibă alte trăiri și crezuri decât ale noastre. Iar pentru ca să îl înțelegi *în alegerile* lui, trebuie *să îl asculți*. Trebuie să îi asculți *motivele* pentru care a ajuns să creadă și să acționeze într-un fel sau altul.

De aceea, când aflăm *motivele* faptelor cuiva, înțelegem faptele *în reala lor* lumină. Pentru că cineva poate să fi furat, să fi mințit sau să fi ucis pe cineva, pentru ca să scape nu știu câți oameni de la moarte. Tocmai de aceea, la Spovedanie, nu *faptele* contează în primul rând, ci *motivele* lor. Ce te-a determinat să faci fapta. Contează pentru ce ai mințit, pentru ce ai furat, pentru ce ai ucis. Căci una e să ucizi pe front, în luptă, când ești soldat, și alta e să ucizi „de plăcere” pe cineva sau dintr-un moft oarecare. Una e să furi un măr sau o pâine sau o haină de la cineva, pentru că ești mort de foame și fără haine pe tine, pentru că cineva te-a jefuit și nu ai ce face, și alta e să delapidezi milioane de euro

din bănci, pentru că te pricepi la furturi de proporții.

Adică și a fura un ou și a fura un tren…tot *furt* se numește, numai că oul nu se compară cu trenul. Iar păcatele se judecă în funcție de *intenția* lor și de *urmările* pe care le-au provocat și nu se pune semnul de egalitate între toate actele de furt.

…Deci, până când *ne va mai îndura* Dumnezeu pe fața acestui pământ? Până când vom mai vedea soarele, până când vom mai putea veni la Biserică, până când vom mai putea să îi vedem pe cei iubiți ai noștri? Până când?…

Și răspunsul unora e că…Domnul va veni *foarte curând*. Iar cei care se ocupă cu *panicarea* oamenilor au probleme de evlavie, adică de cunoaștere a lui Dumnezeu.

– Eu îi cred pe cei care ne vestesc *sfârșitul lumii*. Pentru că venirea lui Antihrist este *iminentă*, atâta timp cât oculta mondială ne pregătește pentru a primi pe 666.

– Eu, dragul meu, cred dimpotrivă: că cei care se ocupă cu panicarea oamenilor, sunt niște oameni cu mari probleme de evlavie, adică cu neștiințe teologice și duhovnicești pe măsură. Pentru că un om duhovnicesc nu panichează niciodată Biserica prin *presupuneri despre viitor*, ci, doar dacă are vederi și luminări de la Dumnezeu, în care *i se cere* să vorbească despre vreun eveniment viitor, el face acest lucru cu smerenie și cu evlavie și nu tulburându-i pe oameni în mod zilnic.

Vedeniile profetice au nevoie de *tălmăcire* din partea lui Dumnezeu. Pentru că istoria Bisericii e plină de vedenii ale Sfinților, despre care, pentru unele, înșiși Sfinții care le-au avut nu au primit luminare de la Dumnezeu, pentru ca *să știe* ce

reprezintă vederile lor profetice. Așa că, dacă nici Sfinții înșiși *nu își înțeleg* vedeniile, dacă *nu li le explică* Dumnezeu, cum le-am înțelege noi, cei care nu am avut și nu avem vedenii dumnezeiești?

Iar panica „apocaliptică" a prezentului nu se datorează unor oameni duhovnicești, ci unor oameni care presupun că sunt „duhovnicești", dar ei nu fac altceva decât *să-și dea cu părerea* despre profețiile din Scriptură și din cărțile Sfinților.

Însă, dacă vrei *să fantazezi* despre viitor, pornind de la diverse profeții ale Sfinților, o poți face, dar asta nu înseamnă că tu vorbești despre *viitor*, ci despre *ce îți imaginezi* în capul tău. Însă, prin aberațiile tale, tu provoci multă neliniște, multă tulburare în jur, și prin asta *păcătuiești*. Pentru că strici liniștea sufletească a oamenilor prin minciuni despre „viitor", iar vedeniile Sfinților sunt doar *rampa de lansare*...spre minciuni de tot felul.

...Ce ne spune Evanghelia de azi [Mt. 17, 14-23] despre credință? Că ea *îi scoate* pe demoni din oameni [Mt. 17, 19-20], pentru că ea *mută* munții din loc [Mt. 17, 20]. Și că credința adevărată, deși e ca un grăunte de muștar [ὡς κόκκον σινάπεως] în om, ea *mută* munții din loc...pentru că „nimic [nu] va fi vouă [cu] neputință [οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν]" [Mt. 17, 20, BYZ].

Dar, pentru ca *să muți* munții de piatră și, mai ales, munții patimilor din tine, trebuie să fii în tine cu Dumnezeul tău. Căci nu poți să faci ceva mare fără El. De aceea, Domnul ne spune că „acest neam [τοῦτο γένος]" de demoni „nu iese decât numai în rugăciune și [în] post [οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ]" [Mt. 17, 21, BYZ]. Pentru că Dumnezeu locuiește în noi, dacă locuiește în *palatul virtuților* pe care noi îl lucrăm dimpreună cu

El. Și când El ne-a vorbit despre rugăciune și despre post, despre două din virtuțile Lui, ne-a indicat prin ele *toate virtuțile*. Pentru că nu numai de rugăciune și de post e nevoie în viața cu Dumnezeu, în viața duhovnicească, ci și de spovedirea păcatelor, de împărtășirea cu Domnul, de iertarea celor care ne greșesc, de milostenie, de priveghere, de sărăcie interioară, de simplitate, de bucurie, de veselie dumnezeiască, de credință, de nădejde, de dragoste, de feciorie, de răbdare, de smerenie, de umilință dumnezeiască, de lacrimi, de închinăciuni și metanii, de nevorbire de rău, de nerăzbunare, de delicatețe, de sobrietate, de paza gândurilor, de neluarea aminte la hulele și îndemnurile demonilor, de cumințenie, de ascultare, de muncă, de împreună-slujire...adică de întreaga viețuire după Dumnezeu.

Când El ne vorbește despre un păcat, atunci se referă la toate. Și, la fel, când ne vorbește despre o virtute, vrea ca să lucrăm toate virtuțile și nu doar pe care le dorim noi.

...Iar Evanghelia se termină cu *întristarea foarte mare* a Apostolilor Lui [Mt. 17, 23]. Provocată de ce? De faptul că le-a vestit *ce va pătimi* Fiul omului, adică Hristos Însuși, Cel care le vorbea, de la oamenii păcătoși. Pentru că „Fiul omului [v]a fi dat întru mâinile oamenilor [ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων] și Îl vor omorî pe El, și a treia zi va învia [καὶ ἀποκτενοῦσιν Αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται]” [Mt. 17, 22-23, BYZ].

Dar Apostolii erau atât de *întristați* de cuvântul *moarte*...de parcă nu l-au auzit pe cel despre *învierea* Lui. După cum, azi, mulți sunt concentrați pe venirea lui Antihrist și pe semnele venirii Lui, dar nu pe *venirea lui Hristos*, pe Judecata Lui și pe ce se

va petrece după ea. Și asta arată că evlavia lor e bolnavă. Pentru că un creștin ortodox Îl așteaptă *pe Domnul* și nu pe potrivnicul Lui, dar Îl așteaptă cu frică și cu cutremur, adică, ca un om păcătos și nu ca un „sfânt".

Marea părere de sine te face să te crezi „sfânt" și să aștepți venirea Lui ca pe un eveniment „bucuros" pentru tine. Însă tu nu știi *cum te vede* Dumnezeu pe tine. Tu doar presupui că El va fi „bun" și „milostiv" cu tine. Dar ești tu, cu adevărat, un om „Sfânt"? Care sunt faptele tale, care te fac *prieten* cu Dumnezeu? Acest lucru trebuie să ne întrebăm cu toții.

Căci azi am avut o Evanghelie cu un copil demonizat.

Și tatăl copilului a venit la Domnul și i-a spus suferința fiului său: „[este] lunatic și pătimește rău [σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει]; căci, de multe ori cade întru foc, și de multe ori întru apă [πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ]" [Mt. 17, 15, BYZ].

Iar demonul din el îl arunca în foc și în apă ca să-l omoare, dar se prefăcea că luna de pe cer e „de vină" pentru aceste căderi ale copilului. Pentru că provoca aceste căderi la anumite *schimbări* ale lunii[627]. De aici „lunatic [σεληνιάζεται]".

Numai că luna nu avea nimic de-a face cu demonul din el. Luna era folosită de către demon ca pretext pentru rele.

Pentru că luna nu te îmbolnăvește dacă o privești, în comparație cu soarele, care te poate îmbolnăvi de multe lucruri, de la orbirea ochilor și până la cancer de piele.

[627] A se vedea: https://en.wikipedia.org/wiki/Lunatic.

Tocmai de aceea, îndrăgostiții se bucură să se întâlnească pe lună plină, pentru ca să se poată săruta și îmbrățișa în voie, văzându-se unul pe altul. Pentru că luna e *călăuzitoarea* îndrăgostiților.

Dar demonii folosesc diverse tertipuri pentru ca să îi învețe pe oameni că anumite lucruri sau ființe sunt „rele" sau „au o influență rea" în viața oamenilor.

Spre exemplu, cucuveaua! Mulți, când o aud cântând, caută să o omoare...pentru că cred că ea „le prevestește" moartea. Sărmana pasăre, așa cântă ea și nu e îngerul morții!

La fel, dacă pisica le trece calea...consideră că vor avea parte de mare „ghinion". Dar pisica nu are nimic de-a face cu noi și cu ce facem noi. La fel era și cu luna, în antichitate: demonii îl aruncau pe cel demonizat la pământ la schimbarea lunii și oamenii credeau că luna e „de vină". După cum mulți dintre creștinii noștri vin „să păzească" Paștiul (am auzit-o din gura unora) – adică pâinea pe care noi o binecuvântăm în noaptea de Paști – pentru ca să nu vină liliecii să îl mănânce. Dar noi ar trebui să venim la Paști...ca *să prăznuim* Învierea Domnului și prevestirea învierii noastre de obște și nu pentru ca *să păzim* pâinea pentru sfințire.

...Și tatăl a venit pentru *fiul* lui...după cum mi s-a confesat și mie tatăl celor două fete. Pentru că părinții responsabili *se frământă îndelung* pentru copiii lor. Se gândesc îndelung ce să facă, ce să le spună, cum să se raporteze la ei. Au emoții pentru ei în fiecare zi, pentru că știu că li se poate întâmpla orice.

Și părinții responsabili se văd *din grija* pentru copiii lor. Dar nu numai pentru aspectul exterior al vieții lor, ci și pentru cel interior. Căci copiii nu au

nevoie numai de dulciuri, mâncare și haine, ci și de iubire, înțelegere, încurajare și hrană sufletească și duhovnicească.

Copiii au nevoie de rechizite, de manuale școlare, de cărți diverse, dar și de rugăciune și de citiri sfinte.

Copiii au nevoie de Biserică și de Școală în același timp. Căci la Școală, copiii creștini se duc câțiva ani, dar la Biserică se duc din primul și până în ultimul an de viață. Iar Biserica e și trebuie să fie *prioritară* în viața lor, pentru că aici e *sursa lor de viață*.

Așadar, iubiții mei, demonii ne aruncă în foc și în apă ca să ne piardă, dar Dumnezeu ne face vii! Demonii ne aruncă în focul poftei și în apa rece a mâniei, ei ne învață să ne răzbunăm, să nu ascultăm de nimeni, să ne luăm lumea în cap. Și când ne aduc la sapă de lemn, când fac din noi niște *epave*, atunci demonii *ne asupresc*, ne arată *cât de robi* suntem diverselor patimi, pentru că vedem *cât de greu* e să luptăm cu ele.

Când vrei să te lași de fumat...înțelegi ce înseamnă *patima* fumatului. Când înțelegi ce au făcut escapadele amoroase din tine...înțelegi ce înseamnă *patima* desfrânării. Pentru că mintea și trupul și sexul tău *doresc plăcerea*...chiar și când tu *nu o mai vrei*.

A te lăsa de drăcuit, de înjurat, de mințit, de vorbit de rău, de furat, de înșelat...e o mare greutate, dar nu un lucru imposibil! Pentru că, împreună cu Dumnezeu, totul e posibil.

Și când lupți și birui, cu ajutorul lui Dumnezeu, patimile, patimile vii din tine, înțelegi că nu ai fost „bărbat puternic” sau „femeie puternică” când le-ai făcut, ci că ați fost niște *robi ai demonilor*.

Niște oameni *pătimași*, care v-ați *îmbolnăvit spiritual* tocmai în momentul când credeați că faceți „mari fapte de eroism”.

Și cu toții învățăm *lecția amară* a păcatului!... Pentru că învățăm din greșelile noastre că nu am fost niște *biruitori*, ci niște *învinși*. Nu am fost niște oameni *demni*, ci niște *nedemni*. Că am făcut fapte și am avut gânduri și am nutrit sentimente de care *ne este rușine*, foarte mare rușine...și de aceea nu așteptăm Judecata Domnului „cu bucurie” și „cu entuziasm”, pentru că știm că suntem *păcătoși* și nu *Sfinți*.

Da, Sfinții lui Dumnezeu să se bucure și să se veselească, pentru că venirea Lui înseamnă intrarea lor în bucuria cea veșnică! Dar câți suntem credincioși și păcătoși în același timp, să ne pocăim și să ne plângem păcatele noastre cele multe și grele, infatuate și pline de nesimțire, pentru că noi așteptăm *răsplata pentru păcate* și nu *pentru sfințenie*!

Să cădem la mila lui Dumnezeu, pentru ca El să ne ajute și să ne ierte pe noi! Pentru că fără El nu putem face nimic. Amin!

Predică la tăierea capului Sfântului Ioannis Botezătorul [2016]

Iubiții mei[628],

ultimul praznic al anului bisericesc este o *martirizare*. Și cel martirizat e Înaintemergătorul [Πρόδρομος] și Botezătorul [Βαπτιστὴς] Domnului, Sfântul Ioannis Profetul, cel pe care Domnul l-a hrănit, prin Îngerul Lui, în pustie[629]. Iar pentru ca tot credinciosul *să știe* modul în care a fost martirizat Sfântul Ioannis, titlul praznicului de azi este explicit: *Tăierea capului lui Ioannis Înaintemergătorul* [Ἀποτομὴ κεφαλῆς Ἰωάννου Προδρόμου][630].

Și astfel, dacă auzi cum e numit praznicul de azi, știi esențialul despre el: și anume că Ioannis, Botezătorul a fost omorât *prin tăierea capului* și nu în alt fel.

Însă *cine taie* capetele Sfinților lui Dumnezeu? Cine *îi urăște* pe Sfinți într-atât de mult, încât îi

[628] Scrisă în ziua de 26 august 2016, zi de vineri, soare și răcoare dimineața, cu 22 de grade la ora 9.00.

[629] *Cf.* http://paginiortodoxe.tripod.com/vsiun/06-24-nasterea_sf_ioan_botezatorul.html. De unde aflăm următoarele: „După patruzeci de zile de la uciderea lui Zaharia, Sfânta Elisabeta, maica Mergătorului Înainte, a murit în peștera aceea. Iar Sfântul Ioan, rămânând singur, a fost hrănit de Înger până la creșterea lui și păzit în pustietăți, până în ziua arătării sale către Israel”.

[630] *Cf.* http://www.synaxarion.gr/gr/sid/482/sxsaintinfo.aspx.

omoară? Foarte mulți oameni din istorie au făcut asta, de la împărați și până la oameni simpli: i-au omorât pe creștini *pentru credința lor creștină* și *pentru viața lor sfântă*. Pentru că oricine ne poate martiriza oricând pentru credința noastră.

Noi ne vedem de treaba noastră, ne trăim viața în pace și în smerenie...dar putem „deranja" prin modul nostru de viețuire, în ciuda faptului că suntem oameni ai păcii și ai dialogului. Putem deranja pe oricine. De aceea, oricând și în orice loc, oricine ne poate acuza în mod mincinos de diverse „păcate" și „delicte". Și istoria Bisericii e plină de acuze false, de minciuni grosolane la adresa Sfinților Bisericii.

Căci, pe un Sfânt l-au acuzat unii că e „vrăjitor", când el scotea demonii din oameni numai cu cuvântul și cu prezența lui. Iar pe un altul l-au acuzat că „s-a culcat" cu o fecioară și a lăsat-o însărcinată, când „fecioara", de fapt, se culcase cu un tânăr, dar îi era rușine să recunoască. Și astfel, cea care a mințit, nu a putut să nască, până nu a spus adevărul: că nu Sfântul a lăsat-o gravidă, ci „iubitul" ei, cel care nu mai dorea să o ia de nevastă.

Minciuni invidioase și dosare contrafăcute...și Sfinții suferă! Suferă pe nedrept, ca și Domnul lor. Dar suferința lor e spre sfințirea lor, pe când, cei care pun la cale suferințele lor sunt și rămân niște oameni mici și netrebnici.

Și istoria Bisericii, tot ea, e plină de persecutorii Sfinților, adesea indicându-ne și modul jalnic în care au murit persecutorii Bisericii. Pentru că Dumnezeu *îngăduie* suferința în viața Sfinților Lui, pentru ca ei să se curățească de toată patima și de tot păcatul prin durerile lor mântuitoare. Dar, în același timp, El și pedepsește pe cei care îi chinuie pe Sfinții Lui și pedepsele Lui sunt înfricoșătoare.

Iar dacă citiți Viețile Sfinților, veți vedea, deopotrivă, și *suferințele* lor, dar și *pedepsele* primite de cei care i-au chinuit și omorât pe Sfinți.

Și de aceea, când vorbim despre Sfinții lui Dumnezeu, trebuie să dăm *detalii multe* despre ei. Viețile Sfinților trebuie să cuprindă atât virtuțile și păcatele Sfinților, dar și chinurile și intrigile țesute în jurul lor. Trebuie să vorbim despre ei, despre neamul lor, despre contextul în care ei au trăit, despre ce au scris, despre ce au predicat, despre modul cum au trăit, despre ce fapte și minuni au făcut în viața lor și după moarte, despre toată evlavia născută în jurul lor. Căci viețile lor sunt *paradigmatice*, sunt exemple vii pentru fiecare creștin ortodox în parte. Și oricine le citește trebuie să afle *adevărul profund* al Sfinților, pentru că acela ne folosește cu adevărat.

Pentru că atunci când vorbim despre *folos duhovnicesc*, vorbim despre *cum ne ajută* Sfinții, prin viețile și cărților lor, ca să ne curățim de patimi, să ne luminăm dumnezeiește și să ne sfințim viața. Căci *a ne folosi* înseamnă *a ne schimba*, nu doar *a înmagazina informații*. Informațiile teologice sunt necesare oricând, dar, în viața noastră, trebuie să primeze *învățarea care ne schimbă*. Adică trebuie să primeze în noi căutarea de *răspunsuri practice*, prin care noi să ne izbăvim de o ispită, de o patimă, de o cugetare rea. Căci pe măsură ce noi ne curățim de patimi, pe atât înțelegem și teologia Bisericii. Cu cât noi suntem mai liniștiți din partea patimilor, cu atât suntem *luminați* de Dumnezeu cu înțelegeri sfinte referitoare la dogme, la canoane, la slujbe, la viața Bisericii, la creația Lui în integralitatea ei.

Așadar, părerea bună despre noi înșine nu ne face „intelectuali” și nici „teologi”, ci niște invidioși

și ranchiunoși penibili. Dar virtuțile reale din noi înșine și cunoașterea prin luminarea lui Dumnezeu produc o creștere reală, duhovnicească, a cunoașterii lui Dumnezeu în noi. Pentru că cunoașterea aceasta prin sfințire personală e o cunoaștere a lui Dumnezeu cu întreaga noastră ființă. E *o cunoaștere ontologică* prin *coborârea* lui Dumnezeu în noi, prin slava Lui, în care suntem schimbați atât în sufletul, cât și în trupul nostru.

Căci Sfântul Ioannis, astăzi pomenit, așa era: *un om Sfânt*. Și Biserica îl cântă ca pe „cetățeanul pustiei și împreună locuitor cu Îngerii”[631]. Căci până l-a trimis Tatăl, ca să Îl vestească pe Fiul întru Duhul Sfânt, Sfântul Ioannis a trăit în pustie și a fost călăuzit prin Îngeri către viața sfântă.

– Însă *de la cine* știți că Dumnezeu Tatăl L-a trimis pe Ioannis, ca să Îl vestească pe Fiul întru Duhul Sfânt?

– De la Sfântul Ioannis Teologul! Care în In. 1, 33 ne-a spus: „Și eu nu-L știam pe El[, pe Iisus]. Dar Cel care m-a trimis pe mine a boteza în apă, Acela mi-a zis: «Peste Care ai să vezi Duhul coborând și rămânând peste El, Acela este Cel care botează în Duhul Sfânt]»” [*Cf.* BYZ]. Și astfel, Cel care l-a trimis pe Ioannis să boteze în apă e Tatăl, iar Ioannis L-a văzut pe Duhul coborându-Se peste Fiul întrupat. Și dacă el a cunoscut, prin vedere extatică, că Iisus e *Fiul* Tatălui, astfel L-a și mărturisit pe Iisus: ca fiind *Fiul lui Dumnezeu* [In. 1, 34].

Evanghelia praznicului de azi e Mc. 6, 14-30[632].

Și ea cuprinde *motivele încarcerării* lui și *ale martirizării* sale.

---

[631] *Mineiul pe luna august*, ed. BOR 1894, p. 313.

[632] *Sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie*, ed. BOR 1983, p. 346.

De la Mc. 6, 17-18 aflăm că împăratul „Irodis, trimițând [soldați], l-a prins pe Ioannis, și l-a legat pe el în temniță [ὁ Ἡρῴδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ], pentru Irodias, femeia lui Filippos, fratele lui, că[ci] s-a însurat [cu] ea [διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν]. Căci îi zicea Ioannis lui Irodis că: <Nu ți se cuvine ție a avea [pe] femeia fratelui tău>".

Așadar, *motivul încarcerării* lui Ioannis a fost acela că *îl mustra* pe împărat și *îi spunea adevărul*, faptul că nu i se cuvine *să se căsătorească* cu cumnata lui. Lucru care e interzis până azi.

Pentru că creștinii ortodocși nu se pot căsători cu părinții lor naturali, vitregi sau adoptivi, nici cu frații și surorile lor, nici cu unchii și mătușile lor, nici cu socrii sau soacrele lor, nici cu verișorii sau cu verișoarele lor, nici cu nașii și nașele lor de Botez și de Cununie. Pentru că nu se pot căsători cu cei cu care sunt *rude trupești* sau *duhovnicești*.

Iar Sfântul Ioannis a fost întemnițat pentru *adevăr* și nu pentru vreo minciună sau pentru vreo hoție. Tocmai de aceea omorârea lui o numim *martirizare*: pentru că el a murit *pentru adevărul lui Dumnezeu*.

Și fiind Sfântul Ioannis Botezătorul în temniță, tot Sfântul Marcos ne spune și motivul martirizării lui: pentru că Irodias i-a cerut fiicei ei, ca să ceară de la împărat capul Sfântului Ioannis [Mc. 6, 24]. De aceea, călăul [σπεκουλάτορα], trimis de împărat, s-a dus în temniță la Sfântul Ioannis [Mc. 6, 27, BYZ], „i-a tăiat capul lui în temniță [ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ], și i-a adus capul lui pe tavă [καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι], și l-a dat pe el fetei [καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ], și fata l-a dat

pe el mamei sale [καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς]” [Mc. 6, 28, BYZ]. Pentru că cea care pusese la cale încarcerarea, ca și martirizarea lui, fusese ilegitima împărăteasă Irodias.

Ediția sinodală a Scripturii ne-a învățat cu numele *prescurtate/ românizate* ale persoanelor amintite în Scriptură. Tocmai de aceea, multe dintre numele Scripturii ne rămân *necunoscute*, dacă nu le citim în limba greacă.

Însă, în Scriptură, avem *Irodis* [Ἡρῴδης] și nu *Irod*, iar pe ea o cheamă *Irodias* [Ἡρῳδιάς] și nu *Irodiada*. Pentru că Ἡρῳδιάς [Irodias] e forma de nominativ, pe când forma *Irodiada* [Ἡρῳδιάδα], încetățenită la noi, e forma de acuzativ a numelui. Numele fetei Irodiasei nu apare în Scriptură, dar a fost indicat de istoricul Iosef ben Matitiahu sau Titus Flavius Josephus[633], în cartea sa *Antichitățile iudaice*, și el este: *Șlomit* [שלומית] sau *Salomi* [Σαλώμη][634]. În cărțile ortodoxe românești o întâlnim însă sub numele de *Salomeea*[635]. Iar în ultimul linc citat, ni se vorbește despre cum a murit Salomi: gheața unui râu i-a retezat capul…și capul ei a fost primit de mama ei tot pe tavă[636]. Pentru că *tipsie*, cu care

---

[633] A se vedea:
https://en.wikipedia.org/wiki/Josephus.

[634] Idem: https://en.wikipedia.org/wiki/Salome.

[635] Idem:
http://www.doxologia.ro/viata-bisericii/reflectii/pedepsirea-lui-irod-irodiadei-salomeei.

[636] Textul extins din locația supra: „Trăind în Spania, în orașul Lerida (Loredo), împreună cu exilații Irod și Irodiada, într-o iarnă, Salomeea a vrut să traverseze râul înghețat, Sikaris. Dar gheața s-a rupt și a căzut în apă până la gât. Gheața s-a strâns în jurul gâtului ei și ea se rotea, dansând cu picioarele în apă, precum a dansat cândva la curtea lui Irod. Cu toate acestea, nu a putut nici să se ridice,

am fost învățați, înseamnă o tavă mare, rotundă, de metal[637].

Așadar, pedeapsa lui Dumnezeu îi lovește pe oamenii păcătoși și acum, în această viață, dar și după moarte. Pe când Sfinții Lui, care suferă aici pentru El, se bucură veșnic împreună cu Dumnezeul lor, în Împărăția Lui.

De unde înțelegem cu toții că viața păcătoasă nu e *niciun câștig* pentru om, pentru că, din cauza ei, el e pedepsit și aici și în veșnicie.

Iar praznicul de azi, la sfârșit de an bisericesc, tocmai despre acest lucru ne vorbește cu toată gura: despre *viața sfântă*, care e binecuvântată și răsplătită de Dumnezeu și aici și veșnic, în comparație cu viața celor păcătoși, care e un chin și aici și în veșnicie.

Și dacă înțelegem că *sfințenia* e *viața adevărată* a omului și că pe ea Dumnezeu *o răsplătește veșnic*, înțelegem că nu ne putem *juca* cu viața noastră.

Pentru că viața e foarte serioasă. E *cel mai serios* lucru al nostru. Căci ființa noastră e vie și activă atâta timp cât avem *viață* în noi. Iar *a avea viață în noi* înseamnă *a avea sufletul nostru unit cu trupul nostru*.

Și această *unire tainică* și *profundă* a sufletului nostru cu trupul nostru e *lucrarea* lui Dumnezeu. Pentru că El *ne creează* sufletul nostru în clipa zămislirii noastre în uterul mamei. Și noi suntem, din prima clipă a vieții noastre, o persoană nouă și unică, o persoană creată după chipul lui Dumnezeu,

---

nici să se scufunde, până când o bucată ascuțită de gheață i-a retezat capul. Apa i-a purtat trupul în aval, iar capul a fost adus Irodiadei pe o tipsie, precum odată a fost adus capul Sfântului Ioan Botezătorul”.

[637] *Cf.* DEX 2009.

pentru că avem un suflet care *își ajută* trupul, cu care e unit, să se dezvolte.

Căci și când trupul nostru e format din câteva celule și când el are câteva grame, câteva sute de grame sau două-trei kilograme, el e trupul nostru, un trup unic, legat de Dumnezeu de sufletul nostru, de un suflet unic, pe care El l-a creat pentru trupul nostru.

Iar dacă *atentăm* la lucrarea lui Dumnezeu când pruncul e în pântece sau când el s-a născut sau când pruncul devine matur sau bătrân și considerăm că *putem* să îi curmăm zilele, ne facem *luptători* împotriva lui Dumnezeu. Pentru că de la El sunt viața și moartea și numai El *decide* zilele vieții noastre.

Tocmai de aceea, Biserica condamnă *avortul*, dar condamnă și *eutanasia*. Avortul e *o crimă*, după cum *tot o crimă* e și „moartea-bună" asistată medical, adică aceea pe care i-o producem medical unui om, care nu mai suportă chinurile bolilor lui.

Noi nu suntem lăsați de Dumnezeu pentru ca să curmăm viața unui om, ci pentru ca să ocrotim viețile tuturor oamenilor. Din acest motiv, spitalul, în autenticitatea lui, e locul în care oamenii *se vindecă* și nu se îmbolnăvesc și mai mult sau mor și mai repede. Spitalul e locul sănătății. Dar dacă spitalul se transformă, cu precădere, într-un loc în care ne omorâm copiii nedoriți sau scăpăm de membrii nedoriți ai familiei, atunci el ajunge un loc sordid, un loc al morții, un loc al falimentului umanității.

Căci ce înseamnă *să omorâm*? Înseamnă că nu știm să iubim, să apreciem, să ne bucurăm de celălalt. Omorâm, tocmai pentru că nu vrem să respectăm alteritatea. Și cine nu respectă alteritatea, nu

iubește nici dialogul. Pentru că dialogul se face între oameni diferiți, care vor să se cunoască reciproc.

Iar gura Sfântului Ioannis Botezătorul a fost *închisă* în aparență prin tăierea capului. Pentru că Sfinții sunt *veșnic vii*. Iar cine se luptă cu Sfinții nu câștigă niciodată, ci se vatămă pentru veșnicie. Căci el, Botezătorul Domnului, i-a mustrat și îi mustră continuu pe cei păcătoși. Iar mustrarea lui nu e *o calomnie* la adresa noastră, ci *o lecție pedagogică*.

Pentru că predica Bisericii *nu urăște* oamenii, ci *viața rea* a oamenilor. Biserica dorește ceea ce vrea și Dumnezeul nostru, Care e capul Bisericii: *vrea ca oamenii să fie Sfinți*. Iar toată învățătura și mustrarea și îndemnul și povățuirea pe care noi, slujitorii Bisericii, o facem în Biserică și pretutindeni, e *spre folosul* oamenilor și nu *împotriva* lor.

Noi, ca niște medici experimentați ai sufletului, dorim ca oamenii să fie cu adevărat *oameni*, adică oameni buni, integri, credincioși, muncitori, drepți, milostivi, familiști, cuminți în toate.

Noi dorim binele umanității *pentru ea însăși* și nu *pentru noi*! Căci binele e *viața reală* a oamenilor. Iar *binele* înseamnă *o viață virtuoasă*.

De aceea, *a nu predica* ceea ce îl face pe om să fie *om*, adică *un Sfânt*, e o *mare nedreptate* făcută umanității. Pentru că a nu predica *normalitatea* înseamnă *a nu da dreptul la sfințenie* și *la împlinire veșnică umanității*.

Așa că Biserica, în ciuda discursurilor fals „umaniste" ale postmodernității, trebuie să spună adevărul în orice secol. Mai ales acum, când se vorbește despre *dreptul fiecăruia la opinie*.

Așadar, dacă oricine are *dreptul la opinie*, Biserica are cu atât mai mult *dreptul la opinie*, atâta timp cât ea vorbește *în numele adevărului*.

O minoritate politică sau sexuală, ecologistă sau religioasă are opinia ei cu privire la anumite subiecte existențiale. Are o opinie subiectivă și mărginită la interesele grupării, adică *una ideologică*.

Biserica însă, nu are doar *o opinie*, doar *o părere* despre om și întreaga existență, ci are *o teologie revelată* de Dumnezeu, adică *adevărul absolut* despre om, despre lume și întreaga existență. Dar, în același timp, oamenii de știință și de cultură pot căuta, pot experimenta, pot depăși vechile înțelegeri despre existență, materie și om. Căutările lor reale nu vor *invalida* niciodată revelația dumnezeiască a Bisericii, ci *o vor confirma*. Pentru că noi ne mișcăm cu toții *în lumea* lui Dumnezeu, în care El Și-a pus amprenta și nu într-o lume lipsită de prezența lui Dumnezeu.

Așa că eu *nu mă tem* de oamenii care caută cu adevărat *adevărul* despre om, despre istoria lui, despre sensul existenței. Pentru că aceștia vor fi conduși de Dumnezeu spre înțelegeri tot mai profunde și mai paradoxale. Ci eu mă tem doar de cei care *ideologizează* adevărul, care îl extremizează, care îl falsifică. Eu mă tem de cei care vor să ne spună *minciuni* despre adevăr, despre om, despre Biserica lui Dumnezeu, despre Dumnezeu, despre creația Lui. Pentru că acești oameni nu sunt interesați *de adevăr*, ci *de ascunderea* lui.

Pentru că astăzi îl pomenim pe cel care a fost martirizat în ascuns, în temniță, și al cărui cap a fost adus pe tavă, la o petrecere onomastică. Dacă aveți inimă tare, puteți vedea aici[638], în această filă video,

---

[638] A se vedea:
https://archive.org/details/ArhivaAudio-videoteologiePentruAzi2.

cum se taie gâtul unui om. Dacă nu puteți să vedeți o asemenea cruzime inumană, nu vă uitați!

Însă capul lui, al Sfântului Ioannis, a fost tăiat cu cruzime indiferentă și adus ca preț pentru un dans desfrânat. Iar crima abominabilă, făcută în ascuns, s-a făcut cunoscută tuturor și ziua de naștere a lui Irodis s-a transformat într-o sărbătoare a morții. De unde trebuie să înțelegem și noi că ziua onomastică sau patronimică a noastră trebuie să fie o zi frumoasă, sfântă pentru noi, plină de rugăciune și de milostenie, și nu de fărădelegi.

Pentru că toate fărădelegile noastre, acum sau în veșnicie, se vor vădi, vor ieși la lumină. Se va ști de ce am omorât, de ce am curvit, de ce am furat, de ce am mințit, de ce i-am invidiat pe alții. Tot răul nostru nepocăit va fi *murdăria* noastră interioară. Va fi *întunericul* din noi.

Tocmai de aceea, cât mai avem timp *să ne facem frumoși*, cât mai avem timp *să schimbăm* în noi trecutul nostru pătimaș, să o facem!

Ne putem curăți într-o zi, în două, în trei, de păcate multe! Ne putem curăți de multă ură, de multe resentimente, de multă necurăție. Putem să facem mâinile noastre să se închine, ochii noștri să se roage, picioarele noastre să alerge spre bine.

Dacă ieri nu vroiam să vedem Biserică și îi ironizam pe slujitorii ei și consideram că sunt niște „proști” care „pupă oase” sau „lemne”, azi putem să vedem că Biserica e *mântuirea* noastră, că aici e *însănătoșirea* noastră, că aici ne venim *în fire* și nu la mall sau la restaurant.

Da, avem nevoie de mâncare, de haine, de odihnă, de loc de muncă! Dar nu avem nevoie de ele *mai mult* decât avem nevoie de Dumnezeu. Pentru că Dumnezeu e Cel ce *ne ține* în viață și viața

noastră veșnică *depinde* de relația cu El și nu de relația cu hainele, cu bijuteriile, cu mașinile, cu casele sau cu conturile noastre bancare.

Familia noastră nu poate să ne mântuiască cu forța. Dar fiecare dintre noi ne putem mântui într-o relație reală și vie cu Dumnezeu.

Televizorul e bun, onlineul e bun, școala e bună, învățătura e bună, spitalul e bun, instituțiile statului sunt bune, pentru că sunt necesare, viața e bună, timpul e bun, mișcarea e bună, cunoașterea altora e bună, dialogul e bunătate și înțelegere reciprocă. Dar Biserica e *bunătatea prin excelență* a acestei lumi, pentru că ea transcende istoria și lumea noastră. Biserica noastră e în cer și pe pământ, adică e o instituție care cuprinde istoria și veșnicia în același timp. Tocmai de aceea, cea mai bună instituție e aceea care te face să fii întotdeauna *mai mult* decât ești. Iar Biserica e singura instituție care *te face Sfânt*, adică un om care *crești continuu și veșnic* în curăție, în iubire, în cunoaștere dumnezeiască, în comuniune.

Așa că Biserica nu poate fi *vorbită de rău* decât de oameni care nu o cunosc, care nu o înțeleg. Pentru că Biserica e formată din Dumnezeu, din Sfinții și Îngerii Lui și din oamenii credincioși ai Bisericii. Dacă oamenii credincioși ai Bisericii nu trăiesc sfânt, ci fac păcate care „îi bucură” pe cei necredincioși, prin asta Biserica *nu își pierde nimic din sfințenia ei*, pentru că Dumnezeu, Îngerii și Sfinții Lui nu își pierd din sfințenie, dacă unul, 10 sau 10.000 de ortodocși trăiesc mai mult necreștinește, decât creștinește. Izvorul de viață și de sfințenie al Bisericii e Dumnezeu și din El ne adăpăm cu toții, iar cine se depărtează de El, *moare*.

Dar oricine *se reaproprie* de El prin pocăință, revine la viață și înviază, pentru că El e *învierea* noastră.

Tocmai de aceea, noi, ortodocșii, punem orice păcat al nostru pe foaia de Spovedanie, și cu ea în mână venim și ne spovedim. Pentru că păcatele sunt multe și timpul e scurt și nu putem să stăm, la Spovedanie, și să ne reamintim păcatele. Ci aici, când venim să ne spovedim, venim cu ele scrise, cu ele pocăite, cu ele plânse, și le mărturisim în fața lui Dumnezeu și a Duhovnicului nostru, pentru ca să primim de la El, prin Preot, iertarea lor.

Așa că, un ortodox care se spovedește des și care vine cu lista lui de păcate, le spovedește într-un minut-două și asta e toată spovedania! Și dacă oamenii știu să se spovedească, adică să își spună doar păcatele lor și să nu toarne zeci de mii de basme colaterale, nu avem spovedanii de zeci de ore, ci în două-trei ore spovedim 200 de persoane. Pentru că Spovedania e *una*, și ea înseamnă *să îți spui doar păcatele tale, fără detalii și pierderi de timp*, pe când *sfaturile despre diverse probleme și neștiințe* sunt altceva, și ele țin de relația ta cu Duhovnicul tău. Iar la Spovedanie, când oamenii sunt mulți și cu toții ne grăbim, ne rezumăm doar la mărturisirea păcatelor și la dezlegarea lor, pe când, pentru discuții private sau comunitare cu Preoții Bisericii, ne rezervăm alt timp și alt loc și alt spațiu.

Dar, mai ales, dacă avem *neștiințe multe*, mai întâi trebuie să citim *cărțile importante* ale Bisericii și apoi să cerem *sfaturi*. Pentru că viața ortodoxă e o viață plină de studiu personal, de rugăciune, de post, de gândire profundă la ceea ce citim și facem, și nu trebuie să ne învățăm cu sfaturile pe bandă rulantă.

Din experiența mea duhovnicească și pastorală știu că întrebările profunde și specializate sunt rare, că ele vin de la oameni înaintați în cunoașterea teologică, pe când, cel mai adesea, oamenii pun întrebări...*utile*. Adică: Câți colaci pun pe masă la parastas? Cum se tămâiază mormântul? Fierbem apa pentru Botez sau nu, dacă afară e frig și iarnă? Cât ulei aduc la Maslu?...

Însă azi, cu atâta producție de carte religioasă și cu internetul plin de informații, ar trebui să nu mai avem parte de întrebări *banale*, ci toată lumea ar trebui să știe ce să facă, cum să facă, cum se fac slujbele Bisericii. Numai că lucrurile stau invers: acum, când cărțile sunt peste tot, nu le mai citește nimeni și întrebările sunt *și mai pline de neștiință* ca în trecut. Semn că au murit cei bătrâni, iar maturii și tinerii dau din colț în colț, pentru că nu știu lucruri elementare despre propria lor credință.

Așadar, iubiții mei, avem multe de învățat de la Dumnezeu și de la Sfinții Lui! Avem multe de învățat de la orice om, numai să vrem să comunicăm cu oamenii. Și pentru ca să învățăm să comunicăm cu oamenii, trebuie să învățăm să vorbim mai întâi cu Dumnezeu.

Pentru că rugăciunea e *abecedarul* dialogului. Rugăciunea ne învață să vorbim profund, sincer și real cu oamenii. Pentru că rugăciunea ne învață să vorbim în mod adevărat cu oamenii, căutând adevărul și binele lor.

Vă doresc un nou an bisericesc cu multe bucurii sfinte! Noul an bisericesc, anul bisericesc 2016-2017 începe la 1 septembrie, și 1 septembrie este

Ziua de rugăciune pentru mediu[639], adică pentru întreaga creație a lui Dumnezeu. Căci dacă sădim copaci și nu îi tăiem, dacă ocrotim plantele și animalele, dacă ocrotim frumusețile atât de diverse ale pământului, atunci știm și să ne rugăm pentru binecuvântarea lor de către Dumnezeu.

Să ne rugăm, așadar, pentru toți oamenii și pentru întreaga creație, pentru ca Dumnezeu să Își arate voia Lui în noi și în întreaga Lui creație! La mulți ani și numai bine! Amin.

---

[639] A se vedea: http://basilica.ro/ziua-de-rugaciune-pentru-mediu-sarbatorita-in-toata-lumea-ortodoxa-la-1-septembrie/.

Cuprins

Biblioteca
Teologie pentru azi

1. *Acatistul Nunții* (35 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/01/acatistul-nuntii/

2. *Troparul, Condacul și Acatistul Fericitului Serafim Rose al Platinei* (20 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/01/troparulcondacul-si-acatistul-fericitului-serafim-rose-al-platinei/

3. *Lumea postmodernă și depersonalizarea omului* (335 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/01/lumea-postmoderna-si-depersonalizarea-omului/

4. *Viața lui Adam și a Evei* (27 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/03/viata-lui-adam-si-a-evei/

5. *Teologia îndumnezeirii* (202 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/03/teologia-indumnezeirii/

6. *Twitter pentru azi (vol. 1)* (32 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/04/twitter-pentru-azi-vol-1-2009/

7. *Bucuria comuniunii (vol. 1)* (280 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/06/bucuria-comuniunii-vol-1/

8. *Pelerina Egeria și Cultul ortodox* (60 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/07/pelerina-egeria-si-cultul-ortodox/

9. *Biblia Satanică* (157 pagini), ca text auxiliar al cărții: *Lumea postmodernă și depersonalizarea omului*.
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/12/biblia-satanica-editie-exclusiv-online-ro/

10. *Traduceri patristice (vol. 1)* (73 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/19/traduceri-patristice-vol-1-2009/

11. *Bucuria comuniunii (vol. 2)* (309 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/26/bucuria-comuniunii-vol-2/

12. *Fragmentarium (vol. 1)* (126 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/26/fragmentarium-vol-1/

13. *Nichita Stănescu. Fenomenul limbii poezești* (disertație de master) (155 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/10/26/nichita-stanescu-fenomenul-limbii-poezesti/

14. Sfântul Sfințit Mucenic Irineu al Lyonului, *Contra ereziilor (vol. 1)* (341 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/03/sfantul-sfintit-mucenic-irineu-al-lyonului-contra-ereziilor-vol-1/

15. *Bucuria comuniunii (vol. 3)* (248 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/07/bucuria-comuniunii-vol-3/

16. *Teologia vederii lui Dumnezeu* (252 pagini): introducere la teza doctorală:

http://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/18/teologia-vederii-lui-dumnezeu/

17. *Vederea lui Dumnezeu în teologia Sfântului Simeon Noul Teolog* (teză doctorală) (287 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/18/vederea-lui-dumnezeu-in-teologia-sfantului-simeon-noul-teolog/

18. Sfântul Sfințit Mucenic Irineu al Lyonului, *Contra ereziilor (vol. 2)* (457 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2009/11/23/sfantul-sfintit-mucenic-irineu-al-lyonului-contra-ereziilor-vol-2/

19. *Bucuria comuniunii (vol. 4)* (449 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2009/12/12/bucuria-comuniunii-vol-4/

20. *Bucuria comuniunii (vol. 5)* (366 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2010/01/02/bucuria-comuniunii-vol-5/

21. *Fragmentarium (vol. 2)* (270 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2010/01/13/fragmentarium-vol-2/

22. *Cuvinte cu amândouă mâinile* (82 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2010/01/21/cuvinte-cu-amandoua-mainile-2010/

23. *Bucuria comuniunii (vol. 6)* (144 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/02/11/bucuria-comuniunii-vol-6/

24. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 1)* (377 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/03/03/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-1/

25. *Antim Ivireanul: avangarda literară a Paradisului. Viața și Opera (teză doctorală)* (561 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/03/10/antim-ivireanul-avangarda-literara-a-paradisului-viata-si-opera-2010/

26. *Aspecte dogmatice ale imnologiei ortodoxe. Săptămâna Patimilor și Săptămâna Luminată* (teză de licență) (212 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/03/23/saptamana-patimilor-si-saptamana-luminata-teza-de-licenta-2010/

27. *Bucuria comuniunii (vol. 7)* (315 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/04/01/bucuria-comuniunii-vol-7/

28. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 2)* (128 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/04/12/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-2/

29. *Bucuria comuniunii (vol. 8)* (382 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/04/29/bucuria-comuniunii-vol-8/

30. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 3)* (191 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/06/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-3/

31. *Epilog la lumea veche (I. 1)* (506 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/14/epilog-la-lumea-veche-i-1/

32. *Twitter pentru azi (vol. 2)* (35 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/25/twitter-pentru-azi-vol-2-2010/

33. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 4)* (388 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/05/30/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-4/

34. *Epilog la lumea veche (I. 2)* (378 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/04/epilog-la-lumea-veche-i-2/

35. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 5)* (175 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/06/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-5/

36. *Teologia mântuirii la Sfântul Marcu Ascetul* (disertație de master) (154 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/09/teologia-mantuirii-la-sfantul-marcu-ascetul-2010/

37. *Bucuria comuniunii (vol. 9)* (188 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/20/bucuria-comuniunii-vol-9/

38. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 6)* (130 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/27/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-6/

39. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 7)* (76 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2010/06/30/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-7/

40. Sfântul Epifanie al Salaminei, *Despre măsuri și greutăți și numere și alte lucruri care sunt în Dumnezeieștile Scripturi* (100 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2010/07/16/sfantul-epifanie-al-salaminei-despre-masuri-si-greutati-2010/

41. PS. Acad. Melchisedec Ștefănescu, *Viața și Scrierile lui Grigorie Țamblac* (adaptare a textului ed. din 1884) (138 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2010/08/21/ps-acad-melchisedec-stefanescu-viata-si-scrierile-lui-grigorie-tamblac-versiune-adaptata2010/

42. Sfântul Sfințit Mucenic Antim Ivireanul, *Sfătuiri creștine-politice* (text adaptat) (33 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/08/29/sfantul-antim-ivireanul-sfatuiri-crestine-politice-2010/

43. Sfântul Varlaam al Moldovei, *Răspunsul împotriva Catehismului calvin* (text adaptat) (52 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/09/22/sfantul-varlaam-al-moldovei-raspunsul-impotriva-catehismului-calvin-2010/

44. *Traduceri patristice (vol. 2)* (347 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/10/06/traduceri-patristice-vol-2/

45. PS Damaschin Dascălul, *Învățături pentru șapte Taine* (text transliterat și adaptat) (27 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/10/26/ps-damaschin-dascalul-invataturi-pentru-sapte-taine-2010/

46. Dorin Streinu, *Opere alese, vol. I, Despre mine însumi (Jurnal de scriitor. Fragmente)* (526 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2010/12/12/dorin-streinu-opere-alese-vol-i-2010/

47. *Traduceri patristice (vol. 3)* (288 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/02/traduceri-patristice-vol-3/

48. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 2)* (160 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/07/dorin-streinu-opere-alese-vol-2/

49. *Epilog la lumea veche (I. 3)* (256 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/08/epilog-la-lumea-veche-i-3/

50. *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă (vol. 1)* (237 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/01/31/studii-de-teologie-dogmatica-ortodoxa-vol-1/

51. *Cuvintele duhovnicești (vol. 1)* (390 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/02/12/cuvintele-duhovnicesti-vol-1/

52. *Bucuria vine de departe* (carte dialogică cu Prof. Otilia Kloos) (55 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/03/21/bucuria-vine-de-departe-2011/

53. *Cuvintele duhovnicești (vol. 2)* (558 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/03/26/cuvintele-duhovnicesti-vol-2/

54. *A vedea și a fi văzut (vol. 1)* (460 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/04/16/a-vedea-si-a-fi-vazut-vol-1/

55. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 8)* (549 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/06/06/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-8/

56. *Praedicationes (vol. 1)* (199 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/06/20/praedicationes-vol-1/

57. *Twitter pentru azi (vol. 3)* (26 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/07/31/twitter-pentru-azi-vol-3/

58. *Evanghelia după Matei* (112 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/08/11/evanghelia-dupa-matei/

59. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 3)* (214 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/10/30/dorin-streinu-opere-alese-vol-3/

60. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 4)* (129 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/11/05/dorin-streinu-opere-alese-vol-4/

61. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 5)* (283 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/11/21/dorin-streinu-opere-alese-vol-5/

62. *Studii de poezie pașoptistă* (82 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2011/11/28/studii-de-poezie-pasoptista-2011/

63. *Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu, Opere complete (vol. 9)* (225 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2011/12/16/fericitul-ilie-vazatorul-de-dumnezeu-opere-complete-vol-9/

64. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 6)* (209 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2012/01/14/dorin-streinu-opere-alese-vol-6/

65. *Statistici. Concluzii. Sublinieri. Lucruri văzute de-aproape* (121 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2012/02/18/statistici-concluzii-sublinieri-lucruri-vazute-de-aproape/

66. *Predicile din Săptămâna Mare* (25 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2012/04/13/predicile-din-saptamana-mare/

67. *Despre omul Împărăției* (190 pagini). Este al 10-lea volum și ultimul al *Operelor complete* ale Fericitului Ilie văzătorul de Dumnezeu.
http://www.teologiepentruazi.ro/2012/05/29/despre-omul-imparatiei/

68. *Țiganiada: tradiție și inovație. Aventura scriiturii și canonul literar românesc* (111 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2012/07/19/tiganiada-traditie-si-inovatie/

69. *Praedicationes (vol. 2)* (253 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2012/08/07/praedicationes-vol-2/

70. *Twitter pentru azi (vol. 4)* (30 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2012/10/10/twitter-pentru-azi-vol-4/

71. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 1)* (251 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2012/11/21/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-1/

72. *Praedicationes (vol. 3)* (337 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2012/12/10/praedicationes-vol-3/

73. *Epilog la lumea veche (I. 4)* (247 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2012/12/22/epilog-la-lumea-veche-i-4/

74. *Praedicationes (vol. 4)* (352 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2013/01/09/praedicationes-vol-4/

75. *Praedicationes (vol. 5)* (366 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2013/01/27/praedicationes-vol-5/

76. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 2)* (261 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2013/03/07/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-2/

77. *Praedicationes (vol. 6)* (308 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2013/03/29/praedicationes-vol-6/

78. *Creatori de limbă și de viziune poetică în literatura română (vol. 1)* (228 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2013/06/15/creatori-de-limba-si-de-viziune-poetica-in-literatura-romana-vol-1/

79. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 3)* (308 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2013/07/31/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-3/

80. *Bucuria comuniunii (vol. 10)* (356 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2013/09/21/bucuria-comuniunii-vol-10/

81. Dorin Streinu, *Opere alese* (vol. 7) (241 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2013/09/23/dorin-streinu-opere-alese-vol-7/

82. *Vorbiri de Facebook (vol. 1)* (508 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2013/10/20/vorbiri-de-facebook-vol-1/

83. *Epilog la lumea veche I. 1 (ediția a doua)* (862 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/01/11/epilog-la-lumea-veche-i-1-editia-a-doua/

84. *Praedicationes (vol. 7)* (619 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/01/16/praedicationes-vol-7/

85. *Bucuria comuniunii (vol. 11)* (361 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/01/31/bucuria-comuniunii-vol-11/

86. *Atenție teologică* (216 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/03/04/atentie-teologica/

87. *Interviuri de conștiință [vol. 1]* (367 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/04/21/interviuri-de-constiinta-vol-1/

88. *Twitter pentru azi (vol. 5)* (59 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/05/21/twitter-pentru-azi-vol-5/

89. *Vezi ceea ce ești (vol. 1)* (80 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/05/24/vezi-ceea-ce-esti-vol-1/

90. *Fragmentarium (vol. 3)* (388 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/05/26/fragmentarium-vol-3/

91. *Vezi ceea ce ești (vol. 2)* (94 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/02/vezi-ceea-ce-esti-vol-2/

92. *Trei poeți și-un început de secol* (280 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/13/trei-poeti-si-un-inceput-de-secol/

93. *Vezi ceea ce ești (vol. 3)* (99 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/20/vezi-ceea-ce-esti-vol-3/

94. *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă (vol. 2)* (305 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/25/studii-de-teologie-dogmatica-ortodoxa-vol-2/

95. *Studii literare (vol. 1)* (447 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/06/29/studii-literare-vol-1/

96. *Vezi ceea ce ești (vol. 4)* (101 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/07/05/vezi-ceea-ce-esti-vol-4/

97. *Traduceri patristice (vol. 4)* (427 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/07/10/traduceri-patristice-vol-4/

98. *Praedicationes (vol. 8)* (510 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/08/15/praedicationes-vol-8/

99. *The Sight of God in the Theology of Saint Symeon the New Theologian* (first book in english; my doctoral thesis) (499 pages)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/09/15/the-sight-of-god-in-the-theology-of-saint-symeon-the-new-theologian/

100. *Vorbiri de Facebook (vol. 2)* (393 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/07/vorbiri-de-facebook-vol-2/

101. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 4)* (441 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/20/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-4/

102. *Mâncăruri românești cu gust* (27 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/27/mancaruri-romanesti-cu-gust/

103. *Acatistul Sfinților pomeniți pe 31 octombrie* (27 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/29/acatistul-sfintilor-pomeniti-pe-31-octombrie/

104. *Studiu despre Viața Sfântului Macarie Romanul* (68 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/10/31/studiu-despre-viata-sfantului-macarie-romanul/

105. *Fragmentarium [vol. 4]* (502 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/11/29/fragmentarium-vol-4/

106. *Luceafărul. Comentariu literar* (156 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/12/18/luceafarul-comentariu-literar/

107. Dorin Streinu, *Opere alese (vol. 8)* (216 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2014/12/30/dorin-streinu-opere-alese-vol-8/

108. *Creatori de limbă și de viziune poetică [vol. 2. 1]* (283 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/08/creatori-de-limba-si-de-viziune-poetica-vol-2-1/

109. Pr. Prof. Acad. Dr. Dumitru Popescu, *Dumnezeu e viu și prezent în lume prin slava Sa* (132 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/15/dumnezeu-e-viu-si-prezent-in-lume-prin-slava-sa/

110. Sfântul Apostol Pavel, *Epistola către Efeseni* (26 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/20/epistola-catre-efeseni/

111. *Cartea Sfântului Profet Ionas* (13 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/21/cartea-sfantului-profet-ionas/

112. *Cele 3 Epistole catolice ale Sfântului Apostol Ioannis* (25 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/23/cele-3-epistole-catolice-ale-sfantului-apostol-ioannis/

113. *Epistola catolică a Sfântului Apostol Iacovos, fratele Domnului* (20 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/01/30/epistola-catolica-a-sfantului-apostol-iacovos-fratele-domnului/

114. *Cartea Sfântului Profet Ioil* (17 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/04/cartea-sfantului-profet-ioil/

115. *Cărțile Sfinților Profeți Avdiu și Angheos* (16 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/10/cartile-sfintilor-profeti-avdiu-si-angheos/

116. *Epistola către Filippeni a Sfântului Apostol Pavlos* (19 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/13/epistola-catre-filippeni-a-sfantului-apostol-pavlos/

117. *Cântarea Cântărilor* (40 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/02/18/cantarea-cantarilor/

118. *Evanghelia după Marcos* (130 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/03/22/evanghelia-dupa-marcos/

119. *Epilog la lumea veche I. 2 (ediția a doua)* (952 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/05/16/epilog-la-lumea-veche-i-2-editia-a-doua/

120. *Teologia Dogmatică Ortodoxă (vol. 1)* (397 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/06/12/teologia-dogmatica-ortodoxa-vol-1/

121. *Praedicationes (vol. 9)* (675 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/06/29/praedicationes-vol-9/

122. *Creatori de limbă și de viziune poetică [vol. 2. 2]* (303 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/07/07/creatori-de-limba-si-de-viziune-poetica-vol-2-2/

123. *Cartea Sfântului Profet Naum* (14 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/09/09/cartea-sfantului-profet-naum/

124. *Epistola către Galatei* (25 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2015/10/10/epistola-catre-galatei/

125. *Cartea Sfântului Profet Amvacum* (14 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/10/21/cartea-sfantului-profet-amvacum/

126. *Epistola către Colossei* (20 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/11/08/epistola-catre-colossei/

127. *Eminescu: între modernitate și tradiție. Importanța tradiției literare și spirituale românești pentru viziunea romantică eminesciană* (teză post-doctorală) (884 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/11/16/eminescu-intre-modernitate-si-traditie/

128. *Traduceri patristice (vol. 5)* (455 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2015/12/06/traduceri-patristice-vol-5/

129. *Istoria începe de oriunde o privești (vol. 5)* (289 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2016/01/12/istoria-incepe-de-oriunde-o-privesti-vol-5/

130. *Praedicationes (vol. 10)* (627 de pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2016/01/23/praedicationes-vol-10/

131. *Twitter pentru azi (vol. 6)* (100 de pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2016/03/22/twitter-pentru-azi-vol-6/

132. *Vorbiri de Facebook (vol. 3)* (190 de pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2016/03/22/vorbiri-de-facebook-vol-3/

133. *Evanghelia după Ioannis* (129 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2016/05/10/evanghelia-dupa-ioannis/

134. *Cartea Sfântului Profet Sofonias* (32 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2016/05/10/cartea-sfantului-profet-sofonias/

135. *11 elegii (comentariu literar)* (157 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2016/06/15/11-elegii-comentariu-literar/

136. *Epistola întâia către Timoteos* (41 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2016/06/15/epistola-intaia-catre-timoteos/

137. *Epistola a doua către Timoteos* (37 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2016/06/15/epistola-a-doua-catre-timoteos/

138. *Despre nimic* (conferință online) (54 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2016/07/27/despre-nimic-conferinta-online/.

139. *Cântările* (57 pagini)
http://www.teologiepentruazi.ro/2016/08/12/cantarile/.

140. Sfântul Sfințit Mucenic Antim Ivireanul, *Didahiile* (prima ediție actualizată) (350 pagini)

http://www.teologiepentruazi.ro/2016/08/25/sfantul-sfintit-mucenic-antim-ivireanul-didahiile-prima-editie-actualizata/.

Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș